

လူမှုသုတေသန နည်းနိဿယမိတ်ဆက်

Introduction to Social Research Methods

First Edition

Introduction: What is social science research? What is its purpose? How is it done?

General definition: Social science research (hereafter referred to as 'social research') means studying in a scientific way how people act and interact in a society. In order to study these issues, researchers usually study how people think, behave, and act in a particular context. People here means either people as individuals or groups of individuals, or people as embodied in institutions, associations, or any types of formal or informal organizations.

The social study of people is an activity that aims to produce a correct, true, and scientific understanding of a situation or problem involving individuals or groups of people. Researchers attempt to understand this situation or problem through direct experience.

Producing this correct, true, and scientific understanding requires working systematically and rigorously based upon observations and data collected during the research. Observations and data are collected by researchers who use social research methods that have been long recognized by social researchers. The researcher then interprets both observations and data and uses them as supporting details or research findings. The end result is a report that presents the researcher's understanding and analysis of a particular issue.

Purpose of social research: Social research aims to contribute to existing knowledge and to generate new knowledge. It is important that this knowledge is shared and disseminated to a broad audience. In doing so, social researchers participate in the general progress of the society. In the case of social research applied to communities in need, researchers also formulate recommendations which address social problems affecting these communities.

Types of social research: For clarifying purposes, social research is often divided into the following three types of investigation:

- An *exploratory* type: this type of investigation is only concerned with topics that have largely remained underexplored.
- A *descriptive* type: this type of investigation is concerned with a simple account of observations and data.
- An *explanatory* type: this type of investigation is about establishing a relationship between two situations: (1) a relational link and (2) a causal link. The relational link shows a relationship between two situations and, possibly, how the significance of this relationship. The causal link shows how specific factors from one situation influence the other, or generate a problem.

မိတ်ဆက်။ ။ လူမှုသုတေသန၊ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ပြုလုပ်ပုံ။

ယေဘုယျ ဖွင့်ဆိုချက်။ ။ လူမှုသိပ္ပံသုတေသန (ဤနေရာမှစ၍ 'လူမှုသုတေသန' ဟု ခေါ်ဆိုပါမည်) ဆိုသည်မှာ လူ့အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုအတွင်းတွင် လူများမည်သို့မည်ပုံ ပြုမူကြပုံနှင့် [၎င်းတို့အချင်းအချင်း] အပြန်အလှန် ပြုမူကြပုံတို့ကို သိပ္ပံနည်းကျ စူးစမ်းလေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။ အဆိုပါ ကိစ္စရပ်များအား လေ့လာရန်အလို့ငှာ သုတေသီများ ပြုလုပ်လေ့ရှိသည်မှာ လူအများ အခြေအနေတစ်ရပ်အတွင်း မည်သို့မည်ပုံ တွေးခေါ်ပုံ၊ ပြုမူပုံနှင့် လှုပ်ရှားပုံတို့ကို လေ့လာလေ့ရှိကြသည်။ လူများဟု ဆိုရာတွင် လူပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းစီ သော်လည်းကောင်း၊ လူပုဂ္ဂိုလ်အစုအဖွဲ့လိုက်သော်လည်းကောင်း၊ အစည်းအရုံး၊ အသင်းအပင်းနှင့် မည့်ကဲ့သို့သော အဖွဲ့အစည်းတွင် မဆို ပါဝင်လျက်ရှိသော လူများအား ဆိုလိုသည်။

လူမှုရေးလေ့လာချက် ပြုလုပ်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ လူတစ်ယောက်ချင်းစီ (သို့) လူအုပ်စုများ ပါဝင်သော အနေအထား (သို့) ပြဿနာ တစ်ရပ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ မှန်ကန်ပြီး သိပ္ပံနည်းကျသော သဘောပေါက်နားလည်မှု တစ်ရပ်ရရှိလာရန် ဖြစ်သည်။ သုတေသီတို့သည် ဤအနေအထား (သို့) ပြဿနာကို တိုက်ရိုက်အတွေ့အကြုံမှတစ်ဆင့် နားလည်အောင် ကြိုးစားလေ့ရှိကြသည်။

မှန်ကန်ပြီး သိပ္ပံနည်းကျသော နားလည်သဘောပေါက်မှု တစ်ရပ်ထွက်ပေါ်လာစေရန်အတွက် သုတေသနပြုလုပ်စဉ်အတွင်း စူးစမ်းလေ့လာမှုနှင့် စုဆောင်းရရှိသော ဒေတာအချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံပြီး စနစ်တကျနှင့် အားသွန်ခွန်စိုက် အလုပ်လုပ်ရန် လိုအပ်သည်။ လူမှုသုတေသီများ ကာလအတန်ကြာကတည်းက အသိအမှတ်ပြုပြီးဖြစ်သည့် လူမှုသုတေသနနည်းလမ်းများ အသုံးပြုသည့် သုတေသီများက စူးစမ်းလေ့လာမှုများနှင့် ဒေတာအချက်အလက်များကို စုဆောင်းသည်။ ၎င်းနောက် သုတေသီသည် အဆိုပါ စူးစမ်းလေ့လာမှုများနှင့် ဒေတာအချက်အလက်များကို အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူပြီး ထောက်ကျပြု အသေးစိတ် အချက်အလက်များ (သို့) သုတေသန တွေ့ရှိချက်များ အနေနှင့် အသုံးပြုသည်။ အဆုံးရလဒ်မှာ သုတေသီ၏ နားလည်မှုနှင့် ကိစ္စရပ်တစ်ခုအပေါ် လေ့လာဆန်းစစ်ချက်ပြုထားသော အစီရင်ခံစာဖြစ်သည်။

လူမှုသုတေသန၏ ရည်ရွယ်ချက် ။ ။ လူမှုသုတေသန၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရှိရင်းစွဲ အသိပညာဗဟုသုတကို ဖြန့်ဝေရန်နှင့် အသိပညာသစ် ပေါက်ဖွားလာစေရန် ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ အသိပညာကို မျှဝေရန်နှင့် လူထုကို ဖြန့်ဝေပေးရန်မှာလည်း အရေးကြီးသည်။ ဤသို့ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် လူမှုသုတေသီများသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ယေဘုယျတိုးတက်မှု လမ်းကြောင်းတွင် ပါဝင်ကြသည်။ အထောက်အကူ လိုအပ်နေသော ရပ်ရွာအဖွဲ့အစည်းများအတွက် လူမှုသုတေသနအား အသုံးပြုရာတွင် အဆိုပါ ရပ်ရွာအဖွဲ့အစည်းများကို ထိခိုက်စေမည့် လူမှုပြဿနာများကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်မည့် အကြံပြုထောက်ခံချက်များ ဖော်ထုတ်ပေးရမည်။

လူမှုသုတေသန အမျိုးအစားများ - ကွဲပြားရှင်းလင်းစေရန် အလို့ငှာ လူမှုသုတေသနအား အများအားဖြင့် အောက်ပါအတိုင်း စူးစမ်းလေ့လာရေး နည်းနာသုံးမျိုးခွဲခြားထားပါသည်။

- **ပကာမ စူးစမ်းလေ့လာရေးနည်းနာ။** ။ ဤအမျိုးအစား စူးစမ်းလေ့လာနည်းမှာ မည်သူမျှ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လေ့လာမှု မပြုရသေးသည့် အကြောင်းအရာနှင့်သာ စပ်ဆိုင်သည်။
- **ဖော်ပြညွှန်းဆိုရေးနည်းနာ။** ။ ဤအမျိုးအစား စူးစမ်းလေ့လာနည်းမှာ စူးစမ်းမှုနှင့် ဒေတာအချက်အလက်များကို ရိုးရိုးရှင်းရှင်း ဖော်ပြခြင်းနှင့် စပ်ဆိုင်သည်။
- **ရှင်းလင်းတင်ပြရေးနည်းနာ။** ။ ဤအမျိုးအစား စူးစမ်းလေ့လာနည်းမှာ (၁) ပတ်သက်ဆက်နွယ်မှုနှင့် (၂) အကြောင်းတရားဆက်နွယ်မှု နှစ်ရပ်ကြား ဆက်စပ်မှု တည်ဆောက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ပတ်သက်ဆက်နွယ်မှုသည် အခြေအနေ နှစ်ရပ်ကြား ဆက်စပ်မှုကိုသာမက ယင်းဆက်စပ်မှု၏ အရေးပါမှုကိုပါ ပြသနိုင်လေသည်။ အကြောင်းတရား ဆက်နွယ်မှု သည် အခြေအနေတစ်ရပ်ရှိ တစ်ခုတရားသော အကြောင်းတရားမှ အခြားတစ်ခုကို မည်သို့လွှမ်းမိုးသက်ရောက်သည် (သို့) ပြဿနာတစ်ရပ် ဖြစ်ပေါ်လာစေသည်ကို ပြသသည်။

The boundaries between these three main types of investigations, however, are not strict. It is often the case that a research project may blend at least two of these three types of investigations. Explanations on these three types will receive further development in the first chapter.

Among all types of investigation above mentioned, it is probably the explanatory type which is the most challenging.

One of the main problems of the explanatory type is confusion between relational and causal links. In English-language textbooks, this confusion is summed up as follows: “correlation does not imply causation”. Simply because one event follows another or two factors vary at the same time does not mean that one causes the other (causal link) or that they are even linked (relational link). It is one of the benefits of research to identify a possible link between two events, factors, or situations and to clarify possible confusion.

Explanatory investigations also lead to a frequent misconception about causal links. This misconception is the following: because a causal link is identified between two events, two factors, or two situations does not mean that researchers have a strong basis upon which to elaborate a broader pattern between events, factors, or situations of the same nature. When trying to explain a causal link, it is sometimes difficult to access sufficient information to precisely understand why a particular situation or problem arose. This limitation makes it often impossible to observe and identify all causes within the time of the research process. This means that researchers have sometimes to infer causes. In other words, they have to draw a conclusion about why something happened by thinking logically and rationally and based on assumed facts. In conducting social research, it is critical to ensure that inferences that are not valid are avoided. This is achieved when (1) the process by which researchers infer causes is logical and rational, and (2) the facts that are assumed by the researchers are likely to have occurred. All this is to show that researchers have to remain cautious about establishing causal links. In other words, it is important to be alert to the danger of elaborating a broader social pattern on the basis of a causal link.

အဆိုပါ အဓိက စူးစမ်းလေ့လာနည်း သုံးသွယ်အကြား ခြားနားထားသော ကြားခံနယ်မှာ တိတိပပ မရှိပေ။ များသောအားဖြင့် သုတေသန စီမံကိန်းတစ်ရပ်သည် ဤစူးစမ်းလေ့လာရေးနည်းနာ သုံးမျိုးထဲမှ အနည်းဆုံး နှစ်မျိုးကို ရောယှက်သုံးစွဲလေ့ရှိသည်။ အဆိုပါ နည်းလမ်းသုံးရပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အကျယ်ချဲ့ရှင်းလင်းချက်များအား လက်စွဲစာအုပ်ပါ ပထမ အခန်းတွင် ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

ဖော်ပြပါ စူးစမ်းလေ့လာနည်း အမျိုးအစားများတွင် ရှင်းလင်းတင်ပြရေး အမျိုးအစားမှာ စိန်ခေါ်မှု အရှိဆုံး အခက်အခဲဟု ဆိုရပေမည်။

ရှင်းလင်းတင်ပြရေး နည်းနာ အမျိုးအစား၏ အဓိက ပြဿနာရပ်များထဲတွင် တစ်ခုမှာ ပတ်သက်ဆက်နွယ်မှုနှင့် အကြောင်းတရား ဆက်နွယ်မှုများအကြား ရှုပ်ထွေးမှု ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော [သုတေသန] သင်ရိုးများတွင် အဆိုပါ ရှုပ်ထွေးမှုအား ဤသို့အကျဉ်းချုံးဖော်ပြထားသည်။ "အပြန်အလှန်ဆက်နွယ်မှုတိုင်းသည် ဖြစ်စေသည့်အကြောင်းတရားဟု ယူဆ၍ မရချေ။" ၎င်းဆိုလိုရင်းမှာ လွန်စွာရှိုးရှင်းပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဖြစ်ရပ်တစ်ခုနောက်မှာ နောက်တစ်ခုဖြစ်ခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် တစ်ချိန်တည်း၌ အကြောင်းတရားနှစ်ရပ် ကွဲပြားသွားခြင်းကို ယူပြီး တစ်ခုကြောင့်တစ်ခုဖြစ်သည် (အကြောင်းတရား ဆက်နွယ်မှု) သို့မဟုတ် တစ်ခုနှင့် တစ်ခုဆက်စပ်သည် (ပတ်သက်ဆက်နွယ်မှု) ဟူ၍ ယူဆ၍ မရချေ။ ဤသို့ ဖြစ်ရပ်နှစ်ခုကြား (သို့) အကြောင်းတရား နှစ်ခုကြား (သို့) အခြေအနေနှစ်ရပ်ကြား ဖြစ်တန်ရာသော ဆက်နွယ်မှုနှင့် ဖြစ်တန်ရာသော ရှုပ်ထွေးမှုတို့ကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်းသည် သုတေသန၏ အကျိုးအမြတ်တစ်ခုပင် ဖြစ်သည်။

ရှင်းလင်းတင်ပြရေး နည်းနာများသည် အကြောင်းတရား ဆက်နွယ်မှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး အကြိမ်တော်တော်များများ အကောက်အယူ လွဲသွားစေနိုင်သည်။ ယင်း အကောက်အယူအလွဲမှာ အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။ ဖြစ်ရပ်နှစ်ခုကြား (သို့) အကြောင်းတရား နှစ်ခုကြား (သို့) အခြေအနေနှစ်ရပ်ကြား အကြောင်းတရား ဆက်စပ်မှုတစ်ခု ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိခြင်းသည် သဘောသဘာဝ တူညီသော အဆိုပါဖြစ်ရပ်များ (သို့) အကြောင်းတရားများကြား (သို့) အခြေအနေများကြားမှ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော [တူညီသည့်] အချင်းအရာများကို ရှင်းထုတ်ရန် သုတေသီ အနေနှင့် အခိုင်အမာ အခြေပြုရာတစ်ခု ရှိလိမ့်မည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။ အကြောင်းတရား ဆက်နွယ်မှု တစ်ခုအား ရှင်းလင်းတင်ပြရန် ကြိုးပမ်းရာတွင် အခြေအနေတစ်ရပ် (သို့) ပြဿနာတစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်လာပုံကို အတိအကျနားလည်ရန် လုံလောက်သော သတင်းအချက် အလက်ရရှိရေးမှာ တခါတရံ၌ ခက်ခဲတတ်သည်။ အဆိုပါ ကန့်သတ်ချက်ကြောင့်ပင် မကြာခဏဆိုသလို အကြောင်းတရား အားလုံးကို သုတေသန လုပ်ငန်းစဉ်ကာလအတွင်း စူးစမ်းလေ့လာပြီး ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန် အများအားဖြင့် မဖြစ်နိုင်တော့ပေ။ ဆိုလိုသည်မှာ သုတေသီများသည် အကြောင်းတရားများကို ဆင်ခြင်မှန်းဆ၍ ကောက်ချက်ချရသည်။ တနည်းဆိုသော် ၎င်းတို့အနေဖြင့် ယူဆချက်များပေါ် အခြေပြုပြီး ယုတ္တိဗေဒကျကျနှင့် ဆင်ဆင်ခြင်ခြင်တွေးခေါ်၍ ကိစ္စတစ်ရပ်မည်သို့မည်ပုံ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်ကို ကောက်ချက်ဆွဲပေးရန်လိုအပ်သည်။ လူမှုသုတေသနပြုလုပ်ရာတွင် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်ခြင်းလည်းမရှိ၊ အကျိုးလည်းမဝင်သော ကောက်ချက်များကို ရှောင်ရှားရန်မှာ အလွန်တရာ အရေးကြီးသည်။ ဤသို့ ပြုလုပ်နိုင်ရန်အလို့ငှာ (၁) သုတေသီတို့ အကြောင်းတရား ဖော်ထုတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်သည် ယုတ္တိယုတ္တာကျရမည်၊ (၂) သုတေသီတို့ ယူဆလိုက်သော အချက်အလက်များမှာ ဖြစ်ပွားခဲ့နိုင်စရာ အကြောင်းလည်း ရှိရမည်။ ဖော်ပြပြီးအချက်များအားလုံးကို စုရုံး၍ ဆိုရလျှင် အကြောင်းတရား ဆက်နွယ်မှုကို တည်ဆောက်ရာတွင် သုတေသီတို့အနေဖြင့် သတိကြီးစွာထားရမည်။ အကြောင်းတရား ဆက်နွယ်မှုကို အခြေပြုပြီး ပိုမို ကျယ်ပြန့်သော လူမှုဖြစ်စဉ်တစ်ရပ်ကို ချဲ့ထွင်ရှင်းလင်းရာတွင် ဖြစ်တတ်သော အန္တရာယ်ကို သတိမူရန်ဟုလည်း တစ်နည်းမှတ်ရမည်။

Another important issue for explanatory investigation is the pitfall of simplistic explanations about causal links. Simplistic explanations about why something happened are those which give more weight to determinism than probability. Causal links are explained in the same way as the rule of nature governs things and beings in the field of natural sciences: for instance, whenever water is heated to 100C, it always boils. This causal link is acceptable for the field of natural sciences. But, in the field of social sciences which studies human action and interaction, this type of explanation can't be accepted. Causal links do not **invariably** lead to the same outcome because human behavior is complex. This is true even when pre-existing conditions appear the same. Therefore causality in the social sciences is more about probability than about determinism. In other words, researchers can say "a factor or a set of factors increases (or decreases) the probability of a particular outcome". But researchers can't say that "this factor or set of factors will inevitably lead to this particular outcome".

This overall approach to causality—both more probabilistic and sensitive to context—will hopefully leads to a better understanding of a particular problem or issue. It may also raise researchers' awareness that a problem should not be thought in "black" or "white" terms only. That is, a problem is better approached by trying to identify the varying shades of grey of social behavior. When researchers study social behavior, they have to develop their 'tolerance for ambiguity'. This means to take into account someone's ability to have multiple and possibly conflicting views in his/her mind. These multiple and possibly conflicting views are simultaneously upheld by the person who does not deny any of them. One of the tasks of the researcher is to report about all of them without making any judgment.

Scientific process and social research: a scientific understanding of a problem or issue has two main characteristics: (1) it has to make sense and follows some logical thought; and (2) it is consistent with all the research observations.

In everyday life, people sometimes reason illogically. By contrast, as researchers structure their thinking, they have to come up with a logical reasoning. Also in everyday life, people often observe inaccurately and make very general conclusions based on only few observations. By contrast, researchers make careful observations. They also make large number of observations. This large number ensures that the conclusions reached by researchers take into account what was learned from all observations.

အကြောင်းတရားဆက်နွယ်မှုများကို ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းရာတွင် ရိုးစင်းလွန်း၍ ဖြစ်လေ့ရှိသည့် သတိမမူ ဂုမမြင်တတ်သော အမှားမျိုးမှာ လည်း ရှင်းလင်းတင်ပြရေး နည်းနာ၏ နောက်ထပ် အရေးကြီးသော ကိစ္စရပ်ဖြစ်သည်။ ကိစ္စတစ်ရပ် အဘယ့်ကြောင့် ဖြစ်ပွားရသည်ကို ရိုးစင်းလွယ်ကူစွာ ရှင်းလင်းပြဆိုချက်များသည် ဖြစ်တန်ရာထက် အတိအလင်း ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်ချက်ကို အသားပေးလေ့ရှိကြသည်။ သဘာဝသိပ္ပံ ဘာသာရပ်များတွင် အကြောင်းတရား ဆက်နွယ်ချက်များကို သက်ရှိများနှင့် အရာဝတ္ထုများတွင် လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်ထားသည့် သဘာဝဓမ္မကဲ့သို့ ရှင်းလင်းပြဆိုလေ့ရှိသည်။ ဥပမာ မည်သည့် အချိန်၌မဆို ရေအား အပူချိန် ၁၀၀ C ပေးလိုက်ပါက ဆူပွက်လာမည်။ ဤသို့သော အကြောင်းတရားဆက်နွယ်မှုမှာ သဘာဝသိပ္ပံ ဘာသာရပ်များတွင် လက်ခံနိုင်စရာရှိသည်။ သို့သော်လည်း လူသားတို့၏ လုပ်ဆောင်ချက်နှင့် အပြန်အလှန် တုန်ပြန်ဆောင်ရွက်ချက်များကို လေ့လာသည့် လူမှုသိပ္ပံဘာသာရပ်တွင်မူ ၎င်းအမျိုးအစား ရှင်းလင်း ချက်မှာ လက်ခံနိုင်စရာ မရှိပေ။ လူသားတို့၏ ပြုမူဆောင်ရွက်ပုံမှာ ရှုပ်ထွေးနက်နဲလွန်းလှသည့်အတွက် အကြောင်းတရား ဆက်နွယ်မှု များသည် တူညီသော ရလဒ်တစ်ခုတည်းကိုသာ မလွဲမသွေ ဦးတည်သွားလေ့မရှိပေ။ နဂိုရှိရင်းစွဲ အခြေအနေများ တူညီဟန်ရှိသည့်တိုင် ဤအချက်မှာ မှန်ကန်နေဆဲပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လူမှုသိပ္ပံဘာသာရပ်များရှိ ကျိုးကြောင်းပြဆိုမှုမှာ အတိအလင်း ဆုံးဖြတ်သတ် မှတ်ချက်ထက် ဖြစ်တန်ရာအကြောင်းတရားသာ ဖြစ်ရန်ရှိသည်။ တနည်းဆိုရပါမူ သုတေသီများအနေဖြင့် "အကြောင်းတရားတစ်ခု (သို့) အကြောင်းတရား အစုအဝေးတစ်ရပ်သည် တစုံတရာသော ရလဒ်တစ်ခု၏ ဖြစ်တန်စွမ်းရည်ကို မြင့်တက် (သို့မဟုတ် လျော့ပါး) စေသည်" ဟု ဆိုနိုင်သည်။ သို့သော် "၎င်းအကြောင်းတရား (သို့) အကြောင်းတရား အစုအဝေးတစ်ရပ်သည် တစုံတရာသော ရလဒ်ကို မလွဲမသွေ ဦးတည်ဖြစ်ပေါ်စေသည်" ဟူ၍ကား မဆိုနိုင်ချေ။

ဤကဲ့သို့ ဖြစ်နိုင်ချေရှိမှုကို အသားပေး၍ အခြေအနေအလိုက် စူးစမ်းလေ့လာသော ယေဘုယျ ချဉ်းကပ်ပုံသည် ပြဿနာ (သို့) ကိစ္စရပ်တစ်ခုကို ပိုမိုနားလည်စေမည်ဟု မျှော်လင့်ရသည်။ ထို့ပြင်ပြဿနာတစ်ရပ်အား "အဖြူ" နှင့် "အမည်း" ချဉ်းကပ်စားရန် သုတေသီများအား သတိပြုမိစေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ပြဿနာကို ချဉ်းကပ်ရာတွင် လူမှုရေးအပြုအမူ၏ မီးခိုးရောင် အနုအရင့် အလိုက် ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန် ကြိုးစားသည့်နည်းကသာ သာလွန်ကောင်းမွန်သည်။ သုတေသီများအနေဖြင့် လူမှုရေး အပြုအမူများကို လေ့လာသည့်အခါတွင် 'ရှင်းလင်းပြတ်သားခြင်းမရှိသည့်အပေါ် သည်းခံနိုင်စိတ်' ကို ကြိုးစားမွေးမြူသင့်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ လူတစ်ဦး၏ စိတ်တွင် ရှိနိုင်သည့် မြောက်မြားစွာသော အမြင်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ အဆိုပါ မြားမြောင်သလောက် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ပဋိပက္ခဖြစ်နေလောက်သည့် အမြင်များသည် လူတစ်ယောက်၏ စိတ်တွင် ၎င်းတို့ကို တစ်ခုမှလည်း ငြင်းပယ်ခြင်းမရှိပဲ ပြိုင်တူတည်ရှိနေတတ်သည်။ သုတေသီ၏ တာဝန်တစ်ရပ်မှာ ၎င်းအမြင်အလုံးစုံကို ထင်မြင်ဆုံးဖြတ်ချက်မပေးဘဲ အရှိအတိုင်း တင်ပြရန်ဖြစ်သည်။

သိပ္ပံနည်းကျ လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် လူမှုသုတေသန ။ ။ ပြဿနာတစ်ရပ် (သို့) ကိစ္စတစ်ရပ်အပေါ် သိပ္ပံနည်းကျ သဘောပေါက် နားလည်မှုတွင် အဓိက လက္ခဏာနှစ်ရပ်ပါဝင်သည်။ (၁) အဓိပ္ပါယ်ရှိပြီး ယုတ္တိပေဒအတွေးစဉ်အတိုင်းဖြစ်ရမည်၊ (၂) သုတေသန စူးစမ်းလေ့လာမှုများအားလုံးနှင့် ရှေ့နောက်ညီရမည်။

နေ့စဉ်ဘဝတွင် လူများသည် တခါတရံ ယုတ္တိပေဒမှ လွဲချော်၍ ဆင်ခြင်တွေးတောလေ့ရှိကြသည်။ သုတေသီများကမူ ယင်းနှင့် ဆန့်ကျင်စွာပင် ၎င်းတို့၏ စဉ်းစားပုံအား ပုံစံချထားသည်ဖြစ်၍ ၎င်းတို့အနေနှင့် ယုတ္တိပေဒကျကျ ဆင်ခြင်နည်းကိုသာ အသုံးပြုကြသည်။ နေ့စဉ်ဘဝမှာပင် လူတို့သည် တိကျရေရာမှုမရှိသည့် စူးစမ်းမှုများပြုလုပ်ပြီး လေ့လာချက်အနည်းငယ်မျှကိုသာ အခြေခံ၍ အလွန်တရာ ယေဘုယျ ကျသော ကောက်ချက်များ ချမှတ်လေ့ရှိကြသည်။ သုတေသီများက ၎င်းနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် သေသေချာချာ စူးစမ်းလေ့လာမှုများ ပြုလုပ်ကြသည်။ အရေအတွက်အားဖြင့်လည်း စူးစမ်းလေ့လာမှု မြောက်မြားစွာ ပြုလုပ်ကြသည်။ ဤသို့ အကြိမ်ရေများသည့်အတွက် သုတေသီများ ဆွဲသားလိုက်သည့် ကောက်ချက်များမှာလည်း စူးစမ်းလေ့လာမှုများအားလုံးကို အခြေခံကြောင်း သေချာစေသည်။

Developing a scientific understanding of an issue based on these two characteristics can be done in two ways: an inductive approach and a deductive approach.

The inductive approach means that the research process moves from the particular to the general. The researcher uses the observations collected during the field research. The researcher then tries to identify a social pattern based on a number of observations as large as possible. To identify a social pattern means to identify some regularity and order in all the observations made. This social pattern is linked to a larger reasoning about why the issue or problem emerged. When linking this pattern to a larger reasoning, researchers produce some generalizing principles about the issue or problem. This inductive approach is the way that researchers with little experience frequently use.

The deductive approach means that the research process moves from the general to the particular. The researcher tests concepts and patterns known from theory. Before testing these concepts and patterns, the researcher formulates a hypothesis that will be confirmed or rejected by research findings. A hypothesis is a statement of what the research expects to observe in reality when conducting the research if the theory is correct. After collecting observations and data, the researcher determines whether the results are consistent with the initial hypothesis. If research findings do not support the initial hypothesis, this should not be seen as a problem at all. It simply shows that research was critical in clarifying some misconceptions made about the issue or problem addressed.

These two approaches, inductive and deductive, are the two most frequent approaches of conducting research. It is usually recognized that the interaction of the two approaches into a cyclical model usually produce the most sound and comprehensive research. There also exist other ways of conducting research which are not introduced here.

Again, whether deductive or inductive, both approaches must have the two above-mentioned characteristics: (1) make sense and follow some logical thought; (2) use the observation and data made during the research process.

Measurement and Research methods

It was said earlier that social research is about studying in a scientific way how people act and interact in a society. Applied social research, it was also mentioned, is about understanding a problem or an issue that affects communities.

Whatever the type of social research (exploratory, descriptive, explanatory) and the scientific approach chosen to conduct research (deductive or inductive), research requires measuring and observing human activity and human behavior.

အဆိုပါ လက္ခဏာရပ်နှစ်ခုပေါ် အခြေခံသည့် သိပ္ပံနည်းကျ သဘောပေါက် နားလည်မှုကို ရရှိရန် ခြုံယူဆင်ခြင်နည်းနှင့် ထုတ်ယူဆင်ခြင်နည်းဟူသော နည်းလမ်းနှစ်သွယ်ဖြင့် ပြုလုပ်နိုင်သည်။

ခြုံယူဆင်ခြင်နည်းဟူသည် သီးသန့်တစ်စုံတစ်ရာမှ ယေဘုယျသို့သွားသည့် သုတေသန လုပ်ငန်းစဉ်ဆိုလိုသည်။ သုတေသီသည် ကွင်းဆင်းသုတေသန ပြုလုပ်စဉ် စုဆောင်းရရှိသော စူးစမ်းလေ့လာမှုများကို အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ ယင်းနောက် စူးစမ်းလေ့လာမှု များနိုင်သမျှ များများပေါ်တွင် အခြေခံပြီး လူမှုရေး ဖြစ်စဉ်ကို ဖော်ထုတ်လေ့ရှိသည်။ လူမှုရေး ဖြစ်စဉ်ကို ဖော်ထုတ်ခြင်းဟူသည် ပြုလုပ်ထားသမျှသော စူးစမ်းလေ့လာမှုများမှ ပုံမှန်အချင်းအရာ နှင့် အစဉ်အတန်းဖြစ်စဉ်အချို့ကို ဖော်ထုတ်ခြင်းကို ဆိုလိုပေသည်။ အဆိုပါ ခြုံယူဆင်ခြင်နည်းအား အတွေ့အကြုံနည်းပါးသေးသည့် သုတေသီများ မကြာခဏ အသုံးပြုလေ့ ရှိကြသည်။

ထုတ်ယူဆင်ခြင်နည်းမှာမူ သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်သည် ယေဘုယျမှ သီးသန့်တစ်စုံတစ်ရာဆီသို့ သွားသည်။ သုတေသီသည် သီအိုရီမှ လေ့လာသိရှိထားသည့် သဘောတရားနှင့် ဖြစ်စဉ်လမ်းကြောင်းများအား စမ်းသပ်သည်။ ၎င်းတို့အား မစမ်းသပ်မီ သုတေသီသည် အဆိုကြမ်းတစ်ခုကို သတ်မှတ်ထူထောင်ပြီး သုတေသန တွေ့ရှိချက်များဖြင့် အတည်ပြုခြင်း (သို့) ငြင်းပယ်ခြင်းများ ပြုလုပ်သည်။ အဆိုကြမ်းဟူသည် သုတေသနပြုလုပ်ရာတွင် သီအိုရီမှန်ကန်ပါက လက်တွေ့ရှုမြင်လိုသည့် အဆိုပြုချက်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ စူးစမ်းလေ့လာမှုများနှင့် ဒေတာအချက်အလက်များကို စုဆောင်းပြီးပါက သုတေသီအနေဖြင့် ရလဒ်သည် မူလအဆိုကြမ်းနှင့် ညီညွတ်မှု ရှိမရှိကို ဆုံးဖြတ်ပေးရသည်။ အကယ်၍ သုတေသန တွေ့ရှိချက်များသည် မူလအဆိုကြမ်းကို ထောက်ပံ့ခြင်း မရှိပါကလည်း ပြဿနာဟု မဆိုနိုင်ပါ။ ဤသည်မှာ ကိုင်တွယ်နေသည့် ကိစ္စရပ် (သို့) ပြဿနာရပ်နှင့် ပတ်သက်သည့် အကောက်အယူအလွဲများအား ရှင်းလင်းရာတွင် အလွန်တရာ စိစစ်သည့် သုတေသနဖြစ်ကြောင်း ပြသရာသာ ရောက်ပါသည်။

အဆိုပါ ခြုံယူဆင်ခြင်နည်းနှင့် ထုတ်ယူဆင်ခြင်နည်းနှစ်ရပ်မှာ သုတေသနပြုလုပ်ရာတွင် အသုံးအများဆုံး ချဉ်းကပ်လေ့လာနည်း နှစ်သွယ် ဖြစ်ကြပါသည်။ ၎င်းနည်းလမ်းနှစ်သွယ်ကို အပြန်အလှန်ချိတ်ဆက်ပြီး အဖန်တလဲလဲ အသုံးပြုသည့် ပုံစံသည် အခိုင်မာဆုံးနှင့် ခြုံငုံမှု အရှိဆုံး သုတေသနကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ယခု ဖော်ပြထားခြင်းမရှိသည့် အခြားသုတေသနပြုလုပ်နည်းများလည်း ရှိပါသေးသည်။

ထပ်မံပြောလိုသည်မှာ ထုတ်ယူဆင်ခြင်နည်းဖြစ်စေ၊ ခြုံယူဆင်ခြင်နည်းဖြစ်စေ အဆိုပါ ချဉ်းကပ်လေ့လာမှု နှစ်ရပ်စလုံးသည် ရှေ့ဖော်ပြပါ လက္ခဏာနှစ်ရပ်စလုံး ပါရှိရမည်။ (၁) အဓိပ္ပါယ်ရှိပြီး ယုတ္တိဗေဒအတွေးစဉ်အတိုင်းဖြစ်ရမည်၊ (၂) သုတေသန လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ရရှိသော စူးစမ်းလေ့လာမှုနှင့် ဒေတာအချက်အလက်များကို အသုံးပြုရမည်။

တိုင်းတာမှုနှင့် သုတေသနနည်းလမ်းများ

ဖော်ပြခဲ့သည်မှာ လူမှုသုတေသနသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းတွင် လူအများ မည်ကဲ့သို့ ပြုမူပုံနှင့် မည်ကဲ့သို့ အပြန်အလှန်ပြုမူပုံတို့ကို သိပ္ပံနည်းကျ လေ့လာခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို ရှေ့တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ အသုံးချ လူမှုသုတေသနမှာ ရပ်ရွာအစုအဖွဲ့များအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသည့် ပြဿနာတစ်ရပ် (သို့) ကိစ္စတစ်ရပ်ကို နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

မည်ကဲ့သို့သော လူမှုသုတေသန အမျိုးအစား (ပဏာမ စူးစမ်းလေ့လာနည်း၊ ဖော်ပြညွှန်းဆိုနည်း၊ ရှင်းလင်းတင်ပြနည်း) နှင့် သုတေသနအတွက် မည်သို့သော သိပ္ပံနည်းကျ ချဉ်းကပ်လေ့လာမှု (ထုတ်ယူဆင်ခြင်နည်း သို့မဟုတ် ခြုံယူဆင်ခြင်နည်း) ကို ရွေးချယ်စေကာမူ သုတေသနလုပ်ရာတွင် လူများ၏ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ပုံနှင့် အပြုအမူများကို တိုင်းတာရန် လိုအပ်သည်။

Measurement and observation about human activity, behavior, mindset, and social problems involve identifying the extent, frequency, or degree of this activity, behavior, mindset, or problem. Social researchers must constantly ask themselves the following: how frequently (not frequently, rather frequently, very frequently), how seriously (not seriously, rather seriously, very seriously), how widespread (not widespread, rather widespread, very widespread), activities, behaviors, mindsets, or problems are.

To answer these questions, qualitative or quantitative measurements are conducted. Researchers decide which ones, quantitative or qualitative, are most appropriate based on the research topic and the human resource and financial capacity available for the research. Sometimes, it may be possible to conduct both qualitative and quantitative measurements.

The selection of either quantitative or qualitative measurement for the research also means the selection of different social research methods. The present volume addresses this question. It introduces a variety of qualitative and quantitative research methods that are used to measure human activities, behaviors, mindsets, or social problems.

For conducting social research in a scientific way, researchers think not only about the type of measurement (qualitative or quantitative) but also how to measure. The success of a research project and its scientific value are primarily based on the choice of the research methods and the quality of measurement.

The quality of measurement includes, but is not limited to, validity and reliability of the measurement. These two technical considerations of measurement are complex yet crucial for understanding how social research is conducted. They are introduced here but will receive further development in the chapters.

To ensure validity of the measurement, it is important to ask oneself the following question: does the way I measure this activity, behavior, mindset, or problem include all the aspects of this activity, behavior, mindset, or problem that are measured for this particular research project? There are other relevant questions to ask oneself about validity of measurement but they are not introduced in the present volume.

To ensure reliability of the measurement, it is important to ask oneself the following question: does the way I measure this activity, behavior, mindset, or problem produce the same accurate and consistent results each time I measure this activity, behavior, mindset, or problem? Similarly, there are other relevant questions to ask oneself about reliability of measurement but they are not introduced in the present volume.

လူများ၏ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ပုံ၊ အပြုအမူ၊ စိတ်သဘောထားနှင့် လူမှုရေး ပြဿနာများကို တိုင်းတာခြင်းနှင့် စူးစမ်းလေ့လာခြင်းတွင် ၎င်းလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ပုံ၊ အပြုအမူ၊ စိတ်သဘောထားနှင့် ပြဿနာတို့၏ အတိမ်အနက်၊ အကြိမ်ရေနှင့် ဒီဂရီတို့ ပါဝင်ပေသည်။ လူမှုသုတေသီများသည် အောက်ပါ မေးခွန်းများကို မိမိကိုယ်ကို မဖြစ်မနေမေးမြန်းရမည်။ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုများ (သို့) အပြုအမူများ (သို့) စိတ်သဘောထားများ (သို့) ပြဿနာများသည် . . . အကြိမ်ရေမည်မျှနည်း (အကြိမ်ရေ မများ၊ အကြိမ်ရေ နည်းနည်းများ၊ အကြိမ်ရေ အလွန်များ)၊ မည်မျှပြင်းထန်သနည်း (မပြင်းထန်၊ အတန်ငယ်ပြင်းထန်၊ အလွန်ပြင်းထန်)၊ မည်မျှ ပြန့်နှံ့သနည်း (မပြန့်နှံ့၊ အနည်းငယ်ပြန့်နှံ့၊ လွန်စွာပြန့်နှံ့)။

ထိုမေးခွန်းများအား ဖြေဆိုရန်အတွက် အရည်အချင်း နှင့် အရေအတွက် တိုင်းတာမှုများအား လုပ်ဆောင်ရသည်။ သုတေသန အကြောင်းအရာနှင့် သုတေသနအတွက် ရနိုင်သမျှ လူအင်အား ငွေအင်အားပေါ်တွင် အခြေခံပြီး အရည်အချင်း နှင့် အရေအတွက် မည်သည့် နည်းလမ်းအား အသုံးပြုခြင်းသည် အသင့်တော်ဆုံး ဖြစ်မည်ကို သုတေသီအနေဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရသည်။ တခါတရံ၌မူ အရည်အချင်းနှင့် အရေအတွက် အတိုင်းအတာနှစ်မျိုးလုံး အသုံးပြုနိုင်လေသည်။

အရည်အချင်းနှင့် အရေအတွက် တိုင်းတာနည်းတစ်ရပ်ရပ်ကို ရွေးချယ်ခြင်းမှာ သုတေသန နည်းလမ်းအဖုံဖုံကို စုစည်းရွေးချယ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ လက်ရှိစာအုပ်တွင် ဤမေးခွန်းအား ဆွေးနွေးတင်ပြထားသည်။ လူများ၏ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ပုံများ၊ အပြုအမူများ၊ စိတ်နေစိတ်ထားများနှင့် လူမှုရေး ပြဿနာများအား တိုင်းတာရန် အသုံးပြုသည့် အရည်အချင်းနှင့် အရေအတွက် သုတေသန နည်းလမ်း မြောက်မြားစွာကိုလည်း မိတ်ဆက်ပေးထားသည်။

လူမှုသုတေသနအား သိပ္ပံနည်းကျ ပြုလုပ်ရာတွင် သုတေသီတို့အနေနှင့် တိုင်းတာမှု အမျိုးအစား (အရည်အချင်း သို့မဟုတ် အရေအတွက်) ကိုသာမက မည်သို့တိုင်းတာမည်ကိုပါ စဉ်းစားရမည်။ သုတေသန စီမံကိန်း၏ အောင်မြင်မှုနှင့် သိပ္ပံနည်းကျ ဂုဏ်သတ္တိမှာ သုတေသန နည်းလမ်းရွေးချယ်မှုနှင့် တိုင်းတာမှု အရည်အသွေးပေါ်တွင် အများဆုံး မူတည်သည်။

တိုင်းတာမှု၏ အရည်အသွေး မြင့်မားမှု ဂုဏ်အင်္ဂါရပ်တွင် အကျုံးဝင်မှုနှင့် ကိုးစားနိုင်မှုတို့ပါဝင်သည်။ (ယင်း အရည်အသွေး အင်္ဂါရပ်နှစ်မျိုးတည်းနှင့်သာ ကန့်သတ်ထားသည်တော့ မဟုတ်ပေ။) အဆိုပါ ပညာရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ စဉ်းစားတွေးခေါ်စရာ နှစ်ခုမှာ ရှုပ်ထွေးသော်လည်း လူမှုသုတေသန မည်သို့ပြုလုပ်သည်ကို နားလည်သိရှိရန် အလွန်တရာ အရေးကြီးသည်။ ဤနေရာတွင် ၎င်းတို့အား မိတ်ဆက်ပေးသွားမည့် ဖြစ်သော်လည်း အကျယ်ကို [သက်ဆိုင်ရာ] အခန်းများတွင် ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

တိုင်းတာချက်၏ အကျုံးဝင်မှုကို ခိုင်မာစေရန် မိမိကိုယ်ကို အောက်ပါအတိုင်း မေးခွန်းထုတ်ရန် အရေးကြီးလိုအပ်ပါသည်။ ဤ သုတေသန စီမံကိန်းအတွက် လုပ်ဆောင်ချက် (သို့) အပြုအမူ (သို့) စိတ်နေစိတ်ထား (သို့) ပြဿနာရပ်အပေါ် ပြုလုပ်လိုက်သော တိုင်းတာချက်တွင် ယင်း လုပ်ဆောင်ချက် (သို့) အပြုအမူ (သို့) စိတ်နေစိတ်ထား (သို့) ပြဿနာရပ်၏ ရှုထောင့်ပေါင်းစုံ ပါဝင်ပါသလော။ တိုင်းတာမှု၏ အကျုံးဝင်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ မိမိကိုယ်ကို မေးရန် ကောင်းသည့် အခြားမေးခွန်းများ ရှိသေးသော်လည်း ဤစာအုပ်တွင် မိတ်ဆက်မထားတော့ပါ။

တိုင်းတာချက်၏ ကိုးစားနိုင်မှုကို ခိုင်မာစေရန် မိမိကိုယ်ကို ဤအတိုင်း မေးခွန်းထုတ်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ သုတေသန စီမံကိန်းအတွက် လုပ်ဆောင်ချက် (သို့) အပြုအမူ (သို့) စိတ်နေစိတ်ထား (သို့) ပြဿနာရပ်အပေါ် ပြုလုပ်လိုက်သော တိုင်းတာချက်သည် ဤကဲ့သို့ တိုင်းတာမှု ပြုလုပ်လိုက်တိုင်း တိကျပြီး တာသမတ်တည်းဖြစ်သော ရလဒ်များ ထွက်ပေါ်ပါစေ။ အလားတူပင် တိုင်းတာချက်၏ ကိုးစားနိုင်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ မိမိကိုယ်ကို မေးရန် ကောင်းသည့် အခြားမေးခွန်းများ ရှိသေးသော်လည်း ဤစာအုပ်တွင် မိတ်ဆက်မထားတော့ပါ။

This introduction has shown that social research is a scientific way of understanding how people act and interact in society and how problems often emerge because of people's actions and interactions. Depending on the existing knowledge about a specific topic, researchers may choose to study it in an exploratory, descriptive, or explanatory way. This last way is the most challenging because it involves identifying a link between two factors or situations and defining the nature of this link. If there exist a causal link between two factors or situations, caution was given to avoid establishing a causal link that determines a particular outcome.

Conducting social research as a scientific activity includes two necessary features. First, the researcher develops broad and logical reasoning. Second, the researcher interprets all observations and data from the research and frames them within this broader reasoning. Depending on how these two points are articulated by the researcher, the scientific process can go from the general to the particular: this is the deductive way. Or it can go from the particular to the general: this is the inductive way. Lastly, as a scientific process, social research involves measurement of the extent, frequency, or degree of an activity or problem. Social measurement is either quantitative or qualitative. The decision by the researcher to opt for either a quantitative or qualitative measurement depends on many factors such as research topic, time, funding, human resources, The scientific value of this qualitative or quantitative measurement is based on quality criteria such a precision, validity, and reliability.

လူမှုသုတေသနဟူသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် လူများ မည်သို့ ပြုမူပုံ၊ အပြန်အလှန် ပြုမူပုံနှင့် လူတို့၏ လုပ်ဆောင်ချက်နှင့် အပြန်အလှန် ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များကြောင့် ပြဿနာရပ်များ မည်သို့ထွက်ပေါ်လာလေ့ရှိပုံကို သိပ္ပံနည်းကျ နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို ဤမိတ်ဆက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည်။ အကြောင်းအရာတစ်ရပ်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် နဂိုရှိပြီးသား အသိပညာ ဗဟုသုတအပေါ် မူတည်ပြီး သုတေသီတို့အနေနှင့် ၎င်းအကြောင်းအရာကို ပဏာမ စူးစမ်းလေ့လာနည်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဖော်ပြညွှန်းဆိုသည့် နည်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ရှင်းလင်းတင်ပြသည့် နည်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း လိုအပ်သလို ရွေးချယ်လေ့လာနိုင်သည်။ ထိုနည်းသုံးနည်းအနက် နောက်ဆုံးနည်းလမ်းမှာ အကြောင်းတရားနှစ်ရပ် (သို့) အခြေအနေနှစ်ရပ်ကြားမှ ဆက်နွယ်မှုကို ရှာဖွေရပြီး ၎င်းဆက်နွယ်မှု၏ သဘောသဘောဝကိုပါ ရှာဖွေရသောကြောင့် အခက်ခဲဆုံးဖြစ်သည်။ အကြောင်းရင်းနှစ်ရပ် (သို့) အခြေအနေနှစ်ရပ်ကြားတွင် အကြောင်းတရား ဆက်နွယ်မှုတစ်ခု တည်ရှိပါက ရလဒ်တစ်ခုထွက်ပေါ်ခြင်းကို ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်ပေးသည့် အကြောင်းတရား ဆက်နွယ်မှု တစ်ရပ် ဖန်တီးခြင်းကို သတိထား ရှောင်ရှားရသည်။

သိပ္ပံနည်းကျ လုပ်ဆောင်ချက်တစ်ရပ်ဖြစ်သော လူမှုသုတေသန ပြုလုပ်ရာတွင် လိုအပ်သော အချက်နှစ်ချက်ရှိသည်။ ဦးစွာပထမ သုတေသီအနေနှင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်နှင့် ယုတ္တိဗေဒကျကျ တွေးခေါ်မှုကို ဖန်တီးရမည်။ ဒုတိယအနေဖြင့် သုတေသီသည် သုတေသနမှ ရရှိလာသည့် စူးစမ်းလေ့လာမှုနှင့် ဒေတာအချက်အလက်များကို အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူပြီး ၎င်းတို့အား ဖော်ပြပါ ကျယ်ပြန့်သည့် စဉ်းစားတွေးခေါ်မှု ဘောင်ထဲတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ ထိုအချက်နှစ်ချက်အား သုတေသီအနေဖြင့် မည်သို့မည်ပုံ ဖော်ပြသည်ကို မူတည်၍ သိပ္ပံနည်းကျ လုပ်ငန်းစဉ်သည် ယေဘုယျမှ တစ်စုံတရာဆီသို့ သွားသည်။ ဤသည်မှာ ထုတ်ယူဆင်ခြင်နည်းဖြစ်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် တစ်စုံတရာမှ ယေဘုယျသို့လည်း သွားနိုင်သည်။ ၎င်းမှာ ခြုံယူဆင်ခြင်နည်းဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် သိပ္ပံနည်းကျ လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်အနေဖြင့် လူမှုသုတေသနတွင် လုပ်ဆောင်ချက်တစ်ခု (သို့) ပြဿနာတစ်ရပ်၏ အတိမ်အနက်၊ အကြိမ်ရေနှင့် ဒီဂရီ တိုင်းတာချက်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားသည်။ လူမှုရေးတိုင်းတာချက်သည် အရည်အချင်းအရသော်လည်းကောင်း၊ အရေအတွက်အရသော်လည်းကောင်း ဖြစ်နိုင်သည်။ အရည်အချင်း တိုင်းတာချက်သော်လည်းကောင်း အရေအတွက် တိုင်းတာချက်သော်လည်းကောင်း မည်သည်ကို အသုံးပြုမည်ကို သုတေသီအနေနှင့် ဆုံးဖြတ်ရန်မှာ သုတေသန အကြောင်းအရာ၊ အချိန်၊ ဘဏ္ဍာရေး၊ လူအင်အား စသည့် အကြောင်းရင်း မြောက်မြားစွာပေါ်တွင် အခြေခံသည်။ ထို အရည်အချင်း သို့မဟုတ် အရေအတွက် တိုင်းတာချက်၏ သိပ္ပံနည်းကျ အရည်အသွေး ဂုဏ်သတ္တိမှာ တိကျမှု၊ အကျုံးဝင်မှုနှင့် ကိုးစားနိုင်မှု စသော ဂုဏ်အင်လက္ခဏာ စံနှုန်းများပေါ်တွင် မူတည်သည်။

- Basic 1. Defining a Research Problem
- Basic 2. Quantitative and Qualitative Research
 - Basic 3. Baseline Study
 - Basic 4. Survey Research (1)
 - Basic 5. Survey Research (2)
- Basic 6. Sampling: Non-Probability Sampling
 - Basic 7. Sampling: Probability sampling
 - Basic 8. Focus Group Discussion (FGD)
 - Basic 9. In-depth Interviews
- Basic 10. Participatory Learning Appraisal and its Tools
 - Basic 11. Participatory Action Research (PAR)
 - Basic 12. Research and Ethics
- Intermediate 13. Research and Project Design
 - Intermediate 14. Case study
 - Intermediate 15. Quantitative Data Analysis
 - Intermediate 16. Qualitative data analysis
- Intermediate 17. Using Secondary Sources or Existing Data
 - Intermediate 18. Evaluation Research
 - Intermediate 19. Supporting Details
 - Intermediate 20. Writing a Report
- Intermediate 21. Policy and Advocacy brief Writing

သုတေသနပြုသနာအားအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခြင်း - အခြေခံအဆင့် ၁
အရည်အသွေးစံပြုနှင့်အရေအတွက်စံပြုသုတေသန - အခြေခံအဆင့် ၂
အခြေပြုစံထားတိုင်းတာလေ့လာမှု - အခြေခံအဆင့် ၃
စစ်တမ်းသုတေသန (၁) - အခြေခံအဆင့် ၄
စစ်တမ်း ကောက်ယူသုတေသနပြုခြင်း (၂) - အခြေခံအဆင့် ၅
ဖြစ်တန်စွမ်းနည်း (နိ) နမူနာကောက်ယူခြင်း - အခြေခံအဆင့် ၆
နမူနာကောက်ယူနည်း - အခြေခံအဆင့် ၇
သီးသန့်စကားဝိုင်း - အခြေခံအဆင့် ၈
အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုပြုခြင်း - အခြေခံအဆင့် ၉
ပူးပေါင်းလေ့လာရေးနည်းစဉ်နှင့်၎င်း၏ကိရိယာများ - အခြေခံအဆင့် ၁၀
အလုပ်ဖြင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သောသုတေသန - အခြေခံအဆင့် ၁၁
သုတေသနနှင့်ကျင့်ဝတ် - အခြေခံအဆင့် ၁၂
သုတေသနနှင့်စီမံကိန်းပုံစံ - အလယ်အလတ်အဆင့် ၁၃
နမူနာဖြစ်ရပ် - အလယ်အလတ်အဆင့် ၁၄
အရေအတွက်ဆိုင်ရာဒေတာအချက်အလက်စစ်စစ်လေ့လာမှု - အလယ်အလတ်အဆင့် ၁၅
အရည်အသွေးစံထား ဒေတာစစ်စစ်လေ့လာမှု - အလယ်အလတ်အဆင့် ၁၆
တဆင့်ခံအရင်းမြစ်များသို့မဟုတ်ရှိပြီးသားအချက်အလက်များ - အလယ်အလတ်အဆင့် ၁၇
အကဲဖြတ်သုတေသန - အလယ်အလတ်အဆင့် ၁၈
ထေ ာက် ကူပြုအသေးစိတ်အချက်အလက်များ - အလယ်အလတ်အဆင့် ၁၉
အစီရင်ခံစာရေးသားခြင်း - အလယ်အလတ်အဆင့် ၂၀
မူဝါဒနှင့်လူထုအကျိုးတိုက်တွန်းပြောဆိုမှုဆိုင်ရာ အနှစ်ချုပ်တစ်ရပ်ရေးသားခြင်း - အလယ်အလတ်အဆင့် ၂၁

BASIC 1. DEFINING A RESEARCH PROBLEM

THE CHAPTER IS ABOUT:

- The research steps to define a problem;
- The problem trees as a tool for gaining better understanding of an issue, its causes, and its consequences;
- The definition of an issue or problem affecting communities in five questions: What, Who, Why, Where, and How?

This chapter introduces readers to the preliminary steps that researchers should follow when defining a research problem. These are the first steps of the research design, which will receive a comprehensive treatment in the ‘intermediate level’ section of the manual.

RESEARCH AND EXPANDING KNOWLEDGE ABOUT AN ISSUE

When implementing social projects centered on an issue or problem, research produces new knowledge about this issue or problem that impacts certain groups of the population. This new knowledge often leads researchers to put into question what they think they know already about this issue or problem.

Therefore, conducting social research is about two points. The first point is about investigating the issue or problem in an open-minded way. The second point is about gaining a deep understanding of the issue or problem.

When they investigate the issue or problem, researchers produce *new information* about this issue or problem based on the data collected during the research process. This information is new: this is not some information that can be entirely taken from the work done by other researchers.

Example

Researchers study "Child Drop-out in Hlaing Township". They may include some statistical data provided by the Ministry of Education about drop-out rate nationwide or specifically in Hlaing Township. But this data is not sufficient. It is crucial that the researchers also include data collected from the field work conducted in Hlaing Township. This data is the new information that organizations tackling child drop-out may use for their own projects.

The research process helps the researcher acquire an *informed* view of the issue that is under study. When the researcher disseminates the findings, more people can gain an *informed* view of the issue or problem.

Very often, people are confused between the root causes and the consequences of the problem. This happens because they lack an informed view of problem. By doing research, the researcher can know more precisely what the root causes and consequences of a problem are.

အခြေခံအဆင့် - သုတေသနပြဿနာအားအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုခြင်း

ဤအခန်းတွင်

- ပြဿနာရပ်အားအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုပုံသုတေသနလုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်
- ကိစ္စရပ်တစ်ခုနှင့်ယင်း၏အကြောင်းရင်းမြစ်များ၊အကျိုးဆက်များအားပိုမိုနားလည်နိုင်ရေးအတွက်ပြဿနာအခြေအမြစ်ပြပုံ (Problem tree) အားတန်ဆာပလာအဖြစ်အသုံးပြုပုံ
- အဘယ်အရာ၊အဘယ်သူ၊အဘယ်ကြောင့်၊အဘယ်နေရာနှင့်အဘယ်ကဲ့သို့ဟူသောမေးခွန်းငါးရပ်ဖြင့်လူထုအဖွဲ့အစည်းများအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသောကိစ္စရပ် (သို့) ပြဿနာတစ်ရပ်အားဖော်ထုတ်ခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။

ဤအခန်းတွင်စာဖတ်သူများအားသုတေသနပြဿနာရပ်အားအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုရာတွင်လိုက်နာရမည့်ပဏာမအဆင့်များကိုမိတ်ဆက်ပေးထားသည်။၎င်းတို့မှာသုတေသနပုံစံ၏ကနဦးအဆင့်များဖြစ်ကြပြီးစာအုပ်ပါ 'အလယ်အလတ် အဆင့်' အတွက်ရေးထားသောအပိုင်းများတွင်ပြည့်ပြည့်စုံစုံဖော်ပြသွားမည်ဖြစ်သည်။

ကိစ္စရပ်တစ်ခုနှင့်သက်ဆိုင်သောအသိပညာအားဖြန့်ကျက်ခြင်းနှင့်သုတေသန

ကိစ္စရပ်တစ်ခုသို့မဟုတ် ပြဿနာတစ်ခုကိုအရင်းပြုပြီးလူမှုစီမံကိန်းများ ဖော်ဆောင်ရာတွင်သုတေသနသည် [လူဦးရေတစ်ရပ်လုံးတွင်မှ] တစ်စုံတရာသောလူအုပ်စုများအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသော ပြဿနာနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး အသိပညာသစ်တစ်ခုကို ပေးစွမ်းနိုင်လေ့ရှိသည်။ယင်းအသိပညာသစ်ကြောင့်သုတေသီတို့သည် ပြဿနာရပ်နှင့်ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့သိနှင့်ပြီး ဖြစ်သည်ဟုထင်မြင်ယူဆထားသောအချက်ကို၎င်းတို့ဘာသာ၎င်းတို့ ပြန်လည် မေးခွန်းထုတ်စရာဖြစ်လာလေ့ရှိသည်။

သို့အတွက်လူမှုသုတေသနကိုလုပ်ဆောင်ရာ၌အချက်သုံးချက်ရှိပါသည်။ပထမအချက်အနေဖြင့်ကိစ္စရပ် (သို့) ပြဿနာအားပွင့်လင်းသောအမြင်စိတ်ထားဖြင့်စုံစမ်းဖော်ထုတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ဒုတိယအချက်သည်အဆိုပါကိစ္စရပ် (သို့) ပြဿနာအားနက်နက်ရှိုင်းရှိုင်းနားလည်ရေးဖြစ်သည်။တတိယအချက်မှာအဆိုပါကိစ္စရပ် (သို့) ပြဿနာများမှသက်ရောက်မှု ရှိသည့်လူထုအဖွဲ့အစည်းများအပေါ် အပြုသဘောဆောင်သည့်ပြောင်းလဲမှုတို့ပေါ်ပေါက်လာစေရေး၎င်းကိစ္စရပ် (သို့) ပြဿနာရပ်နှင့်ယင်း၏အကြောင်းရင်းမြစ်များအားကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်ဖြစ်သည်။ သုတေသီများမှကိစ္စရပ် (သို့) ပြဿနာတစ်ရပ်အားစုံစမ်းဖော်ထုတ်သည့်အခါသုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်းစုဆောင်းရရှိသည့်အချက်အလက်များကိုအခြေခံ၍ အဆိုပါကိစ္စရပ် (သို့) ပြဿနာရပ်နှင့်သက်ဆိုင်သော **သတင်းအချက်အလက်အသစ်များ** ပြုစုဖော်ထုတ်ရပါသည်။ ၎င်းသတင်းအချက်အလက်များမှာအသစ်ဖြစ်ပြီးအခြားသုတေသီတို့၏သုတေသန ပြုချက်များမှထုတ်ယူထားခြင်းမျိုး မဟုတ်ပါ။

ဥပမာ
 သုတေသီတို့သည် " လှိုင်မြို့နယ်အတွင်းရှိကလေးများ ကျောင်းထွက်မှုကိုလေ့လာကြသည်။၎င်းတို့အနေဖြင့်ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ထုတ်ပြန်ထားသောတစ်တိုင်းပြည်လုံးအတိုင်းအတာအရ ကျောင်းထွက်နှုန်း (သို့) အထူးသဖြင့်လှိုင်မြို့နယ်ရှိ ကျောင်းထွက်နှုန်းစာရင်းအင်းအချက်အလက်အချို့ ရရှိကောင်းရရှိနိုင်ပါသည်။ "

သို့သော်ဤအချက်အလက်တို့မှာမလုံလောက်ပါ။သုတေသီတို့အနေဖြင့်လှိုင်မြို့နယ်အတွင်းတွင်းဆင်းစုဆောင်းရရှိသောအချက်အလက်မျှားပါဝင်ရန်အရေးကြီးပါသည်။ယင်းအချက်အလက်တို့ မှာကလေးများကျောင်းထွက်မှုနှင့်ပတ်သက်သောလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်နေကြသည့်အဖွဲ့အစည်းများမှ၎င်းတို့၏စီမံကိန်းများကိုအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့်တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးတို့အတွက်အသုံးပြုနိုင်သောသတင်းအချက်အလက်အသစ်များဖြစ်ပါသည်။

သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်အနေဖြင့်သုတေသီအား လေ့လာမှု ပြုသောကိစ္စရပ်နှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက် အခြေပြုထဲထဲဝင်ဝင်နားလည်သည့်အမြင် (informed view) ကိုရရှိသောပေါက် စေရန်အထောက်အကူ ပေးသည်။ သုတေသီအနေဖြင့်ယင်း၏လေ့လာ တွေ့ရှိချက်များနှင့် ဒေတာအချက်အလက်များကို ဖြန့်ဝေပေးသည့်အခါလူအများအနေဖြင့်လည်း အဆိုပါကိစ္စရပ် (သို့) ပြဿနာရပ်နှင့်သက်ဆိုင်သော ထဲထဲဝင်ဝင်နားလည်သည့်အမြင် (informed view) တစ်ရပ်ကို ရရှိသွားကြသည်။

မကြာခင်ဆိုသလိုပင်လူအများအနေဖြင့်ပြဿနာဖြစ်ရသည့်အကြောင်းရင်းမြစ်များနှင့်စီမံကိန်းမှကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းသည့် ပြဿနာ၏အကျိုးဆက်များနှစ်ခုအကြားရောထွေးလေ့ရှိသည်။ဤသို့ဖြစ်ရသည်မှာပြဿနာရပ်နှင့်ပတ်သက်သောအချက်အလက် အခြေပြုထဲထဲဝင်ဝင်နားလည်သည့်အမြင်မရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ သုတေသနလုပ်ဆောင်ခြင်းအားဖြင့် သုတေသီအနေဖြင့်ဖြစ်ရသည့်အကြောင်းရင်းမြစ်များနှင့်ပြဿနာတစ်ရပ်၏အကျိုးဆက်များနှင့်ပတ်သက်၍ပိုမိုတိကျကျသိရှိနိုင်သည်။

DRAWING A PROBLEM TREE

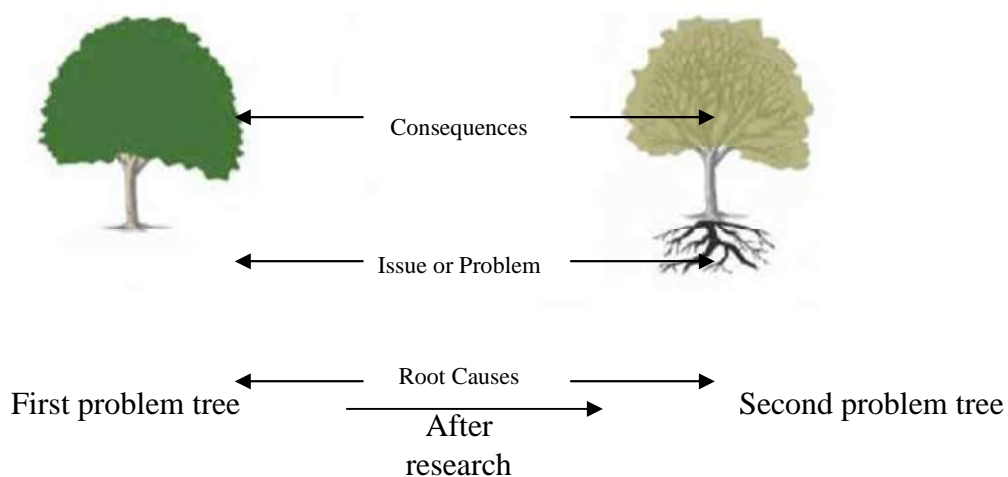
Even before drawing a problem tree, it is recommended to read available reference materials about the problem investigated. The more materials that are read, the better. This may help one have a clearer view of the problem.

One effective way to try to identify the root causes and consequences of a problem is to draw a problem tree:

- (1) when drafting the project proposal or at the beginning of the project;
- (2) at the end of the project.

The first problem tree presents the level of understanding of the specific issue. Because people at the beginning of the project may not have a thorough knowledge of the issue, its root causes, and consequences, the problem tree is not very precise. It may also include preconceived ideas.

After the research project is complete, a second problem tree has to be drawn again. At this time, it is expected that the new problem tree will have much more information than the first problem tree: For example, the number of causes and effects about the issue will be larger. Also, all preconceived ideas hopefully will have disappeared!

The root causes of the issue and the impact of the issue on the communities are not well identified. The knowledge of the researchers is limited. Some of the root causes and impact can often be blurred and mistaken for one another. The problem tree before research remains quite vague and features generalities.

The root causes and the impact of the issue are clearly identified and rightly placed in relation to the issue that is studied. Furthermore, the number of root causes and the consequences linked to the issue or problem under study is much larger than those in the first problem tree. The research process may also question some preconceived ideas that were featured in the problem tree before research.

The second problem tree drawn after research usually offers a good summary of the research findings. In some cases, it may be a good option to place this second problem tree in the final research report.

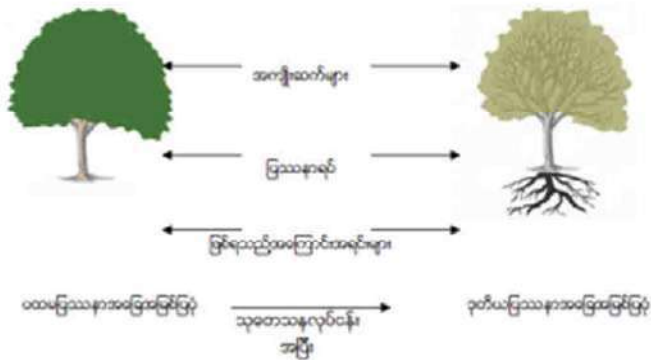
ပြဿနာအခြေအမြစ်ပြုပုံ Problem Tree တစ်ရပ်အားစီမံကိန်းအစပိုင်းကာလနှင့်အဆုံးသတ်ကာလတို့တွင် ရေးဆွဲခြင်း

ပြဿနာအခြေအမြစ်ပြုပုံတစ်ရပ်အားမဆွဲသေးမီကပင်ရနိုင်သမျှသောစာအုပ်စာတမ်းအကိုးအကားများကိုဖတ်ရှုလေ့လာထားရန်လိုအပ်သည်။ စာအုပ်စာတမ်းများဖတ်လေ့ရှိမိကောင်းမွန်လေ။ ပြဿနာရပ်အကြောင်းပိုမိုပြီးရှင်းရှင်းလင်းလင်းနားလည်လေဖြစ်သည်။

ပဿနာဖြစ်ရသည့်အကြောင်းအရင်းမြစ်များနှင့်ထိုပြဿနာ၏အကျိုးဆက်များအကြောင်းသိရှိနိုင်ရန်ထိရောက်သည့်နည်းလမ်းတစ်ခုမှာပြဿနာအခြေအမြစ်ပြုပုံ Problem Tree အား

- (၁) စီမံကိန်းပန်ကြားလွှာအကြမ်းရေးသားနေစဉ် (သို့) စီမံကိန်းအစပိုင်းကာလနှင့်
- (၂) စီမံကိန်းအဆုံးသတ်ကာလတို့၌ ရေးဆွဲရန် ဖြစ်သည်။

စီမံကိန်းအစပိုင်းကာလ၌ ရေးဆွဲသောပထမ ပြဿနာအခြေအမြစ်ပြုပုံ Problem Tree သည်ကိစ္စရပ်တစ်ခုနှင့်ပတ်သက်သည့်သဘောပေါက်နားလည်သည့်အခြေအနေတစ်ရပ်အားကိုယ်စားပြုသည်။ စီမံကိန်းအစောပိုင်းကာလ၌လူအများအနေဖြင့် ပြဿနာဖြစ်ရသည့်အကြောင်းရင်းမြစ်များအကျိုးဆက်များနှင့် ပြဿနာရပ်တို့အကြောင်းထဲထဲဝင်ဝင်နားလည်ခြင်းမရှိသေးသဖြင့် ပြဿနာအခြေအမြစ် ပြုပုံတွင်တင်ကြိုယူဆသည့်စိတ်ကူးများမကြာခဏပါဝင်လေ့ရှိသည်။ သို့သော်သုတေသနစီမံကိန်းပြီးဆုံးသွားသည့်အခါဒုတိယပြဿနာအခြေအမြစ်ပြုပုံ Problem Tree အသစ်တစ်ရပ်ထပ်မံ၍ရေးဆွဲရန်လိုအပ်ပါသည်။ ဤတစ်ကြိမ်တွင်မူပြဿနာအခြေအမြစ်ပြုပုံအသစ်သည်ပထမပုံထက်သတင်းအချက်အလက်ပိုမိုစုံလင်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ - ပြဿနာတစ်ရပ်၏ဖြစ်ရသည့်အကြောင်းတရားများနှင့်အကျိုး သက်ရောက်မှုများတွင် အချက်အလက်အရေအတွက်ပိုမိုစုံလင်လာပေလိမ့်မည်။ တင်ကြိုစိတ်ကူးထားသည့်ယူဆချက်များလည်းပျောက်ကွယ်ကောင်းပျောက်ကွယ်သွားမည်။

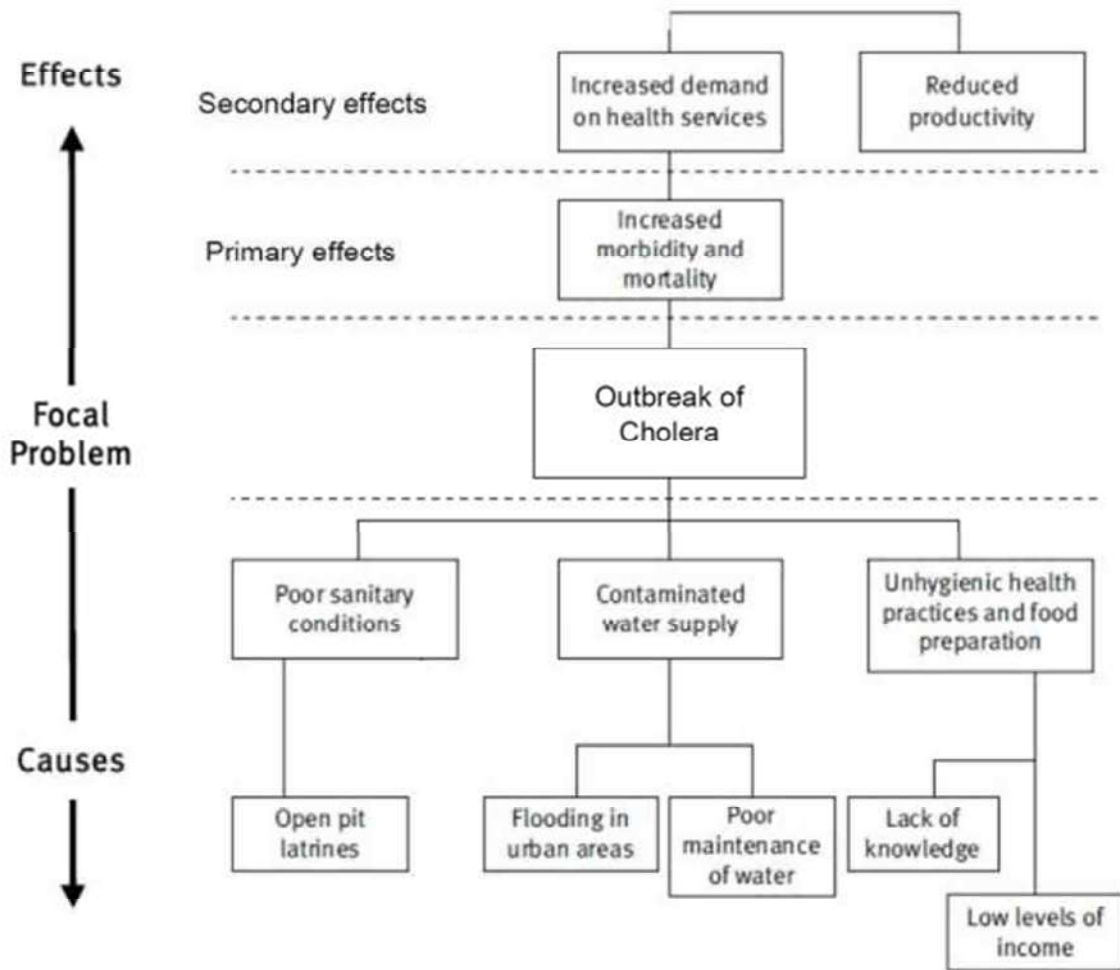
ပြဿနာဖြစ်ရသည့်အကြောင်းရင်းမြစ်များနှင့်ထိုပြဿနာရပ်၏လူထုအပေါ်အကျိုးသက်ရောက်မှုတို့အား ကောင်းစွာဖော်ထုတ်ထားခြင်းမရှိပေ။ သုတေသီ၏အသိတရားမှာလည်းအကန့်အသတ်ဖြင့်သာရှိ၏။ အချို့သောအကြောင်းရင်းမြစ်များနှင့်အကျိုးသက်ရောက်မှုတို့နှင့်ပတ်သက်သောအမြင်မှာမှန်ပါးလျက်ရှိပြီးတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ရောထွေးမှားယွင်းလေ့ရှိသည်။ သုတေသန မလုပ်ဆောင်မီရေးဆွဲသော ပြဿနာအခြေအမြစ်ပြုပုံသည် ပီပီပြင်ပြင် မရှိပဲ တင်ကြိုယူဆချက်များနှင့် ယေဘုယ သဘောတရားများပါဝင်လေ့ရှိသည်။

ပြဿနာဖြစ်ရသည့်အကြောင်းရင်းမြစ်များနှင့်ပြဿနာရပ်၏အကျိုးသက်ရောက်မှုတို့အားရှင်းလင်းစွာဖော်ထုတ်နိုင်ပြီးလေ့လာမှုပြုနိုင်သည်။ ၎င်းအပြင်လေ့လာမှုပြုသည့်ကိစ္စရပ် (သို့) ပြဿနာရပ်၏ဖြစ်ရသည့် အကြောင်းတရားများနှင့်အကျိုးသက်ရောက်မှုအချက်အလက်အရေအတွက်တို့သည်လည်းပထမပြဿနာအခြေအမြစ်ပြုပုံထက်ပိုမိုစုံလင်သည်။ သုတေသနမပြုလုပ်မီက ရေးဆွဲခဲ့သောပြဿနာ အခြေအမြစ် ပြုပုံတွင်ပါဝင်သည့်တင်ကြိုယူဆချက်များကိုလည်း ယခုသုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်တွင်မေးခွန်းထုတ်ကောင်း ထုတ်လာနိုင်သည်။

သုတေသန ပြုလုပ်ပြီးသကာလ ရေးဆွဲထားသောဒုတိယ ပြဿနာအခြေအမြစ်ပြုပုံသည်သုတေသနလုပ်ငန်း၏တွေ့ရှိချက်များကို ကောင်းစွာအနှစ်ချုပ်တင်ပြနိုင်လေ့ရှိသည်။ အချို့ကိစ္စရပ်များ၌ ဤဒုတိယပြဿနာအခြေအမြစ်ပြုပုံအား သုတေသန၏အပြီးသတ်အစီရင်ခံစာတွင်တင်ပြနိုင်လျှင်ကောင်းပေသည်။

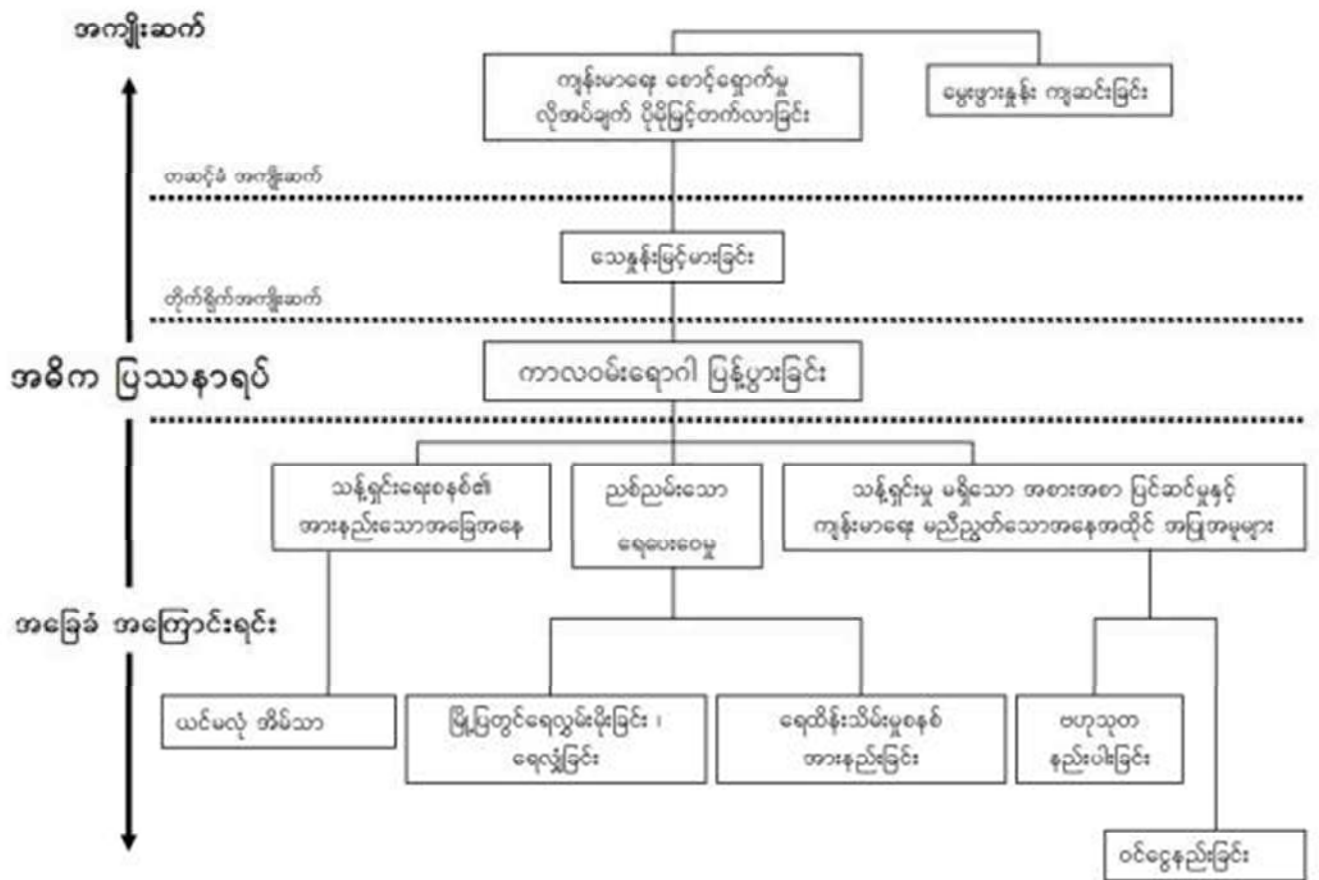
Below is an example of a problem tree created after research is conducted. The problem is related to health issues and does not directly address social issues. But it is nevertheless instructive because it shows more easily the link between the problem, its causes, and its effects or consequences.

It is also important to note that after research, the problem tree may also identify some primary effects or consequences, and some secondary (indirect) effects or consequences.

အောက်ဖော်ပြပါပုံဥပမာသည် သုတေသနပြုလုပ်ပြီးနောက် ရေးဆွဲထားသော ပြဿနာအခြေအမြစ်ပြပုံဖြစ်သည်။ ပြဿနာရပ်မှာ ကျန်းမာရေးကိစ္စနှင့်ဆက်နွယ်ပြီး လူမှုရေးကိစ္စရပ်များကို တိုက်ရိုက်ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပေ။ သို့သော်လည်း ၎င်းပုံမှာ ပြဿနာကွင်းဆက်၊ ဖြစ်စဉ်နှင့်အကျိုးအကြောင်းများကို လွယ်လင့်တကူ တင်ပြထားသည်ဖြစ်၍ သင်ထောက်ကူ အဖြစ် အသုံးပြုထားသည်။

၎င်းအပြင်မှတ်သားရန်မှာလည်း သုတေသနအပြီးတွင် ပြဿနာအခြေအမြစ်ပြပုံသည် မူလအကျိုးတရားအချို့နှင့် တဆင့်ခံ (သွယ်ဝိုက်) အကျိုးတရားများကို ဖော်ပြနိုင်သည်။

WHAT, WHO, WHY, WHERE, AND HOW?

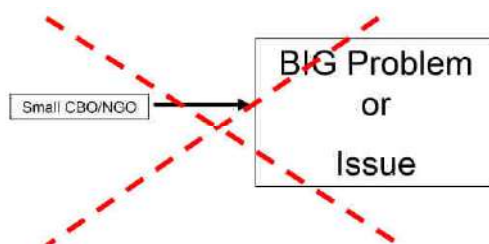
Drawing the first problem tree is also a preliminary step in answering five questions. Answering these five questions is essential in implementing a project and defining the research component of the project. More generally, these five questions are the basic questions that need to be answered in the preliminary phase of the research design. A comprehensive treatment of 'Research design' is given in the 'intermediate level' section of this manual.

What?

Answering the 'What?' question means to define the issue or problem addressed.

One big difficulty for local CSOs and NGOs is the definition of an issue or a problem that can be realistically addressed based on the human resources and financial capacity of the organization.

Issues like 'poverty', 'livelihood', or 'discrimination' are too big if they are addressed by only one NGO or CSO. All these issues have a wide range of causes that cannot be resolved by one specific project implemented by one single organization.

This, however, should not prevent researchers or organizations from gaining a broad understanding of the problem, its root causes, and consequences.

Even though the organization may address only one root cause of the problem as its project, there are benefits in doing research on its many root causes.

Who?

Another crucial issue is defining the type of population that the research team examines. This issue is addressed several times in this manual because it depends on whether the research team uses quantitative data based on surveys or qualitative data based on qualitative interviews.

The 'Who?' question also means that the research team has to decide whether the issue or problem is linked to **(1) individuals**, **(2) households**, or **(3) groups of people** (legal associations, self-help groups, etc...). It would be wrong for a research team to investigate an issue by using two or three of the three categories mentioned above *at the same time and for the same project*. Only one category should be selected for a specific topic.

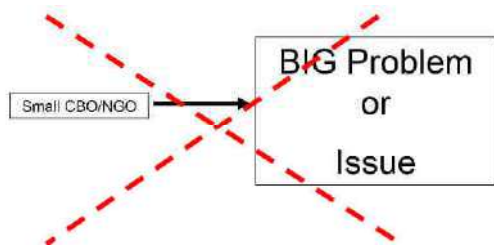
အဘယ်အရာ၊အဘယ်သူ၊အဘယ်ကြောင့်၊အဘယ်နေရာနှင့်အဘယ်ကဲ့သို့?

ပထမပြဿနာအခြေအမြစ်ပြပုံအားရေးဆွဲခြင်းမှာမေးခွန်းငါးရပ်ကိုဖြေဆိုရာ၌ရှေ့ပြေးအဆင့်လည်းဖြစ်သည်။ဤမေးခွန်းငါးရပ်ကိုဖြေဆိုခြင်းမှာစီမံကိန်းတစ်ရပ်အားအကောင်အထည်ဖော်ရာ၌သော်လည်းကောင်း၊စီမံကိန်းနှင့် သက်ဆိုင်သော သုတေသနလုပ်ငန်းအပိုင်းအား ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရာ၌သော်လည်းကောင်း၊မရှိမဖြစ်အရေးပါပါသည်။ထို့ထက်ပို၍ ယေဘုယျ ကျကျဆိုရလျှင်အဆိုပါ မေးခွန်းငါးရပ်သည်သုတေသနပုံစံ ရှေ့ပြေးအဆင့်တွင် ဖြေဆိုရန်လိုအပ်သည့်အခြေခံကျသော မေးခွန်းများဖြစ်ကြသည်။ 'သုတေသနပုံစံ'အကြောင်းကိုအပြည့်အစုံကိုဤလက်စွဲစာအုပ်ပါ 'အလယ်အလတ်အဆင့်'တွင် ဖော်ပြထားသည်။

အဘယ်အရာ ?

"အဘယ်အရာ " ဟူသည့်မေးခွန်းအား ဖြေဆိုရခြင်းမှာစီမံကိန်းအနေဖြင့်မည်သည့်ကိစ္စရပ် (သို့) ပြဿနာ ရပ်ကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရခြင်းဖြစ်သည်။ပြည်တွင်းစီအက် (စ) အိုများနှင့် အင်န်ဂျီအိုများ အတွက်ကြီးမားသောအခက်အခဲတစ်ရပ်မှာ၎င်းတို့ အဖွဲ့အစည်း၏ဘဏ္ဍာရေးအခြေအနေနှင့်လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ် အင် အားတို့ ဖြင့်ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းနိုင်မည့် ကိစ္စရပ် (သို့) ပြဿနာတစ်ရပ်အားလက်တွေ့ ကျကျ ဖော် ထုတ် သတ်မှတ်ရခြင်းဖြစ်သည်။

"ဆင်းရဲမွဲတေမှု"၊ "အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှု"၊ "ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း"စသည်ကဲ့သို့သောကိစ္စရပ်များအင်န်ဂျီအို (သို့) စီအက်စ်အိုတစ်ခုတည်းအတွက်အလွန်ပင်ကြီးမားသောကိစ္စရပ်များ ဖြစ်သည်။အဆိုပါကိစ္စရပ်များကိုအလွန် ပင်ကျယ် ပြန့်သော နောက်ခံအကြောင်းရင်းမြစ်များရှိကြပြီးအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်တည်းမှ ဖော်ဆောင်သောစီမံကိန်းတစ်ရပ်တည်းဖြင့် ဖြေရှင်းနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။

သို့သော်လည်းယင်းအတွက်ကြောင့်သုတေသီများ (သို့) အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ပြဿနာရပ်၏မူလဇစ်မြစ်နှင့် အကျိုးဆက်များ ကိုကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်နားလည်အောင် ပြုလုပ်ရေးအတွက်အဟန့်အတားမဖြစ်စေသင့်ပေ။အဖွဲ့အစည်းအနေနှင့်စီမံကိန်းအရ ပြဿနာဇစ်မြစ်တစ်ခုတည်းသာတင်ပြနိုင်စေကာမူဇစ်မြစ်မြောက်မြားစွာကိုသုတေသနလုပ်ခြင်းကြောင့်အကျိုးကျေးဇူးရှိစမြဲပင်ဖြစ်သည်။

အဘယ်သူ ?

သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့် လေ့လာမှု ပြုမည်လူအုပ်စုအားသတ်မှတ်ရခြင်းသည်အရေးပါသောအခြားအချက် တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ဤလက်စွဲစာအုပ်တွင်အကြိမ်အတော်များများ ဖော်ပြသွားမည် ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်၎င်းသည်သုတေသနအဖွဲ့မှစစ်တမ်းများအပေါ် အခြေခံသည့်အရေအတွက်စံထား ဒေတာ အချက်အလက်များကိုအသုံးပြုသည်လား၊သို့တည်းမဟုတ်အရည်အသွေးစံထားအင်တာဗျူးများအပေါ် အခြေပြုသည့်အရည် အသွေးစံထား ဒေတာအချက်အလက်များကိုအသုံးပြုသည်လားဆိုသည့်အချက်အပေါ် မူတည် သော ကြောင့် ဤ " အဘယ်သူ"ဟူသောမေးခွန်းသည်သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့် လေ့လာမည်ကိစ္စရပ် (သို့) ပြဿနာရပ်သည် (၁) လူပုဂ္ဂိုလ်များ (၂) အိမ်ထောင်စုများ (၃) လူအုပ်စုများ (အသင်းအဖွဲ့များ၊ကိုယ်ထူကိုယ်ထအဖွဲ့များစသည်) ဟူ၍မည်သူတို့နှင့်ပတ်သက်လျက်ရှိသည်ကိုလည်းဆုံးဖြတ်ရန် ဖြစ်သည်။သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့်အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သောအုပ်စုသုံးခုမှနှစ်ခု (သို့) သုံးခုကိုစီမံကိန်းတစ်ခုတည်းတွင်တစ်ချိန်တည်း လေ့လာစူးစမ်းရန်အသုံးပြုပါက မှားယွင်း ပေလိမ့်မည်။ကိစ္စရပ်တစ်ခုအတွက်အုပ်စုတစ်ခုကိုသာ ရွေးချယ်သင့်ပါမည်။

Example

A research team examines the issue of child drop out. The population selected for the research is a large number of children who dropped out of school. These children are all (1) individuals. The team may contact parents, teachers, and school directors for the study. But the population that is exclusively examined here consists of drop-out kids.

For a research project focusing on access to water, it is relevant to study the (2) household. Because access to water is shared within one household or one family, it makes sense to study this issue among households only.

A research project studies how community forestry is managed among (3) self-organized groups of villagers in a mountainous area. The research team contacts heads of villages, villagers, government authorities, and other stakeholders. The research, however, uses groups of villagers as category of population that is under study because it studies how these different groups interact with each other in order to manage community forestry collectively and sustainably.

After deciding whether the research issue is linked to individuals, households, groups of people, etc...., the research team defines more precisely the criteria associated with the category of population which is studied. For instance, if the research project studies individuals, the team may select the following criteria: age of the individuals, gender of the individuals, educational background of individuals, etc... The decision to include one or more of these criteria depends on how each criterion is relevant to the research topic.

The same is valid whether the research project studies households or groups of people, although the criteria may be different.

Why?

The research team has to answer the 'Why?' question. This means: why does the research team focus on this issue or problem? The main reason, of course, is that this issue affects the communities that are targeted by the project. The research team may have some ideas about why the issue or problem emerges at a specific time and in particular place or is already so acute at a specific time and in particular place. In this case, the research team conducts research in order to check whether these ideas are valid and how solutions to the issue can be found.

When answering the 'Why?' question, concrete examples of how the issue affects these communities should be given. There may also be many other reasons that explain why an organization conducts projects in a certain field of activities and why the organization conducts research about this problem before implementing the project itself. These reasons have to be clearly stated in any documents produced by the organization.

ဥပမာ

သုတေသနအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့သည်ကလေးများ ကျောင်းထွက်သည်ကိစ္စရပ်အား လေ့လာမှုပြုသည်။ သုတေသနအတွက် ရွေးချယ်လိုက်သောလူဦးရေမှာ ကျောင်းထွက်သွားသောကလေးများအရေအတွက်ပမာဏကြီး ဖြစ်သည်။ ဤကလေးများမှာ (၁) လူပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်သည်။ သုတေသနအဖွဲ့ အနေဖြင့် လေ့လာမှု ပြုရန်အတွက်မိဘများ၊ ဆရာများနှင့်ကျောင်းအုပ်ချုပ်သူများအားဆက်သွယ်နိုင်ပါသည်။ သို့သော် နေရာတွင်တစ်သီးတသန့်လေ့လာမှုပြု သောလူဦးရေမှာ ကျောင်းထွက်သည်ကလေးများသာ ဖြစ်သည်။

ရေသုံးစွဲမှုနှင့်ပတ်သက်သည့်သုတေသနစီမံကိန်းတစ်ရပ်အတွက်မူ (၂) အိမ်ထောင်စုများသည် လေ့လာမှုပြုရန် အတွက် သင့်လျော်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ရေသုံးစွဲမှုသည်အိမ်ထောင်စုတစ်စု (သို့) မိသားစုတစ်စုအတွက် ဝေမျှ သုံးစွဲ ခြင်း ဖြစ်သည်အတွက်ဤကိစ္စရပ်နှင့်ပတ်သက်၍အိမ်ထောင်စုများအား လေ့လာမှု ပြုခြင်းသည်သာ အဓိပ္ပာယ်ရှိပါသည်။

သုတေသနစီမံကိန်းတစ်ရပ်သည် တောင်တန်းဒေသတစ်ခုရှိ (၃)

ကိုယ်တူကိုယ်တူစွဲစည်းထားသည့်ကျေးရွာသားအုပ်စုများသည် ကျေးရွာပိုင်သစ်တောစိုက်ခင်းအားမည်ကဲ့သို့ စီမံခန့်ခွဲကြသည်ကိုလေ့လာမှုပြုသည်။ သုတေသနအဖွဲ့ အနေဖြင့် ကျေးရွာများ၏ ခေါင်းဆောင်များ၊ ကျေးရွာသားများ၊ အစိုးရအာဏာပိုင်များနှင့်အခြားပတ်သက်ဆက်သွယ်သူများအားလည်းဆက်သွယ်ပါသည်။ သို့သော် လည်းသုတေသန အနေဖြင့် ကျေးရွာသားအုပ်စုများကိုသာ လေ့လာမည်လူဦးရေအမျိုးအစားအဖြစ်အသုံးပြုပါသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော်သုတေသနအနေဖြင့်ဤမတူကွဲပြား ခြားနားသည့်အုပ်စုများအနေဖြင့် ကျေးရွာပိုင်သစ်တောစိုက်ခင်းအား ရေရရှိတည်တံ့သောနည်းလမ်း ဖြင့်စုပေါင်း၍ စီမံခန့်ခွဲကြရန်အချင်းချင်းမည်ကဲ့သို့ အပြန်အလှန် ဆောင်ရွက်ကြသည်ကို လေ့လာလိုသော ကြောင့်ဖြစ်သည်။

သုတေသနပြုမည့်ကိစ္စရပ်သည်လူပုဂ္ဂိုလ်များအိမ်ထောင်စုများ၊ လူအုပ်စုများစသည်မည်သည့်အုပ်စုအမျိုးအစားနှင့်စပ်ဆိုင် သည်ကိုဆုံးဖြတ်ပြီးသကာလသုတေသနအဖွဲ့သည် လေ့လာမည့်အုပ်စုနှင့်ပတ်သက်၍ပိုမိုတိကျစွာ ဖော်ထုတ် သတ်မှတ် နိုင်ရန်ဆုံးဖြတ်ချက်များဆက်လက်ပြုလုပ်ရပေမည်။ သာကေအနေဖြင့်အကယ်၍သုတေသနစီမံကိန်းသည်လူပုဂ္ဂိုလ်များကို လေ့လာပါကသုတေသနအဖွဲ့ အနေဖြင့်အဆိုပါလူပုဂ္ဂိုလ်များ၏ - အသက်အရွယ်၊ ကျား၊မ၊ ပညာရေး အခြေအနေ စသည်ဖြင့် မည်သည့်သတ်မှတ်ချက်တို့ အားအသုံးပြုမည်ကိုဆက်လက်ဆုံးဖြတ်ရပါမည်။ မည်သည့်သတ်မှတ်ချက်တို့ အနေဖြင့်သုတေ သန ခေါင်းစဉ်နှင့်မည်သို့ ဆက်စပ်မှုရှိသည်ဆိုသည့်အချက်အပေါ် မူတည်ပါသည်။

သတ်မှတ်ချက်တို့ ကွဲပြားမှုရှိသော်ငြားလည်းသုတေသနအနေဖြင့်အိမ်ထောင်စုများ၊ လူအုပ်စုများကိုလေ့လာမှုပြုပါကလည်း ဤကဲ့သို့ ပင်ပြုရပါသည်။

အဘယ်ကြောင့် ?

သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့် "အဘယ်ကြောင့်" ဟူသည့် မေးခွန်းကိုလည်း ဖြေဆိုရပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ - သုတေသန အဖွဲ့အနေဖြင့်ဤမည်သောကိစ္စရပ် (သို့) ပြဿနာရပ်အားအဘယ်ကြောင့်အာရုံထား လေ့လာရသနည်းဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ မှန်ပါသည်။ အဓိကအကြောင်းအရင်းမှာအဆိုပါကိစ္စရပ်သည်စီမံကိန်းမုပစ်မှတ်ထားသည့်လူထုအပေါ် ဆိုးကျိုးများသက် ရောက်မှု ရှိသော ကြောင့်ဟူသည့်အချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့ အနေဖြင့်အဆိုပါကိစ္စရပ် (သို့) ပြဿနာ ရပ် သည်အဘယ်ကြောင့်တစ်စုံတရာသောအချိန်ကာလ၊ တစ်စုံတရာသောအခြေအနေတစ်ရပ်တွင် ပေါ်ပေါက်လာသည်၊ သို့တည်း မဟုတ်အဘယ်ကြောင့်တစ်စုံတရာသောအချိန်ကာလ၊ တစ်စုံတရာသောအခြေအနေတစ်ရပ်တွင် ပြင်းထန်စွာဖြစ်ပွား ရသည်ကို အနည်းနှင့်အများကြိုတင်သိနှင့်ပြီးဖြစ်နိုင်သည်။ ဤတွင်သုတေသနအဖွဲ့ သည်ယင်းကြိုတင်သိရှိထားချက်များသည်မှန်ကန် အကျုံးဝင်မှုရှိမရှိနှင့် ပြဿနာဖြေရှင်းမည့်နည်းလမ်းများကိုမည်သို့မည်ပုံရှာဖွေတွေ့ရှိနိုင်မည်ကိုရည်သန်ပြီးသုတေသန ပြုလုပ်တော့သည်။

'အဘယ်ကြောင့်?' ဆိုသောမေးခွန်းကိုဖြေဆိုရာတွင်ပြဿနာရပ်များသည်ရပ်ရွာအစုအဖွဲ့ များအား မည်သို့မည်ပုံ ထိခိုက် စေသည်ကိုခိုင်မာခြေမြစ်သောဥပမာများဖြင့်ပြဆိုရန်လိုအပ်သည်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အနေဖြင့်အဘယ်ကြောင့်အချို့သော လုပ်ငန်းနယ်ပယ်များကိုရွေးချယ်၍စီမံကိန်းများဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့်စီမံကိန်းမစတင်မီအဘယ်ကြောင့်သုတေသနလုပ်ဆောင် ရခြင်းဟူသည့်ပတ်သက်၍အခြားသောအကြောင်းအရင်းများစွာရှိသေးပါသည်။ ထိုအကြောင်းအရင်းများကိုအဖွဲ့အစည်းမှပြုစု သည့်မှတ်တမ်းမှတ်ရာများတွင်ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြသင့်ပါသည်။

Where?

Myanmar is a very diverse country with many different geographical, social and economic contexts. The team in charge of conducting research on a specific issue has to decide where the research project is going to be conducted. Depending on the organization's background and scope of activities, the location of the projects will be different. The selection of the place also has to consider the language issue: For example, in areas where the Myanmar language is not widely spoken, can the research be conducted using Myanmar-language materials and Myanmar-language interviewers only? Translating survey materials from the Myanmar into the local language and hiring local translators will probably be two issues to seriously consider when the location of the project is decided.

How?

Answering the 'How?' question is primarily about whether the research will rely on quantitative data, qualitative data, or both. All this will eventually depend on the human resources and the financial capacity available to the organization. In terms of human resources, it depends on the research skills and experience of those conducting the research.

After deciding whether to use quantitative research, qualitative research, or both, the research team has to decide how to collect the data (i.e. which research methods will be used).

TO SUM UP, THE MAIN POINTS TO REMEMBER ABOUT THIS CHAPTER ARE:

- How conducting research at the beginning of a project must expand knowledge about an issue or problem that affects communities;
- The importance of drawing a problem tree at the beginning of a project and at the end;
- The importance of answering the five questions: What, Who, Why, Where, and How?

အဘယ်နေရာ ?

မန်မာနိုင်ငံသည် ကွဲပြားစုံလင်မှုများသောတိုင်းပြည်တစ်ပြည်ဖြစ်ပါသည်။ လူမျိုးစုများလည်းများ ပြားစွာရှိပါသည်။ နယ်မြေဒေသများ၊ လူမှုစီးပွားဘဝများအဖုံဖုံစုံလင်ကွဲပြားစွာရှိပါသည်။ ကိစ္စရပ်တစ်ခုနှင့်ပတ်သက်၍ သုတေသနလုပ်ဆောင်မည့်အဖွဲ့အနေဖြင့်မည်သည့် နေရာဒေသတွင် သုတေသနစီမံကိန်းလုပ်ဆောင်ရမည်ကို ဆုံးဖြတ်ရပါမည်။ ဤအချက်သည် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းစီမံကိန်းကြီးတစ်ရပ်လုံးအနေဖြင့်မည်သည့် နေရာတွင် အကောင်အထည် ဖော်သည် (သို့မဟုတ်) အဖွဲ့အစည်း အနေဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမူဆိုင်ရာ ပြဿနာရပ်များကိုမည်သည့်အရပ်တွင် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်း သင့် လျော် သည်ဟူသော ဆုံးဖြတ်ချက်တို့ အပေါ် မူတည်ပါသည်။ အဖွဲ့အစည်း၏ နောက်ခံအနေအထား၊ လုပ်ငန်း ဆောင်တာတို့ ၏ ကျယ်ပြန့်မှုအတိုင်း အတာများ ပေါ်မူတည်၍ စီမံကိန်း နေရာများကွဲပြားလိမ့်မည် ဖြစ်ပါသည်။ နေရာဒေသ ရွေးချယ်ရာတွင် ဘာသာစကား အခက်အခဲကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ ဥပမာ မြန်မာဘာသာစကားအသုံးမများသော အရပ်တွင် မြန်မာ ဘာသာသုံး စာရွက်စာတမ်းများ၊ မြန်မာစကားပြောလူတွေ့ မေးမြန်းသူများချည်းဖြင့်သာ သုတေသနလုပ်၍ မရနိုင်ချေ။ စစ်တမ်းလွှာများအား မြန်မာဘာသာမှ ဒေသိယဘာသာစကားသို့ ပြန်ဆိုခြင်းနှင့် ဒေသခံများအား ဘာသာပြန်အဖြစ် ငှားရမ်းခြင်းတို့သည် စီမံကိန်း ပြုလုပ်မည့် နေရာဒေသ ရွေးချယ်ရာတွင် အလေးအနက်စဉ်းစားရမည့် ကိစ္စရပ်နှစ်ခု ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။

အဘယ်သို့ ?

“အဘယ်သို့ နည်း” ဟူသော မေးခွန်းကို ဖြေဆိုရန်မှာ သုတေသနအနေဖြင့် အရည်အချင်းဆိုင်ရာ (သို့) အရေအတွက် ဆိုင်ရာ (သို့) ယင်းနှစ်မျိုးစလုံးမှ လာသော ဒေတာအချက်အလက်များအနက် မည်သည့်ကို အခြေခံမည်ကို စဉ်းစားခြင်းဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံး၌ ၎င်းအချက်သည် အဖွဲ့အစည်း၏ လူအင်အား၊ ငွေအင်အားပေါ်တွင်သာ မူတည်သွားသည်။ လူအင်အားပေါ်မူတည်၍ ဆိုရပါမူ သုတေသန ပြုလုပ်မည့်သူများ၏ သုတေသနလုပ်ငန်းပိုင်းကျွမ်းကျင်မှုနှင့်အတူ အကြံပေါ်တွင်မူတည်သည်။

အရည်အချင်း သုတေသန (သို့) အရေအတွက် သုတေသန (သို့) ယင်းနှစ်မျိုးစလုံးကို အသုံးပြုရန် ဆုံးဖြတ်ပြီးပါက သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့် ဒေတာမည်သို့ ကောက်ယူရမည်ကို ဆက်လက်ဆုံးဖြတ်ရမည်။ (ဆိုလိုသည်မှာ အသုံးပြုမည့် သုတေသနနည်းလမ်းအား ရွေးချယ်ခြင်းပင်။)

အနှစ်ချုပ်ရလျှင် ဤအခန်းတွင်ပါဝင်သော မှတ်သားရန်အဓိကအချက်များမှာ

- စီမံကိန်း၏ အစပိုင်းကာလ၌ ပြုလုပ်သော သုတေသနအနေဖြင့် လူထုအပေါ် ဆိုးယုတ်နစ်နာစေသော ကိစ္စရပ် (သို့) ပြဿနာရပ်နှင့် ပတ်သက်သော အသိပညာကို မည်ကဲ့သို့ ပြန့်ပွားစေပုံ
- သုတေသနစီမံကိန်းတစ်ရပ်၏ အစပိုင်းနှင့် အဆုံးသတ်ကာလတို့၌ ပြဿနာအခြေအမြစ်ပြပုံ (Problem Tree) ဆွဲရခြင်း၏ အရေးပါပုံ
- “အဘယ်အရာ၊ အဘယ်သူ၊ အဘယ်ကြောင့်၊ အဘယ်နေရာနှင့် အဘယ်ကဲ့သို့” ဟူသော မေးခွန်းငါးရပ်အား ဖြေဆိုရန် အရေးကြီးပုံတို့ ဖြစ်ပါသည်။

BASIC 2. QUANTITATIVE AND QUALITATIVE RESEARCH

THE CHAPTER IS ABOUT:

- The main features of 'quantitative research';
 - The main features of 'qualitative research';
 - The difference between 'quantitative research' and 'qualitative research';
 - The notion of a 'variable' linked to a problem or issue;
 - The use and measurement of a 'variable' in quantitative and qualitative research.
-

There are three broad types of investigation for conducting social research. Selecting the suitable type depends on the level of knowledge about the issue or problem addressed. Sometimes, the knowledge of the issue and problem under study is very limited. Sometimes, it is quite advanced. Social research can therefore be conducted through the following three approaches:

- Exploratory, meaning that the researcher tries to gain a preliminary understanding of the situation under study, because there is no or little preexisting knowledge about the problem under study;
- Descriptive, meaning that the researcher tries to measure the issue under study so as to expand the existing knowledge about the problem under study;
- Explanatory, meaning that the researcher tries to find out some connections between different aspects of the situation under study.

Example

Let's take the example of a research on Karen communities living in the Ayeyawaddi Division.

*An **exploratory** aspect of the research is about identifying Karen communities in the overall population of the division.*

*A **descriptive** aspect of the research is about the level of land and food security typical in these Karen communities.*

*An **explanatory** aspect of the research is about finding out some of the causes linked to poverty among the Karen communities.*

အခြေခံအဆင့် ၂. အရည်အသွေးစံပြုနှင့်အရေအတွက်စံပြုသုတေသန

ဤဖို့ရချက်သည်

- 'အရေအတွက်စံပြုသုတေသန'၏အဓိကလက္ခဏာများ
- 'အရည်အသွေးစံပြုသုတေသန'၏အဓိကလက္ခဏာများ
- 'အရေအတွက်စံပြု'နှင့် 'အရည်အသွေးစံပြု'သုတေသနအကြား ခြားနားချက်
- ကိန်းရှင်တစ်လုံးနှင့် ပြဿနာ (ဝါ) ကိစ္စရပ်ကြားဆက်နွယ်ပုံ
- အရေအတွက်စံပြုနှင့်အရည်အသွေးစံပြုသုတေသနမှကိန်းရှင်တစ်ခု၏အသုံးပြုပုံနှင့်အတိုင်းအတာ

သုတေသနပြုလုပ်ရန်အကျယ်အားဖြင့်နည်းလမ်းသုံးခုရှိသည်။ သင့်တော်သည့်နည်းလမ်းကို ရွေးချယ်ရာတွင်ကိုင်တွယ်မည့် ပြဿနာရပ်နှင့်ပတ်သက်ပြီးသိရှိနားလည်ထားမှုအပေါ်မူတည်သည်။ လေ့လာနေသည့် ပြဿနာရပ်အပေါ် သိရှိနားလည်ထားမှုမှာတစ်ခုတည်းပါးသလောက်တစ်ခုတည်းလည်းများပြားနေတတ်သည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ လူမှုလုပ်ငန်းစဉ်သုတေသနအား အောက်ပါချဉ်းကပ်နည်းသုံးမျိုးဖြင့် ပြုလုပ်နိုင်သည်။

- ပကာမစူးစမ်းရေး (Exploratory)။ ။ ဤတွင် လေ့လာဆဲ ပြဿနာရပ်နှင့်စပ်လျဉ်းပြီးတင်ကြိုသိရှိထားမှု အနည်းငယ်မျှသို့မဟုတ်လုံးဝမရှိသောကြောင့်သုတေသီအနေနှင့် လေ့လာဆဲအနေအထားတစ်ရပ်ကို ပကာမနားလည်မှုရရှိစေရန် ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။
- ဖော်ပြညွှန်းဆိုရေး (Descriptive)။ ။ သုတေသီအနေနှင့် လေ့လာဆဲကိစ္စရပ်၏အတိမ်အနက်ကိုအတိ အကျသိရှိနိုင်စေရန် အလို့ငှာလေ့လာဆဲ ပြဿနာရပ်နှင့်ပတ်သက်သောရိုင်းစွဲ သိရှိနားလည်မှုကိုချဲ့ ထွင်ခြင်းဖြစ်သည်။
- ရှင်းလင်းတင်ပြရေး (Explanatory)။ ။ သုတေသီမှ လေ့လာဆဲအခြေအနေတစ်ခု၏ဘက်ပေါင်းစုံ အကြားဆက်နွယ်မှုအချို့ကို ဖော်ထုတ်ရန်ကြိုးစားခြင်းဖြစ်သည်။ (အထူးသဖြင့်အကျိုးတရားနှင့်အကြောင်းတရားများ)

Example

ဧရာဝတီတိုင်းတွင် နေထိုင်ကြသည့် ကရင်လူမျိုး အစုအဖွဲ့များကို လေ့လာသော သုတေသနအား ဥပမာအဖြစ်ယူရသော်

သုတေသန၏ ပကာမ စူးစမ်းသည့်အပိုင်းမှာ အဆိုပါ ကရင်လူမျိုး အစုအဖွဲ့ များအား တတိုင်းလုံးရှိ လူဦးရေ မှ ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

သုတေသန၏ ဖော်ပြညွှန်းဆိုသည့်အပိုင်းမှာ အဆိုပါ ကရင်အစုအဖွဲ့ များ၏ မြေယာအာမခံချက်နှင့် စားနပ်ရိက္ခာလုံလောက်မှု ပုံမှန်အဆင့်သတ်မှတ်ချက် ဖြစ်သည်။

သုတေသန၏ ရှင်းလင်းတင်ပြသည့်အပိုင်းမှာ ကရင် အစုအဖွဲ့ များကြား ဆင်းရဲမွဲတေမှု ဖြစ်ပေါ်စေသည့် အကြောင်းတရားအချို့ကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

In many cases, research projects can combine two or three of these different aspects. All this depends on the nature of the research topic, the level of knowledge about the topic, and the human and financial resources available to the project. Also, it should be remembered there are no clear-cut boundaries between these three aspects: in some studies, these aspects can overlap.

For each of these ways of conducting social research, data may be collected by using qualitative research methods. This means using interviews with the people directly or indirectly linked with the issue under study.

The data may also be collected by using quantitative research methods. This means surveying the people directly linked with the issue under study.

Research can therefore be qualitative and quantitative.

Example

If researchers study livelihoods of Karen communities in the Ayeyawaddi Division (like in the previous example), they can produce both qualitative and quantitative research.

Quantitative research with an exploratory purpose produces a percentage of the Karen population among the entire population of the Ayeyawaddi division and assesses its poverty level.

Qualitative research with the same exploratory purpose gives insights into whether livelihood difficulties among Karen communities are different from those of other communities in the Ayeyawaddi division or not.

Quantitative research with a descriptive purpose produces percentages of levels of land tenure and food production among Karen communities.

Qualitative research with the same descriptive purpose gives insights into the range of difficulties encountered by Karen communities for attaining land and food security.

Finally, quantitative research with an explanatory purpose attempts to determine statistically if a link between land and food security does exist among these Karen communities.

Qualitative research with the same purpose investigates whether these Karen communities perceive a possible link between land and food security in the context of their villages.

There are therefore many ways in which a research project can be carried out: there is no single way to conduct research on a specific topic.

များသောအားဖြင့်သုတေသနလုပ်ငန်းများတွင် ဖော်ပြပါနည်းလမ်းနှစ်ခုသုံးခုလောက်ကို ပေါင်းစပ်ပြီးအသုံးပြု လေ့ရှိကြသည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်မှာသုတေသနပြုလုပ်မည့်အကြောင်းအရာ၏သဘောသဘာဝ၊ ၎င်းအကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်သောဗဟုသုတ၊ စီမံကိန်းအတွက်ရတတ်သမျှသောလူအင်အား၊ ငွေကြေးအင်အားတို့ပေါ်တွင် လုံးလုံးလျားလျား မူတည်ပါသည်။ အဆိုပါနည်းလမ်းသုံးသွယ်အကြားတိကျပြတ်သားသောနယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ချက်မရှိသည်ကိုလည်းသတိထား သင့်ပါသည်။ အချို့သော လေ့လာမှုများတွင်ထိုနည်းလမ်းများမှာတစ်ခုနှင့်တစ်ခုဆက်စပ်ရောထပ်လျက်ရှိနိုင်သည်။

လူမှုလုပ်ငန်းစဉ်သုတေသနပြုလုပ်သည့်အဆိုပါနည်းလမ်းတစ်ခုချင်းစီအတွက် ဒေတာအချက်အလက်များ အား အရည်အသွေးသုတေသနနည်းများအားအသုံးပြုပြီးရရှိနိုင်သည်။ လေ့လာဆဲပြဿနာ (သို့) ကိစ္စရပ်နှင့်တိုက်ရိုက်သော်လည်း ကောင်းသွယ်ဝိုက်၍သော်လည်းကောင်းဆက်စပ်နေသောလူများအားလူတွေ့မေးမြန်းခြင်းကိုဆိုလိုသည်။ အရေအတွက်နည်းကို အသုံးပြု၍လည်း ဒေတာအချက်အလက် ကောက်ယူနိုင်ပါသေးသည်။ ဤအတွက် လေ့လာသည့် ကိစ္စရပ်နှင့်တိုက်ရိုက်ဆက်နွယ်သူများအားစစ်တမ်းကောက်ယူရပါမည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍သုတေသနမှာအရည်အသွေးပိုင်းရောအရေအတွက်ပိုင်းပါ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

Example

အကယ်၍ (ရှေ့ဥပမာတွင်ကဲ့သို့) သုတေသီများသည် ဧရာဝတီတိုင်းရှိ ကရင်လူမျိုးအစုအဖွဲ့ များ၏ အသက်မွေးမှု လုပ်ငန်းများအား လေ့လာသည်ဆိုပါက အရည်အသွေးဆိုင်ရာနှင့် အရေအတွက်ဆိုင်ရာ သုတေသန နှစ်မျိုးစလုံးကို ရရှိနိုင်သည်။

ပဏာမ စူးစမ်းရှု ရည်ရွယ်သော အရေအတွက် သုတေသနသည် ဧရာဝတီ တစ်တိုင်းလုံး၏ လူဦးရေမှ ကရင်လူဦးရေ ရာခိုင်နှုန်းကို ရရှိစေပြီး ၎င်းပဏာမ၏ ဆင်းရဲမွဲတေမှု ရေချိန်ကို ဆန်းစစ်နိုင်သည်။ ဤကဲ့သို့ပင် ပဏာမ စူးစမ်းရှု ရည်ရွယ်သော အရည်အသွေး သုတေသနသည် အဆိုပါ ကရင်လူမျိုး အစုအဖွဲ့ များ၏ အသက်မွေးမှုဆိုင်ရာ အခက်အခဲများနှင့် ဧရာဝတီတိုင်းမှ အခြားလူမျိုး အစုအဖွဲ့ များ၏ အခက်အခဲများတို့ တူညီမှု ရှိမရှိကို သိရှိနားလည်စေသည်။

ဖော်ပြညွှန်းဆိုရန် ရည်ရွယ်သော အရေအတွက် သုတေသနသည် ကရင် အစုအဖွဲ့ များတွင်း မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့် အဆင့်သတ်မှတ်ချက် နှင့် စားနပ်ရိက္ခာထွက်ရှိမှုတို့ကို ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် ဖော်ပြသည်။ ထို့နည်းတူပင် ဖော်ပြညွှန်းဆိုရန် ရည်ရွယ်သော အရည်အသွေး သုတေသနသည် မြေယာ အာမခံချက်နှင့် စားနပ်ရိက္ခာ လုံလောက်မှု ရရှိရေးအတွက် ကရင်အစုအဖွဲ့ များ ရင်ဆိုင်နေရသော အခက်အခဲ မြောက်မြားစွာအား သိမြင်နားလည်စေသည်။

နောက်ဆုံးတစ်ခုဖြစ်သည့် ရှင်းလင်းတင်ပြရန် ရည်ရွယ်သော အရေအတွက် သုတေသနသည် အဆိုပါ ကရင်အစုအဖွဲ့ များအတွင်း မြေယာအာမခံချက်နှင့် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုကြား ဆက်နွယ်ချက်တစ်ခု ရှိမရှိကို စာရင်းဇယား ကိန်းဂဏန်းများဖြင့် အဆုံးအဖြတ်ပြုရန် အားထုတ်သည်။ အလားတူ ဖော်ပြညွှန်းဆိုရန် ရည်ရွယ်သော အရည်အသွေး သုတေသနသည် အဆိုပါ ကရင်အစုအဖွဲ့ များအနေဖြင့် ၎င်းတို့ ကျေးရွာများ၏ ပဏာမ အနေအထားတွင် မြေယာအာမခံချက်နှင့် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုကြား ဆက်နွယ်မှု ရှိနိုင်သည် ဆိုသောအချက်ကို သိမြင်လက်ခံထားခြင်း ရှိမရှိ စူးစမ်းလေ့လာသည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍ သုတေသန စီမံကိန်းတစ်ရပ် အကောင်အထည်ဖော်ရန် နည်းလမ်းအဖုံဖုံရှိသည်။ ကိစ္စရပ်တစ်ခုကို သုတေသနပြုရာတွင် နည်းလမ်းတစ်သွယ်တည်း ရှိသည်မဟုတ်ပေ။

QUANTITATIVE RESEARCH

The examples given previously show that quantitative research produces statistical data. Quantitative research focuses on numerical measurement. It frequently uses the survey as its main research method.

Final research reports usually contain statistical data and percentages that more easily catch the attention of the reader.

QUALITATIVE RESEARCH

In contrast to quantitative research, qualitative research does not focus on **numerical** measurement. The examples given previously show that qualitative research tries to illustrate the deep meaning of the problems under study. Qualitative research typically examines individual cases. It frequently uses interviews and field observations without strict **numerical** measurement.

Qualitative research eventually produces findings that are richer in meaning and complex in details. Final research reports usually contain lots of observations, testimonies, and also interpretations of these observations by the researcher.

VARIABLE

Quantitative research and qualitative research involve collecting information related to a problem or an issue under study. Very often, however, final research reports are vague and do not contain any new information about the problem or issue that was examined. One of the main reasons for this lack of information is that the researcher did not think about **how** the problem or issue could be broken down into one or two variables. Also the researcher did not think **how** such variables could be measured.

At the beginning of a research project, it is important for the researcher to consider how the problem under examination can be broken down into variables that will be measured.

Example

In the example given previously about the livelihood of Karen communities in the Ayeyawaddi Division, the problem of livelihood is very broad. It is difficult to study as such. The researcher has to decide which aspects of livelihood will be studied. The researcher makes this decision after drawing the problem tree (discussed in a previous lesson) and identifying the root causes and consequences of this problem.

It was suggested previously that land security and food security are important aspects of livelihood. These two aspects (land security and food security) can be chosen by the researcher as variables under examination.

Another variable for the research topic of livelihood could be income generation.

အရေအတွက်သုတေသန (QUANTITATIVE RESEARCH)

ရှေ့တွင်ဖော်ပြခဲ့သောဥပမာများအရအရေအတွက်သုတေသနသည်စာရင်းအင်းအချက်အလက်များ (statistical data) ရရှိစေနိုင်သည်။အရေအတွက်သုတေသနသည်တိုင်းတာချက်ပေါ်တွင်အာရုံစိုက်သည်။များသောအားဖြင့်စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းအားအဓိကသုတေသနနည်းလမ်းအဖြစ်အသုံးပြုသည်။ သုတေသနအစီရင်ခံစာအချောသတ်တွင်စာဖတ်သူများအာရုံစိုက်လောက်သောစာရင်းဇယားအချက်အလက်များနှင့် ရာခိုင်နှုန်းများပါရှိလေ့ရှိသည်။

အရည်အသွေးသုတေသန (QUALITATIVE RESEARCH)

အရေအတွက်သုတေသနနှင့်ဆန့်ကျင်စွာပင်အရည်အသွေးသုတေသနသည်ကိန်းဂဏန်းတိုင်းတာချက်များပေါ်တွင်အသားမပေးချေ။ရှေ့တွင်ဖော်ပြခဲ့သောဥပမာများအရအရည်အသွေးသုတေသနသည် လေ့လာဆဲ ပြဿနာသို့မဟုတ် ကိစ္စရပ်များ၏ နက်နဲသောသဘောသဘာဝကိုသရုပ်ပြရှင်းလင်းနိုင်ရန်အားထုတ်သည်။ယေဘုယျအားဖြင့်အရည်အသွေးသုတေသနသည် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းစီ၏အမူကိစ္စများအားဆန်းစစ်လေ့လာသည်။တိကျလွန်းသောကိန်းဂဏန်းတိုင်းတာချက်များမပါဝင်ဘဲ လူတွေ့ မေးမြန်းမှုများနှင့်ကွင်းဆင်းလေ့လာမှုများကိုသာအများဆုံးအသုံးပြုသည်။ အဆုံးသတ်တွင်အရည်အသွေး သုတေသနသည်အဓိပ္ပါယ်ပြည့်ဝပြီးအသေးစိတ်အားဖြင့်ရှုပ်ထွေးသော တွေ့ရှိချက်များကို ရရှိစေသည်။သုတေသနအစီရင်ခံစာအချောသတ်တွင်စူးစမ်းလေ့လာမှုနှင့်သက်သေပြချက်အမြောက်အမြားသာမကအဆိုပါလေ့လာချက်များအပေါ် သုတေသီ၏အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူမှုများပါဝင်ပါသည်။

ကိန်းရှင် (VARIABLE)

အရေအတွက်နှင့်အရည်အသွေးသုတေသနများမှာ လေ့လာဆဲ ပြဿနာသို့မဟုတ်ကိစ္စရပ်တစ်ခုနှင့် ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များစုဆောင်းခြင်းဖြစ်သည်။သို့သော်လည်းအချောသတ်အစီရင်ခံစာများမှာများသောအားဖြင့်ရှင်းလင်းမှုမရှိပဲ လေ့လာဆန်းစစ်ခဲ့သော ပြဿနာသို့မဟုတ်ကိစ္စအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်သောအချက်အလက်အသစ် မပါဝင်တော့ပေ။ဤသို့သတင်းအချက်အလက်ကင်းမဲ့ခြင်း၏အဓိကအကြောင်းရင်းတစ်ခုမှာသုတေသီအနေနှင့်ပြဿနာသို့ ကိစ္စရပ်အားကိန်းရှင်တစ်ခုနှစ်ခုလောက်အဖြစ် မည်သို့မည်ပုံ ပြောင်းလဲ၍ရနိုင်သည်ကိုမစဉ်းစားခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင်လည်းသုတေသီသည်အဆိုပါကိန်းရှင်အား မည်သို့မည်ပုံ တိုင်းတာ၍ရနိုင်သည်ကိုမစဉ်းစားခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

သုတေသနလုပ်ငန်း၏အစဦးပိုင်းကတည်းကသုတေသီအနေဖြင့်လေ့လာဆန်းစစ်ဆဲပြဿနာအားတိုင်းတာရန်ကိန်းရှင်များ အဖြစ်မည်သို့ပြောင်းလဲရမည်ကိုစဉ်းစားထားရန်အရေးကြီးသည်။

Example

ရှေ့တွင် ဖော်ပြထားခဲ့သော ဧရာဝတီတိုင်းတွင်ရှိ ကရင်အစုအဖွဲ့ များ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်း အကြောင်း ဥပမာတွင် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှ ပြဿနာဆိုသည်မှာ အလွန်ကျယ်ပြန့်လွန်းသည်။ ဤအတိုင်းလေ့လာရန် ခက်ခဲသည်။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်း၏ မည်သည့် အစိတ်အပိုင်းအား လေ့လာမည်ဆိုသည် ကို သုတေသီအနေဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရန်လိုအပ်သည်။ သုတေသီသည် (ရှေ့သင်ခန်းစာတွင် ဆွေးနွေးခဲ့သည့်) ပြဿနာပင်မြစ်ပြဇယား (problem tree) ဆွဲသားပြီး ၎င်းပြဿနာ၏ ပဓာန အကြောင်းတရားများနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများအား ဖော်ထုတ်ပြီးမှ အဆိုပါ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ချမှတ်လေ့ရှိသည်။

ရှေ့တွင်ဖော်ပြခဲ့သည်အတိုင်းပင် မြေယာအာမခံချက်နှင့် စားနပ်ရိက္ခာလုံလောက်မှုတို့သည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု၏ အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်းများဖြစ်ကြသည်။ အဆိုပါ အစိတ်အပိုင်းနှစ်ခု (မြေယာအာမခံချက်နှင့် စားနပ်ရိက္ခာလုံလောက်မှု) အား သုတေသီသည် လေ့လာဆန်းစစ်ရန် ကိန်းရှင်များအဖြစ် ရွေးချယ်နိုင်သည်။

ဝင်ငွေစီးဆင်းမှုမှာလည်း အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာ သုတေသန ခေါင်းစဉ်အတွက် နောက်ထပ် ဖြစ်နိုင်စရာ ကိန်းရှင်တစ်ခုဖြစ်သည်။

A variable is anything that can have different values. Height, weight, age, race, and attitude are variables because there are different heights, weights, ages, races, and attitudes. By contrast, if something cannot vary, then it is referred to as a constant. Broadly speaking, quantitative researchers usually work with a few variables and many cases, whereas qualitative researchers usually rely on a few cases and many variables.

Example

For the research on the livelihood of Karen communities in the Ayeyawaddi Division, the two variables suggested ('land security' and 'food security') can have different values: land security and food security may be low, moderate, or high.

Besides values, a variable has **also** attributes. Attributes are characteristics that describe a person, an object, and an abstract thing.

For one variable under study, there are many attributes. It is often important for researchers to use different research methods to study a variable. If financial and human resources allow and time is sufficient, researchers would benefit from investigating a variable in quantitative and qualitative ways.

Here is a list of variable with some suggested attributes. It is the researcher's responsibility to define these attributes.

VARIABLE	ATTRIBUTE
age	young, middle aged, old
gender	female, male
occupation	plumber, journalist, driver
nationality	Myanmar, Japanese, Australian
social class	upper, middle, lower-class
political views	conservative, liberal, non-partisan
interest in politics	low, moderate, high

မတူကွဲပြားသောတန်ဖိုးများရှိနိုင်သောမည်သည့်အရာကိုမဆိုကိန်းရှင် (variable) ဟုသတ်မှတ်နိုင်သည်။အရပ်၊ ကိုယ်အလေးချိန်၊အသက်၊လူမျိုး၊စိတ်နေစိတ်ထားတို့မှာကိန်းရှင်များဖြစ်ကြသည်။အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော်ကွဲပြားခြားနားသောအရပ်၊ကိုယ်အလေးချိန်၊အသက်၊လူမျိုး၊စိတ်နေစိတ်ထားတို့ရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ဤသို့မတူကွဲပြားမှုမရှိနိုင်သော အရာရှိပါကငှင်းအားကိန်းသေ (constant) တစ်ခုအဖြစ်သတ်မှတ်သည်။အလွယ်ဆိုရပါမူအရေအတွက် သုတေသီများသည် ကိန်းရှင်နည်းနည်းနှင့်ကိစ္စရပ်မြောက်မြားစွာအားအလုပ်လုပ်လေ့ရှိသည်၌အရည်အသွေးသုတေသီများသည်ကိစ္စရပ်နည်းနည်းနှင့်ကိန်းရှင်အများအပြားအပေါ်တွင်အားကိုးအားထားပြုသည်။

Example

ရောဂါတိုင်းရှိ ကရင်အစုအဖွဲ့ များ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုကို သုတေသနပြုရာတွင် ဖော်ပြပါ ကိန်းရှင်နှစ်ခု (' မြေယာအာမခံချက်' နှင့် ' စားနပ်ရိက္ခာလုံလောက်မှု') ၌ ကွဲပြားခြားနားသော တန်ဖိုးများ ရှိနိုင်သည်။ မြေယာအာမခံချက်နှင့်စားနပ်ရိက္ခာလုံလောက်မှုတို့မှာ နိမ့်ပါးနိုင်သည်။ အလယ်အလတ်ဖြစ်နိုင်သည်။ မြင့်မားနိုင်သည်။

ကိန်းရှင်တစ်ခုတွင်တန်ဖိုးအပြင်အင်္ဂါရပ်များ (attributes) လည်း ရှိသည်။အင်္ဂါရပ်များမှာလူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၊ အရာဝတ္ထုတစ်ခုခုသို့မဟုတ်စိတ္တဇနာမ်တစ်ခုခုအကြောင်းကို ဖော်ပြသောဝိသေသလက္ခဏာများ ဖြစ်ကြသည်။

လေ့လာဆဲကိန်းရှင်တစ်ခုအတွက်အင်္ဂါရပ်အမြောက်အမြားရှိသည်။ကိန်းရှင်တစ်ခုကိုလေ့လာရန်အတွက်သုတေသီများ အနေဖြင့်သုတေသနနည်းလမ်းပေါင်းစုံကိုအသုံးပြုရန်အရေးကြီးသည်။ငွေကြေးနှင့်လူအင်အားလုံလောက်မှုရှိပြီးအချိန်လည်း ပေးနိုင်မည်ဆိုပါကကိန်းရှင်တစ်ခုအားအရေအတွက်ရောအရည်အသွေးနည်းအားဖြင့်ပါ လေ့လာခြင်းဖြင့်သုတေသီများ အနေဖြင့် အကျိုးကျေးဇူးများနိုင်သည်။

ဤသည်မှာဥပမာပေးထားသောအင်္ဂါရပ်များပါဝင်သည့်ကိန်းရှင်များစာရင်းဖြစ်သည်။အဆိုပါအင်္ဂါရပ်များကိုသတ်မှတ်ပေးရန်မှာသုတေသီ၏တာဝန်ဖြစ်သည်။

ကိန်းရှင်	အင်္ဂါရပ်
အသက်	ငယ်၊လတ်၊ကြီး
လိင်	ကျား၊မ
အလုပ်အကိုင်	ပိုက်ပြင်ဆရာ၊စာနယ်ဇင်းသမား၊ ကားသမား
နိုင်ငံသား	မြန်မာ၊ဂျပန်၊ဩစတြေးလျသား
လူမှုအဆင့်အတန်း	အထက်တန်း၊လူလတ်တန်း၊ဆင်းရဲသား
နိုင်ငံရေးအမြင်	ရှေးရိုးစွဲ၊လစ်ဘရယ်၊ပုဂ္ဂိုလ်ပါတီစွဲ မရှိ
နိုင်ငံရေးစိတ်ပါဝင်စားမှု	နိမ့်၊လယ်၊မြင့်

Example

Although having many different aspects, two main attributes about land security are: land tenure and landlessness. Land tenure means the link between a plot of land and a person who has claim on it. Therefore land security may be poor, moderate, or high depending on how strong the link between the land and the person is. By contrast, landlessness relates to a person who cannot make any claim on any land.

Thus a research project that takes land security as the main variable has to examine the two main attributes of this variable which are land tenure and landlessness. The researcher may also examine other aspects of land security.

Very often a research project will investigate more than one variable, usually two variables and their possible link. Then, the purpose is **explanatory**. This means that the research project tries to clarify how one variable influences another variable.

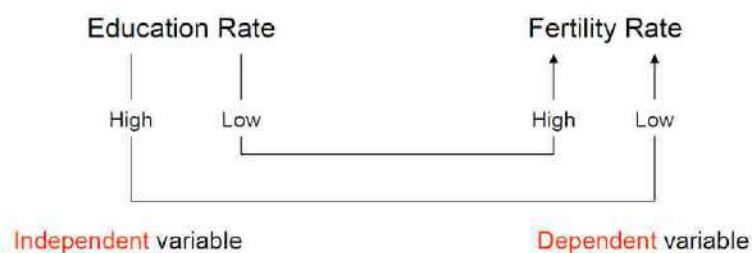
Examining the link between two variables leads to studying them in the following way:

- Independent variable: a variable that **influences** the other variable
- Dependent variable: a variable that **is influenced** by the other variable

If a research project investigates the link between two variables, researchers have to identify which variable is independent, and which variable is dependent.

Let's take the case of a study trying to find a link between education level and fertility. The study reported that because fertility depends on the education level (and not the other round) fertility is the dependent variable and education level is the independent variable.

The research findings are as shown below.

The population with a low education level was found to have high fertility. In contrast to this, the population that had a high education level was found to have low fertility.

Example

မတူညီသော ရှုထောင့်များပါဝင်သော်လည်း မြေယာအာမခံချက်ကိစ္စတွင် မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့် နှင့် မြေယာမဲ့မှုဟူ၍ အဓိက အင်္ဂါရပ်နှစ်ခု ရှိသည်။ မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်ဆိုသည်မှာ မြေယာတစ်ကွက်နှင့် ၎င်းမြေယာကို ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း သက်သေထူနိုင်သူကြား ဆက်နွယ်ချက်ပင်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ မြေယာနှင့် လူအကြားရှိ အဆီပါ ဆက်နွယ်ချက် မည်မျှခိုင်မာသည်ကို ဆိုသောအချက်ကို မူတည်ပြီး မြေယာအာမခံချက်သည် နိမ့်ပါးနိုင်သည်။ သို့မဟုတ် ပုံမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့မဟုတ် မြင့်မားနိုင်သည်။ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် မြေယာမဲ့မှုသည် မည်သည့်မြေယာကိုမှ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် သက်သေမထူနိုင်သောသူနှင့် သက်ဆိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် မြေယာအာမခံချက်အား အဓိက ကိန်းရှင်အဖြစ် ယူထားသော သုတေသနစီမံကိန်းတစ်ခုတွင် ၎င်းကိန်းရှင်၏အင်္ဂါရပ်များဖြစ်ကြသော မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် မြေယာမဲ့မှုတို့အား လေ့လာဆန်းစစ်ရမည်။ သုတေသီအနေနှင့် မြေယာအာမခံချက်၏ အခြားသော အစိတ်အပိုင်းများကိုလည်း ဆန်းစစ်ကောင်း ဆန်းစစ်ပါမည်။

များသောအားဖြင့်သုတေသနလုပ်ငန်းတစ်ခုသည်ကိန်းရှင်တစ်ခုထက်ပို၍ လေ့လာတတ်သည်။ပုံမှန်အားဖြင့်ကိန်းရှင်နှစ်ခုနှင့် ၎င်းတို့၏ ဖြစ်တန်ရာသောဆက်နွယ်ချက်ကို လေ့လာသည်။သို့ဖြစ်ပါ၍ ရှင်းလင်းတင်ပြရေး (Explanatory) ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။သုတေသနတွင်ကိန်းရှင်တစ်ခုမှအခြားကိန်းရှင်တစ်ခုအားမည်သို့မည်ပုံသြဇာသက်ရောက်သည်ကိုလွယ် ကူရှင်းလင်းစွာသိမြင်စေရန်အားထုတ်ခြင်းကိုဆိုလိုပါသည်။

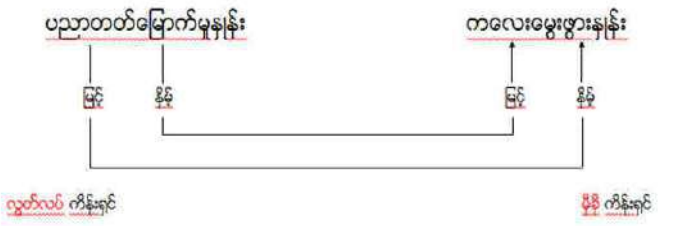
ကိန်းရှင်နှစ်ခုကြားဆက်နွယ်ချက်ကိုဆန်းစစ်ရာတွင်အောက်ပါအတိုင်းပုံစံအတိုင်းလေ့လာသည်။

- လွတ်လပ်ကိန်းရှင် (Independent variable)။ ။အခြားကိန်းရှင်ကို သြဇာသက်ရောက်သော ကိန်းရှင်။
- မှီခိုကိန်းရှင် (dependent variable)။ ။အခြားကိန်းရှင်၏ သြဇာသက်ရောက်ခြင်းခံရသော ကိန်းရှင်။

ကိန်းရှင်နှစ်ခုကြားဆက်နွယ်ချက်ကို ဖော်ထုတ်မည်ဆိုပါကသုတေသီများအနေဖြင့်မည့်သည့် ကိန်းရှင်က လွတ်လပ်ပြီးမည့် သည့်ကိန်းရှင်ကမှီခိုသည်ကို ဖော်ထုတ်ရန်လိုအပ်သည်။

ပညာတတ်မြောက်မှုနှုန်းနှင့်ကလေးရရှိနိုင်မှုနှုန်းအကြားဆက်နွယ်ချက်ကိုရှာဖွေသည့် လေ့လာမှုတစ်ခုအားဥပမာ အနေနှင့်ယူကြည့်ပါစို့။ လေ့လာမှုအရသိရှိရသည်မှာကလေးမွေးဖွားနှုန်းသည်ပညာတတ်မြောက်မှုနှုန်းအပေါ် မူတည်သည် (ပညာတတ်မြောက်မှုနှုန်းသည်ကလေးမွေးဖွားနှုန်းပေါ် မူတည်ခြင်းမျိုးကဲ့သို့တခြားတစ်နည်းမရှိနိုင်) ဟုဆိုသောကြောင့် ကလေးမွေးဖွားနှုန်းသည်မှီခိုကိန်းရှင်ဖြစ်ပြီးပညာတတ်မြောက်မှုနှုန်းသည်လွတ်လပ်ကိန်းရှင်ဖြစ်သည်။

သုတေသနတွေ့ရှိချက်များမှာ အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်းဖြစ်သည်။

ပညာတတ်မြောက်မှုနှုန်းနိမ့်ပါးသောလူဦးရေတွင်ကလေးမွေးဖွားနှုန်းမြင့်မားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့်ပညာတတ်မြောက်မှု မြင့်မားသောလူဦးရေတွင်ကလေးမွေးဖွားနှုန်းနိမ့်ပါးသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

Very important note: these are the results for a specific context. In a context and society different from this specific study, the influence of education on fertility might be different.

CATEGORIES

It was seen in the previous section that variables can be either ‘independent’ or ‘dependent’. This distinction between ‘independent’ and ‘dependent’, however, does not help the researcher measure variables.

Measuring a variable means creating categories for classifying persons, objects, or abstract things about which information is collected. In many cases, categories are the same as attributes that define the variable (as featured above in the table about age, gender, etc.). In some cases, however, categories have to be created in order to make possible the measurement of the variable and, most notably, its numerical measurement.

To define ‘age’ as a variable only with attributes like ‘young’, ‘middle-aged’, or ‘old’ is too limited for a research project. The researcher has to create categories to define what ‘young’, ‘middle-aged’, and ‘old’ mean in the context of the research. ‘Young’ may mean between 10 and 21 years in one research project or between 10 and 25 years in another research project. The researcher must decide which categories better suit the objectives of the research.

In short, the researcher has to remember that attributes are just the general features of a variable. Categories, however, **are** created for the measurement of the variable.

There are *two* requirements for the creation of these categories:

- These **categories** should be **exhaustive**. The number of categories has to be as large as possible because all the persons, objects, or abstract things about which information is collected must be classified within these categories.
- These **categories** should be **mutually exclusive**: every person, object, or abstract thing about which information is collected must fall into only one category. This means that the categories that measure a variable can not overlap.

When the researcher creates categories for measuring a variable, these categories can be names, numbers, or intervals. These different types of categories mean that the variable has different names.

When categories of the variable are only names, the variable is called a **nominal level variable**.

သတိပြုရန်အလွန်တရားအရေးကြီးသောအချက်။ ။၎င်းတို့မှာသီးခြားအနေအထားတစ်ခုအတွင်းမှရလဒ်များဖြစ်ကြသည်။ အဆိုပါလေ့လာချက်နှင့်မတူကွဲပြားသောအနေအထားတစ်ခုရပ်၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအတွင်းတွင်ပညာတတ်မြောက်မှုနှုန်းမှ ကလေးမွေးဖွားနှုန်းအပေါ်ဩဇာသက်ရောက်ပုံမှာ ခြားနားမှုရှိကောင်းရှိနိုင်ပါသည်။

အုပ်စုကွဲများ (CATEGORIES)

ကိန်းရှင်တစ်ခုသည် 'လွတ်လပ်'သို့မဟုတ် 'မီခို' ဖြစ်နိုင်ကြောင်းကို ရှေ့တွင် မြင်တွေ့ခဲ့ရပြီးဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း အဆိုပါ 'လွတ်လပ်'နှင့် 'မီခို'ကြား ခြားနားချက်သည်ကိန်းရှင်များအားတိုင်းတာရာတွင်သုတေသီအတွက်အသုံးမဝင်ပေ။

ကိန်းရှင်တစ်ခုအားတိုင်းတာခြင်းဆိုသည်မှာအချက်အလက်များစုဆောင်းရရှိထားသည့်လူပုဂ္ဂိုလ်များ (သို့) အရာဝတ္ထုများ (သို့) စိတ္တဇနာမ်များအားအတန်းအစားခွဲပေးရန်အုပ်စုကွဲ (categories) များဖန်တီးပေးခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ကိစ္စရပ် တော်တော်များများတွင်အုပ်စုကွဲများသည် (ရှေ့တွင်ဖော်ပြထားသောအသက်၊လိင်အစရှိသဖြင့်ပါဝင်သောဇယားကွက်အတိုင်း) အင်္ဂါရပ်များနည်းတူကိန်းရှင်အားအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုသတ်မှတ်ပေးသည်။ သို့သော်အချို့သောကိစ္စရပ်များတွင်ကိန်းရှင်အထူးသဖြင့်ကိန်းဂဏန်းများအားတိုင်းတာနိုင်ရေးအတွက်အုပ်စုကွဲများဖန်တီးပေးရန်လိုအပ်ပေသည်။

'အသက်အရွယ်'အား 'သက်ငယ်'(သို့) 'သက်လတ်'(သို့) 'သက်ကြီး'အင်္ဂါရပ်များသာရှိသည့်ကိန်းရှင်တစ်ခုအဖြစ်သာဖွင့်ဆိုသတ်မှတ်ပါကသုတေသနလုပ်ငန်းတစ်ခုအနေနှင့်ကျဉ်းမြောင်းလွန်းလှသည်။ သက်ဆိုင်ရာသုတေသန ဘောင်အတွင်းဝယ် 'သက်ငယ်'၊ 'သက်လတ်'နှင့် 'သက်ကြီး'ဟူသည်မည်သည်ကိုဆိုလိုကြောင်းအုပ်စုကွဲများဖန်တီးသတ်မှတ်ပေးရန် လိုအပ်သည်။ သုတေသနစီမံကိန်းတစ်ခုတွင်အသက်ဝက်နှစ်မှ ၂၁နှစ်အတွင်းကို 'သက်ငယ်'ဟုဆိုလိုခြင်း ဖြစ်နိုင်သော်လည်း အခြားတစ်ခုတွင်၁၀နှစ်မှ ၅၅နှစ်အတွင်းကိုဆိုလိုခြင်းဖြစ်နိုင်သည်။ မည်သည့်အုပ်စုကွဲသည်သုတေသန၏ရည်မှန်းချက်နှင့်ပိုမိုကိုက်ညီလိမ့်မည်ဆိုသောအချက်ကိုသုတေသီအနေနှင့်ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

အချုပ်အားဖြင့်ဆိုရသော်အင်္ဂါရပ်များသည်ကိန်းရှင်၏ ယေဘုယျလက္ခဏာမျှသာ ဖြစ်ကြောင်းကိုသုတေသီအနေဖြင့် သတိပြုရန်လိုအပ်သည်။ အုပ်စုကွဲများမှာမူကိန်းရှင်အားတိုင်းတာရန်အတွက်ဖန်တီးထားခြင်းဖြစ်သည်။

အဆိုပါကိန်းရှင်များဖန်တီးရန်အတွက်လိုအပ်ချက်နှစ်ခုရှိသည်။

- အဆိုပါအုပ်စုကွဲများသည်**မြိုင်နိုင်စွမ်း** (exhaustive) ရှိရမည်။ အချက်အလက်များစုဆောင်းရာလူပုဂ္ဂိုလ် (သို့) အရာဝတ္ထု (သို့) စိတ္တဇနာမ်များမှာအဆိုပါအုပ်စုကွဲများအတွင်းတွင်ကဏ္ဍခွဲရမည်ဖြစ်သောကြောင့်အုပ်စုကွဲများ၏ အရေအတွက်မှာများနိုင်သလောက်များစေရမည်ဖြစ်သည်။
- အဆိုပါအုပ်စုကွဲများသည်**တစ်ခုနှင့်တစ်ခုသီးသန့်စီ** (mutually exclusive) ဖြစ်နေရမည်။ အချက်အလက်စုဆောင်းရာလူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်း (သို့) အရာဝတ္ထုတစ်ခုချင်း (သို့) စိတ္တဇနာမ်တစ်ခုချင်းစီသည်အုပ်စုကွဲတစ်ခုတည်းအတွင်းသို့သာထည့်သွင်း၍ရနိုင်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာကိန်းရှင်တစ်ခုကိုတိုင်းတာသောအုပ်စုကွဲများသည်တစ်ခုနှင့်တစ်ခုရောခြင်းထပ်ခြင်းမရှိစေရ။

သုတေသီသည်ကိန်းရှင်တစ်ခုကိုတိုင်းတာရန်အတွက်အုပ်စုကွဲများဖန်တီးသောအခါအဆိုပါအုပ်စုကွဲများမှာနာမည်များ (သို့) နံပါတ်များ (သို့) ကြားတန်ဖိုးများ ဖြစ်နိုင်သည်။ အဆိုပါအုပ်စုကွဲပေါင်းစုံရှိနေခြင်းမှာကိန်းရှင်တွင် နာမည်ပေါင်းစုံရှိနေခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

ကိန်းရှင်၏အုပ်စုကွဲများသည်အမည်ချည်းသက်သက် ဖြစ်နေသောအခါထိုကိန်းရှင်အား**နာမတန်းကိန်းရှင်** (nominal level variable) ဟုခေါ်သည်။

Example

A research project examines the issue of migration into Yangon and tries to determine where the migrants come from. 'Place of origin' is one of the variables under study; the researcher has to create different categories that refer to geographical places. The categories for the variable 'place of origin' are geographical names: 'Rakhine State', 'Ayeyawaddi Division', 'Bago Division', etc...

This way, the researcher can determine a percentage of how many people come to Yangon from Rakhine, how many come from Ayeyawaddi or Bago. This is the kind of data that quantitative research produces.

For qualitative research, the researcher can interview Rakhine migrants and examine their reasons for migrating to Yangon. The researcher can then compare these reasons with those mentioned by migrants coming from the Ayeyawaddi and Bago Divisions.

This is an example of a 'nominal level variable'.

When categories of the variable are names, labels, and can be ordered in some kind of ranking, the variable is called an **ordinal level variable**. The different categories also have names (like the nominal level variable just mentioned), but ordinal level variables can be ordered as having lower or higher values in relation to one another.

Example

A research project examines youth's support of political parties. The categories created for assessing 'political support' as the main variable of the study are the ones suggested here: (1) no support; (2) moderate political support; (3) active support; (4) formal membership; and (5) active membership.

As opposed to the previous example in which 'place of origin' is 'only' a nominal level variable, here, in this example, the variable has different values attached to each of the categories going from no support to strong political support ('active membership').

This is an example of an 'ordinal level variable'.

When categories of the variable under study have names, can be rank-ordered, and represent standard intervals of measurement, the variable is called an **interval level variable** or a **ratio level variable**. The only difference between the two terms 'interval level' and 'ratio level' is that 'ratio level' has an absolute zero.

Example

သုတေသန စီမံကိန်းတစ်ခုသည် ရန်ကုန်သို့ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်မှုကိစ္စရပ်ကို ဆန်းစစ်လေ့လာပြီး ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများ မည်သည့်အရပ်ဒေသမှ လာရောက်ကြကြောင်းကို ပိုင်းခြားသိရှိရန် အားထုတ်သည်ဆိုပါစို့။ 'ချက်မြှုပ်ဒေသ' သည်လေ့လာ ရသည့် ကိန်းရှင်တစ်ခုဖြစ်သည်။ သုတေသီအနေနှင့် ပထဝီဝင် အရပ်ဒေသများကို အမည်နာမ ညွှန်းဆိုသည့် အုပ်စုကွဲများ ဖန်တီးရပေမည်။ 'ချက်မြှုပ်ဒေသ' ကိန်းရှင်အတွက် အုပ်စုကွဲများမှာ 'ရခိုင်ပြည်နယ်'၊ 'ဧရာဝတီတိုင်း'၊ 'ပဲခူးတိုင်း' အစရှိသော ပထဝီဝင် အမည်နာမများသာ ဖြစ်သည်။

ဤနည်းအားဖြင့် သုတေသီသည် ရခိုင်ဒေသမှ ရန်ကုန်သို့ လာသော လူဦးရေ ရာခိုင်နှုန်း၊ ဧရာဝတီတိုင်း သို့တည်းမဟုတ် ပဲခူးတိုင်းမှလာသောလူဦးရေ ရာခိုင်နှုန်းကို ပိုင်းခြားသိမြင်နိုင်ပေမည်။ ဤသို့သော အချက်အလက်မျိုးမှာ အရေအတွက် သုတေသနမှ လာခြင်းဖြစ်သည်။

အရည်အသွေးသုတေသနအတွက်မူ သုတေသီသည် ရခိုင်မှရွှေ့ပြောင်းလာသူများအား ရန်ကုန်သို့ ရွှေ့ပြောင်းလာခြင်း အကြောင်းကို လူတွေ့ မေးမြန်းမှု ပြုနိုင်သည်။ သည့်နောက်တွင် သုတေသီသည် ၎င်းတို့၏ ဖြေကြားချက်များနှင့် ဧရာဝတီ နှင့် ပဲခူးဘက်မှ ပြောင်းရွှေ့လာသူများထံမှ ဖြေကြားချက်များကို နှိုင်းယှဉ်ချိန်ထိုးကြည့်နိုင်ပေမည်။

ဤသည်မှာ 'နာမတန်းကိန်းရှင်' ၏ ဥပမာရပ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။

အုပ်စုကွဲများသည်အမည်နာမသတ်မှတ်ချက်များဖြစ်ကြပြီးအစီအစဉ်တစ်ခုခုဖြင့်စီထား၍ရနိုင်သောအခါအဆိုပါကိန်းရှင်အား **အစဉ်တန်းကိန်းရှင်** (ordinal level variable) ဟု ခေါ်ဝေါ်သည်။အဆိုပါမတူညီသောအုပ်စုကွဲများမှာ (ရှေ့တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်နာမတန်းကိန်းရှင်ကဲ့သို့) အမည်များသာ ဖြစ်သော်လည်းအစဉ်အတန်းကိန်းရှင်များမှာတစ်ခုနှင့်တစ်ခုကြားဆက်သွယ်ချက်တန်ဖိုးအနိမ့်အမြင့်အရစီစဉ်၍ရနိုင်သည်။

Example

သုတေသန စီမံကိန်းတစ်ခုတွင် လူငယ်များ၏ နိုင်ငံရေးပါတီများအပေါ် ထောက်ခံမှုအကြောင်း လေ့လာဆန်းစစ်သည်ဆိုပါစို့။ 'နိုင်ငံရေးထောက်ခံမှု' အား အဓိကလေ့လာရန် ကိန်းရှင်အဖြစ် ဖန်တီးလိုက်သော အုပ်စုကွဲများမှာ - (၁) ထောက်ခံခြင်းမရှိ (၂) နိုင်ငံရေးထောက်ခံမှု အသင့်အတင့် (၃) တက်ကြွစွာ ထောက်ခံမှု (၄) တင်းပြည့် ပါတီဝင် (၅) တက်ကြွ ပါတီဝင်

'ချက်မြှုပ်ဒေသ'အား နာမတန်းကိန်းရှင် သက်သက်မျှသာ ဖော်ပြသော ယခင် ဥပမာနှင့် ခြားနားစွာ ဤဥပမာတွင် ကိန်းရှင်သည် ထောက်ခံမှုလုံးဝမရှိခြင်းမှသည် တက်ကြွစွာ ထောက်ခံမှု ('တက်ကြွပါတီဝင်') အထိ တစ်ခုချင်းစီအလိုက် တန်ဖိုးခြားနားသော အုပ်စုကွဲများစွာ ရှိနေသည်။

ဤသည်မှာ 'အစဉ်တန်းကိန်းရှင်' ၏ ဥပမာရပ်တစ်ခုဖြစ်သည်။

လေ့လာဆဲကိန်းရှင်၏အုပ်စုကွဲများတွင်အမည်ရှိပြီးအစီအစဉ်တစ်ခုခုအတိုင်းစဉ်ထားနိုင်သည့်အပြင်တိုင်းတာချက်၏စံပြုကြား မှတ်ကိုကိုယ်စားပြုဖော်ပြနိုင်ပါကအဆိုပါကိန်းရှင်အား **ကြားတန်းကိန်းရှင်** (interval level variable) သို့မဟုတ် **အချိုးတန်းကိန်းရှင်** (ratio level variable) ဟုခေါ်ဝေါ်သည်။ 'ကြားတန်း'နှင့်'အချိုးတန်း'ကြားရှိတစ်ခုတည်းသော ခြားနားချက်မှာ'အချိုးတန်း'သည်အကြွင်းမဲ့သုညတန်ဖိုးတစ်ခုရှိသည်။

Example

Household income is often taken by research projects as an independent variable because it influences other variables. It has the following attributes: low, middle, and high. But the researcher has to define what low, middle, and high means in the context of the research project. The researcher has to create categories which in turn help measure income.

For instance, a first category is for incomes strictly below 1 lakh; a second category is for incomes between at least 1 lakh and strictly below 5 lakhs; a third category is for incomes between at least 5 lakhs and strictly below 10 lakhs, etc... It is important to note that the categories are created for only a specific project.

The number of categories and what each category means is very often different from one research project to the other, unless the researcher intends to compare two different contexts with the same categories.

This is an example of an 'interval level variable'.

UNIT OF MEASUREMENT

A unit of measurement is a unit about which information is collected for a research project. A unit of measurement will help to measure the variables that research projects study. Units of measurement are the people, objects, or abstract things that researchers will observe and describe during the research project. Typically, the unit of measurement in social research is the individual person, but it may be a social group, an organization, etc... The unit of measurement chosen by the team answers the 'Who?' question explained in the previous chapter: it is about choosing the type of population most relevant for the variable that is measured by the research project.

Example

If a research project focuses on the role of civil society organizations in Myanmar, the unit of measurement is the civil society organization.

If a research project examines the livelihood of Karen communities in the Ayeyawaddi Division, the researcher might find it relevant to select the Karen household or a Karen family living in one house as a unit of measurement.

If a research project investigates employment opportunities for young Myanmar graduates, the unit of measurement is the individual (in this case, young Myanmar graduates).

Example

အိမ်ထောင်စုဝင်ငွေသည် အခြားကိန်းရှင်များအား ဩဇာလွှမ်းမိုးနိုင်သောကြောင့် လွတ်လပ်ကိန်းရှင်တစ်ခုအဖြစ် သုတေသနလုပ်ငန်းများတွင် အများအားဖြင့် ယူလေ့ရှိသည်။ ၎င်းတွင် အနိမ့်၊ အလယ်နှင့် အမြင့်ဟူသော အင်္ဂါရပ်များရှိသည်။ သို့သော်လည်း သုတေသီအနေဖြင့် အနိမ့်၊ အလယ်နှင့် အမြင့်ဟူသည် သုတေသနလုပ်ငန်းဘောင်အတွင်း မည်သည်ကို ဆိုလိုကြောင်း ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းရန် လိုအပ်သည်။ သုတေသီသည် အုပ်စုကွဲများ ဖန်တီးပေးမှသာ ဝင်ငွေကို တိုင်းတာရာတွင် အထောက်အကူပြုပေလိမ့်မည်။

ဥပမာအားဖြင့် ပထမအုပ်စုကွဲသည် ငွေ ၁ သိန်းအောက် သိသိသာသာနည်းပါးသော ဝင်ငွေအတွက်၊ ဒုတိယအုပ်စုကွဲသည် အနည်းဆုံး ၁ သိန်းမှ ၅ သိန်းအောက် သိသိသာသာ နည်းပါးသော ဝင်ငွေအတွက်၊ တတိယအုပ်စုကွဲသည် အနည်းဆုံး ၅ သိန်းမှ ၁၀ သိန်းအောက် သိသိသာသာနည်းပါးသော ဝင်ငွေအတွက် စသည်ဖြင့် ... ။ သတိပြုရန် အရေးကြီးသည်မှာ အဆိုပါ အုပ်စုကွဲများသည် တစ်ခုသော သုတေသနလုပ်ငန်းအတွက်သာ သီးသန့်ဖန်တီးထားခြင်းဖြစ်သည်။

သုတေသီအနေနှင့် ခြားနားသော အခြေအနေနှစ်ရပ်ကို တူညီသော အုပ်စုကွဲများဖြင့် နှိုင်းယှဉ်လေ့လာသည်မှတစ်ပါး အုပ်စုကွဲအရေအတွက်နှင့် အုပ်စုကွဲတစ်ခုချင်းစီ၏ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပါယ်မှာ သုတေသနလုပ်ငန်းတစ်ခုနှင့် တစ်ခုကြား ကွာခြားသည်။

ဤသည်မှာ 'ကြားတန်းကိန်းရှင်'၏ ဥပမာရပ်တစ်ခုဖြစ်သည်။

တိုင်းတာရေးယူနစ် (UNIT OF MEASUREMENT)

တိုင်းတာရေးယူနစ် တစ်ခုဟူသည် သုတေသနလုပ်ငန်းတစ်ခုအတွက်မည်သည့်အချက်အလက်များ စုဆောင်း သနည်း ဆိုသောသတ်မှတ်ချက်တစ်ခုဖြစ်သည်။ တိုင်းတာရေးယူနစ်တစ်ခုသည် သုတေသနစီမံကိန်းများတွင် လေ့လာနေသည့် ကိန်းရှင်များအား တိုင်းတာရာတွင် အကူအညီပေးသည်။ တိုင်းတာရေးယူနစ်များဟူသည် သုတေသီများ သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း လေ့လာပုံဖော်မည့် လူများ (သို့) အရာဝတ္ထုများ (သို့) စိတ္တဇနာမ်များဖြစ်ကြသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် လူမှုသုတေသန နယ်ပယ်တွင် တိုင်းတာရေးယူနစ်ဟူသည် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီ ဖြစ်နေတတ်သော်လည်း လူမှုအုပ်စုတစ်ခုအဖွဲ့အစည်း တစ်ခုစသည်တို့လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ သုတေသနအဖွဲ့ ရွေးချယ်လိုက်သည့် တိုင်းတာရေးယူနစ်သည် ရှေ့ အခန်းတွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် 'မည်သူ' ဆိုသောမေးခွန်းကိုဖြေကြားသည်။ စင်စစ်အားဖြင့် သုတေသနစီမံကိန်းတိုင်းတာမည့် ကိန်းရှင် အတွက် သက်ဆိုင်အကျိုးဝင်မည့် လူဦးရေအမျိုးအစားကို ရွေးချယ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

Example

အကယ်၍ သုတေသနသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများအခန်း၏ ကဏ္ဍကို အဓိကလေ့လာသည်ဆိုပါက တိုင်းတာရေးယူနစ်သည် လူမှုအဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်။

အကယ်၍ သုတေသနသည် ဧရာဝတီတိုင်းရှိ ကရင်အစုအဖွဲ့များအကြောင်းကို လေ့လာသည်ဆိုပါက သုတေသီအနေနှင့် ကရင်အိမ်ထောင်စု (သို့) အိမ်တစ်အိမ်တည်းတွင်နေထိုင်သော ကရင်မိသားစုတစ်ခုအား တိုင်းတာရေးယူနစ်အဖြစ် ရွေးချယ်မှ သင့်လျော်ပေလိမ့်မည်။

အကယ်၍ သုတေသနသည် ဘွဲ့ ရပြီး မြန်မာလူငယ်များအတွက် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများအကြောင်း စူးစမ်းလေ့လာမည် ဆိုပါက တိုင်းတာရေးယူနစ်သည် လူတစ်ဦးချင်းစီ (ဘွဲ့ ရ မြန်မာလူငယ်) ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

Choosing the right unit of measurement is crucial for conducting good research and for the validity of the research.

RELIABILITY AND VALIDITY OF RESEARCH

The quality of a research project includes, but is not limited to, the validity and reliability of the findings produced. High validity and reliability is achieved when units of measurement, categories, variables, and research methods are adequately selected by the research team.

To increase the validity of the findings, it is important for the researcher to ask him/herself the following questions: Are the variable(s), categories, and units of measurement adequately defined and selected with regards to the problem that is to be measured or investigated? In other words, can the researcher expect that his/her definition of the variable(s) as well as his/her selection of categories and units of measurement will produce data that adequately addresses the problem investigated?

To increase reliability of the findings, it is important for the researcher to ask him/herself the following question: Does the definition of the variable(s) and selection of categories and units of measurement enable the researcher to obtain consistent data throughout the duration of the research?

Issues of validity and reliability will recur for the selection of the research method(s) and the adequacy of the selected research method(s) with the topic investigated.

TO SUM UP, THE MAIN POINTS TO REMEMBER ABOUT THIS CHAPTER ARE:

- Quantitative research requires the identification of variable/variables that are given some numerical measurement by the research;
- Qualitative research may also measure a variable, but not in a numerical way; it also investigates problems and concepts, evaluates their meaning, depth, and physical manifestations;
- Both quantitative and qualitative research require the precise definition of what this/these variable(s) mean(s) in the context of the research project;
- Both quantitative and qualitative research usually require the identification of independent variable(s) and dependent variable(s);
- Depending on the variable(s), the categories created for measuring the variable(s) will be: (1) names, (2) ranking/degree linked to the variable, or (3) regular intervals on a measurement scale;
- Measurement of variables is made on the basis of units of measurement, the most commonly used being (1) individuals, (2) households, or (3) social groups.

သို့ဖြစ်ပါ၍ သုတေသနကောင်းမွန်စွာလုပ်ဆောင်ရန်နှင့် သုတေသနအကျိုးဝင်ဆီလျော်မှုရှိစေရန် မှန်ကန်သောတိုင်းတာရေး ယူနစ်ရွေးချယ်ရေးမှာ အလွန်တရားအရေးကြီးလှပေသည်။

သုတေသန၏ ကိုးစားနိုင်စွမ်းနှင့် အကျိုးဝင်နိုင်စွမ်း

သုတေသနစီမံကိန်းတစ်ခု၏အရည်အသွေးတွင် တွေ့ရှိချက်များ၏ ကိုးစားနိုင်စွမ်းနှင့် အကျိုးဝင်နိုင်စွမ်းဟူ၍ အနည်းဆုံးပါရှိသည်။ သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့် တိုင်းတာရေးယူနစ်များ၊ အုပ်စုကွဲများ၊ ကိန်းရှင်များနှင့် သုတေသနနည်းလမ်းများကို အသင့်တော်ဆုံး ရွေးချယ်နိုင်မှသာ ကိုးစားနိုင်စွမ်းနှင့် အကျိုးဝင်နိုင်စွမ်း ကောင်းမွန်မြင့်မားနိုင်သည်။ သုတေသန တွေ့ရှိချက်များ၏ အကျိုးဝင်နိုင်စွမ်း မြင့်မားစေရန် ဖော်ပြပါ မေးခွန်းများကို သုတေသီအနေဖြင့် ၎င်းဘာသာ၎င်း မေးမြန်းရန်လိုအပ်သည်။ ကိန်းရှင်(များ)၊ အုပ်စုကွဲများနှင့် တိုင်းတာရေးယူနစ်များအား လေ့လာမည့် ပြဿနာရပ်နှင့် ယှဉ်၍ သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ ဖွင့်ဆို ရွေးချယ်ပါသလော။ တနည်းဆိုသော် သုတေသီ၏ ကိန်းရှင်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဖွင့်ဆိုလိုက်သည့် ဖွင့်ဆိုချက်၊ အုပ်စုကွဲနှင့် တိုင်းတာ ရေးယူနစ်များအား ရွေးချယ်လိုက်ပုံတို့သည် လေ့လာမည့် ပြဿနာကို ဖြေရှင်းမည့် ဒေတာအချက်အလက်များထွက်ပေါ် လာစေလိမ့်မည်ဟု ၎င်းကိုယ်တိုင် မျှော်လင့်ပါသလော။

တွေ့ရှိချက်များ၏ ကိုးစားနိုင်စွမ်း မြင့်မားစေရန်မှာ သုတေသီအနေဖြင့် ဖော်ပြပါ မေးခွန်းများကို ယုံကိုယ်ကို မေးရန် အရေးကြီးသည်။ ကိန်းရှင်(များ)၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်၊ အုပ်စုကွဲနှင့် တိုင်းတာရေးယူနစ်များ ရွေးချယ်ပုံတို့သည် သုတေသနပြုလုပ်သည့် တလျောက်လုံး သုတေသီအား တသမတ်တည်းသော ဒေတာအချက်အလက်များ ပေးစွမ်းနိုင်ပါမည်လော။

အလားတူပင် သုတေသနနည်းလမ်း(များ)၊ ရွေးချယ်ရာတွင်နှင့် ရွေးချယ်လိုက်သော သုတေသနနည်းလမ်း(များ) နှင့် လေ့လာမည့် ခေါင်းစဉ်လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်မဖြစ်ဆိုရာတွင်လည်း အကျိုးဝင်နိုင်စွမ်းနှင့် ကိုးစားနိုင်စွမ်းကို ထည့် သွင်းစဉ်းစားရပေမည်။

အခန်းတွင် အဓိကမှတ်သားရမည့် အချက်များမှာ -

- အရေအတွက် သုတေသနတွင် ကိန်းဂဏန်းတိုင်းတာသတ်မှတ်ချက်ပေးထားသော ကိန်းရှင်/ကိန်းရှင်များ ဖော်ထုတ်ပေးရန် လိုအပ်သည်။
- အရည်အချင်း သုတေသနတွင် ကိန်းရှင်တစ်ခုအား တိုင်းတာသော်လည်း ကိန်းဂဏန်းများဖြင့် မဟုတ်ပေ။ ပြဿနာ ရပ်နှင့် သဘောတရားများအား ဖော်ထုတ်လေ့လာရပြီး ၎င်းတို့၏ အဓိပ္ပါယ်၊ လေးနက်မှုနှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အသွင်အပြင် ကိုလည်း အကြံဖြတ်ရသေးသည်။
- အရေအတွက် သုတေသနတွင် ဖြစ်စေ၊ အရည်အချင်း သုတေသနတွင် ဖြစ်စေ အဆိုပါ ကိန်းရှင်(များ) သည် သုတေသန စီမံကိန်းဘောင်အတွင်းတွင် မည်သို့ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆို ပြဋ္ဌာန်းကြောင်း အဓိအကျရှင်းလင်းရန် လိုအပ်သည်။
- အရေအတွက်နှင့် အရည်အချင်း သုတေသန နှစ်ရပ်လုံးတွင် မည်သည့်ကလွတ်လပ်ကိန်းရှင်၊ မည်သည့်ကမ္ဘာ့ကိန်းရှင် ဖြစ်ကြောင်းကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရန် လိုအပ်သည်။
- ကိန်းရှင်(များ) အပေါ် အခြေပြုပြီး ၎င်းတို့ကို တိုင်းတာရန် အုပ်စုကွဲများ ဖန်တီးရာတွင် (၁) အမည်နာမ (၂) ကိန်းရှင်နှင့် ပတ်သက်ဆက်စပ်သည့် အဆင့်/ဒီဂရီ (၃) အတိုင်း အတာတစ်ခုကို ယူသည့် ကြားကျတန်ဖိုးများတို့ အတိုင်း ဖန်တီးသည်။
- ကိန်းရှင်များကို တိုင်းတာရာတွင် တိုင်းတာရေးယူနစ်များကို အခြေပြုပြီး တိုင်းတာသည်။ အသုံးအများဆုံးတိုင်းတာရေး ယူနစ်များမှာ (၁) လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးစီသို့ (၂) အိမ်ထောင်စုတစ်စုစီသို့ (၃) လူမှုအုပ်စုတစ်စုစီတို့ ဖြစ်ကြသည်။

BASIC 3. BASELINE STUDY

THE CHAPTER IS ABOUT:

- The importance of the baseline study as a means of collecting preliminary information before implementing a social project;
- The collection of baseline information centered around five types of ‘capital’ (Human, Natural, Social, Physical, and Financial);
- The selection of baseline indicators which can be used for monitoring the progress of a project.

BASELINE STUDY: GENERAL CONTEXT AND DEFINITION

A crucial problem in Myanmar (and, very often, elsewhere) is the lack of reliable information. When beginning a social project, CSOs and NGOs often have very little reliable information for implementing their projects. This can be even more difficult when a project is implemented in the States of Myanmar where the population is not predominantly Bamar. In these different States, the population has a different culture, society, and history than in the Division of Myanmar. If the project managers have a prior knowledge and understanding of how things work there, the project is more likely to succeed in reaching its objectives.

It is particularly important that NGOs know the social and economic contexts in which the projects are implemented. Use of local resources, farming techniques, social structure of local communities, and weather conditions are crucial factors that should be known before any project is implemented. These contexts or factors should inform the way the project is designed and the way the project tries to reach its objectives. If this information does not exist before starting the project, it should be collected as part of a Baseline Study when the project starts.

The Baseline Study is not a research method: it uses different research methods to address a particular problem or issue.

The purpose of the Baseline Study is to give detailed and reliable information that can be used for monitoring the progress of a project during its implementation and assessing its success when it is completed. Comparing data collected at the beginning of the project and at the end makes it possible to measure how much change has happened during the implementation of the project.

When measuring how much change has happened during the project, the researcher should try to determine the extent to which the change occurred because of the project was implemented and the extent to which other factors may have influenced also the change.

အခြေခံအဆင့် ၃ . အခြေပြုစံထားတိုင်းတာလေ့လာမှု

ဤအခန်းတွင်

- လူမှုစီမံကိန်းများအကောင်အထည်မဖော်မီပဏာမသတင်းအချက်အလက်စုဆောင်းရန်အတွက်အခြေပြုစံထားလေ့လာချက် ပြုလုပ်ရန်အရေးကြီးပုံ
- (လူသားဆိုင်ရာ၊ သဘာဝဆိုင်ရာ၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာ၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ) ဟူ၍ အရင်းအနှီးငါးမျိုးနှင့်ပတ်သက်သော အခြေပြုစံထားတိုင်းတာမှုဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်များစုဆောင်းပုံ
- စီမံကိန်းတစ်ရပ်တိုးမှုအခြေအနေအားစောင့်ကြည့်လေ့လာရာတွင် အသုံးပြုရန်အခြေပြုစံထားတိုင်းတာမှုဆိုင်ရာ အညွှန်းကိန်းများရွေးချယ်ပုံတို့ပါဝင်ပါသည်။

အခြေပြုစံထားတိုင်းတာလေ့လာမှု။ ။ အထွေထွေနောက်ခံနှင့်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်

မန်မာပြည်နှင့်တကွအခြားသော အနေရာအချို့၌ အဓိကကြုံတွေ့ရလေ့ရှိသော ပြဿနာတစ်ရပ်မှာ အားကိုး အားထားပြုလောက်သော သတင်းအချက်အလက်များမရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်းတစ်ရပ်စတင်သည့်အခါ၌ အကိစ္စအရာအားအင်အားအိုများအနေဖြင့် ငှင်းတို့၏စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အားကိုးအားထား ပြုလောက်သော သတင်းအချက်အလက်အနည်းငယ်သာ ရှိတတ်ပါသည်။ ဗမာလူမျိုးအများစုနေထိုင်ရာမဟုတ်သည့် ပြည်နယ်များ၌ အကောင်အထည်ဖော်သော စီမံကိန်းမျိုးဆိုလျှင် သာ၍ ဆိုးသွမ်းပါသည်။ ထိုပြည်နယ်များ၌ နေထိုင်သူများအနေဖြင့် ပြည်မ၌ နေသော သူများနှင့် ယဉ်ကျေးမှု၊ လူ့အဖွဲ့ စည်းနှင့် သမိုင်းကြောင်းမှ အစကွာခြားသည်။ စီမံကိန်းမန်နေဂျာများအနေဖြင့် ထိုအရပ်ဒေသများနှင့် ပတ်သက်၍ တင်ကြို ဗဟုသုတရှိထားခြင်း၊ လုပ်နည်းလုပ်ငန်းများနားလည်သဘောပေါက်ထားခြင်းတို့ရှိပါက စီမံကိန်းအနေဖြင့် ရည်မှန်ချက်များပြည့်မှီ အောင်မြင်နိုင်ပါသည်။

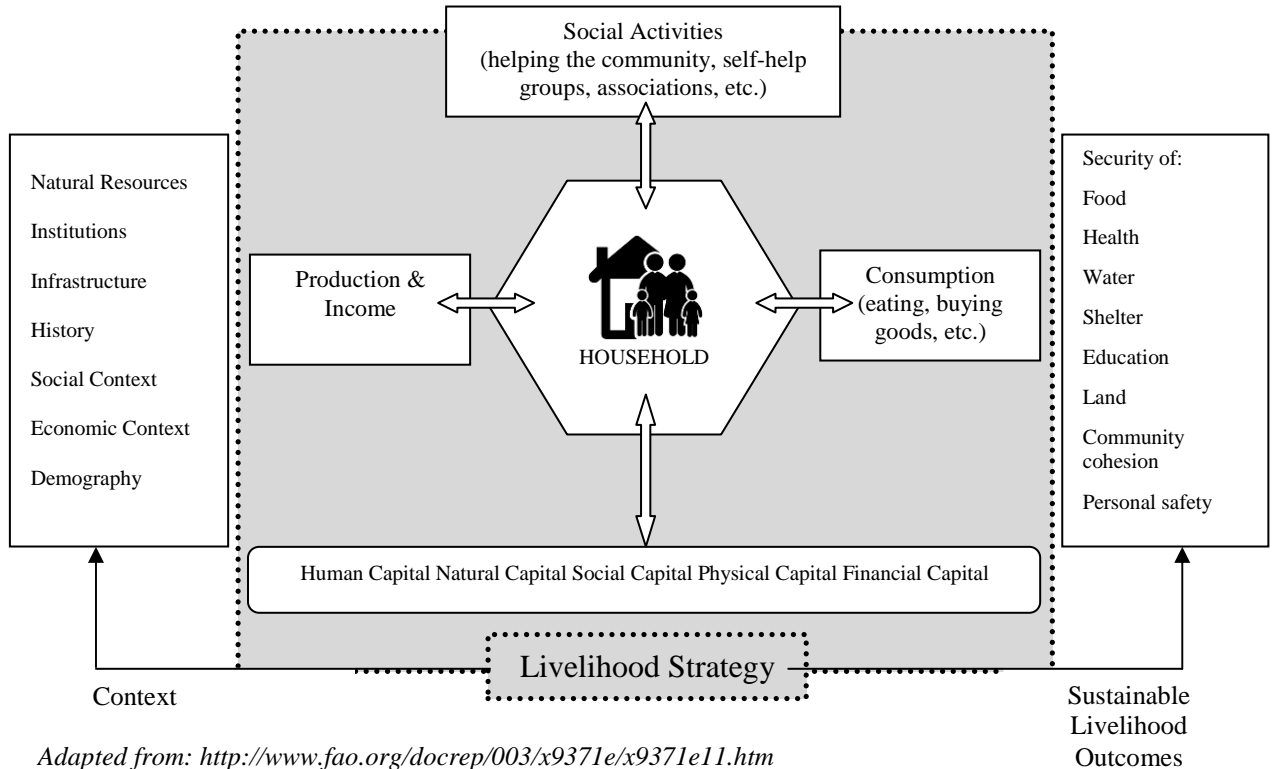
အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမူဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များအတွက် မူအင်အားအိုများအနေဖြင့် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်မည့် ဒေသ၏ လူမှုစီးပွားဝန်းကျင်အကြောင်း သိရှိထားရန်အထူးသဖြင့် အရေးကြီးပါသည်။ ဒေသခံအရင်းအမြစ်များအသုံးပြုပုံ၊ ထွက်ကုန်စိုက်ပျိုးမှုနည်းလမ်းများ၊ ဒေသခံလူထု၏ လူမှုအသိုက်အအုံဖွဲ့ စည်းမှုနှင့် မိုးလေဝသအခြေအနေစသည်တို့မှာ စီမံကိန်းများအကောင်အထည်ဖော်မီက ကြိုတင်သိရှိထားသင့်သည်အရေးပါသော အချက်များဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်း၏ ဒီဇိုင်းရေးဆွဲစီမံထားပုံ၊ စီမံကိန်းအနေဖြင့် ငှင်း၏ရည်မှန်းချက်များအား ပြည့်မှီကြိုးစားပုံတို့နှင့် ပတ်သက်၍ လည်း သိထားသင့်ပါသည်။ စီမံကိန်းဒီဇိုင်းရေးဆွဲစီမံထားပုံ၊ စီမံကိန်းအနေဖြင့် ငှင်း၏ရည်မှန်းချက်များအား ပြည့်မှီအောင်ကြိုးစားပုံတို့တွင် အခြေအနေနှင့် အကြောင်းတရားများကို သိထားသင့်ပါသည်။ အကယ်၍ စီမံကိန်းမစတင်မီ၌ ဤသတင်းအချက်အလက်များမရရှိသေးပါက စီမံကိန်းစတင်သည့်အခါ ငှင်းတို့အား အခြေပြုစံထားတိုင်းတာလေ့လာမှု၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်အနေဖြင့် စုဆောင်းသင့်ပါသည်။

အခြေပြုစံထားတိုင်းတာလေ့လာမှုဆိုသည်မှာ သုတေသနနည်းလမ်းတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်ပြီး ပြဿနာတစ်ရပ်အား ချဉ်းကပ်ရန်မတူကွဲပြားသော သုတေသနနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အခြေပြုစံထားတိုင်းတာလေ့လာမှု၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ စီမံကိန်းတစ်ရပ်အကောင်အထည်ဖော်စဉ်ကာလအတွင်း ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရန် သော်လည်းကောင်း၊ စီမံကိန်းပြီးဆုံးသည့်ကာလ၌ ငှင်း၏အောင်မြင်မှုအား သုံးသပ်ရန်အတွက် သော်လည်းကောင်း လိုအပ်သော အသေးစိတ်ကျ၍ အားထားရလောက်သော သတင်းအချက်အလက်များ ထောက်ပံ့နိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ စီမံကိန်းအစဉ်က လာလွှာကောက်ယူထားသော ဒေတာအချက်အလက်များနှင့် အဆုံးသတ်ကာလ၌ စုဆောင်းရရှိသော အချက်အလက်များနှိုင်းယှဉ်လေ့လာခြင်းအားဖြင့် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်စဉ်အတောအတွင်း ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော ပြောင်းလဲတိုးတက်မှုများကို တိုင်းတာရန်ဖြစ်သည်။

စီမံကိန်းကာလအတွင်း အပြောင်းအလဲမည်မျှ ဖြစ်ထွန်းခဲ့သည်ကို တိုင်းတာသည့်အခါ သုတေသီအနေဖြင့် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့် ပြောင်းလဲမှုအတိုင်းအတာကို လည်းကောင်း၊ စီမံကိန်းကြောင့် မဟုတ်သော အခြားအကြောင်းအရာများ၏ လွှမ်းမိုးမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော ပြောင်းလဲမှုအတိုင်းအတာကို လည်းကောင်း သိရှိဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

The example below shows a graph made as part of a baseline study focusing on livelihood. The project implemented by the organization seeks to positively change the livelihood of the involved communities. The results of this change will be seen in the sustainable livelihood outcomes and the increased security of the household at various levels (see box in the right part).

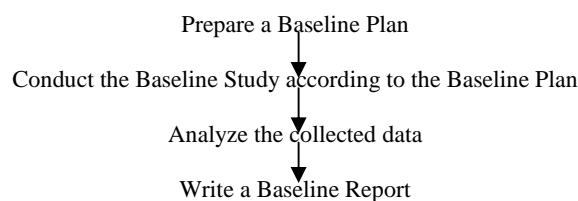

To measure this positive change, however, the research team must first understand the context (box on the left side). The team must also understand the five different types of capitals which influence the life and future of the household (lower part of the livelihood strategy in the center). The definition of 'capital', in this context, is all the assets available to a household that the household can use to increase its welfare.

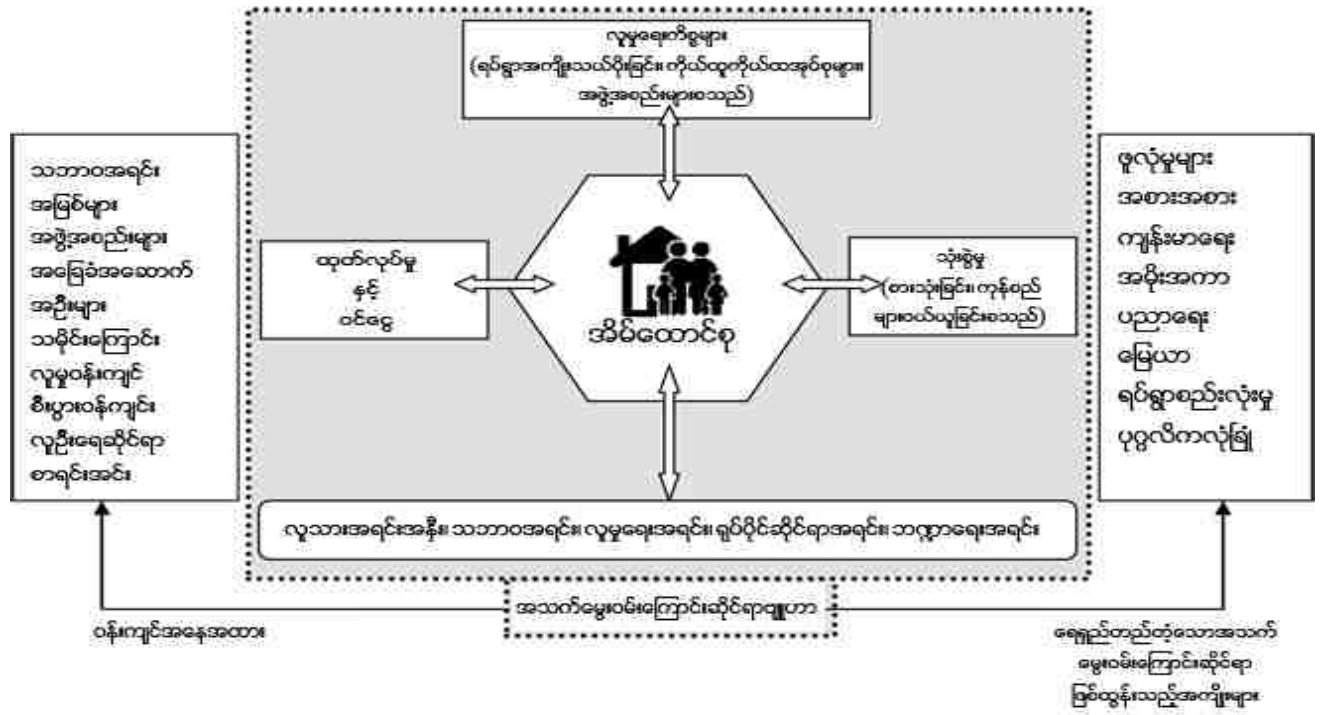
By conducting a Baseline Study, the research team can improve understanding of both the context and the different types of capital as well as all other aspects of the livelihood strategy shown in the above graph.

HOW TO CONDUCT A BASELINE STUDY

A Baseline Study should be conducted as illustrated below:

အောက်ဖော်ပြပါဥပမာတွင်အခြေပြုစံထား လေ့လာချက်၏တစ်စိတ်တစ်ဒေသအဖြစ်အသက်မွေးလုပ်ငန်း အထူးပြုဇယားပြပုံ တစ်ခုတည်ဆောက်ထားပါသည်။စီမံကိန်း ဖော်ဆောင်သည့်အဖွဲ့အစည်းသည်စီမံကိန်းပါရပ်ရွာအစုအဖွဲ့ များ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုကိုအပြုသဘော ပြောင်းလဲစေရန်ရည်သန်သည်။အဆိုပါပြောင်းလဲမှု၏ရလဒ်များကို ရေရှည်တည်တံ့သောအသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာဖြစ်ထွန်းသည့်အကျိုးသွားများနှင့်အိမ်ထောင်စု၏အဆင့်အသီးသီး၌ တိုးတက်လာသောဖူလုံမှုတို့(ညာဘက်တွင်ဘောင်ခတ်ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း) ကိုတွေ့မြင်ရပါသည်။

<http://www.fao.org/docrep/003/x9371e11.htm>မှကူးယူဖော်ပြပါသည်။

သို့သော်အဆိုပါအပြုသဘောပြောင်းလဲမှုကိုတိုင်းတာရန်သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့်ပတ်ဝန်းကျင်အနေအထား (ဘယ်ဘက်တွင် ဘောင်ခတ်ဖော်ပြပါအတိုင်း)ကိုဦးစွာနားလည်ထားရန်လိုအပ်ပါသည်။အိမ်ထောင်စု၏ဘဝနှင့်အနာဂတ်အပေါ်လွှမ်းမိုးသက်ရောက်မှု ရှိသောအရင်းအနှီးငါးမျိုး(အလယ်ပုံအသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဗဟု၏အောက်ခြေပိုင်း)ကိုလည်းသုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့်နားလည်ထားရပါမည်။ဤအခြေအနေတွင် 'အရင်းအနှီး'၏အဓိပ္ပါယ်မှာအိမ်ထောင်စုကိုပိုမို၍ဖူလုံစေရန် အသုံးပြုနိုင်သည့် ဥစ္စာ အားလုံးကိုဆိုလိုသည်။

အခြေပြုစံထားတိုင်းတာလေ့လာမှုတစ်ရပ်ပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့်ပတ်ဝန်းကျင်အနေအထားနှင့် တကွကွဲပြားသောအရင်းအနှီးအမျိုးအစားများအပြင်ဂရပ်တွင်ဖော်ပြပါအတိုင်းသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာဗဟု၏အခြားသောမျက်နှာ ဘာများအကြောင်းပိုမိုတိုးတက်နားလည်လာနိုင်ပါသည်။

- အခြေပြုစံထားတိုင်းတာလေ့လာမှုတစ်ရပ်ပြုလုပ်ပုံ**
- အခြေပြုစံထားတိုင်းတာလေ့လာမှုတစ်ရပ်ကိုအောက်တွင်သရုပ်ဖော်ပြပါအတိုင်းဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။
 - အခြေပြုစံထားအစီအမံတစ်ရပ်ပြင်ဆင်ပါ။
 - ↓
 - အခြေပြုစံထားစီမံကိန်းအတိုင်းတိုင်းတာလေ့လာမှုပြုပါ။
 - ↓
 - စုဆောင်းရရှိသောအချက်အလက်များကိုစိစစ်လေ့လာပါ။
 - ↓
 - အခြေပြုစံထားတိုင်းတာလေ့လာမှုဆိုင်ရာအစီရင်ခံစာရေးသားပါ။

The Baseline Plan is drafted by the researcher who clarifies what information is needed for the Baseline Study and what indicators are used to measure change. But before explaining what the Baseline Plan consists of, let's examine the type of information needed.

Baseline General information	Themes for each type of "capital"	Possible indicators for each type of "capital"
Human Capital	Labour	(1) Rate of hired labour; (2) Rate of small landholder; (3) Emigration of population; (4) etc.
	Health and nutrition status	(1) Main food items for daily diet (2) Ratio height/weight; (3) Immunization against disease; (4) Ratio population/doctor; (5) etc.
	Skills and knowledge	(1) Male/Female literacy; (2) Apprenticeship (3) Attendance to training; (4) etc.
Natural Capital	Access to land	(1) Irrigated land; (2) Non-irrigated land; (3) Forest land; (4) etc.
	Water	(1) Number of wells within the village; (2) Free access to wells; (3) Annual rainfall; (4) Irrigated area for farming; (5) etc.
	Renewable and non-renewable resources	(1) Soil capability; (2) Rivers for fishing, washing, and other activities; (3) etc.
	Flora, forest, and wildlife	(1) Free access to forests in proximity of residence; (2) Negotiated use of forest resources; (3) Sustainability of forest management; (4) etc.
Social Capital	Social network	(1) Mills operated collectively among villagers; (2) Engagement with local authorities; (3) etc.
	Social trust (circle of trusted people)	(1) Self-help groups; (2) Religious associations; (3) Non-religious associations; (4) etc.
Physical Capital	Housing	(1) Thatched house; (2) Wooden house; (3) Brick house; (4) Plastic tent; (5) etc.
	Vehicle & Infrastructure	(1) Distance from home to work place; (2) Ownership of a vehicle; (3) Condition of road infrastructure; (4) etc.
	Equipment	(1) Engine; (2) Farm mechanization; (3) etc.
	Livestock	(1) Cattle; (2) Poultry; (3) Pigs; (4) etc.
Financial Capital	Savings	(1) Cash in household; (2) Debt of household
	Access to funding	(1) Access to loans; (2) Access to micro-credit; (3) etc.

အခြေပြုစံထားအစီအမံတစ်ရပ်ကို သုတေသီမှ ပြုစုရေးဆွဲခြင်းဖြစ်ပြီး အခြေပြုစံထားတိုင်းတာလေ့လာမှုအမှု အတွက် မည်သည့်သတင်းအချက်အလက်များလိုအပ်သည်၊ ပြောင်းလဲမှုကိုတိုင်းတာရန်မည်သည့်အညွှန်းကိန်းများ လိုအပ်သည်ကိုရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိထားရန်လိုအပ်ပါသည်။ အခြေပြုစံထားအစီအမံတစ်ရပ်တွင်မည်သည့်အရာများပါဝင်သည် ကိုရှင်းလင်းတင်ပြမှုမပြုလုပ်မှီလိုအပ်သောသတင်းအချက်အလက်အမျိုးအစားများကို လေ့လာကြည့်ပါမည်။

အခြေပြုစံထား အထွေထွေ သတင်းအချက်အလက်	“အရင်းအနှီး” တစ်မျိုး စီအတွက်အကြောင်းအရာကဏ္ဍများ	“အရင်းအနှီး”တစ်မျိုးစီအတွက်ဖြစ်နိုင်ချေရှိသောအညွှန်းကိန်းများ
လူသား အရင်းအနှီး	လုပ်အား	(၁)လုပ်သားငှားရမ်းမှုနှုန်း(၂)အသေးစားမြေပိုင်ဆိုင်သူနှုန်း (၃) တိုင်းတစ်ပါးသို့ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သည့်လူဦးရေ (၄)စသည်
	ကျန်းမာရေးနှင့် အာဟာရအခြေအနေ	(၁)နေ့စဉ်စားသောက်မှုအတွက်အဓိကအစားအစာများ(၂)အရပ်အမြင့် /ကိုယ်အလေးချိန်အချိုး(၃) ရောဂါများအတွက်ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံထားမှု (၄)လူဦးရေ/ဆရာဝန်အချိုး(၅)စသည်
	ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့်ပဟုသုတအသိပညာ	(၁)ကျား/မစာတတ်မြောက်မှု(၂) အလုပ်သင်အဖြစ်လုပ်ကိုင်ခြင်း (၃) သင်တန်းများတက်ရောက်မှု(၄)စသည်
သဘာဝ အရင်းအနှီး	မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု	(၁) ဆည်ရေသောက်မြေ (၂) ဆည်မြောင်းရေသွင်းစိုက်ပျိုးခြင်းမရှိသော မြေ(၃)သစ်တောမြေ (၄) စသည်
	ရေ	(၁)ကျေးရွာတွင်ရှိရေတွင်းအရေအတွက်(၂)ရေတွင်းများအားလွတ်လပ်စွာသုံးစွဲနိုင်ခွင့် (၃)နှစ်စဉ်မိုးရေချိန် (၄) ဆည်ရေသွင်းစိုက်ပျိုးစေရိယာ(၅) စသည်
	ပြန်လည်ပြည့်မြဲမှုနှင့် ပြန်လည်ဖြည့်စွမ်းခြင်းမရှိသော အရင်းအမြစ်များ	(၁) မြေဆီဩဇာဖြစ်ထွန်းမှု (၂) ဝါးဖမ်းခြင်းအပတ်လျော်ခြင်းနှင့်အခြားသောလုပ်ငန်းဆောင်တာများအတွက်မြစ်များ(၃)စသည်
	ပန်းမန်၊ သစ်တောနှင့် သဘာဝတောရိုင်း	(၁)နေထိုင်ရာအနီးဒေသရှိသစ်တောများအားလွတ်လပ်စွာအသုံးပြုနိုင်မှု (၂) သစ်တောရင်းမြစ်များအားညှိနှိုင်း၍အသုံးပြုမှု (၃)ရေရှည်တည်တံ့မည့်သစ်တောထိန်းသိမ်းစီမံခန့်ခွဲမှု(၄)စသည်
လူမှုရေး အရင်းအနှီး	လူမှုကွန်ယက်	(၁)ရွာသားများစုပေါင်းလုပ်ကိုင်သောစက်ရုံများ(၂) ဒေသဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များနှင့်ဆက်ဆံရေး (၃)စသည်
	လူမှုရေးယုံကြည်ကိုးစားမှု (အပြန်အလှန်ယုံကြည်သူ လူများအသိုက်အဝန်း)	(၁)ကိုယ်ထူကိုယ်ထအစုအဖွဲ့များ(၂)ဘာသာရေးအသင်းအဖွဲ့များ (၃)ဘာသာရေးနှင့်မသက်ဆိုင်သောအသင်းအဖွဲ့များ (၄)စသည်
ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အရင်းအနှီး	အိမ်ယာ	(၁)သက်ကယ်မိုးအိမ်(၂)ပျဉ်ထောင်အိမ်(၃)တိုက်အိမ်(၄)ပလတ်စတစ်တံ (၅)စသည်
	ယာဉ်နှင့်အခြေခံအဆောက်အဦး	(၂) အိမ်မှအလုပ်သို့အကွာအဝေး(၂) ယာဉ်တစ်စီးစီးပိုင်ဆိုင်မှု (၃) လမ်းအခြေအနေ (၄)စသည်
	ပစ္စည်းကိရိယာ	(၁) အင်ဂျင် (၂) စက်မှုလယ်ယာသုံးစွဲနိုင်မှု (၃)စသည်
	အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်စု	(၁) ကျွဲနွား(၂)ကြက်ဘဲ (၃)ဂက် (၄)စသည်
ဘဏ္ဍာရေး အရင်းအနှီး	စုဆောင်းငွေ	(၁)အိမ်ထောင်စုရှိငွေသား (၂) အိမ်ထောင်စု၏ကြွေးမြီ
	ရန်ပုံငွေရရှိနိုင်မှု	(၁) ငွေချေးယူနိုင်မှု(၂)အသေးစားငွေချေးယူနိုင်မှု (၃)စသည်

IMPORTANT NOTE:

All types of indicators above in the table are mentioned for the purpose of clarification only. They are not all necessary needed for a Baseline Study.

The selection of indicators is crucial for the research process. An indicator is one aspect of a variable (see Chapter on ‘Qualitative and Quantitative Research’ for definition of a variable). Because a research team studies how this variable varies, the team has to consider which aspects of the variable are to be measured. An aspect of a variable that can be measured is an indicator.

Example

Literacy is a variable. A research team has to decide how to measure literacy. This means that the team has to select a range of indicators that the team thinks can measure the ‘literacy’ variable.

If the research team measures level of knowledge among communities in remote mountainous areas, the indicators selected might be: (1) Level of school completed; (2) Reading proficiency; (3) Writing skills; and (4) Basic Math proficiency.

Note that the indicators for measuring knowledge can be different if the research team works in remote areas and in urban areas.

Baseline Plan	Indicators Selected	Data Collection Methods	Location of Data Collection	Time needed for Data Collection
Human Capital				
Natural Capital				
Social Capital				
Physical Capital				
Financial Capital				

အရေးကြီးမှတ်ချက်။ ။

၁။၁။အထက်ပါဇယားတွင်ပါဝင်သောအညွှန်းကိန်းများမှာရှင်းလင်းထင်ရှားစေရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်သာ

ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။အခြေပြုစံထားတိုင်းတာလေ့လာမှုတစ်ရပ်အတွက်အကုန်လုံးလိုအပ်သည်ဟုမဆိုလိုပါ။

အညွှန်းကိန်းများရွေးချယ်မှုသည်သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်အတွက်အရေးကြီးပါသည်။အညွှန်းကိန်းတစ်ခုဆိုသည်မှာကိန်းရှင်တစ်ခုလုံး၏ရှုထောင့်တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ (ကိန်းရှင်နှင့်ပတ်သက်သောအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမှုကိုအခန်း (၂)တွင်ကြည့်ပါ။) သုတေသနအဖွဲ့တစ်ရပ်အနေဖြင့်ကိန်းရှင်တစ်ခုလုံး၏ပြောင်းလဲမှုကိုလေ့လာသောကြောင့်အဆိုပါကိန်းရှင်အားမည်သည့်ရှုထောင့်မှအကောင်းဆုံးတိုင်းတာနိုင်မည်ဆိုသည်ကိုစဉ်းစားရပါမည်။ကိန်းရှင်တစ်ခုလုံးအားတိုင်းတာသောရှုထောင့်တစ်ရပ်သည်အညွှန်းကိန်းဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာ

"စာတတ်မြောက်မှု"သည်ကိန်းရှင်တစ်ခုလုံးဖြစ်ပါသည်။သို့သော်သုတေသနအဖွဲ့တစ်ရပ်အနေဖြင့်စာတတ်မြောက်မှုအားမည်သို့တိုင်းတာရမည်ကိုဆုံးဖြတ်ရပါမည်။ဆိုလိုသည်မှာသုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့်"စာတတ်မြောက်မှု"ဟူသောကိန်းရှင်အားတိုင်းတာနိုင်မည်ဟုထင်သည့်အညွှန်းကိန်းများကိုရွေးချယ်ရပါမည်။

အကယ်၍သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့် လေးလံခေါင်ဖျားတောင်တန်းဒေသများမှလူထု၏ အသိပညာအဆင့်အတန်းကို တိုင်းတာလိုပါက ရွေးချယ်နိုင်သောအညွှန်းကိန်းများမှာ (၁) တက်ရောက်ပြီးဆုံးခဲ့သည့်အတန်း (၂) စာဖတ်နိုင်စွမ်း (၃) စာရေးနိုင်စွမ်း (၄) အခြေခံအတွက်အချက်စွမ်းရည်တို့ဖြစ်ကြပါသည်။

သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့်မြို့ပြဧရိယာနှင့်ကျေးလက်ဒေသများပေါ်မူတည်၍အသိပညာကိုတိုင်းတာသောအညွှန်းကိန်းများရွေးချယ်ရာတွင်ကွဲခြားမှုရှိနိုင်သည်ကိုသတိပြုပါ။

အညွှန်းကိန်းများ ရွေးချယ်ပြီးပါကသုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့်အခြေပြုစံထားတိုင်းတာမှုအစီအမံတစ်ရပ်ကိုအောက်ပါအတိုင်းပြုစုနိုင်ပါသည်။

အခြေပြုစံထားတိုင်းတာမှုအစီအမံ	ရွေးချယ်ထားသောအညွှန်းကိန်းများ	အချက်အလက်ကောက်ယူမှုနည်းလမ်းများ (ရွေးချယ်ထားသောပြုခြင်းနည်းလမ်းစသည်)	အချက်အလက်ကောက်ယူရာအရပ်ဒေသ	အချက်အလက်ကောက်ယူမှုအတွက်လိုအပ်သောအချိန်
လူသားအရင်းအနှီး				
သဘာဝအရင်းအနှီး				
လူမှုရေးအရင်းအနှီး				
ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရင်းအနှီး				
ဘဏ္ဍာရေးအရင်းအနှီး				

Selecting the right indicators for the Baseline Plan and, more generally, for the Baseline Study is very important. These indicators can be used by the research team to monitor the evolution of the socio-economic context during the project implementation. They can also be used at the end of the project when an assessment is made to determine whether the project has reached its objectives. The next section gives further explanations of this issue.

A Baseline Study most often is based on quantitative data. But it can also rely on qualitative data. Again the selection of one or other type of data depends on the research topic and the human and financial resources available to the project. If possible, the research team should try to use both quantitative and qualitative data for the Baseline Study.

QUANTITATIVE ASPECTS OF THE BASELINE STUDY

Example

An organization implements a project on land security in three Divisions of Myanmar. The purpose is to increase opportunities for land security among small landholders. At the beginning of the project, the research team discusses which indicators of land security will be used as baseline information. These indicators can then be used by the research team to monitor the progress of the project.

Among the different indicators selected by the team, three indicators are taken below as examples. These are examples only given for clarifying purposes. A Baseline Study usually includes more indicators.

One indicator that can be chosen at the beginning of the project is the percentage of farmers understanding the newly-revised land law. Understanding here could mean the amount of right answers given by the farmers to a questionnaire about this new law. The study (see graph below) shows that only 17% of the farmers of the three Divisions that are part of the project understand the newly-revised land law at the beginning of the project.

အခြေပြုစံထားတိုင်းတာမှုအစီအမံတစ်ရပ် (Baseline Plan) ပို၍ချိန်ပြောရလျှင်အခြေပြုစံထားတိုင်းတာမှုတစ်ရပ်လုံး အတွက် မှန်ကန်စွာအညွှန်းကိန်းများရွေးချယ်နိုင်မှုမှာအလွန်ပင်အရေးကြီးပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့ အနေဖြင့်ဤအညွှန်းကိန်းများကို အသုံးပြု၍စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်စဉ်ကာလအတွင်းဖြစ်ထွန်းတိုးတက်လာသောလူမှုစီးပွားဝန်းကျင်အနေအထားအား လေ့လာစောင့်ကြည့်ပါသည်။ စီမံကိန်းအဆုံးသတ်ကာလတွင်လည်းအဆိုပါအညွှန်းကိန်းများကိုပင်အသုံးပြု၍စီမံကိန်းအနေဖြင့်၎င်း ၏ရည်မှန်းချက်များပြည့်မီမှုရှိမရှိကိုဆန်းစစ်မှုပြုပါသည်။ ဤအကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်၍နောက်တွင်ပို၍ရှင်းလင်းမှုပြုပါမည်။

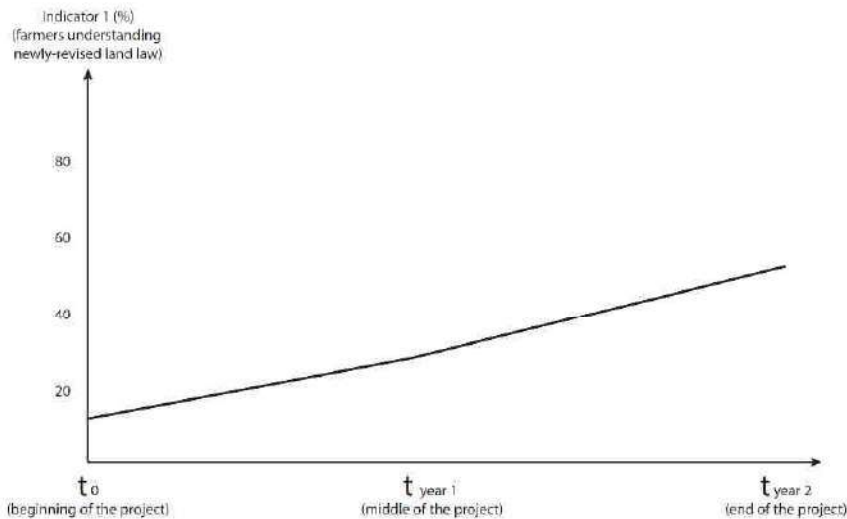
အခြေပြုစံထားတိုင်းတာမှုလေ့လာမှုတစ်ရပ်သည်များသောအားဖြင့်အရေအတွက်စံထားဒေတာအချက်အလက်များအပေါ် အခြေပြုပါသည်။ သို့သော်အရည်အသွေးစံထားဒေတာများအားလည်းသုံးနိုင်ပါသည်။ မည်သို့သောဒေတာအချက်အလက် များအားရွေးချယ်အသုံးပြုမည်ဆိုသည်မှာစီမံကိန်းအတွက်ရရှိနိုင်သောလူ့အင်အားနှင့်ဘဏ္ဍာရေးအရင်းအမြစ်များအပေါ် မူ တည်ပါသည်။ မည်သည့်အရင်းအမြစ်များရရှိနိုင်သည်ဖြစ်စေသုတေသနအဖွဲ့ အနေဖြင့်အခြေပြုစံထားတိုင်းတာမှုလေ့လာမှု အတွက်အရေအတွက်စံထားအချက်အလက်များကော၊ အရည်အသွေးစံထားဒေတာအချက်အလက်များပါနှစ်မျိုးစလုံးအသုံး ပြုသင့်ပါသည်။

အခြေပြုစံထားတိုင်းတာမှုလေ့လာမှု၏အရေအတွက်ဆိုင်ရာရှုထောင့်များ

ဥပမာ
အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အနေဖြင့်မြန်မာနိုင်ငံ၏တိုင်းဒေသကြီးသုံးခု၌မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုအာမခံချက်နှင့်ပတ်သက်သော ဘဏ္ဍာရေးစံတစ်ရပ်ကိုအကောင်အထည်ဖော်လျက်ရှိပါသည်။ တစ်ပိုင်တစ်နိုင်မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုများအတွက်မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုအာ မခံချက်ဆိုင်ရာအခွင့်အလမ်းများတိုးမြှင့်ပေးနိုင်ရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်ဖြစ်သည်။ စီမံကိန်း၏အစပိုင်းကာလ၌သုတေသနအဖွဲ့ သည်မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုအာမခံချက်နှင့်ပတ်သက်သောမည်သည့်အညွှန်းကိန်းများအားအခြေပြုစံထားတိုင်းတာမှုဆိုင်ရာသ တင်းအချက်အလက်အဖြစ်အသုံးပြုမည်ကိုဆွေးနွေးရမည်။ နောက်ပိုင်းတွင်လည်းစီမံကိန်း၏တိုးတက်မှုများကို စောင့်ကြည့်ရန်ဤအညွှန်းကိန်းများကိုပင်သုံးသွားမည် ဖြစ်သည်။

သုတေသနအဖွဲ့မှ ရွေးချယ်ထားသောမတူကွဲပြားသည့်အညွှန်းကိန်းများထဲမှယခုဥပမာအနေဖြင့်အညွှန်းကိန်းသုံးခုကို အောက်တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤအညွှန်းကိန်းများမှာရှင်းလင်းတင်ပြရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်သာရွေးချယ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည် ။ အခြေပြုစံထားတိုင်းတာမှုလေ့လာမှုတစ်ရပ်တွင်ယခုထက်ပိုများသောအညွှန်းကိန်းများသုံးလေ့ရှိပါသည်။

စီမံကိန်းအစပိုင်းတွင် ရွေးချယ်ထားသောအညွှန်းကိန်းတစ်ရပ်မှာအသစ်ပြုပြင်ပြုန်းထားသော မြေယာဥပဒေအား နားလည်သည့်လယ်သမားများရာခိုင်နှုန်းဖြစ်သည်။ နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းဆိုသည်မှာဥပဒေအသစ်နှင့်ပတ်သက်ပြီး ပြုလုပ်ထားသည့် မေးခွန်းလွှာပါ မေးခွန်းများကိုလယ်သမားများမည်ရွေ့မည်မျှ ဖြေဆိုနိုင်သည်ကို ဆိုလိုသည်။ လေ့လာမှုအရ (အောက်ဖော်ပြပါဂရပ်ပုံအတိုင်း) စီမံကိန်း၏အစပိုင်းကာလတွင်အသစ်ပြုပြင်ပြုန်းထားသောမြေယာ ဥပဒေကိုနားလည်သည့်လယ်သမားရာခိုင်နှုန်းမှာစီမံကိန်းဧရိယာဖြစ်သောတိုင်းဒေသကြီးသုံးခု၌၁၇% ရှိနေပါသည်။

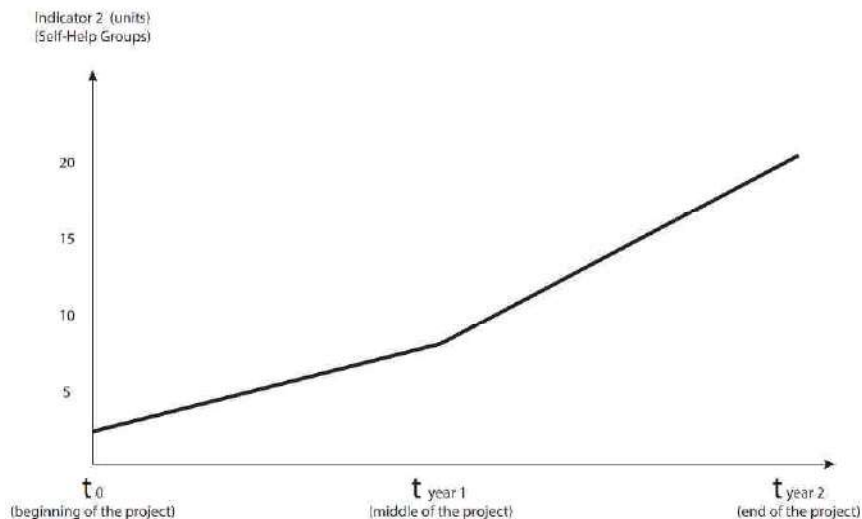

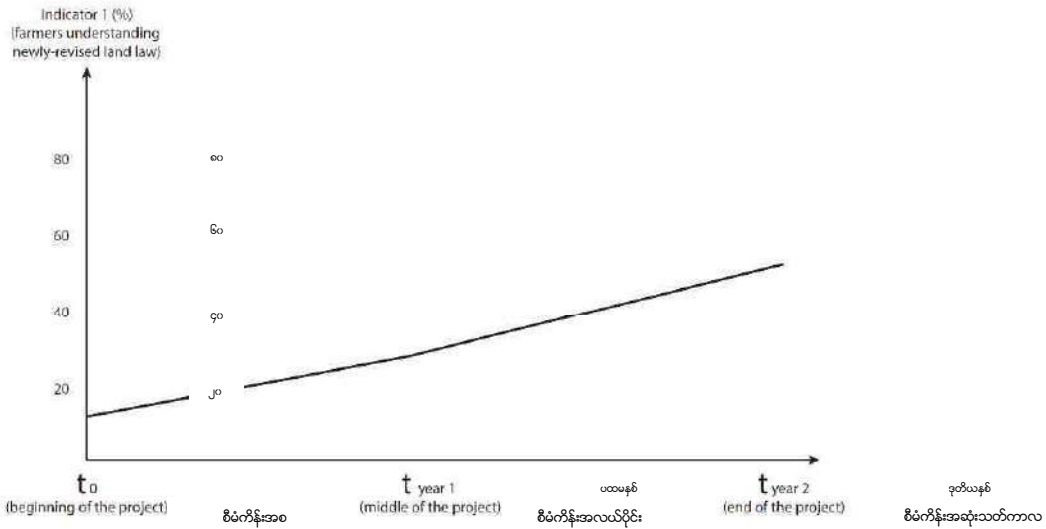
(the time intervals shown here are only for clarification purposes; any project has to decide which time intervals are the most relevant)

If the organization's human and financial resources allow, researchers could possibly ask the same question to the same number of farmers at the project's mid-term. Then the researchers could assess whether there is any progress. At the end of the project, this could be done a third and final time. By comparing the percentage at the beginning and end of the project, the indicator could show whether some progress is made on this aspect of the project.

A second indicator that can be chosen is the number of self-help groups that were created by the small landholders during the course of the project.

The field survey collects information about the second indicator at the beginning of the project. The Baseline Study shows (see graph below) that only two self-help groups exist at the beginning of the project.

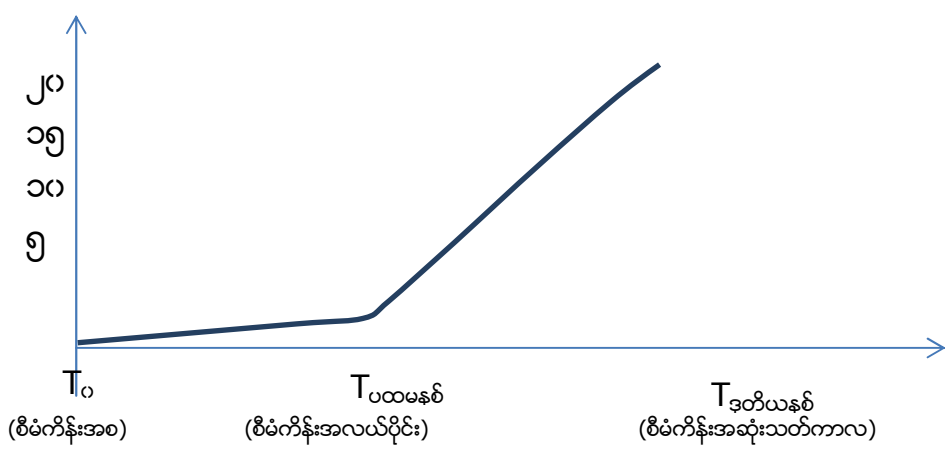
(ဤနေရာတွင် ပြထားသော အချက်အလက်များအား အကွာအဝေးများမှာ ရှင်းလင်းတင်ပြရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပြထားခြင်းဖြစ်ပြီး မည်သည့်စီမံကိန်းမဆို အသင့်လျော်ဆုံးသော အချိန်ကာလကြားအကွာအဝေးကို ရွေးချယ်နိုင်ပါသည်။)

အကယ်၍ အဖွဲ့အစည်း၏ လူအင်အားနှင့် ဘဏ္ဍာရေးအခြေအနေက ခွင့်ပြုပါက သုတေသီများအနေဖြင့် စီမံကိန်းအလယ်ပိုင်း၌ တူညီသော လယ်သမားအရေအတွက်အား တူညီသော မေးခွန်းမျိုးမေးနိုင်ပါလိမ့်မည်။ ဤသို့အားဖြင့် သုတေသီများအနေဖြင့် တိုးတက်မှုရှိမရှိကို လေ့လာဆန်းစစ်နိုင်ပါသည်။ စီမံကိန်း၏ အဆုံးသတ်ကာလတွင် မူကြိုလေ့လာမှုကို တတိယနှင့် နောက်ဆုံးအကြိမ်ထပ်မံပြုလုပ်ပါသည်။ စီမံကိန်းနှင့်အစဦးကာလနှင့် စီမံကိန်း၏ အဆုံးသတ်ကာလရှိရာ ခိုင်းနှုန်းများအား နှိုင်းယှဉ်လေ့လာကြည့်ခြင်းဖြင့် စီမံကိန်း၏ ကြံ့ခိုင်မှုပိုင်းဆိုင်ရာတွင် တိုးတက်မှုတစ်စုံတစ်ရာ ရှိမရှိကို အညွှန်းကိန်းကပြဆိုနိုင်ပါသည်။

ရွေးချယ်ထားသော ဒုတိယအညွှန်းကိန်းတစ်ခုမှာ စီမံကိန်းကာလအတွင်း တစ်ပိုင်တစ်နိုင် မြေယာပိုင်ဆိုင်သူများမှ ဖွဲ့စည်းထားသော ကိုယ်ထူကိုယ်ထအုပ်စုများအရေအတွက် ဖြစ်ပါသည်။

စီမံကိန်းအစပိုင်းကာလ၌ ဒုတိယအညွှန်းကိန်းနှင့် ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို ကွင်းဆင်းစစ်တမ်းကောက်ယူပါသည်။ အခြေပြုစံထားတိုင်း တာလေ့လာမှုအရ (အောက်ဖော်ပြပါ ဂရပ်အတိုင်း) စီမံကိန်းအစပိုင်းကာလတွင် ကိုယ်ထူကိုယ်ထအုပ်စုနှစ်ခုသာ လျှင်ရှိပါသည်။

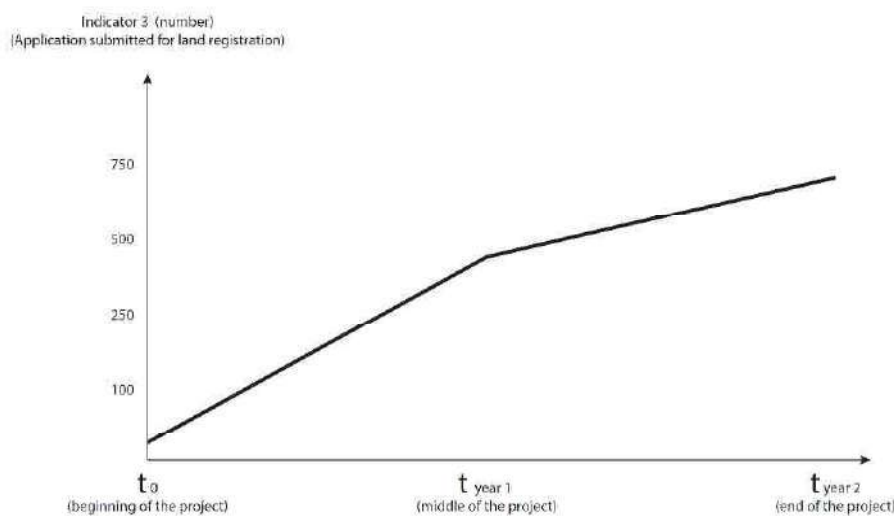
အညွှန်းကိန်း ၂ (ယူနစ်မှာ (ကိုယ်ထူ-ကိုယ်ထအုပ်စုများ))

The data collected at the end of the project for the same indicator will show whether there is some progress made on this aspect of the project in the three Divisions of the country selected for the implementation of the project.

A third indicator that could be chosen is the number of applications submitted for land registration.

The field survey collects information about this third indicator at the beginning of the project. The Baseline Study (see graph below) shows that 20 applications were submitted for land registration.

The data collected at the end of the project for the same indicator will show whether there is some progress made on this aspect of the project.

The research team analyses the data both at the beginning and at the end of the project. The team has to consider how much of the progress is directly related to the activities implemented by the project. It also has to consider other factors which might have influenced change as shown by the indicators.

QUALITATIVE ASPECTS OF THE BASELINE STUDY

Qualitative aspects of the Baseline Study focus on information that is not easily understood by simply conducting quantitative research. Social structure of families, farming techniques, or mode of subsistence may be best understood by conducting qualitative research.

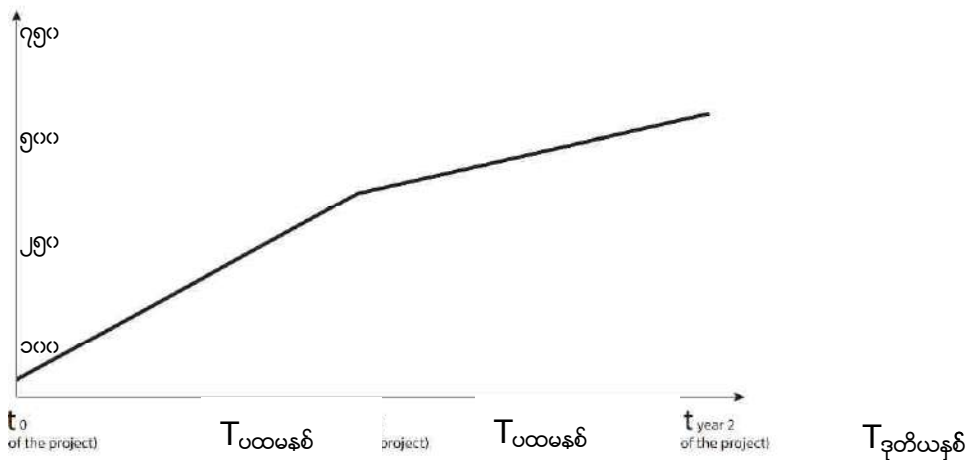
ထိုအညွှန်းကိန်းအတွင်းစီမံကိန်းအဆုံးသတ်ကာလ၌ကောက်ယူရရှိသောအချက်အလက်များအရစီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ရာအဖြစ်ရွေးချယ်ထားသောတိုင်းဒေသကြီးသုံးစွဲစီမံကိန်း၏ဤရှုထောင့်ပိုင်းဆိုင်ရာတွင်တိုးတက်မှုတစ်စုံတစ်ရာရှိမရှိသိရှိနိုင်ပါသည်။

ရွေးချယ်ထားသောတတိယမြောက်အညွှန်းကိန်းမှာ - မြေယာမှတ်ပုံတင်ခြင်းအတွက်လျှောက်ထားသော လျှောက်လွှာအရေအတွက်ဖြစ်ပါသည်။

ပထမနှင့်ဒုတိယအညွှန်းကိန်းများကဲ့သို့ပင်စီမံကိန်းအစပိုင်းကာလ၌ဤတတိယအညွှန်းကိန်းနှင့်ပတ်သက်သောသတင်းအချက်အလက်များကိုကွင်းဆင်းစစ်တမ်းကောက်ယူပါသည်။အခြေပြုစံထားတိုင်းတာလေ့လာမှုအရ (အောက်ဖော်ပြပါဂရပ်အတိုင်း) မြေယာမှတ်ပုံတင်ခြင်းအတွက်လျှောက်ထားထားသောလျှောက်လွှာအရေအတွက်မှာ ၂၀ဖြစ်ပါသည်။

အညွှန်းကိန်း ၃ (အရေအတွက်) (မြေယာမှတ်ပုံတင်ခြင်းအတွက်လျှောက်ထားသော လျှောက်လွှာများ)

3 (number)
ed for land registration)

ထိုအညွှန်းကိန်းအတွက်စီမံကိန်းအဆုံးသတ်ကာလတွင်ကောက်ယူရရှိသောအချက်အလက်များအရစီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ရာအဖြစ်ရွေးချယ်ထားသောတိုင်းဒေသကြီးသုံးစွဲစီမံကိန်း၏ဤရှုထောင့်ပိုင်းဆိုင်ရာတွင်တိုးတက်မှုတစ်စုံတစ်ရာရှိမရှိသိရှိနိုင်ပါသည်။

သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့်စီမံကိန်းအစပိုင်းနှင့်အဆုံးသတ်ကာလဒေတာအချက်အလက်များအားလေ့လာဆန်းစစ်ပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့်စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဆိုင်ရာလုပ်ငန်းဆောင်တာများနှင့်တိုက်ရိုက်ပတ်သက်မှုရှိသောတိုးတက်မှုမဟာဏာကိုစစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ရပါသည်။အညွှန်းကိန်းများကပြဆိုသည့်အတိုင်းတိုးတက်မှုအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသော (စီမံကိန်းကြောင့်မဟုတ်သော) အခြားသောအချက်အလက်များကိုလည်ထွဲသွင်းစဉ်းစားရပါသည်။

အခြေပြုစံထားတိုင်းတာလေ့လာမှု၏အရည်အသွေးဆိုင်ရာရှုထောင့်များ

အခြေပြုစံထားတိုင်းတာလေ့လာမှု၏အရည်အသွေးဆိုင်ရာရှုထောင့်အနေဖြင့်-အရေအတွက်စံထားသုတေသနပြုရုံမျှဖြင့် နားလည်ရန်မလွယ်ကူသောအသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှုဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်များအပေါ် အာရုံထားပါသည်။မိသားစုများ၏လူမှုအသိုက်အမြုံပုံစံ၊လယ်ယာစိုက်ပျိုးမှုနည်းလမ်းများ၊စားသောက်နေထိုင်သက်မွေးမှုပုံစံတို့မှာအရည်အသွေးစံထားသုတေသနအားဖြင့်သာကောင်းစွာနားလည်နိုင်ပါသည်။

In this case, literature review, focus group discussions, and key informants interviews all are research methods that produce valuable baseline information.

TO SUM UP, THE MAIN POINTS TO REMEMBER ABOUT THE CHAPTER ARE:

- A Baseline Study serves to collect preliminary information about communities that benefit from a social project;
- Some of the information collected during the study should be used as indicators that help the researchers monitor how much change happens during the project implementation;
- By collecting data about these indicators at the beginning, middle, and end of the project implementation, the researcher assesses the extent to which the changes that occurred during the project implementation are directly related to the activities conducted by the project.

ဤကိစ္စမျိုးတွင်ယခင်မှတ်တမ်းမှတ်ရာများအားလေ့လာခြင်း၊ဦးတည်အုပ်စုဆွေးပွဲများ၊အဓိကသတင်းပေးသူများအားတွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုပြုခြင်းတို့မှာအဖိုးတန်သောအခြေပြုစံထားတိုင်းတာမှုဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်များရရှိစေသည့်သုတေသနနည်းလမ်းများဖြစ်ပါသည်။

အနှစ်ချုပ်ရလျှင်ဤအခန်းတွင်ပါဝင်သောမှတ်သားရန်အဓိကအချက်များမှာ

- အခြေပြုစံထားတိုင်းတာလေ့လာမှုတစ်ရပ်သည်အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာစီမံကိန်းတစ်ရပ်မှအကျိုးခံစားရမည့်ရပ်ရွာလူထုနှင့်ပတ်သက်သောရှေ့ပြေးသတင်းအချက်အလက်များကောက်ယူစုဆောင်းပါသည်။
- လေ့လာမှုပြုစဉ်ကာလအတွင်းစုဆောင်းရရှိသောအချို့သောသတင်းအချက်အလက်များအားအညွှန်းကိန်းများအဖြစ်အသုံးပြုသင့်ပြီး၎င်းတို့သည်စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်စဉ်ကာလအတွင်းဖြစ်ထွန်းသောပြောင်းလဲမှုအတိုင်းအတာသုတေသီများကစောင့်ကြည့်နိုင်ရန်အထောက်အပံ့ဖြစ်စေပါသည်။
- အဆိုပါအညွှန်းကိန်းများနှင့်ပတ်သက်သောအချက်အလက်များအားစီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်မှု၏အစပိုင်း၊ အလယ်ပိုင်းနှင့်အဆုံးသတ်ကာလတို့၌ကောက်ယူစုဆောင်းခြင်းအားဖြင့်သုတေသီအနေဖြင့်စီမံကိန်းဖော်ဆောင်ရာလုပ်ငန်းဆောင်တာများနှင့်တိုက်ရိုက်ပတ်သက်မှုရှိသောအပြောင်းအလဲများ၏ပမာဏမည်မျှရှိသည်ကိုစီမံကိန်းဖော်ဆောင်စဉ်ကာလအတွင်းဆန်းစစ်လေ့လာနိုင်ပါသည်။

BASIC 4.SURVEY RESEARCH (1)

THE CHAPTER IS ABOUT:

- The use of survey research for collecting data;
 - The steps in formulating survey questionnaires;
 - The best ways to conduct survey interviews.
-

This chapter is the first of two focusing on survey research. The second part is in the intermediate section.

SURVEY RESEARCH

Survey is a mode of observation frequently used in the social sciences. In a survey, the researcher selects a sample of respondents and submits a standardized questionnaire to them. Survey may be used for exploratory, descriptive, and explanatory purposes. They are used in studies that have individual persons or households as their unit of analysis. Survey is the best method available when a social researcher has to collect original data for describing a population too large to observe directly. Careful sampling is concerned with selecting a group of respondents whose characteristics in relationship to the topic of research reflect those of the larger population. Survey is also an excellent method for measuring attitudes and orientations in a large population. Standardized questionnaires provide data from all respondents in the same form. Conducting survey research begins with formulating good questions. It also requires careful preparation and detailed protocol writing.

The advantages of survey are the following: fairly quick, easy to perform, less expensive, and adapted to chronic/indolent conditions. However, researchers also need to acknowledge the limitations of survey. Surveys have limited capacity to document the relationship between an issue and its root causes as they are all measured at the same time.

PLANNING A SURVEY RESEARCH

- First, it is important to consider whether the information can be collected by the survey. This is important, especially in the context of Myanmar, where certain areas and questions are still highly sensitive.
- The next step is to lay out the objectives of the investigation. The objectives of a survey should be specific, clear-cut, and unambiguous.

အခြေခံအဆင့် ၄. စစ်တမ်းသုတေသန (၁)

ဤပိုဒ်ချက်တွင်

- အချက်အလက်စုဆောင်းရာတွင်စစ်တမ်းသုတေသနအားအသုံးပြုပုံ
- စစ်တမ်းမေးခွန်းလွှာများပြင်ဆင်ပြုလုပ်ပုံအဆင့်ဆင့်
- စစ်တမ်းလူတွေ့ မေးမြန်းချက်များပြုလုပ်ရန်အကောင်းဆုံးနည်းလမ်းများ

ဤအခန်းသည်စစ်တမ်းသုတေသနကိုအဓိကထားဖော်ပြသည့်အခန်းနှစ်ခန်းအနက်ပထမအခန်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယအခန်းမှာ အလယ်အလတ်ပိုင်းတွင်ပါဝင်သည်။

စစ်တမ်းသုတေသန

စစ်တမ်းဟူသည်တစ်ခုတည်းရာသောရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်အသေးစိတ်စစ်ဆေးခြင်း/စမ်းသပ်ခြင်း/ထောက်လှမ်းခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ (အောက်စဖို့ဒ်အင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်မှ)။ ၎င်းသည်လူမှုရေးသိပ္ပံတွင်အသုံးများသော လေ့လာရေး ကြားခံနယ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ စစ်တမ်းပြုလုပ်ရာတွင်သုတေသီသည် ဖြေကြားပေးမည့်နမူနာလူအုပ်စုတစ်ခုကို ရွေးချယ်ပြီးစံကိုက်ပြီးသား မေးခွန်းလွှာတစ်ခု ပေးအပ်သည်။ စစ်တမ်းအားပကာမစူးစမ်းရေး၊ ဖော်ပြညွှန်းဆိုရေး၊ ရှင်းလင်းတင်ပြရေး ရည်ရွယ်ချက်သုံးခုစလုံးဖြင့်အသုံးပြုနိုင်သည်။ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီ(သို့) အိမ်ထောင်စုများအား ဆစ်ပိုင်းလေ့လာရေးယူနစ်အဖြစ်ယူသော လေ့လာချက်များတွင်၎င်းတို့အားအသုံးပြုသည်။ အဆိုပါလူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီအားဖြေကြားပေးမည့်သူများ (respondents) ဟု ခေါ်သည်။

လူမှုရေးသုတေသီတစ်ဦးသည်တိုက်ရိုက်ထိတွေ့ လေ့လာရန်ကြိုးပမ်းများပြားလွန်းသောလူဦးရေတစ်ရပ်အား ဖော်ပြနိုင်ရန် အလိုငှာမူလအချက်အလက်များစုဆောင်းသောအခါစစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းသည်အကောင်းဆုံးနည်းလမ်းဖြစ်သည်။ ဂရုတစိုက်နမူနာစုဆောင်းခြင်းသည်သုတေသနခေါင်းစဉ်အရလူဦးရေတစ်ရပ်လုံးကိုထင်ဟပ်နိုင်မည့်စိမ့်သေသပိုင်ရှင် ဖြေဆိုသူများ ရွေးချယ်ရေးပင်ဖြစ်သည်။ စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းသည်ပုံမှန်ထက်ပို၍ကြီးမားသောလူဦးရေတစ်ရပ်အတွင်းမှစိတ်နေသဘောထားများနှင့်အခြေခံယုံကြည်ယူဆချက်များကိုတိုင်းတာရာတွင်အလွန်တရားကောင်းမွန်သောနည်းလမ်းတစ်ခုလည်းဖြစ်သည်။ စံကိုက်ပြီးသား မေးခွန်းလွှာများသည် ဖြေကြားသူများထံမှအချက်အလက်များကိုပုံစံတစ်မျိုးတည်းဖြင့်ရရှိစေသည်။ စစ်တမ်းသုတေသနလုပ်ဆောင်ခြင်းမှာ မေးခွန်းကောင်းများ ပြုလုပ်ရေးမှစတင်သည်။ ဂရုတစိုက်ပြင်ဆင်ရေးနှင့် အသေးစိတ်မူကြမ်းရေးသားခြင်းများ ပြုလုပ်ရန်လည်းလိုအပ်သည်။

စစ်တမ်း၏အားသာချက်များမှာလျင်မြန်ခြင်း၊ ပြုလုပ်ရန်လွယ်ကူခြင်း၊ ငွေကြေးအကုန်အကျနည်းခြင်းနှင့်ဆိုးဝါးသော/လုပ်ကိုင်ချင်စိတ်မရှိသောအခြေအနေများတွင်အသုံးပြုနိုင်ခြင်းတို့ ဖြစ်ကြသည်။ သို့သော်လည်းသုတေသီတို့သည် စစ်တမ်း၏အကန့်အသတ်ကိုသိရှိထားရန်လည်းလိုအပ်သည်။ ပြဿနာရပ်နှင့်ပင်မအကြောင်းတရားများကြားဆက်နွယ်မှုကိုမှတ်တမ်းပြရာတွင်၎င်းတို့မှာတပြိုင်နက်တည်းတိုင်းတာရသည်ဖြစ်၍စစ်တမ်း၏မှတ်တမ်းပြနိုင်စွမ်းကိုအဟန့်အတားဖြစ်စေသည်။

စစ်တမ်းသုတေသနတစ်ခုပြုလုပ်ရန်ပြင်ဆင်ခြင်း

- ဦးစွာပထမအချက်အလက်များသည်စစ်တမ်းနည်းဖြင့်သာစုဆောင်းနိုင်ခြင်းဟုတ်မဟုတ်အလေးပေးစဉ်းစားရန်လိုအပ်သည်။ ဤအချက်သည်အချို့သော နေရာဒေသ၊ အချို့သော မေးခွန်းများအတွက်အကဲဆတ်လွန်းလှသေးသော မြန်မာနိုင်ငံအနေအထားတွင်အထူးအရေးကြီးသည်။
- နောက်တစ်ဆင့်မှာစူးစမ်းလေ့လာမှု၏ရည်မှန်းချက်များကိုထင်သာမြင်သာရှိစေခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း၏ရည်မှန်းချက်များမှာတိတိပပရှိရမည်။ ရှင်းလင်းပြတ်သားရမည်။ ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေးမဖြစ်စေရ။

- Survey research often implies that respondents give researchers information about themselves that is not readily available. Questions can sometimes be embarrassing for respondents. It is therefore important to carefully prepare the contents of the questionnaire and try to minimize the risk of embarrassment.
- It is also important to take into account the “interviewer effect”. The interviewer effect means that the respondent’s behaviour or answer changes because he or she is being interviewed by an interviewer.

CONTENTS OF A SURVEY RESEARCH

Before starting the drafting of the survey form, the following steps should be considered by the researcher(s):

- objectives of the survey and variables as starting points
- clarification of the research question/topic
- nature of sample: sample from specific categories of people or the general population
- required sample size of the survey
- interview technique to be used by the researcher(s)

KEY STEPS IN CARRYING OUT A SURVEY

The key steps in carrying out a survey include the following ones:

1. Decide whether a survey is necessary. If a survey is deemed necessary, then the following steps apply.
2. Define the survey objectives and the geographic target area to be included in the survey.
3. Determine what information is collected and from which population subgroup it is collected.
4. Gather the background information necessary for carrying out the survey and, if needed, meet with community leaders, local authorities and organizations that may be concerned with the survey.
5. Determine the most appropriate sampling method and sample size.
6. Determine the schedule for the survey and prepare supplies and equipment accordingly.
7. Design the survey form.
8. Design the surveyor's manual.
9. Select and train survey workers.

- များသောအားဖြင့်တပါးသူအား ပေးလေ့မရှိသောကိုယ်ရေးကိုယ်တာအချက်အလက်များကိုစစ်တမ်းသုတေသနတွင်မူ ဖြေကြားသူများကသုတေသီအား ပေးလေ့ရှိသည်။ မေးခွန်းများသည်တခါတရံ ဖြေကြားပေးမည့်သူအတွက် ဖြေဆိုရန်ရှက်စရာ ဖြစ်နေတတ်သည်။သို့ဖြစ်ပါ၍ မေးခွန်းလွှာပါအကြောင်းအရာများအား ဖြေကြားမည့်သူရှက်ရွံ့ သွားစေမည့်ကိစ္စနည်းနိုင်သမျှနည်းအောင်ဂရုတစိုက်ပြင်ဆင်ရန်လိုအပ်သည်။
- “လူတွေ့ မေးမြန်းသူ၏ဩဇာလွှမ်းမိုးမှု”ကိုလည်းအရေးတကြီးထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်လိုအပ်သည်။လူတွေ့ မေးမြန်းသူ၏ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုဆိုသည်မှာလူတွေ့ မေးမြန်းသူကိုယ်တိုင် မေးခွန်းမေးခြင်းကိုခံလိုက်သောအခါ ဖြေကြားသူ၏ အမူအယာနှင့်အဖြေ ပြောင်းလဲသွားခြင်းကိုဆိုလိုသည်။

စစ်တမ်းသုတေသနတွင်ပါဝင်သောအကြောင်းအရာများ

စစ်တမ်းလွှာမပြုစုသေးခင်သုတေသီ(များ) အနေဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါအဆင့်များအားစဉ်းစားရန်လိုအပ်သည်။

- စစ်တမ်း၏ရည်မှန်းချက်များနှင့်ကိန်းရှင်များအားစမှတ်များအဖြစ်အသုံးပြုခြင်း
- သုတေသန မေးခွန်း/ခေါင်းစဉ်အားရှင်းလင်းဖွင့်ဆိုခြင်း
- နမူနာ၏သဘောသဘာဝ -- သီးသန့်လူအုပ်စုကွဲများမှ (သို့) သာမန်လူဦးရေတစ်ရပ်မှနမူနာ
- စစ်တမ်းအတွက်လိုအပ်သောနမူနာအရွယ်အစား
- သုတေသီ(များ) အသုံးပြုမည့်လူတွေ့ မေးမြန်းနည်း

စစ်တမ်းတစ်ခုကောက်ယူခြင်း၏အဓိကအဆင့်များ

စစ်တမ်းတစ်ခုကောက်ယူခြင်း၏အဓိကအဆင့်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းပင်ဖြစ်သည် --

- ၁။စစ်တမ်းကောက်ယူရန်လိုမလိုဆုံးဖြတ်ပါ။အကယ်၍စစ်တမ်းသည်အမှန်တကယ်ပင်လိုအပ်ပါက အောက်ပါအဆင့်များအတိုင်းလုပ်ဆောင်ပါ။
- ၂။စစ်တမ်းရည်မှန်းချက်များကိုရှင်းလင်းချက်ပေးပြီးစစ်တမ်းပြုလုပ်မည့်ပစ်မှတ်ဒေသကိုစစ်တမ်းတွင်ပါဝင်စေရပါမည်။
- ၃။မည်သို့သောအချက်အလက်များကိုမည်သည့်လူဦးရေအုပ်စုငယ်မှစုဆောင်းရရှိသည်ကိုသတ်မှတ်ပေးပါ။
- ၄။စစ်တမ်းကောက်ယူရန်လိုအပ်သော နောက်ခံအချက်အလက်အချို့စုဆောင်းပါ။ လိုအပ်ပါစစ်တမ်းနှင့် သက်ဆိုင်သော ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်၊ ဒေသအာဏာပိုင်၊အဖွဲ့အစည်းတို့ကိုဆက်သွယ်ပါ။
- ၅။အသင့်တော်ဆုံးသောနမူနာကောက်ယူနည်းနှင့်နမူနာအရွယ်အစားကိုဆုံးဖြတ်ရွေးချယ်ပါ။
- ၆။စစ်တမ်းကောက်ယူရန်အချိန်ဇယားသတ်မှတ်ပြီးလိုအပ်သောပစ္စည်းပစ္စယများကိုသင့်တော်သလိုပြင်ဆင်ပါ။
- ၇။စစ်တမ်းလွှာပုံစံချပါ။
- ၈။စစ်တမ်းကောက်ယူမည့်သူများအတွက်လက်စွဲတစ်ခု ရေးဆွဲပါ။
- ၉။စစ်တမ်းကောက်ယူမည့်သူများအားရွေးချယ်ပြီးလေ့ကျင့်သင်ကြားပေးပါ။

10. Test the survey forms and data collection procedures (pilot test) and improve them based on the results of the pilot test.
11. Collect the data by using the survey forms among the individuals who are part of the sample.
12. Enter the data and assess its quality.

The key steps are mentioned here for information only. They receive full development in a second chapter of survey research (intermediated level). The rest of the present chapter is about how to create a survey questionnaire.

CREATING A SURVEY FORM

It is important that questions in the survey form (questionnaire) are clear and easy to understand. Suggestions for creating a survey form are:

- construct a detailed outline according to information needed
- check the relevance of asking this or these question(s)
- consider relevant types of questions in relation to the information needed
- use simple and everyday language
- pay attention to the order of questions in a questionnaire: start with simple, non-threatening questions directly related to the subject, and ask sensitive questions at the end of the survey form.

QUESTIONNAIRES

A questionnaire is a set of questions on a form, submitted to a number of people in order to collect responses from these people. Later, these responses will be analyzed and turned into statistical information.

Types of questions

The questionnaire has two types of questions: open-ended and close-ended questions.

Open-Ended Questions: The respondent writes down his/her opinions and attitudes in response to the question. The respondent expresses his/her ideas with his/her own words. The resulting data are not necessarily uniform, making data analysis not so easy. Moreover, the researcher(s) is not necessarily familiar with the facts/data.

For example: Responding to the question on “What is your favorite color?”, each respondent writes down his/her favorite color. Then, each answer is coded and associated with one color.

Close-Ended Questions: The respondent is asked to select an answer from a list provided by the researcher. The choices are fixed and respondents choose from listed items. Close-ended questions are quite popular in survey research. They result in more uniform data, and they are easier to process and analyse. Close-ended questions require the two following conditions:

၁၀။စစ်တမ်းလွှာများနှင့်အချက်အလက်ကောက်ယူရေးလုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့် (ကနဦးစမ်းသပ်ချက်) တို့ ကိုစမ်းသပ် စစ်ဆေးပြီးရရှိလာသောရလဒ်များအတိုင်း ပြင်ဆင်ပြီးပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ပြုလုပ်ပါ။

၁၁။နမူနာတွင်အကျုံးဝင်သောပုဂ္ဂိုလ်များကြားတွင်စစ်တမ်းလွှာများအသုံးပြုပြီးအချက်အလက်များကောက်ယူပါ။

၁၂။အချက်အလက်များဖြည့်သွင်းပြီး၎င်းတို့၏အရည်အသွေးကိုဆန်းစစ်ပါ။

ဤနေရာအဓိကအဆင့်များမှာအချက်အလက်အနေဖြင့် ဖော်ပြခြင်းသက်သက်မျှသာ ဖြစ်သည်။စစ်တမ်း သုတေသန ဒုတိယအဆင့် (အလယ်အလတ်အဆင့်) တွင်အပြည့်အစုံကိုကြည့်ပါ။ လက်ရှိအခန်း၏ကျန်ရှိနေသေးသော အပိုင်းတွင် စစ်တမ်းမေးခွန်းလွှာအဘယ်သို့ ပြုလုပ်သည်ကိုဆက်လက်ဖော်ပြပါမည်။

စစ်တမ်းလွှာတစ်ခုပြုလုပ်ခြင်း

စစ်တမ်းလွှာ (မေးခွန်းလွှာ) တွင်ပါဝင်သော မေးခွန်းများမှာရှင်းလင်းပြီးနားလည်ရလွယ်ကူစေရန်အရေးကြီးသည်။စစ်တမ်းလွှာတစ်ခု ပြုလုပ်ရေးအတွက်အကြံပြုချက်များမှာ --

- လိုအပ်သောသတင်းအချက်အလက်ပေါ် မူတည်၍အခြေခံ၍ ကောက်ကြောင်းအသေးစိတ်တည်ဆောက်ပါ။
- ဟိုမေးခွန်းသည်မေးခွန်းများ မေးရာတွင်သက်ဆိုင်မှုရှိမရှိသုံးသပ်ပါ။
- လိုအပ်သောသတင်းအချက်အလက်ပေါ် မူတည်၍သက်ဆိုင်သောမေးခွန်းအမျိုးအစားများကိုစဉ်းစားပါ။
- ရိုးရှင်းသော နေ့စဉ်သုံးဘာသာစကားကိုအသုံးပြုပါ။
- မေးခွန်းလွှာတွင်ပါဝင်သောမေးခွန်းအစဉ်မှာ --
ရှင်းလင်းလွယ်ကူ၍အကြောင်းအရာနှင့်တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်ပြီးဖြေဆိုသူအထိတ်အလန့်မဖြစ်စေမည့် မေးခွန်းများနှင့်စတင်ပါ။အကဲဆတ်သော မေးခွန်းများအားစစ်တမ်းလွှာ၏ နောက်ဆုံးပိုင်းမှသာ မေးပါ။

မေးခွန်းလွှာများ

မေးခွန်းလွှာဟူသည်လူအများထံမှ ဖြေကြားချက်များ ကောက်ယူရန်၎င်းတို့အား ပေးအပ်ထားသည့် မေးခွန်းတစ်စုံပါဝင် သောပုံစံစာရွက်ဖြစ်သည်။ နောက်ပိုင်းတွင်အဆိုပါ ဖြေကြားချက်များသည်စိစစ်လေ့လာ မည်ဖြစ်ပြီးစာရင်းအင်းအချက် အလက်များအဖြစ် ပြောင်းလဲပစ်မည်ဖြစ်သည်။

မေးခွန်းအမျိုးအစားများ

မေးခွန်းလွှာတွင်အပွင့်မေးခွန်းနှင့်အပိတ်မေးခွန်းဟူ၍အမျိုးအစားနှစ်မျိုးရှိသည်။

အပွင့်မေးခွန်းများ -- ဖြေဆိုသူသည်၎င်း၏ထင်မြင်ချက်နှင့်သဘောထားများကို မေးခွန်းဖြေကြားရာတွင်ချရေးသည်။ ဖြေကြားသူသည်၎င်း၏ကိုယ်ပိုင်စကားလုံးဖြင့်သာ ရေးသားဖော်ပြသည်။ရရှိလာသောအချက်အလက်များမှာတစ်စည်း တည်းမဖြစ်ဘဲအချက်အလက်ဆစ်ပိုင်းလေ့လာရာတွင်လွယ်ကူလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။သည့်အပြင်လည်းသုတေသီ(တို့) အနေဖြင့်အကြောင်းချင်းရာ/အချက်အလက်တို့နှင့်ရင်းနှီးလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။

ဥပမာအားဖြင့် "မည်သည့်အရောင်ကိုသင်အနှစ်သက်ဆုံးဖြစ်သနည်း?" ဟူသော မေးခွန်းကို ဖြေဆိုရာတွင် ဖြေဆိုသူတိုင်းသည်၎င်းတို့အနှစ်သက်ဆုံးအရောင်ကိုချရေးကြပေမည်။ဤတွင်အဖြေတစ်ခုချင်းစီသည်အရောင်တစ်ရောင် စီနှင့်အမှတ်အသားပြုနိုင်ပေမည်။ချိတ်ဆက်၍ရနိုင်ပေမည်။

အပိတ်မေးခွန်းများ-- ဖြေဆိုသူအနေနှင့်သုတေသီ ပေးထားသောစာရင်းတစ်ခုပါအဖြေတစ်ခုကိုသာ ရွေးချယ်နိုင်သည်။ ရွေးချယ်မှုမှာသတ်မှတ်ထားပြီး ဖြစ်ပြီး ဖြေဆိုသူသည်စာရင်းပါအရာများကိုသာ ရွေးချယ်ရသည်။အပိတ်မေးခွန်းများမှာ စစ်တမ်းသုတေသနတွင်အလွန်လူသုံးများသည်။အဖွင့်မေးခွန်းများထက်ပိုမိုပြီးစုစည်းစည်းဖြစ်သောအချက်အလက်များရ ရှိပြီးလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ရာတွင်နှင့်သုံးသပ်လေ့လာရာတွင်ပိုမိုလွယ်ကူစေသည်။အပိတ်မေးခွန်းများတွင် အောက်ပါအခြေအနေနှစ်ရပ်လိုအပ်သည်။

- the range of answers for the close-ended question that the respondent chooses from has to be exhaustive: all possible answers have to be listed so that the respondent can choose among them freely;
- all the different answers have to be mutually exclusive. This means that the respondent must feel that one and only one answer is the appropriate answer for her/him.

For example: What is your marital status? Single (1); Married (2); Divorced (3); Widow (4). Each respondent chooses one of these two answers, it is already pre-coded.

The selection of open-ended questions or close-ended questions for the survey form depends on the information that the researchers expects to get from the respondents. A questionnaire usually mixes both types of questions.

Questions should be as simple as possible, meaning only one type of information should be collected from one question. This will make analysis easier. Questions should not be biased, should be neutral, and should not encourage the respondent to select one particular answer.

- အပိတ်မေးခွန်းများမှ ဖြေဆိုသူ ရွေးချယ်ရမည့်အဖြေစာရင်းသည် ခြုံငုံနိုင်စွမ်းရှိရမည်။ ဖြစ်နိုင်သမျှအဖြေအကုန် လုံးအားစာရင်းတွင်ပါဝင်စေရမည်ဖြစ်ပြီးသို့မှသာ ဖြေဆိုသူလွတ်လွတ်လပ်လပ် ရွေးချယ်နိုင်ပေမည်။
- မတူခြားနားသောအဖြေမှန်သမျှတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ရောထပ်ခြင်းမရှိစေရ။ဆိုလိုသည်မှာ ဖြေဆိုသူအနေနှင့် တစ်ခုတည်းသောအဖြေသည်၎င်း၏အသင့်တော်ဆုံးအဖြေဖြစ်ကြောင်းသိရှိနေစေရမည်။

ဥပမာ - "သင်အိမ်ထောင်သည်ဟုတ်မဟုတ်ဖြေကြားပေးပါ?" လူလွတ် (၁)၊အိမ်ထောင်သည် (၂)၊တခုလပ် (၃)၊မဆိုးဖို/မ (၅)။ဖြေဆိုသူတိုင်းအဖြေတစ်ခုတည်းကိုသာရွေးချယ်ရမည်ပြီး၎င်းမှာတင်ကြို၍ကုန်အမျိုးစားခွဲခြားပြီး ဖြစ်သည်။

စစ်တမ်းလွှာအတွက်အပွင့်မေးခွန်း (သို့မဟုတ်) အပိတ်မေးခွန်း ရွေးချယ်ရေးသည်သုတေသီများအနေဖြင့် ဖြေဆိုသူများထံမှမည်သည့်အချက်အလက်မျိုးရယူလိုသနည်းဆိုသောအချက်ပေါ်တွင်မူတည်သည်။ပုံမှန်အားဖြင့် မေးခွန်းလွှာတစ်ခုသည် မေးခွန်းပုံစံနှစ်မျိုးစလုံး ရောစပ်ပါဝင်လေ့ရှိသည်။

မေးခွန်းများမှာတတ်နိုင်သမျှရှင်းလင်းလွယ်ကူစေရမည်။ဆိုလိုသည်မှာ မေးခွန်းတစ်ခုမှအချက်အလက်အမျိုးအစားတစ်ခု သာစုဆောင်းရယူစေရမည်။ဤနည်းဖြင့်စစ်စစ်လေ့လာမှုကိုပိုမိုလွယ်ကူစေမည်။ မေးခွန်းများသည်ဘက်လိုက်မှုမရှိစေရ။ တနည်းဆိုသော်မွေ့မိဋ္ဌာန်ကျပြီး ဖြေဆိုသူအားတစ်ခုတည်းသောအဖြေကို ရွေးချယ်ရန်တိုက်တွန်းအားပေးမှုမျိုးမရှိစေသင့်ပေ။

Example of questions on ‘assessing the environmental awareness of young Myanmar graduates.

Step 1	Step 2	Step 3	Step 4
<i>Topic under the study</i>	<i>Main and associated research</i>	<i>Information required</i>	<i>Questions</i>
To assess the environmental awareness of young Myanmar graduates	What is environmental awareness? When you use the term, what does it mean to you?	Perception of environmental awareness; How important is the family and education background for the level of environmental awareness	Q.1.1. How old are you? Q.1.2. What <u>degrees</u> do you hold? Q.1.3. How many brothers and sisters do you have?
	How much are young graduates knowledgeable about environmental questions?	Awareness and interest of young graduates in general environment issues; Willingness to actively participate in the debate about environmental protection	Q.2.1. How do you get your knowledge about environmental issues? <i>Newspapers, TV, friends, others, if so: what are they?</i> Q.2.2. What is your view of the government's policy on dam building in the country? Q.2.3. Would you consider becoming a member of pro-environment organization?
	To what extent are young graduates apply their knowledge of the environment in their daily life? To what extent does their environmental awareness have a practical dimension?	Awareness of daily practices contributing to environmental protection; Capacity to encourage people around to follow similar practices	Q.3.1. How do you dispose of batteries? Q.3.2. How do you dispose of plastic bags? Q.3.3. Do you persuade your friends not to use plastic bags?

‘ဘွဲ့ ရမြန်မာလူငယ်များကြားသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနားလည်ကျွမ်းဝင်မှုအား လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း’ဆိုင်ရာဥပမာ
မေးခွန်းများ

အဆင့်၁	အဆင့်၂	အဆင့်၃	အဆင့်၄
လေ့လာမည့်အကြောင်းအရာ	အဓိကကျပြီးသက်ဆိုင်မှုရှိသော သုတေသနမေးခွန်းများ	လိုအပ်သောသတင်းအချက်အလက်များ	မေးခွန်းများ
ဘွဲ့ ရမြန်မာလူငယ်များကြားသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနားလည်ကျွမ်းဝင်မှုအား လေ့လာဆန်းစစ်ရန်	<p>သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနားလည်ကျွမ်းဝင်မှုဆိုသည်မှာအဘယ်နည်း။ ထိုစကားလုံးအားသင်အသုံးပြုသော အခါမည်သည့်အဓိပ္ပာယ်ဖြင့်အသုံးပြုသနည်း။</p> <p>ဘွဲ့ ရလူငယ်များသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာမေးခွန်းများနှင့်ပတ်သက်ပြီး မည်မျှအထိဗဟုသုတရှိကြသနည်း။</p>	<p>သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနားလည်ကျွမ်းဝင်မှုနှင့်ပတ်သက်သော အမြင်။</p> <p>ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာနားလည်ကျွမ်းဝင်မှုအဆင့်အတန်းတွင်မိသားစုနှင့်ပညာရေးဧကန်ခံတို့မည်မျှအထိ အရေးကြီးပုံ</p> <p>ယေဘုယျသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဖြစ်စဉ်များအပေါ် ဘွဲ့ ရလူငယ်များ၏ နားလည်ကျွမ်းဝင်မှုနှင့်စိတ်ပါဝင်စားမှု</p> <p>။</p> <p>သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာစကားရည်လွှဲများတွင်တက်ကြွစွာပါဝင်ရန်စိတ်အားထက်သန်မှု</p>	<p>မေး။၁။၁။အသက်မည်မျှရှိပြီနည်း။</p> <p>မေး။၁။၂။မည်သည့်ဘွဲ့ ဒီဂရီများပိုင်ဆိုင်ထားသနည်း။</p> <p>မေး။၁။၂။၃။မွေးချင်းမည်မျှရှိသနည်း။</p> <p>မေး။၂။၁။သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်သောဗဟုသုတများကိုမည်သို့မည်ပုံဆည်းပူးသနည်း။</p> <p>သတင်းစာ၊တီဗွီ၊ဗီစီ၊အွန်လိုင်း၊အခြား။</p> <p>အခြားဆိုလျှင်၎င်းမှာအဘယ်နည်း။</p> <p>မေး။၂။၂။တိုင်းပြည်အတွင်းရေလျှောင်တစ်ဆောက်လုပ်မှုနှင့်ပတ်သက်သောအစိုးရမူဝါဒအပေါ် သင်မည်သို့ယူဆသနည်း။</p> <p>မေး။၂။၃။သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်လာရန်အကြံအစည်ရှိပါသလား။</p>
	ဘွဲ့ ရလူငယ်များသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအသိဉာဏ်ကို နေ့စဉ်ဘဝတွင်မည်သို့သောအတိုင်းအတာအထိအသုံးပြုကြသနည်း။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ၎င်းတို့၏သိရှိနားလည်ထားမှုမှာမည်မျှအထိလက်တွေ့ဘောင်ဝင်သနည်း။	သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်ရေးကိုအထောက်အကူပြုစေမည့်နေ့စဉ်ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့်စပ်လျဉ်းပြီးနားလည်ကျွမ်းဝင်မှု၊အလားတူပြုမှုဆောင်ရွက်ရန်စိတ်ရာလူများအားစည်ရုံးနိုင်စွမ်းရည်။	<p>မေး။၃။၁။ဓါတ်ခဲများအားမည်သို့စွန့်ပစ်လေ့ရှိသနည်း။</p> <p>မေး။၃။၂။ပလတ်စတစ်အိတ်များအားမည်သို့စွန့်ပစ်လေ့ရှိသနည်း။</p> <p>မေး။၃။၃။ဓါတ်ဆွေးများအားပလတ်စတစ်အိတ်အသုံးမပြုရန်စည်းရုံးပါသလား။</p>

CONCLUSION

Surveys gather data at a single point in time. They are cross-sectional surveys. Therefore, data from a single survey cannot be used to document trends. For monitoring changes in information, behavior, or activities, the same data have to be gathered continuously over time. Only then, trends can be followed based on collected data. Moreover, surveys collect data on possible contributing factors as well as data on the examined problem. However, it is often difficult to tell which came first. To better understand problems in a population, additional information about the causes must be obtained by other means, such as qualitative assessment techniques.

TO SUM UP, THE MAIN POINTS TO REMEMBER ABOUT THIS CHAPTER ARE:

- The survey form usually includes a variety of types of questions (both open-ended and close-ended questions);
- The order of questions grouped around specific themes in a survey form is important and should help the data analysis;
- The survey form has to use everyday language in order for the questions to be easily understood by everyone.

နိဂုံးချုပ်

စစ်တမ်းများသည်တစ်ကြိမ်တွင်အချက်အလက်တစ်ခုသာကောက်ယူသည်။ ၎င်းတို့မှာကန့်လန့်ဖြတ်စစ်တမ်းများ (cross-sectional surveys) ဖြစ်ကြသည်။ သို့ဖြစ်သော်ကြောင့်စစ်တမ်းတစ်ရပ်တည်းမှအချက်အလက်များသည်ဖြစ်စဉ်လားရာများအား မှတ်တမ်းတင်ရာတွင်အသုံးမပြုနိုင်ချေ။ သတင်းအချက်အလက်များ(သို့) အပြုအမူများ(သို့)လုပ်ဆောင်ချက်များမှ ပြောင်းလဲမှုများအား စောင့်ကြည့်လေ့လာရန်တစ်မျိုးတည်းသောအချက်အလက်များကိုပင်စဉ်ဆက်မပြတ် ကောက်ယူနေရမည်။ သို့မှသာဖြစ်စဉ်လားရာများအားစုဆောင်းရရှိသောအချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံ၍လိုက်နိုင်ပေမည်။ သည့်အပြင်လည်းစစ်တမ်းသည် ဖြစ်တန်ရာသောအကြောင်းတရားများအပေါ် အချက်အလက်ကောက်ယူသည့်နည်းတူ လေ့လာနေသည့် ပြဿနာရပ်ပေါ်တွင်လည်းအချက်အလက်ကောက်ယူသည်။ သို့သော်လည်း၎င်းတို့အနက်မည်သည်က အရင်လာသနည်းဆိုသောအချက်မှာ ပြောရန်ခက်ခဲသည်။ လူဦးရေတစ်ရပ်တွင် ဖြစ်ပွားနေသော ပြဿနာရပ်များကိုပိုမိုနားလည်ရန် အလို့ငှာအရည်အသွေးဆန်းစစ်လေ့လာနည်းလမ်းများကိုသို့အခြားနည်းလမ်းများအသုံးပြုပြီးအကြောင်းတရားများနှင့်ပတ်သက်သော နောက်တိုးသတင်းအချက်အလက်များရယူနိုင်ရန်လိုအပ်သည်။

အချုပ်အားဖြင့်ဤအခန်းတွင်အဓိကမှတ်သားရန်လိုအပ်သောအချက်အလက်များမှာ

- စစ်တမ်းပုံစံတစ်ခုတွင်ပုံမှန်အားဖြင့်မေးခွန်းအမျိုးအစားပေါင်းစုံ (အပွင့်ရောအပိတ်ပါ) ပါဝင်လေ့ရှိသည်။
- စစ်တမ်းပုံစံတစ်ခုတွင်တစ်ခုတည်းသောအကြောင်းပြချက်ဖြင့်ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်သော မေးခွန်းအစဉ်သည်အရေးကြီးပြီးအချက်အလက်စိစစ်လေ့လာရေးတွင်အထောက်အကူပြုသည်။
- နေ့စဉ်သုံးစကားများကိုအသုံးပြုမှသာစစ်တမ်းပုံစံပါမေးခွန်းများကိုနားလည်ရန်လွယ်ကူမည်။

BASIC 5. SURVEY RESEARCH (2)

THE CHAPTER IS ABOUT:

- The key steps in carrying out a survey;
 - The detailed presentation of each of these steps;
 - Guidance on how these steps may be completed.
-

INTRODUCTION

Carrying out a survey requires many skills, much patience, and a substantial investment of time. But, when the survey is well conducted, the value of the survey will far outweigh its costs. The first presentation about the survey method offered guidance on how to create a survey form, how to formulate and choose the different type of questions, and how to order them in a questionnaire. This second presentation about the survey method is less about the questionnaire itself than about how to conduct survey research and to use survey forms during the overall process of survey research.

KEY STEPS IN CARRYING OUT A SURVEY

The key steps in carrying out a survey include the following:

1. Decide whether a survey is necessary. If a survey is deemed necessary, then the following steps will apply.
2. Define the survey objectives and the geographic target area to be included in the survey.
3. Determine the information to be collected and the population subgroup from which it will be collected.
4. Gather background information necessary for carrying out the survey and, if needed, meet with community leaders, local authorities and organizations that may be concerned with the survey.
5. Determine the most appropriate sampling method and sample size.
6. Select the sample to be used for the survey.
7. Determine the schedule of the survey and prepare supplies and equipment accordingly.
8. Design the survey form (see previous chapter on 'Survey Research 1').
9. Design the surveyor's manual.
10. Select and train survey workers.
11. Test the survey forms and data collection procedures (pilot test) and improve them based on the results of the pilot test.
12. Collect the data by using the survey forms among the individuals who are part of the sample.
13. Enter the data and assess its quality.

အခြေခံအဆင့် ၅. စစ်တမ်း ကောက်ယူသူတေသနပြုခြင်း (၂)

ဤအခန်းတွင်

- စစ်တမ်းတစ်ရပ်ကောက်ယူရာ၌ပါဝင်သောအဓိကအဆင့်များ
- ထိုအဆင့်တစ်ဆင့်ချင်းစီနှင့်ပတ်သတ်၍အသေးစိတ်တင်ပြမှု
- ထိုအဆင့်များကိုလုပ်ဆောင်ပုံနှင့်ပတ်သတ်သောလမ်းညွှန်ချက်တို့ပါဝင်ပါသည်။

မိတ်ဆက်

စစ်တမ်းတစ်ရပ်ကောက်ယူရာတွင်အရည်အချင်းရှိမှုစိတ်ရှည်သည်းခံနိုင်မှုနှင့်အချိန်ပေးနိုင်မှုတို့များစွာလိုအပ်ပါသည်။ သို့သော်စစ်တမ်းတစ်ရပ်ကိုကောင်းမွန်စွာကောက်ယူနိုင်ပါကအဆိုပါစစ်တမ်း၏တန်ဖိုးသည်ပေးလိုက်ရသောစရိတ်စကားများထက်များစွာသာလွန်ပါသည်။ စစ်တမ်းကောက်ယူမှုနည်းလမ်းနှင့်ပတ်သတ်သောပထမတင်ပြမှုသည်စစ်တမ်းပုံစံတစ်ရပ်ပြုလုပ်ပုံ၊ ကွဲပြားသောမေးခွန်းအမျိုးမျိုးအားရွေးချယ်မေးမြန်းပုံနှင့်မေးခွန်းလွှာတွင်ထိုမေးခွန်းများအားစီစဉ်နေရာချပုံတို့အကြောင်းညွှန်ကြားပြသမှုဖြစ်ပါသည်။ ဤစစ်တမ်းကောက်ယူမှုနည်းအကြောင်းဒုတိယမြောက်တင်ပြချက်တွင် မေးခွန်းလွှာအကြောင်းနည်းနည်းစစ်တမ်းသုတေသန ပြုလုပ်ပုံနှင့်စစ်တမ်းကောက်ယူစဉ်အတွင်း မေးခွန်းလွှာအားမည်သို့အသုံးပြုရပုံအကြောင်းကိုများများ ဆွေးနွေးထားပါသည်။

စစ်တမ်းတစ်ရပ်ကောက်ယူရာတွင်ပါဝင်သောအဓိကအဆင့်များ

စစ်တမ်းတစ်ရပ်ကောက်ယူရာတွင်ပါဝင်သောအဓိကအဆင့်များတွင်အောက်ပါတို့ပါဝင်ပါသည်။

၁။ စစ်တမ်းတစ်ရပ်ကောက်ယူရန်လိုအပ်မှုရှိမရှိဆုံးဖြတ်ပါ။ စစ်တမ်းတစ်ရပ် ကောက်ယူရန်လိုအပ်သည်ဟုယူဆပါက အောက်ပါအဆင့်များအတိုင်းလုပ်ဆောင်ပါ။

၂။ စစ်တမ်း၏ရည်ရွယ်ချက်များနှင့်စစ်တမ်းကောက်ယူရာတွင်ပါဝင်မည့်ဦးတည်ချက်ထားသောသတ်မှတ်နယ်မြေဧရိယာကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ပါ။

၃။ မည်သည့်သတင်းအချက်အလက်စုဆောင်းမည်၊ မည်သည့်အုပ်စုခွဲလူဦးရေအုပ်စုထံမှကောက်ယူမည်ဆိုသည်ကိုသတ်မှတ်ပါ။

၄။ စစ်တမ်းကောက်ယူရန်လိုအပ်သော နောက်ခံသတင်းအချက်အလက်များစုဆောင်းပါ။ လိုအပ်ပါက

စစ်တမ်းနှင့်သက်ဆိုင်မှုရှိသောရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များ၊ ဒေသဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့်တွေ့ဆုံပါ။

၅။ အသင့်လျော်ဆုံးသောနမူနာကောက်ယူမှုနည်းလမ်းကိုသတ်မှတ်ပါ။

၆။ စစ်တမ်းအတွက်အသုံးပြုမည့်နမူနာများရွေးချယ်ပါ။

၇။ စစ်တမ်းကောက်ယူရေးအစီအစဉ်တစ်ရပ်သတ်မှတ်ပြီးလိုအပ်သောအထောက်အပံ့နှင့်ပစ္စည်းကိရိယာများပြင်ဆင်ပါ။

၈။ စစ်တမ်းပုံစံ (Survey Form) အားဒီဇိုင်းရေးဆွဲပါ။ (ပြီးခဲ့သောအခန်း "စစ်တမ်းကောက်ယူသူတေသနပြုခြင်း '၁' ကိုကြည့်ပါ။ "

၉။ စစ်တမ်းကောက်ယူသူ၏လက်စွဲမူတရပ်ကို ရေးဆွဲပြင်ဆင်ပါ။

၁၀။ စစ်တမ်းကောက်ယူမည့်ဝန်ထမ်းများအားရွေးချယ်၍လေ့ကျင့်ပေးပါ။

၁၁။ စစ်တမ်းပုံစံများနှင့်ဒေတာအချက်အလက်ကောက်ယူခြင်းအစီအစဉ်များအားပဏာမစမ်းသပ်မှု (Pilot test) ပြုလုပ်ကြည့်ပါ။ ထိုပဏာမစမ်းသပ်မှုမှထွက်ပေါ်လာသောရလဒ်များကိုအခြေပြု၍မိုကောင်းမွန် အောင်မြင်ဆင်ပါ။

၁၂။ နမူနာကောက်ယူရာတွင်ပါဝင်သည့်လူပုဂ္ဂိုလ်များအားစစ်တမ်းပုံစံများအသုံးပြု၍ဒေတာ ကောက်ယူပါ။

၁၃။ ဒေတာအချက်အလက်များမှတ်တမ်းသွင်းပြီးအရည်အသွေးကိုစစ်ဆေးပါ။

14. Disseminate findings in presentations and reports.

Although listed roughly in order of their execution, some of the tasks will have to be done simultaneously or in a different order in some circumstances.

DETAILED PRESENTATION OF THE KEY STEPS

1. Decide whether a survey is necessary

The decision to undertake a survey is usually made on the assumption that the results of the survey will help to assess the extent of a problem. It also assumes that the results of the survey will provide the basis upon which action can be taken in order to resolve this problem. The decision to conduct a survey can be done with local, national government authorities, and other partner agencies. This depends on different criteria like financial, material, and human resources.

Whatever decision is eventually taken about developing a partnership or conducting the survey independently, it is important to share information about when and where the survey is undertaken to prevent unnecessary duplication and overlap of surveys. Before starting a survey, persons in charge of conducting it will need to answer the following questions:

- Will the results be part of a strategy aimed at improving an existing situation? In other words, are the results crucial for decision making?
- Will the results be used as a baseline survey? In other words, are the survey results going to be used to monitor and assess a project?
- Is the targeted population accessible?

Unless these three prerequisites are fulfilled, there is probably insufficient reason to undertake a survey. Other data collection techniques may be more appropriate and efficient.

2. Define the survey objectives and the geographic target area to be included in the survey

The objectives of the survey must be clearly stated before starting the survey. Precise and clear objectives will make it much easier for the survey team, the collaborating organizations, the survey population, and donors to understand what the survey will try to achieve. Clear objectives will also make the analysis of survey data much easier. Often, a survey is undertaken to fulfill the following types of objectives:

- To measure the proportion of individuals in specific groups;
- To measure the coverage of programs - that is, the proportion of individuals in specific groups who are the beneficiaries of a program. These results can measure whether a program is reaching the intended beneficiaries;

၁၄။ လေ့လာ တွေ့ရှိမှုများကိုအစီရင်ခံစာများနှင့်တင်ဆက်ပြသမှုများအားဖြင့် ဖြန့်ဝေပါ။

စစ်တမ်းကောက်ယူလုပ်ဆောင်ပုံအဆင့်ဆင့်အားအကြမ်းဖျဉ်းစာရင်းပြထားခြင်းဖြစ်သော်လည်းအချို့ လုပ်ငန်းဆောင်တာများသည်တစ်ပြိုင်နက်တည်းလုပ်ဆောင်ခြင်းမျိုးရှိသကဲ့သို့အချို့အခြေအနေများတွင်လည်းအစီအစဉ်အတိုင်းမဟုတ်သည့်လည်းရှိပါသည်။

အဓိကအဆင့်တဆင့်ချင်းစီနှင့်ပတ်သတ်သောအသေးစိတ်တင်ပြမှု

၁။ စစ်တမ်းတစ်ရပ်ကောက်ယူရန်လိုအပ်မှုရှိမရှိဆုံးဖြတ်ပါ။

စစ်တမ်းမှထွက်ပေါ်လာသောရလဒ်များအနေဖြင့်ပြဿနာတစ်ရပ်၏တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားကူညီဖြေရှင်းနိုင်သည်ဟူသော ယူဆချက်အပေါ် အခြေခံ၍စစ်တမ်းတစ်ရပ်ကောက်ယူရန်ဆုံးဖြတ်ချက်အားပြုလုပ်ရလေ့ရှိသည်။ စစ်တမ်း၏ရလဒ်များသည်အဆိုပါပြဿနာတစ်ရပ်ကိုဖြေရှင်းနိုင်ရန်အခြေအနေတစ်ရပ်ဖန်တီးပေးနိုင်သည်ဟုယူဆ၍လည်းလုပ်ဆောင်လေ့ရှိသည်။ စစ်တမ်းတစ်ရပ်ကောက်ယူရန်ဆုံးဖြတ်ခြင်းကိုဒေသဆိုင်ရာ(သို့) နိုင်ငံတော်အဆင့်အစိုးရအာဏာပိုင်များနှင့်တွဲဖက်၍ သော်လည်းကောင်း၊အခြားမိတ်ဖက်အေဂျင်စီများနှင့်တွဲဖက်၍သော်လည်းကောင်းပြုလုပ်ရလေ့ရှိသည်။ ဘဏ္ဍာရေးအခြေအနေ၊ လိုအပ်သောပစ္စည်းများနှင့်လူသားရင်းမြစ်စသည်အမျိုးမျိုးသောသတ်မှတ်ချက်တို့အပေါ် မူတည်၍ဆုံးဖြတ်ရလေ့ရှိသည်။

မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းနှင့်တိုးမြှင့်လက်တွဲဆောင်ရွက်ရန်သော်လည်းကောင်း၊စစ်တမ်းအားသီးခြားလွတ်လပ်စွာလုပ်ဆောင်ခြင်း သော်လည်းကောင်းမည်သို့ပင်ဆုံးဖြတ်ချက်ချလုပ်ဆောင်သည်ဖြစ်စေမည်သည်အချိန်၊မည်သည့်နေရာ၌စစ်တမ်းကောက်ယူ မည်ဆိုသည်သတင်းအချက်အလက်အား ဖြန့်ဝေအသိပေးရန်အရေးကြီးပါသည်။ သို့မှသာမလိုအပ်ပဲစစ်တမ်းများ ထပ်မံပြုလုပ်ခြင်း၊စစ်တမ်းများတူညီတိုက်ဆိုင်နေခြင်းတို့ကိုကာကွယ်နိုင်ပေမည်။ စစ်တမ်းတစ်ရပ်မစတင်မီထိုစစ်တမ်းအတွက်တာဝန်ရှိသူများအနေဖြင့် အောက်ပါမေးခွန်းများကို ဖြေဆိုနိုင်ရန်လိုအပ်ပေမည်။

- ရလဒ်များသည်လက်ရှိအခြေအနေတစ်ရပ်အားတိုးတက်စေရန်ရည်ရွယ်လုပ်ဆောင်သည့်မဟာဗျူဟာတစ်ရပ်၏အစိတ်အပိုင်း တစ်ရပ် ဖြစ်လိမ့်မည်လား။ တနည်းအားဖြင့်ရလဒ်များသည်စီမံကိန်းအားစောင့်ကြည့်လေ့လာရန် အသုံးပြုပါမည်လား။
- ရလဒ်များအနေဖြင့်အခြေပြုထားတိုင်းတာလေ့လာမှုပြုနိုင်သောစစ်တမ်းတရပ် (Baseline Survey) အဖြစ်အသုံးပြုနိုင်သလား။ တနည်းအားဖြင့်စစ်တမ်းရလဒ်များအားလုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ရန်အသုံးပြုမည်လား။
- အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသောလူဦးရေအုပ်စုအားလေ့လာမှုပြုနိုင်သလား။

ဤတင်ကြိုစဉ်းစားစရာအချက်သုံးရပ်မပြည့်မီပါကစစ်တမ်းတစ်ရပ်ကောက်ယူရန်ကြိုးကြောင်းခိုင်လုံမှုမှာမလုံလောက်ပေ။ အခြားသောအချက်အလက်စုဆောင်းပုံနည်းလမ်းများသုံးခြင်းသည်ပို၍သင့်လျော်အဆင်ပြေပေလိမ့်မည်။

၂။ စစ်တမ်း၏ရည်ရွယ်ချက်များနှင့်စစ်တမ်းကောက်ယူရာတွင်ပါဝင်မည့်ဦးတည်ချက်ထားသောသတ်မှတ်နယ်မြေစရိယာအား ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ပါ။

စစ်တမ်းတစ်ရပ်မစတင်မီထိုစစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်များကိုရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြရမည်။ တိကျ၍ ရှင်းလင်းသောဦးတည်ချက်များအနေဖြင့်စစ်တမ်းကောက်ယူမည့်အဖွဲ့လက်တွဲဆောင်ရွက်သည့်အဖွဲ့အစည်းများ၊ စစ်တမ်း ကောက်ယူခံရမည့်လူထုကြီးနှင့်အလှူရှင်များအားစစ်တမ်းအနေဖြင့်မည်သည့်ကိုအကောင်အထည်ဖော်မည်ဆိုသည့် အချက်အားအလွယ်တကူနားလည်စေပါသည်။ ရှင်းလင်းသောဦးတည်ချက်များအားဖြင့်စစ်တမ်း ဒေတာအချက်အလက်များ အားလည်းပိုမိုလွယ်ကူစွာစစ်လေ့လာမှု ပြုနိုင်စေသည်။ မကြာခင်ဆိုသလိုပင်စစ်တမ်းတစ်ရပ်အနေဖြင့် အောက်ဖော်ပြ ပါဦးတည်ချက်အမျိုးအစားများအား ပြည့်မီရန် ဆောင်ရွက်ရလေ့ရှိသည်။

- အချို့ သောအုပ်စုများရှိလူပုဂ္ဂိုလ်များ၏အချိုးအစားကို လေ့လာတိုင်းတာရန်
- လုပ်ငန်းစဉ်များ၏လွှမ်းမိုးမှုကိုတိုင်းတာရန် - ဆိုလိုသည်မှာ - လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ရပ်၏အကျိုးကျေးဇူးခံစားသူများ ဖြစ်သောအချို့ သောအုပ်စုများရှိလူပုဂ္ဂိုလ်များ၏အချိုးအစားကိုတိုင်းတာရန် ဤရလဒ်များသည်လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ရပ် အနေဖြင့်ရည်ရွယ်သောအကျိုးကျေးဇူးခံစားသူများအားလက်လှမ်းမီလွှမ်းမိုးခြင်းမျိုးရှိမရှိကိုတိုင်းတာနိုင်သည်။

- To establish a baseline (see Chapter on ‘Baseline Study’). Changes throughout time can be compared against this baseline by carrying out a follow-up survey. The data produced by the follow-up survey can be used to measure the effectiveness of a program. However, there may be many factors that can influence change throughout time *in addition to* the implementation of a specific program.

The area in which the survey should be conducted must be defined carefully. The area from which the survey sample is selected is the only area to which survey results can be generalized. The researchers will not be able to say anything about an area or population that was not selected for the survey sample.

3. Determine the information to be collected and the population sub-group from which it will be collected

In large part, the information collected in the survey will be decided when formulating the survey objectives. However, additional information may be included in the list of major objectives.

At this point the researcher will also need to decide what age group to measure.

When making the list of data to collect, the researcher should remember that data collection requires time and money. Survey workers should therefore not be overburdened by collecting information which will not be analyzed or not used to improve the condition of the population.

4. Gather background information necessary for carrying out the survey and meet with concerned community leaders, local authorities, and organizations

Many types of information are necessary to plan a survey. A good variety of information can be gathered from discussions with community leaders, from reports of prior assessments, or from other sources. To begin designing the survey, it is advisable to determine the sampling method (see Chapter on ‘Sampling: Probability Sampling’). It is necessary to obtain information about available data at the local, regional and national levels.

It is absolutely essential to meet with community leaders and local authorities during the survey planning process and data collection. During the visit, the researcher should:

- Make sure the community fully understands the objectives of the survey. If the population does not understand why the survey will be conducted, they may not cooperate with data collection.

- အခြေပြုစံထားတိုင်းတာ လေ့လာမှုတစ်ရပ် (baseline) ပြဌာန်းနိုင်ရန်၊ (အခန်း '၃' ပါ " အခြေပြုစံထားတိုင်းတာ လေ့လာမှု " ကိုကြည့်ပါ) အချိန်ကာလအလိုက် ပြောင်းလဲမှုများအား နောက်ဆက်တွဲစစ်တမ်းတစ်ရပ် ကောက်ယူ၍ အဆိုပါအခြေပြုစံအားဖြင့်နှိုင်းယှဉ်လေ့လာနိုင်ပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲစစ်တမ်းမှရရှိသော ဒေတာအချက်အလက်များ သည်လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ရပ်၏ထိရောက်မှုကိုတိုင်းတာရာတွင်အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ သို့သော်လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ရပ် အားအကောင်အထည် ဖော်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ပြောင်းလဲမှုများအပြင်အခြားသောအချက်များစွာ သည်လည်း ကာလအလိုက် ပြောင်းလဲမှုအပေါ်လွှမ်းမိုးသက်ရောက်နိုင်ပါသည်။

စစ်တမ်းကောက်ယူမှုပြုမည်ဖြစ်ရန်ယာနယ်ပယ်အားလည်းသတိပြု၍သတ်မှတ်သင့်ပါသည်။ စစ်တမ်းမှန်မူနာများရွေးချယ်ကောက် ယူမှုပြုမည်ဖြစ်ရန်ယာနယ်ပယ်လျင်စစ်တမ်း၏ရလဒ်များအားကောက်ချက်ဆွဲမှတ်ချက်ပြုနိုင်သည့်ဖြစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ သုတေသီများ အနေဖြင့်စစ်တမ်းမှန်မူနာကောက်ယူခြင်းမပြုလုပ်သည့်ဖြစ်ရပ် (သို့) လူဦးရေအုပ်စုနှင့်ပတ်သက်၍ မည်သည့်အရာမှ ပြောနိုင် မည်မဟုတ်ချေ။

၃။ မည်သည့်သတင်းအချက်အလက်များကောက်ယူမည်၊ မည်သည့်လူဦးရေအုပ်စုမှကောက်ယူမည်ဆိုသည်ကိုသတ်မှတ်ပါ။

များသောအားဖြင့်စစ်တမ်းမှမည်သည့်သတင်းအချက်အလက်များကောက်ယူမည်ဆိုသည်ကိုစစ်တမ်း၏ဦးတည်ချက်များသ တ်မှတ်ဖော်ထုတ်သည့်အခြေအနေဖြင့်ဖြတ်လေ့ရှိပါသည်။ သို့သော်အဓိကဦးတည်ချက်များစာရင်းတွင်အခြားသောထပ်ဆောင်းသတင်း အချက်အလက်များပါဝင်ကောင်းပါပင်ပေလိမ့်မည်။ ဤတွင်သုတေသီအနေဖြင့်မည်သည့်အသက်အရွယ်အုပ်စု အားတိုင်းတာလေ့လာမှု ပြုလုပ်မည်ဆိုသည်အချက်အားလည်းဆုံးဖြတ်ရန်လိုအပ်ကောင်းလိုပေမည်။ ကောက်ယူမည့် ဒေတာအချက်အလက်များ ပြုစုမည့်အခြေအနေအဖြစ် ဒေတာကောက်ယူမှုသည် ငွေကြေးနှင့်အချိန် လိုအပ်ကြောင်းသတိပြုသင့်ပါသည်။ သို့အတွက်ကြောင့်စီစဉ်အသုံးပြုမည်မဟုတ်သည့်သတင်းအချက်အလက်များ (သို့) လူဦးရေအုပ်စု၏အခြေအနေတိုးတက်မှုရှိစေရန်အသုံးပြုမည်မဟုတ်သည့်သတင်းအချက်အလက်များအား ကောက်ခိုင်းခြင်းဖြင့်စစ်တမ်းကောက်ယူဝန်ထမ်းများအားဝန်ပိုမပိစေသင့်ပေ။

၄။ စစ်တမ်းကောက်ယူရန်လိုအပ်သောနောက်ခံသတင်းအချက်အလက်များစုဆောင်းပါ။ သက်ဆိုင်ရာရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များ၊ ဒေသဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့်တွေ့ပါ။

စစ်တမ်းတစ်ရပ်စီမံဆောင်ရွက်ရန်အတွက်သတင်းအချက်အလက်အမျိုးအစားများစွာလိုအပ်ပါသည်။ ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များ ဖြင့်ဆွေးနွေးခြင်း၊ ယခင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် အစီရင်ခံစာများ၊ သို့မဟုတ်အခြားရင်းမြစ်များမှစုံလင်သောသတင်းအချက်အလက် များစုဆောင်းရရှိနိုင်ပါသည်။ စစ်တမ်းတစ်ရပ်ကိုဒီဇိုင်းဆွဲခြင်းစတင်မည်ဆိုပါကမည်သည့်နမူနာကောက်ယူခြင်းနည်းလမ်းကို အသုံးပြုမည်ဟုဆုံးဖြတ်ရန်လိုအပ်ကြောင်းအကြံပြုလိုပါသည်။ ရပ်ကျေး၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်နိုင်ငံအဆင့်များ၌မည်ကဲ့သို့သော ဒေတာများရရှိနိုင်သည်ဟူသောသတင်းအချက်အလက်လည်းရရှိထားရန်လိုအပ်ပါသည်။

စစ်တမ်းအတွက်စီမံကိန်းချမှတ်စဉ်အဆင့်များနှင့်ဒေတာကောက်ယူစဉ်အတောအတွင်း၌ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များနှင့်ဒေသ ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များနှင့်တွေ့ဆုံရန်လုံးဝအရေးကြီးပါသည်။ ထိုသို့တွေ့ဆုံစဉ်သုတေသီအနေဖြင့်

- လူထုသည်စစ်တမ်း၏ရည်ရွယ်ချက်များအားအပြည့်အဝနားလည်မှုရရှိစေရန်ပြုလုပ်ရပါမည်။ အကယ်၍လူထုသ ည်အဘယ်ကြောင့်စစ်တမ်းကောက်ရသည်ကိုနားမလည်ပါကဒေတာကောက်ယူသည့်အခါပူးပေါင်းပါဝင်မှုရှိမည် မဟုတ်ချေ။

- Agree on the dates of the actual survey with the community and local authorities to avoid conflict with other community activities, such as major holidays and market days.
- Obtain information on security and access in the survey area.
- Obtain letters of permission from the local authorities, addressed to the district or village leaders, stating that the research team will be visiting. The letters should explain why the researchers are conducting a survey and contain a request for the population's cooperation.

If needed, national and local government officials should be consulted regarding the necessary permits and clearances. Ethical review by an institutional review board may be required for survey procedures.

5. Determine the appropriate sampling method and sample size.

For the appropriate sampling method, please refer to the ‘Sampling: Probability Sampling’ chapter. Sample size determination depends on the population under study, the aim of the survey, type of survey: qualitative or quantitative survey and budget allotment. Detailed explanation on sample size calculation is beyond the scope of this manual.

6. Select the sample

Once the type of sampling is selected and the desired sample size is determined, the sample (individuals, children, households, etc.) to be included in the survey can be selected.

For detailed explanations, please refer to the ‘Sampling: Probability Sampling’ chapter.

7. Determine the schedule for the survey and prepare supplies and equipment

The exact dates of the survey should be chosen to determine when survey workers, supplies, and equipment are needed. The researchers should consult with community leaders to determine the best times to conduct the survey.

That way, time conflicts can be avoided between the survey and market days, local celebrations, or other times when people may be absent. The agricultural calendar should be taken into consideration because women may be in the fields for most of the day during certain seasons. The survey schedule should allocate time for preparation, training, pilot testing, community mobilization, data collection, data analysis and report writing.

Moreover, the researchers should take into account the period of the year when the survey is conducted and interpret survey results with this point in mind. If the results of a survey are compared with those of a previous survey, it will be important to try to conduct both surveys at the same time of the year so as to eliminate potential discrepancies associated with seasonal variation.

- လက်တွေ့စစ်တမ်းကောက်ယူမည့်ရက်စွဲများအားလူထုနှင့်ဒေသဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များနှင့်သဘောတူညီမှုရယူထားခြင်းဖြင့်အဓိကအားလပ်ရက်များ၊ဈေးနေ့များစသည့်အခြားသောလူထုနှင့်သက်ဆိုင်သည့်ရက်စွဲများအားမတိုက်ဆိုင်စေရန်ရှောင်ရှားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။
- စစ်တမ်းကောက်ယူမည့်ဧရိယာဒေသ၏လုံခြုံရေးနှင့်ခရီးသွားလာနိုင်သောအခြေအနေနှင့်ဆိုင်သောသတင်းအချက်အလက်ရယူထားပါ။
- ခရိုင်နှင့်ကျေးရွာခေါင်းဆောင်များထံသို့သုတေသနအဖွဲ့လာရောက်မည်ဖြစ်ကြောင်းအကြောင်းကြားပြီးဒေသဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များထံမှစာဖြင့်ရေးသားထားသောခွင့်ပြုချက်ကိုရယူပါ။ထိုစာတွင်သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့်အဘယ်ကြောင့်စစ်တမ်းတစ်ရပ်ကောက်ယူခြင်းဖြစ်ကြောင်းရှင်းပြထားရန်လိုအပ်ပြီးလူထုနှင့်ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကိုအကူအညီတောင်းခံကြောင်းလည်းဖော်ပြပါရှိသင့်သည်။

အကယ်၍လိုအပ်ခဲ့ပါကလိုအပ်သောပါမစ်များနှင့်ခွင့်ပြုချက်များရရှိရန်နိုင်ငံတော်အဆင့်နှင့် ဒေသဆိုင်ရာအစိုးရအရာရှိများနှင့် တွေ့ဆုံညှိနှိုင်းသင့်သည်။စစ်တမ်းကောက်ယူဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်များအားစိစစ်ရေးဘုတ်အဖွဲ့တစ်ရပ်ဖြင့် ကျင့်ပတ်ပိုင်ဆိုင်ရာစိစစ်မှုပြုလုပ်ရန်လိုအောင်းလိမ့်မည်။

၅။သင့်လျော်သောနမူနာကောက်ယူမှုနည်းနှင့်နမူနာအရွယ်အစားကိုသတ်မှတ်ပါ။

သင့်တော်သည့်နမူနာကောက်ယူနည်းအတွက်ကျေးဇူးပြု၍ "နမူနာကောက်ယူခြင်း" အခန်းကိုလေ့လာပါရန်။ လေ့လာမည့်လူဦးရေစစ်တမ်းကောက်ယူသည့်ရည်ရွယ်ချက်၊စစ်တမ်းအမျိုးအစား (အရည်အချင်းနည်း၊အရေအတွက်နည်း) နှင့်ဘဏ္ဍာရေးအခြေအနေတို့ပေါ်တွင်မူတည်ပြီးနမူနာအရွယ်အစားကိုဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်ရမည်။နမူနာအရွယ်အစားနှင့်ပတ်သက်ပြီးအသေးစိတ်ရှင်းလင်းပါကဤလက်စွဲစာအုပ်ပါအကြောင်းအရာထက် ပြန့်ကားသွားလိမ့်မည်။

၆။နမူနာများရွေးချယ်ပါ။

နမူနာကောက်ယူမည့်နည်းလမ်းများအား ရွေးချယ်ပြီး၍နမူနာအုပ်စုအရွယ်အစားအားသတ်မှတ်ပြီးသောအခါစစ်တမ်းတွင်ပါဝင်မည့်နမူနာများလူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ကလေးများ၊အိမ်ထောင်စုများစသည်တို့ကို) ရွေးချယ်ပါ။

အသေးစိတ်ရှင်းလင်းပြဆိုမှု အတွက် ကျေးဇူးပြု၍ " နမူနာကောက်ယူခြင်း"အခန်းကိုကြည့်ရှုပါ။

၇။စစ်တမ်းကောက်ယူရေးအစီအစဉ်တစ်ရပ်သတ်မှတ်ပြီးလိုအပ်သောအထောက်အပံ့များနှင့်ပစ္စည်းကိရိယာများပြင်ဆင်ပါ။

မည်သည့်အချိန်တွင်စစ်တမ်းကောက်ယူသူမန်ထမ်းများ၊အထောက်အပံ့ပစ္စည်းကိရိယာများလိုအပ်မည်ကိုသတ်မှတ်ပြီးစစ်တမ်းကောက်ယူရေးနှင့်ပတ်သက်သောရက်စွဲများအတိအကျရွေးချယ်သတ်မှတ်နိုင်ရန်ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များနှင့်တိုင်ပင်သင့်သည်။

ဤသို့ဖြင့်စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းနှင့်ဈေးနေ့များ၊ရပ်ရွာပွဲတော် နေ့များနှင့်လူအများမရှိနိုင်သည့် နေ့များတိုက်ဆိုင်မှုမရှိစေရန်ရှောင်ရှားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။စိုက်ပျိုးရေးရာသီပြုကွဲဒီကိုလည်းထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်အချို့ရာသီများ၌အမျိုးသမီးများသည်ယာတောများ၌တစ်နေ့ကုန်လိုလိုရှိတတ်ကြသောကြောင့်ဖြစ်သည်။စစ်တမ်းကောက်ယူမှုအစီအစဉ်တွင်စစ်တမ်းအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း၊ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်း၊ပဏာမစမ်းသပ်မှုပြုလုပ်ခြင်း၊စစ်တမ်းအတွက်ရပ်ရွာလူထုကို စည်းရုံးစုဖွဲ့အသင့်ပြင်ခြင်း၊ ဒေတာကောက်ယူခြင်း၊ဒေတာများစိစစ်သုံးသပ်ခြင်းနှင့်အစီရင်ခံစာရေးသားခြင်းတို့အတွက်အချိန်များခွဲဝေချမှတ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

၎င်းအပြင်သုတေသီများအနေဖြင့်စစ်တမ်းကောက်ယူမှုပြုသည့်အချိန်သည်နှစ်တစ်နှစ်၏မည်သည့်ကာလဖြစ်သည်ကိုသတိပြုသင့်ပြီးစစ်တမ်းရလဒ်များအားအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုသည့်အခါ၍အချက်ကိုထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်လိုပါသည်။အကယ်၍စစ်တမ်းတစ်ခု၏ရလဒ်များအားယခင်ပြုလုပ်ခဲ့ဖူးသည့်စစ်တမ်း၏ရလဒ်များနှင့်နှိုင်းယှဉ်ပြုလုပ်မည်ဆိုပါကထိုစစ်တမ်းနှစ်ရပ်စလုံးသည်နှစ်တစ်နှစ်၏ကာလတူအချိန်များ၌ပြုလုပ်ထားခြင်းဖြစ်ရန်လိုအပ်သည်။သို့မှသာကာလရာသီကွာခြားမှုကြောင့်ဖြစ်ပေါ်နိုင်သောကွဲပြားမှုများကိုရှောင်ရှားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

Once the sample size has been calculated, the researchers can determine the type and quantity of supplies needed. The research team should make a complete list of supplies and equipment required during the survey.

8. Design the data collection form and surveyor's manual

The list of data to be collected by survey workers in the field must now be put into a paper-size format. This includes writing out the specific questions to ask survey respondents and creating specific places on the data collection form to record the data. The data collection form should be organized clearly to facilitate ease of use by survey workers. The questions or description of the data to be collected are featured on the left side of the form and are numbered so that survey workers can easily find their place when interviewing a respondent. All the data is recorded on the right side of the form. It is important to keep data collection forms open and uncluttered so that survey workers can find each question easily during the interview and likewise can easily determine where to record each item of information.

If the survey is large-scale and involves the participation of many survey workers, the researchers might have to create a “surveyor's manual” as a guide for the survey teams while working in the field. It could also describe the technique for collection of biologic specimens or field laboratory testing methods.

9. Select and train survey workers

If the survey is a large-scale one, the research team should make a list of all the tasks to be performed by the survey workers when they collect the survey data. Next, the team decides what type of workers are needed to perform each of these tasks. One survey worker may be able to do more than one task. Cultural factors may also play a role in selecting survey workers and assigning their tasks.

All members performing a specific task should undergo the same training in that task, regardless of their former experience; this will ensure standardization of methods. The survey training usually takes 2 to 5 days and should include:

- 1) A clear explanation of the survey objectives.
- 2) An explanation of the sampling method. This should stress the importance of selecting proper units of analysis to ensure a representative sample.

နမူနာအုပ်စုအရွယ်အစားကိုတွက်ချက်ပြီးသောအခါသုတေသီများအနေဖြင့်မည်သည့်အထောက်အကူပစ္စည်းများမည်မျှပမာ ၁၀၀ လိုအပ်သည်ကိုစဉ်းစားသတ်မှတ်ရန်လိုအပ်သည်။ သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့်စစ်တမ်းကောက်ယူစဉ်ကာလအတွင်းလိုအပ်သည့်အသုံးအဆောင်နှင့်ပစ္စည်းများကိုစာရင်းတစ်ခု ပြုလုပ်သင့်သည်။

၈။ ဒေတာကောက်ယူခြင်းဖောင်ပုံစံနှင့်စစ်တမ်းကောက်ယူသူ၏လက်စွဲမှုတို့ကိုဒီဇိုင်းရေးဆွဲပြင်ဆင်ပါ။

စစ်တမ်းကောက်ယူမည့်ဝန်ထမ်းများလက်တွေ့ ကွင်းဆင်းကောက်ယူမည့်ဒေတာအချက်အလက်စာရင်းကိုယခုအခါစာရွက်ပေါ် ချမှတ်ပြုစုရမည့်အချိန်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင်စစ်တမ်းကိုဖြေဆိုမည့်သူများအားမေးမြန်းမည့်မေးခွန်းများချရေးခြင်းနှင့်အဖြေများရေးသွင်းမှတ်သားရန်ဒေတာဖောင်ပုံစံတွင်နေရာလွတ်များသတ်မှတ်ချက်ထားခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။ ကွင်းဆင်းကောက်ယူမည့်ဝန်ထမ်းများအသုံးပြုရလွယ်ကူစေရန်ဒေတာအချက်အလက်စာရင်းရေးသွင်းသည့်ဖောင်ပုံစံသည်ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသပ်သပ်ရပ်ရပ်ရှိသင့်သည်။ မေးခွန်းများ (သို့) ကောက်ယူမည့်ဒေတာအကြောင်းဖွင့်ဆိုချက်တို့ကိုဖောင်ပုံစံ၏ဘယ်ဘက်ခြမ်းတွင်စတင်သတ်မှတ်ထားပြီးနောက်ပေးထားခြင်းဖြင့်စစ်တမ်းကောက်ယူမည့်ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့်ဖြေဆိုသူအားအင်တာဗျူးသည်အခါထိုအရာများကိုအလွယ်တကူရှာတွေ့နိုင်ပေသည်။ ဒေတာအချက်အလက်များအားလုံးကိုဖောင်ပုံစံ၏ညာဘက်ခြမ်းတွင်ရေးသွင်းရမည်ဖြစ်သည်။ ဒေတာကောက်ယူမည့်ဖောင်ပုံစံများမှာရှင်းလင်းမြင်သာပြီးရှုပ်ထွေးမှုမရှိစေရန်အရေးကြီးသည်။ သို့မှသာစစ်တမ်းကောက်ယူသူဝန်ထမ်းများသည်အင်တာဗျူးစဉ်ကာလအတွင်း သက်ဆိုင်ရာမေးခွန်းများကိုလွယ်လင့်တကူရှာတွေ့နိုင်ပြီးအဖြေများကိုလည်းမည်သည့်နေရာတွင်ရေးသွင်းမှတ်သားရမည်ကိုသိနိုင်ပေမည်။

အကယ်၍စစ်တမ်းကောက်ယူမည့်ဝန်ထမ်းများစွာပါဝင်သည့်အကြီးစားစစ်တမ်းကောက်ယူရခြင်းမျိုးဖြစ်ပါကသုတေသီများအနေဖြင့်စစ်တမ်းကောက်ယူမည့်အဖွဲ့များကွင်းဆင်းရာတွင်လမ်းညွှန်အဖြစ်အသုံးပြုနိုင်ရန် "စစ်တမ်းကောက်ယူသူလက်စွဲ" ကိုရေးသားပြုစုရန်လိုအပ်ပေလိမ့်မည်။ ၎င်းတွင်ဖေဒဆိုင်ရာနမူနာအမျိုးအစားများစုဆောင်းခြင်းနည်းလမ်း (သို့) ကွင်းဆင်းဓာတ်ခွဲစမ်းသပ်မှုနည်းလမ်းများစသည်တို့ကိုဖော်ပြပါရှိနိုင်ပါသည်။

၉။ စစ်တမ်းကောက်ယူမည့်ဝန်ထမ်းများရွေးချယ်လေ့ကျင့်ပေးပါ။

အကယ်၍အကြီးစားစစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းမျိုးဖြစ်ပါကသုတေသနအဖွဲ့ အနေဖြင့်စစ်တမ်းကောက်ယူသူဝန်ထမ်းများကွင်းဆင်း၍စစ်တမ်းဆိုင်ရာဒေတာအချက်အလက်များကောက်ယူမှုကိုလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်လိုအပ်သောလုပ်ငန်းများအားလုံးကိုစာရင်းပြုစုသင့်သည်။ ထို့နောက်အဆိုပါလုပ်ငန်းများအားလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်မည်သို့သောဝန်ထမ်းများလိုအပ်သည်ကို ဆုံးဖြတ်ရပါမည်။ စစ်တမ်းကောက်ယူသူဝန်ထမ်းတစ်ဦးအနေဖြင့်အလုပ်တစ်မျိုးထက်ပို၍လုပ်ဆောင်နိုင်ပေလိမ့်မည်။ စစ်တမ်းကောက်ယူသူဝန်ထမ်းများရွေးချယ်တာဝန်ပေးရာ၌ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအချက်အလက်များသည်လည်းအခန့်ကလှတစ်ရပ်အနေဖြင့်ပါဝင်ပေသည်။

လုပ်ငန်းတစ်ခုကိုဆောင်ရွက်ရမည့်သူအားလုံးတို့အား၎င်းတို့၌ယခင်အတွေ့အကြုံမည်မျှရှိသည်ပင်ဖြစ်စေပုံစံတူလေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်းကိုပြုလုပ်ရမည်။ သို့မှသာစစ်တမ်းကောက်ယူမည့်နည်းလမ်းများနှင့်ပတ်သက်၍တပြေးညီတူညီသော အဆင့်အတန်းများကိုရရှိမည်ဖြစ်သည်။ စစ်တမ်းကောက်ယူ၍လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရာ၌ပုံမှန်အားဖြင့် ၂ ရက်မှ ၉ ရက်ထိကြာမြင့်တတ်ပြီးအောက်ပါတို့ ပါဝင်သင့်ပါသည်။

- (၁) စစ်တမ်းကောက်ယူရခြင်းရည်ရွယ်ချက်များကိုသေချာရှင်းလင်းပြောပြခြင်း။
- (၂) နမူနာ ကောက်ယူနည်းကိုရှင်းလင်း ပြသခြင်း။ ကိုယ်စားပြုနမူနာအစုတစ်ရပ်ရရှိရန်အတွက်ဆီလျော်သောလေ့လာမှုယူနစ်များ (Units of analysis) ရွေးချယ်ရန်အရေးကြီး ကြောင်းအသိပေးပြောဆိုရမည်။

- 3) A demonstration and practice of measurements.
- 4) An explanation and discussion of the questionnaire questions. This will ensure that the questions are phrased correctly and that each interviewer understands what data the survey researchers wish to collect with each question. Role-play exercises are useful in practicing interviews.
- 5) A pilot test in the field. A pilot test is an essential component to the training and should test all components of survey data collection under realistic conditions. Data collected during the pilot test should not be used in the analysis of the survey results.

10. Field test data collection forms and data collection procedures

Pilot testing should be conducted during the training to give survey workers practical experience in all aspects of data collection and survey methodology before they embark on actual data collection. This pilot testing should include the following:

- 1) Pre-testing the survey questions. Comments by both those interviewed and the survey workers who conducted the interviews can greatly improve the questions.
- 2) Sampling unit. The team should practice selecting the sampling unit.
- 3) Taking and recording measurements correctly in the field. Survey workers should practice measurements as a team in order to determine which worker should perform each specific task.
- 4) Introducing the survey and completing the data collection form. All survey workers should be well acquainted with the data collection form and the surveyor's manual. It will often be necessary to revise the form and the surveyor's manual after pilot testing.

Pilot testing should not take place in a location where the proper survey will take place, but in a similar community. For example, the survey team could go to a neighboring village that has not been selected during the sampling. The survey team should not forget to get a permission letter from local authorities, even for field testing.

At the end of the pilot test, the team members, team supervisors, and survey managers should discuss all aspects of the data collection. The pilot test will also provide an estimate of how long the data collection will take for each survey subject and for a household as a whole. After collecting information from the first few households in the actual survey, the teams will become much more efficient and accurate.

(ဃ) တိုင်းထွာလေ့လာမှုများအားသရုပ်ပြ၍လေ့ကျင့်ခြင်း။

(င) မေးခွန်းလွှာရှိ မေးခွန်းများအားရှင်းလင်းဆွေးနွေးခြင်း။ ဤသို့ ပြုလုပ်ခြင်းအား ဖြင့် မေးခွန်းများသည်မှန်ကန် သော အသုံးအနှုန်းများသုံးစွဲထားသည် သေချာမှုရှိစေပြီးအင်တာဗျူး မေးမည့်သူများသည်လည်း စစ်တမ်းကောက်ယူသူတစ်ဦးများ ကမည်သည့်မေးခွန်းများအတွက်မည်ကဲ့သို့ သောဒေတာအချက်အလက်များလိုချင်သည်ကိုနားလည်သဘောပေါက်စေပါသည်။ အခန်း ကဏ္ဍအလိုက်သရုပ်ဆောင်လေ့ကျင့်မှုများသည်လည်းအင်တာဗျူးမေးမြန်းခြင်းအတွက်လေ့ကျင့်ရာတွင်အသုံးဝင်ပါသည်။

(စ) ကွင်းဆင်း၍ပဏာမစမ်းသပ်မှုပြုခြင်း။ ဤ ရှေ့ ပြေးစမ်းသပ်မှုပြုခြင်းသည် လေ့ကျင့်သင်ကြား ပေးမှု၏ အရေးပါသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ စစ်တမ်းမှအချက်အလက် ကောက်ယူခြင်းဆိုင်ရာအစိတ်အပိုင်းအားလုံးကိုလက်တွေ့ အခြေအနေများ၌စမ်းသပ်မှု ပြုသင့်သည်။ ပဏာမစမ်းသပ်မှုရရှိလာသောအချက်အလက်များကိုမူစစ်တမ်း၏ရလဒ်များအား လေ့လာစစ်မှု ပြုရာ၌အသုံးမပြုသင့်ပေ။

၁၀။ ဒေတာအချက်အလက်ကောက်ယူခြင်းဆိုင်ရာဖောင်ပုံစံများနှင့်လုပ်ငန်းစဉ်များအားကွင်းဆင်းစမ်းသပ်မှုပြုပါ။

စစ်တမ်းကောက်ယူမည့်ဝန်ထမ်းများအားအမှန်တကယ်ဒေတာကောက်ယူမှုမတိုင်မှီစစ်တမ်းကောက်ယူမှုနည်းလမ်းနှင့်ပတ် သက်၍သော်လည်းကောင်းအချက်အလက်ကောက်ယူခြင်းဆိုင်ရာရှုထောင့်ပေါင်စုံတို့ အားလက်တွေ့အတွေ့အကြုံရစေရန် သော်လည်းကောင်းကွင်းဆင်း၍ပဏာမစမ်းသပ်မှုပြုခြင်းအားလေ့ကျင့်သင်ကြားမှုပြုစဉ်အတွင်းထည့်သွင်းပြုလုပ်သင့်သည် ။ ဤသို့ ရှေ့ပြေးစမ်းသပ်မှုပြုရာတွင်အောက်ပါအချက်တို့ပါဝင်သင့်သည်။

(၁) စစ်တမ်းကောက်မည့်မေးခွန်းများအားကြိုတင်စစ်ဆေးမှုပြုခြင်း။ အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူများနှင့်အင်တာဗျူးပြုလုပ်သည့် ဝန်ထမ်းများတို့၏အကြံပြုချက်များသည်မေးခွန်းများအားပိုမိုကောက်မွန်စေရန်များစွာအထောက်အကူဖြစ်စေပါသည်။

(၂) နမူနာလေ့လာမှုယူနစ်။ စစ်တမ်းကောက်မည့်အဖွဲ့ သည်နမူနာလေ့လာမှုယူနစ်များရွေးချယ်ခြင်းကိုလက်တွေ့လေ့ကျင့် သင့်သည်။

(၃) ကွင်းဆင်း၍လေ့လာတိုင်းထွာမှုများအားမှန်ကန်စွာရေးသွင်းမှတ်ယူခြင်း။ စစ်တမ်းကောက်ယူမည့်ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် မည်သူကမည်သည့်လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်မည်ဆိုသည်ကိုသတ်မှတ်နိုင်ရန်အသင်းအဖွဲ့ အလိုက်တိုင်းထွာလေ့လာမှုပြုခြင်းအား လက်တွေ့လေ့ကျင့်သင့်သည်။

(၄) စစ်တမ်းအားမိတ်ဆက်ပေးခြင်းနှင့်အချက်အလက်ကောက်ယူမှုဖောင်ပုံစံအားဖြည့်သွင်းခြင်း။ စစ်တမ်းကောက်ယူမည့် ဝန်ထမ်းများအားလုံးသည်အချက်အလက်များကောက်ယူမည့်ဖောင်ပုံစံနှင့်စစ်တမ်းကောက်ယူသူလက်စွဲတို့ အားကောင်းစွာရ င်းနီးပြီးဖြစ်သင့်သည်။ ပဏာမစမ်းသပ်ကောက်ယူမှုပြုပြီးသည့်အခါတိုင်းလိုပင်ဤဖောင်ပုံစံနှင့်စစ်တမ်းကောက်ယူသူလက်စွဲမှု တို့ အားပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ရန်လိုအပ်လေ့ရှိသည်။

ပဏာမစမ်းသပ်မှုပြုလုပ်ခြင်းကိုအမှန်တကယ်စစ်တမ်းကောက်ယူမည့်အရပ်၌မလုပ်သင့်ဘဲပုံစံတူရပ်ရွာမျိုး၌သာပြုလုပ်သင့်သ သ်။ ဥပမာ - စစ်တမ်းကောက်ယူမည့်အဖွဲ့ သည်နမူနာကောက်ယူခြင်းအတွက်ရွေးချယ်ရာတွင်မပါဝင်သည့် အနီးပတ်ဝန်းကျင် ကျေးရွာတစ်ရွာသို့သွားရောက်နိုင်သည်။ ဤကဲ့သို့ကွင်းဆင်းစမ်းသပ်မှုပြုလုပ်ခြင်းအတွက်ပင်ဒေသဆိုင်ရာအာဏာပိုင်တို့ထံမှခွ င်ပြုချက်တောင်းခံရန်မမေ့သင့်ပေ။

ပဏာမစမ်းသပ်မှုအဆုံးသတ်ကာလ၌စစ်တမ်းကောက်ယူသူအဖွဲ့ ဝင်များကြီးကြပ်သူများနှင့်မန်နေဂျာများသည်အချက်အ လက် ကောက်ယူခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ရှုထောင့်စုံကိုအတူအကွဆွေးနွေးတိုင်ပင်သင့်သည်။ ဤပဏာမအိမ်ထောင်စုတစ်ခု လုံးအတွက် သော်လည်း ကောင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူရန်အချိန်မည်မျှကြာမည်ကိုခန့်မှန်းရရှိနိုင်သည်။ အမှန်တကယ်စစ်တမ်းကောက်ယူမှု ပြုရာတွင်လည်းပထမအိမ်ခြေအနည်းငယ်မှသတင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူပြီး သည့်အခါစစ်တမ်း ကောက်ယူမည့်အဖွဲ့ များအနေဖြင့်ပို၍တိကျကျွမ်းကျင် ပေလိမ့်မည်။

11. Collect the data

Data collection will differ for each survey. In small, compact populations, all survey teams may be able to reconvene each evening to discuss questions or difficulties. Surveys over wider areas may require teams to operate independently for days or weeks. Ideally, there should be some means of communication among teams and between teams and the survey research team in order for the questions and difficulties to be answered and corrected in a standard way for all teams. If communications are unavailable, the survey manager should provide answers to anticipated questions during the survey training and in the survey manual.

12. Enter the data and assess its quality

In order to analyze survey data on a computer, the data from the paper data collection forms must be typed into a database program. The softwares most commonly used in data entry are EpiData and Microsoft Excel. The softwares most commonly used in data analysis are EpiInfo and SPSS.

After the data is entered, there are two common quality-check methods:

- 1) Enter data twice into two different databases and compare the two resulting databases. If discrepancies are found between the databases, the paper data collection forms should be consulted to determine the correct value.
- 2) Alternatively, the data can be entered into the computer only once, and then each record in the database compared to the paper data collection form to check for errors. This is often faster than entering the data twice.

Once the data are entered and checked, preliminary analysis should be done to assess the quality of the data. These analyses can be included in the final report to demonstrate the precision and accuracy of the survey results.

13. Analyze the data and present the results

Please refer to the 'Qualitative and Quantitative Data Analysis' chapters.

14. Disseminate findings in presentations and reports

The final part of a survey is presenting the findings on the occasion of oral presentations and through a final report. Often, distribution of a preliminary report of the key findings is recommended as soon as data analysis is completed because a final report may take a long time to complete. The results of the survey should be presented in a standardized format in order to enable easy comparisons between the results of different surveys.

၁၁။ အချက်အလက်များစုဆောင်းကောက်ယူပါ။

စစ်တမ်းတစ်ခုချင်းအလိုက်အချက်အလက်ကောက်ယူမှုသည် ကွဲပြားမည်ဖြစ်သည်။ စစ်တမ်းကောက်ယူခံရမည့် လူဦးရေ အုပ်စုသည် တစ်စုတစ်စည်းတည်းရှိပြီး မြေပုံမရှိပါက စစ်တမ်းကောက်ယူမှုသည် အဖွဲ့အားလုံးအနေဖြင့် ညနေတိုင်းပြန် လည်ဆိုတော့ ပြီးမေးခွန်းများ၊ အခက်အခဲများနှင့်ပတ်သက်၍ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးနိုင်ကြပေမည်။ အလှမ်းကျယ်သော အရပ်ဒေသ များ၌ ပြုလုပ်ရသော စစ်တမ်းများအတွက် မူစစ်တမ်းကောက်ယူမှုအဖွဲ့များအနေဖြင့် ရက်ပေါင်းများစွာ၊ သီတင်းစံနန်းအရ ပြောရလျှင် မူစစ်တမ်းကောက်ယူမှုအဖွဲ့အချင်းချင်းကြားတွင် သော်လည်းကောင်း၊ စစ်တမ်းကောက်ယူမှုအဖွဲ့များနှင့် နှင့်သူတေသီအဖွဲ့ တို့ကြားတွင် သော်လည်းကောင်း တနည်းနည်းဖြင့် ဆက်သွယ်ရရှိနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ထားသင့်သည်။ သို့မှ သာအခက်အခဲများ၊ မေးခွန်းများနှင့်ပတ်သက်၍ အကြံပေးဖြေကြားမှုများ ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်မှုများကို စစ်တမ်းကောက်ယူမှု အဖွဲ့များအားလုံးအကြား တပြေးညီဆောင်ရွက်မှုပြုနိုင်ပေမည်။ အကယ်၍ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ဆက်သွယ်ရေးပြုလုပ်ရန် အ ဆင်မပြေပါက စစ်တမ်းကောက်ယူသူမန်နေဂျာအနေဖြင့် စစ်တမ်းအတွက် လေ့ကျင့်သင်ကြားမှုပြုစဉ်ကာလအတွင်း သော် လည်းကောင်း၊ စစ်တမ်းကောက်ယူသူလက်စွဲစာမူတွင် သော်လည်းကောင်း၊ စစ်တမ်းကောက်ယူသူလက်စွဲစာမူတွင်လည်း ကောင်းပေါ်ပေါက်လာနိုင်သော မေးခွန်းများအတွက် အဖြေများကို ထည့်သွင်းရေးသားသင်ကြားထားသင့်သည်။

၁၂။ အချက်အလက်များရေသွင်း၍ ငှင်းတို၏ အရည်အသွေးကို သုံးသပ်ပါ။

စစ်တမ်းကောက်ယူထားသည့် အချက်အလက်များအား ကွန်ပျူတာတွင် စီစစ် လေ့လာမှု ပြုရန်အတွက် စာရွက် ဖောင်ပုံစံများ ဖြင့် ကောက်ယူထားသည့် အချက်အလက်များအား အချက်အလက်များစုဆောင်းထားရှိသည့် ပရိုဂရမ် (database program) သို့ ထည့်သွင်းယူရမည် ဖြစ်သည်။ ဒေတာထည့်သွင်းခြင်းအတွက် အများဆုံးအသုံးများသည့် ဆော့ဖ်ဝဲများမှာ Epi Data နှင့် Microsoft Excel တို့ ဖြစ်ပြီး ဒေတာစီစစ်လေ့လာမှုအတွက် အသုံးများသည့် ဆော့ဖ်ဝဲတို့မှာ Epi Info နှင့် SPSS တို့ဖြစ်သည်။ ဒေတာများထည့်သွင်းပြီးပါက အသုံးများသည့် အရည်အသွေးစီစစ်မှုနည်းလမ်းနှစ်ရပ်ရှိပါသည်။

- ၁) ဒေတာများနှစ်ကြိမ်စီခွဲပြီးမတူညီသည့် database နှစ်ခုအတွင်းသို့ ထည့်သွင်းကာ database များ၏ရလဒ်ကို နှိုင်း ယှဉ်ကြည့်ပါ။ အကယ်၍ database များအကြား ကွာဟကွဲလွဲချက်များ တွေ့ရှိပါက ဒေတာ ကောက်ယူထားသည့် စာရွက်ဖောင်ပုံစံများကို ပြန်လည်ကြည့်ရှုပြီး တန်ဖိုးအမှန်ကို ရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်ပါ။
- ၂) နောက်တစ်နည်းအနေဖြင့် ဒေတာများကို ကွန်ပျူတာအတွင်းသို့ တစ်ကြိမ်သာ ထည့်သွင်းပြီး database ၏ record (မှတ်တမ်း) တစ်ခုချင်းစီအလိုက်အား ဒေတာ ကောက်ယူထားသည့် စာရွက်ဖောင်များ ဖြင့် တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးကာ အမှားများကို ရှာဖွေပါ။ ဤနည်းသည် ဒေတာများနှစ်ကြိမ်ထည့်သွင်းခြင်းထက် ပိုမိုမြန်ဆန် လေ့ရှိပါသည်။

ဒေတာများကို စစ်ဆေး၍ ထည့်သွင်းပြီးသော ဒေတာများ၏ အရည်အသွေးကို သုံးသပ်ရန်အတွက် ရှေ့ပြေးစီစစ်လေ့လာမှု ကို ပြုလုပ်သင့်သည်။ ထိုလေ့လာစီစစ်ချက်များအား အဆုံးသတ်အစီရင်ခံစာတွင် ထည့်သွင်းကာ စစ်တမ်းရလဒ်များ၏ တိကျမှန်ကန်မှုကို စာဖတ်သူများအား တင်ပြနိုင်သည်။

၁၃။ ဒေတာအချက်အလက်များစီစစ်သုံးသပ်မှုပြုလုပ်၍ ရလဒ်များအား တင်ပြပါ။

ကျေးဇူးပြု၍ "အရည်အသွေးစံထားနှင့် အရေအတွက်စံထား ဒေတာများ အား စီစစ်သုံးသပ်ခြင်း" အခန်းကို ကြည့်ရှုပါ။

၁၄။ အစီရင်ခံစာများ၊ တင်ဆက်ပြသမှုများအား ဖြင့်လေ့လာတွေ့ရှိချက်များအား ဖြန့်ဝေပါ။

စစ်တမ်းတစ်ရပ်၏ နောက်ဆုံးအပိုင်းမှာ အဆုံးသတ်အစီရင်ခံစာတစ်စောင်အား ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ နှုတ်ဖြင့် တင်ပြအစီရင်ခံ ခြင်းများအား ဖြင့်သော်လည်းကောင်း လေ့လာတွေ့ရှိချက်များအား ရှေ့ပြေးအစီရင်ခံစာတစ်စောင် ရေး၍ ဖြန့်ဝေပေးထားရန် အကြံပြုလိုပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အဆုံးသတ်အစီရင်ခံစာရေးသားတင်သွင်းခြင်းသည် အချိန်ကာလတစ်ခုအထိ ကြာမြင့်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ စစ်တမ်း၏ ရလဒ်များအား စံသတ်မှတ်ထားသော ပုံစံတစ်ခုဖြင့် တင်ပြသင့်သည်။ သို့မှသာ အခြားသော စစ်တမ်းများ၏ ရလဒ်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်လေ့လာရာတွင် လွယ်ကူမှု ရှိပေလိမ့်မည်။

TO SUM UP, THE MAIN POINTS TO REMEMBER ABOUT THIS CHAPTER ARE:

- The pilot questionnaire should be tested before actually conducting the survey;
- The survey workers should be trained before they conduct the survey, this should be done using the surveyors' manual;
- The full-scale survey should be conducted with the prior knowledge of authorities concerned and during a time schedule that does not conflict with local activities.

အနှစ်ချုပ်ရလျှင် ဤအခန်းတွင်ပါဝင်သောမှတ်သားရန်အဓိကအချက်များမှာ

- ပဏာမစမ်းသပ်မှုမေးခွန်းလွှာအားအမှန်တကယ်စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းမပြုမီစမ်းသပ်ကောက်ယူသင့်သည်။
- စစ်တမ်းကောက်ယူသူလက်စွဲစာမူအားအသုံးပြု၍စစ်တမ်းကောက်ယူမည့်ဝန်ထမ်းများအားစစ်တမ်း ကောက်ယူခြင်းမပြုမီ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးသင့်သည်။
- တင်းပြည့်ကျပ်ပြည့်စစ်တမ်းကောက်ယူမှုအားသက်ဆိုင်ရာအဏာပိုင်များသိရှိခွင့်ပြုပြီးမှသာလုပ်ဆောင်သင့်ပြီး ဧသခံများ၏လုပ်ငန်းဆောင်တာများနှင့်တိုက်ဆိုင်မှုမရှိသောအချိန်ဇယားအစီအစဉ်အတိုင်းဖြင့်သာလုပ်ဆောင်သင့်သည်။

BASIC 6. SAMPLING: NON-PROBABILITY SAMPLING

THE CHAPTER IS ABOUT:

- The use of a relatively easy method of sampling, i.e. non-probability sampling;
- Different methods for non-probability sampling;
- The advantages and disadvantages of non-probability sampling.

SAMPLING

Sampling is about the proper way to select a few representative people for study and discover things that apply to a large population which cannot be studied as a whole. In other words, it is about learning something about a large population without having to study every member of this population. Understanding the logic of sampling is essential to doing social research. It is a research method, a research technique. It is a means to an end (i.e. the production of research findings).

Choosing an appropriate sample and sampling technique is a careful decision taken after considering many methodological, practical, and ethical issues. It has to do with two issues explained in the first two chapters: the “Who?” question and the issue of unit of measurement. It also related to how much of this population it is relevant to include in the study and how this part of the population will be surveyed. This chapter explains the issue of non-probability sampling in detail. Although sampling and probability sampling are explained in a subsequent chapter, both types of samplings are generally introduced here.

PROBABILITY SAMPLES

Probability samples are samples in which every element of a population (whether it is an individual or a household) has a known chance of being included. In other words, every individual or object in the population of interest has equal chance of being chosen for the study.

Probability samples are usually more representative than non-probability samples of the populations. Because of this, probability samples tend to increase the possibility of generalizing the results about the entire population. In probability sampling, every individual or object in the population of interest has equal chance of being chosen for study. For example, when selecting a probability sampling for a study of primary school students in Yangon, all primary school students in Yangon have an equal chance of being chosen for the study.

In many cases, probability samples are only used for large-scale surveys, something that cannot be done by organizations with limited human resources and financial capacities. The idea behind probability sampling is to provide useful and representative descriptions of the total population. A sample of individuals from the population under study must contain essentially the same variations that exist in the entire population.

NON-PROBABILITY SAMPLES

Non-probability sampling is used when there is no available sampling frame for a population. It is also used when a probabilistic approach is not necessary. Non-probability samples are those in which representative members of a population have an unknown (or perhaps no) chance of being selected. Non-probability samplings are useful when the researcher has limited resources. They are also useful for qualitative research.

အခြေခံအဆင့် ၆. ဖြစ်တန်စွမ်းနည်း (နဲ) နမူနာကောက်ယူခြင်း

ဤဖို့ချရက်သည်

- အတန်ငယ်လွယ်ကူသောနမူနာကောက်ယူနည်း (ဖြစ်တန်စွမ်းနည်းနမူနာကောက်ယူနည်း) အားအသုံးပြုပုံ
- ဖြစ်တန်စွမ်းနည်းနမူနာစုဆောင်းရာတွင်အသုံးပြုသောနည်းအမျိုးမျိုး
- ဖြစ်တန်စွမ်းနည်းနမူနာကောက်ယူခြင်း၏အားသာချက်နှင့်အားနည်းချက်များ

နမူနာကောက်ယူခြင်း

နမူနာကောက်ယူခြင်းဟူသည်မှာတစ်ခုလုံးအနေဖြင့် လေ့လာရန်မဖြစ်နိုင်သောလူဦးရေတစ်ရပ်အားကိုယ်စားပြုမည့် အရာများကိုရှာဖွေပြီး ကိုယ်စားလှယ်အချို့ကို ရွေးချယ်လေ့လာရန်နှင့်တော်သည့်နည်းလမ်းကိုဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ လူဦးရေကြီးတစ်ရပ်လုံးမှတစ်ခုခုကိုနားလည်အောင် လေ့လာရာတွင်လူဦးရေတစ်ရပ်လုံးပါတစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းစီကို လိုက်လေ့လာရန်မလိုသည့်နည်းလမ်းဟုလည်းတစ်နည်းဆိုနိုင်သည်။ လူမှုသုတေသန ပြုလုပ်ရာတွင်နမူနာ ကောက်ယူသည့်သဘောတရားကိုနားလည်ရန်လိုအပ်သည်။ ၎င်းမှာသုတေသနလုပ်ထုံးတမ်းစနစ်နည်းလမ်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ (သုတေသန တွေ့ရှိချက်များရရှိစေမည့်) လေ့လာထစ်တစ်ခုလည်း ဖြစ်သည်။ သင့်လျော်မည့်နမူနာနှင့်နမူနာကောက်ယူနည်းစနစ်ကို ရွေးချယ်ရာတွင်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းပိုင်း၊ လက်တွေ့ပိုင်း၊ ကျင့်ဝတ်ပိုင်းအစရှိသောကိစ္စရပ်ပိုင်းမြောက်မြားစွာကိုစဉ်းစားသုံးသပ်ပြီးမှသာရ တစိုက်ဆုံးဖြတ်ရွေးချယ်သည်။ ဤသို့ပြုလုပ်ရန် ရှေ့ပိုင်းအခန်းနှစ်ခန်းတွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် “ဘယ်သူ” ဆိုသော မေးခွန်းနှင့်တိုင်းတာရေးယူနစ်အစရှိသည့်ကိစ္စရပ်နှစ်ခု နှင့်ချိန်ထိုးစဉ်းစားရပါမည်။ လူဦးရေအတွင်းရှိမည်မျှသည် လေ့လာရန်အကျိုးဝင်သည့်နည်းဆိုသောအချက်၊ အဆိုပါ လေ့လာရန်အကျိုးဝင်သည့်လူဦးရေအစိတ်အပိုင်းကိုမည်သို့ စစ်တမ်းကောက်ယူမည်နည်းဆိုသောအချက်တို့နှင့်လည်းသက်ဆိုင်ပါသည်။ ယခုအခန်းတွင်ဖြစ်တန်စွမ်းနည်းနမူနာကောက်ယူခြင်း အကြောင်းကိုအသေးစိတ်ရှင်းပြထားသည်။ နမူနာကောက်ယူခြင်းနှင့်ဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာကောက်ယူခြင်းအကြောင်းကိုနောင်လာမည့် (အလယ်အလတ်အဆင့်) အခန်းများတွင်အစဉ်လိုက်ရှင်းပြထားသော်လည်းနမူနာစုဆောင်းပုံနှစ်ခုစလုံးနှင့်ပတ်သက်၍အနည်းငယ်မျှကို ဤအခန်းတွင်ယေဘုယျဖိတ်ဆက်ပေးထားသည်။

ဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာများ

ဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာတွင်လူဦးရေတစ်ရပ်လုံးမှပါဝင်ဖွဲ့စည်းသမျှအရာ (element) တစ်ခုချင်းစီ (ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ဖြစ်စေ အိမ်ထောင်စုတစ်ခုဖြစ်စေ) အနေဖြင့် သေချာပေါက်ပါဝင်ရန်အခွင့်အရေးရှိသည်။ တစ်နည်းဆိုသော်သုတေသီလေ့လာရန် စိတ်ပါဝင်စားသည့်လူဦးရေတစ်ရပ်လုံးမှပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီသို့မဟုတ်ဝတ္ထုတစ်ခုချင်းစီသည် လေ့လာမှုအတွက် ရွေးချယ်ခံနိုင်စရာ ညီတူညီမျှအခွင့်အလမ်းရှိနေခြင်းဖြစ်သည်။

ဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာများသည် ဖြစ်တန်စွမ်းနည်းနမူနာများထက်ပိုပြီးလူဦးရေတစ်ရပ်လုံးအားကိုယ်စားပြုနိုင်သည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာများသည်သုတေသနရလဒ်အားလူဦးရေတစ်ရပ်လုံးနှင့်ယှဉ်ပြီး ခြုံငုံကြည့်ရှုရန်စရာ အခွင့်အလမ်းပိုများသည်။ ဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာ ကောက်ယူနည်းတွင် လေ့လာမည့်လူဦးရေတစ်ရပ်လုံးမှပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း (သို့) ဝတ္ထုတိုင်း လေ့လာချက်တွင်ညီတူညီမျှပါဝင်နိုင်စရာရှိသည်။ ဥပမာရန်ကုန်မှမူလတန်း ကျောင်းသားများနှင့်သက်ဆိုင်သော လေ့လာချက်တစ်ရပ်အတွက် ဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာစုဆောင်းရာတွင်ရန်ကုန်ရှိမူလတန်း ကျောင်းသားအားလုံးတွင် လေ့လာချက်အတွက် ရွေးချယ်ခံရနိုင်စရာအခွင့်အလမ်းညီတူမျှတရှိသည်။

များသောအားဖြင့်ဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာများသည်စစ်တမ်းများကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ကောက်ယူသည့်အခါမျိုးတွင်သာအသုံးပြုသည်။ လူအင်အားငွေကြေးအင်အားတောင့်တင်းမှုမရှိသောအဖွဲ့အစည်းများတွင်တောင့်တင်းနည်းအားအသုံးပြုရန်မတတ်နိုင်ချေ ။ ဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာကောက်ယူခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်မှာလူဦးရေတစ်ရပ်လုံးကိုကိုယ်စားပြုပြီးအသုံးလည်းတည့်သောရည်ညွှန်းဖော်ပြချက်များ (descriptions)

ပေးစွမ်းနိုင်ရေးဖြစ်သည်။ လေ့လာဆဲလူဦးရေမှရရှိလာသောနမူနာပုဂ္ဂိုလ်များတွင်အဆိုပါလူဦးရေတစ်ရပ်လုံး၏ထူးခြားစရိတ်ကွဲလွဲမှုများ (variations) ပါရှိရန်လိုအပ်သည်။

ဖြစ်တန်စွမ်းနည်းနမူနာများ

လူဦးရေတစ်ရပ်အတွက်နမူနာကောက်ယူရန်ဘောင်သွင်း၍/ပုံစံချ၍မရနိုင်သောအခါတွင်ဖြစ်တန်စွမ်းနည်းနမူနာကောက်ယူနည်းကို အသုံးပြုသည်။ ဖြစ်တန်ရာအကောက်အယူနည်းနာ (probabilistic approach) အသုံးပြုရန်မလိုအပ်သော အခါမျိုးတွင်လည်း၎င်းနည်းကိုသာအသုံးပြုသည်။ ဖြစ်တန်စွမ်းနည်းနမူနာများတွင်လေ့လာမည့်လူဦးရေမှကိုယ်စားလှယ်များ မှာအရွေးချယ်ခံရနိုင်စရာအခွင့်အလမ်းကျနသေချာစွာမရှိပေ။ (သို့မဟုတ်အခွင့်အလမ်းလုံးဝမရှိချေ)။ သုတေသီတွင်ငွေအင်အားလူအင်အား (resources) နည်းပါးနေပါကဖြစ်တန်စွမ်းနည်းနမူနာကောက်ယူနည်းမှာ အလွန်အသုံးတည့်သည်။ အရည်အသွေးသုတေသနအတွက်လည်း၎င်းနည်းများမှာအလွန်အသုံးဝင်သည်။

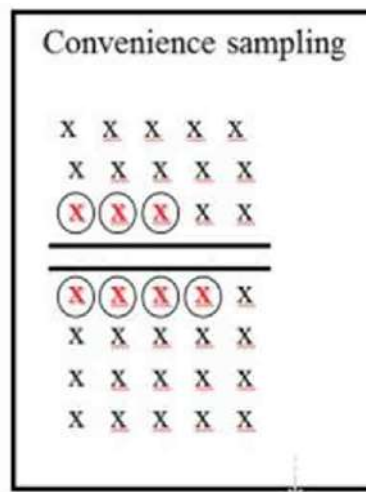
Common techniques of non-probability sampling are: (1) convenience sampling; (2) purposive/judgmental sampling; (3) snowball sampling; and 4) quota sampling.

- (i) In convenience sampling, collection of samples is based on the individuals or units of measurement (sampling unit) that happen to be available at the time of data collection.
- (ii) In purposive sampling, informants are hand-picked by the researcher based on the assumption that these informants represent typical or interesting cases for the study.
- (iii) In snowball sampling, building up a sample is by collecting preliminary information about a specific population. It starts with one or two informants of a specific population and continues to identify other members of the same population.
- (iv) In quota sampling, collection of samples is based on the proportion of sub-groups of individuals needed to represent similar proportions of the entire population. By using this sampling technique, the researcher makes sure that a certain number of sample units from different categories with specific characteristic appear in the sample so that all of these characteristics are represented.

Convenience sampling

In convenience sampling, the individuals or units of measurement (sampling unit) that happen to be available at the time of data collection are selected as a sample. It is the most convenient method for non-probability sampling. It is not frequently used in social research, but more in medical studies.

Suppose that the topic of a research project is about patients' satisfaction with health care providers in Yangon public hospitals. The researcher visits several Yangon public hospitals and picks up as many patients as needed for the research. Some patients surveyed are in a severe health condition while others are. Convenience sampling will build on the group of patients with various conditions to study their opinion on the quality of care at different hospitals.

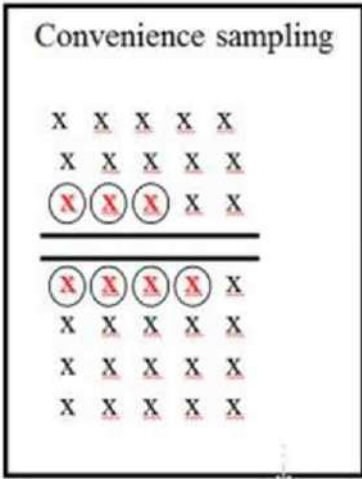
In the example shown above, the researcher chooses patients in the hallway of the hospital (in circle) as convenience samples. Their characteristics may or may not be different from those hospitalized or from those who have come to the public hospital.

အသုံးများသော ဖြစ်တန်စွမ်းနည်း နမူနာကောက်ယူနည်းများမှာ - (၁) လွယ်ကူသက်သာ နမူနာ ကောက်ယူနည်း၊ (၂) စိစစ်ရွေးချယ် နမူနာကောက်ယူနည်း (purposive/judgmental sampling)၊ (၃) နှင်းခဲ/နှင်းလုံး နမူနာကောက်ယူနည်း (snowball sampling)၊ (၄) အချိုးကျ နမူနာကောက်ယူနည်း စနစ် (quota sampling) တို့ ဖြစ်ကြသည်။

- (၁) လွယ်ကူသက်သာနမူနာ ကောက်ယူနည်းတွင် ကောက်ယူစုဆောင်းထားသောနမူနာများမှာအချက်အလက်စုဆောင်းစဉ်လက်လှမ်းမီနိုင်သမျှလူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ချင်းစီ (သို့) တိုင်းတာရေးယူနစ် (စုဆောင်းရေးယူနစ်) တစ်ခုချင်းစီကိုအခြေပြုသည်။
- (၂) စိစစ်ရွေးချယ်နမူနာကောက်ယူနည်းတွင်အချက်အလက်ပေးစွမ်းနိုင်သူများ (informants) အားရွေးချယ်ရာတွင်လေ့လာမည့်ဘောင်ဝင်သော (သို့) စိတ်ဝင်စားစရာကိစ္စရပ်များကိုကိုယ်စားပြုသည်ဟုယူဆထားသူများကို သုတေသီကိုယ်တိုင်ရွေးချယ်သည်။
- (၃) နှင်းလုံးနမူနာကောက်ယူနည်းတွင်သတ်မှတ်ထားသောလူဦးရေတစ်ရပ်၏ပဏာမသတင်းအချက်အလက်များကိုစုဆောင်းခြင်းဖြင့်နမူနာတစ်ခုကိုတည်ဆောက်သည်။အချက်အလက်ပေးနိုင်သူတစ်ဦးစနစ်ဦးစမှစတင်ပြီးအဆိုပါလူဦးရေအတွင်းရှိ အခြားသူများကိုပါဆက်လက် ဖော်ထုတ်သွားခြင်းဖြစ်သည်။
- (၄) အချိုးကျနမူနာကောက်ယူနည်းစနစ်တွင်နမူနာစုဆောင်းပုံမှာလူဦးရေတစ်ရပ်လုံးကိုအချိုးကျကိုယ်စားပြုပေးနိုင်မည့် အုပ်စုကွဲအမျိုးပမာဏတစ်ခုတွင်အခြေပြုသည်။ဤနည်းအားအသုံးပြုခြင်းဖြင့်သုတေသီသည်ထူးခြားသောသလက္ခဏာရှိပြီး မတူညီသောမျိုးတူအုပ်စုများမှနမူနာယူနစ်များကိုအရေအတွက်တစ်ခုအထိစုဆောင်းနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး၎င်းနမူနာများတွင်အဆိုပါထူးခြားသောသလက္ခဏာများ ပေါ်လွင်နေမည်ဖြစ်သည်။သို့မှသာယင်းနမူနာများသည်ထူးခြားသောသလက္ခဏာ အကုန်လုံးကိုကိုယ်စားပြုနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

လွယ်ကူသက်သာနမူနာကောက်ယူနည်း

လွယ်ကူသက်သာနမူနာကောက်ယူနည်းတွင်အချက်အလက်စုဆောင်းစဉ်လက်လှမ်းမီသောလူပုဂ္ဂိုလ်များ (သို့) တိုင်းတာရေးယူနစ်များ (နမူနာယူနစ်) အားနမူနာတစ်ခုအဖြစ် ရွေးချယ်သည်။၎င်းမှာဖြစ်တန်စွမ်းနည်းနမူနာကောက်ယူနည်းတွင် အသက်သာဆုံးနည်းလမ်းပင်ဖြစ်သည်။၎င်းအားလူမှုသုတေသနတွင်များများစားစားသုံးလေ့မရှိဘဲ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ လေ့လာမှုများတွင်သာပို၍အသုံးပြုလေ့ရှိကြသည်။ ဥပမာရန်ကုန်ပြည်သူ့ဆေးရုံများရှိကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုပေးနေသူများနှင့် ပတ်သက်ပြီးလူနာများ၏စိတ်တိုင်းကျမှုကိုသုတေသနလုပ်သည်ဆိုပါစို့။သုတေသီသည်ရန်ကုန်မြို့ရှိ မြောက်မြားလှစွာသော ဆေးရုံများသို့သွားပြီးသုတေသနအတွက်လိုအပ်သမျှလူနာအရေတွက်ကို ရွေးချယ်နိုင်သည်။စစ်တမ်းကောက်ယူထားသော လူနာများတွင်အချို့ မှာရာဂါသည်းထန်ပြီးအချို့မှာရာဂါမသည်းထန်ချေ။လွယ်ကူသက်သာနမူနာကောက်ယူနည်းသည်အနာရောဂါ အခြေအနေအမျိုးမျိုးရှိကြသောလူနာအုပ်စုကိုဖန်တီးပေးနိုင်ပြီး ဆေးရုံပေါင်းစုံမှကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအရည်အသွေးအပေါ်၎င်း တို့ရှိမြင်ပုံကို လေ့လာခွင့်ရစေသည်။

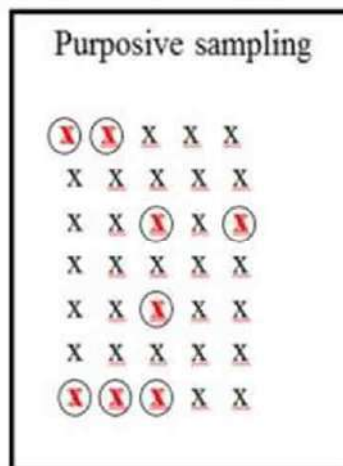
ဤဥပမာတွင်သုတေသီသည်ဆေးရုံဟောခန်းတစ်လျှောက်မှလူနာများအားလွယ်ကူသက်သာနမူနာများအဖြစ်ရွေးချယ်သည် (ပုံတွင်အနီဖြင့်ပြထားသည်)။၎င်းတို့၏လက္ခဏာရပ်များမှာပြည်သူ့ဆေးရုံသို့လာရောက်ကုသမှုခံကြသောလူနာများ (သို့) လာရောက်ကုသမှုမခံသောလူနာများနှင့်ကွဲခြားမှုရှိသလိုတူညီမှုလည်းရှိနိုင်သည်။

The advantages of this technique are primarily convenience and economy. The disadvantages are: (1) the evidence obtained from the data will be somewhat biased; and (2) the data obtained from the sample cannot be generalized to an entire population.

Purposive sampling

In purposive sampling, informants are hand-picked by the researcher based on the assumption that these informants represent typical or interesting cases for the study. The selection of informants matches a certain profile of individuals who are expected to produce relevant data once they are surveyed. Interview techniques such as In-depth Interview (IDI) and Key Informant Interview (KII) frequently use purposive sampling in qualitative research.

For example, suppose that a researcher would like to know the characteristics of successful young people (aged 18-25 year) who have created their own business or companies without the help of their parents. The researcher will identify a sample of young people meeting these criteria through various channels: s/he will ask around her/him for recommendations, read newspapers about successful business ventures and their owners, and go the UMFCCL, etc. In this way, the researcher will be able to build a sample of successful young individuals and conduct research on the primary sources of their business successes.

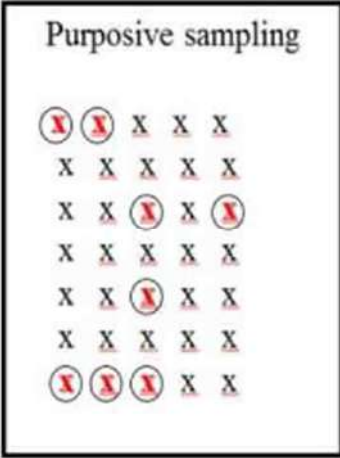
In this example, the researcher identified successful young businessmen and women (in circle), among businesspeople, through a business organization. Then they invited them to participate in the research.

၎င်းနည်းလမ်း၏အားသာချက်မှာအခြေခံအားဖြင့်လွယ်ကူပြီး ငွေကြေးအကုန်အကျနည်းသည်။ အားနည်းချက်များမှာ (၁)အချက်အလက်များမှရရှိသောသက်သေအထောက်အထားများမှာအနည်းငယ်ဘက်လိုက်မှုရှိနိုင်သည်။ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျရန်ခက်ခဲသည်။ (၂) နမူနာများမှရရှိလာသောအချက်အလက်များအားလူဦးရေတစ်ရပ်လုံးနှင့်ချိန်ထိုးပြီး ယေဘုယျပြဆိုရန်ခက်ခဲသည်။

စိစစ်ရွေးချယ်နမူနာကောက်ယူနည်း

စိစစ်ရွေးချယ်နမူနာကောက်ယူနည်းတွင်အချက်အလက်ပေးစွမ်းနိုင်သူများ (informants) အားရွေးချယ်ရာတွင် လေ့လာမည့် ဘောင်ဝင်သော (သို့)စိတ်ဝင်စားစရာကိစ္စရပ်များကိုကိုယ်စားပြုသည်ဟုယူဆထားသူများကို သုတေသီကိုယ်တိုင် ရွေးချယ်သည်။အချက်အလက်ပေးစွမ်းနိုင်သူများကိုရွေးချယ်ရာတွင်စိစစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အခါ သက်ဆိုင်သည့်အချက်အလက်များကို ပေးစွမ်းမည့်သူဟုယူဆထားသူများကို ရွေးချယ်သည်။အသေးစိတ်မေးမြန်းနည်း (In-depth Interview-IDI) နှင့်အဓိကအချက်အလက်ပေးနိုင်သူများအားမေးမြန်းနည်း (Key Informant Interview-KII) အစရှိသောလူတွေ့ မေးမြန်းနည်းများမှာအရည်အသွေးသုတေသနမှစိစစ်ရွေးချယ်နမူနာကောက်ယူနည်းတွင်အသုံးများသည်။

ဥပမာသုတေသီသည်မိဘအုပ်ထိန်းသူ၏အကူအညီမပါဘဲစီးပွားရေးလုပ်ငန်းသို့မဟုတ်ကုမ္ပဏီထူထောင်နိုင်သည့် (အသက်၁၈-၂၅နှစ်အတွင်းရှိ) အောင်မြင်သောလူငယ်များ၏စရိုက်လက္ခဏာများအကြောင်းကိုသိရှိလိုသည်ဆိုပါစို့။ သုတေသီအနေနှင့်အဆိုပါစံနှုန်းများဖြင့်ကိုက်ညီသောလူငယ်နမူနာတစ်စုအားလမ်းပေါင်းစုံသုံးပြီးဖော်ထုတ်ရပေမည်။ ၎င်းအနေဖြင့်ပတ်ဝန်းကျင်တွင်အဆိုပါစံနှုန်းများနှင့်ကိုက်ညီသူအကြောင်းကို မေးမြန်းစုံစမ်းခြင်း၊ အောင်မြင်သောစွန့်ဦးစီးပွားရေး လုပ်ငန်းများနှင့်ဦးဆောင်သူများအကြောင်းကိုသတင်းစာတွင်ဖတ်ရှုလေ့လာခြင်း၊ UMFCCIသို့သွားရောက်စုံစမ်းခြင်းစသည်တို့ ပြုလုပ်နိုင်သည်။ဤနည်းဖြင့်သုတေသီသည် အောင်မြင်သောလူငယ်များပါဝင်သည့်နမူနာတစ်ခုတည်ဆောက်ယူနိုင်ပြီး၎င်းတို့ အောင်မြင်ရသည့်အဓိကအကြောင်းတရားများကိုသုတေသန ပြုလုပ်နိုင်ပေမည်။

ဤဥပမာတွင်သုတေသီသည် (ပုံတွင်အနီဖြင့်ပြထားသည့်) အောင်မြင်သောလူငယ်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များအား စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များကြားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့ အစည်းများမှဖော်ထုတ်ရွေးချယ်သည်။ပြီးနောက်၎င်းတို့အားသုတေသနတွင်ပါဝင်ရန်ဖိတ်ကြားသည်။

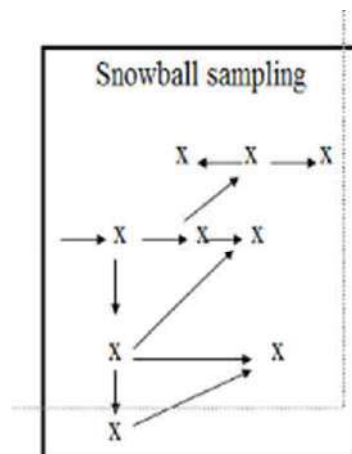
The advantages of purposive sampling are: (1) it doesn't involve any random selection process; (2) it is less costly and more readily accessible to the researcher; and (3) it guarantees that all relevant aspects of the research topic are included.

The disadvantages of purposive sampling are: (1) too much emphasis is placed on the ability of the investigator to assess which elements are typical and which are not; (2) as it is not random sampling, this method requires extensive preliminary information about the population that a researcher plans to study; and (3) like other non-probability sampling techniques, the evidence resulting from a study using purposive sampling can be used legitimately for this study only. In other words, it cannot be generalized to the entire population.

Snowball sampling

The main feature of snowball sampling is about building up a sample by collecting preliminary information about a specific population. Snowball sampling is useful when the researcher needs to locate key informants or critical cases. Snowball sampling is also used when a population listing or census are not available. It relies on previously identified members of a specific population to identify other members of the same population. It starts with one or two informants of a specific population who experience difficulties or do not live typical lives, i.e. female sex workers (FSW) or people who inject drugs (PWID). Snowball sampling is used frequently in qualitative research and field research.

For example, suppose that research topic is about widows formerly married to People living with HIV (PLHIV), i.e. women who lost their husband to HIV infection. The researcher will first have to ask around her/him about widows formerly married to a PLHIV husband, as data about this issue does not exist. After a first contact with a widow, the researcher will probably get to know other widows in the same case through self-help groups and therefore be able to build a sample of informants for the research project.

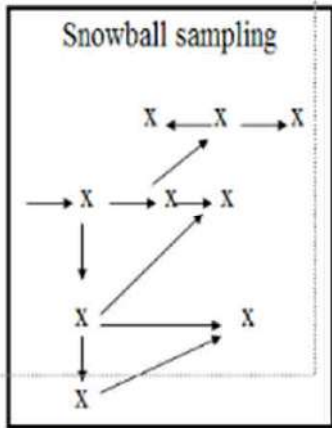
In this example, the researcher first contacts a widow of PLHIV (an informant of a specific population) and then identifies other members of the same population, and so on until the researcher reaches the required sample size.

စိစစ်ရွေးချယ်မှုနမူနာကောက်ယူနည်း၏အားသာချက်များမှာ (၁) ကြိုရာကျပန်းရွေးချယ်မှုမျိုးမဟုတ်ပေ။ (၂) ငွေကုန်ကြေးကျနည်းပြီးသုတေသီအတွက်လွယ်တင့်တူလက်လှမ်းမီနိုင်သည်။ (၃) သက်ဆိုင်ရာ / အကျိုးဝင်သည့်အချက်အလက်အစိတ်အပိုင်းဟူသမျှပါဝင်စေရန်အာမခံချက်ရှိသည်။ စိစစ်ရွေးချယ်မှုနမူနာကောက်ယူနည်း၏ အားနည်းချက်များမှာ (၁) မည်သည်ကစံနှုန်းနှင့်ကိုက်ညီပြီးမည်သည်ကမကိုက်ညီသည်ကိုဆန်းစစ်နိုင်သည့်သုတေသီ၏ စွမ်းရည်ပိုင်းကိုအသားပေးလွန်းသည်။ (၂) ကျပန်းနမူနာကောက်ခြင်းမဟုတ်သောကြောင့်၎င်းနည်းလမ်းတွင် သုတေသီလေ့လာရန်ရည်ရွယ်သည့်လူဦးရေနှင့်ပတ်သက်သောပဏာမအချက်အလက်များပိုပြီးလိုအပ်သည်။ (၃) အခြားသော ဖြစ်တန်စွမ်းနည်းနမူနာကောက်ယူနည်းများကဲ့သို့ပင်စိစစ်ရွေးချယ်မှုနမူနာကောက်ယူနည်းကိုအသုံးပြုသည့် လေ့လာချက်မှ ပေါ်ထွက်လာသောသက်သေအထောက်အထားများမှာ၎င်းလေ့လာချက်တွင်သာအသုံးပြုရန်အကျိုးဝင်သည်။ တနည်းဆိုသော်လူဦးရေတစ်ရပ်လုံးနှင့်ချိန်ထိုးပြီး ယေဘုယျဖွင့်ဆို ကောက်ချက်ချရန်မဖြစ်နိုင်ချေ။

နှင်းလုံးနမူနာကောက်ယူနည်း

နှင်းလုံးနမူနာ ကောက်ယူနည်း၏ထူးခြားချက်မှာသက်ဆိုင်ရာလူဦးရေတစ်ရပ်၏ပဏာမသတင်း အချက်အလက်များကိုစုဆောင်းခြင်းဖြင့်နမူနာတစ်ခုကိုတည်ဆောက်ယူခြင်း ဖြစ်သည်။နှင်းလုံးနမူနာကောက်ယူနည်းသည် သုတေသီအတွက်အရေးပါသောအချက်အလက်ပေးနိုင်မည့်သူများ (သို့) အထင်ကရကိစ္စရပ်များကိုရှာဖွေထောက်လှမ်းရာတွင် အသုံးဝင်သည်။လူဦးရေအားစာရင်းဇယားပြုလုပ်ထားမှု (သို့) သန်းခေါင်စာရင်းကောက်ယူထားမှုမရရှိနိုင်ပါကနှင်းလုံးနမူနာနည်းကို ပင်အသုံးပြုသည်။၎င်းနည်းသည်သက်ဆိုင်ရာလူဦးရေတစ်ရပ်အတွင်းလက်ဦးမဆွကတွ့ ရှိထားပြီးသားသူများကိုအကြောင်းပြုပြီး၎င်း လူဦးရေ၌ပင်ပါဝင်သောအခြားသူများအား ဖော်ထုတ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။အမျိုးသမီးလိင်လုပ်သားများသို့တည်းမဟုတ်မူးယစ်ဆေး အကြောထဲထိုးသွင်းသူများစသူတို့ကဲ့သို့ကျဉ်းထဲကျဉ်းထဲကျရောက်နေသူများ (ဝါ) သမရိုးကျဘဝဖြင့် နေထိုင်ခွင့်မရကြသူများစသည့် ထူးခြားသောလူဦးရေတစ်ရပ်မှအချက်အလက်ပေးနိုင်သူတစ်ယောက်စနစ်ယောက်စဖြင့်စတင်နိုင်သည်။နှင်းလုံးနမူနာကောက်ယူနည်း သည်အရည်အသွေးသုတေသနနှင့်ကွင်းဆင်းသုတေသနများတွင်ကြိမ်ဖန်များစွာအသုံးပြုလေ့ရှိသည်။

ဥပမာသုတေသနအကြောင်းအရာသည် HIV ဝေဒနာသည်နှင့်ပေါင်းသင်းနေထိုင်ခဲ့ဖူးသောမုဆိုးမများ (HIV ကူးစက်ပိုးကြောင့်ဆုံးပါးသွားသောလင်ယောက်ျားဖြစ်သူ၏ကျန်ရစ်သူမိန်းမများ) အကြောင်းဖြစ်သည်ဆိုပါစို့။အဆိုပါကိစ္စရပ်နှင့် ပတ်သက်သောအချက်အလက်တစ်ခုတရားမရှိသေးသောကြောင့်သုတေသီသည်ဦးစွာပထမနီးစပ်ရာပတ်ဝန်းကျင်တွင် HIV ရောဂါသည်ယောက်ျားနှင့်ပေါင်းသင်းနေထိုင်ခဲ့ဖူးသောမုဆိုးမများအကြောင်းကိုမေးမြန်းစုံစမ်းရမည်။အဆိုပါမုဆိုးမတစ်ယောက်နှင့် ဦးဆုံးဆက်သွယ်ပြီးသည့်နောက်၌သုတေသီသည်အပြန်အလှန်ဖေးမကူညီရေးအုပ်စုများမှတစ်ဆင့်အလားတူမုဆိုးမများကိုသိက မှမ်းလာပြီးသုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်အတွက်အချက်အလက်ပေးနိုင်သူနမူနာတစ်ခုတည်ဆောက်လာနိုင်မည်။

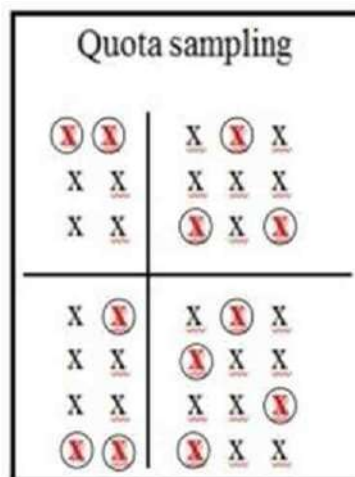
ဤဥပမာတွင်သုတေသီအနေနှင့် HIV ရောဂါသည် ယောက်ျား၏ကျန်ရစ်သူမိန်းမ (အနီးဖြင့် ပြထားသည့်သက်ဆိုင်ရာလူဦးရေမှ အချက်အလက်ပေးနိုင်သူတစ်ဦး) နှင့်ဦးစွာဆက်သွယ်လုပ်ပြီးအဆိုပါလူဦးရေမှအခြားသူများကို ဖော်ထုတ်ရမည်။ ဤနည်းဖြင့်လိုအပ်သောနမူနာအရေအတွက်အရွယ်အစားသို့ ရောက်ရှိလာသည်။

The advantages of snowball sampling are: (1) it makes easier to study under-explored communities or groups of people; and (2) it also helpsto develop an understanding of how a community or a group of people share similar experiences, lives, and jobs. The disadvantages of snowball sampling are: (1) the making of the sampling may use a lot of the researcher’s time before actually being able to conduct the research; (2) the sampling technique is difficult to apply when the sample exceeds certain limits; and (3) the findings can’t be generalized to the population.

Quota sampling

The main feature of ‘quota sampling’ is that of a convenience sampling within groups of the population. It is based on the proportion of sub-groups of individuals needed to represent similar proportions in the entire population. By using this sampling technique, a researcher makes sure that a certain number of sample units from different categories with specific characteristic appear in sample so that all these characteristics are represented. To be able to use quota sampling, census records must be up to date in order to obtain accurate proportion. It is used with great caution in social research.

For example, a researcher is interested in the attitudes of members of different religions towards the encouragement of formal education in Mandalay Region. It is estimated that 5% of the population in Myanmar is Hindu . However, in the Mandalay Region, the exact percentage of the Hindu population is not known. Therefore, there may be a risk of miscounting the Hindus population.. To ensuretheir inclusion, the researcher can set a quota of 5% Hindu for the sample. The sample will not be representative of the actual proportion in the Mandalay Region population. The findings may limit generalization to the regional population. But quota sampling guarantees that the views of Hindus are represented in the survey.

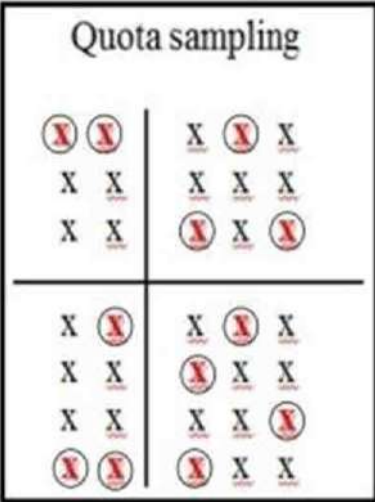
In this example, the researcher identifies quota samples (in circle) from populations representing each religion (a religion is represented by a quadrant) in order for the views of every religion to be reflected in the survey.

နှင်းခဲနမူနာကောက်ယူနည်း၏အားသာချက်များမှာ (၁) စူးစမ်းရှာဖွေမည့်အစုအဖွဲ့များ (၂) လူအုပ်စုများအား လေ့လာရာတွင်လွယ်ကူစေသည်။(၂) ဆင်တူသောအတွေ့အကြုံ၊ဘဝနှင့်အလုပ်အကိုင်များကိုအစုအဖွဲ့တစ်ခု (သို့) လူအုပ်စုတစ်ခုမည်သို့မည်ပုံမေ့ထားသည်ကိုနားလည်စေသည်။နှင်းခဲနမူနာကောက်ယူနည်း၏ အားနည်းချက်များမှာ (၁) သုတေသနမလုပ်မီနမူနာကောက်ယူရင်းဖြင့်သာသုတေသီ၏အချိန်တော်တော်များများကုန်သွားနိုင်သည်။ (၂) နမူနာအရေအတွက်သည်သတ်မှတ်ထားသောအရွယ်အစားထက်ကျော်လွန်သွားပါကအဆိုပါနမူနာကောက်ယူနည်းအား အသုံးပြုရန်ခက်ခဲသွားသည် (၃) တွေ့ရှိချက်များဖြင့်လူဦးရေတစ်ရပ်လုံးအားယေဘုယျပြုကောက်ချက်ဆွဲရန်မဖြစ်နိုင်ပေ။

အချိုးကျနမူနာကောက်ယူခြင်း

'အချိုးကျနမူနာကောက်ယူနည်း'၏ထူးခြားချက်မှာလူဦးရေတစ်ရပ်ရှိအုပ်စုများအတွင်းလွယ်ကူသက်သာနမူနာကောက်ယူနည်းတစ်နည်းဖြစ်သည်။၎င်းနည်းမှာလူဦးရေတစ်ရပ်လုံးရှိအုပ်စုကွဲများအားညီတူညီမျှကိုယ်စားပြုမည့်အချိုးအစားပေါ်တွင်အခြေပြုသည်။ထိုနမူနာစုဆောင်းနည်းအားအသုံးပြုခြင်းဖြင့်သုတေသီသည်အစားစားသောမျိုးတူအုပ်စုကွဲများ၏ပီသသတင်းများပါဝင်ပြီးကိုယ်စားပြုနိုင်သောနမူနာယူနစ်အရေအတွက်တစ်ခုကိုကျနသေချာစွာရရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။အချိုးကျနမူနာကောက်ယူမှုကိုအသုံးပြုနိုင်ရန်အလို့ငှာသန်းခေါင်စာရင်းအချက်အလက်များမှာခေတ်မီနေမှသာတိကျသောအချိုးပမာဏကိုရရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။လူမှုရေးသုတေသနတွင်၎င်းနည်းနာအားသတ်ကြီးစွာထားပြီးအသုံးပြုလေ့ရှိသည်။

ဥပမာမန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးရှိဘာသာပေါင်းစုံမှလူများ၏ ကျောင်းပညာရေးအားပေးမှုအပေါ် ထားရှိသောစိတ်သဘောထားနှင့်ပတ်သက်ပြီးသုတေသီတစ်ယောက်အနေနှင့်စိတ်ဝင်စားသည်ဆိုပါစို့။ခန့်မှန်းချက်အရ မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးတွင် ဟိန္ဒူဘာသာဝင်ဦးရေ ၅% မျှရှိသည်။ သို့သော်လည်းမန္တလေးတိုင်း ဒေသကြီးရှိဟိန္ဒူဘာသာဝင်ရာခိုင်နှုန်းကိုမသိရှိရသောကြောင့်သုတေသီအနေဖြင့်ဟိန္ဒူလူဦးရေကိုမှားယွင်းစေရန်လိုက်နိုင်သည်။၎င်းတို့မကြွင်းမကျန်ဘဲပါဝင်စေရန်သုတေသီအနေဖြင့်ဟိန္ဒူ ၅% အချိုးကိုထည့်သွင်းနိုင်သည်။ ယင်းနမူနာသည်မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၏လူဦးရေအချိုးအစားအမှန်ကိုကိုယ်စားပြုမည်မဟုတ်ပေ။ တွေ့ရှိချက်များမှာလည်းအဆိုပါတိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုလုံးနှင့်ယှဉ်၍ယေဘုယျပြုကောက်ချက်ဆွဲရန်ခက်ခဲပေမည်။သို့သော် စစ်တမ်းတွင်ဟိန္ဒူဘာသာဝင်များ၏အမြင်လည်းကိုယ်စားပြုပါဝင်စေရန်မူအချိုးကျနမူနာကောက်ယူနည်းကအာမခံနိုင်သည်။

ဤဥပမာတွင်သုတေသီသည် (ပုံတွင်အနီဖြင့်ပြထားသော) အချိုးကျနမူနာများအားဘာသာတစ်ခုချင်းစီကိုကိုယ်စားပြုသည့်လူဦးရေမှဖော်ထုတ်ရွေးချယ်ခြင်းဖြင့်ဘာသာတစ်ခုချင်းစီ၏ (ဘာသာတစ်ခုချင်းစီအားမျဉ်းများဖြင့်ပိုင်းခြားပြထားသည်။)ထင်မြင်ယူဆချက်များသည်စစ်တမ်းတွင်ထင်ဟပ်လာသည်။

The advantages of quota sampling are: (1) it is considerably less costly than most other sampling methods; (2) it can be quickly administered; and (3) it guarantees the inclusion of certain types of people in the sample.

The disadvantages of quota sampling are: (1) it gives too much opportunity for the researcher to select the most accessible information needed for study as the researcher may even select his/her friends. The researcher has to remember that the most accessible elements are not necessarily the typical elements of the population under study; and (2) the findings can't be generalized to the population.

TO SUM UP, THE MAIN POINTS TO REMEMBER ABOUT THIS CHAPTER ARE:

- Non-probability samples are those in which members of the population have an unknown (or perhaps no) chance of being selected;
- Convenience sampling is usually used in studies which focus on a specific population that can be easily identified and select from this population a sample of individuals or households;
- Purposive sampling means that the researcher hand-picks individuals or households based on the features or experiences that the researcher intends to study;
- Snowball sampling is about creating a sampling from a network of people sharing similar features or experiences. This network is created during the research process;
- Quota sampling is about sampling **groups** of individuals or households based on their known proportion in the entire population.

အချိုးကျနမူနာကောက်ယူနည်း၏အားသာချက်များမှာ (၁) ၎င်းနည်းသည်အခြားသောနမူနာကောက်ယူနည်းများထက်အလွန်တရား ငွေကုန်ကြေးကျသက်သာသည်။ (၂) လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ရာတွင်လျင်မြန်သည်။ (၃) သတ်မှတ်ထားသည့်လူအမျိုးအစားများ နမူနာတွင်ပါဝင်စေရန်အာမခံချက်ရှိသည်။အချိုးကျနမူနာကောက်ယူနည်း၏အားနည်းချက်များမှာ (၁) သုတေသီသည်၎င်း၏ မိတ်ဆွေကိုပင်နမူနာအဖြစ် ရွေးချယ်နိုင်သည်ဖြစ်ကြောင့် လေ့လာချက်အတွက်လက်လှမ်းအမီနိုင်ဆုံးသောအရာများကို ရွေးချယ်ရန်သုတေသီအားအခွင့်အရေးပေးလွန်းရာရောက်သည်။လက်လှမ်းအမီနိုင်ဆုံးအရာများမှာ လေ့လာဆဲလူဦးရေမှသမရိုးကျဖွဲ့ စည်းပါဝင်သည့်အရာများ ဖြစ်ရန်မလိုအပ်ကြောင်းကိုသုတေသီအနေနှင့်သတိထားရန်လိုအပ်သည်။ (၂) တွေ့ရှိချက်များအားလူဦးရေတစ်ရပ်လုံးသို့ချိန်ထိုးပြီး ယေဘုယျပြု ကောက်ချက်ဆွဲရန်မဖြစ်နိုင်ချေ။

အချုပ်ဆိုရသော်ဤအခန်းတွင်မှတ်သားစရာအဓိကအချက်များမှာ

- ဖြစ်တန်စွမ်းနည်းနမူနာတွင် လေ့လာမည့်လူဦးရေတွင်ပါဝင်သူများမှာအရွေးချယ်ခံရနိုင်စရာ အခွင့်အလမ်း ကျန်သေချာစွာမရှိပေ။ (သို့မဟုတ်အခွင့်အလမ်းလုံးဝမရှိချေ)။
- လွယ်လင့်တကူရှာဖွေဖော်ထုတ်၍ရနိုင်သောလူဦးရေတစ်ရပ်ပေါ်တွင်အာရုံစိုက်သော လေ့လာချက်များတွင် လွယ်ကူသက်သာနမူနာကောက်ယူနည်းကိုအသုံးပြုလေ့ရှိပြီးနမူနာပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်အိမ်ထောင်စုများအား၎င်းလူဦး ရေမှသာ ရွေးချယ်လေ့ရှိသည်။
- စိစစ်ရွေးချယ်နမူနာကောက်ယူနည်းဆိုသည်မှာသုတေသီမှ၎င်းလေ့လာလိုသောစရိုက်လက္ခဏာ၊၎င်းလေ့လာလို သောအတွေ့အကြုံကိုအခြေခံ၍လူပုဂ္ဂိုလ် (သို့) အိမ်ထောင်စုများအား ရွေးချယ်ခြင်းဖြစ်သည်။
- နှင်းလုံးနမူနာကောက်ယူနည်းမှာတူညီသောစရိုက်လက္ခဏာ (သို့) တူညီသောအတွေ့အကြုံရှိသောလူ အသိုင်းအဝိုင်းတစ်ခုမှနမူနာစုဆောင်းမှုပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။အဆိုပါအသိုင်းအဝိုင်းအားသုတေသနလုပ်ငန်းစဉ် အတွင်းဖန်တီးသည်။
- အချိုးကျနမူနာရွေးချယ်ခြင်းဆိုသည်မှာလူပုဂ္ဂိုလ် (သို့) အိမ်ထောင်စုအုပ်စုများအားလူဦးရေတစ်ရပ်လုံးမှ သက်ဆိုင်ရာအချိုးအလိုက်နမူနာကောက်ယူခြင်းဖြစ်သည်။

BASIC 7. SAMPLING: PROBABILITY SAMPLING

THE CHAPTER IS ABOUT:

- The use of an advanced method of sampling, i.e. probability sampling;
 - The different methods used for probability sampling;
 - The advantages and disadvantages of using probability sampling.
-

SAMPLING

Sampling is the proper way of selecting a limited number of persons for study and discover things that apply to a large population which cannot be studied as a whole. In other words, it is about learning something about a large population without having to study every member of this population. Understanding the logic of sampling is essential to doing social research. It is a research method, a research technique. It is a means to an end (i.e. the production of research findings).

PURPOSE OF SAMPLING

The purpose of sampling is to ensure that the findings in study accurately represent what is going on in the population of interest and to generalize findings from sample to population. There are two types of sampling: probability sampling and non-probability sampling (See Chapter on 'Non-Probability Sampling').

Generally-speaking, social science research using qualitative methods apply non-probability sampling while biological and epidemiological research using quantitative methods apply probability sampling. Non-probability samplings are useful when the researcher has limited resources.

SAMPLING UNIT

Before starting the research project, it is important to define the sampling unit. The decision about how to define the basic sampling unit depends on what information is available or needed before beginning the sampling. For example, in studying child literacy, some villages or refugee camps may have lists of children under 5 years of age. In such cases, it may be easier to directly select children for the survey. However, in most cases, the basic sampling unit is the household because households may be listed in registration databases or because households are easier to identify and select after arriving at the site under study.

SAMPLING FRAME

Sampling frame is a complete list of sampling units for the entire population. For example, it can be a complete list of households or children at the site. The ward or village administrative office has this kind of list, which can be used as the sampling frame.

အခြေခံအဆင့် ၇. နမူနာကောက်ယူနည်း

ဤအခန်းတွင်

- နမူနာကောက်ယူခြင်းအဆင့်မြင့်နည်းလမ်းတစ်ရပ်အားအသုံးပြုပုံ၊ ဥပမာ-ဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာကောက်ယူနည်း
- ဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာကောက်ယူနည်းတွင်အသုံးပြုသောနည်းလမ်းအမျိုးမျိုး
- ဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာကောက်ယူနည်းအသုံးပြုခြင်း၏အားသာချက်များနှင့်အားနည်းချက်များတို့ပါဝင်ပါသည်။

နမူနာကောက်ယူခြင်း

နမူနာကောက်ယူခြင်းဆိုသည်မှာ လေ့လာရန်အလို့ငှာလူနည်းစုတစ်ရပ်အားသင့်လျော်သောနည်းလမ်းတစ်ခုဖြင့် ရွေးချယ်ခြင်းဖြစ်ပြီး ၎င်းမှတစ်ဆင့်အားလုံးအား လေ့လာမှုပြုလုပ်ရန်မလွယ်ကူသောလူအများစုကြီးနှင့်ပတ်သက်သော အကြောင်းအရာများအား လေ့လာဖော်ထုတ်ရခြင်း ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းဆိုရလျှင်လူများစုကြီးတစ်ရပ် လုံးအားတစ်ဦးချင်းစီလေ့လာရန်မလိုဘဲတိုလူစုကြီးနှင့်ပတ်သက်၍ လေ့လာခြင်း ဖြစ်သည်။ နမူနာကောက်ယူခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော ယုတ္တိဗေဒအားနားလည်ထားခြင်းသည်လူမှုရေးသုတေသနလုပ်ဆောင်ရာတွင်အရေးပါပါသည်။ ၎င်းမှာသုတေသနနည်းလမ်းတစ်ရပ်၊ နည်းပညာတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ သုတေသန၏အန္တိမပန်းတိုင် (ဆိုလိုသည်မှာ-သုတေသန မှရှာဖွေတွေ့ရှိမှုများ) သို့ ရောက်ရှိရန်ကြားခံနည်းလမ်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

နမူနာကောက်ယူခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်

နမူနာကောက်ယူခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်မှာလေ့လာမှုမှရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များသည်ရည်ရွယ်ထားသည့် (လူ) အုပ်စုကြီးတစ်ခုလုံးအားတကျစွာကိုယ်စားပြုကြောင်းသေချာမှုရှိစေရန်ဖြစ်ပြီး၊ နမူနာအုပ်စုငယ်၏ရှာဖွေတွေ့ရှိမှုများမှသည် (လူ) အုပ်စုကြီးတစ်ခုလုံးနှင့်ပတ်သက်၍ကောက်ချက်ဆွဲယူရန်ဖြစ်သည်။ ယေဘုယျအနေဖြင့်- နမူနာကောက်ယူခြင်းတွင်- ဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာကောက်ယူနည်း (Probability Sampling) နှင့်ဖြစ်တန်စွမ်းနည်းသောနမူနာကောက်ယူနည်း (Non-Probability Sampling) ဟူ၍နှစ်မျိုးရှိပါသည်။

ခြုံငုံပြောရလျှင်မူလူမှုရေးသိ သုတေသနပိုင်းဆိုင်ရာတွင်ဖြစ်တန်စွမ်းနည်းသောနမူနာကောက်ယူနည်း (Non-Probability Sampling) ကိုသုံးသောအရည်အသွေးစံထားလေ့လာမှုမျိုးကို ပြုလုပ်လေ့ရှိပြီး၊ ဇီဝဗေဒဆိုင်ရာနှင့် ကူးစက်ရောဂါပြန့်ပွားမှုပိုင်းဆိုင်ရာသုတေသနမျိုး၌ဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာကောက်ယူနည်း Probability Sampling ကိုအသုံးပြုသောအရေအတွက်စံထားလေ့လာမှုမျိုးကိုအသုံးပြုပါသည်။ သုတေသီအနေဖြင့်အကန့်အသတ်ဖြင့်သာရှိသောအရင်းအမြစ်မျိုးကိုအသုံးပြုရသည့်အခါ၌ဖြစ်တန်စွမ်းနည်းသောနမူနာကောက်ယူနည်းများ (Non-Probability Sampling) မှာအသုံးဝင်ပါသည်။

နမူနာကောက်ယူမှုဆိုင်ရာယူနစ် (Sampling Unit)

သုတေသနတစ်ရပ်မစတင်မှီနမူနာကောက်ယူမှုဆိုင်ရာယူနစ်ကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရန်အရေးကြီးပါသည်။ ဤအခြေခံကျသောနမူနာကောက်ယူမှုဆိုင်ရာယူနစ်ကိုမည်သို့သတ်မှတ်မည်ဟူသောဆုံးဖြတ်ချက်မှာနမူနာကောက်ယူမှုစတင်မှီမည်သည့်သတင်းအချက်အလက်များလိုအပ်မှုရှိသည် (သို့) ရနိုင်ချေရှိသည်ဟူသော အချက်ပေါ်မူတည်ပါသည်။ ဥပမာဆိုရလျှင်ကလေးများအဟာရချို့တဲ့မှုကို လေ့လာရာ၌အချို့သောကျေးရွာများ(သို့)ဒုက္ခသည်စခန်းများ၌အသက် ၅နှစ်အောက်ကလေးစာရင်းရှိကောင်းရှိနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ရှိလျှင်စစ်တမ်းအတွက်ကလေးများကိုလွယ်လင့်တကူတိုက်ရိုက်ရွေးချယ်နိုင်ပေမည်။ သို့သော်ကိစ္စရပ် တော်တော်များများ၌အိမ်ထောင်စုများကိုသာစာရင်းသွင်းမှတ်ထားလေ့ရှိသဖြင့်လည်းကောင်း၊ အရပ်ဒေသတစ်ခုသို့ လေ့လာရန်ရောက်ရှိသည့်အခါ၌အိမ်ထောင်စုများသည်လွယ်ကူစွာ ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်နိုင်သဖြင့်လည်းကောင်းအခြေခံနမူနာကောက်ယူမှုယူနစ်မှာအိမ်ထောင်စုများ ဖြစ်လေ့ရှိသည်။

နမူနာကောက်ယူမှုဆိုင်ရာအခြေခံစာရင်း (Sampling Frame)

နမူနာကောက်ယူမှုဆိုင်ရာအခြေခံစာရင်းဆိုသည်မှာ (လူ)အုပ်စုကြီးတစ်ခုလုံးအတွက်နမူနာ ကောက်ယူမှုဆိုင်ရာယူနစ်များ၏ပြည့်စုံသောစာရင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့်အဟာရချို့တဲ့မှုနှင့်ပတ်သက်၍ လေ့လာမည့်နေရာဒေသ၏ကလေးများ(သို့)အိမ်ထောင်စုများစာရင်းအပြည့်အစုံ ဖြစ်သည်။ ရပ်ကွက်(သို့)ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးရုံးများ၌ဤကဲ့သို့သော နမူနာကောက်ယူမှုဆိုင်ရာအခြေခံစာရင်းအဖြစ်သုံးနိုင်သောစာရင်းမျိုးရှိပါသည်။

REPRESENTATIVE SAMPLE

A representative sample is a sample which has all the important characteristics of a population. A required sample is drawn from a representative sample and statistical inference is drawn from the obtained findings.

PROBABILITY SAMPLING

Probability samples are those in which every element of population has a known chance of being included. In other words, every individual or object in the population of interest has an equal chance of being chosen for the study.

Non-probability sampling is used when there is no sampling frame for an available population. It is also used when a probabilistic approach is not necessary. Non-probability samples are those in which members of the population have an unknown (or perhaps no) chance of being selected.

Probability samples are *usually* more representative than non-probability samples of the populations. Because of this, probability samples tend to increase the possibility of generalizing the results to the entire population. In probability sampling, every individual or object in the population of interest has an equal chance of being chosen for study. For example, when a selection is made about primary school students in Yangon, all primary school students in Yangon have equal chance of being chosen for the study.

The idea behind probability sampling is to provide useful and representative descriptions of the total population. A sample of individuals from the population under study must contain essentially the same variations that exist in the entire population. In many cases, probability samples are only used for large-scale surveys, something that cannot be done by organizations with limited human resources and financial capacity. There are different sampling techniques that will have to be chosen depending on the situation under study. Commonly-used probability sampling techniques are: (1) Simple Random Sampling (SRS); (2) systematic random sampling; (3) stratified sampling; (4) cluster sampling; and (5) multi-stage sampling.

SIMPLE OR SYSTEMATIC RANDOM SAMPLING (SRS)

If a complete list of sampling units (households or children) is available for the entire population, the researcher can choose a sample by Simple or Systematic Random Sampling (SRS).

In SRS, individual basic sampling units are chosen directly from a list of all eligible basic sampling units (sampling frame).

Systematic random sampling can be done on the ground without having a list of all basic sampling units. If the actual houses are arranged in some order and the total number of households is known, then a sampling interval (n) can be calculated. The sampling interval is derived from the calculation of the complete sampling units divided by required sample size. The first household is randomly selected. Then, every n^{th} household can be selected by walking or driving through the population and counting houses.

ကိုယ်စားပြုနမူနာ (Representative Sample)

ကိုယ်စားပြုနမူနာတစ်ရပ်ဆိုသည်မှာ (လူ) အုပ်စုကြီး၏အရေးကြီးသောဝိသေသလက္ခဏာအားလုံးပါဝင်သောနမူနာ အစုတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ လိုအပ်သောနမူနာအစုကို ကိုယ်စားပြုနမူနာအုပ်စုမှထုတ်နုတ်ကောက်ယူနိုင်ပြီးပေါ်ထွက်လာသည့်ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များအားစာရင်းအင်းဆိုင်ရာကောက်ချက်များချမှတ်ယူနိုင်သည်။

ဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာကောက်ယူနည်း (Probability Sampling)

ဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာများဆိုသည်မှာ (လူ)ဦးရေအုပ်စုကြီး၏အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုချင်းစီတိုင်းသည်နမူနာအစုတွင်ပါဝင်နိုင်ချေရှိခြင်းကိုဆိုလိုသည်။ တစ်နည်းဆိုရလျှင်လူဦးရေအုပ်စုကြီး၏တစ်ဦးချင်းစီ(သို့) တစ်ခုချင်းစီတိုင်းသည် လေ့လာမှုအတွက်ရွေးချယ်ခံရမှုတွင်တူညီသောအခွင့်အလမ်းရှိခြင်းဖြစ်သည်။

လူဦးရေအုပ်စုကြီးတစ်ခုလုံးအတွက်နမူနာကောက်ယူမှုဆိုင်ရာအခြေခံစာရင်း (Sampling Frame) မရှိလျှင်ဖြစ်တန်စွမ်းနည်းသောနမူနာကောက်ယူနည်း (non-Probability Sampling) ကိုအသုံးပြုသည်။ ဖြစ်တန်စွမ်းနည်းလမ်းကို အသုံးပြုရန် မလိုအပ်ပါကလည်း ဤနည်းကိုအသုံးပြုပါသည်။ ဖြစ်တန်စွမ်းနည်းသောနမူနာ (non-Probability Samples) ဆိုသည်မှာ လေ့လာမည့်ဦးရေအုပ်စုကြီး၏အဖွဲ့ဝင်များအနေဖြင့်ရွေးချယ်ခံရမှုတွင်ပါဝင်နိုင်ရန်အခွင့်အလမ်းမရသော၊ မသိသောအခြေအနေဖြစ်သည်။

ဖစ်တန်စွမ်းနမူနာများသည်ဖြစ်တန်စွမ်းနည်းသောနမူနာများထက်စာလျှင်ဦးရေအုပ်စုကြီးတစ်ခုလုံးကိုပို၍ကိုယ်စားပြုလေ့ရှိသည်။ သို့အတွက်ကြောင့်ပင်ဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာများသည်လေ့လာမည့်ဦးရေအုပ်စုကြီးတစ်ခုလုံးနှင့်ပတ်သက်သောရလဒ်များကိုကောက်ချက်ဆွဲယူနိုင်ချေပိုမြင့်မားပါသည်။ ဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာကောက်ယူနည်းတွင်လေ့လာမည့်အုပ်စုကြီး၏အဖွဲ့ဝင်တိုင်းသည်လေ့လာမှုအတွက်ရွေးချယ်ခံရမှုတွင်တူညီသောအခွင့်အလမ်းရှိကြသည်။ ဥပမာ- ရန်ကုန်မြို့ရှိမူလတန်း ကျောင်းသားများတွင်ရွေးချယ်မှုပြုလုပ်မည်ဆိုပါကရန်ကုန်မြို့ရှိမူလတန်းကျောင်းသားအားလုံး (သို့) တစ်ဦးချင်းစီတိုင်းသည်လေ့လာမှုအတွက်ရွေးချယ်ခံရမှုတွင်တူညီသောအခွင့်အလမ်းများရှိကြသည်။

ဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာကောက်ယူခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်မှာလူဦးရေအုပ်စုကြီးတစ်ခုလုံးနှင့်ပတ်သက်၍အသုံးဝင်၍ကိုယ်စားပြုသောဖွင့်ဆိုချက်များဖော်ထုတ်နိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ လေ့လာမည့်လူဦးရေအုပ်စုကြီးမှကောက်ယူထားသောနမူနာလူနည်းစုသည် ထိုအုပ်စုကြီးတစ်ခုလုံးတွင်ပါဝင်သည့်ဝိသေသများနှင့်ထူးခြားကွဲပြားစုံလင်မှုကိုပါဝင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ကိစ္စရပ်တော်များများတွင်မူဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာကောက်ယူခြင်းကိုအကြီးစားစစ်တမ်းကောက်ယူမှုများတွင်သာအသုံးပြုကြပြီးငွေကြေးနှင့်လူအင်အားအကန့်အသတ်ရှိသောအဖွဲ့အစည်းငယ်များအနေဖြင့်လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းမရှိချေ။

နမူနာကောက်ယူနည်းလမ်းအမျိုးမျိုးရှိပြီးလေ့လာမှုပြုမည့်အနေအထားပေါ်မူတည်၍ရွေးချယ်အသုံးပြုနိုင်သည်။ အများအားဖြင့်အသုံးပြုကြသောဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာကောက်ယူနည်းများမှာ-(၁) ရိုးရှင်းသောကျပန်းနမူနာကောက်ယူနည်း (Simple Random Sampling -SRS) -(၂) စနစ်တကျရှိသောကျပန်းနမူနာ ကောက်ယူနည်း (Systematic Random Sampling) -(၃) အုပ်စုတစ်ခုကိုဦးတည်သတ်မှတ်၍နမူနာကောက်ယူနည်း (Stratified Sampling) -(၄) မျိုးတူအုပ်စုနမူနာကောက်ယူနည်း (Cluster Sampling) နှင့် -(၅) အလွှာစုံအဆင့်တန်းစုံနမူနာကောက်ယူနည်း (multi-stage sampling) တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ရိုးရှင်းသော(သို့)စနစ်တကျရှိသောကျပန်းနမူနာကောက်ယူခြင်း

လူဦးရေအုပ်စုကြီးတစ်ခုလုံးအတွက်နမူနာကောက်ယူမှုယူနစ်များ (အိမ်ထောင်စုများ၊ ကလေးငယ်များစသည်) ပြည့်စုံသော စာရင်းတစ်ရပ်ရှိလျှင်သုတေသီအနေဖြင့်ရိုးရှင်းသောကျပန်းနမူနာကောက်ယူခြင်း(သို့)စနစ်တကျရှိသောကျပန်းနမူနာကောက်ယူနည်း (SRS) ကိုအသုံးပြု၍နမူနာအစုတစ်ရပ်ကိုရွေးချယ်နိုင်သည်။ ဤ SRS နည်းတွင်အခြေခံ နမူနာကောက်ယူမှုဆိုင်ရာယူနစ်တစ်ခုချင်းစီသည်အခြေခံနမူနာကောက်ယူခြင်းယူနစ်များတွင်အားလုံးအကျုံးဝင်သောစာရင်းတစ်ရပ် (နမူနာကောက်ယူမှုဆိုင်ရာအခြေခံစာရင်း Sampling Frame) မှတိုက်ရိုက်ရွေးချယ်ကောက်ယူနိုင်သည်။

စနစ်တကျကျပန်းနမူနာကောက်ယူနည်းတွင်မူအခြေခံနမူနာကောက်ယူခြင်းယူနစ်အားလုံးပါဝင်သည့်စာရင်းတစ်ရပ်ရှိစရာမလိုဘဲကောက်ယူနိုင်သည်။ လက်တွေ့တွင်အိမ်များသည်အစီအစဉ်တကျတည်ရှိပြီးအိမ်ထောင်စုများ၏စုစုပေါင်းအရေအတွက်ကိုသိပါကနမူနာကောက်ယူမှုကြားခံအကွာအဝေးပမာဏ Sampling Interval (n) ကိုတွက်ချက်နိုင်သည်။

ဤနမူနာကောက်ယူမှုကြားခံအကွာအဝေးသည်နမူနာကောက်ယူမှုဆိုင်ရာယူနစ်အရေအတွက်များအားလိုအပ်သည့်နမူနာအစုအရွယ်အစား (Sample size) ဖြင့်စားခြင်းဖြင့်တွက်ချက်ရရှိနိုင်သည်။ ပထမဆုံးသောအိမ်ထောင်စုကို မူကျပန်းရွေးချယ်လိုက်ပါ။ ထို့နောက် r^{th} အကြိမ်မြောက်အိမ်ထောင်စုတိုင်းကိုလမ်းလျှောက်ရင်း(သို့)ကား မောင်းရင်းအိမ်များအား ရေတွက်သွားဖြင့်ဖြင့် ရွေးချယ်နိုင်သည်။

Simple random sampling

Simple random sampling is the process in which each sampling unit (child, individual, or household) is selected one after another from a list of eligible sampling units (sampling frame). Simple random sampling can be done in many ways, but it requires a complete list of all the basic sampling units in a population.

a) The prototypical method for simple random sampling is to write the name of each household, individual, or child on a piece of paper, then put all the pieces of paper in a bowl and randomly select as many pieces of paper as the number of households, individuals, or children needed for the survey. If there are 10,000 households in the population, however, it would take a very long time to write all the names on the 10,000 pieces of paper.

b) Another way is to number the households. Then random numbers between 1 and the total number of basic sampling units are selected from a random number table (shown below) or generated on a calculator or computer. The household which has the same number as the random number is included in the sample. The quantity of random numbers selected equals the desired number of sampling units, as determined by the sample size calculation.

Simple Random Sampling																						
Population	Sample Method	Resulting Sample																				
<p>The population identified uniquely by number</p> 	<p>Selection by random number</p> <table border="1" data-bbox="686 1131 933 1355"> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>X</td><td></td><td></td><td>X</td></tr> <tr><td></td><td>X</td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td>X</td><td>X</td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </table>					X			X		X					X	X					 <p>Every member of the population has an equal chance of being selected into the sample</p>
X			X																			
	X																					
		X	X																			

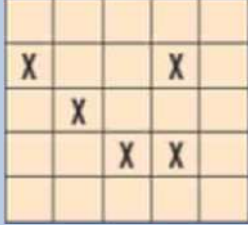

In this example, we have 25 people (17 happy, 4 neither happy nor unhappy, and 4 unhappy). Five simple random samples are selected from that population. Everyone has an equal chance of being selected into the sample. The resulting sampling is: 3 happy persons, 1 person neither happy nor unhappy, and 1 unhappy. With the simple random sampling technique, the resulting sample has proportions similar to the population.

ရိုးရှင်းသောကျွန်းနမူနာကောက်ယူနည်း (Simple Random Sampling)

ရိုးရှင်းသောကျွန်းနမူနာကောက်ယူနည်းဆိုသည်မှာနမူနာကောက်ယူမှုဆိုင်ရာယူနစ် (ကလေး၊လူပုဂ္ဂိုလ်၊အိမ်ထောင်စု စသည်) ကိုနမူနာကောက်ယူမှုဆိုင်ရာယူနစ်များအားလုံးအကျုံးဝင်သောစာရင်း (နမူနာကောက်ယူမှုဆိုင်ရာအခြေခံစာရင်း Sampling Frame) မှတစ်ကြိမ်လျှင်တစ်ခုစီရွေးချယ်ကောက်ယူနိုင်သည်။ရိုးရှင်းသောကျွန်းနမူနာ ကောက်ယူခြင်းကို နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့်ပြုလုပ်နိုင်သည်။သို့သော်လူဦးရေအုပ်စုကြီးတစ်ခုလုံး၏အခြေခံနမူနာ ကောက်ယူမှုဆိုင်ရာ ယူနစ်များအားလုံး၏ ပြည့်စုံသောစာရင်းတစ်ရပ်လိုအပ်ပါသည်။

(က) ရိုးရှင်းသောကျွန်းနမူနာကောက်ယူမှုဆိုင်ရာနမူနာပုံစံငယ်နည်းလမ်းတစ်ရပ်အနေဖြင့်အိမ်ထောင်စုလူပုဂ္ဂိုလ်(သို့) ကလေးငယ်တစ်ဦးစီ၏အမည်များကိုစာရွက်ငယ်များတွင်ချရေးပြီးထိုစာရွက်ငယ်အားလုံးကိုပန်းကန်လုံးတစ်ခုတွင်ထည့်၍စစ် တမ်းအတွက်လိုအပ်သည့်အိမ်ထောင်စုများ၊လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ကလေးငယ်များအရေအတွက်ကိုကျွန်းရွေးချယ်ယူခြင်းဖြင့်ပြုလုပ် နိုင်သည်။သို့သော်အကယ်၍လူဦးရေအုပ်စုကြီးတစ်ခုလုံးအနေဖြင့်အိမ်ထောင်စုပေါင်း၁၀,၀၀၀ရှိပါကထိုတစ်သောင်းလုံး၏ အမည်များအားစာရွက်ငယ်များတွင်ချရေးခြင်းသည်အချိန်များစွာယူပေလိမ့်မည်။

(ခ) အခြားနည်းတစ်ခုမှာအိမ်ထောင်စုများအားအမှတ်စဉ်သတ်မှတ်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့နောက်တစ်ခုအခြေခံ နမူနာ ကောက်ယူမှုနည်းစုစုပေါင်းအရေအတွက်ကြားကျွန်းအမှတ်စဉ်များကိုကျွန်းအမှတ်စဉ်ဇယားတစ်ခု(အောက်တွင်ဖော်ပြ ပါအတိုင်း) သို့မဟုတ်ဂဏန်းပေါင်းစက်သို့မဟုတ်ကွန်ပျူတာဖြင့်ရွေးထုတ်ယူနိုင်သည်။ ကျွန်းအမှတ်စဉ်နှင့်တူသော အိမ်ထောင်စုနံပါတ်ကိုနမူနာအစုတွင်ထည့်သွင်းပါ။ရွေးချယ်လိုက်သောကျွန်းအမှတ်စဉ်များ၏အရေအတွက်သည်နမူနာ အုပ်စုအရွယ်အစားတွက်ချက်မှုရရှိသောလိုအပ်သောနမူနာကောက်ယူမှုဆိုင်ရာယူနစ်အရေအတွက်နှင့်တူညီသည် အထိကောက်ယူရမည်။

ရိုးရှင်းသောကျွန်းနမူနာကောက်ယူခြင်း		
လူဦးရေအုပ်စုအရေအတွက်စုစုပေါင်း	နမူနာကောက်ယူမှုနည်းလမ်း	နမူနာရလဒ်
<p>သီးသန့်အမှတ်စဉ်များသတ်မှတ်ပေးထားသော လူဦးရေစုစုပေါင်း</p> 	<p>ကျွန်းနံပါတ်ရွေးချယ်ခြင်း</p> 	 <p>လူဦးရေအုပ်စုစုစုပေါင်းတွင်ပါဝင်သူ တစ်ဦးချင်းစီတိုင်းသည်နမူနာအုပ်စု တွင်ပါဝင်နိုင်ရန်တူညီသော အခွင့်အရေးရှိကြသည်။</p>

ဤဥပမာတွင်လူ ၂၅ဦး (ပျော်ရွှင်သူ ၁၇ဦး၊ပျော်သည်လည်းမဟုတ်မပျော်သည်လည်းမဟုတ်သူ ၄)ဦးနှင့်မပျော်ရွှင်သူ (၄)ဦးရှိပါသည်။ထိုလူဦးရေစုစုပေါင်းမှရိုးရှင်းသောကျွန်းနမူနာရွေးချယ်မှုဖြင့်နမူနာအုပ်စုငယ်ငါးဦးရွေးချယ်ရရှိပါသည်။ လူအုပ်စုစုစုပေါင်းတွင်ပါဝင်သောအယောက်စီတိုင်းသည်နမူနာအုပ်စုတွင်ပါဝင်နိုင်ရန်တူညီသောအခွင့်အရေးရှိကြပါသည်။ နမူနာကောက်ယူမှုရလဒ်အနေဖြင့်ပျော်ရွှင်သူ (၃)ဦး၊ပျော်သည်လည်းမဟုတ်မပျော်သည်လည်းမဟုတ်သူ (၁)ဦး၊ မပျော်ရွှင်သူ(၁)ဦးဟူ၍ရရှိပါသည်။ရိုးရှင်းသောကျွန်းနမူနာကောက်ယူမှုနည်းဖြင့်ရရှိလာသောနမူနာအုပ်စုငယ်သည်လူဦး ရေစုစုပေါင်းအုပ်စုကြီးနှင့်အလားတူအမျိုးကျရလာပေါ်ထွက်လာပါသည်။

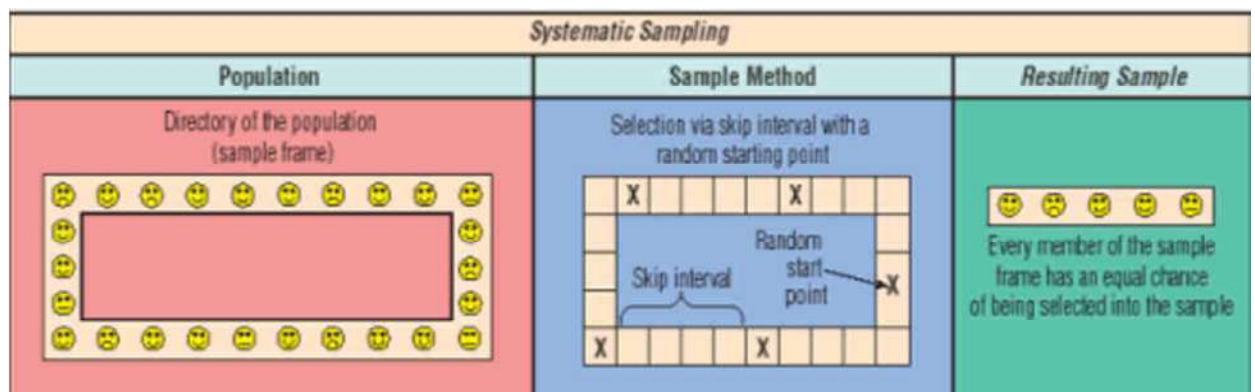
The advantages of Simple Random Sampling are: (1) all elements in the population have an equal and independent chance of being included; (2) it reflects all important segments of the population; (3) it serves as a foundation upon which all types of random samples are based.

The disadvantages of Simple Random Sampling are: (1) it does not fully exploit the knowledge of the researcher concerning the population; and (2) it does not guarantee that certain elements existing in small numbers will be included in any given sample.

Systematic random sampling

Systematic Random Sampling is an alternate method to random sampling. It may be much easier to use when the population is large. Systematic random sampling selects one household at random, then selects every n^{th} household thereafter, where “ n ” equals the sampling interval. The sampling interval is derived from the calculation of total number of sampling units in the population divided by the desired sample size. The first household is selected by choosing a random number between 1 and the sampling interval. Then the sampling interval is added to that number to select the next sampling unit. For all subsequent selections, the sampling interval is added until the end of the list of sampling units is reached. In systematic random sampling, every member of the sample frame has an equal chance of being selected into the sample.

For example, if there are 10,000 households in the population and a sample of 1,000 households is needed, the sampling interval is 10 (10,000 divided by 1,000). A random number between 1 and 10, the sampling interval in this example, is chosen to select the first household. Let us say that 3 was the random number. The second household is selected by adding the sampling interval of 10 to the random start of 3 to choose household number 13. Then 10 is added to this number to select household number 23, and so on.

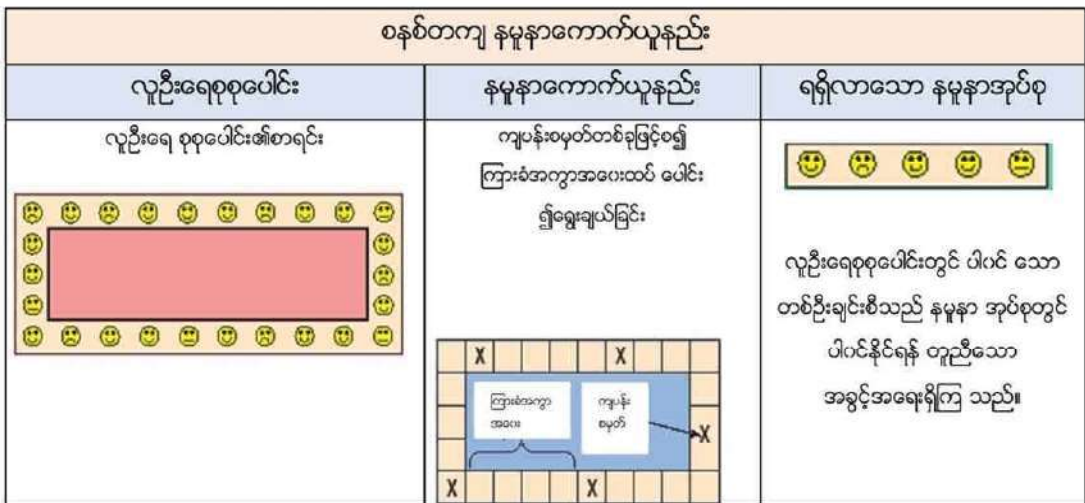
ရိုးရှင်းသောကျပန်းနမူနာကောက်ယူခြင်း၏အားသာချက်များမှာ- (၁) လူဦးရေစုစုပေါင်းတွင်ပါဝင်သူအယောက်စီတိုင်းသည်ရွေးချယ်ခံရမှုအတွက်သီးခြားလွတ်လပ်၍တူညီသောအခွင့်အရေးရှိကြသည်။ (၂) လူဦးရေစုစုပေါင်း၏အရေးပါသောအစိတ်အပိုင်းများအားလုံးကိုထင်ဟပ်ကိုယ်စားပြုသည်။ (၃) ကျပန်းနမူနာအားလုံးအခြေပြု နိုင်သည့်အုတ်မြစ်လည်းဖြစ်သည်။

အားနည်းချက်များအနေနှင့်မူ (၁) လူဦးရေအုပ်စုကြီးနှင့်ပတ်သက်သောသုတေသီ၏အသိပညာကိုအကုန်ထုတ်၍အသုံးပြုနိုင်ခြင်းမရှိခြေ။ (၂) ကောက်ယူမည့်နမူနာအုပ်စုတွင်လူဦးရေအုပ်စုကြီးရှိအရေအတွက်နည်းသောအချို့အုပ်စုခွဲငယ်များမှအဖွဲ့ဝင်များပါဝင်မည်ဟုအာမခံချက်မပေးနိုင်ခြေ။

စနစ်တကျကျပန်းနမူနာကောက်ယူနည်း (Systematic Random Sampling)

စနစ်တကျကျပန်းနမူနာကောက်ယူနည်းသည်ကျပန်းနမူနာကောက်ယူခြင်းအခြားနည်းတစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ စုစုပေါင်းလူဦးရေအုပ်စုသည်ကြီးမားလျှင်လည်းအလွယ်တကူအသုံးပြုနိုင်သည်။ စနစ်တကျကျပန်းနမူနာကောက်ယူခြင်းအနေဖြင့်ဦးစွာအိမ်ထောင်စုတစ်ခုကိုကျပန်းရွေးချယ်လိုက်သည်။ ထို့နောက် 'n' အကြိမ်မြောက်အိမ်ထောင်စုတိုင်းအားဆက်လက်ရွေးချယ်သည်။ ဤနေရာတွင် 'n' ဆိုသည်မှာနမူနာကောက်ယူခြင်းကြားခံအကွာအဝေးဖြစ်သည်။ ဤနမူနာကောက်ယူခြင်းကြားခံအကွာအဝေးကိုလူဦးရေစုစုပေါင်းတွင်ပါဝင်သည့်နမူနာကောက်ယူခြင်းယူနစ်အရေအတွက်စုစုပေါင်းအားလိုအပ်သည့်နမူနာအုပ်စုငယ်အရွယ်အစားပမာဏဖြင့်စားခြင်းဖြင့်တွက်ချက်ယူနိုင်သည်။ ပထမဆုံးသောအိမ်ထောင်စုကိုအမှတ်စဉ်တစ်နှင့်နမူနာကောက်ယူခြင်းကြားခံအကွာအဝေး 'n' ကြားရှိကျပန်းနမူနာအမှတ်စဉ်တစ်ခုရွေးချယ်ခြင်းဖြင့်ရရှိနိုင်သည်။ ထို့နောက်နမူနာကောက်ယူခြင်းကြားခံအကွာအဝေး 'n' ကိုထပ်ပေါင်းထည့်သွားခြင်းဖြင့်နောက်ထပ်နမူနာကောက်ယူမှု နှစ်တစ်ခုထပ်မံရရှိပါသည်။ နောက်ထပ်ရွေးချယ်ကောက်ယူမှုအားလုံးအတွက်နမူနာကောက်ယူခြင်းကြားခံအကွာအဝေးကိုနမူနာကောက်ယူမှုယူနစ်စာရင်းကုန်သည်အထိထပ်ပေါင်းထည့်သွားခြင်းဖြင့်ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ စနစ်တကျကျပန်းနမူနာကောက်ယူခြင်းတွင်နမူနာကောက်ယူခြင်းဆိုင်ရာအခြေခံစာရင်း (Sample Frame) မှအဖွဲ့ဝင်အားလုံးအနေဖြင့်နမူနာရွေးချယ်ခံရမှုအတွက် တူညီသောအခွင့်အရေးရှိကြသည်။

ဥပမာ - စုစုပေါင်းအိမ်ထောင်စု ၁၀၀၀ အတွက်နမူနာအရေအတွက် ၁၀၀၀ ကောက်ယူမည်ဆိုပါကနမူနာ ကောက်ယူခြင်းကြားခံအကွာအဝေးသည် (၁၀) (၁၀,၀၀၀/အား ၁,၀၀၀ ဖြင့်စားခြင်း) ဖြစ်သည်။ အမှတ်စဉ် ၁၀၀၀ နှင့် ဥပမာ၏နမူနာကောက်ယူခြင်းကြားခံအကွာအဝေး (၁၀) ကြားရှိကျပန်းနမူနာအမှတ်စဉ်တစ်ခုကို ရွေးချယ်ခြင်းအားဖြင့်ပထမဦးဆုံးသော အိမ်ထောင်စုကို ရွေးချယ်ရရှိသည်။ ဤနေရာတွင်ကျပန်းနမူနာအမှတ်စဉ် (၃) ဟုဆိုကြပါစို့။ ဒုတိယအိမ်ထောင်စုသည်အဆိုပါနံပါတ် (၃) အားနမူနာကြားခံအကွာအဝေး (၁၀) ထပ်ပေါင်းထည့်ခြင်းဖြင့်ရရှိလာသောအိမ်ထောင်စုအမှတ်စဉ် (၁၃) ဖြစ်သည်။ ထို့နောက်ထပ်မံ၍ (၁၀) ပေါင်းထည့်ခြင်းဖြင့် (၂၃)၊ (၃၃) စသည်ဖြင့်အိမ်ထောင်စုအမှတ်စဉ်များဆက်လက်ရရှိမည်ဖြစ်သည်။

In this example, we have 25 people and the desired sample size is 5. Sampling interval is therefore $25/5 = 5$. A random starting point is chosen as 3. Therefore, the sampling interval of 5 is added to the random starting point and the selection is done via skipping sampling interval: 3, 8, 13, 18, and 23.

However, in many cases, like most areas in Myanmar, no list of all children, individuals, or households exists, and the dwellings are not arranged in neat rows. In such populations, survey workers may need to use cluster sampling. Many organizations, especially those working in emergency situations, are very familiar with cluster sampling.

CLUSTER SAMPLING AND MULTI-STAGE SAMPLING

Cluster sampling is a sampling method in which the first sampling step involves selecting groups of persons or households instead of sampling persons or households directly. If there is no list of all the sampling units in the population and the houses are not placed in a regular order, the researcher may have to do a cluster sampling. Cluster sampling is done very frequently because it allows random sampling in situations where simple or systematic random sampling of households is either not possible or inefficient.

For example, the researcher may choose a sample of villages in a state as the first stage of sampling because there is no list of households for the entire State. Once the researcher arrives at each selected village, he/she then selects a sample of households within that village. The only long-distance travel of the survey teams is between clusters. If simple or systematic random sampling had been used, each basic sampling unit might be quite far apart, resulting in substantial travel to visit each one.

Cluster sampling

Cluster sampling is used in large geographically disperse populations, where no accurate list of households is available for the entire population and households cannot be visited systematically.

This is the most common situation in most populations. Cluster sampling is often more convenient and uses fewer resources for transport than simple random sampling because a cluster design reduces the distance the survey team has to travel between households. However, cluster surveys often need larger sample sizes because they are by nature less precise than surveys of the same sample size done with simple or systematic random sampling.

ဤဥပမာတွင်လူဦးရေစုစုပေါင်း ၂၅ ဦးရှိပြီး လိုအပ်သောနမူနာအုပ်စုအရွယ်အစားမှာ ၅ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်နမူနာကြားခံအကွာအဝေးမှာ ၂၅/၅ = ၅ ဖြစ်သည်။ ကျားပန်းစမှတ်တစ်ခုရွေးချယ်လိုက်သောအခါ (၃) ရသည်ဆိုပါစို့။ ထို့အတွက်ကြောင့် နမူနာကြားခံအကွာအဝေး (၅) ကိုကျားပန်းစမှတ်တွင်ထပ်ထည့်ပေါင်းခြင်းစသည်ဖြင့်နမူနာကြားခံအကွာအဝေးများခြား၍ ၃၊ ၈၊ ၁၃၊ ၁၈ နှင့် ၂၃ ဟူ၍နမူနာအုပ်စုရရှိသည်။

သို့သော်မြန်မာပြည်နယ်ပယ်တော်တော်များများ၌ကလေးများ၊ လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်အိမ်ထောင်စုများအားလုံး၏စာရင်းမရှိပေ။ အိမ်ခြေများသည်လည်းညီညာတန်းစီ၍ရှိမနေကြချေ။ ထိုကဲ့သို့ သောအခြေအနေမျိုး၌စစ်တမ်းကောက်ယူသူပုဂ္ဂိုလ်ထမ်းများအနေဖြင့်မျိုးတူအုပ်စုနမူနာကောက်ယူခြင်း (Cluster Sampling) ကိုအသုံးပြုရန်လိုပေမည်။ အဖွဲ့အစည်းအတော်များများအထူးသဖြင့်အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင်လုပ်ကိုင်ရသောအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့်မျိုးတူအုပ်စုနမူနာကောက်ယူခြင်းနှင့်ရင်းနှီးပြီးဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

မျိုးတူအုပ်စုနမူနာကောက်ယူခြင်း (Cluster Sampling) နှင့်အလွှာစုံအဆင့်တန်းစုံနမူနာကောက်ယူခြင်း (Multi-stage Sampling)

မျိုးတူအုပ်စုနမူနာကောက်ယူခြင်းတွင်ပထမအဆင့်နမူနာကောက်ယူရာ၌လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အိမ်ထောင်စုများကိုတိုက်ရိုက်နမူနာကောက်ယူခြင်းမဟုတ်ဘဲလူအုပ်စုများ၊ အိမ်ထောင်စုများကိုရွေးချယ်ကောက်ယူရသည့်နည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ စုစုပေါင်းလူဦးရေအုပ်စုကြီးတွင်နမူနာကောက်ယူခြင်းဆိုင်ရာယူနစ်အားလုံး၏စာရင်းမရှိသည့်အခါ၌လည်းကောင်း၊ အိမ်ခြေများသည်ပုံမှန်အစီအစဉ်တကျမရှိသည့်အခါ၌လည်းကောင်း သုတေသီအနေဖြင့်မျိုးတူအုပ်စုနမူနာကောက်ယူခြင်းကိုပြုလုပ်ရပေလိမ့်မည်။ ရိုးရှင်းသောနမူနာကောက်ယူခြင်း (သို့) စနစ်တကျနမူနာကောက်ယူခြင်းများသုံးရန်အခြေအနေမပေးခြင်း၊ မလုံလောက်ခြင်းတို့ဖြစ်သည့်အခါ၌ကျားပန်းစမှတ်နမူနာကောက်ယူခြင်းရန်အတွက်မျိုးတူအုပ်စုနမူနာကောက်ယူခြင်းကိုမကြာခဏဆိုသလိုသုံးရလေ့ရှိသည်။

ဥပမာ- သုတေသီအနေဖြင့်ပြည်နယ်တစ်ခုလုံး၏အိမ်ထောင်စုစာရင်းမရှိနိုင်သည့်အခါနမူနာကောက်ယူရန်ပထမ အဆင့်အနေဖြင့်ထိုပြည်နယ်ရှိကျေးရွာအချို့ကိုနမူနာအုပ်စုအဖြစ်ရွေးချယ်ရပေမည်။ ထို့နောက်ရွေးချယ်ထားသည့်ကျေးရွာတစ်ရွာသို့ ရောက်သည့်အခါထိုရွာမှအိမ်ထောင်စုများကိုနမူနာအုပ်စုအဖြစ်ထပ်မံရွေးချယ်ရသည်။ ဤကိစ္စတွင်စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့အနေဖြင့်အများဆုံးသွားရသည့်ခရီးအကွာအဝေးမှာမျိုးတူအုပ်စု Cluster များဖြစ်သည့်ကျေးရွာများကြား အကွာအဝေးဖြစ်သည်။ အကယ်၍ရွေးချယ်ရင်းသောကျားပန်းစမှတ်နမူနာကောက်ယူခြင်း (သို့) စနစ်တကျကျားပန်းစမှတ်နမူနာကောက်ယူခြင်းကိုအသုံးပြုခဲ့ပါကအခြေခံနမူနာကောက်ယူမှုယူနစ်တစ်ခုချင်းစီသည်အလွန်ကွာဝေးနိုင်ပြီးတစ်နေရာစီသို့ ရောက်ရှိရန်ခရီးသွားချိန်အတော်ပေးရလိမ့်မည်။

မျိုးတူအုပ်စုနမူနာကောက်ယူခြင်း (Cluster Sampling)

မျိုးတူအုပ်စုနမူနာကောက်ယူခြင်းကိုလူဦးရေစုစုပေါင်း၏တိကျသောအိမ်ထောင်စုစာရင်းမရှိနိုင်သောရေမြေအနေအထားအရအလှမ်းကွာကျပြန့် လျက်ရှိသောလူဦးရေအုပ်စုများတွင်လည်းကောင်း၊ အိမ်ထောင်စုများအားစနစ်တကျသွားရောက်နိုင်ခြင်းမရှိသည့်အခြေအနေတွင်လည်းကောင်းအသုံးပြုသည်။

ဤအခြေအနေမျိုးသည်လူဦးရေအုပ်စုတော်တော်များများတွင်တွေ့ရတတ်သည့်အခြေအနေမျိုးဖြစ်သည်။ မျိုးတူအုပ်စုနမူနာကောက်ယူခြင်းသည်ပို၍အဆင်ပြေလွယ်ကူပြီးရိုးရှင်းသောကျားပန်းစမှတ်နမူနာကောက်ယူခြင်းထက်ခရီးသွားလာရေးတွင်ပို၍စရိတ်သက်သာသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်မျိုးတူအုပ်စုရွေးချယ်မှုပုံစံကြောင့်စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့အနေဖြင့်အိမ်ထောင်စုများအကြားခရီးပြုရသည့်အကွာအဝေးများစွာလျော့နည်းသွားသည်။ သို့သော်မျိုးတူအုပ်စုစစ်တမ်းကောက်ယူရာတွင်ရိုးရှင်းသောကျားပန်းစမှတ်နမူနာကောက်ယူခြင်း (သို့) စနစ်တကျကျားပန်းစမှတ်နမူနာကောက်ယူခြင်းတို့ ထက်သာတာပ အားဖြင့်တိကျမှုပိုနည်းပါးသောကြောင့်ပို၍ကြီးမားသောနမူနာအစုပမာဏကိုအသုံးပြုရန်လိုအပ်လေ့ရှိသည်။

Cluster Sampling		
Population	Sample Method	Resulting Sample
<p>The population in groups (clusters)</p> <p>A [😊 😞 😊 😊 😊]</p> <p>B [😊 😞 😊 😊 😊]</p> <p>C [😊 😞 😊 😊 😊]</p> <p>D [😊 😞 😊 😊 😊]</p> <p>E [😊 😞 😊 😊 😊]</p>	<p>Random selection of 2 clusters with random selection of members of these clusters (2-stage)</p> <p>A [] [] [] [] []</p> <p>X [x] [] [x] [] []</p> <p>C [] [] [] [] []</p> <p>D [] [] [] [] []</p> <p>X [] [x] [] [x] [x]</p>	<p>[😊 😞 😊 😊 😊]</p> <p>Every cluster (A, B, C, D, or E) in the population has an equal chance of being selected into the sample, and every cluster member has an equal chance of being selected from that cluster</p>

In this example, we have 5 clusters (populations in groups) and we need 5 samples from which to choose. First, we randomly select two clusters and then 5 samples from the selected clusters that were randomly chosen. In cluster sampling, every cluster in the population has an equal chance of being selected in the sample and every cluster member has an equal chance of being selected from that cluster.

The advantages of cluster sampling are: (1) it is much easier to apply in large population; (2) it reduces the travel time and cost; and (3) it is flexible.

The disadvantages of cluster sampling are: (1) there is no way to ensure that each sampling unit included in an area sample will be of equal size; and (2) it is difficult to ensure that individuals included in one cluster are independent of other randomly drawn clusters.

Multi-stage sampling

When using cluster sampling, the sampling is split into multiple stages. In most cluster surveys, there are two stages of sampling:

- 1) The first stage of sampling is about selections of geographic areas within the population to be surveyed. These geographic areas may consist of political subdivisions, such as districts, townships, villages/wards or other defined areas.
- 2) The second stage of sampling chooses, within each selected area, the households to be included in the survey.

Stratified Random sampling

Stratified sampling allows the researcher to allocate samples from different strata. Every member of each stratum in the population has an equal chance of being selected into the sample.

For example, let's say a researcher surveys youth violence and wants to study views about this problem from youth, parents, and educators; this means that the researcher needs to come up with separate population from each of these groups, therefore the researcher chooses a stratified sampling.

မျိုးတူအုပ်စုနမူနာကောက်ယူခြင်း																																																				
လူဦးရေစုစုပေါင်း	နမူနာကောက်ယူနည်း	ရရှိလာသောနမူနာအုပ်စု																																																		
<p>အုပ်စုများအလိုက်ရှိသောလူဦးရေစုစုပေါင်း (မျိုးတူအုပ်စုများ)</p> <table border="1"> <tr><td>A</td><td>😊😊😊😊😊😊</td><td>၈</td></tr> <tr><td>B</td><td>😊😊😊😊😊😊</td><td>၈</td></tr> <tr><td>C</td><td>😊😊😊😊😊😊</td><td>၈</td></tr> <tr><td>D</td><td>😊😊😊😊😊😊</td><td>၈</td></tr> <tr><td>E</td><td>😊😊😊😊😊😊</td><td>၈</td></tr> </table>	A	😊😊😊😊😊😊	၈	B	😊😊😊😊😊😊	၈	C	😊😊😊😊😊😊	၈	D	😊😊😊😊😊😊	၈	E	😊😊😊😊😊😊	၈	<p>မျိုးတူအုပ်စု(၂)စုအားကျပ်ပန်းရွေးချယ်ပြီးထိုအုပ်စုများရှိအဖွဲ့ဝင်များအားထပ်မံ၍ကျပ်ပန်းရွေးခြင်း (အဆင့်(၂)ဆင့်)</p> <table border="1"> <tr><td>A</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>၈</td></tr> <tr><td>X</td><td>x</td><td></td><td>x</td><td></td><td></td><td>၈</td></tr> <tr><td>C</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>၈</td></tr> <tr><td>D</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>၈</td></tr> <tr><td>X</td><td></td><td>x</td><td></td><td>x</td><td>x</td><td>၈</td></tr> </table>	A						၈	X	x		x			၈	C						၈	D						၈	X		x		x	x	၈	<p>😊😊😊😊😊😊</p> <p>စုစုပေါင်းဦးရေ၏မျိုးတူအုပ်စုတိုင်း (က၊ခ၊ဂ၊ဃ၊င) နမူနာအဖြစ်ရွေးချယ်ခံရရန်တူညီသော အခွင့်အရေးရှိကြပြီးထိုအုပ်စုများရှိအဖွဲ့ဝင်များသည်လည်းရွေးချယ်ခံရရန်အခွင့်အရေးတူရှိကြသည်။</p>
A	😊😊😊😊😊😊	၈																																																		
B	😊😊😊😊😊😊	၈																																																		
C	😊😊😊😊😊😊	၈																																																		
D	😊😊😊😊😊😊	၈																																																		
E	😊😊😊😊😊😊	၈																																																		
A						၈																																														
X	x		x			၈																																														
C						၈																																														
D						၈																																														
X		x		x	x	၈																																														

ဤဥပမာတွင် (အုပ်စုအလိုက်ရှိသောလူဦးရေစုစုပေါင်းဖြစ်သည့်) မျိုးတူအုပ်စုစုစုပြီးထိုအုပ်စုများမှနမူနာပမာဏ

(၅)ခုရွေးချယ်ရန်ရှိသည်။ပထမအဆင့်ဖြင့်မျိုးတူအုပ်စု

(၂)စုကိုကျပ်ပန်းရွေးချယ်ပြီးထိုရွေးချယ်ခံရသောအုပ်စုများမှနမူနာ(၅)ခုကိုထပ်မံ၍ကျပ်ပန်းရွေးချယ်ပါသည်။မျိုးတူအုပ်စုနမူနာရွေးချယ်နည်းတွင်စုစုပေါင်းဦးရေ၏မျိုးတူအုပ်စုတိုင်းသည်နမူနာအဖြစ်ရွေးချယ်ခံရရန်တူညီသောအခွင့်အရေးရှိကြပြီးထိုရွေးချယ်ခံရသောအုပ်စုများမှအဖွဲ့ဝင်တိုင်းသည်လည်းရွေးချယ်ခံရရန်အခွင့်အရေးတူရှိကြသည်။

မျိုးတူအုပ်စုနမူနာကောက်ယူနည်း၏အားသာချက်များမှာ- (၁) အရွယ်အစားကြီးမားသောလူဦးရေအုပ်စုကြီးများတွင် အသုံးပြုရပိုမိုလွယ်ကူသည်။ (၂) ခရီးသွားလာရေးအချိန်နှင့်ကုန်ကျစရိတ်လျော့နည်းစေသည်။ (၃) နမူနာကောက်ယူရာ၌ ပြုလွယ်ပြောင်းလွယ်ရှိသည်။

မျိုးတူအုပ်စုနမူနာကောက်ယူနည်း၏အားနည်းချက်များမှာ - (၁) ဧရိယာနမူနာတစ်ရပ်တွင်ပါဝင်သည့် နမူနာကောက်ယူခြင်းဆိုင်ရာယူနစ်တစ်ခုစီသည်အရွယ်အစားတူညီရန်မသေချာခြေ။ (၂) မျိုးတူအုပ်စုတစ်ခုတွင်ပါဝင်သည့်တစ်ဦးချင်းစီသည် ကျပ်ပန်းရွေးချယ်လိုက်သောအခြားသောမျိုးတူအုပ်စုများမှအစီအစဉ်ကင်းလွတ်လပ်မှုရှိရန်ခဲယဉ်းပြီးမသေချာချေ။

အဆင့်ဆင့်နမူနာကောက်ယူခြင်း (Multi-Stage Sampling)

မျိုးတူအုပ်စုနမူနာကောက်ယူသည့်အခါနမူနာကောက်ယူခြင်းကိုအဆင့်များအဆင့်ဆင့်ခွဲခြားထားသည်။မျိုးတူအုပ်စုနမူနာစစ်တမ်းအများစု၌နမူနာကောက်ယူခြင်းအဆင့်နှစ်ဆင့်ရှိကြသည်။

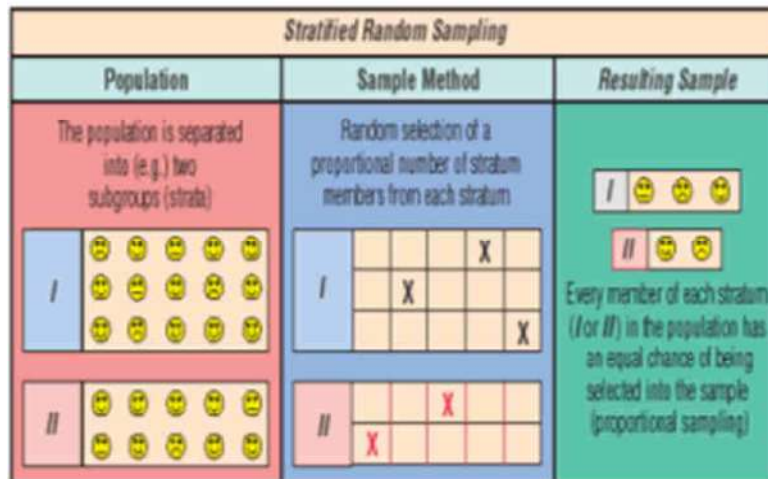
(၁) နမူနာကောက်ယူခြင်းပထမအဆင့်သည်စစ်တမ်းကောက်ယူမည့်လူဦးရေစုစုပေါင်း၏ပထဝီဝင်နေရာဒေသများရွေးချယ်သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ဤရေမြေဒေသဧရိယာများအနေဖြင့်ခရိုင်များ၊မြို့နယ်များ၊ရပ်ကွက်နှင့်ကျေးရွာများ(သို့) အခြားသတ်မှတ်ဧရိယာများဟူ၍နိုင်ငံရေးဒေသခွဲများပါဝင်နိုင်သည်။

(၂) နမူနာကောက်ယူခြင်းဒုတိယအဆင့်တွင်ရွေးချယ်လိုက်သောဧရိယာအသီးသီး၌စစ်တမ်းတွင်ပါဝင်မည့်အိမ်ထောင်စုများ ကိုရွေးချယ်ရသည်။

အုပ်စုတစ်စုကိုဦးတည်သတ်မှတ်၍ (အလွှာခွဲ၍) ကျပ်ပန်းနမူနာကောက်ယူခြင်း (Stratified Random Sampling)

အလွှာခွဲ၍နမူနာကောက်ယူခြင်းတွင်သုတေသီသည်နမူနာများကိုမတူညီသောအလွှာအသီးသီးမှရရှိသည်။စုစုပေါင်းဦးရေကြီး၏အလွှာတစ်ခုစီတွင်ပါဝင်သောအဖွဲ့ဝင်တိုင်းသည်နမူနာအဖြစ်ရွေးချယ်ခံရရန်တူညီသောအခွင့်အလမ်းရှိကြသည်။

ဥပမာအားဖြင့်သုတေသီတစ်ဦးအနေဖြင့်လူငယ်များပဋိပက္ခဖြစ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍လေ့လာသည့်အခါထိုပြဿနာရပ်အားလူငယ်များမိဘများနှင့်ပညာပေးသူများ၏အမြင်များကိုလေ့လာလိုသည်။ဆိုလိုသည်မှာသုတေသီအနေဖြင့်လူဦးရေစုစုပေါင်းတွင်ပါဝင်သည့်ကျားအုပ်စုအလွှာတစ်ခုချင်းစီနှင့်ပတ်သက်၍လေ့လာလိုခြင်းဖြစ်သည်။ထိုအတွက်သုတေသီသည်အလွှာခွဲ၍နမူနာကောက်ယူနည်းကိုအသုံးပြုသည်။

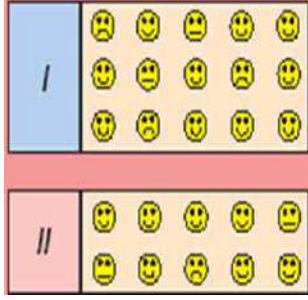
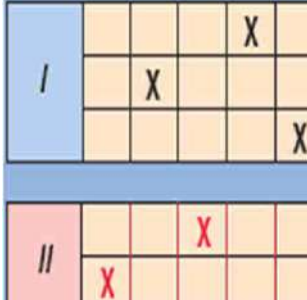
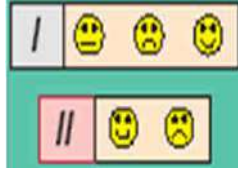
In this example, we have 2 strata (subgroups) and we need 5 samples from which to choose. We randomly select a proportional number of stratum members from each stratum (proportional sampling).

The advantages of stratified random sampling are: (1) it enhances the representativeness of the sample in relation to the population; and (2) it is a better estimate of the characteristics of the true population.

The disadvantages of stratified random sampling are: (1) sample is somewhat more difficult to obtain; (2) it takes more time to obtain elements from each strata; and (3) categorizing elements in the population into the wrong strata can cause classification errors.

TO SUM UP, THE MAIN POINTS TO REMEMBER ABOUT THIS CHAPTER ARE:

- Sampling is about the proper way to select a few people for study and discover things that apply to a large population which cannot be studied as a whole;
- One of the two main types of probability sampling is Simple or Systematic Random Sampling: useful when a complete list of sampling units is available for the entire population;
- The other types are Cluster and Multistage Sampling: useful when there is no complete list of sample units. In this case, sampling has to be done **at the level of groups** of individuals or households and not at the level of individuals or households.

အလွှာခွဲ၍ကျပန်းနမူနာကောက်ယူနည်း		
လူဦးရေစုစုပေါင်း	နမူနာကောက်ယူနည်း	ရရှိလာသောနမူနာအုပ်စု
<p>လူဦးရေစုစုပေါင်းကိုအုပ်စုခွဲ (အလွှာ) နှစ်ခုအဖြစ်ခွဲခြားထားသည်။</p> 	<p>အလွှာတစ်ခုစီမှအဖွဲ့ဝင်အချိုးကျအရေအတွက်ကိုကျပန်းရွေးချယ်ခြင်း</p> 	 <p>စုစုပေါင်းလူဦးရေ၏အလွှာတစ်ခုချင်းစီ (I နှင့် II) တွင်ပါဝင်သောဖွဲ့ဝင်တိုင်းသည်နမူနာ(အချိုးကျနမူနာ) အဖြစ်ရွေးချယ်ခြင်းခံရရန်တူညီသောအခွင့်အရေးတစ်ရပ်စီရှိကြသည်။</p>

ဤဥပမာတွင် (အုပ်စုခွဲ) အလွှာ(၂)ခုရှိပြီးထိုအလွှာနှစ်ခုထဲမှနမူနာအရေအတွက် (၅)ဦးရွေးချယ်ရန်ရှိသည်။ (အချိုးကျနမူနာကောက်ယူနည်းအရ) အလွှာတစ်ခုစီမှအဖွဲ့ဝင်များကိုအချိုးကျအရေအတွက်အတိုင်း ကျပန်းရွေးချယ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

အလွှာခွဲ၍ကျပန်းနမူနာကောက်ယူနည်း၏အားသာချက်များမှာ - (၁) စုစုပေါင်းလူဦးရေအုပ်စုကြီးနှင့်ပတ်သက်၍ ရွေးချယ်လိုက်သောနမူနာအစု၏ကိုယ်စားပြုနိုင်မှုမှာမြင့်မားသည်။ (၂) စုစုပေါင်းဦးရေအုပ်စု၏စစ်မှန်သောဂိသေသလက္ခဏာကိုပိုမိုခန့်မှန်းနိုင်သည်။

အလွှာခွဲ၍ကျပန်းနမူနာ ကောက်ယူနည်း၏အားနည်းချက်များမှာ - (၁) နမူနာရရှိနိုင်ရန်အတော်အသင့်ခက်ခဲမှုရှိသည်။ (၂) အလွှာအသီးသီးမှအဖွဲ့ဝင်များရရှိနိုင်ရန်အချိန်ပိုပေးရသည်။ (၃) စုစုပေါင်းဦးရေအုပ်စုကြီးတွင်ပါဝင်သော အဖွဲ့ဝင်များအား အလွှာခွဲရာတွင်မှားယွင်း၍အုပ်စုခွဲမိပါကအမျိုးအစားမှားယွင်းခြင်းအမှားမျိုးဖြစ်နိုင်သည်။

အနှစ်ချုပ်ရလျှင်ဤအခန်းတွင်ပါဝင်သောမှတ်သားရန်အဓိကအချက်များမှာ

- နမူနာကောက်ယူခြင်းဆိုသည်မှာလေ့လာရန်အလို့ငှာလူနည်းစုတစ်ရပ်အားသင့်လျော်သောနည်းလမ်းတစ်ခုဖြင့် ရွေးချယ်ခြင်းဖြစ်ပြီး၎င်းမှတစ်ဆင့်အားလုံးအားလေ့လာမှုပြုလုပ်ရန်မလွယ်ကူသောလူအများစုကြီးနှင့်ပတ်သက်သောအကြောင်းအရာများအားလေ့လာဖော်ထုတ်ခြင်းဖြစ်သည်။
- ဖြစ်တန်စွမ်းနမူနာကောက်ယူနည်းအဓိကနှစ်နည်းအနက်တစ်နည်းမှာရိုးရှင်းသော (သို့) စနစ်တကျရှိသော ကျပန်းနမူနာကောက်ယူခြင်းဖြစ်ပြီးစုစုပေါင်းလူဦးရေအားလုံးနှင့်ပတ်သက်၍ပြည့်စုံသောနမူနာကောက်ယူမှုယူနစ်စာရင်းတစ်ရပ်ရှိသည့်အခါအသုံးဝင်သည်။
- အခြားသောနည်းတစ်ခုမှာမျိုးတူအုပ်စုနှင့်အဆင့်ဆင့်နမူနာကောက်ယူခြင်းဖြစ်သည်။နမူနာကောက်ယူမှုယူနစ်စာရင်းမပြည့်စုံသည့်အခါအသုံးဝင်သည်။ဤနည်းတွင်နမူနာကောက်ယူမှုသည်လူပုဂ္ဂိုလ်အုပ်စုများအိမ်ထောင်စုအုပ်စုများစသည်ဖြင့်အုပ်စုအဆင့်၌ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်ပြီးလူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းအိမ်ထောင်စုတစ်ခုချင်းအဆင့်၌ပြုလုပ်ခြင်းမဟုတ်ချေ။

BASIC 8. FOCUS GROUP DISCUSSION (FGD)

THE CHAPTER IS ABOUT:

- Learning the principles of FGDs;
- Using FGDs appropriately;
- Preparing for and conducting FGDs.

WHAT IS A FOCUS GROUP DISCUSSION?

Focus Group Discussion (FGD) is a qualitative research method. FGD is a way of collecting data through a structured discussion involving a group of about 10 respondents. FGDs are used to obtain diverse ideas, opinions and perceptions on a topic of concern. For this reason, FGDs are conducted by a facilitator who will ensure the discussion promotes diverse points of views rather than a consensus among the participants. FGDs prove particularly useful when (1) additional information from stakeholders and (2) feedback from project beneficiaries are needed.

The Focus Group (FG) consists of respondents who have been carefully selected through pre-defined criteria. By selecting the respondents, the research team expects to produce answers focused on a particular issue. Each group is conducted with 6 to 10 persons. A group that is too small does not produce adequate opinions and points of views on the issue. By contrast, a group that is too large is more difficult to guide and record and is not suitable for ensuring each respondent's participation.

There is in fact no ideal size for a focus group so the number of respondents to involve in the discussion should take into consideration the previous points: (1) the group should fairly represent the population that is studied; (2) it should not be too difficult for the facilitator to manage the group.

The discussion is led by a facilitator who uses a discussion guide composed of open-ended questions. The data produced during the FGD is always recorded with handwritten notes and can also be tape-recorded or, in some circumstances, filmed.

Advantages of Focus Groups:

- FG seeks to capture a wider range of responses rather than individual interviews.
- FGs (if large enough) can balance extreme or unrepresentative points of views.
- FGs help capture behaviour around a specific issue as well as the language respondents use when discussing a particular topic.

Limitations of Focus Groups:

- Discussions can be easily dominated by a few individuals and diverted from the main issue.
- Selection of respondents which is not appropriately done can produce one-sided information.

အခြေခံအဆင့် ၈. သီးသန့်စကားပိုင်း

ဤအခန်းတွင်

- သီးသန့်စကားပိုင်းစည်းမျဉ်းများကို လေ့လာခြင်း
- သီးသန့်စကားပိုင်းအားသင့်တော်သလိုအသုံးပြုခြင်း
- သီးသန့်စကားပိုင်း ပြုလုပ်ရန် ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့်ထိန်းကြောင်းခြင်းတို့ပါဝင်ပါသည်။

သီးသန့်စကားပိုင်းဆိုသည်မှာဘာလဲနည်း။

သီးသန့်စကားပိုင်း ဟူသည်အရည်အချင်းသုတေသနဆိုင်ရာနည်းနိဿယတစ်ခုဖြစ်သည်။ လူ (၁၀) ယောက်ခန့်ပါဝင်သောစနစ်တကျ ဆွေးနွေးသည့်နည်းဖြင့်အချက်အလက်များ ကောက်ခံစုဆောင်းသည့်နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ သက်ဆိုင်ရာအကြောင်းအရာပေါ်မတူကွဲပြားသောအမြင်များ၊ အတွေးအခေါ်များနှင့်သဘောပေါက်နားလည်ပုံများရရှိစေရန်သီးသန့်စကားပိုင်းများအားအသုံးပြုသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများအကြားအကန့်အကွက်မရှိသဘောတူညီမှုထက်မတူကွဲပြားသောရှုထောင့်ပေါင်းစုံထွက်ပေါ်လာစေရေးအတွက် သီးသန့်စကားပိုင်းအားပွဲထိန်းတစ်ယောက်ထားရှိပြီးထိန်းကွပ်ပေးရမည်။ သီးသန့်စကားပိုင်းသည် (၁) အကျိုးစီးပွားနီးနွယ်သူများထံမှ နောက်တိုးသတင်းအချက်အလက်များနှင့် (၂) စီမံကိန်းအကျိုးခံစားရသူများ ထံမှမှတ်ချက်များ လိုအပ်သောအခါမျိုးတွင်အသုံးပြုတတ်ကြောင်းသိသာလှသည်။

သီးသန့်လူအုပ်စု(Focus Group - FG) တွင်သတ်မှတ်ထားသည့်နည်းစံများနှင့်အညီဂရုတစိုက် ရွေးချယ်ထားသည့် မေးခွန်းဖြေကြားပေးသည့်သူများပါဝင်သည်။ ဤသို့ ရွေးချယ်ခြင်းဖြင့်သုတေသနအဖွဲ့သည်သက်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်ကို ဦးတည်သောအဖြေများထွက်ပေါ်လာလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ထားသည်။ အုပ်စုတစ်စုချင်းစီတွင်လူ (၆) ယောက်မှ (၁၀) ယောက်အထိပါဝင်လေ့ရှိသည်။ ပါဝင်သူဦးရေနည်းပါးလွန်းပါကအုပ်စုဖွဲ့ ဆွေးနွေးသည့်အကြောင်းအရာအတွက်လုံလောက်သောအကြံဉာဏ်နှင့်အမြင်ရှုထောင့်ကိုရရှိနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ အခြားတဖက်တွင်လည်းပါဝင်သူဦးရေများပြားလွန်းပါက မှတ်တမ်းပြုရန်နှင့်ထိန်းကွပ်ရန်ခက်ခဲပြီးလူတစ်ဦးချင်းစီပါဝင်ဆွေးနွေးခွင့်ရနိုင်စေရန်မသေချာပေ။

သီးသန့်အုပ်စုအတွက်စံအရွယ်အစားသတ်မှတ်ချက်ဟူ၍မရှိပေ။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဆွေးနွေးပွဲတွင်လူအရေအတွက်မည်မျှ မည်မျှပါဝင်မည်ဆိုသောကိစ္စနှင့်ပတ်သက်ပြီးယခင်အချက်များအားထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။ (၁) အုပ်စုသည် လေ့လာခဲ့သည့်လူဦးရေကို ကောင်းစွာကိုယ်စားပြုနိုင်ရမည်။ (၂) အုပ်စုသည်ပွဲထိန်းမည့်သူအတွက်မထိန်းသိမ်းနိုင်လောက် အောင်မဖြစ်စေသင့်ပေ။

ဆွေးနွေးပွဲကိုပွဲထိန်းမှ ခေါင်းဆောင်ရမည်ဖြစ်ပြီး၎င်းပုဂ္ဂိုလ်သည်အဖွင့်မေးခွန်းများပါဝင်သော ဆွေးနွေးပွဲလမ်းညွှန်တစ်ခုအားအသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ သီးသန့်စကားပိုင်းမှထွက်ပေါ်လာသောအချက်အလက်များအားလက် ရေးဖြင့်လည်းကောင်း၊ တိပ်ရိကော်ဒါဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝီဒီယိုဖြင့်လည်းကောင်းမှတ်တမ်းတင်လေ့ရှိသည်။

သီးသန့်အုပ်စုများမှအကျိုးရလဒ်များ

- သီးသန့်အုပ်စုများသည်လူတွေ့ မေးမြန်းခြင်းထက်ပိုမိုကျယ်ပြန့်သောဖြေကြားချက်များကိုရရှိစေသည်။
- (အကယ်၍အရွယ်အစားလုံလုံလောက်လောက်ကြီးမားပါက) သီးသန့်အုပ်စုသည်တဖက်စောင်းနင်း ဖြစ်လွန်းသောအမြင် (သို့) ကိုယ်စားပြုမှုမရှိသောအမြင်များအားထိန်းကွပ်နိုင်သည်။
- အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို ဆွေးနွေးစဉ်အတွင်း မေးခွန်းဖြေဆိုသူများတုံ့ပြန်လိုက်သောအပြုအမူ၊ သုံးနှုန်းလိုက်သောစကားလုံးတို့ကိုသီးသန့်အုပ်စုများ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့်ဖမ်းယူမြင်တွေ့နိုင်သည်။

သီးသန့်အုပ်စုအတွက်အခက်အခဲများ

- ဆွေးနွေးပွဲကိုလူအနည်းစုကလွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်သွားနိုင်ပြီးအဓိက ဆွေးနွေးမည့်အကြောင်းအရာမှ သွေဖီသွားနိုင်သည်။
- ဖြေဆိုမည့်သူများ ရွေးချယ်ရာတွင်ကျနသေချာစွာ ရွေးချယ်မှုမပြုလုပ်ပါကတဖက်စောင်းနင်းသတင်းအချက်အလက်များထွက်ပေါ်လာနိုင်သည်။

WHEN TO USE FGDs?

FGD can be used for different purposes:

- FGD is an efficient method if the researcher has a time limit: it provides a quick and important amount of qualitative information.
- FGD can be used when exploring different facets of a particular issue, especially if this issue is under-documented. It can help refining the subject of the research:
 - o FGDs are particularly useful (especially in countries such as Myanmar) when it comes to producing data that reflect social and cultural norms among a selected group.
 - o FGDs are also a good tool for exploring a range of views and opinions among “homogenous” groups about a particular topic.
 - o FGDs can be used to further complement surveys.
- FGDs can prove useful to verify the researcher’s understanding of a particular issue among a small group of specialists (especially for applied research).
- Lastly, FGDs are particularly relevant in monitoring projects and receiving feedbacks from the community on a specific issue.

FGDs are often the quickest and most effective tool for acquiring a good overview of a particular issue. The selection of respondents will notably depend on how the researcher wants to use the FGD. The composition of the FGD, that is the selection of the respondents, is crucial in interpreting the answers of a particular FGD. The researcher must bear in mind that the less focused the group composition, the more dominant voices and cultural norms influence the answers.

သီးသန့်စကားဝိုင်းအားအသုံးပြုရမည့်အချိန်

သီးသန့်စကားဝိုင်းများအားရည်ရွယ်ချက်ပေါင်းစုံဖြင့်အသုံးပြုနိုင်သည်။

- အချိန်ကန့်သတ်မှုရှိပါကသီးသန့်စကားဝိုင်းသည်လျင်မြန်ထိရောက်သောနည်းလမ်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ၎င်းကိုအသုံးပြုခြင်းဖြင့်အရေးတကြီးလိုအပ်သောအရည်အသွေးဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်ပမာဏကိုလျင်လျင်မြန်မြန်ဖြင့်ရရှိစေသည်။
- ကိစ္စရပ်တစ်ခု၏မျက်နှာစာအမျိုးမျိုးကိုစူးစမ်းလေ့လာရာတွင်သီးသန့်စကားဝိုင်းကိုအသုံးပြုနိုင်သည်။ အထူးသဖြင့် လုံလောက်စွာမှတ်တမ်းတင်ထားခြင်းမရှိသေးသောကိစ္စရပ်မျိုးအတွက်အသုံးဝင်သည်။ သုတေသန၏အဓိက အကြောင်းအရာပိုင်းကိုလည်း၎င်းနည်းဖြင့် ပြန်လည်မွမ်းမံနိုင်သည်။
 - o သီးသန့်စကားဝိုင်းများသည် ရွေးချယ်ထားသည့်အုပ်စုတစ်ခု၏လူမှုရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုနှုန်းစံများကို ထင်ဟပ်သည့်အချက်အလက်များ ပေးစွမ်းနိုင်စေရေးအတွက် (အထူးသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ သောနိုင်ငံများတွင်) လွန်စွာအသုံးဝင်သည်။
 - o "အဆင်တူအသွေးတူ" အုပ်စုများအကြားအကြောင်းကိစ္စရပ်တစ်ခုနှင့်ပတ်သက်ပြီးထွက်ပေါ်လာသော ထင်မြင်ယူဆချက်များကို ဖော်ထုတ်ရာတွင်သီးသန့်စကားဝိုင်းများသည်လွန်စွာအသုံးတည့် သောကိရိယာတစ်ခုဖြစ်သည်။
 - o သီးသန့်စကားဝိုင်းများအား နောက်တွင်ထပ်မံပြုလုပ်သည့် ဖြည့်စွက်ချက်စစ်တမ်းများတွင်လည်း အသုံးပြုနိုင်သည်။
- (အထူးသဖြင့်အသုံးပြုသုတေသနအတွက်) ကျွမ်းကျင်သူများပါဝင်သောအုပ်စုငယ်အတွင်းတစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရပ်နှင့်စပ်လျဉ်းသောသုတေသီ၏သဘောပေါက်နားလည်မှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးရာတွင်လည်း သီးသန့်စကားဝိုင်းများသည်အလွန်အသုံးတည့်သည်။
- နောက်ဆုံးအချက်အနေဖြင့်ဆိုရသော်စီမံကိန်းများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရာခြင်းနှင့်ကိစ္စရပ်တစ်ခုအပေါ် အစုအဖွဲ့တစ်ခု၏ထင်မြင်ယူဆချက်ကို တောင်းခံခြင်းတို့သည်သီးသန့်စကားဝိုင်းများနှင့်အကျုံးဝင် သက်ဆိုင်မှုရှိသည်။

များသောအားဖြင့်သီးသန့်စကားဝိုင်းများသည်ကိစ္စရပ်တစ်ခု၏ယေဘုယျအမြင်တစ်ခုကိုရရှိစေရန်အတွက်အလျင်မြန်ဆုံးနှင့် အထိရောက်ဆုံးသောကိရိယာဖြစ်သည်။ ဖြေဆိုမည့်သူများ ရွေးချယ်ရေးကိစ္စသည်သီးသန့်စကားဝိုင်းကိုမည်သို့ အသုံးပြုလိုသနည်းဆိုသည့်အချက်ပေါ်တွင်များစွာမူတည်သည်။ သီးသန့်စကားဝိုင်းတစ်ခုဖွဲ့ စည်းခြင်း (တစ်နည်းအဆို) ဖြေဆိုမည့်သူများ ရွေးချယ်ရေးကိစ္စသည်၎င်းစကားဝိုင်း၏အဖြေများကိုအဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူဖွင့်ဆိုရာတွင် အလွန်တရာအရေးပါသည်။ သုတေသီ၏စိတ်ထဲတွင်စွဲမှတ်ထားရန်မှာ သီးသန့်စကားဝိုင်းဖွဲ့ စည်းရာတွင်ဂရုပြုမှုနည်းလေလေ ရရှိလာသောအဖြေများကို ယဉ်ကျေးမှုနှုန်းစံနှင့်အုပ်စုတစ်ခု၏အသံကချုပ်ကိုင်သွားလေလေဖြစ်သည်။

Example:

In one particular village, the researcher wants to know the conditions and constraints of fishermen's access to surrounding fishing grounds...

As the researcher is probably unaware of these conditions and the variation of socio-economic status among fishermen, he/she may compose a focus group with a number of fishermen whom he/she thinks are a "representative" sample. The group may include fishermen practicing different scales of activities (i.e. big, middle and small scale businesses) or of different wealth ranks (rich, middle, poor fishermen). The focus of the group is thus on the fishing occupation.

It is likely that the group will explain the most frequent arrangements of accessing open fishing grounds and fishing grounds under tender (the yearly price of accessing fishing grounds for each type of fishing net, the official authorities who issue the fishing licence, etc.). This is the "norm", that is what is most commonly accepted.

Now, if the researcher wants to assess the difficulties that fishermen face in accessing fishing grounds under tender, the amount of money they pay to have the right to fish, the existence of informal "deals", he/she may have to change the structure of the focus group. In the first group that the researcher thinks is representative fishermen running big and middle-scale businesses most likely will be the only ones to answer questions. Fishermen running small businesses probably won't dare to express their views (especially if they contradict those of richer people to whom they may be accountable).

When preparing a second set of research questions, two different focus groups can then be composed: one with subsistence fishermen and another with fishermen running middle- and large-scale businesses. Here the two groups are focused on the fishing activity and created based on the scale of activities and/or wealth. Note that the focus group composition could be based on fishing techniques (tiger net fishers, ngathalauk net fishers, hook line fishers, etc.), types of fishing grounds (open, regulated, small creeks, main rivers, coastline) or any criteria relevant to the issue.

The focus group of fishermen running small businesses will probably produce more sensitive information, such as additional payments to be made to the tender holder (whether in cash or in fish) or conflicts among fishermen to access the same fishing ground.

The researcher now has a more precise picture of the different arrangements for each fishermen group. He/she may be able to draft a set of precise questions based on the findings of the FGDs. This set of new questions could help survey the percentage of fishermen in each group (small, middle, large businesses) having direct, differed, or no access to the various fishing grounds.

ဥပမာ -

သုတေသီသည်ရွာတစ်ရွာတွင်တံငါသည်များပတ်ဝန်းကျင်ရှိငါးဖမ်းရန်အတွက်များကိုအသုံးပြုနိုင်ရေးအတွက်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရပုံများနှင့်အခက်အခဲများကိုသိရှိလိုသည်ဆိုပါစို့ . . .

သုတေသီသည်အဆိုပါလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပုံနှင့်တံငါသည်များ၏လူမှုစီးပွားရေးအဆင့်အတန်းကိုနားမလည်သည့်အတွက် သီးသန့်အုပ်စုဖွဲ့ စည်းရာတွင်

"ကိုယ်စားပြု" ဟူ၍၎င်းဘာသာယူဆလိုက်သောတံငါသည်အချို့ ကိုထည့်သွင်းလိုက်ပေမည်။ အုပ်စုတွင်ပါဝင်သောတံငါသည်များသည်ငါးဖမ်းသည့်ပမာဏမတူညီနိုင်သလို (အကြီး၊ အလတ်၊ အသေး) နေဥစ္စာအဆင့်အတန်း (လူချမ်းသာ၊ လူလတ်တန်းစား၊ ဆင်းရဲသားတံငါဟူ၍) လည်းကွဲပြားနိုင်သည်။ အုပ်စုအဓိကထား ဆွေးနွေးမည့်အကြောင်းအရာသည်တံငါအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအလုပ်ကိစ္စ ဖြစ်သည်။

လစ်လပ်နေသည့်ငါးဖမ်းကွက်များနှင့်တင်ဒါခေါ်ယူထားသောငါးဖမ်းကွက်များ (အကွက်များတွင်ငါးဖမ်းရန်အတွက်ငါးဖမ်းပိုက်တစ်မျိုးစီအလိုက်နှစ်စဉ်ပေးဆောင်ရမည့်စရိတ်၊ ငါးဖမ်းလိုင်စင်ချပေးသည့်အခကြေးငွေများအား ပေးဆောင်ရမည့်စရိတ်စသည်ဖြင့်) အသုံးပြုခွင့်ရရန်အများဆုံး ပြုလုပ်လေ့ရှိသည့်အစဉ်အစဉ်များအကြောင်းကိုသာအုပ်စုအနေနှင့်ရှင်းပြပေးလိမ့်မည်။ ဤသည်မှာအများစုအခြေခံအားဖြင့် လက်ခံထားသည့် "စံ" ဖြစ်သည်။

အကယ်၍သာသုတေသီသည်တံငါသည်များတင်ဒါခေါ်ယူထားသည့်ငါးဖမ်းကွက်များကိုအသုံးပြုခွင့်ရရေးအတွက်ရင်ဆိုင်ကြိုတွေ့ နေရသည့်အခက်အခဲများ၊ ငါးဖမ်းခွင့်ရရေးအတွက် ပေးဆောင်ရမည့် ငွေပမာဏ၊ တရားဝင်မဟုတ်သော်လည်းလက်တွေ့ တွင်နားလည်မှုအရကျင့်သုံးနေကြသည့် "အပေးအယူများ" စသည်တို့ကို လေ့လာလိုပါလျှင် သီးသန့်အုပ်စုဖွဲ့ စည်းပုံကို ပြောင်းလဲရန်လိုအပ်ပေလိမ့်မည်။ ကိုယ်စားပြုသည်ဟုသုတေသီယူဆထားသောပထမအုပ်စုတွင်အကြီးစားနှင့်အလတ်စား တံငါလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများသည် မေးခွန်းကို ဖြေနိုင်ပေလိမ့်မည်။ အသေးစားငါးဖမ်းလုပ်ငန်းသာလုပ်ကိုင်သောတံငါသည်များအနေဖြင့် (အထူးသဖြင့်၎င်းတို့အခြေသည်၎င်းတို့ယုံကြည်ကြီးစားသော၊ ၎င်းတို့ထက်လည်းပိုမိုချမ်းသာကြွယ်ဝသောသူများနှင့်ဆန့်ကျင်ကွဲလွဲနေပါက) ၎င်းတို့၏အမြင်ကိုထုတ်ဖော် ပြောဆိုရလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။

သုတေသန မေးခွန်းဒုတိယအစုံကို ပြုစုရာတွင်တစ်နိုင်တစ်ပိုင်ဖမ်းယူသောတံငါသည်များပါဝင်သည့်အုပ်စုတစ်စုနှင့်အလယ်အလတ်ပမာဏမျှဖမ်းယူသောတံငါသည်များပါဝင်သည့်အုပ်စုတစ်စုဖြင့်သီးသန့်အုပ်စုနှစ်စုခွဲနိုင်သည်။ ဤတွင်အုပ်စုနှစ်စုကိုငါးဖမ်းသည့်ပုံစံအလိုက်နှင့်ငါးဖမ်းသည့်ပမာဏ/ဥစ္စာအလိုက်ခွဲခြားလိုက်သည်။ သီးသန့်အုပ်စုဖွဲ့ စည်းရာတွင်ငါးဖမ်းနည်း (ကျားပိုက်သုံးတံငါ၊ ငါးသလောက်ပိုက်တံငါ၊ ငါးများချိတ်သုံးတံငါစသည်တို့) အပေါ်တွင်လည်းအခြေပြုနိုင်သည်။ ငါးဖမ်းကွက်အမျိုးအစား (လစ်လပ်၊ ကန့်သတ်၊ ချောင်းစွယ်၊ မြစ်၊ ကမ်းရိုးတန်း) ပေါ်တွင် (သို့) ကိစ္စရပ်နှင့်စပ်ဆိုင်အကျိုးဝင်သည့်မည်သည့်စံနှုန်းကိုမဆိုအခြေပြုပြီးဖွဲ့ စည်းနိုင်သည်။

ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းအသေးစားမျှသာလုပ်ကိုင်သောတံငါသည်များပါဝင်သည့်သီးသန့်အုပ်စုထံမှပိုမိုအကဲခတ်သောသတင်းအချက်အလက်များထွက်လာနိုင်သည်။ ဥပမာတင်ဒါကိုင်သူအား (ငွေသို့မဟုတ်ငါး) အပိုဆောင်းပေးခြင်း၊ ငါးဖမ်းကွက်တစ်ခုတည်းကိုအပြိုင်လုနေကြသည့်တံငါသည်များအကြားပဋိပက္ခ။

ယခုမူသုတေသီသည်တံငါသည်အုပ်စုတစ်စုချင်းစီပြုလုပ်လေ့ရှိသောအစီအစဉ်များအားနဂိုထက်ပို၍ရှင်းလင်းတိကျစွာသိရှိထားပြီးဖြစ်သည်။ သီးသန့်စကားပိုင်းမှထွက်ပေါ်လာသောတွေ့ရှိချက်များကိုအခြေပြု၍တိကျသေချာသောမေးခွန်းလွှာတစ်ခုကိုလည်း၎င်းအနေနှင့်ပြုစုနိုင်ပေလိမ့်မည်။ အဆိုပါမေးခွန်းအသစ်များဖြင့် (အသေး၊ အလတ်၊ အကြီးစား) အုပ်စုတစ်စုချင်းစီမှတံငါသည်များသည်မည်သည့်ကမည်သည့်ငါးဖမ်းကွက်ကိုတိုက်ရိုက်အသုံးပြုနိုင်သည် (သို့) တနည်းတဖုံအားဖြင့်အသုံးပြုနိုင်သည် (သို့) လုံးဝအသုံးမပြုနိုင်စေသည့်ရာခိုင်နှုန်းကိုစစ်တမ်းကောက်ယူလာနိုင်မည်။

FGDs are also a good opportunity to do observatory research. Observing who actively participates in the FGD, who sits in the front and in the back, who answers questions or who remains silent, generally provides insights on the community's structure and behaviour regarding the topic of interest. Researchers can notice that most of the time poor and socially marginalized persons may not raise their voices during a FGD in which "higher status" persons are also present. One way to overcome this constraint is to make a FGD only with poor and socially marginalized individuals. Also, in Myanmar (as in many other countries), many topics are gender sensitive. Women's groups and men's groups discussing the same issue often produce different information.

WHEN NOT TO USE FGDs?

- FGDs cannot be used to get statistical information for a given population. Any information that is supposed to be representative of a given population should be acquired through a quantitative approach. For the same reason, FGDs cannot be used to measure facts (e.g. what percentage of an entire population is poor).
- FGDs are generally not suitable for addressing sensitive issues, especially if the issue puts individuals under the threat of their own community.

Example:

A research team wants to know the prevalence of drug use among children and teen-agers under 18 in a poor urban community... The team could select a group of children and teen-agers under 18 among the community of drug users. However, the children and teen-agers contacted by the team may not identify themselves as drug users because they fear this could result in problems for these individuals. Moreover, the answers obtained will most probably be irrelevant and/or evasive: "there are no drug users in the community"; "we heard of some children using drugs..."; "children in the neighbouring community use drugs, not us". These answers, at best, will provide only very general views on issues like drug usage, alcohol consumption, etc. In contrast, a focus group organized with mothers of these children and teen-agers is likely to produce more interesting information about social and health issues that this community of children faces.

Also, in-depth interviews with key informants (for instance the police, social workers, drug users) will provide more information on the prevalence of drug use. An anonymous, quantitative survey could be conducted as well, but the respondents are unlikely to provide reliable answers to such a sensitive issue.

သီးသန့်စကားပိုင်းများသည်စူးစမ်းလေ့လာမှုဆိုင်ရာသုတေသနပြုလုပ်ရေးအတွက်အခွင့်အလမ်းကောင်းများ ဖြစ်ကြသည်။ သီးသန့်စကားပိုင်းတွင်မည်သူပါဝင်သည်၊မည်သူရှေ့တွင်ထိုင်ပြီးမည်သူနောက်တွင်ထိုင်သည်၊မည်သူက မေးခွန်းဖြေပြီးမည်သူက ဆိတ်ဆိတ်နေသည်စသည်တို့ကို လေ့လာခြင်းဖြင့်အဆိုပါအစုအဖွဲ့လူတန်းစားဖွဲ့စည်းပုံ၊ လေ့လာသည့်အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်သည့်အပြုအမူကိုပါသဘောပေါက်နားလည်နိုင်သည်။ "အထက်တန်းလွှာ"များပါဝင်သောသီးသန့်စကားပိုင်းတွင် ဆင်းရဲသားများနှင့်အနှိမ်ခံရသူများအားဖြင့်အသံကျယ်ကျယ်မထွက်ရဲသည်ကိုသုတေသီများသတိပြုမိကြပေမည်။အဆိုပါအခက် အခဲအား ကျော်လွှားသည့်နည်းမှာဆင်းရဲသားများနှင့်အနှိမ်ခံရသူများသာပါဝင်သောသီးသန့်စကားပိုင်းတစ်ခုဖွဲ့ စည်းပေးခြင်းဖြစ်သည်။ သည့်အပြင်မြန်မာနိုင်ငံတွင် (အခြားသောနိုင်ငံတော်များတွင်ကဲ့သို့) အကြောင်းကိစ္စတော်တော်များများမှာကျားမရေးရာ အကဲဆတ်မှုရှိနေနိုင်သည်။ယောက်ျားအုပ်စုနှင့်မိန်းမအုပ်စုသပ်သပ်စီကိစ္စရပ်တစ်ခုတည်းအားဆွေးနွေးခြင်းဖြင့်မတူကွဲပြားသည့် သတင်းအချက်အလက်များထွက်ပေါ်လာလေ့ရှိသည်။

သီးသန့်စကားပိုင်းအားမသုံးရမည့်အချိန်

- လူဦးရေမှာစာရင်းအင်းအချက်အလက်များရရှိလာရန်အတွက်မူသီးသန့်စကားပိုင်းအားအသုံးမပြုသင့်ပေ။လူဦးရေကို ကိုယ်စားပြုစေမည့်သတင်းအချက်အလက်များအားအရေအတွက်နည်းကိုအသုံးပြု၍ရလှသင့်သည်။ထိုအကြောင်းပြ ချက်ကြောင့်အကြောင်းရာအချက်အလက်များအားတိုင်းတာရန်အတွက်မူသီးသန့်စကားပိုင်းများအားအသုံးမပြုနိုင် ခေ။ (ဥပမာ - လူဦးရေတစ်ရပ်လုံးတွင်ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူရာခိုင်နှုန်းမည်မျှရှိသနည်း။)
- အကဲဆတ်သောကိစ္စရပ်များအထူးသဖြင့်အဆိုပါကိစ္စရပ်ကြောင့်ပါဝင်ဆွေးနွေးသည့်လူများအား၎င်းတို့နေထိုင်ရာ အစုအဖွဲ့အတွင်းအန္တရာယ်ကျရောက်စေနိုင်ပါကသီးသန့်စကားပိုင်းများ ပြုလုပ်ဆွေးနွေးရန်မသင့်တော်ချေ။

ဥပမာ -
သုတေသနအဖွဲ့ တစ်ဖွဲ့ သည် မြို့ပြလူဆင်းရဲအစုအဝေးကလေးသူငယ်များနှင့်အသက် (၁၈) နှစ်အောက်ဆယ်ကျော် သက်များကြား ပြန့်နှံ့နေသည့်မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှုအကြောင်းကိုသိရှိလေ့လာလိုသည်ဆိုပါစို့။
အဖွဲ့သည်မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲသူများအကြားမှကလေးငယ်များနှင့်အသက် (၁၈) နှစ်အောက်ဆယ်ကျော်သက်များ ပါဝင်သောအုပ်စုတစ်ခုကိုစုဆောင်းရပေမည်။သို့သော်လည်းအဖွဲ့ မှဆက်သွယ်လိုက်သောကလေးသူငယ်နှင့်ဆယ်ကျော်သ က်များသည် ပြဿနာ ဖြစ်ပွားမည်စိုးသောကြောင့်၎င်းတို့မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲကြောင်းကိုဝန်ခံကြလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ သည့်အပြင်လည်းရရှိလာသောအဖြေများသည် ဘောင်မဝင်သော၊ ဝေဝါးသောအဖြေများသာ ဖြစ်ဖို့များသည်။
"ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ ဆေးသမားမရှိပါ"၊ "ကလေးတချို့ သုံးတယ်လို့တော့ကြားဖူးပါတယ်"၊
"ကျွန်တော်တို့နဲ့နီးတဲ့အုပ်စုကကလေးတွေတော့မူးယစ်ဆေးသုံးကြပါတယ်။ကျွန်တော်တို့တော့မသုံးပါ"။အဆိုပါအဖြေများမှ
ာအများဆုံးရနိုင်ပါကမူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှုအရက်သေစာသောက်စားမှုစသည့်ယေဘုယျဆန့်ကျင်ဘက်ကိစ္စရပ်မျိုးလော က်သာ ဖြစ်မည်။) [Check the bracket. I don't know where it starts.]
ဤကလေးငယ်များနှင့်ဆယ်ကျော်သက်များ၏မိခင်များပါဝင်သောသီးသန့်အုပ်စုဖွဲ့ စည်းလိုက်လျှင်ပင်အဆိုပါအဖွဲ့ အစည်း အတွင်းကလေးသူငယ်များရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ နေရသည့်လူမှုရေး၊ကျန်းမာရေးကိစ္စရပ်များဆိုင်ရာစိတ်ဝင်စားဖွယ်သတင်းအချ က်အလက်များရရှိလာနိုင်စရာရှိသည်။
အဓိကသတင်းအချက်အလက် ပေးစွမ်းနိုင်သူများ (ရဲဝန်ထမ်း၊ပရဟိတလုပ်သားများ၊ ဆေးသမားများ) ကိုအသေးစိတ် လူတွေ့ မေးမြန်းခြင်းဖြင့်မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှု ပြန့်နှံ့ဖြစ်ပွားနေခြင်းအကြောင်းသတင်းအချက်အလက်ပိုမိုရရှိနိုင် စရာရှိသည်။အမည်နာမ ဖော်ပြရန်မလိုသောအရေအတွက်စစ်တမ်းတစ်ခု ကောက်ယူနိုင်သော်လည်းဤမျှလောက် အကဲဆတ်သည့်အကြောင်းကိစ္စရပ်အတွက်မူ ဖြေကြားသူများဘက်မှယုံကြည်ကိုးစားနိုင်လောက်စရာအဖြေမျိုး ပေးလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။

FGD IN PRACTICE

The quality of the information produced during a FGD depends mainly on the following points:

- Having an appropriate discussion guide;
- Defining relevant criteria and selecting appropriate respondents;
- Creating a relaxed atmosphere for the group discussion;
- Accurately reporting the information given by the FGD participants.

1. Discussion Guide

After having defined the subject and key objectives of the research and decided that FGD was an appropriate methodol, the research team prepares the questions to be asked during the discussion.

The objective of a FGD is to generate information. Therefore, close-ended questions (i.e. to which the answer is either “yes” or “no”) are not suitable as they generate little information and lead the discussion to an end.

A proper discussion guide for a FGD is composed of open-ended questions only.

The questions must be linked to the research’s objectives. In designing the discussion guide and during the FGD, the research team should always have the research’s objectives in mind in order to follow the thread of the discussion. Badly prepared discussion guides generally lead to uninteresting or vague information.

The discussion guide should contain the following parts:

- (a) **Introduction:** The facilitator introduces his/her team and himself/herself to the group, explains the purpose of the FGD and how the data collected will be used in the research. This is also the opportunity to give a sense of responsibility to the respondents by emphasizing the importance of their participation and answers in the research process.

The moderator must formally request the respondents’ consent to participate in the study.

လက်တွေ့သီးသန့်စကားပိုင်း

သီးသန့်စကားပိုင်းမှရရှိလာသည့်သတင်းအချက်အလက်များ၏အရည်အသွေးပိုင်းသည် အောက်ပါအချက်အလက်များပေါ်တွင်အဓိကမူတည်သည်။

- သင့်တင့်ကောင်းမွန်သောဆွေးနွေးပွဲလမ်းညွှန်ချက်ရှိခြင်း
- သက်ဆိုင်ရာစံနှုန်းများသတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေးပြီးသင့်တော်သော ဖြေကြားပေးသူများ ရွေးချယ်ခြင်း
- သက်တောင့်သက်သာဖြစ်စေမည့်အမြင်ကျယ်ကျယ်နှင့် ဆွေးနွေးနိုင်သည့်အနေအထားတစ်ရပ်ဖန်တီးပေးထားခြင်း
- သီးသန့်စကားပိုင်းတွင်ပါဝင်သူများထံမှရရှိသောသတင်းအချက်အလက်များအားရှင်းလင်းတိကျစွာအစီရင်ခံခြင်း

၁။ဆွေးနွေးပွဲလမ်းညွှန်

အကြောင်းအရာနှင့်အဓိကရည်မှန်းချက်များကိုသတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပြီးစီး၍သီးသန့်စကားပိုင်းကိုသင့်တော်သောနည်းလမ်းအဖြစ်ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်ပြီးပါကသုတေသနအဖွဲ့အနေနှင့် ဆွေးနွေးပွဲအတွင်း မေးရန်မေးခွန်းများ ပြင်ဆင်ရမည်။

သီးသန့်စကားပိုင်း၏ရည်ရွယ်ချက်မှာသတင်းအချက်အလက်များထွက်ပေါ်လာရေးဖြစ်သည်။သို့ဖြစ်ပါ၍သတင်းအချက်အလက်အနည်းငယ်သာရရှိနိုင်ပြီး ဆွေးနွေးပွဲအားရပ်တန့်သွားစေမည့်အပိတ် မေးခွန်းများ (၎င်းအတွက်အဖြေမှာဟုတ်သည်၊ မဟုတ်ပါတစ်ခုခုသာဖြစ်သည်) ကိုအသုံးပြုရန်မသင့်တော်ပေ။

သင့်တင့်ကောင်းမွန်သောဆွေးနွေးပွဲလမ်းညွှန်တွင်အဖွင့်မေးခွန်းများသာပါဝင်လေ့ရှိသည်။

မေးခွန်းများသည်သုတေသနရည်မှန်းချက်များနှင့်ကိုက်ညီရမည်။ ဆွေးနွေးပွဲလမ်းညွှန်ပုံစံချရာတွင်နှင့်သီးသန့်စကားပိုင်း ပြုလုပ်နေစဉ်အတွင်းသုတေသနအဖွဲ့သည်သုတေသန၏ရည်မှန်းချက်များကိုအမြဲတစေသတိချုပ်နေရမည်ဖြစ်ပြီးသို့မှသာ ဆွေးနွေးပွဲအမျှင်မပြတ် ပြုလုပ်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ဆွေးနွေးပွဲလမ်းညွှန်အား ကောင်းစွာ ပြင်ဆင်ထားခြင်းမရှိပါကရရှိလာသော သတင်းအချက်အလက်များသည် ဝေဝေဝါးဝါးနှင့်စိတ်ဝင်စားစရာလည်း ကောင်းနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

ဆွေးနွေးပွဲလမ်းညွှန်တွင် အောက်ပါအပိုင်းများပါဝင်သင့်သည်။

(က) မိတ်ဆက် -

ပွဲထိန်းမည့်သူသည်၎င်းကိုယ်ကိုမည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်းအဖွဲ့အားမိတ်ဆက်ရမည်။၎င်းနောက်သီးသန့်စကားပိုင်းမှရရှိလာသောအချက်အလက်များကိုမည်သို့မည်ပုံအသုံးပြုမည်ကိုရှင်းပြပေးရမည်။ဤတွင် ဖြေကြားမည့်သူများ၏ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့်အဖြေများသည်သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်အတွက်အလွန်တရားအရေးကြီးကြောင်းအလေးအနက် ပြောကြားခြင်းဖြင့်၎င်းတို့အားတာဝန်သိစိတ်ထည့်သွင်းပေးနိုင်သည်။

လေ့လာချက်တွင်ဖြေကြားမည့်သူများသည်မိမိဆန္ဒအလျောက်ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းဖြစ်ကြောင်းသဘောတူညီချက်ကိုပွဲထိန်းမည့်သူမှတရားဝင်တောင်းခံရမည်။

The introduction also serves to set the rules of the FGD that respondents should know and observe. These rules should at least include the following points:

- Everybody has the right speak. There is no wrong answer.
- Everybody has the right not to answer.
- All opinions and points of views are welcomed.
- The research team is not interested in a consensus: “Don’t try to persuade the respondents!”
- Participants have to speak one at a time so as to facilitate the recording process.

(b) Introductory/contextual questions: Most of the FGD’s success depends on the respondents’ participation. This part of the discussion serves to put the respondents at ease by asking general questions that are easy to understand and answer. These questions should be related to the research, but not yet focused on the key objectives. The idea is to stimulate the respondents and share a common understanding of the context between the FGD and the research team before addressing the key issue. It also serves to ensure that important information is not overlooked before asking specific questions.

Example:

If the research team investigates land transfers between paddy farmers, the FGD should not start with key questions such as “Under which conditions is mortgage practiced here?”. The FGD should start with broader introductory questions such as: “Are all villagers engaged in farming activities?”, “What are the different categories of farmers?”, “Do all farmers own the land they cultivate?”, etc.

(c) Key questions: The key questions are in-depth questions whose answers produce the core information of the research. Questions should go from general to specific issues. The main part of the discussion is to gather the greatest diversity of opinions and points of views on the research topic.

(d) Conclusive questions: These are the last few questions that the facilitator asks to check whether or not any important issue was left aside during the discussion. The questions also provide an opportunity for the participants to comment on the discussion and possibly specific statements made earlier.

Testing the discussion guide with the research team or some friends prior to conducting the FGD for real is a good way to identify weaknesses and unclear or irrelevant questions.

မိတ်ဆက်တွင်ပါဝင်ဆွေးနွေးမည့်သူများသိရမည့်၊ လေ့လာရမည်စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကိုတပါတည်း ဖော်ပြရမည်။အဆိုပါစည်းကမ်းများ ပြုလုပ်ရာတွင် အောက်ပါအချက်အလက်များအနည်းဆုံးပါဝင်စေရမည်။

- လူတိုင်းစကားပြောခွင့်ရှိသည်။မှားယွင်းသည့်အဖြေဟူ၍မရှိပါ။
- မဖြေကြားလိုသော မေးခွန်းကိုမဖြေကြားပဲ နေပိုင်ခွင့်လည်းလူတိုင်းတွင်ရှိသည်။
- ထင်မြင်ချက်အားလုံး၊အချက်အလက်အားလုံးကိုကြိုဆိုသည်။
- သုတေသနအဖွဲ့သည်အကန့်အကွက်မရှိသဘောတူညီမှုမျိုးကိုစိတ်ဝင်စားခြင်းမရှိပါ။သို့ဖြစ်ပါ၍အခြား သူများကိုကိုယ့်ဘက်ပါလာအောင်စည်းရုံးဆွဲဆောင်ခြင်းမပြုလုပ်ရပါ။
- ပါဝင်ဆွေးနွေးမည့်သူများသည်တစ်ယောက်ပြီးမှတစ်ယောက်ပြောခြင်းဖြင့်မှတ်တမ်းတင်သည့်ကိစ္စကို ချောမွေ့ စေပါလိမ့်မည်။

(ခ) ပဏာမ/အကြောင်းအရာနှင့်စပ်ဆိုင်သောမေးခွန်းများ - သီးသန့်စကားပိုင်းအများစု၏ အောင်မြင်မှုမှာပါဝင်ဖြေကြား သူများ အပေါ်တွင်မူတည်သည်။ ဆွေးနွေးပွဲ၏ဤအပိုင်းတွင် ဖြေကြားသူများအားသက်တောင့်သက်သာ ဖြေကြားနိုင်သည့်နားလည်ဖြေဆိုရန်လွယ်ကူသည့် ယေဘုယျဆန်ဆန် မေးခွန်းများသာပါဝင်သည်။အဆိုပါ မေးခွန်းများသည်သုတေသနနှင့်စပ်ဆက်ရမည်ဖြစ်သော်လည်းအဓိကရည်မှန်းချက်များပေါ်တွင်အာရုံစိုက်ရန်မလိုသေး ချေ။လိမ္မော်မှာအဓိက ပြဿနာကိုဦးတည်ဆွေးနွေးခြင်းမပြုမီ ဖြေကြားပေးသူများအားအစပျိုးပေးခြင်းဖြစ်ပြီး သီးသန့်အုပ်စုနှင့်သုတေသနအဖွဲ့ကြားအကြောင်းအရာပိုင်းဘုံသဘောပေါက်နားလည်မှုတစ်ရပ်မျှဝေခြင်း ဖြစ်သည်။ဤနည်းဖြင့်သက်ဆိုင်ရာ မေးခွန်းများ မေးမြန်းခြင်းမပြုရသေးမီအရေးကြီးသောသတင်းအချက်အလက်များ မကျန်ခဲ့လေအောင် ပြုလုပ်နိုင်သည်။

*ဥပမာ -
အကယ်၍သုတေသနအဖွဲ့ သည်စပါးစိုက်သည့်လယ်သမားများကြားလယ်ယာမြေလက်ပြောင်းသည့်ကိစ္စကိုစူးစမ်းလေ့လာ လိုသည်ဆိုပါစို့။သီးသန့်စကားပိုင်းတွင် "မည်သည့်အခြေအနေမျိုးတွင်ချေးငှားပေါင်နံ (လယ်ပြန်ငွေပြန်) သည့်အလုပ်မျိုးလုပ်လေ့ရှိကြသနည်း"ဟူသကဲ့သို့သောအဓိက မေးခွန်းမျိုးဖြင့်မစသင့်ပေ။
"ရွာသားများအားလုံးလယ်ယာလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ကြပါသလား"၊ "လယ်သမားအမျိုးအစားမည်မျှရှိသနည်း"၊
"လယ်သမားအားလုံးသည်ငှားတို့ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးနေသောလယ်ယာမြေကိုပိုင်ဆိုင်ကြပါသလား"စသည့် မေးခွန်းများကဲ့သို့ ဘောင်ကျယ်သည့်ပဏာမ မေးခွန်းမျိုးဖြင့်အစပြုသင့်သည်။*

(ဂ) အဓိကမေးခွန်းများ - အဓိက မေးခွန်းများသည်အသေးစိတ်ဆန်ပြီးရရှိလာမည့်အဖြေများသည် သုတေသနအတွက်ပဓာနကျသောသတင်းအချက်အလက်များ ပေးစွမ်းနိုင်လိမ့်မည်။ မေးခွန်းများသည် ယေဘုယျကိစ္စရပ်များမှ စတင်ပြီးတိကျသောကိစ္စရပ်များကိုတွယ်သည့်ပုံစံမျိုးဖြင့်သွားသင့်သည်။ ဤသည်မှာဆွေးနွေးပွဲ၏အဓိကကျသောအပိုင်းဖြစ်ပြီးငှား၏ရည်ရွယ်ချက်မှာသုတေသနအကြောင်းအရာပေါ် ထားရှိကြ သည့်ထင်မြင်ချက်ရှုထောင့်ပေါင်းစုံအမြောက်အမြားကိုစုဆောင်းရရှိရေးဖြစ်သည်။

(ဃ) အချုပ်မေးခွန်းများ - အရေးကြီးသည့်ကိစ္စရပ်များ ဆွေးနွေးပွဲတွင်မကျန်ရစ်ခဲ့စေရန်စစ်ဆေးသည့် အနေဖြင့်ပွဲထိန်းသူမှာပါဝင်ဆွေးနွေးသူများအား မေးသည့် နောက်ဆုံးပိတ်မေးခွန်းများ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုမေးခွန်းမေးချိန်တွင်ပါဝင်ဆွေးနွေးသည့်လူများမှ ဆွေးနွေးပွဲကိုသော်လည်းကောင်း၊ ရှေ့တွင်ပြုလုပ်ခဲ့သည့် အဆိုပြုချက်အတိအကျတို့ကိုမှတ်ချက်ပြုနိုင်သည်။

သီးသန့်စကားပိုင်းမပြုလုပ်မီ ဆွေးနွေးပွဲလမ်းညွှန်အားသုတေသနအဖွဲ့ဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းများဖြင့်သော်လည်းကောင်းစမ်းသပ်ခြင်းသည်အားနည်းချက်များနှင့်ရှင်းလင်းသက်ဆိုင်မှုမရှိသော မေးခွန်းများ ဖော်ထုတ်စစ်ဆေးရန်နည်းလမ်းကောင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

2. Criteria and selection of respondents

The second step is to select the respondents who will participate in the discussion. The future participants should have good knowledge of the research topic. They are called information-rich participants. For example, if the research is about exploring agricultural practices in tea-plantations, limitations and opportunities for improvement, the informants should be long practicing tea-cultivators, small scale and large scale tea-cultivators as well as traders. Depending on the research topic and its focus, a greater set of criteria needs to be defined for selecting the respondents.

Example:

Investigating the link between migration and socio-economic conditions in the village of origin will require identifying the following information:

- Households in which one member has migrated and is sending remittances.*
- Households in which one member has migrated but is not sending remittances.*
- Migrating households who left their children behind (potential social impact).*
- Households with no members migrating (to provide counter examples).*
- Village elders who could discuss the migration issue throughout time.*

There are different methods to recruit participants for a FGD. The two most widely employed methods are:

- (a) Direct field recruitment:** The researchers go to the field with a set of questions in order to identify the most suitable respondents. This recruitment method is obviously best as it offers the researcher the possibility to directly select the respondents who meet the research criteria. However, it requires good knowledge of the stakeholders of the research topic. It also requires time.
- (b) Indirect field recruitment:** The recruitment is done by a knowledgeable person on behalf of the research team. This is probably the most widely used method in humanitarian and development work, because time restrictions often make it impossible to gain a precise knowledge of the community under study. Relying on village administrators and elders often helps to overcome this lack of knowledge.

The research team, however, has to be aware that indirect recruitment may introduce bias if the recruiters have any reason to select respondents whose opinions suit their own interests.

Other recruitment methods include phone recruitment and online recruitment. However, field recruitment is always preferred as it allows the recruiters to better understand the respondents' socio-economic condition.

3. Conducting a FGD

FGDs must be conducted by at least two researchers: one researcher acting as the facilitator and the other recording the discussion. FGDs should not exceed 2 hours. One hour is generally the best duration to maintain the participants' attention.

၂။ ဖြေကြားများသည့်သူများ ရွေးချယ်ခြင်းနှင့်နှုန်းစံများ

ဒုတိယအဆင့်မှာ ဆွေးနွေးပွဲတွင်ပါဝင်မည့် ဖြေကြားသူများအား ရွေးချယ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဆွေးနွေးမည့်သူများမှာ အကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်ပြီးအသိပညာဗဟုသုတ ကောင်းစွာရှိထားရမည်။ အဆိုပါပုဂ္ဂိုလ်များအားသတင်းကြွယ်ဝသော ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများဟု ခေါ်သည်။ ဥပမာသုတေသနသည်လက်ဖက်ရည်ဖိုက်ဖိုက်ပျိုးမှုအကြောင်းနှင့်၎င်းနှင့်စပ်ဆိုင်သည့် အခက်အခဲနှင့်အခွင့်အလမ်းများအကြောင်းကိုစူးစမ်းလေ့လာသည်ဆိုပါစို့။ ဖြေကြားပေးမည့်သူများသည် အနှစ်နှစ်အလလ လက်ဖက်ရည်ဖိုက်ဖိုက်လှသူများ၊ လက်လီလက်ကားဖိုက်ဖိုက်ကြသူများနှင့်ကုန်သည်များ ဖြစ်သင့်သည်။ သုတေသနအကြောင်းအရာနှင့် အာရုံစိုက်သည့်အပိုင်းပေါ်မူတည်ပြီး ဖြေကြားမည့်သူများကို ရွေးချယ်မည့်နှုန်းစံများကိုပိုမိုပြီးအသေးစိတ်သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းရမည်။

ဥပမာ
ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်မှုနှင့်အတိတ်ရပ်ရွာရှိလူမှုစီးပွားရေးအနေအထားကြားစပ်ဆက်မှုကိုရှာဖွေရာတွင် အောက်ပါ သတင်းအချက်အလက်များရရှိရန်လိုအပ်သည်။
-တနင်္ဂနွေနေ့တွင်ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ပြီးပိုက်ဆံပို့ပေးနေသည့်မိသားစုဝင်တစ်ယောက်ရှိသည့်အိမ်ထောင်စုများ
-တနင်္ဂနွေနေ့တွင်ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သော်လည်းပိုက်ဆံပေးပို့ခြင်းမရှိသည့်မိသားစုဝင်တစ်ယောက်ရှိသည့် အိမ်ထောင်စုများ
-ကလေးသူငယ်များအားထားရစ်ခဲ့ပြီးရွှေ့ပြောင်းသွားကြသည့်အိမ်ထောင်စုများ (ဖြစ်လာနိုင်သည့်နောက်ဆက်တွဲလူမှုရေး အကျိုးဆက်များ)
-တနင်္ဂနွေနေ့တွင်ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူမိသားစုဝင်လုံးဝမရှိသည့်အိမ်ထောင်စုများ (တန်ပြန်ဥပမာပေးရန်)
-ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သည့်ကိစ္စကိုကာလနှင့်ချိပြီး ဆွေးနွေးနိုင်စွမ်းသည့်ရပ်ရွာနေသက်ကြီးရွယ်အိုများ

သီးသန့်စကားပိုင်းများတွင်ပါဝင်ဆွေးနွေးရန်လူစုဆောင်းရွေးချယ်ရေးအတွက်နည်းလမ်းပေါင်းစုံအသုံးပြုနိုင်သည်။ အသုံးအ များဆုံးသောနည်းလမ်းနှစ်ရပ်မှာ -

(က) တိုက်ရိုက်ကွင်းဆင်းရွေးချယ်ခြင်း - သုတေသီများသည် မေးခွန်းတစ်စုံဖြင့်လူကိုယ်တိုင်ကွင်းဆင်းပြီး အသင့်တော်ဆုံးသော ဖြေကြားပေးမည့်သူများကို ရွေးချယ်နိုင်သည်။ သုတေသနစံနှုန်းများနှင့်ကိုက်ညီသော ဖြေကြားသူများကိုတိုက်ရိုက်ရွေးချယ်နိုင်သည့် ဖြစ်သောကြောင့်အဆိုပါ ရွေးချယ်နည်းသည်အကောင်းဆုံးနည်းလမ်း ပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်းထိုသို့ပြုလုပ်ရန်သုတေသနအကြောင်းအရာနှင့်စပ်ဆိုင်သည့်အကျိုးစီးပွားနီးနီးနွယ်သူများ အကြောင်း ကောင်းစွာသိရန်လိုအပ်ပြီးအချိန်ပေးရန်လည်းလိုအပ်လှသည်။

(ခ) သွယ်ဝိုက်ကွင်းဆင်းရွေးချယ်ခြင်း - ကျွမ်းကျင်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မှသုတေသနအဖွဲ့ကိုယ်စားလှုရွေးချယ်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ကန့်သတ်အချိန်ကာလအ တွင်း လေ့လာဆဲရပ်ရွာလူအဖွဲ့အစည်းအကြောင်းခရေစတိုတွင်းကျသိနားလည်ရန်မဖြစ်နိုင်သည့်အတွက်လူသား ချင်းစာနာထောက်ထားရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင်ဤနည်းအားကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်အသုံးပြုသည်။ ရပ်ရွာအကြောင်း ကောင်းစွာသိနားလည်ခြင်းမရှိသည့်တိုင်ရပ်ရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများနှင့်သက်ကြီးရွယ်အိုများ အားကိုးဖြင့်၎င်းပြဿနာအား ကျော်လွှားနိုင်သည်။

သို့သော်လည်းသုတေသနအဖွဲ့ အနေနှင့်သတိချပ်ရန်မှာကိုယ်စားပြုကွင်းဆင်းရွေးချယ်ရာတွင် ရွေးချယ်သူသည်၎င်းအကျိုးစီးပွားနှင့်အထောက်အပံ့ပြုမည့်ထင်မြင်ချက်မျိုး ပေးမည့်လူမျိုးကိုသာ ရွေးချယ်လိုက်ပါကအတိကျကင်းနိုင်တော့မည်မဟုတ်ချေ။

ဖုန်း၊ အင်တာနက်စသောနည်းများအပါအဝင်အခြားသောလူစုဆောင်းရွေးချယ်သည့်နည်းများလည်းရှိသေးသည်။ သို့သော် ကွင်းဆင်းလူစုဆောင်းသည့်နည်းဖြင့်လူစုဆောင်းသူသည် ဖြေဆိုမည့်သူများ၏လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေကိုပိုမိုနားလည် သဘောပေါက်နိုင်သည့်အတွက်လူကြိုက်များသည်နည်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

၃။ သီးသန့်စကားပိုင်းအားဦးဆောင်ညွှန်ကြားခြင်း
သီးသန့်စကားပိုင်းများအားအနည်းဆုံးသုတေသီနှစ်ယောက်ဖြင့်ထိန်းသိမ်းညွှန်ကြားရမည်။ တစ်ဦးကပွဲထိန်းအဖြစ်တာဝန် ယူရမည်ဖြစ်ပြီး နောက်တစ်ဦးက ဆွေးနွေးပွဲအားမှတ်တမ်းတင်ရမည်ဖြစ်သည်။ သီးသန့်စကားပိုင်းသည် (၂) နာရီ ထက်ပိုပြီးမကြာသင့်ပေ။ ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများ၏အာရုံစိုက်မှုကိုထိန်းသိမ်းရန်ပုံမှန်အားဖြင့်ကြာချိန်တစ်နာရီထားရှိခြင်းက အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။

Key points for facilitating a FGD:

- (a) **Rapport:** Building a good rapport with the respondents is probably the most important part of the FGD. The facilitator has to be open minded (remember there is no wrong answer!), relaxed and show his/her sense of humour!
- (b) **Clarify the facilitator's position:** The facilitator is to guide the discussion but does not take sides.
- (c) **No leading questions:** The questions asked should not contain part of the answer.
Example: "Do you think the dam construction will harm the environment?" is **not** a suitable question.
Change this question into "What do you think will be the impact of the dam construction?"
- (d) **Short and easily understandable questions:** The questions will generate more discussion.
- (e) **No judgments:** The facilitator is not here to judge what the respondents say and doesn't look down on participants because of their status or statements.
- (f) **Not acting as the expert:** The facilitator keeps in mind the research subject and the objectives of the FGD and forgets what he/she thinks he/she knows. He/she is not an expert on the question that is investigated. Only the respondents should answer the questions.
- (g) **Keeping the pace:** The discussion guide is only a tool which helps the facilitator remember the discussion thread. The facilitator is encouraged to probe into interesting answers and to ask further questions that in turn will generate more in-depth information.

Key points for recording a FGD:

- (a) The researcher recording the discussion acts as an observer and should interact to a minimum with the participants during the discussion.
- (b) The researcher is expected to record the answers given by the FGD *and* what he/she observes during the discussion: individuals having great or little interest in the discussion, facial expressions, side conversations, etc. and anything that may inform the behaviour of respondents regarding the research topic.
- (c) The researcher recording the discussion has to ensure that all the questions included in the discussion guide have been asked by the facilitator. If he/she finds that a question has been omitted, or thinks that probing into some answers may provide additional information, he/she may communicate discreetly with the facilitator. The researcher recording the discussion refrains from disrupting the dynamic of the discussion between the facilitator and the participants.
- (d) Note taking is by far the best way to record information. Tape-recording can provide a safety net especially if the FG counts many respondents that may speak at the same time.
- (e) Flip charts are a good tool for keeping information visible to the group and for stimulating further discussion. However, flip charts are not enough and must be complemented by note taking.

Lastly, when FGDs are finished, the research team should convene and discuss the information produced by the FGD. All the notes taken during the FGD should be transcribed into a clear report.

သီးသန့်စကားပိုင်းကိုထိန်းရန်အဓိကအချက်များ

(က) ရင်းနှီးမှု-

ရင်းနှီးမှုတည်ဆောက်ရေးသည်သီးသန့်စကားပိုင်း၏အရေးအကြီးဆုံးအစိတ်အပိုင်းဟုပင်ဆိုနိုင်စရာရှိသည်။ပွဲထိန်းသည်စိတ်သဘောထားပွင့်လင်းရမည်ဖြစ်ပြီး (မှားယွင်းသောအဖြေဟူ၍မရှိကြောင်းသတိပြုပါ) ပေါ့ပေါ့ပါးပါးဖြင့်ဟာသဉာဏ်ရှိသူ ဖြစ်ရမည်။

(ခ) ပွဲထိန်း၏ရပ်တည်ချက်ကိုရှင်းလင်းသိသာစေခြင်း - ပွဲထိန်းဟူသည် ဆွေးနွေးပွဲကိုဦးဆောင်ရန်သာဖြစ်ပြီးဘက်လိုက်ခြင်းမရှိစေရ။

(ဂ) အရိပ်ပြမေးခွန်း - မေးမြန်းလိုက်သော မေးခွန်းများသည်အဖြေအတွက်အရိပ်အမြှောက်မပါစေရ။

ဥပမာ - "ဆည်တည်ဆောက်မှုကြောင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိုထိခိုက်စေသည်ဟုသင်ယူဆပါသလား"ဟူသော မေးခွန်းသည်သင့်လျော်သော မေးခွန်းမဟုတ်ချေ။မေးခွန်းအားဤသို့ပြောင်းလဲ၍မေးပါ "ဆည်တည်ဆောက်မှုကြောင့် မြစ်ပွားလာနိုင်သည်ဟုသင်ထင်မြင်ယူဆသောအကျိုးဆက်များကို ဖော်ပြပါ"

(ဃ) လိုတိုရှင်းမေးခွန်းများ - ထိုမေးခွန်းများကြောင့် ဆွေးနွေးစရာများတိုးပွားလာလိမ့်မည်။

(င) ဝေဖန်ခြင်းမပြုရ - ပွဲထိန်းသည် ဖြေကြားသူများ ပြောဆိုချက်နှင့်စပ်လျဉ်းပြီး ဝေဖန်ခြင်းမပြုရ။

(စ) သမားဇုန်မပြုရ - သုတေသနအကြောင်းအရာနှင့်ရည်မှန်းချက်များကိုသာပွဲထိန်းသူစိတ်ထဲတွင်ထည့်ထားရမည်ဖြစ်ပြီး၎င်းသိကြောင်းတတ်ကြောင်းကို မေ့ထားရမည်။၎င်းသည်စုံစမ်းမေးမြန်းထားသော မေးခွန်းနှင့်ပတ်သက်၍တတ်သိပညာရှင်မဟုတ်ပေ။ ဖြေကြားသူများကသာ မေးခွန်းကို ဖြေကြားပေးရမည်။

(ဆ) အရှိန်ထိန်းခြင်း- ဆွေးနွေးပွဲလမ်းညွှန်ချက်ဟူသည်ပွဲထိန်းအား ဆွေးနွေးပွဲကိုအမျှင်မပြတ်အောင်သတိပေးသည့် ကိရိယာသက်သက်မျှသာဖြစ်သည်။ပွဲထိန်းအနေနှင့်စိတ်ဝင်စားစရာအဖြေများရအောင် မေးမြန်းစူးစမ်းရမည်ဖြစ်ပြီး ပိုမိုအသေးစိတ်သည့်သတင်းအချက်အလက်များထွက်ပေါ်လာအောင် နောက်ထပ် မေးခွန်းထုတ်ရမည်။

သီးသန့်စကားပိုင်းမှတ်တမ်းတင်ရာတွင်အဓိကကျသောအချက်များ

(က) ဆွေးနွေးပွဲအားမှတ်တမ်းတင်နေသည့်သုတေသီသည် လေ့လာသူတစ်ဦးသကဲ့သို့တလျှောက်လုံးတွင် ဆွေးနွေးသူများနှင့်ဆက်ဆံမှုနည်းနည်းသမျှနည်းစေရမည်။

(ခ) သုတေသီသည်သီးသန့်စကားပိုင်းမှရရှိလာသောအဖြေများအပြင်ဆွေးနွေးပွဲ ပြုလုပ်စဉ်အတွင်း၎င်း လေ့လာမှတ်သားမိသမျှကိုပါမှတ်တမ်းတင်ရမည်။လူများ ဆွေးနွေးပွဲကိုစိတ်ဝင်စား၏စိတ်မဝင်စား၏၊ မျက်နှာအမူအရာပိုင်းအတွင်းကျိတ်ဆွေးနွေးမှု . . . တို့နှင့်သုတေသနအကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်ပြီးတုံ့ပြန်လိုက်သည့်အပြုအမူများကိုပါမှတ်သားရမည်။

(ဂ) မှတ်တမ်းတင်နေသည့်သုတေသီသည် ဆွေးနွေးပွဲလမ်းညွှန်တွင်ပါဝင်သမျှ မေးခွန်းများအားပွဲထိန်းသူအကုန်အစင်မေးအောင်ဂရုစိုက်ပေးရမည်။အကယ်၍ မေးခွန်းကျန်ခဲ့သည် တွေ့ရှိပါကသို့တည်းမဟုတ် မေးခွန်းအချို့ကိုထပ်မံဆစ်ပိုင်းမေးမြန်းခြင်းဖြင့် နောက်တိုးသတင်းအချက်အလက်များ ထွက်ပေါ်လာနိုင်စရာရှိပါကပွဲထိန်းအားမသိမသာအဆက်အသွယ်ပြုရမည်။ ဆွေးနွေးပွဲအားမှတ်တမ်းတင်နေသော သုတေသီသည်ပွဲထိန်းနှင့် ဆွေးနွေးနေသူများအကြား ဆွေးနွေးပွဲ၏အရှိန်ဆုန်းဆိုင်းခြင်းမရှိစေရအောင်ရှောင်ကြဉ်ရမည်။

(ဃ) မှတ်စုရေးသားနည်းသည်သတင်းအချက်အလက်များကိုမှတ်တမ်းတင်ရန်အကောင်းဆုံးသောနည်းလမ်း တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။အကယ်၍သီးသန့်စကားပိုင်းတွင်လူအမြောက်မြားပါဝင်ပါကအကုန်လုံးတပြိုင်နက်အဆက်မပြတ် စကားပြောနိုင်သောကြောင့်တိပ်ရီကော်ဒါဖြင့်အသံဖမ်းယူသည့်နည်းလမ်းသည်လည်းစိတ်ချရသည်။

(င) ရှေ့တွင်သင်ပုန်းတစ်ခုထားရှိခြင်းဖြင့် ဆွေးနွေးသူများတွက်သတင်းအချက်အလက်များကို ထင်သာမြင်သာရှိစေပြီးစကားပိုင်းဆက်ရန်အထောက်အကူဖြစ်စေသည်။သို့သော်လည်းရှေ့သင်ပုန်းတွင်ရေးမှတ်ခြင်းသည်လုံလောက်မှုမရှိသောကြောင့်မည်သည့်နည်းနှင့်မဆိုမှတ်စုယူသည့်နည်းအားလက်မလွှတ်သင့်ပေ။

နောက်ဆုံးသီးသန့်စကားပိုင်း

ပြုလုပ်ပြီးစီးပါကသုတေသနအဖွဲ့ သည်အတူတကွစုဝေးပြီးရရှိသောသတင်းအချက်အလက်များကို ဆွေးနွေးရမည်။ ဆွေးနွေးစဉ်မှတ်စုလိုက်ရေးထားသမျှကို သေသပ်ရှင်းလင်းသည့်အစီရင်ခံစာပုံစံအဖြစ် ပြန်လည်စာစီရေးသားရမည်။

Using FGDs to build a research project

As explained above, FGDs can be used in order to explore a research topic and progressively refine the research objectives and key questions:

Research Process

Topic overview

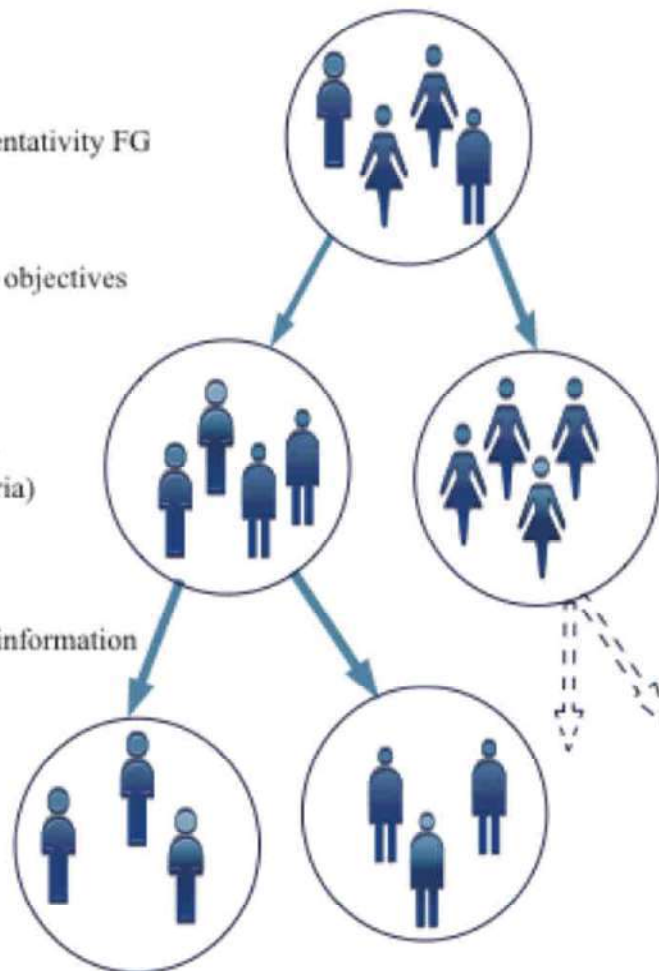
Maximum representativity FG

Refining research objectives

Differentiated FG
(introducing criteria)

Probing in-depth information

Issue specific FG

Example

“Children living in the streets (CS) in Yangon”
FG with girls and boys, urban and rural origins

“What are the gender-based violences affecting CS?”

1 FG with boys, 1 FG with girls

“CS of rural origin (and especially girls), are more subjected to violences?”

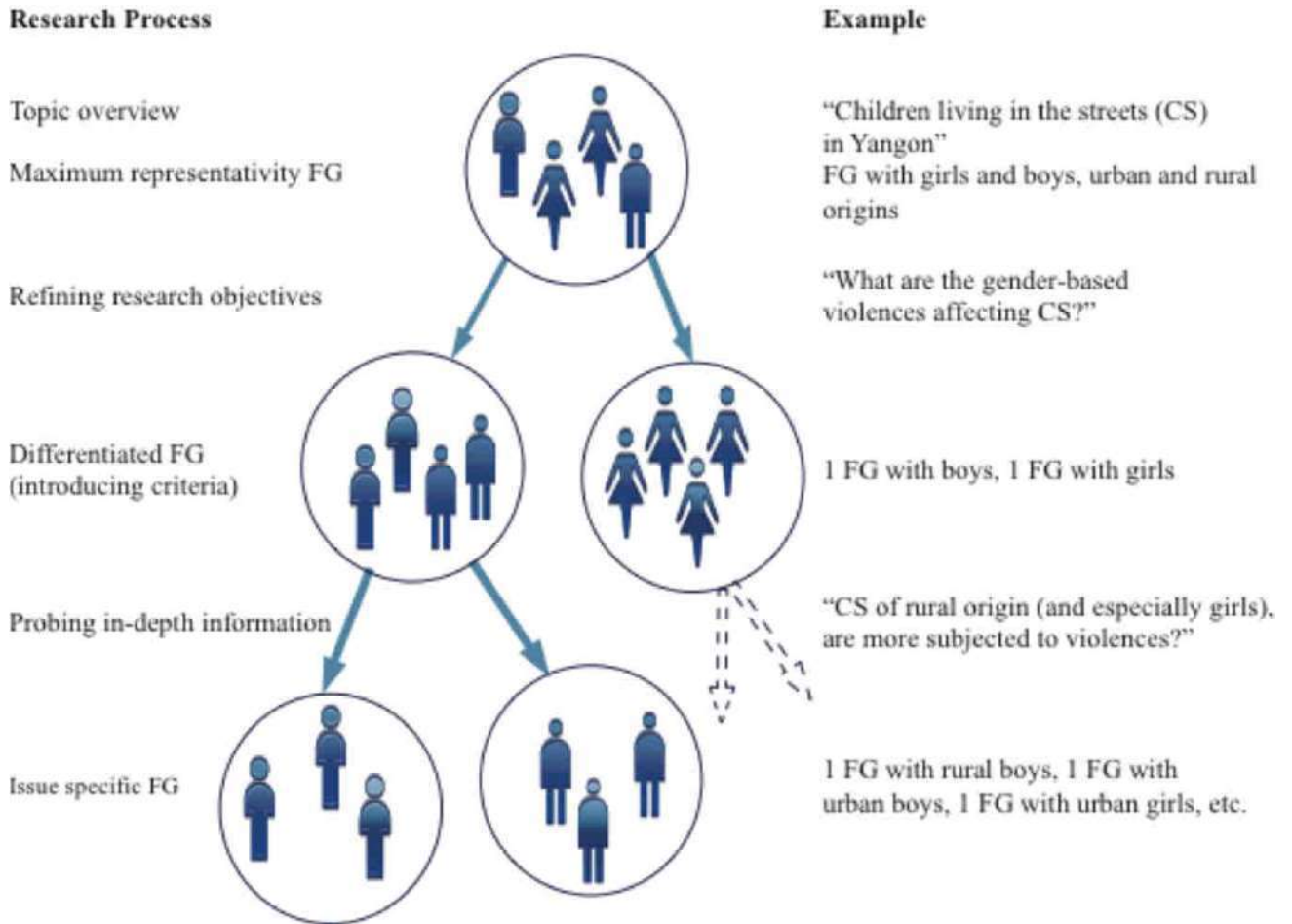
1 FG with rural boys, 1 FG with urban boys, 1 FG with urban girls, etc.

TO SUM UP, THE MAIN POINTS TO REMEMBER ABOUT THIS CHAPTER ARE:

- FGD is an efficient, time-saving method for qualitative research;
- When properly conducted, FGDs help to obtain diverse ideas, opinions and perceptions on a research topic;
- The FGD method helps to probe into little known topics and build a research project;
- FGDs are made of respondents selected according to pre-defined criteria relevant to the research objectives and key questions.

သီးသန့်စကားဝိုင်းအားသုတေသနစီမံကိန်းတစ်ခုတည်ဆောက်ရန်အသုံးပြုခြင်း

အထက်တွင်ရှင်းပြခဲ့သည့်အတိုင်းသီးသန့်စကားဝိုင်းသည်သုတေသနအကြောင်းအရာတစ်ခုကိုစူးစမ်းလေ့လာရန်အသုံးပြုနိုင်ပြီးသုတေသနရည်မှန်းချက်နှင့်အဓိကမေးခွန်းများကိုဖြည့်ဖြည်းဖြည်းပွမ်းပံ့ပေးနိုင်သည်။

အနှစ်ချုပ်သော်ဤအခန်းတွင်အဓိကမှတ်သားရန်လိုအပ်သောအချက်များမှာ -

- သီးသန့်စကားဝိုင်းသည်လျင်မြန်ထိရောက်ပြီး ငွေကုန်ကြေးကျသက်သာသောအရည်အချင်းသုတေသနနည်းနိဿယ ဖြစ်သည်။
- သီးသန့်စကားဝိုင်းတစ်ခု ကောင်းကောင်း ပြုလုပ်နိုင်ပါကသုတေသနတစ်ခုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့်ကျွဲပြားသောအတွေးအခေါ်များ၊အမြင်များနှင့်သဘောပေါက်နားလည်မှုများရရှိလာနိုင်သည်။
- သီးသန့်အုပ်စုလုပ်ထုံးလုပ်နည်းသည်လူသိနည်းသည့်အကြောင်းအရာကိုစူးစမ်းထောက်လှမ်းနိုင်ပြီးသုတေသနစီမံကိန်းတစ်ခုတည်ဆောက်နိုင်သည်။
- သီးသန့်စကားဝိုင်းများသည်သုတေသနရည်မှန်းချက်များ၊အဓိကမေးခွန်းများနှင့်ကိုက်ညီမညီစံနှုန်းနှင့်အညီ ရွေးချယ်ထားသည့် ဖြေကြားသူများဖြင့်ဖွဲ့စည်းထားသည်။

Exercise 1. Is FGD relevant for the following research subjects?

- i. Conducting an opinion poll of the 2015 presidential elections.
- ii. Testing the acceptance of a new rice planting method.
- iii. Investigating breast-feeding and nutrition practices among IDP communities in Kachin State.
- iv. Exploring human trafficking networks to Thailand.

Answers:

- i. No. Need a proper quantitative survey.
- ii. Yes. FGD with farmers.
- iii. Yes. FGD with lactating women.
- iv. No because of the sensitivity of the issue. However FGDs could be conducted in a suitable environment with a group of (formerly) trafficked individuals.

Exercise 2. Imagine what kind and how many Focus Groups you would form for the following research subjects? For each Focus Group, what would be the criteria to select the respondents?

- i. What is the impact of deforestation on farmers' livelihoods in Shan State?"
- ii. What are the various forms of discrimination faced by sexual minorities (for example men having sex with men) in Myanmar?
- iii. Assessing trainings on raising political awareness of the Karen civil society in border areas.

လေ့ကျင့်ခန်း ၁။ သီးသန့်စကားပိုင်းသည် အောက်ပါ အကြောင်းကိစ္စရပ်များနှင့် သက်ဆိုင်မှုရှိပါသလား။

- (၁) ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် လူထုထင်မြင်ချက် ကောက်ယူခြင်း။
- (၂) စပါးစိုက်နည်းအသစ်အပေါ် လက်ခံအသုံးပြုမှုကို စမ်းသပ်ခြင်း။
- (၃) ကချင်ပြည်နယ် စစ်ဘေးဒုက္ခသည်စခန်းများမှ မိခင်နို့တိုက်ကျွေးခြင်းနှင့် အာဟာရကျွေးမွေးပုံကို ထောက်လှမ်းခြင်း။
- (၄) ထိုင်းနိုင်ငံရှိ လူကုန်ကူးသည့် ဂိုဏ်းဂဏတွင် ယက်များကို စူးစမ်းရှာဖွေခြင်း။

အဖြေ။

- (၁) မသက်ဆိုင်ပါ။ သင့်တော်ကောင်းမွန်သည့် အရေအတွက် စစ်တမ်းတစ်ခု ကောက်ယူရန် လိုအပ်ပါသည်။
- (၂) သက်ဆိုင်ပါသည်။ လယ်သမားများ ပါဝင်သည့် သီးသန့်စကားပိုင်းတစ်ခု ပြုလုပ်ပါ။
- (၃) သက်ဆိုင်ပါသည်။ နို့တိုက်မိခင်များ ပါဝင်သည့် သီးသန့်စကားပိုင်း ပြုလုပ်ပါ။
- (၄) မသက်ဆိုင်ပါ။ ကိစ္စရပ်၏ အကဲဆတ်လွန်းမှုကြောင့် ဖြစ်သည်။ သို့သော် လည်း သင့်တော်သော အနေအထားတစ်ရပ်တွင် (ယခင်) လူကုန်ကူးခံခဲ့ရသည့် သူများ ပါဝင်သော အုပ်စုတစ်ခုနှင့် သီးသန့်စကားပိုင်းများ ပြုလုပ်မည်ဆိုပါက ဖြစ်နိုင်သည်။

လေ့ကျင့်ခန်း ၂။ အောက်ပါ သုတေသန အကြောင်းအရာများအတွက် မည်သည့် အမျိုးအစား သီးသန့်အုပ်စုမျိုးကို အရေအတွက်မည်မျှ ပြုလုပ်မည်နည်းကို စိတ်ကူးကြည့်ပါ။ သီးသန့်အုပ်စုတစ်ခုချင်းစီအတွက် ဖြေကြားသူများကို ရွေးချယ်ရန် မည်သည့် နှုန်းစံများ သတ်မှတ်မည်နည်း။

- (၁) ရှမ်းပြည်နယ် အတွင်း သစ်တောပြုန်းတီးမှုကြောင့် လယ်သမားများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း မှုဆိုင်ရာ မည်သို့ သောထိခိုက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်သနည်း။
- (၂) လူနည်းစုလိင်အုပ်စုများ (ဥပမာ ယောက်ျားချင်းလိင်ဆက်ဆံသူများ) ရင်ဆိုင်ရလေ့ရှိသည့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခွဲခြားဆက်ဆံခံရမှု အမျိုးအစားများမှာ အဘယ်နည်း။
- (၃) နယ်စပ်ဒေသများရှိ ကချင်လူမှုအဖွဲ့အစည်း၏ နိုင်ငံရေးအသိမြင်နိုးကြားရေးသင်တန်းများအား ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း

BASIC 9. IN-DEPTH INTERVIEWS

THE CHAPTER IS ABOUT:

- Learning the principles of in-depth interviews;
- The appropriate use of in-depth interviews;
- Preparing for and conducting in-depth interviews.

WHAT IS AN IN-DEPTH INTERVIEW?

In-depth interviewing is part of the methods used for qualitative research. It is a one-to-one discussion between the researcher and the respondent. The interview can be conducted in a semi-structured or an unstructured way. But both ways include open-ended questions.

The in-depth interview is a research method which has the objective of acquiring detailed information about a topic from the point of view of individuals: their perception, representation, experience, and priorities regarding this particular topic.

WHEN TO USE IN-DEPTH INTERVIEWS?

In-depth interviews are useful when the researcher wants detailed information about a person's thoughts and behaviors or wants to explore new issues in depth. In-depth interviews are particularly useful for collecting information that cannot be obtained in group discussions.

In-depth interviews replace focus groups if:

- The potential participants cannot be included in a group: for example parliament representatives may not be willing to participate in a group discussion;
- The respondent is not comfortable talking openly in front of a group; this is especially the case for sensitive issues, like illegal trade, domestic violence, etc.;
- It is necessary to distinguish individual (as opposed to group) opinions about a particular topic: this distinction is especially relevant if a major stakeholder involved in a program holds a different vision from the majority.

အခြေခံအဆင့် ၉. အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုပြုခြင်း

ဤအခန်းတွင်

- အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုပြုခြင်းဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းများအားလေ့လာမှုပြုခြင်း
- အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများအားဆီလျော်စွာအသုံးပြုပုံ
- အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများအားပြင်ဆင်လုပ်ဆောင်ပုံ တို့ ပါဝင်ပါသည်။

အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုတစ်ရပ်ဆိုသည်မှာအဘယ်နည်း

အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုပြုခြင်းသည်အရည်အသွေးစံထားသုတေသနတွင်အသုံးပြုသောနည်းလမ်းများ၏အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည်သုတေသီနှင့်ဖြေဆိုသူတို့အကြားတစ်ဦးချင်းတွေ့ဆုံဆွေးနွေးမေးမြန်းမှုတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုကိုအလွတ်သဘောမေးခွန်းပုံစံများဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းပြင်ဆင်ထားသောမေးခွန်းများဖြင့်သော်လည်းကောင်းပြုလုပ်နိုင်သည်။ သို့သော်နည်းလမ်းနှစ်ရပ်စလုံးတွင်အဖွင့်သဘောမေးခွန်းများ (open-ended questions) များသာဖြစ်ပါသည်။

အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်းသည်သုတေသနနည်းလမ်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီးကိစ္စရပ်အကြောင်းအရာတစ်ခုနှင့်ပတ်သက်၍လူပုဂ္ဂိုလ်များ၏အမြင်များ (ခေါင်းစဉ်ရပ်နှင့်ပတ်သက်သောထင်မြင်ယူဆချက်၊ ကိုယ်စားပြုထင်ဟပ်မှု၊ အတွေ့အကြုံဦးစားပေးအကြောင်းအရာများစသည်တို့) အားအသေးစိတ်သတင်းအချက်အလက်ရယူလိုခြင်းဖြစ်သည်။

အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုကိုမည်သည့်အချိန်တွင်သုံးမည်နည်း။

သုတေသီအနေဖြင့်လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၏အတွေးအမြင်များ၊ အလေ့အထများနှင့်ပတ်သက်၍အသေးစိတ်အချက်အလက်များရရှိလိုလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ အသစ်သောကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်၍အသေးစိတ်ရှာဖွေဖော်ထုတ်လိုလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများသည်အသုံးဝင်ပါသည်။ အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် မရရှိနိုင်သော သတင်းအချက်အလက်များကိုစုဆောင်းရယူရာ၌ဤအသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုသည်အထူးသဖြင့်အသုံးဝင်ပါသည်။ ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးမှု (Focus group discussion) ။

အစားအသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုကိုအစားထိုးအသုံးပြုနိုင်သည်မှာ - အကယ်၍ -

- ပါဝင်ဖြေဆိုမည့်သူများသည်အုပ်စုတစ်ခုတွင်ပါဝင်နိုင်ခြင်းမရှိသည့်အခါ - ဥပမာ - လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့်အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးမှုတွင်ပါဝင်ရန်ဆန္ဒမရှိသည့်အခါ
- ဖြေဆိုသူသည်လူအုပ်စုရှေ့ပြုလင်းစွာပြောဆိုရန်အဆင်မပြေသည့်အခါ။ ဤကိစ္စမျိုးသည်အထူးသဖြင့်ထိရလွယ်သောကိစ္စများ (တရားမဝင်ကုန်သွယ်မှု၊ အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုစသည်ဖြင့်) နှင့်ပတ်သက်သောအခါ
- ကိစ္စရပ်အကြောင်းအရာတစ်ခုနှင့်ပတ်သက်၍ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက် (အဖွဲ့လိုက်မဟုတ်ဘဲ) ၏ထင်မြင်ယူဆချက်ကိုခွဲခြားသိရန်လိုအပ်သည့်အခါ။ အကယ်၍လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ခုတွင်ပါဝင်သောအဓိကပတ်သက်ဆက်နွယ်သူတစ်ဦးသည်အများနှင့်မတူသောအမြင်မျိုးရှိသည့်အခါ ဤသို့သီးသန့်ဆုံတွေ့ရမှုမျိုးသည်အထူးသဖြင့်ဆီလျော်ပါသည်။

Example

A development program seeks to improve fishing practices through the implementation of a new policy. The research shows that most fishermen would like to abolish the practice of paid access to a fishing ground. But from the point of view of the Department of Fisheries (DoF) officer, regulated access to fishing grounds is a way of preventing over-fishing. The views and opinions of the DoF officer obtained by an in-depth interview have to be included into the drafting of a new policy.

Interviews are often used to provide context to other data (such as statistical data), they offer a more complete picture of what happened during the implementation of a program and why it happened.

Example

Researchers have measured a quantitative increase in the number of PLHIV's (People Living with HIV-AIDS) seeking treatment at a local clinic. This quantitative increase may lead the researchers to think that PLHIV are more numerous than before in the clinic's vicinity. Through in-depth interviews, however, they find out that PLHIV are not more numerous. They find out that PLHIV people living in neighboring towns and villages have simply shared the information that they could be treated for free at the clinic. This has resulted in an increased number of PLHIV knowing about the free treatment and seeking to benefit from it.

On the other hand, in-depth interviews, like focus group discussions, can be used to obtain preliminary information before quantitative surveys are conducted. For example, before a quantitative survey of livelihoods among Bamar migrants living in Mon State, the researcher may conduct an in-depth interview with a staff from an organization working with migrants. The interviews will help the researcher understand the diversity of livelihoods and have a view on the difficulties encountered by the migrants there.

Tip: in order to explore a subject, the researcher has to find appropriate respondents. The researcher can proceed by "snowballing" (see Chapter on 'Non-probability Sampling'): the first in-depth interview is often a good opportunity to enquire about additional respondents.

ဥပမာ

ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းပရိုဂရမ်တစ်ခုသည် မူဝါဒအသစ်တစ်ခုအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအားဖြင့် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အလေ့အထများကို တိုးတက်ရန် လုပ်ဆောင်လိုသည်။ ထိုလုပ်ငန်းပရိုဂရမ်၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သော သုတေသနကပြဆိုသည်မှာ တံငါသည် အများစုအနေဖြင့် ငါးဖမ်းလုပ်ကွက်တစ်ခုအတွက် ငွေပေးချေရသည့် ကျင့်ထုံးကို မကျင့်သုံးလိုကြပေ။ သို့သော် ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန (DOF) မှ အရာရှိ၏ အမြင်အရ ငါးဖမ်းလုပ်ကွက်များအား စည်းကမ်းတကျ သတ်မှတ်ပေးခြင်းသည် အလွန်အမင်း ငါးဖမ်းမှုမျိုး မှကာကွယ်ရန် နည်းလမ်းတစ်ခုအဖြစ် ရှိမြင်သည်။ အသေးစိတ်တွေ့ ဆုံမေးမြန်းမှုအပေါ် အခြေပြု၍ ရရှိလာသည့် ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာနမှ အရာရှိ၏ အမြင်နှင့် အယူအဆများအား မူဝါဒအသစ်တစ်ခု ပြုစုရေးဆွဲရာတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြနိုင်ပေသည်။

တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုသည် (စာရင်းအင်းဆိုင်ရာအချက်အလက်တို့ကဲ့သို့သော) အခြားသော ဒေသများအတွက် နောက်ခံအခင်းအကျင်းကို ဖော်ပြပေးနိုင်သည်။ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ခုအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အဘယ်ကြောင်းအရာများဖြစ်ပေါ်သည်၊ အဘယ်ကြောင့်ဖြစ်ရသည်တို့ နှင့် ပက်သက်၍ ပိုမိုပြည့်စုံသော သရုပ်ဖော်ပြမှုများ ပံ့ပိုးပေးသည်။

ဥပမာ

သုတေသီများသည် ဒေသခံဆေးခန်းတစ်ခုတွင် ကုသမှုခံယူရန် တိုးပွားလာသော HIV ပိုးကူးစက်ခံထားရသူများ PLHIV ၏ အရေအတွက် ဆိုင်ရာ ကိန်းဂဏန်းကို လေ့လာတွေ့ရှိကြသည်။ ဤအရေအတွက် ဆိုင်ရာ တိုးပွားလာမှုသည် သုတေသီများအား ထိုဆေးခန်းဝန်းကျင်တွင် PLHIV ပိုးကူးစက်ခံရသူများ ယခင်က ထက် ပိုမိုများပြားလာသည်ဟု အထင်ရောက်စေသည်။ သို့သော် အသေးစိတ်လေ့လာမေးမြန်းမှုများအရ PLHIV များ ပိုမိုတိုးပွားလာခြင်း မဟုတ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ အနီးနားဝန်းကျင်ရှိ မြို့များနှင့် ကျေးရွာများတွင် နေထိုင်သော PLHIV များသည် အဆိုပါ ဆေးခန်း၌ အခမဲ့ကုသမှုခံယူနိုင်ကြောင်း အချင်းချင်း သတင်းပေး၍ တိုးလာခြင်း ဖြစ်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိကြသည်။ ဤသို့ ဖြင့်ဆေးခန်း၏ အခမဲ့ကုသပေးကြောင်းကို သိရှိပြီး ထိုအကျိုးကျေးဇူးကို ခံစားရန်အတွက် PLHIV အရေအတွက်များ ပြားလာခြင်း ဖြစ်သည်။

အခြားတစ်ဘက်တွင် မူဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးပွဲများကဲ့သို့ ပင်အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများအား အရေအတွက်ဆိုင်ရာ စစ်တမ်းများကောက်ယူမှု မပြုမီ ရှေ့ပြေးသတင်းအချက်အလက်များ ရရှိနိုင်ရန် အသုံးပြုနိုင်သည်။ ဥပမာ မွန်ပြည်နယ်ရှိ မြန်မာရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများအကြား အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ အရေအတွက် စိတ်စစ်တမ်းတစ်ခု ကောက်ယူခြင်းမပြုမီ၌ သုတေသီအနေဖြင့် ထိုရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများနှင့် ပက်သက်၍ လုပ်ကိုင်နေသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုမှ ဝမ်းတစ်ဦးအား အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု ပြုနိုင်သည်။ ထိုတွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုသည် သုတေသီအား အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း များ၏ ကွဲပြားစုံလင်မှုကို သဘောပေါက်စေပြီး ထိုအရပ်ရှိ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများ ကြုံတွေ့ရတတ်သည့် အခက်အခဲများကို လည်း သိမြင်စေသည်။

စကားမြက်။။ အကြောင်းအရာတစ်ခုနှင့် ပက်သက်၍ ရှာဖွေဖော်ထုတ်လိုသည့် အခါ သုတေသီအနေဖြင့် သင့်တော်မည့် ဖြေဆိုသူများအား ရှာဖွေရပေမည်။ သုတေသီအနေဖြင့် “စနိုးဘောနည်း” “ခေါ်ဆင့်ကဲနမူနာကောက်ယူနည်း” (အခန်း ၆ ရှိ “ဖြစ်တန်စွမ်းနည်းသော နမူနာကောက်ယူခြင်း” ကို ကြည့်ပါ။) အားဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ပထမဆုံး ပြုလုပ်သော အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုသည် နောက်ထပ် အခြားအခြားသော ဖြေဆိုမည့် သူများအား စုံစမ်းဖော်ထုတ်နိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းကောင်းတစ်ခု ပင် ဖြစ်ပါသည်။

Advantages of In-Depth Interviews

The primary advantage of in-depth interviews is that they provide much more detailed information than what is available through other data collection methods, such as surveys. They also can provide a more relaxed and safe atmosphere in which to collect sensitive information or any information that the informant would not share with a group.

Limitations of In-Depth Interviews

- **Collected information is prone to bias and cannot be generalized:** The information given by the respondent is not contradicted or supported by other people like in a Focus Group Discussion. Therefore, the information obtained will most likely represent the respondent's own perspective and opinion about a topic. As researchers are aware of this, they can make proper use of the information. Worth noting here is the following rule on interview sample size : when the same stories, themes, issues, and topics are emerging from the interviewees, then a sufficient sample size has been reached;
- **Time-intensive:** In-depth interviews generally take time to conduct, transcribe, and analyze. In planning data collection, transcription and analysis of data have to be included in the research schedule;
- **Requires interviewing skills:** The interviewer must be appropriately trained in interviewing techniques. To obtain the most detailed and rich data from an interviewee, the interviewer must make sure that the interviewee feels comfortable. The interviewer also has to show interest in what the interviewee is saying. Researchers must be sure to use appropriate interview techniques (avoiding questions with yes/no answers and leading questions) and appropriate body language. They refrain from expressing their personal opinions. Such techniques are summarized below.

CONDUCTING IN-DEPTH INTERVIEWS

The quality of the information produced during an in-depth interview depends mainly on the following points:

- *Selecting appropriate respondents;*
- *Outlining an appropriate discussion guide;*
- *Conducting the interview in a proper fashion;*
- *Transcribing accurately the information given by the respondent;*
- *Verifying.*

အသေးစိတ် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ၏အားသာချက်များ

အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ၏အဓိကအားသာချက်များမှာစစ်တမ်း ကောက်ယူခြင်းကဲ့သို့ သောအခြား သော ဒေတာ ကောက်ယူမှုနည်းလမ်းများထက်များစွာပို၍အသေးစိတ်ကျသောသတင်းအချက်အလက်များရရှိနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤနည်းလမ်းသည်အက်ဆတ်သောသတင်းအချက်အလက်များသို့မဟုတ်သတင်းပေးသူအနေဖြင့်လူတစ်စု၏ရှေ့ မှောက် တွင်မပြောလိုသည့်သတင်းအချက်အလက်များကိုစုဆောင်းရရှိရန်များစွာသက်တောင့်သက်သာရှိပြီးလုံခြုံစိတ်ချရသော ပတ်ဝန်းကျင်ကိုဖန်တီးပေးသည်။

အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ၏အကျိုးအမြတ်များ

- **စုဆောင်းရရှိသောသတင်းအချက်အလက်များသည်ဘက်လိုက်တိမ်းညွတ်မှုရှိနိုင်ပြီးယေဘုယျသဘော ဆောင်မည်မဟုတ်ပေ။** ဖြေဆိုသူထံမှရရှိသောသတင်းအချက်အလက်များသည်ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးပွဲတွင်ပါဝင်သူများ ၏ပြောကြားချက်များနှင့်ဆန့်ကျင်ဘက်သော်လည်းကောင်း၊ ကိုက်ညီမှုသော်လည်းကောင်းရှိလိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ ထို့အတွက် ကြောင့်လက်ခံရရှိ သောသတင်းအချက်အလက်များသည်ကိစ္စရပ်တစ်ခုနှင့် ပတ်သတ်သော ဖြေဆိုသူ၏ ကိုယ်ပိုင်ရှုထောင့်အမြင်နှင့်အတွေးအခေါ် များအဖြစ်သာအများဆုံးကိုယ်စားပြုပါသည်။ ဤကန့်သတ်ချက်ကို သုတေသီများအနေဖြင့်သတိမူသင့်သည်။ ထိုသို့သတိမူနိုင်လျှင်၎င်းတို့ အနေဖြင့်သတင်းအချက်အလက်များအား ဆင်ဆင်ခြင်ခြင် ဖြင့်အသုံးပြုနိုင်ပေသည်။ ဤ နေရာတွင် မှတ်သားသင့်သော အချက်မှာ - တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ ပြုလုပ်ရန်မူနာအရေအတွက်ပမာနနှင့် ပက်သက်၍လိုက်နာရသည့်ဥပဒေသတစ်ရပ်မှာ - အကယ်၍ ဖြေဆိုသူ အသီးသီးထံမှ ဖြစ်ရပ်တူ၊ အကြောင်းအရာတူ၊ ကိစ္စရပ်တူ၊ ခေါင်းစဉ်တူများထွက်ရှိလာပါကလူတွေ့ မေးမြန်းရန် လုံလောက်သောမူနာ အရေအတွက်ရရှိပြီ ဖြစ်ကြောင်းသိနိုင်သည်။
- **အချိန်ပေးရမှု** အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများသည်မေးမြန်းရန်၊ အဖြေများမှတ်သားရေးသွင်းရန်၊ စိစစ်သုံးသပ်ရန် အချိန်ပေးရလေ့ရှိသည်။ ထို့ ကြောင့်စီမံကိန်းချမှတ်ရေးဆွဲစဉ်အချက်အလက်ကောက်ယူမှု၊ ရေးသွင်းမှတ်သားမှု၊ အချက် အလက်များစိစစ်သုံးသပ်မှုတို့ အတွက်သုတေသန၏အစီအစဉ်အချိန်ဇယားအတွင်းထည့်သွင်းရေးဆွဲထားရပါမည်။
- **မေးမြန်းမှုနှင့်ပတ်သတ်သောအရည်အချင်းလိုအပ်သည်။** တွေ့ဆုံမေးမြန်းမည့် သူအားတွေ့ဆုံမေးမြန်းသည့်နည်း လမ်းများနှင့်ပတ်သက်၍အထိုက်အလျောက်လေ့ကျင့်ပေးထားရမည်။ ဖြေဆိုသူထံမှအသေးစိတ်အကျဆုံးနှင့်အချက် အလက်အစုံအလင်ကိုရရှိနိုင်ရန်ဖြေဆိုသူအနေဖြင့်သက်တောင့်သက်သာရှိနေစေရမည်။ ဖြေဆိုသူပြောဆိုမှုများ နှင့်ပတ်သက်၍လည်းစိတ်ဝင်စားကြောင်းပြသရမည်။ သုတေသီများအနေဖြင့် (အဖြေအတွက်လမ်းကြောင်း ပေးသောမေးခွန်းများ၊ ဟုတ်တယ်- မဟုတ်ဘူးဟူသည့်အဖြေများသာဖြေဆိုနိုင်သည့်မေးခွန်းများကိုရှောင်ကြဉ်၍) သင့်လျော်သောတွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုနည်းလမ်းများနှင့်သင့်လျော်သောခြေဟန်လက်ဟန်များအလိုက်သင့်အသုံးပြုနိုင် ရပါမည်။ မေးမြန်းသူအနေဖြင့်မိမိ၏ကိုယ်ပိုင်ထင်မြင်ယူဆချက်များပြောဆိုခြင်းကိုလည်းရှောင်ကြဉ်ရပါမည်။ ဤ တွေ့ ဆုံမေးမြန်းမှုနည်းလမ်းကိုအောက်တွင်အကျဉ်းချုံး၍ဖော်ပြထားပါသည်။

အသေးစိတ် တွေ့ဆုံ မေးမြန်းမှုပြုခြင်း

အသေးစိတ် တွေ့ဆုံ မေးမြန်းမှုရသောသတင်းအချက်အလက်များ၏အရည်အသွေးသည် အောက်ပါအချက်များအပေါ် အဓိကမူတည်ပါသည်။

- သင့်လျော်သော ဖြေဆိုသူများအား ရွေးချယ်ခြင်း
- ဆွေးနွေးမှုနှင့်ပတ်သတ်သောသင့်တော်သည့်လမ်းညွှန်ချက်တစ်ရပ်အားအကြမ်းချမှတ် ခြင်း
- တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုအားအဆင်ပြေ ပြေ ဆောင်ရွက်နိုင် ခြင်း
- ဖြေဆိုသူထံမှရရှိသည့်သတင်းအချက်အလက်များအားအတိအကျမှတ်တမ်းရေးသွင်းခြင်း
- အချက်အလက်များခိုင်မာ အောင် ပြုခြင်း

Selecting the respondents

The researcher must first identify what information is needed and from whom this information is to be collected. In-depth interviews typically rely on multiple sources of information to provide the most complete picture possible. For example, in order to answer the research question “What are the revenues collected by the regional state on forest resources? And how are they collected?”, in-depth interviews may be conducted with Regional Forest Department officers, Township Forest Department officers, forest products traders and forestry developers.

Depending on the scope of the research, in-depth interview of the project beneficiaries can also provide information about the general context of the project. In this case, life stories are particularly relevant. For example, a study describing how landed property is lost or, on the contrary, increased may be well illustrated by the life stories of a select group of farmers. The life stories would inform the researcher about the farmers’ choices in selling or buying land depending on the socio-economic context.

Outlining an appropriate discussion guide

In-depth interview involves asking informants open-ended questions and probing wherever necessary to obtain data deemed useful by the researcher. Open-ended questions are questions that cannot be answered by yes or no.

For example: - *Do you go to school by bus?* (close-ended question) is not suitable for an in-depth interview.

The question should be reformulated as follows: - *What transportation do you use to go to school?* (open-ended).

There are three basic approaches for conducting qualitative interviewing:

- (a) **The informal interview:** this kind of interview is close to an informal discussion. It is used especially when exploring a topic prior to designing a research project;
- (b) **The guided interview:** this is the most common type of in-depth interview. For this approach, a basic checklist is prepared to make sure that all relevant topics are covered. The interviewer is still free to explore, probe and ask questions of interest;

ဖြေဆိုသူများရွေးချယ်ခြင်း

သုတေသီအနေဖြင့်မည်သည့်သတင်းအချက်အလက်များကိုလိုအပ်ပြီးမည်သည့်တိုထံမှကောက်ယူရရှိမည်ကိုပထမဆုံးသတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရပါမည်။အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများသည်သတင်းအချက်အလက်များအနေဖြင့်တတ်နိုင်သမျှရှုပ်လုံးပေါ်ပြည့်စုံမှုရှိစေရန်သတင်းရင်းမြစ်အတော်များများမှိုခိုရပါမည်။ဥပမာအားဖြင့် "သစ်တောသယံဇာတများမှတိုင်းဒေသကြီးအနေဖြင့်မည်ကဲ့သို့သောအခွန်ဝင်ငွေများကောက်ခံရရှိသနည်း။မည်ကဲ့သို့ကောက်ခံသနည်း။" ဟူသောဦးစီးအရာရှိများ၊ မြို့နယ်အဆင့်သစ်တောဦးစီးဌာနအရာရှိများ၊သစ်တောပြုစောင့်ရှောက်သူများအားအသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုပြုလုပ်ရပေမည်။

သုတေသန၏အတိုင်းအတာပမာဏအပေါ် မူတည်၍စီမံကိန်း၏အကျိုးကျေးဇူးကိုခံစားရမည့်သူများအားအသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုပြုခြင်းသည်စီမံကိန်းနှင့်ပတ်သက်သောအထွေထွေ နောက်ခံပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်များရရှိစေသည်။ဤကိစ္စမျိုးတွင်ဘဝဇာတ်လမ်းများသည်အထူးသဖြင့်ဆီလျော် ပေးသည်။ဥပမာအား ဖြင့် - မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုဆုံးရှုံးသွားပုံသို့မဟုတ်တိုးပွားလာပုံနှင့်ပတ်သတ်၍ ဖော်ပြ လေ့လာမှုအနေဖြင့် ရွေးချယ်ထားသောလယ်သမားအုပ်စု၏ဘဝဇာတ်လမ်းများ ဖြင့် ကောင်းစွာတန်ဆာဆင် ဖော်ပြနိုင်ပေသည်။အဆိုပါဇာတ်လမ်းများအနေဖြင့်သုတေသီအားလူမှု - စီးပွားပတ်ဝန်းကျင်အပြောင်းအလဲ ပေါ်မူတည်၍လယ်သမားများ၏ မြေယာ ရောင်းချမှုသို့မဟုတ်ဝယ်ယူရန်ရွေးချယ်မှုတို့အကြောင်းသတင်းပေးနိုင်ပေသည်။

ဆွေးနွေးမှုနှင့်ပတ်သတ်သောသင့်တော်သည့်လမ်းညွှန်ချက်တစ်ရပ်အားအကြမ်းချမှတ်ခြင်း

အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုတွင်သတင်းပေးသူအားအဖွင့်သဘောမေးခွန်းများမေးရခြင်း၊သုတေသီအတွက်အသုံးဝင်မည်ဟုယူဆရသောအချက်အလက်များရရှိရန်လိုအပ်သည့်အခါတိုင်း၌ထပ်မံဆန်းစစ်တူးဆွသည့်မေးခွန်းထုတ်ရခြင်းတို့ပါဝင်သည်။အဖွင့်သဘောမေးခွန်းများဆိုသည်မှာဖြေဆိုရာတွင်ဟုတ်တယ် - မဟုတ်ဘူးဟူ၍သာဖြေဆိုရသည့်မေးခွန်းအမျိုးအစားများမဟုတ်ပေ။

ဥပမာအား ဖြင့် - ကျောင်းကိုဘတ်စကားဖြင့်သွားပါသလား ? (အပိတ်မေးခွန်း) ဟူသည့် မေးခွန်းသည်အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု၌မသင့်လျော် ပေ။ထိုမေးခွန်းအား အောက်ပါအတိုင်း ပြန်လည် ပြင်ဆင်သင့်သည်။ " မည်သည့်သယ်ယူပို့ဆောင် ရေးစနစ်ကိုအသုံးပြု၍ ကျောင်းသွားပါသနည်း" (အဖွင့်သဘောမေးခွန်း)

အရည် သွေးစံထား တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ ပြုလုပ်ရာတွင်အခြေခံကျ သောနည်းလမ်းသုံးရပ်ရှိပါသည်။

- (က) စည်းကမ်းတကျမဟုတ်သောတွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု - ဤ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုအမျိုးအစားသည်အလွတ်သဘောဆွေးနွေးမှုမျိုးနှင့်နီးစပ်တူညီမှုရှိပါသည်။သုတေသနစီမံကိန်းတစ်ရပ်အားစီစဉ်ဒီဇိုင်းမထုတ်မှီအကြောင်းအရာတစ်ရပ်နှင့်ပတ်သတ်၍စုံစမ်းမှုပြုလုပ်လိုသည်အခါအထူးသဖြင့်အသုံးဝင်ပါသည်။
- (ခ) လမ်းညွှန်မှုပါသောတွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု။။အများဆုံးအသုံးပြု သောအသေးစိတ်ကျနည်းလမ်းအသုံးပြုရန်အတွက်သက်ဆိုင်ရာ ခေါင်းစဉ်အားလုံး ခြုံငုံမိစေမည့်အခြေခံစစ်ဆေးရန်စာရင်း(basic checklist) တစ်ရပ်ပြုစုထားရမည်။ မေးမြန်းသူအနေဖြင့်၎င်းစိတ်ဝင်စားသည့်အရာနှင့်ပတ်သတ်၍ မေးခွန်းများထုတ်ခြင်းအဖြေနှင့်ပတ်သက်၍ဖြစ်လို့ကိခြင်း၊စူးစမ်း ဖော်ထုတ်ခြင်းတို့ကိုလွယ်လပ်စွာလုပ်နိုင်ပါ သေးသည်။

- (c) **The standardised open-ended interview:** this approach uses a set of carefully worded open-ended questions in order to minimize the differences in the way questions are asked between several in-depth interviews. This method may be useful when two or more researchers are involved in the data collecting process to facilitate the analysis.

Besides the questions, the interview should also contain the following points:

- An introduction explaining the research project and the purpose of the interview;
- Ensuring informed consent and confidentiality of the interviewee;
- Conclusive questions to enquire if the respondent has anything more to add.

Conducting the interview properly

The ability to elicit useful information may vary depending on the researchers. However, some questioning techniques may ensure a minimum quality of the in-depth interview:

- (a) **Ask clear questions:** use words that make sense to the interviewees. Questions should be short and simple, avoiding terms that the interviewee may not understand. Questions should contain only one point at a time.

For example, preference is given to the following two questions:

- *What do you think of the current land law?* and then:
- *What do you think would be its impact on small-farmers?,*

instead of:

- ~~*What do you think of the current land law and its impact on small farmers?*~~*[make the question has a strikethrough in Myanmar]*

- (b) **Ask truly open-ended questions:** open-ended questions should not pre-determine the answers and allow space for the respondents to respond in their own terms.

- (c) **Questions about the interviewee's own experience to be placed before questions about his/her own point of view/opinion:** it is useful to ask questions about daily practice and experience of the respondents before asking questions about their points of view. It helps to set-up a context for the respondents to express their points of view.

For example, it is better to ask

"What help did you receive?"

before

"What do you think of the help received?"

(ဂ) စံသတ်မှတ်ထားသော အဖွင့်သဘောမေးမြန်းမှု။ ဤနည်းလမ်းတွင် တစ်ခုနှင့်တစ်ခုကြား မေးခွန်းများ မေးမြန်းပုံနှင့်ပတ်သက်၍ ပြောခြားနားမှုများ လျော့ချနိုင်ရန် စကားလုံးအသုံးအနှုန်းဂရုတစိုက် ရွေးချယ်ထားသည့် အဖွင့်သဘော မေးခွန်းများအား အသုံးပြုပါသည်။ စိစစ်လေ့လာမှုအား အထောက်အပံ့ဖြစ်စေရန် ဒေတာအချက်အလက် ကောက်ယူမှုလုပ်ငန်းစဉ်တွင် သုတေသီနှစ်ဦးအထက်ပါဝင်ဆောင်ရွက် ကြသည့်အခါ ဤနည်းလမ်းအသုံးပြုပါသည်။

လူတွေ့ မေးမြန်းရာတွင် မေးခွန်းများသာမက အောက်ပါအချက်တို့ပါဝင်သင့်ပါသည်။

- သုတေသနစီမံကိန်းအားရှင်းပြထား သောမိတ်ဆက်တင်ပြမှုနှင့် တွေ့ဆုံ မေးမြန်းမှု ပြုခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်
- ဖြေဆိုသူအတွက် လျှို့ဝှက်ထားရှိပေးမှုနှင့် ဖြေဆိုသူ၏သဘောတူခွင့် ပြုချက်အား သေချာမှုရှိအောင် ပြုခြင်း
- အဆုံးသတ် မေးခွန်းများ မေးမြန်း၍ ဖြေဆိုသူမှအခြားထပ်မံ ဖြည့်စွက်လိုပါက ဖြည့်စွက် ပြောဆို စေ ခြင်း

တွေ့ဆုံ မေးမြန်းမှုအားအဆင်ပြေပြေ ဆောင်ရွက် ခြင်း

အသုံးပြု သောသတင်းအချက်အလက်များ ဖော်ထုတ်နိုင်မှုအရည်အချင်းသည် သုတေသီများအကြား ကွာခြားမှု ရှိပေလိမ့်မည်။ သို့ သော်အချို့ သော မေးခွန်း မေးမြန်းပုံနည်းလမ်းများအား ဖြင့်အသေးစိတ်တွေ့ဆုံ မေး မြန်းရာ၌ အနိမ့်ဆုံးရှိသည့်အရည်အသွေးကိုရရှိစေပါသည်။

(က) ရှင်းလင်းသော မေးခွန်းများမေးပါ။ ။ ဖြေဆိုသူနားလည် စေမည့်စကားလုံးများသာအသုံး ပြုပါ။ ဖြေဆိုသူနားမလည်နိုင်သည့်အသုံးအနှုန်းမျိုး ရှောင်ရှား ပြီးတိုတိုနှင့်လွယ်ကူ သော မေးခွန်းများ မေးပါ။ တစ်ကြိမ်တွင်အကြောင်းအရာတစ်ခုကိုသာမေးပါ။

ဥပမာ - " လက်ရှိမြေယာဥပဒေနဲ့ပတ်သတ်ပြီးတော့ရယ်၊ ပြီးတော့တစ်နိုင်တစ်ပိုင်လုပ်ကိုင်ကြတဲ့လယ်သမားတွေအပေါ် အဲဒီဥပဒေရဲ့ သက်ရောက်မှုအပေါ် ရယ်ဘယ်လိုထင်ပါသလဲ " ဟူ၍တစ်တည်းမေးမည့်အစား -----

- " လက်ရှိမြေယာဥပဒေအပေါ် ဘယ်လိုမြင်ပါသလဲ။ "

- " တစ်နိုင်တစ်ပိုင်လုပ်ကိုင်စားကြတဲ့လယ်သမား တွေအပေါ် အဲဒီဥပဒေရဲ့ သက်ရောက်မှုနှင့်ပတ်သတ်ပြီး ဘယ်လိုထင်ပါသလဲ " -- ---

ဟူတစ်ကြိမ်တွင်အကြောင်းအရာတစ်ခုအားဖြင့်နှစ်ကြိမ်ခွဲမေးသင့်ပါသည်။

(ခ) အမှန်တကယ်အဖွင့်သဘောရှိသည့်မေးခွန်းများ မေးပါ။ အဖွင့်သဘော မေးခွန်းများသည် ဖြေဆိုမည့်အဖြေများအားကြိုတင်သတ်မှတ်ပေးသည့် မေးခွန်းမျိုးမဖြစ်သင့်ဘဲ ဖြေဆိုသူများအနေဖြင့်၎င်းတို့ ၏ကိုယ်ပိုင်အသုံးအနှုန်းများအတိုင်းဖြေဆိုရန်ခွင့်ပြုထားသည်။

(ဂ) ဖြေကြားသူ၏ကိုယ်ပိုင်အတွေ့အကြုံအကြောင်း မေးမြန်းထားသည့် မေးခွန်းများကို၎င်း၏အထင်အမြင်နှင့်ရှုထောင့်ဆိုင်ရာ မေးခွန်းများမလာခင်အရင်မေးပါ။။။။ ဖြေဆိုသူများအား၎င်းတို့ ၏ကိုယ်ပိုင်အမြင်နှင့်ပတ်သတ် ပြီးမ မေး မြန်းမှီ၎င်းတို့ ၏ကျင့်ကြံမှု၊ အတွေ့အကြုံနှင့် ပတ်သတ်သော မေးခွန်းများကို မေးပါ။ ဤသို့အား ဖြင့် ဖြေဆိုသူအား၎င်း၏အမြင်ကို ဖော် ပြနိုင်ရန်အနေအထား တစ်ရပ်ခင်းကျင်းပေးရာ ရောက်ပါသည်။

ဥပမာ - "လက်ခံရရှိတဲ့အကူအညီနဲ့ပတ်သတ်ပြီး ဘယ်လိုထင်ပါသလဲ " ဟုမေးမိ

- " ဘယ်လိုအကူအညီမျိုးလက်ခံရရှိခံပါသလဲ "

ဟူ၍အရင် မေးသင့်ပါသည်။

- (d) **From general to specific:** for each topic, the interview should move from general statements to specific questions.

For example: “Farmers in the Dry Zone are often obliged to grow different types of crops. Some grow sesame and peas. Others take more risk by planting cash crops like betel or tomatoes. What is your strategy?”

- (e) **Probing and questioning:** the researcher should never take answers for granted, but seek further comments and clarification. This can be done by asking direct questions: “could you tell me more about this?” This can also be done by repeating significant ideas or words of the informant: “you told me that it was “catastrophic”, could you explain why?” For clarifying purposes, especially, the researcher may rephrase some important information: “if I understand well, you’re saying that...”.
- (f) **Following the question guide:** while it is important to let the respondent speak freely and not to interrupt him/her too abruptly, the researcher must always bear in mind to cover all the topics contained in the question guide. For this, a rough checklist summarizing all the topics helps the researcher keep the research objectives under control.
- (g) **Build a relationship with the respondent:** it is important to put the respondent in a comfortable position by building trust with him/her. Sharing common experience, acknowledging his/her answers is essential. The researcher may also avoid asking sensitive question especially at the beginning of the interview.
- (h) **Refrain from making any judgment:** the facilitator is not here to judge what the respondent says and doesn’t look down on him/her because of his/her status or statements.

Below are some tips that may improve the exchange between the researcher and the respondent:

- **Linking:** it often proves more efficient to link the respondent’s comments with information sought by the researcher, instead of breaking the conversation to raise unrelated questions. In other words, if the researcher wants to change the subject, he/she should try to build on the informant’s answers to progressively bring him/her toward the desired topic.
- **Contradicting:** if the interviewer deliberately expresses an opinion opposite to that of the respondent, this could help provoke further comments from the respondent’s side. However, this technique should be used in moderation in order not to irritate the respondent.
- **Pretending to not understand:** by seeking clarification, or rewording the respondent’s comments, the researcher can elicit further details and comments.

(ယ) အထွေ ထွေမှသည်အသေးစိတ်ဆီသို့။ ။ အကြောင်းအရာတစ်ခုချင်းစီနှင့်ပတ်သက်၍ မေးမြန်းရာ၌ အထွေထွေ ယေဘုယျအကြောင်းအရာများကိုမေးမြန်းပြီးမှအသေးစိတ်ကျသောအကြောင်းအရာများကိုမေးမြန်းသင့်ပါသည်။

ဥပမာအနေဖြင့် - ဒီအပူပိုင်းရုံမှာရှိတဲ့ယာသမား တွေအနေနဲ့
ကောက်ပဲသီးနှံအမျိုးမျိုးကိုစိုက်ပျိုးရလေ့ရှိကြပါတယ်။ တစ်ချို့ဆိုနမ်းနဲ့ပဲစိုက်ကြတယ်။ တစ်ချို့ဆို
ငွေလွယ်တဲ့ကွမ်းတို့၊ ခရမ်းချဉ်သီးတို့ ကိုစွန့်စားပြီးစိုက်ကြတယ်။ ခင်ဗျားကကောဘယ်လိုလဲ?

(င) ဆန်းစစ်တူးဖော်မှု မေးခွန်းများ မေးခြင်း။ ။ သုတေသီအနေဖြင့် ဖြေဆိုလိုက်သည့်အဖြေများကိုထို အတိုင်းလက်ခံလိုက်ခြင်းထက် နောက်ဆက်တွဲရှင်းလင်းမှုများ၊ မှတ်ချက်များထပ်မံရရှိနိုင်ရန်ဆက်လက်၍ မေးခွန်းထုတ်သင့်သည်။ "ဒီအကြောင်းနဲ့ပတ်သက်ပြီးနည်းနည်းပိုပြော ပြနိုင်မလား " ဟူ၍တိုက်ရိုက် မေးခွန်းမျိုးဆက် မေးနိုင်သည်။ "ခင်ဗျား ပြောတဲ့အထဲမှာအဲဒါက "အဖြစ်ဆိုးကြီး " လို့ ပြောသွားတယ်.. ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတာ ရှင်းပြနိုင်မလား " ဟူ၍လည်း ဖြေဆိုသတင်းပေးသူ ပြောသွားသည့်အကြောင်းအရာများထဲမှထူး ခြားသည့် စကားလုံးများနှင့်အတွေးအမြင်များကို ပြန်လည် ရေရှုတ် ထောက်ပြပြီးလည်းဆက်မေးနိုင်သည်။ အဖြေများနှင့် ပတ်သက်ပြီးရှင်းရှင်းလင်းလင်းရှိစေရန်သုတေသီအနေဖြင့်အရေးကြီးသောအချက်အလက်များကို ပြန်လည် အစကောက်၍ပို သေချာ အောင် လုပ်သင့်သည်။ ဥပမာ - " ကျွန်တော်နားလည်သလောက်ဆိုရင်ခင်ဗျား ပြောချင်တာက ----- " "

(စ) မေးခွန်းလမ်းညွှန်ချက်အားလိုက်နာခြင်း။ ။ မကြာခဏကြားဖြစ်ခြင်းမပြုလုပ်လဲဖြေဆိုသူအား လွတ်လပ်စွာ ပြောခွင့်ပြုရန်မှာအရေးကြီးသော်လည်းသုတေသီအနေဖြင့်မေးခွန်းလမ်းညွှန်ချက်ပါအကြောင်းအရာခေါင်းစဉ်အားလုံး အားစုံအောင်မေးမြန်းနိုင်ရန်လည်းအမြဲပင်ခေါင်းထဲထည့်ထားသင့်ပါသည်။ ထို့အတိုက်အကြောင်းအရာအားလုံးနှင့်ပ တ်သက်၍အနှစ်ချုပ်ထားသောစစ်ဆေးရန်စာရင်းအကြမ်းရေးထားခြင်းသည်သုတေသီအားသုတေသနာ၏ဦးတည်ချ က်များအတိုင်းမတိမ်းမယိမ်းဘဲရှိစေပါသည်။

(ဆ) ဖြေဆိုသူနှင့်ရင်းနှီးမှုတည်ဆောက်ပါ။ ။ ဖြေဆိုမည့်သူနှင့်ယုံကြည်မှုတည် ဆောက်ခြင်း ဖြင့် ဖြေဆိုသူအနေဖြင့်သက်တောင့်သက်သာရှိနေစေရန်မှာလည်းအရေးကြီး သောအချက်တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ တူညီသည့်အတွေ့အကြုံများအကြောင်း ပေဌ ပြောဆိုခြင်းထိုသူ၏အဖြေများမှအရေးပါကြောင်း အသိအမှတ် ပြု ပြောဆိုခြင်းတို့ ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် မေးမြန်းမှုအစပိုင်း၌အကဲဆတ်ထိရလွယ် သော မေးခွန်းမျိုး မေးခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်ပါ။

အောက်ပါအကြံပြုချက်မှာသုတေသီနှင့်ဖြေဆိုသူကြားအပေးအယူပိုမိုကောင်းမွန်စေရန်ဖြစ်ပါသည်။

- ချိတ်ဆက်ခြင်း။ ။ ဖြေဆိုသူနှင့်ဆွေးနွေး ပြောဆို နေစဉ်အတွင်းမသက်ဆိုင်သော အကြောင်းအရာအား မေးခွန် ဖြစ်၍ မေး ခြင်းထက် ဖြေဆိုသူ၏မှတ်ချက်အဖြေမာရူအား သုတေသီမှရရှိလိုသောသတင်းအချက်အလက်နှင့်ချိတ်ဆက်မှု ပြုနိုင်နိုင်လျင်ပို၍ ကောင်းပါသည်။ တနည်းဆိုရလျှင်အကယ်၍သုတေသီအနေဖြင့်အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ပြောလဲ ဆွေ နွေးလိုပါက ဖြေဆိုသူ၏အဖြေများအားအခြေပြု၍တဖြေဖြေ ခြင်း၎င်းလိုချင်သည်အကြောင်းအရာသို့ဆွဲယူ၍ ပြောဆို မေးမြန်းသင့်ပါသည်။
- ဆန့်ကျင်ဘက်ပြုခြင်း။ ။ အကယ်၍မေးမြန်းသူအနေဖြင့်ဖြေဆိုသူ၏အမြင်နှင့်ဆန့်ကျင် ဘက်အမြင်မျိုးတစ်ခုတည်းကရည်ရွယ်ဖော်ပြပါကဆန့်ကျင်လက်အမြင်မျိုးတစ်ခုတည်းကရည်ရွယ်ဖော်ပြပါက ဖြေဆိုသူထံမှနောက်ဆက်တွဲမှတ်ချက်အမြင်များကိုထပ်မံ၍ရရှိနိုင်ကောင်းပါသည်။ သို့သော်ဖြေဆိုသူစိ တ်အနောက်အယုက်ဖြစ်မသွားစေရန်ဤနည်းလမ်းကိုထိန်းထိန်းသိမ်းသိမ်းသုံးသင့်ပါသည်။
- နားမလည်ချင်ယောင်ဆောင်ခြင်း။ ။ ပို၍ရှင်းလင်းသောအဖြေမျိုးရရှိရန်သော်လည်းကောင်း၊ ဖြေဆိုသူ၏ မှတ်ချက်အမြင်များအတိုင်းစကားလုံးအသုံးအနှုန်းပြန်လည်းသုံးစွဲခြင်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သု တေသီအနေဖြင့်ပို၍အသေးစိတ်ကျသောမှတ်ချက်အမြင်များကိုဖော်ထုတ်နိုင်ပါသည်။

- Incredulity: challenging the respondent's views and opinions (“really?”, “that’s hard to believe”) often forces the respondent to elaborate on his/her comments. Here again, this technique should be used in moderation in order not to exasperate the respondent.

Recording and transcribing the interview

Depending on the objectives of the research, the in-depth interview can be recorded in different ways. For explorative interviews (i.e. exploring a topic to design further research), note taking may be sufficient. It however depends on the researcher's own experience and ability to ask questions and record the answers almost at the same time. Interviewers with little experience can seek the help of an assistant to write down the questions and answers or use an audio recorder. In the latter case, it is highly recommended to transcribe the interview as soon as possible after its completion for better results.

It is also important to write down the researcher's own observations on the respondent's behaviour which may change according to the type of questions. Writing down the respondent's emotions is useful as well to better understand his/her comments. In some cases, if the amount of data collected is too large, the researcher should take note while listening to the tape and transcribe only what he/she thinks are the key components of the interview.

When transcription of the interview is finished, a separate page at the beginning of the transcription will be inserted with the interview number mentioned and some basic personal details about the respondent/interviewee.

Verifying

Finally, verifying the information given by the respondents may be necessary in some specific cases, especially for sensitive information and/or information deemed critical by the researcher for the study.

Verifying involves checking the credibility of the information. A method called “triangulation” is commonly used to achieve this purpose. Triangulation involves using multiple perspectives to interpret a single set of information.

- ယုံမှားသံသယပြုခြင်း။ ။ " တကယ်လား " " မယုံနိုင်စရာပဲ " စသည်ဖြင့် ဖြေဆိုသူ၏အမြင်နှင့် အဘော်များအားဆွပေးခြင်း ဖြင့် ဖြေဆိုသူအားသူ၏အဖြေနှင့်ပတ်သက်၍အကျယ်တဝင့်ဆက်လက်ရှင်းလင်း ပြ စေရန်ဖိအား ပေးရာ ရောက်ပါသည်။ဤ နေရာတွင်လည်းဖြေဆိုသူအမျက်ဒေါသထွက်စေရန်ဤနည်းကိုလည်းထိန်းထိန်းသိမ်းသိမ်းသုံးသင့်ပါသည်။

မေးမြန်းမှုအားမှတ်တမ်းတင်ခြင်းနှင့်ကူရေးခြင်း

အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း၏ဦးတည်ချက်များအပေါ် မူတည်၍မှတ်တမ်းတင်သည့်ပုံစံကွဲပြားနိုင်ပါသည်။ပဏာမလေ့လာစူးစမ်းမှုပြုသည့်မေးမြန်းမှုများ (ဆိုလိုသည်မှာ - နောက်ဆက်တွဲသုတေသနပြုလုပ်နိုင်ရန်အကြောင်းအရာတစ်ရပ်အားလေ့လာစူးစမ်းမှုပြုသည့်ကိစ္စမျိုး) ၌မှတ်တမ်းမှတ်ခြင်းသည်လုံလောက်ပါသည်။သို့သော်ဤနည်းသည် တစ်ချိန်တည်းမေးခွန်းမေးမြန်း၍တစ်ချိန်တည်းမှာပင်မေးခွန်းနှင့်အဖြေများကိုမှတ်တမ်းတင်နိုင်သည့်သုတေသနအရည်အချင်းနှင့်အတွေ့အကြုံပေါ် မူတည်ပါလိမ့်မည်။အတွေ့အကြုံနည်းသည်မေးမြန်းသူများအနေဖြင့်မေးခွန်းနှင့်အဖြေများကိုချရေးနိုင်ရန်အခြားသူတစ်ဦးဦး၏အကူအညီကိုရယူရခြင်းသို့ မဟုတ်အသံဖမ်းစက်အသုံးပြုခြင်းတို့ကိုပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။အသံဖမ်းစက်အသုံးပြုသည့်ကိစ္စမျိုး၌ပို၍ကောင်းသောရလဒ်များရရှိနိုင်ရန်မေးမြန်းမှုပြီးလျှင်စောနိုင်သမျှစောစွာရေးသားမှတ်တမ်းတင်ရန်အထူးသဖြင့်အကြံပြုလိုပါသည်။

မေးမြန်းသည့်မေးခွန်းအမျိုးအစားပေါ် မူတည်၍ဖြေဆိုသူ၏ပြောင်းလဲသွားသောအပြုအမူများကိုသုတေသီ၏ကိုယ်ပိုင်လေ့လာမှုအမြင်ဖြင့်ချမှန်ရေးသားရန်လည်းအရေးကြီးပါသည်။ဖြေဆိုသူ၏မှတ်ချက်အမြင်အားပိုမိုနားလည်သဘောပေါက်နိုင်ရန် ဖြေဆိုသူ၏စိတ်ခံစားချက်များကိုလည်းချမှတ်ရေးသားထားခြင်းအသုံးဝင်ပါသည်။

မည်သည့်ကိစ္စရပ်မျိုးဖြစ်စေမေးမြန်းမှုအားရေးသားမှတ်တမ်းသွင်းသည့်အခါအသေးစိတ်အချက်အလက်များကိုချန်လှုပ်ထားခြင်းမပြုဘဲမေးမြန်းမှုပြုစဉ်ကာလာအတွင်းပြောသမျှအပြည့်အစုံမှတ်တမ်းသွင်းသင့်ပါသည်။တခါတရံတွင်စုဆောင်းရရှိသောဒေတာအချက်အလက်များမှာများပြားလွန်းပါကအရေးကြီးသည်ဟုယူဆသောသူတစ်ယောက်နှစ်ယောက်ခန့်၏အသံသွင်းချက်များကိုသားနားထောင်၍စာစီပြီးမှတ်တမ်းထုတ်သင့်သည်။မေးမြန်းမှုအားမှတ်သားရေးသွင်းခြင်းပြီးဆုံးပါကမှတ်တမ်းအစတွင်သီးသန့်စာမျက်နှာတစ်မျက်နှာထပ်ထည့်၍အင်တာဗျူးအမှတ်စဉ်နှင့်တကွဖြေဆိုသူ၏ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအချက်အလက်အခြေအချို့ကိုရေးသွင်းပါ။

အချက်အလက်ခိုင်မာ အောင် ပြု ခြင်း

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် - အချို့သောကိစ္စရပ်များတွင်အထူးအဖြင့်သုတေသီ၏ လေ့လာမှုအတွက်အခရာကျသောသီတင်းအချက်အလက်များ၊အကဲဆတ်ထိရလွယ် သောသတင်းအချက်အလက်များအားလိုင်လုံမှုရှိအောင်လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်ပေမည်။အချက်အလက်ခိုင်မာမှုရှိအောင် ပြု ခြင်းဆိုသည်မှာသတင်း အချက်အလက်၏ယုံကြည်ကိုစားနိုင်မှုကိုစစ်ဆေးခြင်း ဖြစ်သည်။ဤသို့စစ်ဆေးနိုင်ရန် " သုံးထောင့်စုံစစ်ဆေးခြင်း " triangulation ဆိုသည့်နည်းလမ်းတစ်ရပ်အားအများအား ဖြင့်သုံးလေ့ရှိပါသည်။သုံးထောင့်စုံစစ်ဆေးခြင်းဆိုသည်မှာသတင်းအချက်အလက်တစ်စုံတစ်ရာအားရှုထောင့် ပေါင်းစုံမှချဉ်းကပ်၍အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုအဖြေရှာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

Example

A research project is conducted about PLHIV's access to health care. During an in-depth interview, a PLHIV states that "PLHIVs are asked for double the price that patients normally pay to the hospital for a surgery". One way the researcher could try to verify this information would be to ask independent doctors and hospital staff to confirm or deny this information. A more reliable triangulation method would be to ask the price of the surgery the PLHIV received and ask the price of the same surgery to the hospital to see if there any discrepancy.

TO SUM UP, THE MAIN POINTS TO REMEMBER ABOUT THIS CHAPTER ARE:

- In-depth interviews can be used to explore new topics;
- In-depth consist in interviewing an individual about his/her experience, opinions, and perceptions on a particular topic or project;
- In-depth interviews require skills in questioning techniques.

Exercise 1: List 5 potential informants for the following research topics

- i. The causes of squatting in urban Yangon
- ii. Revenue collection in the fisheries sector of Ayeyawaddy Region
- iii. Human trafficking between Yangon and Thailand

Exercise 2: List a set of relevant questions (about 10) for the above research topics

ဥပမာ -

သုတေသနတစ်ရပ်သည်အိပ်ချ်အိုင်စီပိုးကူးစက်ခံရသူများ PLHIV များ၏ကျန်းမာ ရေး စောင့် ရှောက်ကုသခံရမှုနှင့် ပတ်သက်၍ လေ့လာသည်။အသေးစိတ် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုတစ်ရပ်၌ PLHIV တစ်ဦးက " ဆေးရုံမှာခွဲစိတ်ကုသမှု ခံယူရတဲ့အခါ " PLHIVs တွေအနေနဲ့သာမန်လူတွေထက်အခကြေးငွေနှစ်ဆပိုတောင်းခံရပါတယ် " ပြောဆိုသည်။ သုတေသီအနေဖြင့်ဤအချက်အလက်များကိုခိုင်လုံအောင်ပြုလုပ်ကုန်နည်းလမ်းတစ်ရပ်မှာသီးခြားလွတ်လပ်သောဆရာဝန် များ၊ဆေးရုံဝန်ထမ်းများအားဤသတင်းအချက်အလက်နှင့်ပတ်သက်၍အတည်ပြုပေးနိုင်ခြင်း (သို့) ငြင်းဆိုခြင်းတို့ ရှိမရှိမေးမြန်းနိုင်ပါသည်။ဤအားကိုးစိတ်ချရသောသုံးထောင့်စုံစမ်းစစ်ဆေးနည်းအရမသတိ PLHIV မှပေးရသော ခွဲစိတ်ခန့်အခြားအလားတူခွဲစိတ်မှုမျိုး၌ကုန်ကျသောခွဲစိတ်စတုဂံအားမေးမြန်း၍ကွာခြားချက်တစ်စုံတစ်ရာရှိမရှိစစ်ဆေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အနှစ်ချုပ်ရလျှင်ဤအခန်းတွင်ပါဝင်သောမှတ်သားရန်အဓိကအချက်များမှာ

- အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများအားအကြောင်းအရာသစ်များကိုလေ့လာရာတွင်အသုံးပြုသင့်ပါသည်။
- အကြောင်းအရာတစ်ရပ်သို့မဟုတ်စီမံကိန်းတစ်ရပ်နှင့်ပတ်သက်၍ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၏အတွေ့အကြုံ၊အ ယူအဆနှင့်အတွေးအမြင်များအား မေးမြန်းရာ၌အသေးစိတ် မေးမြန်းမှု ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။
- အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုပြုရာ၌မေးခွန်းမေးနည်းအမျိုးမျိုးအသုံးပြုနိုင်သည့်အရည်အချင်းလိုအပ်ပါသည်။

လေ့ကျင့်ခန်း (၁) အောက်ပါသုတေသနအကြောင်းအရာခေါင်းစဉ်များနှင့်ပတ်သက်၍အလားအလာရှိသော သတင်းပေးဖြေဆိုသူ (၅) ဦးစီကိုဖော်ပြပါ။

(က) ရန်ကုန်မြို့ပြဦးကျေးကျော် နေထိုင်ကြသည့်အကြောင်းများ

(ခ) ရောဂါတီတိုင်း ဒေသကြီး၏ ရေလုပ်ငန်းမှာအခွန် ကောက်ခံမှု

(ဂ) ရန်ကုန်နှင့်ထိုင်းနိုင်ငံအကြားလူကုန်ကူးမှု

လေ့ကျင့်ခန်း (၂) အထက်ပါခေါင်းစဉ်များအတွက်တစ်ရပ်လျှင်ဆီလျော်သောမေးခွန်း (၁၀) ခုစီပြုစုပါ။

BASIC 10. PARTICIPATORY LEARNING APPRAISAL AND ITS TOOLS

THE CHAPTER IS ABOUT:

- The meaning of a Participatory Learning Appraisal (PLA)
 - The relevant use of PLA for certain types of research
 - The main participatory tools used in PLA
-

WHAT IS A PARTICIPATORY LEARNING APPRAISAL?

A Participatory Learning Appraisal (PLA)'s main feature is to acquire knowledge about an issue with the participation of the persons directly concerned by this issue.

Conducting a PLA entails that researchers and the community learn together about their village or ward. PLA may be considered as the first step of any participatory approach, including Participatory Action Research (PAR) (see next Chapter).

The PLA is a bottom-top approach to learning involving the community.

Advantages of PLA

- PLA is a great tool to reduce the risk of biases by studying the issue from different perspectives and using methods and tools;
- PLA offers a rapid and progressive approach to learning with people and produces information that is validated by the community itself.

Limitations of PLA

- The diversity of informants is both the PLA's strength and weakness.

WHEN TO USE A PLA

- PLA is useful when researchers do not have much time. By using PLA they can rapidly acquire knowledge, in a process validated by the community.
- PLA is useful when the research is conducted on local perceptions of a particular issue. For example, studying how farmers see technical change in farming techniques is an important component that will help to develop new farming techniques in a particular community.
- PLA is often used for research about the environment, livelihood and food security issues.

အခြေခံအဆင့် ၁၀. ပူးပေါင်းလေ့လာရေးနည်းစဉ်နှင့်၎င်း၏ကိရိယာများ

ဤအခန်းတွင်

- ပူးပေါင်းလေ့လာရေးနည်းစဉ်၏ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပါယ် (Participatory Learning Appraisal - PLA)
- အချို့သုတေသနအမျိုးအစားများတွင်ပူးပေါင်းလေ့လာရေးနည်းစဉ်အားသင့်တော်သလိုအသုံးပြုပုံ
- PLA တွင်အသုံးပြုသည့်အဓိကကျသောပူးပေါင်းပါဝင်ရေးကိရိယာများ တို့ကို ဖော်ပြထားပါသည်။

PLA ဆိုသည်မှာအဘယ်နည်း။

PLA ၏အနှစ်သာရမှာကိစ္စရပ်တစ်ခုနှင့်တိုက်ရိုက်ပတ်သက်နေသောလူများ၏ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့်၎င်းကိစ္စရပ်နှင့်ပတ်သက်ပြီးသိရှိနားလည်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

PLA ပြုလုပ်ရာတွင်သုတေသီများနှင့်သက်ဆိုင်ရာအစုအဝေးတို့တို့၏ရပ်ရွာကိုအတူတကွလေ့လာကြသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်လူမှုရေး သုတေသန (Participatory Action Research – PAR) (နောက်အခန်းတွင်ကြည့်ပါ) အပါအဝင်မည်သို့သော ပဏာမ ချဉ်းကပ်လေ့လာမှုတွင်မဆို PLA အားပထမဆုံးအဆင့်အဖြစ်မှတ်ယူထားကြသည်။

PLA သည်ရပ်ရွာလူ့အဖွဲ့အစည်းပါဝင်စေသည့် အောက်မှအထက်သို့ဆန်သည့်ချဉ်းကပ်လေ့လာနည်း ဖြစ်သည်။

PLA ၏အကျိုးကျေးဇူးများ

- ကိစ္စရပ်တစ်ခုအားနည်းနိဿယနှင့်ကိရိယာမျိုးစုံအသုံးပြုပြီးမတူကွဲပြားသောရှုထောင့်မြောက်မြားစွာမှလေ့လာခြင်း၊ ကြောင့် PLA သည်အဂတိကင်းရှင်းစေရေးအတွက်ကိရိယာကောင်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။
- PLA သည်လူအများပါဝင်သောလျင်မြန်ထိရောက်သည့်ချဉ်းကပ်လေ့လာနည်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီးရပ်ရွာကိုယ်တိုင်လက်ခံအတည်ပြုသည့်သတင်းအချက်အလက်များရရှိစေသည်။

PLA ၏အခက်အခဲများ

- အချက်အလက်ပေးသူအမျိုးအစားများပြားခြင်းသည် PLA ၏အားသာချက်လည်းဖြစ်သလိုအားနည်းချက်လည်းဖြစ်သည်။

PLA အသုံးပြုရမည့်အချိန်

- သုတေသီတွင်အချိန်များများမရှိပါက PLA သည်အလွန်အသုံးဝင်သည်။ ယင်းကိုအသုံးပြုခြင်းဖြင့်ရပ်ရွာကိုယ်တိုင်အတည်ပြုလက်ခံသည့်အသိအမြင်ကိုရရှိစေသည်။
- အကြောင်းကိစ္စတစ်ခုအပေါ် ဒေသခံများကမည်သို့မည်ပုံရှုမြင်ပုံအားသုတေသနပြုမည်ဆိုပါက PLA မှာအလွန်အသုံးဝင်သည်။ ဥပမာဆိုရလျှင်ရပ်ရွာဒေသတစ်ခုတွင်လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာသစ်များတိုးတက်ထွန်းကားလာစေလိုပါကလယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာပြောင်းလဲမှုအပေါ် လယ်သမားများမည်ကဲ့သို့ရှုမြင်ကြသနည်းဆိုသောအချက်မှာအရေးကြီးသောအစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။
- သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ ရပ်ရွာအသက်မွေးလုပ်ငန်းနှင့်စားနပ်ရိက္ခာလုံလောက်စေရေးအစရှိသောကိစ္စရပ်များကိုသုတေသနပြုလုပ်ရာတွင် PLA ကိုအသုံးပြုပါသည်။

HOW TO PREPARE A PLA

Even before defining the objectives of a PLA, researchers should be aware that, in any research process, biases occur. In a PLA, biases can be linked to the researchers' background, the informants, the methods or tools employed as well as the sites selected.

1. Reducing risks of biases

The best strategies to reduce biases are:

- **Be aware of biases:** the researcher may reduce the impact of biases only if he/she acknowledges their existence;
- **Triangulate:** triangulation means crosschecking the information. Researchers crosscheck what informants say but also consider how they understand themselves the situation they study and the information produced.

The main biases that may occur during a PLA are:

- Researcher Bias

Ideally, a PLA team should be interdisciplinary. Because of the exhaustive nature of PLA, the range of information collected generally cover social, economic, environmental, technical issues, etc. If researchers are only skilled in one or two of the dimensions covered by the PLA, biases are likely to occur.

- Informant Bias

Here again, the key to managing the biases is to ensure that the views of a group are not mistakenly believed to represent the situation or opinion of the whole population.

Like in a FGD or a PAR, all types of stakeholders should be included in the participatory learning sessions. Special care should be given to:

- *Gender bias:* more emphasis may be put on the point of view of either men or women; if this happens, the views of the other group may therefore be under-represented;
- *Spatial bias:* collecting information in an area that is easily accessible and has lots of infrastructures may introduce some spatial bias. Also, the views of people who live there or go in this area may also be different from those living in the neighboring areas that are less privileged. Therefore selection of areas for data collection is a tricky issues: researchers have to consider the benefits of collecting information in a wide range of areas;
- *Wealth bias:* often the views of wealthier persons or who hold positions of authority are given greater weight over the course of a study. The statements made by the poor are frequently under-represented in the research findings unless specific actions are taken to include them;
- *Education bias:* the views of those with formal higher education are often solicited and considered more carefully than those with less education. This often coincides with a language bias since educated persons may be able to better communicate with the research team.

PLA အတွက်ပြင်ဆင်ပုံ

PLA တစ်ခုနှင့် စပ်ဆိုင်သောရည်မှန်းချက်များဖွင့်ဆိုသတ်မှတ်ခြင်းမပြုမီကတည်းကပင်မည်သည့်သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ် မျိုးမှအဂတိတိုင်းလေ့မရှိသည့်အချက်ကိုသုတေသီအနေနှင့်သဘောပေါက်ထားရမည်။ PLA တွင်ဘက်လိုက်မှုများသည် သုတေသီ၏ နောက်ကြောင်းရာဇဝင်၊ အချက်အလက်ပေးသူများအသုံးပြုသည့်နည်းလမ်းနှင့်ကိရိယာစသည်တို့နည်းတူ ရွေးချယ်သည့်အရပ်ဒေသတို့နှင့်ပါစပ်ဆက်နေသည်။

၁။ အဂတိဖြစ်ပွားနိုင်ချေအားလျော့ချခြင်း

အဂတိလျော့ချရန်အကောင်းဆုံးနည်းလမ်းများမှာ

- **အဂတိများအားသတ်မှတ်ခြင်း** - သုတေသီအနေဖြင့်အဂတိများရှိနေခြင်းကိုအသိအမှတ်ပြုလက်ခံမှသာလျှင်၎င်း၏ အကျိုးဆက်များကိုတားဆီးလျော့ချနိုင်မည်။
- **ချိန်ကိုက်ခြင်း** - ချိန်ကိုက်ခြင်းဟူသည်သတင်းအချက်အလက်များကိုအပြန်အလှန်တိုက်ဆိုင် ကြည့်ခြင်း ပင်ဖြစ် သည်။ သုတေသီသည်အချက်အလက်ပေးသူများပြောသမျှကိုတိုက်ဆိုင်ကြည့်သော်လည်းလေ့လာနေသည့် အနေအထားနှင့်ရရှိလာသောသတင်းအချက်အလက်များနှင့်ပတ်သက်ပြီး၎င်းတို့၏ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျနားလည် ထားပုံကိုစဉ်းစားချိန်ဆခြင်းဖြစ်သည်။

PLA ပြု လုပ်နေစဉ်အဓိကဖြစ်ပွားနိုင်သည့်အဂတိများမှာ -

- သုတေသီအဂတိ စံအားဖြင့် PLA သုတေသနအဖွဲ့တစ်ခုတွင်ပညာရပ်နယ်ပယ်ပေါင်းစုံမှလူများပါဝင်သင့်သည်။ PLA ၏ ခြုံငုံနိုင်စွမ်းသည်သဘောသဘာဝကြောင့်စုဆောင်းရရှိလာသည့်သတင်းအချက်အလက်များမှာ လူမှုရေးရာ၊ စီးပွားရေးရာ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ၊ နည်းပညာရေးရာအစရှိသောကိစ္စရပ်များအား ယေဘုယျ ခြုံငုံမိလေ့ရှိသည်။ သို့ဖြစ်ပါသောကြောင့်အကယ်၍သာသုတေသီများသည် PLA တွင်ပါဝင်သည့်ရှုထောင့်တစ်ခု နှစ်ခုတည်းတွင်သာကျွမ်းကျင်သည်ဆိုပါကအဂတိလိုက်မှု ဖြစ်ပွားနိုင်စေရရှိသည်။
- အချက်အလက်ပေးသူအဂတိကြိုတွင်လည်းအဂတိမဖြစ်အောင်ထိန်းသိမ်းရန်အဓိက သော့ချက်မှာအုပ်စုတစ်ခု၏ အမြင်များသည်အခြေအနေဖြစ်ရပ်တစ်ခုကိုကိုယ်စားပြုသည်ဟု သော်လည်းကောင်းလူဦးရေတစ်ရပ်လုံး၏ ထင်မြင်ချက်ကိုကိုယ်စားပြုသည်ဟုသော်လည်းကောင်းလွဲမှားစွာမယုံကြည်မိစေရန် ဖြစ်သည်။

သီးသန့်စကားပိုင်း (FGD) တစ်ခုတွင်ကဲ့သို့သော်လည်းကောင်း၊ ပူးပေါင်းပါဝင်လူမှုရေးသုတေသန (PAR) တစ်ခုတွင်ကဲ့သို့သော်လည်းကောင်းအကျိုးစီးပွားနီးနွယ်သူမှန်သမျှပူးပေါင်းလေ့လာရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင်ပါဝင်စေသင့်သည်။ အထူးဂရုပြုရမည်မှာ -

- **လိင်ခွဲခြားမှုအဂတိ** ယောက်ျားအမြင်သို့မဟုတ်မိန်းမအမြင်ပေါ်တွင်အလွန်တရာအလေးအနက်ထား လိုက်မိပါကအခြားလိင်အုပ်စု၏အမြင်များအပေါ် ကိုယ်စားပြုမှုအားနည်းသွားနိုင်သည်။
- **အကွက်အကွင်းအဂတိ** - လွယ်လင့်တကူသွားရောက်နိုင်ပြီးအခြေခံအဆောက်အအုံမရှိသည့် နေရာတစ်နေရာတွင်သတင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူစုဆောင်းပါကအကွက်အကွင်းအဂတိအချို့ ပါဝင်လာနိုင်သည်။ သည့်အပြင်အဆိုပါအရပ်တွင် နေထိုင်သူ (သို့) သွားရောက်သူများသည်အနီးအပါးရှိ အခွင့်အလမ်းပိုမိုနိမ့်ပါးသည့် နေရာများမှလူများနှင့်အတွေ့အမြင်ကွာခြားနိုင်သည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် နေရာဒေသ ရွေးချယ်ရေးမှာအလွန်လက်ဝင်သောကိစ္စတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်သည်။ အရပ်ဒေသများစွာမှကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့်သတင်းအချက်အလက် ကောက်ယူခြင်းဖြင့်အကျိုးများနိုင်ပုံကိုသုတေသီများထည့် သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။
- **နေ့စွဲအဂတိ** - များသောအားဖြင့်ချမ်းသာကြွယ်ဝသူများ (သို့) အထက်စီးတွင် နေရာရထားသူများ၏ အမြင်များသည် လေ့လာမှုတစ်လျှောက်လုံးတွင်ဩဇာဖိစီးလေ့ရှိသည်။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများ၏ အဆိုပြုချက်များ ပါဝင်စေရန်ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုမပြုလုပ်သရွေ့ ၎င်းအမြင်များသည်ကိုယ်စားပြုနိုင်စွမ်းနည်းပါးသွားလေ့ရှိသည်။
- **ပညာရေးအဂတိ** - အဆင့်မြင့်ပညာရေး လေ့လာဆည်းပူးဖူးသူများ၏အမြင်များသည်ပညာရေးနိမ့်ပါးသူများ၏ အမြင်များထက်ပိုမိုပြီးဂရုတစိုက်စဉ်းစားခံရလေ့ရှိသည်။ ယင်းမှာဘာသာစကားအဂတိနှင့်ထပ်တူကျနိုင်စေရရှိ သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော်ပညာတတ်သူများသည်သုတေသနအဖွဲ့နှင့်ဆက်ဆံစကားပြောရာတွင်ပိုမိုကျွမ်း ကျင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

- *Expectation bias*: the villagers' expectations of possible opportunities linked to the research project often results in villagers emphasizing specific information in their discussion with researchers. Similarly, researchers' expectations of what they will find in the community may act as an unconscious filter of the information collected by the team.

Many NGO/CSO staff may have experienced an "expectation bias". This is the case when, for example, researchers undertake an assessment of public health in a specific area. Although the researchers' questions focus on health, villagers' answers often raise other concerns such as infrastructure rehabilitation, school renovation, etc. The reason for such gap between questions and answers is that villagers often expect NGOs to act as "service providers" in place of other institutions such as the government or the community itself.

- Bias related to tools and techniques used to gather information

The greater the variety of tools used during the PLA, the greater the chance of avoiding biases. However, this advantage, i.e. diversity of tools used during a PLA, should be weighed against time constraints and be considered in relation to PLA's objectives (see below).

- Bias related to the study design and implementation

These biases are often related to the issue of research timing. Studies that take place over a particular season during the year may be subject to 'seasonal bias' if the team assumes that the conditions they observe are typical throughout the year. A similar problem may arise for the daily schedule followed by the community under study. A team of researchers that stay in the village for a fixed period of hours during the day may find that the types of activities they observe and the people who are available for interviews may not reflect the team's initial expectations. The timing of their field visits may inadvertently produce bias in the research findings. For example, a team coming between 9:00am and 3:00pm each day in a rice farming village may find only unoccupied farmers with whom to speak. These farmers may not be representative of the whole community of farmers in the village. Finally, researchers that stay only a very short time may not have time to go beyond their first impression. This first impression will result in a bias that may eventually impact the way both the researchers and the informants interpret issues.

2. *Preparing the team for the PLA*

The objectives of the PLA will depend on the focus of the research. In turn, the focus will influence how the team is selected.

The main advice when building a PLA team is to have both (1) researchers having previous experience about the issue under study and (2) researchers having skills in building rapport with the community under study.

- မျှော်မှန်းချက်အဂတိ - ရွာသူရွာသားများအနေနှင့်သုတေသနစီမံကိန်းမှရရှိလာမည့်အကျိုးအမြတ်ကို မျှော်ကိုးပြီးသုတေသီများနှင့် ဆွေးနွေးပြောကြားသည့်အခါတွင်အချက်အလက်အချို့ကို အလေးပေးပြောကြားလာနိုင်သည်။အလားတူပင်သုတေသီများသည်လည်းရပ်ရွာအတွင်းတစ်စုံတစ်ရာ ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိရန် မျှော်လင့်ထားပါကယင်းသည်သတင်းအချက်အလက်များစုဆောင်းရာ၌ မသိစိတ်မှ ရေစစ်သဖွယ်လိုရာဆွဲပြီးလုပ်ဆောင်သွားနိုင်သည်။

အန်ဂျီအို/စီအက်စ်အိုဝန်ထမ်းအမြောက်အမြားသည် “မျှော်မှန်းချက်အဂတိ”နှင့်ပတ်သက်ပြီး တွေ့ကြုံဖူးကြသည်။ ဥပမာသုတေသီများသည် ဒေသတစ်ခုတွင် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာဆန်းစစ်လေ့လာမှုတစ်ရပ် ပြုလုပ်ပါက ဤသည်မှာသတိထားရမည့်ကိစ္စရပ်တစ်ခုဖြစ်လာသည်။ သုတေသီသည်ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ မေးခွန်းများ မေးမြန်းသော်လည်း ရွာသူရွာသားတို့၏အဖြေမှာအခြေခံအဆောက်အအုံ ပြန်လည်ထူထောင်ရေး၊ ကျောင်းပြုပြင်ရေးစသည်တို့သာ ဖြစ်နေတတ်သည်။ ဤသို့ ဖြစ်ခြင်းမှာအမေးအဖြေပြုလုပ်ရာတွင်ရွာသားများသည်အန်ဂျီအိုများအားအစိုးရနှင့်ရပ်ရွာကဲ့သို့အဖွဲ့အစည်းများနေရာမှ “ဝန်ဆောင်မှု ပေးမည့်သူများ”သဖွယ် မျှော်လင့်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

- သတင်းစုဆောင်းရေးကိရိယာနှင့်နည်းလမ်းများဆိုင်ရာအဂတိများ
PLA ပြု လုပ်စဉ်အတွင်းအသုံးပြုသည့်ကိရိယာအမျိုးအစားများပြားလေလေ၊အဂတိရှောင်လွှဲရန်အခွင့်အလမ်း မြင့်မားလေလေဖြစ်သည်။ သို့စေကာမူသုတေသီအနေဖြင့်ယင်းအာသာချက်မှာအချိန်ကန့်သတ်ချက်နှင့်ချိန်ဆကြည့်ရမည်ဖြစ်ပြီး PLA (အောက်ဖော်ပြပါ) ရည်မှန်းချက်များနှင့်ဆက်နွယ်မှုကိုပါစဉ်းစားရမည်ဖြစ်သည်။

- လေ့လာချက်ပုံစံနှင့်အကောင်အထည်ဖော်မှုပိုင်းဆိုင်ရာအဂတိများ
များသောအားဖြင့်အဆိုပါအဂတိမျိုးသည်သုတေသန ပြုလုပ်သည့်အချိန်နှင့်စပ်ဆက်လေ့ရှိသည်။ အကယ်၍ သုတေသနအဖွဲ့ကသာ၎င်းတို့ လေ့လာနေသည့်အခြေအနေများသည်တစ်နှစ်တာပတ်လုံးတွင်တသမတ်တည်း ဖြစ်သည်ဟုထင်မြင်ယူဆထားပါကတစ်ခုသောရာသီတွင် ပြုလုပ်လိုက်သော လေ့လာချက်များသည် ‘ရာသီအဂတိ’ကို ဖြစ်ပွားစေနိုင်သည်။အလားတူ ပြဿနာမျိုးသည် လေ့လာဆဲရပ်ရွာတစ်ခု နေ့တိုင်းပုံမှန်လုပ်ဆောင်လေ့ရှိသည့် အချိန်ဇယားတွင်လည်း ဖြစ်ပွားနိုင်သည်။ရွာတစ်ရွာတွင် နေ့ပိုင်းနာရီအကန့်အသတ်နှင့်သာနေသော သုတေသီ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့သာဆိုပါက၎င်းတို့ လေ့လာခဲ့သောလုပ်ငန်းဆောင်တာများနှင့်လက်လှမ်းမီသလောက် လူတွေ့ မေးမြန်းခဲ့သူများမှာအဖွဲ့ ၏နဂိုမူလ မျှော်မှန်းချက်နှင့်ကိုက်ညီမှုမရှိကြောင်းကို တွေ့ရှိရပေလိမ့်မည်။ကွင်းဆင်းသည့် အချိန်ကြောင့်သုတေသန တွေ့ရှိချက်များတွင်ရည်ရွယ်ရင်းမရှိပါဘဲလျက်အဂတိများပါဝင်သွားနိုင်သည်။ ဥပမာစပါးစိုက်ပျိုးရေးရွာတစ်ရွာသို့တစ်ရက်လျှင်နံနက်၉နာရီမှညနေ၃နာရီအတွင်းကျလာရောက်လေ့ရှိသည့်အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အ တွက်လုပ်ငန်းခွင်ပြင်ပရောက်နေသည့်လယ်သမားများနှင့်သာစကားပြောခွင့်ရပေမည်။အဆိုပါလယ်သမားများသည်ရွာမှလ ယ်သမားအစုအဖွဲ့တစ်ခုလုံးကိုကိုယ်စားပြုနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ခဏတဖြုတ်သာ နေသည့်သုတေသီများအနေဖြင့်ပဏာ မထင်မြင်ချက်သည့်ပုံပြီးရနိုင်စရာမရှိပေ။အဆိုပါပဏာမထင်မြင်ချက်ကြောင့်သုတေသီများနှင့်အချက်အလက်ပေးသူများ၏ ပဿနာရပ်အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူပုံကိုတဆင့်ပြီးတဆင့်အဂတိသွတ်သွင်းလိုက်နိုင်သည်။

၂။ PLA အတွက်အဖွဲ့ဖွဲ့ စည်းခြင်း

PLA ၏ရည်မှန်းချက်များသည်သုတေသန၏အာရုံစိုက်မှုအပိုင်းပေါ်တွင်မူတည်သည်။တဖက်တွင်အဆိုပါအာရုံစိုက်မှုသည် အဖွဲ့ရွေးချယ်ပုံကိုလွှမ်းမိုးမှုရှိသည်။

PLA အဖွဲ့ဖွဲ့ စည်းရာတွင်အဓိကအကြံပြုလိုသည်မှာ (၁) လေ့ လာမည့်ကိစ္စရပ်နှင့်စပ်လျဉ်းပြီးယခင် အတွေ့အကြုံ ရှိပြီးသားသုတေသီများပါဝင်စေရန် (၂) လေ့ လာမည့် ရပ်ရွာနှင့်ဆက်ဆံရေးရင်းနှီးမှု တည်ဆောင်ပေးနိုင်စွမ်းရှိမည့် သုတေသီများပါဝင်စေရန်တို့ဖြစ်ပါသည်။

A PLA requires more or less the same set-up and range of skills as a Focus Group Discussion (see Chapter on ‘Focus Group Discussion’). Just like for FGDs, the researcher acts as a facilitator during participatory learning sessions. He/She also should have skills in building a good rapport with the members of the community. He/She is advised to actively listen without acting as the expert. The facilitator acts as a catalyst for the community members to participate in a collective discussion, share their knowledge, and organize it. The note taker records the information produced during participatory learning sessions. The note taker acts also as an observer and may help the facilitator to ensure that everybody gets equal opportunities to talk and participate.

PARTICIPATORY TOOLS AND HOW TO USE THEM FOR A PLA

The focus here is on the participatory tools researchers should get acquainted with for implementing PLA and other participatory research such as PAR. Research methods employed during a PLA are not restricted to the tools presented below. For example, Focus Group Discussions (FGD), In-depth interviews, and Venn diagrams can be included in the PLA (FGD and In-depth interviews are explained in separate chapters; Venn diagrams are explained in the chapter focusing on PAR).

It is important to note that mapping, calendars, and participatory techniques that are presented below are tools only. If the objectives of how these tools should be used are not clearly spelled out, these participatory tools are unlikely to yield the expected results and produce the relevant information. Therefore, one important step is to establish a check-list of the subjects and issues to be covered when using each of the tools presented below. It is recommended to always have this check-list available somewhere in the office. Putting the check-list on a flip chart is a good way to have it visible for both the researchers and stakeholders participating in the activities below. For mobile activities such as transect walk (see after), researchers should each keep a list with key objectives and questions to look at during the field visit.

1. Participatory Mapping

Participatory mapping consist in maps about specific issues drawn by members of the community affected by these issues. As explained above, these individuals are selected according to their anticipated knowledge about these issues. Regarding the “fishing practices and rule of law”, an example previously mentioned, such participatory mapping involve fishermen running small, middle, and large businesses, fishermen fishing in small creeks, rivers and sea-coast, and fishermen using various fishing techniques, etc.

Maps work well in groups since people can remind one another of things that may be forgotten. Errors can also be more easily corrected. Before discussing with the participants the topics mentioned in the check-list, the facilitator of the participatory mapping ask the participants to indicate on the map the landmarks that they feel are important to show. It is important to begin with the villagers’ own perceptions and priorities. Only when the participants complete the map based on their own perceptions, should the facilitator intervene and ask about topics listed in the check-list that were not mentioned by the participants.

PLA တစ်ခုသည် သီးသန့်စကားပိုင်းဖွဲ့ စည်းပုံနှင့်သက်ဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်မှုမျိုးအနည်းနှင့်အများလိုအပ်သည် (အခန်းစသီးသန့်စကားပိုင်းကိုကြည့်ပါ)။ သီးသန့်စကားပိုင်းတွင် ကဲ့သို့ပင်သုတေသီသည် ပူးပေါင်းလေ့လာရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ပွဲထိန်းအဖြစ်ဆောင်ရွက်ရသည်။ ၎င်းသည် ရပ်ရွာအတွင်းရှိ လူများနှင့်ဆက်ဆံရေး ကောင်းမွန်ရမည်။ ၎င်းအနေဖြင့် ပြောကြားလာသူများကို အာရုံစိုက်နားထောင်ရမည်ဖြစ်ပြီး ငါသိငါတတ်မလုပ်ရ။ ပွဲထိန်းမည့်သူသည် ရပ်ရွာမှလူများကို ပူးပေါင်းဆွေးနွေးပွဲတွင်ပါဝင်စေရန် ၎င်းတို့သိကျွမ်းနားလည်သူများပေးစေရန်နှင့် အစီအစဉ်တကျ ဖြစ်စေရန် ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။ မှတ်စုလိုက်သူသည် ပူးပေါင်းလေ့လာရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ရရှိသမျှသတင်းအချက်အလက်များကို ရေးသားမှတ်တမ်းတင်ရမည်။ မှတ်စုလိုက်သူသည် လေ့လာသူအနေနှင့်ပါ ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပြီး ပါဝင်ဆွေးနွေးသူတိုင်းစကား ပြောခွင့်ရ စေရန် ပွဲထိန်းအားအကူအညီပေးရမည်။

ပူးပေါင်းဆွေးနွေးရေးကိရိယာများအကြောင်းနှင့် ယင်းတို့အား PLA အတွက် အသုံးပြုပုံ

ဤတွင် အဓိကဖော်ပြလိုသည်မှာ PLA ပြုလုပ်အကောင်အထည်ဖော်ရေးနှင့် PAR

ကဲ့သို့ပူးပေါင်းပါဝင်ရေးသုတေသနများအတွက်

သုတေသီများနားလည်ကျွမ်းဝင်သင့်သည့်ပူးပေါင်းပါဝင်ရေးကိရိယာများအကြောင်းဖြစ်သည်။ PLA တစ်ခုပြုလုပ်စဉ်အတွင်း အသုံးပြုသော သုတေသနနည်းလမ်းများအောက်ဖော်ပြပါကိရိယာများအတွက် ကန့်သတ်ထားခြင်းမရှိပေ။ ဥပမာ - သီးသန့်စကားပိုင်း (FGD) အသေးစိတ်လူတွေ့ မေးမြန်းခြင်းနှင့် ပုံကြမ်းများသည် PLA တွင်ပါဝင်နိုင်သည်။ (သီးသန့်စကားပိုင်းနှင့် အသေးစိတ်လူတွေ့ မေးမြန်းခြင်းများအကြောင်းကို အခန်းသပ်သပ်ခွဲ၍ ရှင်းပြထားသည်။ ဗန်းပုံကြမ်းများအား PAR စပ်လျဉ်းသည့် အခန်းတွင်ရှင်းပြထားသည်။)

အောက်ဖော်ပြပါ မြေပုံပြုချက်၊ ပြက္ခဒိန်များနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်ရေးနည်းလမ်းများသည် ကိရိယာသက်သက်မှုသာ ဖြစ်ကြောင်း သတိပြုရန်အရေးကြီးသည်။ အကယ်၍ သာယာဝင်္ဂကိရိယာများကို မည်သို့မည်ပုံ အသုံးပြုရမည့်အကြောင်းကို ကျရှင်းလင်းစွာ ရည်မှန်းချက်သတ်မှတ်ထားချက်မရှိပါက ၎င်းပူးပေါင်းပါဝင်ရေးကိရိယာများသည် မှန်းဆထားသည့် ရလဒ်များနှင့် သက်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များထွက်ပေါ်လာစေရန် မလွယ်ကူပေ။ သို့ဖြစ်ပါ၍ အောက်ဖော်ပြပါကိရိယာများအသုံးပြုချိန်တွင် ခြုံငုံရမည့်အကြောင်းအရာကို စွဲစပ်စာရင်းပြုစုထားရန်အရေးကြီးသည်။ အဆိုပါစာရင်းအား ရုံးတွင် အလွယ်တကူ ရရှိနိုင်အောင် ထားရှိနိုင်ပါက အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။ ရှေ့ကျောက်သင်ပုန်းတွင် စာရင်းကို ထားရှိခြင်းသည် သုတေသီများနှင့် အောက်ဖော်ပြပါလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်မည့်အကျိုးစီးပွားနှီးနွယ်သူများအတွက် မြင်သာထင်သာရှိစေမည့်နည်းလမ်းကောင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ transect walk (နောက်တွင်ကြည့်) ကဲ့သို့သော ရွေ့လျားလုပ်ငန်းများအတွက် ကွင်းဆင့်လေ့လာချိန်တွင် အဓိကရည်မှန်းချက်များနှင့် မေးခွန်းများပါဝင်သော စာရင်းကို ကြည့်ရှုနိုင်အောင် သုတေသီတစ်ဦးလျှင် တစ်ခုကျ ဆောင်ထားသင့်သည်။

၁။ ပူးပေါင်းပါဝင်ရေး မြေပုံပြုချက်

ပူးပေါင်းပါဝင်ရေး မြေပုံပြုချက်တွင် ပြဿနာရပ်များ ထိခိုက်သက်ရောက်မှုအောက်ရှိ ကြံရသည့် ရပ်ရွာအဖွဲ့ဝင်များ ဆွဲသားပေးသည့် ယင်းပြဿနာရပ်များပြ မြေပုံများပါဝင်သည်။ အထက်တွင်ရှင်းပြခဲ့သည့် အတိုင်း လူတစ်ဦးချင်းစီအား ပြဿနာရပ်များနှင့် ပတ်သတ်ပြီး နားလည်သည့်အတိုင်း အတာအရ ရွေးချယ်ထားသည်။ ယခင် ဖော်ပြပြီး ဥပမာတစ်ခု ဖြစ်သည့် "ငါးဖမ်းနည်းများနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး" တွင် အလားတူပူးပေါင်းပါဝင်ရေး မြေပုံပြုလုပ်ချက်ပါရှိသည်။ ယင်းမြေပုံပြုချက်တွင် အသေးစား၊ အလယ်အလတ်နှင့် အကြီးစား ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ကြသည့် တံငါသည်များ၊ ချောင်းဆွယ်၊ မြစ်နှင့် ပင်လယ်ကမ်းခြေတွင် ငါးဖမ်းသည့် တံငါသည်များနှင့် ငါးဖမ်းနည်းပေါင်းစုံအသုံးပြုကြသည့် တံငါသည်များ စသူတို့ပါဝင်ကြသည်။

မြေပုံများကြောင့် မေ့လျော့ကျန်ခဲ့သည်များကို လူအုပ်စုအတွင်း အချင်းအချင်း သတိပေးနိုင်သည့် အတွက် လွန်စွာ အလုပ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ အမှားအယွင်းများကိုလည်း လွယ်လင့်တကူ ပြင်ဆင်နိုင်သည်။ စာရင်းပါ အကြောင်းအရာကို မဆွေးနွေးမီပူးပေါင်းပါဝင်ရေး မြေပုံပြုလုပ်မည့်ပွဲထိန်းသည် ဆွေးနွေးမည့်သူများအား မြေပုံပေါ်ရှိ အမှတ်အသား ပြုထားသူများတွင် ၎င်းတို့ အရေးကြီးသည် ဟု ထင်မြင်ယူဆသည့် နေရာကို ပြသနိုင်ရမည်။ ရွာသူရွာသားများ၏ နားလည်သဘောပေါက်ထားသည့် အရာများ၊ ဦးစားပေးမှုများနှင့် စတင်ရန်အရေးကြီးသည်။ ဝင်ရောက်ဆွေးနွေးသူများ ၎င်းတို့နားလည်ထားသလို မြေပုံပြုလုပ်ပြီးစီးပါမှ ဆွေးနွေးသူများ ပြုလုပ်ထားခြင်းမဟုတ်သည့် စာရင်းပါ အကြောင်းအရာတို့ကို မေးမြန်းရန် ပွဲထိန်းပါဝင်ရမည်ဖြစ်သည်။

To start drawing the map, the team has to clear a large open area, ideally outside where there is plenty of space to expand as needed. Mapping on a piece of paper is not recommended since it is difficult to erase information and redraw. Furthermore, the limited size of the paper usually restricts the drawing possibilities. The best location for mapping is to select a large space on an open ground. The participants can use sticks, shells, rocks, leaves and other objects as markers. If this is not possible or appropriate, drawing can be made by using some chalk on cement floor or using colored tape on carpet.

Whenever a landmark or specific location is mentioned by the participants, a marker (e.g. stone, shell, leaf) is placed to indicate the location of the landmark on the map. As the activity gets underway, the team is careful to stand back and leave the drawing and placement of markers to the villagers. The facilitator, initially, limits his/her questions by asking only: “Is there anything else?”, “Has anything been forgotten?”

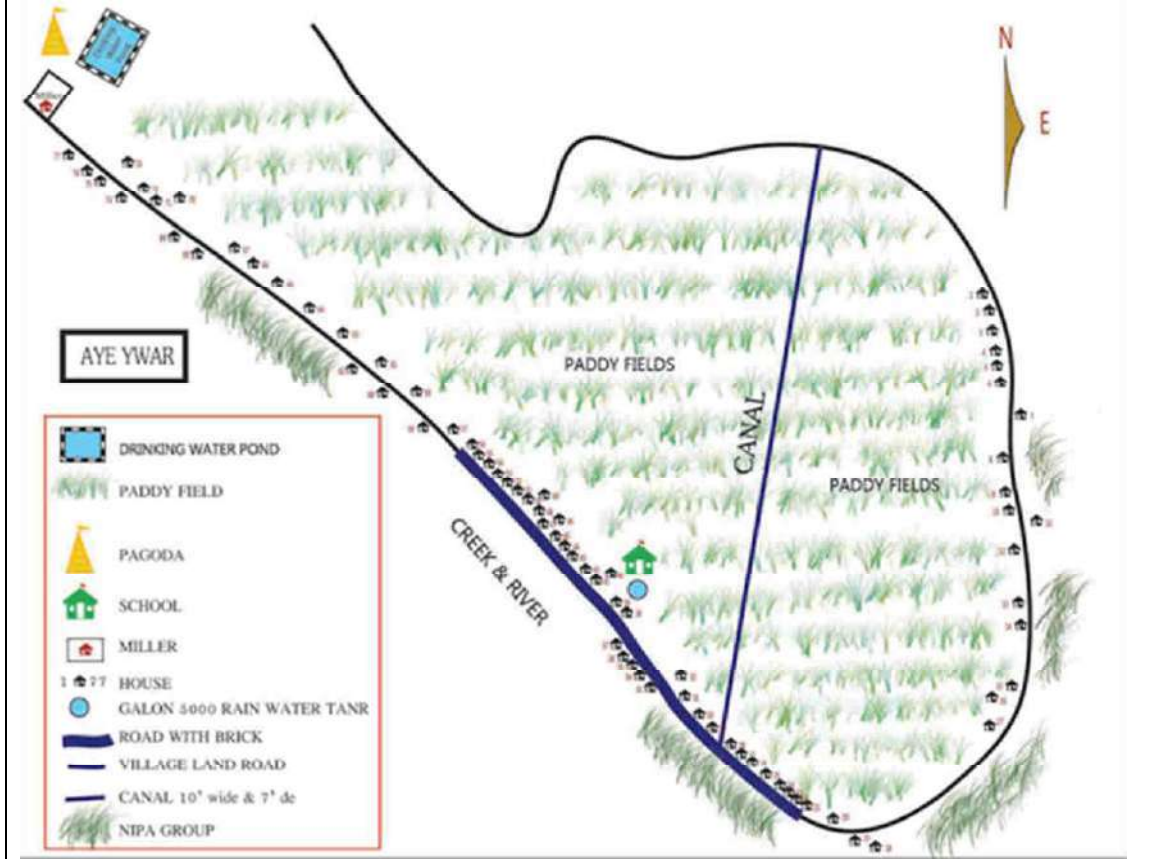
It is recommended to record each participatory mapping exercise. If the map is drawn on the floor, taking a picture may help the research team to draw it later more properly on paper or on a computer. If a picture is not taken, the map may be re-drawn by a note-taker.

မြေပုံစတင်ဆွဲသားရန်အတွက် နေရာကျယ်ကျယ်ဝန်းဝန်းရရှိအောင်ရှင်းလင်းရမည်ဖြစ်သည်။အပြင်ဘက်နေရာမှာ အကောင်းဆုံးဖြစ်ပြီးလိုအပ်သလောက် နေရာချဲ့၍လည်းရနိုင်သည်။စာရွက်ပေါ်တွင် မြေပုံဆွဲသားပါကအချက်အလက်များ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရန်ခက်ခဲသည့်အတွက် ကောင်းစွာမသင့်တော်ချေ။ထို့အပြင်စာရွက်အရွယ်အစားကန့်သတ်ချက်ကြောင့် စိတ်ကြိုက်ဆွဲသားဖို့ရာအခက်အခဲဖြစ်စေသည်။ မြေပုံပြုလုပ်ချက်အတွက်အကောင်းဆုံးမှာ မြေကွက်လပ်ကျယ်ကျယ် ဝန်းဝန်းတစ်ခု ရွေးချယ်ရန် ဖြစ်သည်။ပါဝင်သည့်သူများမှာတုတ်ချောင်း၊အခွံ၊ ကျောက်တုံး၊သစ်ရွက်နှင့်အခြားအရာ ဝတ္ထုများဖြင့်ဆွဲသားရေးခြစ်၍ရနိုင်သည်။အကယ်၍မဖြစ်နိုင်ပါက (သို့) အဆင်မပြေပါကအင်္ဂတေကြမ်းပြင်ပေါ်တွင် မြေဖြူဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကော်ဇောပေါ်တွင် ရောင်စုံတိပ်များဖြင့်သော်လည်းကောင်းဆွဲသားချက်များ ပြုလုပ်နိုင်သည်။

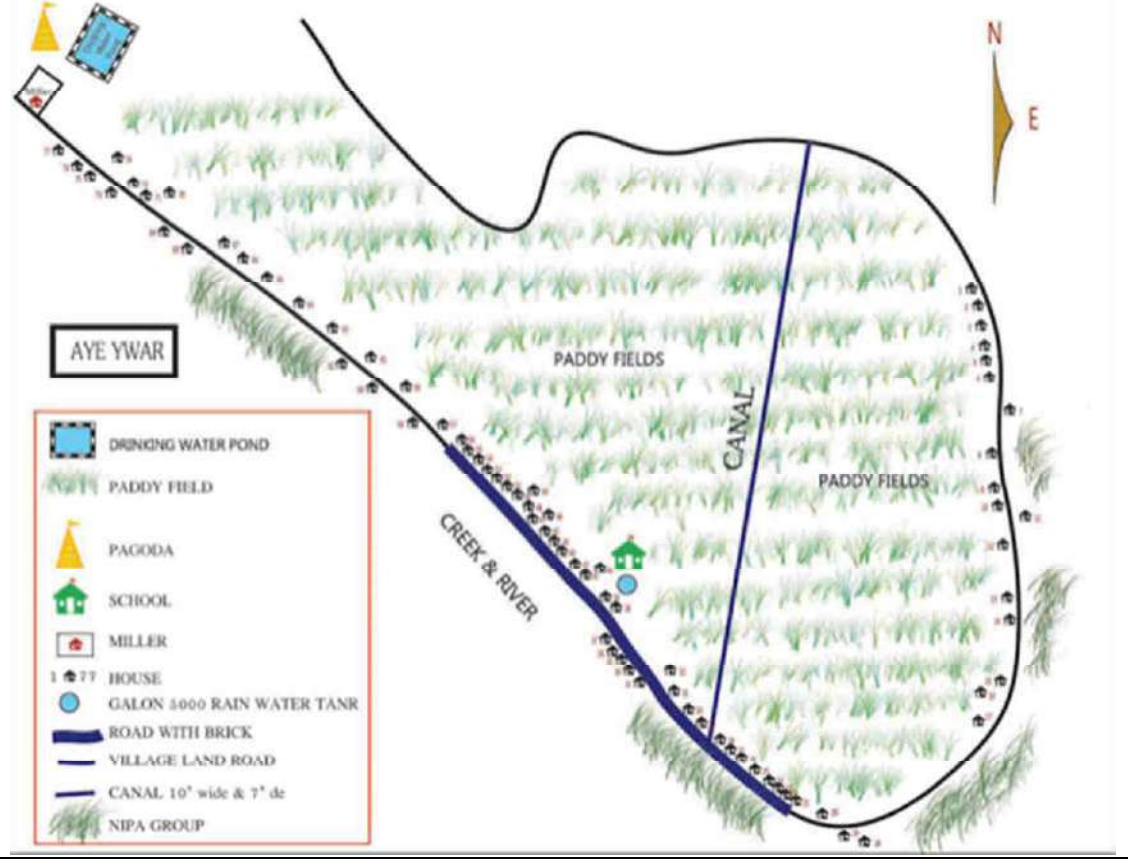
ဆွေးနွေးသူတို့က မြေပုံအမှတ်သော်လည်းကောင်း၊ နေရာတစ်နေရာကိုသော်လည်းကောင်းညွှန်ပြလိုက်သည်နှင့် အမှတ်အသားတစ်ခုခု (ဥပမာ - ကျောက်တုံး၊အခွံ၊သစ်ရွက်) ဖြင့် မြေပုံပေါ်တွင်မှတ်သားလိုက်ရမည်။လုပ်ငန်း စတင်သည်နှင့်တပြိုင်နက်အဖွဲ့သည်ခပ်ခွာခွာနေရမည်ဖြစ်ပြီး နေရာအမှတ်အသားပြုသည့်ဆွဲသားကိရိယာများကို ရွာသားများထံလက်လွှဲပေးထားရမည်။ပွဲထိန်းသည် မေးခွန်းမြောက်မြားစွာ မေးမြန်းခြင်းမျိုးမပြုလုပ်ရဘဲ "နောက်ထပ်ရှိပါသေးသလား"၊ "မေ့ကျန်နေသေးတာရှိပါသေးသလား"အစရှိသည်မျှလောက်သာ မေးမြန်းခြင်းပြုရမည်။

ပါဝင်သူတစ်ဦးချင်းစီ၏ မြေပုံပြုချက်ကိုမှတ်တမ်းတင်ထားနိုင်ပါကအကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။ကြမ်းပြင်ပေါ် ဆွဲသားထားသည့် မြေပုံဖြစ်ပါကခါတ်ပုံရိုက်ယူထားခြင်းဖြင့် နောင်တွင်သုတေသနအဖွဲ့ အနေနှင့်ပုံအချောကိုစာရွက်ဖြင့် (သို့) ကွန်ပျူတာဖြင့် ပြန်လည်ဆွဲသားနိုင်သည်။အကယ်၍ခါတ်ပုံမရိုက်ဖြစ်ပါကမှတ်စုလိုက်သူက ပြန်လည်ဆွဲသားရမည်။

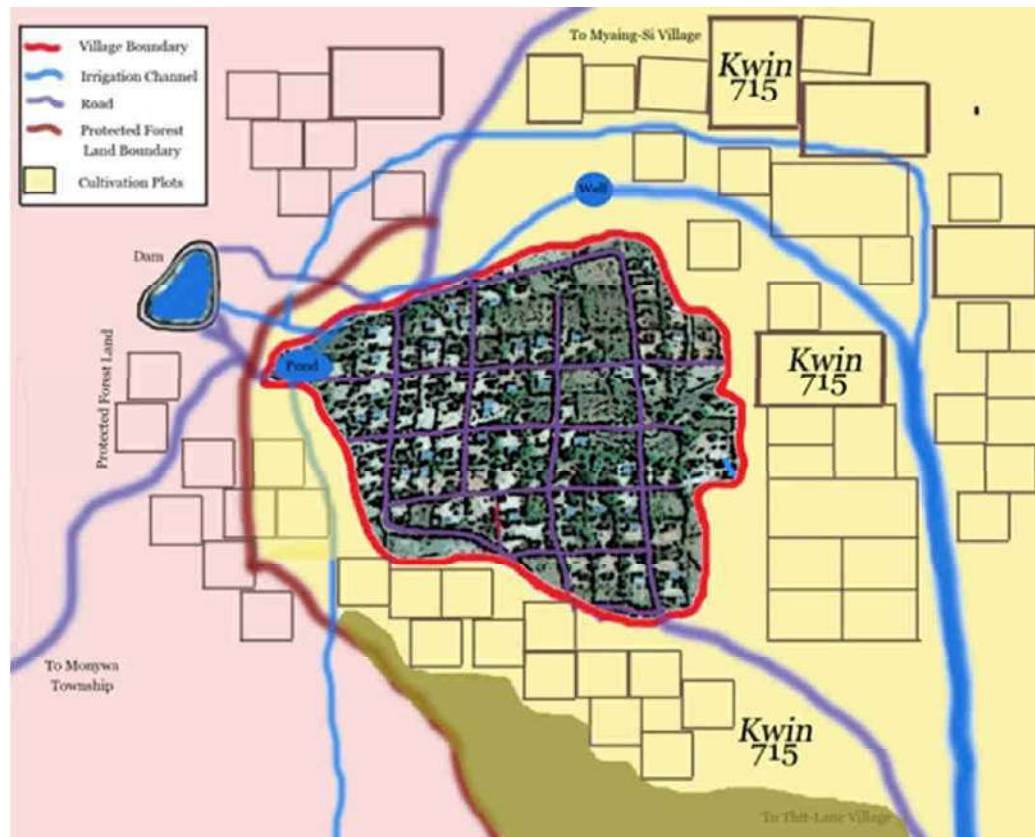
Below is a map drawn on computer for a study of land use. It is based upon an original map drawn by some villagers. The villagers first located the landmarks they thought were the most important: the school, pagoda, drinking water tank. Only then the team helps the villagers locate other important information, especially natural resources such as rivers and canals. Important stakeholders for paddy cultivation, such as the rice miller's house have been located on the map. Other resources such as Nipa grounds have been situated as well.

အောက်ဖော်ပြပါကွန်ပျူတာဖြင့်ဆွဲသားထားသည့်မြေပုံသည်မြေယာအသုံးချမှုဆိုင်ရာလေ့လာချက်အတွက်ဖြစ်ပြီးရွာသားအချို့၏မူရင်းမြေပုံဆွဲသားချက်အပေါ်အခြေခံထားသည်။ဦးစွာပထမရွာသားများသည်စာသင်ကျောင်း၊ဘုရားစေတီ၊သောက်ရေလှောင်ကန်စသည့်ငှင်းတို့အရေးကြီးသည်ဟုယူဆသည့်နေရာများကိုမြေပုံအမှတ်အသားပြုသည်။ပြီးမှသာအခြားအရေးကြီးသည့်အချက်အလက်များ (မြစ်၊မြောင်း၊သယံဇာတရင်းမြစ်များ) သုတေသနအဖွဲ့မှဖြည့်စွက်ပေးသည်။ဆန်စက်ပိုင်ရှင်အိမ်ကဲ့သို့စပါးစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းအတွက်အရေးကြီးသည့်အကျိုးစီးပွားနီးနွယ်သူများကိုလည်းမြေပုံပေါ်တွင်ဖော်ပြပေးမည်။နေခြံကဲ့သို့အခြားအရေးကြီးသည့်သယံဇာတများကိုလည်းနေရာအမှတ်အသားပြုနိုင်သည်။

Participatory mapping is a very flexible tool. For example, a same location may be drawn at different scales. Below is a larger map showing the location of a village surrounded by land plots. The map helps to understand how villagers think about land use. It also helps to understand which strategies they use for purchasing land: Do farmers try to cultivate contiguous plots? Do they, on the contrary, try to cultivate plots far apart from each other?

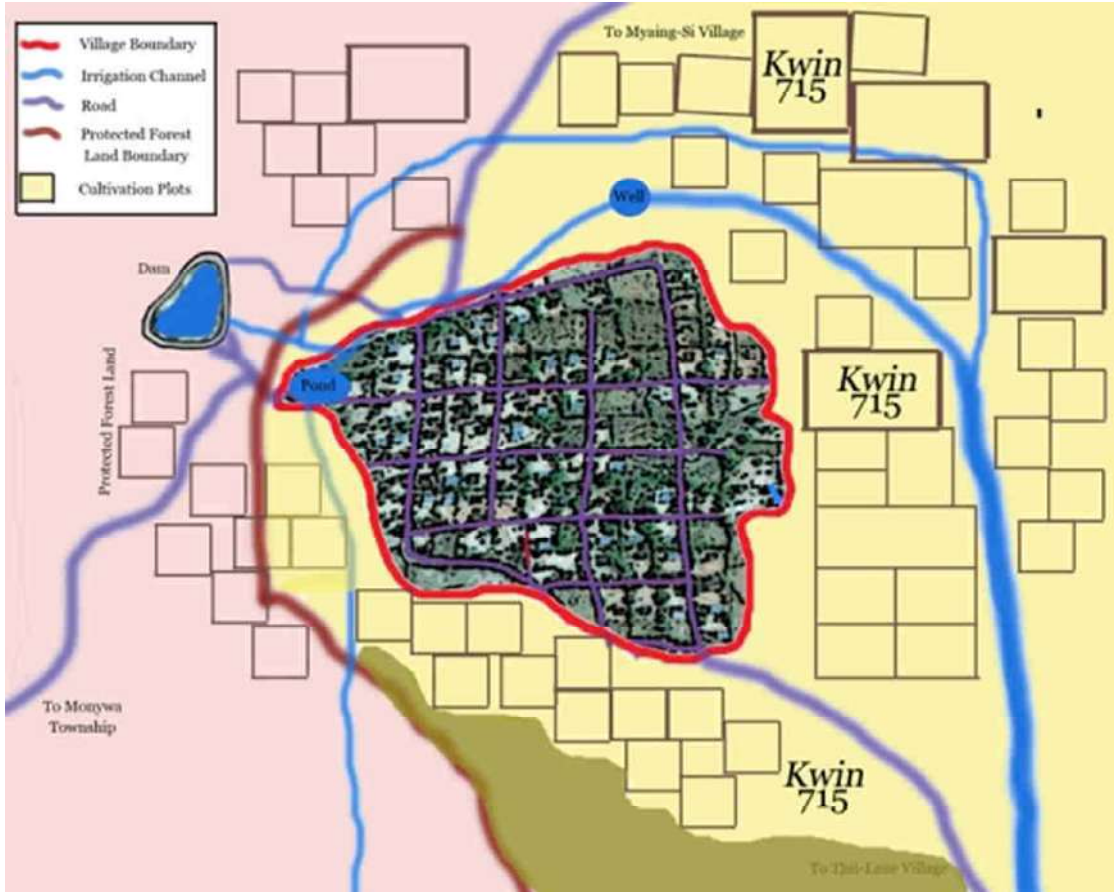

For studying “fishing practices and rule of law”, maps focusing on fishing grounds rather than on villages may show: (1) if fishermen go to distant fishing grounds or those close to the village; (2) what motivations push fishermen to choose specific fishing grounds and not others; (3) whether tensions exist between villagers on the same fishing ground, etc.

Historical mapping

Historical mapping can provide a useful way of understanding changes that have taken place over time in a community. After doing the first map of the current situation, the community can be asked to draw another map or to show how things were at a given time in the past. The historical time selected for mapping will depend on the nature of the study. It might be about a time period before a historical event that had an impact on the community in some specific ways (e.g. a natural disaster such as Nargis). It might also be about a distant past such as “when the elders of this community were young children”.

မြေပုံပူးပေါင်းဆွဲသားနည်းသည်အဆင်ပြေသလိုအသုံးချနိုင်သောကိရိယာတစ်ခုဖြစ်သည်။ဥပမာတည်နေရာတစ်ခုတည်းကို စကေးပေါင်းစုံဖြင့်ဆွဲသားနိုင်သည်။ မြေပုံကြောင့်ရွာသားများ မြေယာအသုံးချပုံ၊ မြေဝယ်ယူရန်အသုံးပြုသည့် နည်းလမ်းများကိုနားလည်သဘောပေါက်စေသည်။လယ်သမားများဆက်စပ်လယ်ကွက်များတွင်ထွန်းယက်စိုက်ပျိုးလေ့ရှိပါ သလား။သို့တည်းမဟုတ်တစ်ခုနှင့်တစ်ခုခပ်လှမ်းလှမ်းခွာပြီးစိုက်ပျိုးကြပါသလား။

“ငါးဖမ်းနည်းများနှင့်တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး”ကိုလေ့လာရာတွင်မူရွာများထက်ငါးဖမ်းသည့်အကွက်များကိုအထူးပြုလေ့လာခြင်းဖြင့် (၁) တံငါသည်များသည်ရွာနှင့်နီးသည့်နေရာတွင်ငါးဖမ်းပါသလား၊ဝေးသည့်နေရာတွင်ငါးဖမ်းပါသလား (၂) တံငါသည်များမည်သည့်အတွက်ကြောင့်အချို့သောနေရာများတွင်ငါးဖမ်းပြီးအချို့တွင်ငါးမဖမ်းဘဲနေပါသနည်း (၃) ရွာသားများအကြားငါးဖမ်းကွက်လှရင်းဆက်ဆံရေးတင်းမာမှုရှိမရှိစသည်တို့ကိုသိရှိနိုင်ပါသည်။

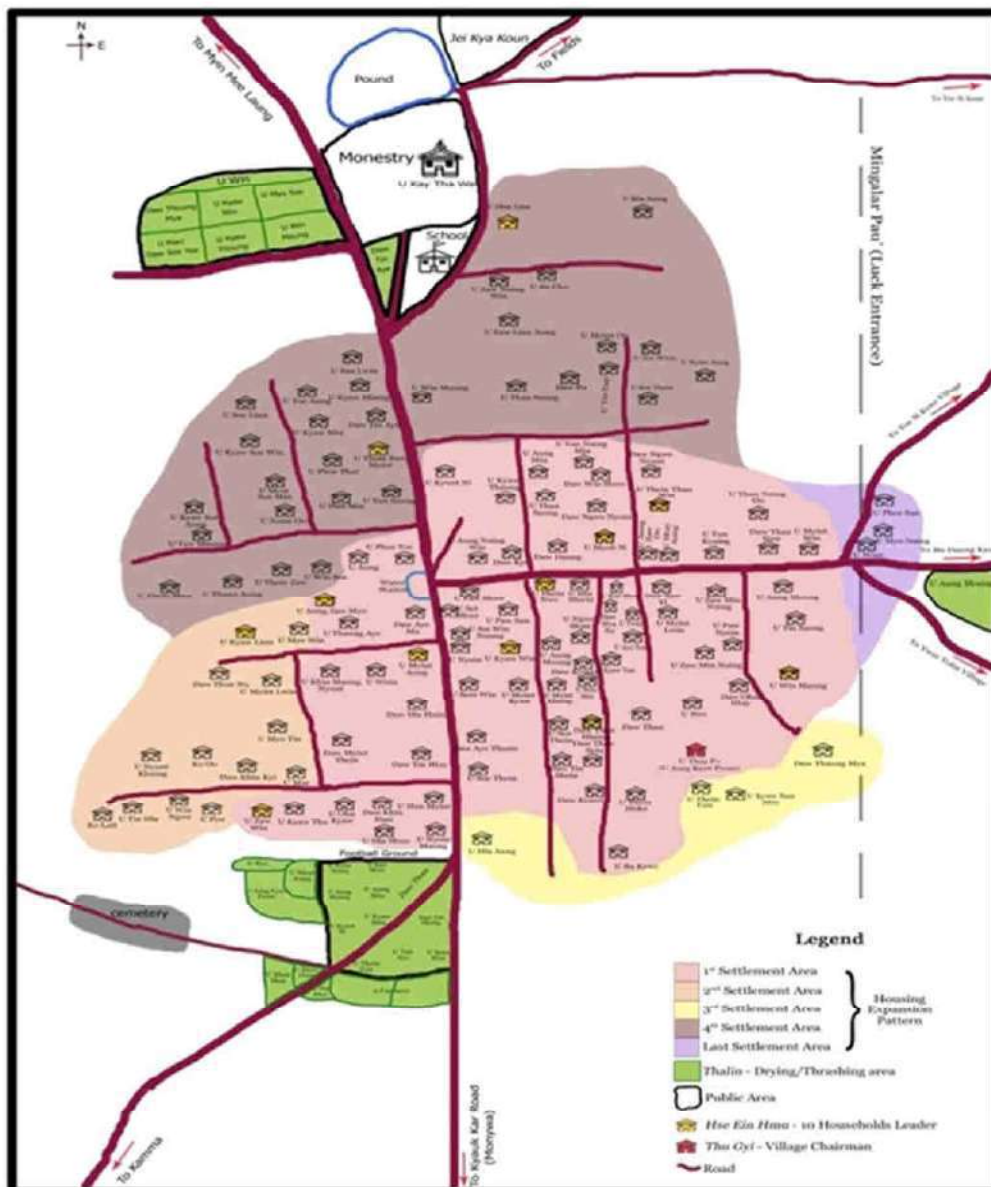
သမိုင်းစဉ်ပြမြေပုံပြုချက်

သမိုင်းစဉ်ပြ မြေပုံပြုချက်သည်ရပ်ရွာတစ်ခုတွင်အချိန်ကာလနှင့်ချီ ဖြစ်ပွားခဲ့သောအပြောင်းအလဲများကိုနားလည် သဘောပေါက်နိုင်စေရေးအတွက်အလွန်အသုံးဝင်သည်။လက်ရှိဖြစ်ပွားနေသောအခြေအနေအတွက်ပထမဆုံး မြေပုံတစ်ခုပြုလုပ်ပြီးသည်နှင့် နောက်ထပ် မြေပုံတစ်ခုဆွဲသားရန် (သို့) သက်ဆိုင်ရာအတိတ်ကာလအချိန်တစ်ခုမှ မည်သည့်အရာများဖြစ်ပွားခဲ့ပုံကို ပြသရန်ရပ်ရွာအား မေးမြန်းနိုင်သည်။အတိတ်သမိုင်း၏မည်သည့်ကာလကို ရွေးချယ်မည်ဆိုသောအချက်မှာ လေ့လာမှု၏သဘောသဘာဝပေါ်တွင်မူတည်သည်။ ၎င်းကာလသည်ရပ်ရွာပေါ် တနည်းတံအကျိုးသက်ရောက်မှုကြီးမားသည့်သမိုင်းတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည် ဖြစ်ရပ်မတိုင်မီအချိန်ကာလတစ်ခုခုအကြောင်း ဖြစ်နိုင်သည် (ဥပမာနာဂစ်ကဲ့သို့သောသဘာဝ ဘေးဒဏ်)။ “ရပ်ရွာ၏သက်ကြီးရွယ်အိုများကလေးဘဝ” လောက်ကကဲ့သို့အလှမ်းကွာဝေးလွန်းလှသည့်အတိတ်တစ်ခုလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။

By using these techniques of historical mapping, the facilitator and the research team may find out about the impact of:

- in- or out- migrations;
- infrastructure construction (how the construction of roads, school or health facilities has altered village life);
- changes in livelihood patterns (how changes in the way people live and work can affect the overall organization of the village).

Below is a historical map showing successive waves of settlement in a village. The purpose of the mapping is to have an overview of village and to understand the village development throughout time.

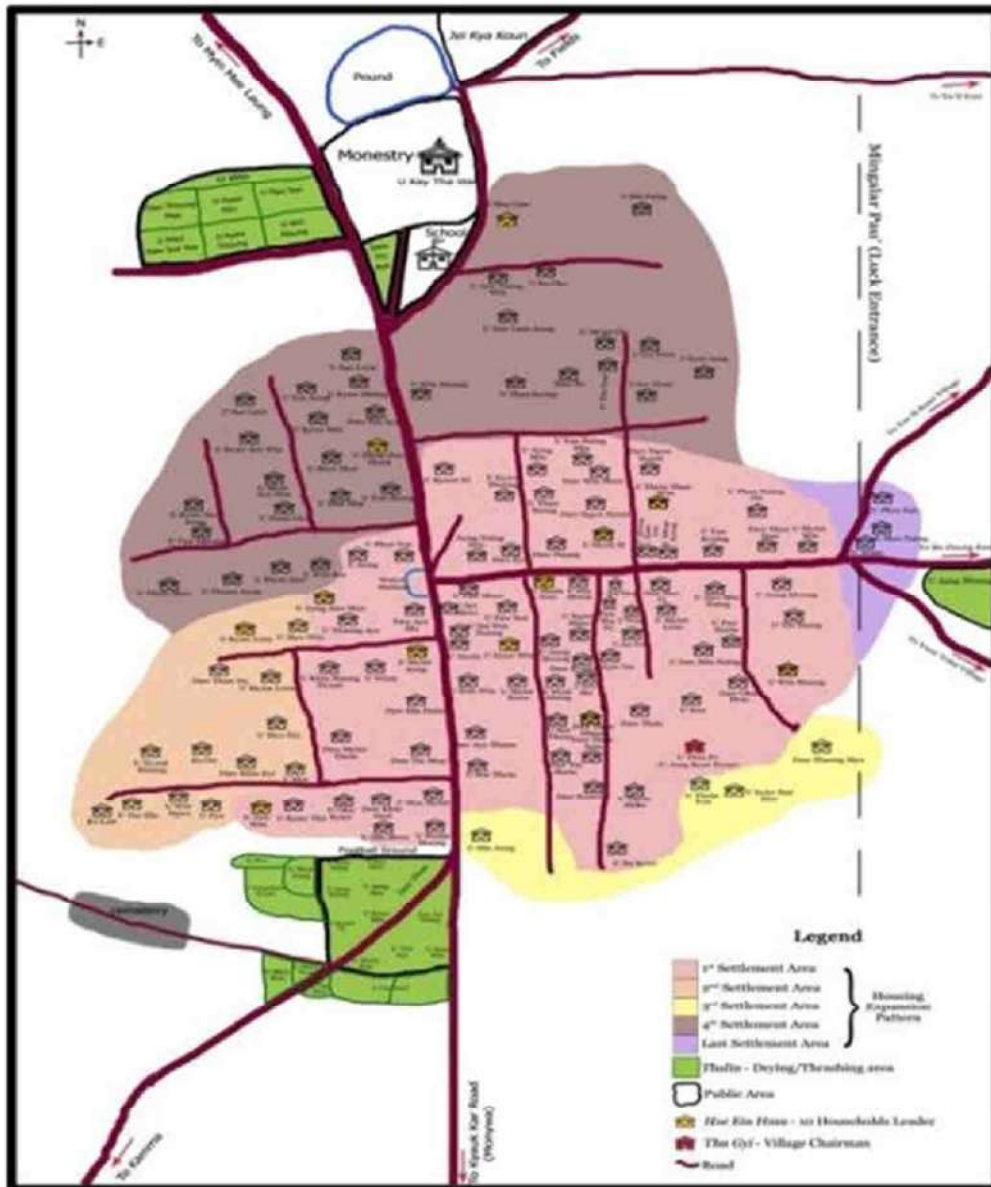

သမိုင်းစဉ် မြေပုံပြုချက်နည်းလမ်းများကိုအသုံးပြုခြင်းအားဖြင့်ပွဲထိန်းနှင့်သုတေသနအဖွဲ့သည်

- ရပ်ရွာအပြင် (သို့) အတွင်းသို့ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်မှုများ
- အခြေခံအဆောက်အအုံတည်ဆောက်မှု (လမ်းတံတား၊ကျောင်းနှင့်ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများ ထူထောင်ပေးခြင်းဖြင့်ကျေးလက်လူနေမှုဘဝကိုမည်သို့ပြောင်းလဲစေခဲ့ပုံ)
- အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းစဉ်ပြောင်းလဲမှုများ (လူများ၏နေထိုင်အလုပ်လုပ်ပုံပြောင်းလဲမှုများသည်ရပ်ရွာ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံးပြောင်းလဲစေရေးအတွက်မည်မျှအကျိုးသက်ရောက်ပုံ)

တို့၏ဩဇာသက်ရောက်မှုများကို တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

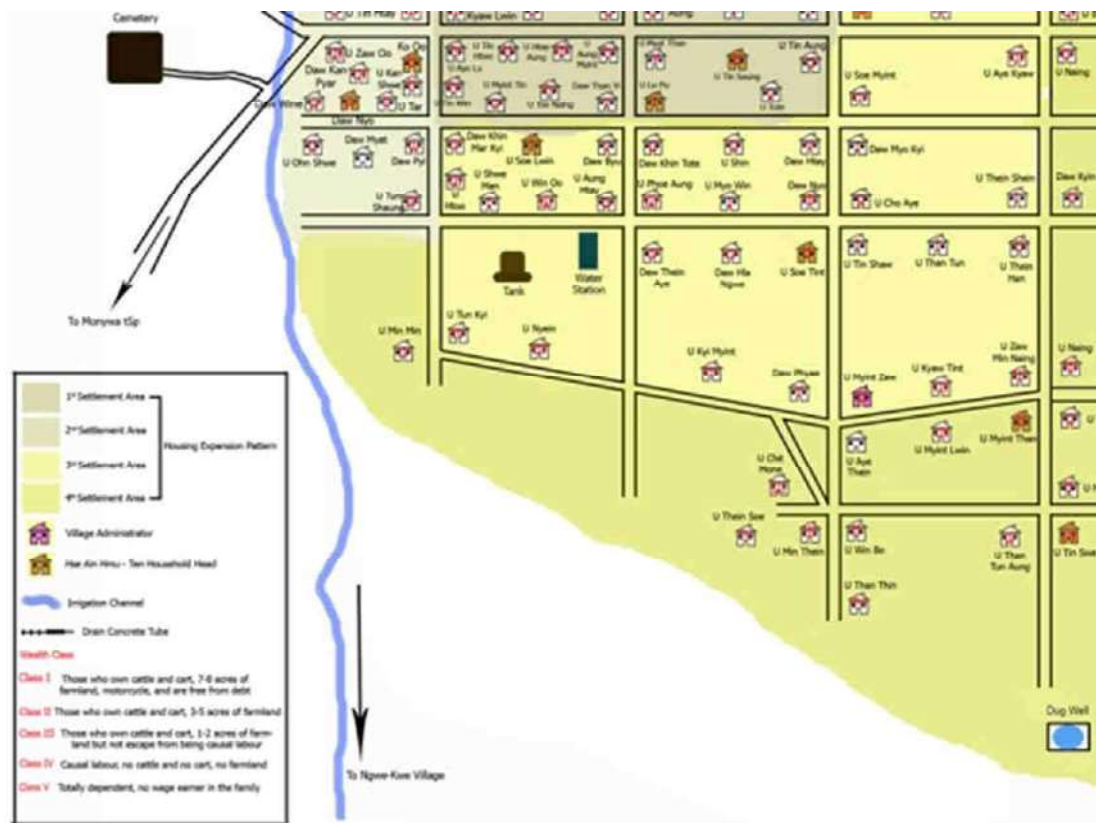
အောက်ဖော်ပြပါသမိုင်းစဉ်မြေပုံတွင်ရပ်ရွာတစ်ခုအတွင်းလာရောက်အခြေချသည့်ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများကိုအသုတ်လိုက် ဖော်ပြထားသည်။ မြေပုံပြုလုပ်ရခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်မှာယခင်ကရွာအနေအထားမည်သို့ရှိခဲ့ပုံနှင့် အချိန်ကာလရွေ့လျောလာသည်နှင့်အမျှမည်သို့မည်ပုံဖွံ့ဖြိုးခဲ့ပုံကိုအကြမ်းမြင်နိုင်ရန် ဖြစ်သည်။

Social mapping

Social maps combine spatial analysis with ranking of information. A social map locates all the households studied in the village. Information about these households is then indicated by various markers. For example, families might be ranked according to the level each family has reached in terms of food security. A specific marker is used to indicate a low level of food security; another marker is used to indicate a middle level of food security; a last marker is used to indicate a high level of food security.

Below is a map showing wealth ranking among households studied in a village located near Monywa.

Interest group mapping

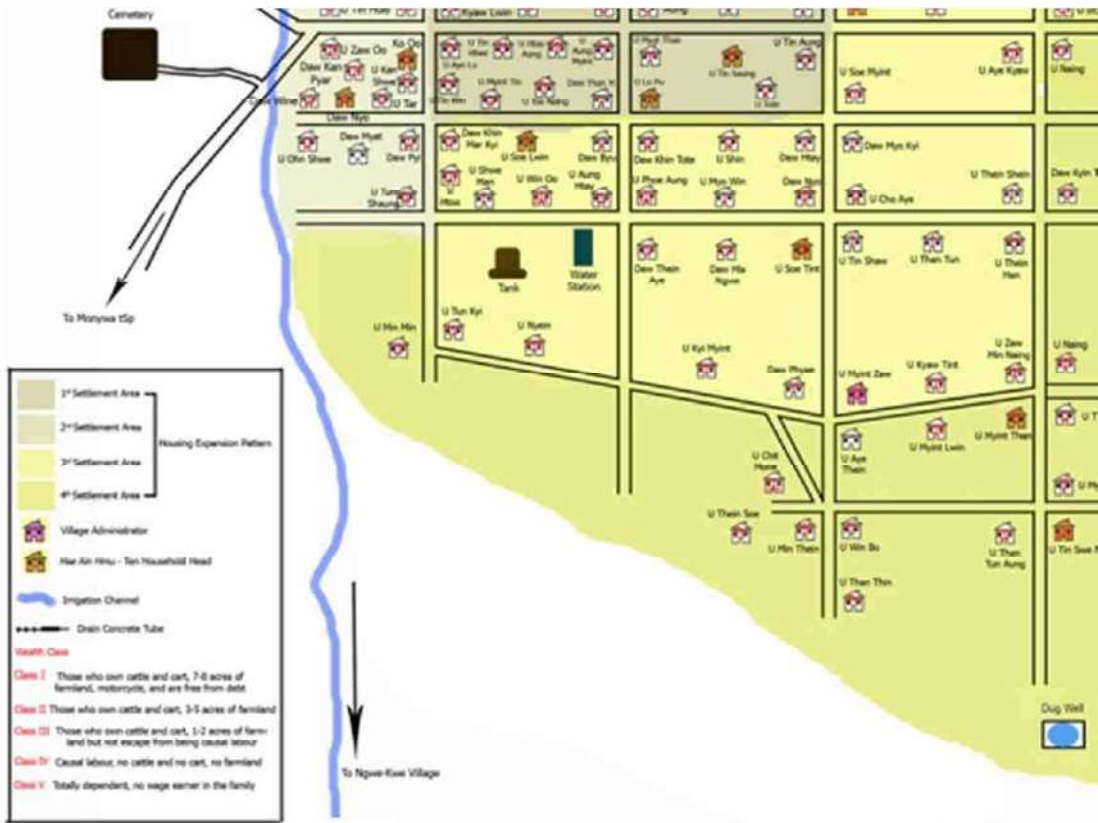
This approach to mapping considers the perspectives held by different groups of interest regarding a particular issue. In contrast with participatory mapping which seeks to involve as many people as possible, interest group mapping seeks to involve people sharing only the same interests or features. This way, each group of interest can draw its “own” map following its “own” perception of the issue.

For example, an interest group mapping resources in a specific village can be done with women gathered in one group and men gathered in another group. The mapping of the village resources is likely to show different perceptions depending on whether the perceptions are of women and men. For example, women are likely to pay more attention to fresh water supply as they are most often in charge of managing water in the household. Men are likely to pay more attention to forestry issues as they more often hunt.

လူမှုရေးမြေပုံပြချက်

လူမှုရေးမြေပုံများသည်အကွက်အတွင်းစိစစ်လေ့လာမှုကိုအစီအစဉ်တကျစဉ်တန်းထားသောသတင်းအချက်အလက်များနှင့်ပေါင်းစပ်ပေးသည်။လူမှုရေးမြေပုံတွင်ရွာအတွင်းရှိလေ့လာမည့်အိမ်ထောင်စုများကိုအမှတ်အသားပြထားပြီးအဆိုပါအိမ်ထောင်စုများနှင့်သက်ဆိုင်သည့်သတင်းအချက်အလက်များကိုသင်္ကေတပေါင်းစုံဖြင့်ညွှန်ပြထားမည်။ဥပမာမိသားစုတစ်စုချင်းစီအား၎င်းတို့၏စားနပ်ရိက္ခာလုံလောက်မှုရေချိန်အတိုင်းအစဉ်လိုက်ဖော်ပြထားမည်။စားနပ်ရိက္ခာလုံလောက်မှုရေချိန်ကိုအနိမ့်၊အလယ်၊အမြင့်အလိုက်သင်္ကေတတစ်ခုစီဖြင့်ဖော်ပြပေးရမည်။

အောက်ပါမြေပုံတွင်မုံရွာအနီးပတ်ဝန်းကျင်တွင်ရှိ လေ့လာနေသည့်ရွာတစ်ရွာမှအိမ်ထောင်စုများအား ဓနဥစ္စာပိုင်ဆိုင်မှုအလိုက်စီစဉ်ထားသည်။

အကျိုးတူအုပ်စုများမြေပုံပြချက်

အဆိုပါမြေပုံပြချက်ကပ်လေ့လာသည့်နည်းတွင်ကိစ္စရပ်တစ်ခုပေါ်တွင်မူအကျိုးစီးပွားတူရာအလိုက်ဖွဲ့စည်းထားသော အုပ်စုကွဲများ၏အမြင်များကိုထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်။ဤနည်းတွင်မြေပုံပူးပေါင်းပြုလုပ်ရေးနည်းတွင်ကဲ့သို့လူများနိုင်သမျှများအောင်ပါဝင်စေခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲအကျိုးစီးပွားတူစရိတ်လက္ခဏာတူသူများကိုသာရှာဖွေသည်။သို့ဖြင့်ဘုံအကျိုးစီးပွားမျှဝေသည့်အုပ်စုတစ်စုချင်းစီသည်ပြဿနာရပ်အပေါ်ထားရှိသည့်၎င်းတို့ "ကိုယ်ပိုင်"အမြင်အရ "ကိုယ်ပိုင်"မြေပုံတစ်ခုစီကိုဆွဲသားနိုင်ပေမည်။

ဥပမာရွာတစ်ရွာရှိအရင်းအမြစ်များကိုအကျိုးတူအုပ်စုမြေပုံပြုလုပ်မည်ဆိုပါကကျား၊မတစ်အုပ်စုစီခွဲ၍ပြုလုပ်နိုင်သည်။ကျား၊မရှုထောင့်ပေါ်မူတည်၍မတူညီသည့်အမြင်များကိုမြေပုံပြုလုပ်ရာတွင်တွေ့ရှိရပေမည်။ဥပမာဆိုရသော်များသောအားဖြင့်အမျိုးသမီးများသည်အိမ်တွင်သောက်ရေရရှိအောင်ဆောင်ရွက်ရသည့်အလျောက်ရေကောင်းရေသန့်ရရှိရေးကိုသာ၎င်းတို့အနေနှင့်စိတ်ဝင်စားပေလိမ့်မည်။အမျိုးသားများအနေနှင့်မူအမဲလိုက်သည့်တာဝန်ကိုယူရသည့်အတွက်သစ်တောနှင့်ဆိုင်သည့်ကိစ္စရပ်များတွင်ပိုမိုစိတ်ဝင်စားပေလိမ့်မည်။

Interest group mapping can be done with various social and economic categories of people or different ethnic groups sharing the same resources, etc.

2. Transect walk

A transect walk means a walk made through the community under study. This walk is made by the research team in the company of “guides” from the village. As the team walks along the village streets, “guides” are asked questions by the team. These questions can be about anything: from anything that the team comes across while walking to any issue included in a checklist of information needed by the research team.

The purpose of a transect walk is to get the team and the interviewee(s) out of the typical interview setting and to make use of the guides’ observation skills. Most often, the transect walk brings the team throughout the different parts of the community (often identified after studying the participatory map). It is also recommended to walk all the way to the outer limits of the territory under study as a way to reduce the spatial bias. This spatial bias often results from the fact that interviews with community members and most village meetings often take place in the center of the village, and generally in one place (the village head’s house, the monastery, etc.). This practice tends to influence how people think about their immediate environment. This practice tends to give greater prominence to the center of the village or territory than to its peripheries. By walking all the way to the limits of the territory under study (the village’s periphery for example), the research team captures a new perspective on the territory, its resources, the land use, etc.

If the research team is large, it makes sense to divide the team into several subgroups when conducting a transect walk. Each subgroup selects “guides” from the community. Guides are individuals with a more developed knowledge of the issue studied by each group. For a subgroup selecting land use as an issue, an old farmer with knowledge about how land was used in former times is a good guide. Here again, triangulation of information requires more than one “guide” to reduce bias.

Information collected during a transect walk can be turned into a diagram. The diagram usually features the different areas of the village territory explored during the walk represented on the horizontal axis. The vertical axis features other types of information collected on the walk and directly related to the research scope. In the case of a ‘food shortage’ transect (see diagram below), this information might include information about crops and livelihood problems faced by villagers. In addition to gathering information about these various topics, the transect walk is a good way to verify and expand on information that was obtained earlier in the mapping exercise.

ဘုံအရင်းမြစ်များမျှဝေသုံးစွဲသည့်တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ လူမှုစီးပွားရေးကဏ္ဍကွဲပြားသည့်လူများဖြင့်လည်းကောင်းအကျိုးတူအုပ်စုမြေပုံများပြုလုပ်နိုင်သည်။

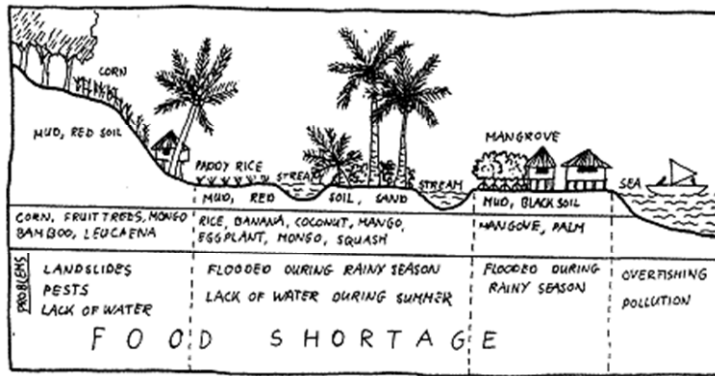
၂။လမ်းလျှောက်လေ့လာရေး

လမ်းလျှောက်လေ့လာနည်းဆိုသည်မှာ လေ့လာနေသည့်ရပ်ရွာစဉ်တလျှောက်လမ်းလျှောက်ခြင်းဖြစ်သည်။ လမ်းလျှောက်ရာတွင်သုတေသနအဖွဲ့သည်ရွာမှ “လမ်းပြ”များကိုအသုံးပြုသည်။ရွာရိုးကိုးပေါက်လမ်းတကာလှည့်ပြီး လမ်းလျှောက်စဉ်အတွင်းသုတေသနအဖွဲ့မှ “လမ်းပြ”များအား မေးခွန်းများမေးသည်။ယင်းမေးခွန်းများမှာသည် အကြောင်းအရာမဆိုဖြစ်နိုင်သည်။လမ်းတွင်တွေ့သမျှအရာများမှအစသုတေသနစာရင်းပါကိစ္စရပ်များအထိမည်သည်အရာမဆို ဖြစ်နိုင်သည်။

ဤသို့လမ်းလျှောက်ခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်မှာအဖွဲ့နှင့်လူတွေ့ မေးမြန်းခံရမည့်သူများကိုသမရိုးကျ မေးမြန်းသည့်ဘောင်အတွင်းမှဆွဲထုတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်ပြီးလမ်းပြများ၏ပတ်ဝန်းကျင် လေ့လာမှုစွမ်းအားကိုအသုံးပြုခြင်းဖြစ်သည်။ လမ်းလျှောက်လေ့လာခြင်းကြောင့်သုတေသနအဖွဲ့သည် (ပူးပေါင်းပါဝင်ရေး မြေပုံကို လေ့လာပြီးမှသာသတ်မှတ်လေ့ရှိသော)ရွာ၏ နေရာဒေသအစိတ်အပိုင်းပေါင်းစုံကို ရောက်ရှိနိုင်သည်အကွက်အတွင်း အကတိကိုနည်းနိုင်းသမျှနည်းစေရန် လေ့လာမည့်နယ်ပယ်အပြင်ဘက်သို့လမ်းလျှောက်နိုင်ပါကသာလွန်ကောင်းမွန်သည်။ရပ်ရွာတွင်း နေထိုင်သူများအားလူတွေ့ မေးမြန်းရာတွင်နှင့်ရွာအစည်းအဝေးများ ပြုလုပ်ရာတွင်(ရွာသူကြီးအိမ်၊ဘုန်းကြီးကျောင်းစသည်) ရွာအလယ်ပတ်နှင့် နေရာတစ်နေရာတည်းတွင်သာ ပြုလုပ်လေ့ရှိခြင်းကြောင့်အကွက်အတွင်းအကတိများ ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည်။ အဆိုပါလုပ်ရပ်သည်လူအများသည်၎င်းတို့နှင့်အနီးဆုံးပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် သဘောထားပုံကိုဩဇာသက်ရောက်မှုရှိသည်။ယင်းလုပ်ရပ်ကြောင့်ရွာအလယ် (သို့) လေ့လာမည့်အရပ်ဒေသပတ်ချက်ကိုအစွန်အဖျား ဒေသများထက်အလေးပေးလွန်းရာ ရောက်သည်။ လေ့လာမည့်အရပ်ဒေသ၏နယ်နိမိတ် (ဥပမာရွာစည်းရိုး) ထိရောက်အောင်လမ်းလျှောက်ခြင်းဖြင့်၎င်းအရပ်ဒေသပေါ် မြင်သည့်အမြင်သစ်၊၎င်း၏အရင်းအမြစ်များ၊ မြေယာအသုံးပြုပုံစံသည်တို့ကိုသိရှိလာပေမည်။

သုတေသနအဖွဲ့တွင်လူအင်အားများပါကအဖွဲ့ငယ်များဖွဲ့ပြီးလမ်းလျှောက်လေ့လာမှုပြုသင့်သည်။အဖွဲ့ငယ်တစ်ခုချင်းစီသည်ရပ်ရွာရှိ “လမ်းပြ”အသီးသီးကိုရွေးချယ်ရမည်။၎င်းလမ်းပြများသည်အဖွဲ့ငယ်တစ်ခုချင်းစီလေ့လာနေသည့် ကိစ္စရပ်တစ်ခုချင်းစီကိုသာမန်ထက်ပို၍နားလည်ကျွမ်းဝင်သူဖြစ်ရမည်။မြေယာအသုံးချမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီးလေ့လာမည့်အဖွဲ့ငယ်အတွက် ရှေးယခင်မြေယာအသုံးပြုမှုအကြောင်းသိရှိသည့်သက်ကြီးဝါကြီးလယ်သမားကြီးများသည်သင့်တင့်ကောင်းမွန်သည့်လမ်းပြများဖြစ်ကြသည်။ဤတွင်လည်းအကတိလျော့နည်းစေရေးအလို့ငှာအချက်အလက်များပြန်လည်တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးရန်အတွက် “လမ်းပြ”တစ်ယောက်ထက်မကလိုအပ်သည်။

လမ်းလျှောက်လေ့လာမှု ပြုလုပ်စဉ်အတွင်းစုဆောင်းရရှိလာသည့်သတင်းအချက်အလက်များကိုပုံဆွဲသား ဖော်ပြနိုင်သည်။ လမ်းလျှောက်စဉ် ရောက်ရှိခဲ့သမျှရွာအတွင်းရှိနေရာပေါင်းစုံကိုပုံတွင် ရေပြင်ညီအတိုင်း ဖော်ပြထားသည်။လမ်းလျှောက်စဉ် စုဆောင်းရရှိခဲ့သည့်အခြားသတင်းအချက်အလက်များနှင့်သုတေသနနယ်ပယ်နှင့်တိုက်ရိုက်စပ်ဆိုင်သည့်အရာများကို ထောင်လိုက်ဖော်ပြထားသည်။ “စားနပ်ရိက္ခာရားပါမှု”ကိစ္စရပ် (အောက်ဖော်ပြပါပုံကိုကြည့်ပါ) နှင့်ပတ်သက်ပြီး လေ့လာရာတွင် ကောက်ပဲသီးနှံနှင့်လယ်သမားများရင်ဆိုင်နေရသောအသက်မွေးမှု ပြဿနာများဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များပါဝင်သည်။အဆိုပါကိစ္စရပ်များစွာအတွက်သတင်းအချက်အလက်များစွာစုဆောင်းရသည့်အပြင်လမ်းလျှောက်လေ့လာမှုသည် မြေပုံပြုလုပ်ချက်ပါသတင်းအချက်အလက်များကိုအမျိုးအစားခွဲခြားနှင့်ချဲ့ထွင်ခြင်းတို့ပြုလုပ်ရန်အတွက်အလွန်ကောင်းမွန်သောနည်းလမ်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

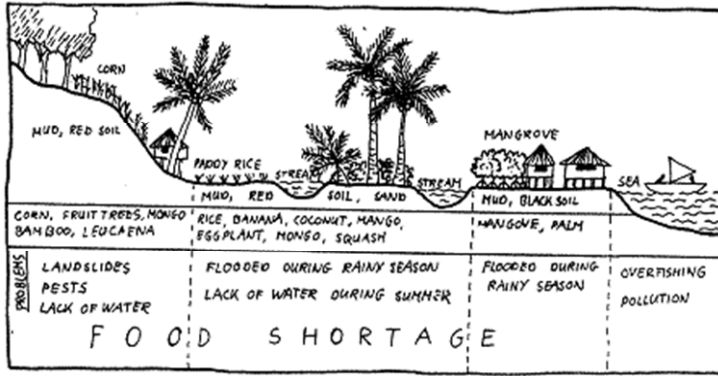
<http://www.adpc.net/pdr-sea/cbdo-dr/images/annex3g.gif>

3. Calendars

Calendars are diagrams that focus on seasonal issues. They are graphic representations of how things change throughout the year. Calendars are particularly important for food security, agriculture, and health. By drawing calendars research teams are more likely to avoid the ‘seasonality bias’ which can mislead the research team about the extent to which village activities are seasonal.

When drawing the calendar the research team should let the villagers decide at which time of the year (month) the calendar starts. For a seasonal calendar focusing on agriculture, the calendar is likely to start at the time when land is ploughed. For a seasonal calendar focusing on farming practices in relation to households’ financial capacity, the calendar is likely to start at the time when loans are taken by farmers.

The example shown below has a seasonal calendar focusing on agricultural activities and employment opportunities for daily laborers.

<http://www.adpc.net/pdr-sea/cbdo-dr/images/annex3g.gif>

၃။ ပြက္ခဒိန်များ

ပြက္ခဒိန်များမှာရာသီအလိုက် ဖြစ်ပွားသည့်ကိစ္စရပ်များကို ဖော်ပြပေးသည့်ဇယားကွက်များဖြစ်ကြသည်။တစ်နှစ်တာလုံးမည်ကဲ့သို့သောအပြောင်းအလဲများ ဖြစ်ပေါ်လိမ့်မည်ကိုအရုပ်သက်တေများနှင့် ဖော်ပြချက်များပါဝင်သည်။စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေး၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့်ကျန်းမာရေးတို့အတွက်ပြက္ခဒိန်များမှာအထူးအရေးပါသည်။ရာသီအကတိများကြောင့်ရွာ၏လုပ်ငန်းများသည် မည်ရွေ့မည်မျှဥတုအလိုက် ဖြစ်သည်မဖြစ်သည်ဆိုသောအချက်ကိုသုတေသနအဖွဲ့အနေနှင့်နားလည်မှုလွဲသွားနိုင်သည်။ ပြက္ခဒိန်များ ပြုလုပ်ရေးဆွဲခြင်းဖြင့်သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့်အဆိုပါရာသီအကတိများကို ရှောင်ရှားလာနိုင်လိမ့်မည် ဖြစ်သည်။

ဆွဲသားရာတွင် ပြက္ခဒိန်ကိုနှစ်တစ်နှစ်၏မည်သည့်အချိန်တွင် (မည်သည့်လတွင်) စတင်ရမည်ကိုရွာသူရွာသားများကို သာဆုံးဖြတ်စေသင့်သည်။စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသုံး ပြက္ခဒိန်ဆိုပါကလယ်ယာထွန်ယက်သည့် အချိန်မှစတင်ပေမည်။ အိမ်ထောင်စု ငွေကြေးအင်အားနှင့်ဆက်စပ်ရေးဆွဲထားသောလယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာရာသီပြက္ခဒိန်သည် လယ်သမားများ ချေးငွေစတင်ထုတ်ယူသည့်အချိန်မှစတင်ပေမည်။

အောက်ဖော်ပြပါဥပမာသည်စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့်နေ့စားများအတွက်အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများဖော်ပြပေးသည့် ရာသီပြက္ခဒိန်တစ်ခုဖြစ်သည်။

2 Seasons Paddy

		Rainy season (Monsoon Rice)												Dry season (summer Rice)																																									
		Jun				Jul				Aug				Sep				Oct				Nov				Dec				Jan				Feb				Mar				Apr				May									
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4		
Community	1. Aye Yw	←→																																																					
	2. Pay Cha	←→																																																					
	3. Ma Guu					←→																																																	
	4. Poe Lau									←→																																													
	5. Tha Byu																																																						
Variety	1. Aye Yw									←→																																													
	2. Pay Cha																																																						
Variety	3. Ma Guu																																																						
	4. Poe Lau																																																						
Variety	5. Tha Byu																																																						
	6. (unlabeled)																																																						
4. Wealth ranking		<p>Understanding wealth and resources distribution within communities is a crucial issue for project implementation. The beneficiaries of a project may be identified by the project team itself as the team defines categories of beneficiaries. But it is often recommended to use a participatory approach with villagers in order to define wealth ranking. This participatory approach helps the project team identify the project beneficiaries.</p> <p>A wealth ranking answers questions such as:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Who should primarily benefit from the project? - Who possesses the necessary assets to participate in the activities? - Are the poor potentially affected by any activity to be carried out during the project implementation? - Who has been left aside by the project? <p>Identifying wealth distribution within a specific community is of course a matter of perception. For this reason, it is recommended that the participatory learning team first asks villagers what criteria they use for assessing wealth among the community. In the social map shown above, wealth ranking is based on: (1) household assets; (2) surface area of land cultivated; and (3) access to income generating activities. All these criteria, of course, depend on the livelihood activities identified in the village. In urban settings, such criteria differ.</p>																																																					

2 Seasons Paddy

	Rainy season (Monsoon Rice)							Dry season (summer Rice)																				
	Jun		Jul		Aug		Sep		Oct		Nov		Dec		Jan		Feb		Mar		Apr		May					
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
n	←→												←→															
	←→												←→															
			←→												←→													
ticide			←→												←→													
g							←→ short term variety				←→ medium term variety				←→ long term variety										←→ short term i			
<p>၄။ နေဥစ္စာကြွယ်ဝမှုအဆင့်သတ်မှတ်ခြင်း</p> <p>စီမံကိန်းအကောင်အထည် ဖော်ရေးအတွက် ရပ်ရွာအတွင်း နေဥစ္စာနှင့် သယ်ယာပို့ဆောင်ရေး အဆင့်ကို နားလည်ရန် လွန်စွာ အရေးကြီးသည်။ သူတေသနအဖွဲ့မှ စီမံကိန်းအကျိုးကျေးဇူးခံများအား အမျိုးအစားခွဲခြားသတ်မှတ်မည် ဖြစ်သောကြောင့် စီမံကိန်းအကျိုးကျေးဇူးခံများကို အဖွဲ့မှပင် ဖော်ထုတ်ပေးရမည်။ နေဥစ္စာကြွယ်ဝမှုအဆင့်အလိုက် စီမံသတ်မှတ်ရာတွင် ရွာသူရွာသားများနှင့် ပူးပေါင်းပြီး လုပ်ဆောင်သင့်သည်။ အဆိုပါပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့်နည်းအားဖြင့် သူတေသနအဖွဲ့သည် စီမံကိန်းအကျိုးကျေးဇူးခံများအား ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ပေးလာနိုင်မည်။</p> <p>နေဥစ္စာကြွယ်ဝမှုအဆင့်သတ်မှတ်ခြင်းဖြင့် ဖော်ပြပါ မေးခွန်းများကို အဖြေပေးနိုင်ပေလိမ့်မည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> - စီမံကိန်းကြောင့် အဓိကအားဖြင့် မည်သူအကျိုးဖြစ်ထွန်းမည်နည်း။ - သက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းကိစ္စရပ်များတွင် ပါဝင်နိုင်ရန် လိုအပ်သော နေဥစ္စာမည်သူလက်ဝယ်တွင် ရှိသနည်း။ - စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်စဉ်ကာလအတွင်း လုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကြောင့် ဆင်းရဲသားများအား ထိခိုက်စေနိုင်ပါသလား။ - စီမံကိန်းတွင် မည်သူများ ပါဝင်ခြင်းခံထားရပါသနည်း။ <p>ရပ်ရွာတစ်ခုအတွင်း နေဥစ္စာခွဲဝေမှုကို ဖော်ထုတ်ခြင်းသည် ရှိရင်းစွဲထင်မြင်ယူဆထားချက်များပေါ်တွင် မူတည်သည်။ အဆိုပါ အကြောင်းပြချက်ကြောင့် ပူးပေါင်းလေ့လာရေးအဖွဲ့သည် ဦးစွာ ပထမရပ်ရွာအတွင်း ဥစ္စာနေကြွယ်ဝမှုအပေါ် ရွာသူရွာသားများ အနေနှင့် မည်သည့်စံနှုန်းများဖြင့် သတ်မှတ်အကဲဖြတ်လေ့ရှိကြောင်းကို မေးမြန်းစုံစမ်းရမည်။ အထက်ဖော်ပြပါ လူမှုရေး မြေပုံတွင် နေဥစ္စာအဆင့်သတ်မှတ်ချက်သည် (၁) အိမ်ထောင်စုနေဥစ္စာများ (၂) ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးနိုင်သော မြေဧရိယာ (၃) ဝင်ငွေရရှိမည့် အလုပ်များကို လက်လှမ်းမီနိုင်စွမ်းတို့ကို အခြေပြုသည်။ အဆိုပါ စံနှုန်းများသည် ရွာအတွင်း တွေ့ရှိနိုင်သမျှ အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းများအပေါ်တွင် မူတည်သည်။ မြို့ပြနောက်ခံလူနေမှုစနစ်တွင် မူအဆိုပါ စံနှုန်းများမှာ ကွဲပြားပေလိမ့်မည်။</p>																												

1. Aye Yw
 2. Pay Ch
 3. Ma Gu
 4. Poe La
 5. Tha By

Units and intervals measuring wealth ranking may also differ from one region to the next. In a village where the inhabitants are Bamar, the basic unit is likely the household. In a village where the inhabitants are Chin or Kachin, the basic unit may differ and take into account the fact that several households of a same lineage share resources. In this case, a “compound” of households might be considered as the basic unit for wealth ranking.

Wealth ranking can be conducted in two different ways. The first one consists in calculating how many households out of the overall number of households fall into each level of wealth ranking. This ranking is only a ranking; no mapping of wealth ranking is involved, meaning that the wealth ranking which each household falls into is not spatially located. This makes this first type of wealth ranking less sensitive as it preserves the households’ anonymity. The second type of wealth ranking links types of wealth status with village space and therefore uses social mapping as explained above. This second technique may be more sensitive as it directly locates peoples or groups of people with regards to their wealth rank on the map. Therefore, it is recommended to first apply the first type of wealth-ranking at the beginning of the project. The second wealth ranking type can be conducted by the team when trust with the community is reasonably strong.

It is recommended to conduct wealth ranking with the collaboration of the community in successive steps. First, the total number of units to be ranked (households for example) is visualized by using rice grains, small stones, beans, etc. Then the team asks villagers to group together households sharing a similar wealth rank. It is recommended to let villagers first decide how many levels of wealth ranking are created. After discussing this issue with the villagers, the research team can refine these categories. Further details can be about:

- What factors make people more or less vulnerable?
- Does wealth status of households change from one year to the next?
- Do ethnicity, religion, or livelihood patterns affect wealth levels?
- Besides families and village communities, are there other collective systems that help lessen hardship in times of crisis?

5. Historical profile

A historical profile is a little more than a semi-structured interview (see Chapter on ‘In-depth interviews’). It focuses on historical information and attempts to organize that information into a systematic chronology of events. In most cases, the interview is conducted with elderly people, particularly those who are known for their historical knowledge. Typically, a historical profile begins with the founding of the community. It then attempts to identify all the events that had an impact on people’s lives. These events are usually natural disasters, construction of infrastructures, government policies, migrations, etc.

နေပြည်တော်ကြယ်ဝှက်တိုင်းတာသည့်ယူနစ်နှင့်ကြားမှတ်များသည် ဒေသတစ်ခုနှင့်တစ်ခုအလိုက်ကွဲပြားနိုင်သည်။ မြန်မာများ နေထိုင်သော ကျေးရွာတွင်အခြေခံယူနစ်မှာအိမ်ထောင်စု ဖြစ်နိုင်သည်။ချင်းနှင့်ကချင်များ နေထိုင်သောရွာများတွင် မူဘာမျိုးဘိုးတူအိမ်ထောင်စုများကအရင်းမြစ်များကိုခွဲဝေသုံးစွဲကြသည်ဖြစ်ရာအဆိုပါအချက်ပေါ် မူတည်၍အခြေခံယူနစ်မှာ ကွဲပြားနိုင်သည်။ဤတွင်အိမ်ထောင်စု "အစုအဝေး"တစ်ခုကိုနေပြည်တော်ကြယ်ဝှက်အဆင့်သတ်မှတ်ချက်အတွက် အခြေခံ ယူနစ်အနေဖြင့်ယူဆနိုင်သည်။

နေပြည်တော်အဆင့်အတန်းသတ်မှတ်ချက်ကိုနည်းလမ်းနှစ်သွယ်ဖြင့် ပြုလုပ်နိုင်သည်။ပထမတစ်နည်းမှာစုစုပေါင်းအိမ်ထောင်စု အရေအတွက်မှမည်မျှသောအိမ်ထောင်စုအရေအတွက်နေပြည်တော်အဆင့်အတန်းသတ်မှတ်ချက်အဆင့်တစ်ခုချင်းစီတွင်ဝင် သနည်းဆိုသောအချက်ကိုတွက်ချက်ကြည့်ခြင်းဖြစ်သည်။အဆိုပါအဆင့်သတ်မှတ်နည်းသည်အဆင့်သတ်မှတ်ခြင်းသက် သက်မှုသာဖြစ်ပြီးနေပြည်တော်ကြယ်ဝှက် မြေပုံပြုလုပ်ခြင်းမပါဝင်ပေ။ဆိုလိုရင်းမှာအိမ်ထောင်စုများအလိုက် ခွဲခြား ထားသောနေပြည်တော်အဆင့်သတ်မှတ်ချက်များမှာအရပ်ဒေသအလိုက်နေရာချထားခြင်းမျိုးမရှိချေ။အိမ်ထောင်စုအမည်နာမ များကိုထိမ်ချန်သိမ်းဆည်းထားသောကြောင့်ပထမနည်းသည်မလိုလားအပ်သောကိစ္စရပ်များဖြစ်ပွားနိုင်ခြေနည်းသည်။ဒုတိ ယအမျိုးအစားမှာမူရပ်ရွာဒေသတွင်းချမ်းသာကြွယ်ဝမှုအဆင့်အလိုက်စီစဉ်ထားသောနေပြည်တော်အဆင့်အတန်းဖြစ်ပြီးအထက် ဖော်ပြပါလူမှုရေး မြေပုံပြုချက်ကိုအသုံးပြုသည်။နေပြည်တော်ကြယ်ဝှက်အဆင့်အတန်းလိုက်လူများ (သို့) လူအုပ်စုများကို မြေပုံ ပေါ်တွင်တိုက်ရိုက်ဖော်ပြမှု ပြုထားသောကြောင့်ဒုတိယနည်းလမ်းမှာပိုမိုအကဲခတ်သည်ဟုဆိုနိုင်သည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ပထမ နည်းလမ်းကိုစီမံကိန်းအစဉ်တွင်အသုံးပြုရန်ပိုမိုသင့်လျော်ပြီးဒုတိယနည်းလမ်းကိုမူရပ်ရွာနှင့်သုတေသနအဖွဲ့ကြားယုံကြည်မှုအတော်အတန်ခိုင်မာအောင်တည်ဆောက်ပြီးမှာသာအသုံးပြုသင့်သည်။

နေပြည်တော်အဆင့်အတန်းသတ်မှတ်ချက်ကိုရပ်ရွာနှင့်ပူးပေါင်းပြီးလုပ်ဆောင်နိုင်ပါကအကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။ဦးစွာပထမအဆင့် အတန်းသတ်မှတ်မည့်ယူနစ် (ဥပမာအိမ်ထောင်စုများ) စုစုပေါင်းကိုဆန်စေ့၊ ကျောက်ခဲ၊ပဲစေ့စသည်တို့ဖြင့်ထင်သာမြင်သာ ရှိအောင်သာကေပြုရမည်။ယင်းနောက်တွင်အဖွဲ့မှရွာသားများအားနေပြည်တော်အဆင့်အတန်းတူညီသောအိမ်ထောင်စုများကို မေးမြန်းပြီးအုပ်စုဖွဲ့ ပေးရမည်။နေပြည်တော်အဆင့်အရေအတွက်မည်ရွေ့မည်မျှခွဲခြားဖန်တီးပေးရမည်ဆိုသောကိစ္စတွင်ရွာသူရွာ သားများအားဦးစားပေးဆုံးဖြတ်စေခြင်းကအကောင်းဆုံး ဖြစ်သည်။သုတေသနအဖွဲ့ အနေနှင့်ရွာသူရွာသားများနှင့်ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးပြီးနောက်တွင်အဆိုပါအဆင့်သတ်မှတ်ချက်အမျိုးအစားများကို ပြန်လည်မွမ်းမံနိုင်သည်။ နောက်ထပ် ပြုလုပ်ရမည့်အသေးစိတ်လုပ်ငန်းများမှာ -

- မည်သည့်အကြောင်းကိစ္စရပ်များသည်လူများအားအနည်းနှင့်အများထိခိုက်စေမည့်အနေအထားကိုရောက်သွားစေ စနိုင်ပါနည်း။
- အိမ်ထောင်စုများ၏နေပြည်တော်အဆင့်အတန်းသည်နှစ်စဉ် ပြောင်းလဲမှုရှိပါသလား။
- လူမျိုး၊ဘာသာနှင့်အသက်မွေးမှုတို့သည်နေပြည်တော်ကြယ်ဝှက်အဆင့်အပေါ်အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိပါသလား။
- မိသားစုနှင့်ကျေးလက်တောရွာအစုအဖွဲ့အပြင်ခက်ခဲသည့်အချိန်များတွင်အတန်အသင့်လျော့ပါးသက်သာအောင် လုပ်ဆောင်ပေးမည့်အခြားစုပေါင်းစပ်ပေါင်းစနစ်များရှိပါသလား။

၅။သမိုင်းအကျဉ်းချုပ်

သမိုင်းအကျဉ်းချုပ်သည်တဝက်တပျက်ပုံစံချထားသည့်လူတွေ့ မေးမြန်းမှုသာသာဖြစ်သည် (အသေးစိတ်လူတွေ့ မေးမြန်းပုံအကြောင်း ဖော်ပြထားသည့်အခန်းတွင်ရှုပါ)။သမိုင်းဆိုင်ရာအချက်အလက်များကိုအဓိကထားပြီးယင်း အချက် အလက်များကိုသက္ကရာဇ်စဉ်အတိုင်းစနစ်တကျစုစည်းခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။အများအားဖြင့်အတိတ်သမိုင်းကြောင်းကို သိမိန့်စပ်သောနားသက်ကြီးရွယ်အိုများလူတွေ့ မေးမြန်းလေ့ရှိသည်။သမိုင်းကျအားဖြင့်သမိုင်းအကျဉ်းချုပ်တစ်ရပ်သည်ရပ် ရွာတည်စအချိန်ဖြင့်စတင်လေ့ရှိပြီးလူအများ၏ဘဝကိုဩဇာသက်ရောက်သည့် ဖြစ်ရပ်များကို ဖော်ထုတ်လေ့ရှိသည်။ အဆိုပါ ဖြစ်ရပ်များမှာသဘာဝဘေးအန္တရာယ်များအခြေခံအဆောက်အအုံတည်ဆောက်မှုများအစိုးရမှုဝါဒများနှင့် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်မှုများအကြောင်းတို့ ဖြစ်နေတတ်သည်။

Each time a significant event is mentioned, it is written on a separate sheet of paper. If the date (or approximate date) of the event is known, it is noted as well. All separate sheets of paper are then organized in chronological order based on the additional information given by the persons participating in the meeting. The sheets of paper are laid out on the floor so that everyone sees them and reorder the sheets of paper if necessary. In doing so, even events that are not precisely dated are placed in a more or less chronological order.

TO SUM UP, THE MAIN POINTS TO REMEMBER ABOUT THIS CHAPTER ARE:

- PLA is a great tool to reduce the risk of biases because of the use of multiple research methods, research tools, and sources of information as well as the input from persons of various backgrounds;
- PLA offers a rapid and progressive learning way and produces information that is validated by the community itself;
- PLA is a bottom-top approach designed to empower communities.

ထူးခြားဖြစ်စဉ်တစ်ခုတရာကို မေးမြန်းနေစဉ်အတွင်း ဖော်ပြလာပါကသီးခြားစာရွက်လွှတ်ပေါ်တွင်ချရေးရမည်။ အခင်းဖြစ်ပွားသည့်ရက်စွဲ (သို့အနီးစပ်ဆုံးခန့်မှန်းရက်စွဲ) ကိုသိရပါကယင်းကိုပါမှတ်သားထားရမည်။ ပြီးနောက်အစည်းအဝေးတွင်ပါဝင်သူများထံမှရရှိလာသည့် နောက်တိုးအချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံပြီးအဆိုပါသီးခြားရေးမှတ်ထားသောစာရွက်များအားလုံးကိုသက္ကရာဇ်စဉ်အတိုင်းစီစဉ်ရမည်။ စာရွက်များအားကြမ်းပြင်ပေါ်တွင်ချထားပေးနိုင်ပါက တွေ့သမျှလူတို့ကလိုအပ်သလို ပြန်လည်စီစဉ်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ဤနည်းဖြင့်ရက်စွဲအတိအကျမသိရသော ဖြစ်ရပ်များပင်လျှင်အနည်းနှင့်အများဆိုသလိုသက္ကရာဇ်စဉ်မှန်လာနိုင်မည်။

အချုပ်ဆိုရသော်ဤအခန်းတွင်အဓိကမှတ်သားရမည့်အဓိကအချက်အလက်များမှာ

- ပူးပေါင်းလေ့လာရေးနည်းစဉ်တွင်သုတေသနနည်းလမ်းပေါင်းစုံ၊ သုတေသနကိရိယာမျိုးစုံ၊ သတင်းအချက်အလက်ရင်းမြစ်မြောက်မြားစွာနှင့် နောက်ခံရာဇဝင်အမျိုးမျိုးရှိသည့်လူများထံမှအားစိုက်ထုတ်မှုများ ပါဝင်သည်ဖြစ်၍အဂတိ လျှော့ချရေးအတွက်လွန်စွာကောင်းမွန်သောကိရိယာတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။
- ပူးပေါင်းလေ့လာရေးနည်းစဉ်သည်လျင်မြန်သွက်လက်သောလေ့လာရေးနည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်ပြီးရပ်ရွာကိုယ်တိုင်အသိအမှတ်ပြုသောသတင်းအချက်အလက်များရရှိစေသည်။
- ပူးပေါင်းလေ့လာရေးနည်းစဉ်သည်ရပ်ရွာကိုကိုယ်ထူးကိုယ်ချွန်ဖြင့် အောက်မှအထက်သို့ဆန်သည့်ချဉ်းကပ်လေ့လာမှုတစ်ခုဖြစ်သည်။

BASIC 11. PARTICIPATORY ACTION RESEARCH (PAR)

THE CHAPTER IS ABOUT:

- Defining PAR;
- Learning how PAR is structured;
- Understanding the role of the researcher in a PAR project;
- Learning strategies and tools to conduct a PAR project.

WHAT IS A PAR?

Participatory Action Research (PAR) designates a research practice in which the community under study takes the leading role. The community leads in (1) the production of knowledge and (2) the use of this knowledge for addressing the problem under study. PAR is therefore specifically relevant when advocacy is planned after the research is finished. The advocacy phase generally involves educating and raising the awareness of the community under study, the policy-makers, and the decision-makers about the problem that was examined.

- PAR is led by the community members rather than outside persons (whatever their background or degree of responsibility in the project). PAR follows a ‘bottom-up approach’. It also pays particular attention to qualitative research aspects such as local peoples’ knowledge and the way people organize and control their resources: this knowledge and how it is organized are called ‘Indigenous Knowledge System’ (IKS).
- PAR uses **participatory** strategies that allow local people to participate in research. Ultimately, their participation in the research must lead to empowerment. The previous chapter described **participatory learning tools** that make the participatory strategies easier.
- PAR is a **collective** work, involving discussions among participants at every stage: choosing the topic, defining research questions and the appropriate way to share and use the knowledge produced.
- It is expected that PAR will result in some action, change, and ultimately improvement for the communities concerned with the issue being researched.

Like case study, PAR combines both qualitative and quantitative research methods.

Limitations

Local communities under study are unlikely to have the technical skills and financial resources needed to lead the whole PAR process. These limitations, however, are not a problem. Assistance from outsiders, such as academics, funders and NGO/CSOs who have experience in addressing the problem under study can compensate for these limitations.

အခြေခံအဆင့် ၁၁. အလုပ်ဖြင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သောသုတေသန

ဤအခန်းတွင်

- PAR အားဖွင့်ဆိုရင်းလင်းခြင်း
- PAR ၏ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံအားလေ့လာခြင်း
- PAR စီမံကိန်းတစ်ရပ်၌သုတေသီ၏အခန်းကဏ္ဍကိုနားလည်စေခြင်း
- PAR စီမံကိန်းတစ်ရပ်လုပ်ဆောင်ရန်အတွက်လိုအပ်သောနည်းလမ်းများနှင့်မဟာဗျူဟာများအကြောင်းလေ့လာခြင်းတို့ပါဝင်ပါသည်။

PAR ဆိုသည်မှာအဘယ်နည်း။

အလုပ်ဖြင့်ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သောသုတေသန PAR ဆိုသည်မှာလေ့လာမှုပြုလုပ်သည့်ရပ်ရွာလူထုက ဦးဆောင်သောအခန်းကဏ္ဍမှပါဝင်သောသုတေသနလုပ်ထုံးလုပ်နည်းတစ်ရပ်ကိုဆိုလိုသည်။ ထိုရပ်ရွာလူထုသည် (၁) အသိပညာများဖော်ထုတ်ခြင်း၊ (၂) ထိုအသိပညာများအားလေ့လာမှုပြုသည့်ပြဿနာရပ်များဖြေရှင်းရာတွင် အသုံးပြုခြင်းဆိုသည့်အခန်းကဏ္ဍမှပါဝင်သည်။ သို့အတွက် PAR သည်သုတေသနတစ်ရပ်ပြီးဆုံးသည့်အခါလူထု အကျိုးတိုက်တွန်းပြောဆိုမှုအတွက်ကြိုတင်စီမံထားသည့်အခြေအနေမျိုး၌အလွန်ပင်သင့်လျော်သည်။ လူထုအကျိုးတိုက်တွန်းပြောဆိုခြင်းဆိုသည်မှာလေ့လာမှုပြုသည့်ရပ်ရွာလူထု၏အရေးဆုံးသူများနှင့်ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်နိုင်စွမ်းရှိသူများအားလေ့လာလျက်ရှိသောပြဿနာရပ်နှင့်ပတ်သက်၍အသိပညာမြှင့်တင်ပေးခြင်းနှင့်ပညာပေးရေးတို့ယေဘုယျအားဖြင့်ပါဝင်သည်။

- PAR ဆိုသည်မှာ ပြင်ပမှပုဂ္ဂိုလ်များ (စီမံကိန်းဌာနတို့၏တာဝန်မည်မျှယူထားသည် ဖြစ်စေ၊ မည်သည့် ကျောထောက်ကောက်ခံအနေအထားရှိသည်ဖြစ်စေ) မှမဟုတ်ဘဲရပ်ရွာလူထုကဦးဆောင်ခြင်းဖြစ်သည်။ PAR သည် အောက်ခြေမှအထက်သို့တက်သည့် bottom-up approach နည်းလမ်းကိုလိုက်နာသည်။ PAR သည် အရည်အသွေးစံထားသုတေသန၏ရှုထောက်များဖြစ်သော ဒေသခံလူထု၏အသိပညာနှင့်ပူးပေါင်းတို့အရင်းအမြစ်များအားမည်သို့စုစည်းထိန်းချုပ်ကြသည်ကိုလည်းအလေးပေးသည်။ ဤသို့စုစည်းလုပ်ဆောင်ပုံနှင့်ပူးပေါင်းအသိပညာအား ရေခဲမြေခံသိမှစနစ် Indigenous Knowledge System (IKS) ဟုခေါ်သည်။
- PAR သည် ဒေသခံလူထုအနေဖြင့်သုတေသနတွင်ပါဝင်လုပ်ဆောင်ရန်ခွင့်ပြုသောပူးပေါင်းပါဝင်မှု မဟာဗျူဟာကို အသုံးပြုသည်။ အဆုံးစွန်ဆုံးအနေဖြင့်သုတေသနတွင် ဒေသခံလူထုကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျပါဝင်ခြင်းအားဖြင့်ပူးပေါင်းတို့၏ လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းရည်ကို မြှင့်တင်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ လွန်ခဲ့သောအခန်းတွင် ဖော်ပြခဲ့သောကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျပါဝင် လေ့လာသည့်နည်းလမ်းများသည်ဤကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျပါဝင်မှုမဟာဗျူဟာကိုပိုမိုလွယ်ကူစေပါသည်။
- PAR သည်စုပေါင်းလုပ်ဆောင်သည့်အလုပ်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ သုတေသနအဆင့်များ၌ပါဝင်သူများအနေဖြင့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းကြခြင်း - ခေါင်းစဉ်အကြောင်းအရာရွေးချယ်ခြင်း၊ သုတေသနမေးခွန်းများ ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ခြင်း။ ရရှိလာသောအသိပညာများအားသင့်လျော်သောနည်းလမ်းများဖြင့်မျှဝေခြင်းနှင့်အသုံးပြုခြင်းတို့ပြုလုပ်ကြသည်။
- PAR အားဖြင့်သုတေသနပြုလုပ်သည့်ကိစ္စရပ်နှင့်သက်ဆိုင်သောလူထုများအနေဖြင့်လုပ်ငန်းဆောင်တာများ ဖော်ဆောင်ခြင်း၊ အပြောင်းအလဲပြုလုပ်ခြင်းနှင့်အဆုံးစွန်ဆုံးအနေဖြင့်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ဖြစ်စေခြင်းစသည့် ရလဒ်များဖြစ်ပေါ်လာစေရန် မျှော်လင့်၍လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုကဲ့သို့ပင် PAR သည်ရေအတွက်စံထားသုတေသနနည်းလမ်းရောအရည်အသွေးစံထား နည်းလမ်း ပါနှစ်လုံးစလုံးအသုံးပြုပါသည်။

အကန့်အသတ်များ

PAR လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်လုံးအားဆောင်ရွက်ရန်အတွက်ဒေသခံလူထုအနေဖြင့်နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာအရည်အချင်း မပြည့်ဝမှုနှင့်ဘဏ္ဍာရေးအခြေအနေလိုအပ်မှုတို့ရှိကောင်းရှိနိုင်ပါသည်။ သို့သော်ဤအကန့်အသတ်များမှာပြဿနာမဟုတ်ပေ။ ပြင်ပပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ပညာရှင်များ၊ အလှူရှင်များနှင့်အန်ဂျီအို/ စီအက်စ်အိုတို့အနေဖြင့်လေ့လာသည့်ပြဿနာရပ်ပတ်သက်၍ အတွေ့အကြုံရှိပြီးဖြစ်သဖြင့်ပူးပေါင်းတို့၏အကူအညီအားဖြင့်ဤကန့်သတ်ချက်များကိုကျော်လွှားနိုင်ပါသည်။

WHEN SHOULD PAR BE USED?

PAR is an appropriate approach when information has to be collected and used for the benefit of the community directly affected by an issue. PAR can be used by a wide range of communities and organizations, in which people already know each other and/or work together. PAR can also be used by groups formed for the purposes of research and action on a particular issue. PAR is most often used for environmental and social issues.

Examples all along this chapter will draw from the following situation:

Livelihood among elders in a village of Northern Chin State is based on shifting cultivation. Interviews with some of them show that they find it more and more difficult to undertake this cultivation in a sustainable manner. Two of their preoccupations are: (1) increasing deforestation; and (2) diminishing access to forest land due to the creation of a National Park. They seek assistance from the outside in order to find ways to sustain their livelihood. They need assistance on the following issues:

- The impact of deforestation on their livelihood;*
- The management of the national park;*
- The access to land formerly used by the community;*
- The profiles of those using timber and non-timber products in their area.*

For this purpose, they seek help from a research organization and hope that this organization can offer guidance on these issues. However, the group of elders wants to lead the whole research process and advocacy plan in order to ensure that both process and plan will directly benefit them.

STRUCTURE OF A PAR PROJECT

The steps of a PAR are:

1. Planning the study
2. Collecting data
3. Analysing data
4. Developing an action based on the data collected
5. Analysing/Reflecting on the actions
6. Disseminating results

Involvement of stakeholders during the PAR is a key factor for making the PAR successful.

PAR အားမည်သည့်အချိန်တွင်အသုံးပြုသင့်သနည်း။

လေ့လာသည်ပြဿနာရပ်မှတိုက်ရိုက်သက်ရောက်မှုရှိသောလူထုအကျိုးအတွက်အသုံးပြုနိုင်မည့်သတင်းအချက်များ ကောက်ယူစုဆောင်းအသုံးပြုရာ၌ PARသည်သင့်လျော်သောနည်းလမ်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ အချင်းချင်းသိကျွမ်းပြီး အလုပ်အတူလုပ်ကြသည့်လူများရှိသည့်လူထုများနှင့်အဖွဲ့အစည်းများ၌ PAR ကိုကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ကိစ္စရပ်တစ်ခုအားအကောင်အထည်ဖော်ရန် (သို့) သုတေသနပြုလုပ်ရန်ရည်ရွယ်ချက်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော လူအုပ်စုများတွင်လည်း PAR ကိုအသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ အများသောအားဖြင့်ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များနှင့်လူမှုရေး ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ၌ PAR ကိုအသုံးပြုလေ့ရှိပါသည်။

ဤအခန်းတစ်လျှောက်တွင်ပါဝင်သောဥပမာများသည်အောက်ပါအခြေအနေမှထုတ်နှုတ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။
ချင်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းကျေးရွာရှိအသက်အရွယ်ကြီးရင့်သူများ၏အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှာသည် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာအပေါ်အခြေပြုထားခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ထံမှအချို့နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများအရ၎င်းတို့အနေဖြင့် ရေရှည်တည်တံ့သည့်ပုံစံဖြင့်ထွက်ယက်စိုက်ပျိုးမှုများ ပြုလုပ်ရန်ပိုမိုခက်ခဲလာကြောင်းသိရသည်။
ဖြစ်ပေါ်နေသည့်အခြေအနေနှစ်ရပ်မှာ- (၁) သစ်တောပြုန်းတီးမှုတိုးလာခြင်း၊ (၂) နိုင်ငံပိုင်သစ်တောကြီးပိုင်းများ သတ်မှတ်လာမှုကြောင့်သစ်တောတောင်ယာခုတ်လုပ်ကိုင်နိုင်ခွင့်ရှားပါးလာခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ သို့အတွက်၎င်းတို့၏အသက် မွေးဝမ်းကြောင်းဘဝများထိန်းသိမ်းထားရှိနိုင်ရန် ပြင်ပအကူအညီဖြင့်နည်းလမ်းများရှာဖွေကြသည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့်အောက်ဖော်ပြပါအခြေအနေများတွင်အကူအညီလိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။

- ၎င်းတို့၏အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းအပေါ် သစ်တောပြုန်းတီးမှု၏အကျိုးသက်ရောက်မှု
- အချိုးသားသဘာဝကြီးပိုင်းအားစီမံခန့်ခွဲမှု
- ရပ်ရွာလူထုမှယခင်ကအသုံးပြုခဲ့သောမြေယာများအသုံးပြုနိုင်ခွင့်

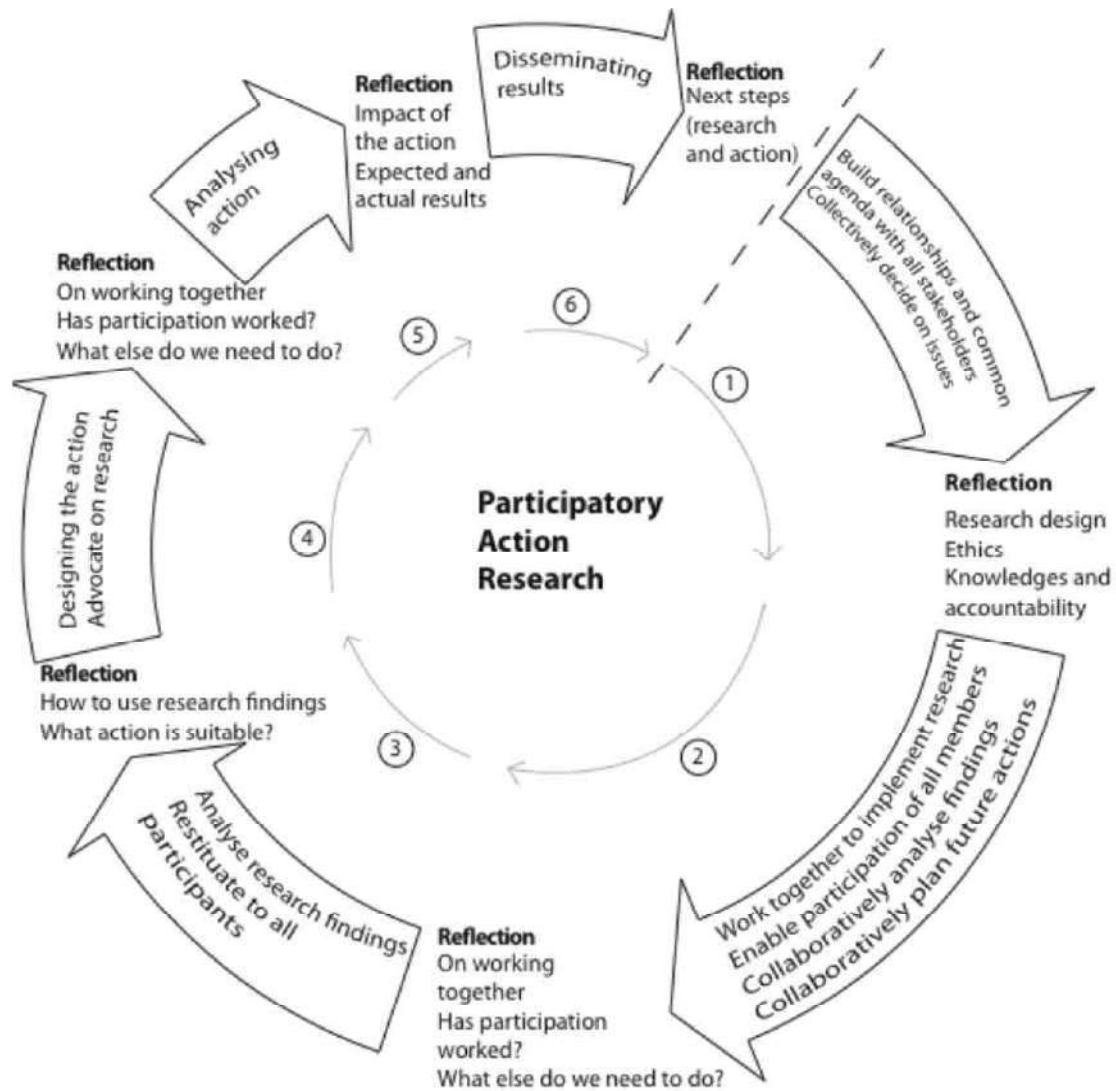
၎င်းတို့၏ရေယာအတွင်းကျွန်းသစ်ထုတ်ကုန်နှင့်ကျွန်းသစ်မဟုတ်သောထုတ်ကုန်များအသုံးပြုသူများ၏အကြောင်းအရာ အချက်အလက်များကိုရှည်ရွယ်ချက်အတွက်၎င်းတို့၏သုတေသနအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုထံမှ အကူအညီတောင်းခံပြီး ၎င်းသုတေသနအဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့်အထက်ပါကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်၍ မျှော်လင့်ထားကြသည်။ သို့သော် ရပ်ရွာလူကြီးများအနေဖြင့်သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်ရပ်ရွာအကျိုးအဆိုးပြောဆိုခြင်းဆိုင်ရာစီမံကိန်းမှတိုက်ရိုက် အကျိုးခံစားရစေရန်အတွက်သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်ကြီးတစ်ခုလုံးနှင့်ရပ်ရွာလူထုအကျိုးတိုက်တွန်းပြောဆိုမှုဆိုင်ရာ အစီအမံတွင်ကိုယ်တိုင်ဦးဆောင်လိုကြသည်။

PAR စီမံကိန်းတစ်ခု၏တည်ဆောက်ပုံ

PAR တစ်ခု၏အဆင့်များမှာ

- ၁။ လေ့လာမှုအတွက်အစီအမံပြုလုပ်ခြင်း
- ၂။ ဒေတာအချက်အလက်ကောက်ယူစုဆောင်းခြင်း
- ၃။ ဒေတာအချက်အလက်များအားစိစစ်လေ့လာမှုပြုခြင်း
- ၄။ ကောက်ယူရရှိသည့်အချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံ၍လုပ်ငန်းဆောင်တာများပြင်ဆင်ခြင်း
- ၅။ လုပ်ငန်းဆောင်တာများကိုပြန်လှန်သုံးသပ်ခြင်း/ စိစစ်လေ့လာခြင်း
- ၆။ ရလဒ်များအားဖြန့်ဝေခြင်း

PAR ပြုလုပ်စဉ်ကာလအတွင်းအဓိကသက်ဆိုင်သူများ၏ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျပါဝင်ပတ်သက်မှုသည်အဆိုပါ PAR၏အောင်မြင်မှုအတွက်အရေးကြီးသောအချက်ဖြစ်သည်။

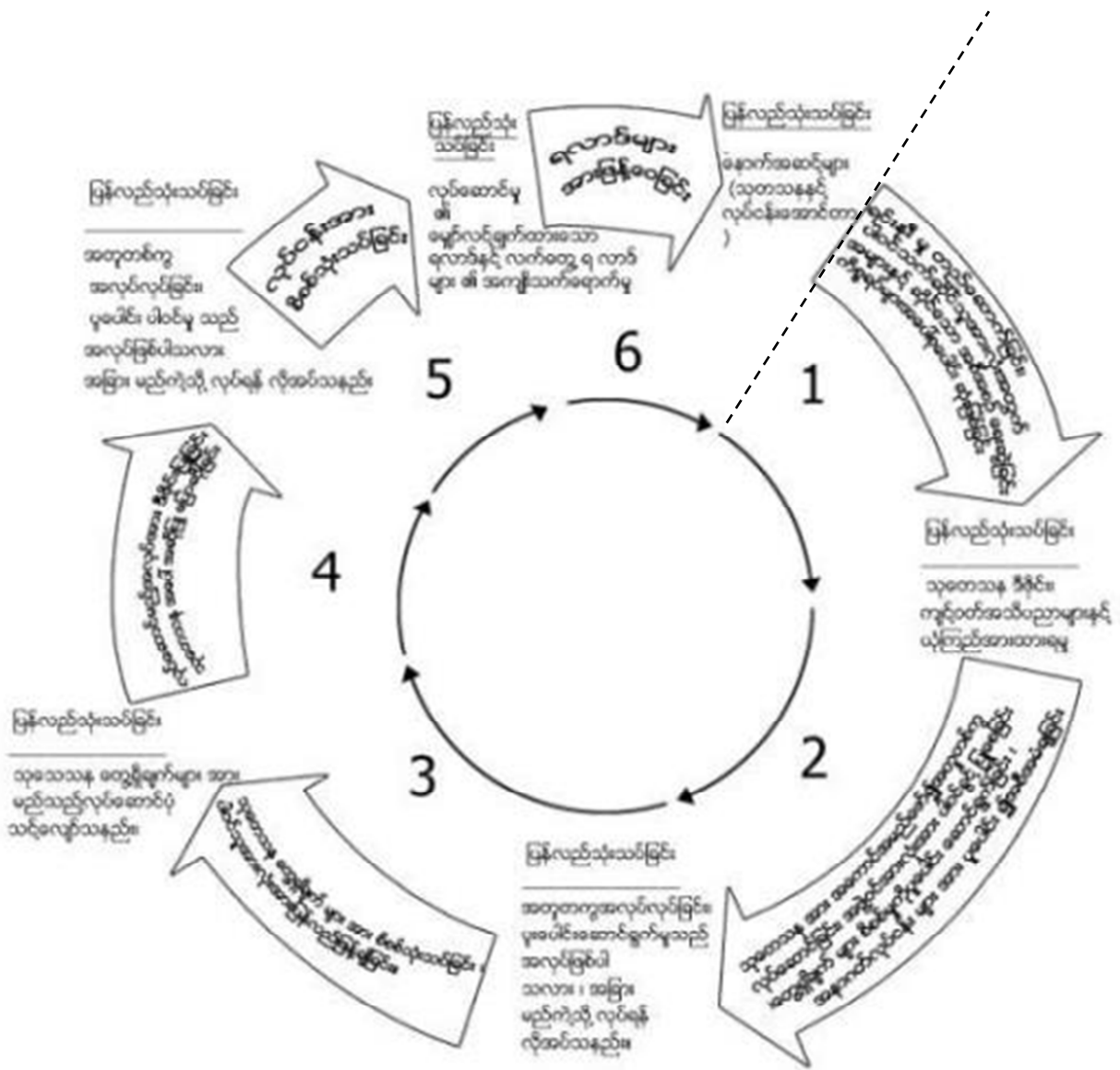

ROLE OF THE RESEARCHER IN A PAR PROJECT

The role of the researcher in the PAR process is rather similar to that found in the Focus Group Discussion: he/she is a facilitator and encourages the participants to express their views and feelings. Therefore, the same do's and don'ts apply for the researcher:

- Remain open-minded;
- Remain neutral;
- Refrain from judgment about what the stakeholders say;
- Refrain from acting as the expert: the researcher is here to learn from the community and facilitate discussions rather than giving his/her own advice.

The success of a PAR depends on the researcher's ability to communicate and be proactive. The researcher initiates the discussion with the participants, explains them the different options available for research, and let them select the suitable options.

PAR စီမံကိန်းတစ်ခုခုသုတေသီ၏အခန်းကဏ္ဍ

သုတေသီတစ်ဦးသည် PAR လုပ်ငန်းစဉ်တွင်ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးပွဲကဲ့သို့ပင်ပံ့ပိုးကူညီ သူတစ်ဦး ဖြစ်ပြီး ပါဝင်သူများအား၎င်းတို့၏အမြင်များနှင့်ခံစားမှုများ ဖော်ထုတ်ပြသနိုင်ရန်တိုက်တွန်းကူညီပေးရသည်။ သို့အတွက်သုတေသီအတွက်လိုက်နာရန်နှင့်ရှောင်ကြဉ်ရန်အချက်များလည်းအတူတူပင်ဖြစ်သည်။

- ပွင့်လင်းသောစိတ်ထားရှိပါ။
- ဘက်လိုက်မှုမရှိပါနှင့်
- ပါဝင်ဆက်နွယ်သူများ၏ပြောဆိုသမျှကိုစိရင်ဆုံးဖြတ်ချက်ပေးခြင်းမှရှောင်ကြဉ်ပါ။
- ကျွမ်းကျင်သူပညာရှင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ။ ဤနေရာတွင်သုတေသီသည်ရပ်ရွာ လူထုထံမှသင်ယူရန်ဖြစ်ပြီး၎င်း၏ကိုယ်ပိုင်အကြံဉာဏ် ပေးရန်မဟုတ်ဘဲ ဆွေးနွေးမှုကို ပံ့ပိုးကူညီရန် သာဖြစ်သည်။

PAR တစ်ခု၏ အောင်မြင်မှုသည်သုတေသီ၏ ပြောဆိုဆက်ဆံမှုအရည်အချင်းနှင့်တင်ကြိုပြင်ဆင်ထားရှိနိုင်မှုအပေါ် မူတည်သည်။ သုတေသီသည်ပါဝင်သူများ၏ဆွေးနွေးမှုကိုကမကထပြုပေးပြီး၊ သုတေသနအတွက် ရွေးချယ်စရာ ရှင်းလင်းချက်ပြကာ၊ မည်သည့်နည်းလမ်းကိုရွေးချယ်မည်ကို၎င်းတို့အားဆုံးဖြတ်စေသည်။

While conducting PAR, the researcher must:

- Remain open-minded to complex ideas with which he/she is not necessarily familiar;
- Be a proactive interlocutor in the dialogue conducted among the participants;
- Listen to the participants with great attention;
- Show curiosity towards the different, genuine, and authentic views and feelings expressed by the participants;
- Be respectful of the way ideas, views, and feelings expressed by these persons;

APPROACHES AND TOOLS USED FOR PAR

The underlying principle of the approaches presented below is *an emphasis on people working together and using tools to achieve common understanding of research goals and activities*. The main question is: “How can we do this work together and make sure that anyone who ought to be involved is actually involved?”

Step 1: Define the research topic and goals

The research partners (i.e. researchers together with the community members) must have a clear and common understanding of the goals of the PAR project. It is also important to define the role of the researcher and how this role can help the community achieve the goals defined by the PAR. Without a clear sense of what the research project is trying to accomplish, it would be difficult to design a practical and effective PAR project.

Approach:

Develop a PAR roadmap: partners identify the desired outcomes and the general strategy developed to attain these outcomes. The roadmap should describe: A) the goals; B) the action plan; and C) the involvement of the research partners.

At this stage, it is not necessary to detail the different research methods. This will be achieved through the participatory process.

A. Goals

- What is the PAR’s objective? For example: the PAR seeks to produce evidence about, advocate on, and take action against deforestation in northern Chin State;
- What type of problems is the research trying to address? Are there ecological, economic and/or social problems? For instance, how are decreasing forest areas (an ecological problem), land tenure rights for forest users (a social problem), and impact of deforestation on forest users’ livelihoods (an economic problem) be intertwined?

PAR လုပ်ဆောင်စဉ်အတွင်းသုတေသီအနေဖြင့်

- သူနှင့်ရင်းနှီးကျွမ်းကျင်မှုမရှိသောရှုပ်ထွေးသည့်အိုင်ဒီယာများအားကိုင်တွယ်နိုင်ရန်သူ၏စိတ်အမြင်ကိုပွင့်ပွင့်လင်းလင်းထားရှိရမည်။
- ပါဝင်သူများ၏တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှု၌လိမ္မာပါးနပ်စွာစကားအချို့အချေပြောဆိုနှိုးနှောနိုင်သူဖြစ်ရမည်။
- ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများအားအထူးအလေးထား၍နားထောင်ပေးရမည်။
- ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများမှဖော်ထုတ်ပြသသောကြံ့ပြားထူးခြား၍စိတ်ရင်းဖြင့်ပြောသောအမြင်များနှင့်ခံစားမှုများကိုအထူးတလည်စိတ်ဝင်စားမှုရှိကြောင်းပြသရမည်။
- အဆိုပါပုဂ္ဂိုလ်များ၏အိုင်ဒီယာများအမြင်များနှင့်ခံစားချက်များဖော်ထုတ်ပြသမှုအားလေးစားမှုရှိပါ။

PAR အတွက်အသုံးပြုသောနည်းလမ်းများနှင့်ချဉ်းကပ်ပုံများ

အောက်တွင်ဖော်ပြထားသောချဉ်းကပ်ပုံများ၏အခြေခံဥပဒေသမှာလူအများအနေဖြင့်အတူတကွအလုပ်လုပ်ကြခြင်းနှင့်သုတေသန၏လုပ်ငန်းဆောင်တာများပန်းတိုင်များနှင့်ပတ်သက်၍အများလက်ခံနိုင်သောနားလည်မှုရရှိရန်အတွက်နည်းလမ်းကြံ့ကျယ်မှုများအသုံးပြုခြင်းအပေါ်အထူးပြုခြင်းဖြစ်သည်။ အဓိကမေးခွန်းမှာ - "ဤအလုပ်ကိုမိမိတို့အနေဖြင့်မည်ကဲ့သို့ အတူတကွလုပ်ဆောင်ကြပြီးပါဝင်သင့်သူမှန်သမျှတကယ်တမ်းပါဝင်နိုင်စေရန်မည်ကဲ့သို့လုပ်ဆောင်မည်နည်း" ဟူသည့်မေးခွန်းဖြစ်သည်။

အဆင့်(၁) သုတေသနခေါင်းစဉ်နှင့်ပန်းတိုင်များကိုဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ပါ။

သုတေသနမိတ်ဖက်လုပ်ဆောင်သူများ (ဆိုလိုသည်မှာ - သုတေသီများနှင့်ရပ်ရွာလူထုတို့အတူတကွ) အနေဖြင့် PAR စီမံကိန်း၏ပန်းတိုင်များအားရှင်းရှင်းလင်းလင်းနှင့်အများလက်ခံသောနားလည်မှုတစ်ခုရရှိထားရမည်။ သုတေသီ၏အခန်းကဏ္ဍကိုဖော်ထုတ်သတ်မှတ်၍ထိုအခန်းကဏ္ဍအနေဖြင့်ရပ်ရွာလူထုအား PAR ၏သတ်မှတ်ပန်းတိုင်များကိုရောက်ရှိပြည့်မှီရန်မည်သို့အထောက်အကူပြုစေမည်မှာလည်းအရေးကြီးသည်။ သုတေသနစီမံကိန်းမှမည်သည့်အရာကိုပြီးမြောက်အောင်ဆောင်ရွက်မည်ကိုရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိရှိထားခြင်းမရှိပါကလက်တွေ့ကျ၍ထိရောက်သော PAR စီမံကိန်းတစ်ရပ်ကိုဒီဇိုင်းရေးဆွဲရန်ခက်ခဲပေလိမ့်မည်။

ချဉ်းကပ်ပုံ

PAR လမ်းပြမြေပုံတစ်ရပ်ပြုပါ။ မိတ်ဖက်လုပ်ဆောင်သူများအနေဖြင့်ဆန္ဒရှိသောရလဒ်များဖော်ထုတ်၍အဆိုပါရလဒ်များအားရရှိပြည့်မှီစေရန်မည်သည့်အထွေထွေမဟာဗျူဟာဖြင့်ဆောင်ရွက်မည်ကိုသတ်မှတ်ပါ။ လမ်းပြမြေပုံအနေဖြင့် (က) ပန်းတိုင်များ (ခ) ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်မည့်အစီအမံ (ဂ) သုတေသနမိတ်ဖက်လုပ်ဆောင်သူများ၏ ပါဝင် ပတ်သက်မှုတို့ပါဝင်သင့်သည်။

ဤအဆင့်တွင်သုတေသနနည်းလမ်းမူကွဲများနှင့်ပတ်သက်၍အသေးစိတ်မလိုအပ်သေးပေ။ ၎င်းအဆင့်သည်ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်အားဖြင့်သွားမည်ဖြစ်သည်။

- (က) ပန်းတိုင်များ။ ။
- ဤ PAR သည်ဘာကိုရည်ရွယ်ချက်ထားရှိသနည်း။ ဥပမာအားဖြင့်ဤ PAR သည်ချင်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းသစ်တောပြုန်းတီးမှုကိုအထောက်အထားများဖော်ထုတ်ရန်၊ အဆိုပြုတိုက်တွန်းရန်၊ အရေးယူဆောင်ရွက်ရန်
 - သုတေသနအနေဖြင့်မည်သည့်ပြဿနာအမျိုးအစားများကိုဖြေရှင်းဖို့ကြိုးစားမည်နည်း။ ဂေဟစနစ်ဆိုင်ရာ၊ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာပြဿနာများရှိသလား။ ဥပမာအားဖြင့်သစ်တောဧရိယာများလျော့နည်းလာမှု (ဂေဟစနစ်ဆိုင်ရာပြဿနာ) ၊ သစ်တောအသုံးပြုသူများမြေယာအငှားချလုပ်ပိုင်ခွင့် (လူမှုရေးဆိုင်ရာပြဿနာ)၊ သစ်တောအပါမီနီနေကြရသည့်အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှုများအပေါ် သစ်တောပြုန်းတီးမှု၏အကျိုးသက်ရောက်မှု (စီးပွားရေးဆိုင်ရာပြဿနာ) တို့သည်အချင်းချင်းမည်ကဲ့သို့ချိတ်ဆက်ပတ်သက်နေသနည်း။

B. Action plan

- What actions will the PAR require? Will the research involve any of the following activities: meetings, workshops, interviews, or data collection? Will the data address more ecological, social, cultural, or economic matters? Or will the data reflect all of these concerns?

C. Involvement of the research partners

- What will be the degree of involvement and inputs of the different research partners? This step should define the role of all research partners and their involvement in the PAR process. It should also provide an opportunity to consider research and ethical matters. For example: among the Chin villages affected by deforestation, who will participate in the project? Forest users, elders, youth group? What will the role of each identified group be in the overall process? The role of these different groups may be as follows: forest users may be the main informants, elders may facilitate relationships between the community and external stakeholders while a youth group may lead the research and advocacy part on deforestation. This suggestion may change depending on the context.

Tools:

The action plan of the PAR can be developed through strategic planning. This planning is most successful when it involves all research partners. A strategic planning meeting will be organized at a time and place that are convenient for all research partners. This meeting needs to be carefully planned and facilitated.

Step 2: Identifying stakeholders for the PAR

The second step in a PAR project is to identify “stakeholders” and facilitate their participation in the research. Stakeholders are defined as any person, group, or institution having a direct or indirect bearing on the issue under study. They usually represent different interests. For example, staff from the Forest Department, tour operators, logging companies as well as users of non-timber products should be consulted during the PAR on “Deforestation in Chin State”: all of them are stakeholders with regards to this specific issue.

Broad stakeholder involvement is also important as PAR helps to build trust between diverse groups and professional researchers. PAR usually fosters the capacity of different stakeholders by mediating tensions or conflicts that may arise among them.

Approach:

Identify all stakeholders engaged in the research. Whatever the underlying motivations of the stakeholders, it is crucial that their representatives be treated respectfully.

(ခ) ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်မည့်အစီအမံ

- ဤ PAR အနေဖြင့်မည်သည့်ဆောင်ရွက်မှုမျိုးလိုအပ်သနည်း။ သုတေသနအနေဖြင့်အောက်ပါလုပ်ငန်းရပ်တို့ ပါဝင်ဖို့လိုပါသလား - တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများ၊ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ၊ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ (သို့) ဒေတာ အချက်အလက်စုဆောင်းကောက်ယူမှု၊ ဒေတာအချက်အလက်များအနေဖြင့်ဂေဟပိုင်းဆိုင်ရာ (သို့) လူမှုရေး ဆိုင်ရာ (သို့) ယဉ်ကျေးမှုပိုင်းဆိုင်ရာ (သို့) စီးပွားရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များမှမည်သည့်ကိစ္စမျိုး အရေးတ ယူပြုမည်နည်း။ သို့မဟုတ်ဒေတာအချက်အလက်များသည်အဆိုပါအချက်အားလုံးနှင့်ပတ်သက်မှုရှိမည်လား။

(ဂ) သုတေသနမိတ်ဖက်လုပ်ဆောင်သူများ၏ပါဝင်ပတ်သက်မှု

- သုတေသနမိတ်ဖက်လုပ်ဆောင်သူအသီးသီးတို့သည်မည်သည့်အတိုင်းအတာထိပါဝင်ပတ်သက်၍သုတေသန အားအကျိုးပြုထည့်ဝင်ကြမည်နည်း။ ဤအဆင့်အနေဖြင့်သုတေသနမိတ်ဖက်လုပ်ဆောင်သူများအားလုံး၏အခန်း ကဏ္ဍနှင့်ပါဝင်ပတ်သက်မှုကိုဖော်ထုတ်သတ်မှတ်သင့်သည်။ သုတေသနနှင့်ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များအား စဉ်းစားနိုင်ရန်အခွင့်အလမ်းတစ်ရပ်လည်းဖန်တီးပေးသင့်သည်။ ဥပမာအားဖြင့်- သစ်တောပြုန်းတီးမှု၊ ဒဏ်ခံစားနေရသည့်ချင်းကျေးရွာများမှမည်သူတို့သည်ဤစီမံကိန်းတွင်ပါဝင်မည်နည်း။ သစ်တောအသုံးပြုသူများ လား။ အသက်အရွယ်ကြီးသူလူကြီးသူမများလား။ လူငယ်အုပ်စုလား။ လုပ်ငန်းစဉ်ကြီးတစ်ရပ်လုံးအား ခြုံငုံ ပတ် သက်မှုရှိမည့်အဆိုပါသတ်မှတ်အုပ်စုအသီးသီး၏အခန်းကဏ္ဍမှာအဘယ်နည်း။ ဤမတူညီသောအုပ်စုအသီးသီး ၏အခန်းကဏ္ဍများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သစ်တောအသုံးပြုသူများသည်အဓိက သတင်းပေး သူများအသက်အရွယ်ကြီးရင့်သူလူကြီးသူမများအနေဖြင့်ရပ်ရွာလူထုနှင့် ပြင်ပပုဂ္ဂိုလ်များ၏ဆက်ဆံရေးကို ကူညီပံ့ပိုးသူများအဖြစ်ဆောင်ရွက်နိုင်ပြီးလူငယ်အုပ်စုအနေဖြင့်သုတေသနကိုဦးဆောင်ကာသစ်တောပြုန်းတီးမှု နှင့်ပတ်သက်၍အဆိုပြုတိုက်တွန်းပြောဆိုသူများ ဖြစ်နိုင်ကြပါသည်။ ဤသို့အကြံဉာဏ်ပေးမှုသည် အခြေအနေ ပေါ်မူတည်၍ ပြောင်းလဲနိုင်ပါသည်။

နည်းလမ်းများ

မဟာဗျူဟာမြောက်အစီအမံချခြင်း။ PAR၏ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်မည့်အစီအမံသည်မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်းအားဖြင့် ပြုလုပ်နိုင်သည်။ သုတေသနမိတ်ဖက်လုပ်ဆောင်မည့်အားလုံးသည်ဤစီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်းတွင်ပါဝင်နိုင်ပါက စီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်းသည်အဆောင်မြင်ဆုံးဖြစ်လိမ့်မည်။ မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း ရေးဆွဲမည့် ဆွေးနွေးပွဲအစီအစဉ်အား သုတေသန မိတ်ဖက် ဆောင်ရွက်သူအားလုံးအဆင်ပြေမည့်အချိန်နှင့် နေရာ၌ ပြုလုပ်သင့်သည်။ အဆိုပါဆွေးနွေးပွဲအား ဂရုတစိုက် ကြိုတင်စီမံပြီး သေသေချာချာပံ့ပိုးကူညီမှုပြုလုပ်ရန်လိုအပ်သည်။

အဆင့် (၂) PAR အတွက်ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများအားဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ခြင်း

PAR စီမံကိန်း၏ဒုတိယအဆင့်သည် "ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများ"အားဖော်ထုတ်သတ်မှတ်၍သုတေသနတွင် ၎င်းတို့၏ ပါဝင်ပတ်သက်မှုကိုပံ့ပိုးကူညီရန်ဖြစ်သည်။ ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများဆိုရာ၌မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်၊ လူအုပ်စုသို့အဖွဲ့အစည်းမဆို သုတေသနပြုလေ့လာမည့်အကြောင်းအရာနှင့်တိုက်ရိုက် (သို့) သွယ်ဝိုက်၍ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူအားလုံးကိုဆိုလိုသည်။ ဥပမာအားဖြင့်သစ်တောဦးစီးဌာနမှဝန်ထမ်း၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်သူများ၊ သစ်ထုတ်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီများနှင့်ကျွန်းသစ် မဟုတ်သည့်ထုတ်ကုန်အသုံးပြုသူများအပါအဝင်အားလုံးတို့အား "ချင်းပြည်နယ်ရှိသစ်တောပြုန်းတီးမှု" PAR ပြုလုပ်စဉ် အတောအတွင်းတိုင်ပင်ဆွေးနွေးသင့်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်၎င်းတို့အားလုံးသည်အဆိုပါခေါင်းစဉ်ကိစ္စရပ်နှင့်ပတ်သ က်သူများဖြစ်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

ပါဝင်ပတ်သက်သူများကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပါဝင်ပတ်သက်မှုသည်မတူကွဲပြားသည့်အုပ်စုများနှင့်ပညာရပ်ဆိုင်ရာသုတေသီမျှ ဘေးအကြားယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ရန်အကူအညီပေးရာ၌အရေးပါသောကြောင့်လည်းဖြစ်သည်။ PAR အနေဖြင့် ကွဲပြားသည့်ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူအုပ်စုများ၏စွမ်းဆောင်နိုင်ရည်ကိုအားပေးမြှင့်တင်ပေးခြင်းအားဖြင့်အချို့ သောအုပ်စုများ အကြားဖြစ်ပေါ်နိုင်သောပဋိပက္ခနှင့်တင်းမာမှုများအားထိန်းညှိပေးရာရောက်သည်။

ချဉ်းကပ်ပုံ

သုတေသနတွင်ပါဝင်ပတ်သက်မည့်ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူအားလုံးအားဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ပါ။ ပါဝင်ပတ်သက်သူများ၏ အခြေခံစိတ်ဆန္ဒသဘောထားသည်မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၎င်းတို့၏ကိုယ်စားပြုပါဝင်မှုအားလေးလေးစားစားဆက်ဆံရန် အရေးကြီးပါသည်။

Tools:

Make a list of stakeholders. In doing so, answer the following questions.

- Who has a bearing on the issue under study?
- Are there more stakeholders who should be involved and may need support?
- What support is required and how can it be provided?
- Are political or institutional decision makers represented?

Step 3: Building Trust

Building trust is a necessary step prior to developing the research question. This takes a lot of time and patience.

Approach:

Create informal communication channels and space for regular interaction to foster trust among the different stakeholders and the researchers.

Tools:

- Gatherings in people's homes;
- Field visits: a simple walk of the researcher with key informants within the area under study results in preliminary observations useful for the future steps of the research project. The walk also provides the occasion to learn further about the community;
- Informal meetings and meetings in small groups;
- Training sessions.

Step 4: Building Common Understanding

Once research partners and stakeholders are identified and a degree of trust exists amongst them, the next stage is to build a common understanding of the PAR. The objective is to ensure that all stakeholders agree on the research outcomes and that the stakeholders feel involved throughout the research process until the end. All stakeholders should be given the opportunity to fully participate and have access to information. If this does not happen, then there is the risk that some stakeholders will dominate the research process. Care must be taken to communicate with each stakeholder in a way that makes the stakeholder feel comfortable. The risk that stakeholders with higher economic and political standing may end up controlling the process by using their own language and communication techniques is real. So the researchers have to make sure that the language and information disseminated during the research process is accessible to all stakeholders regardless of their economic and political standing.

▪

နည်းလမ်းများ

ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများ၏စာရင်းတစ်ရပ်ပြုစုပါ။ ထိုသို့ပြုလုပ်ရန်အောက်ပါမေးခွန်းများကိုဖြေကြားပါ။

- လေ့လာမည့် အကြောင်းအရာနှင့်မည်သူတို့သက်ဆိုင်သနည်း။
- ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများထပ်မံ၍ပါဝင်ရန်လိုအပ်ပါသလား။ ထပ်မံ၍အထောက်အပံ့ပေးရန်လိုအပ်ပါသလား။
- မည်သည့်ပုံစံမျိုးမှမျိုးလိုအပ်ပြီးအဘယ်သို့ပုံစံမည်နည်း။
- မူပိုင်းဆိုင်ရာ (သို့) အဖွဲ့အစည်းပိုင်းဆိုင်ရာဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများကိုယ်စားပြုပါဝင်ပြီလား။

အဆင့်(၃) ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်း

သုတေသနမေးခွန်းများမပြုစုမီ ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်းသည်လိုအပ်သောအဆင့်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဤသို့ပြုလုပ်ရန်အချိန်များစွာယူရပြီးစိတ်ရှည်ရန်လိုအပ်သည်။

ချဉ်းကပ်ပုံ

သုတေသီများနှင့်မတူကွဲပြားသောပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများအကြားယုံကြည်မှုတိုးပွားစေရန်ပုံမှန်ဆက်ဆံရေးရှိစေမည့် အနေအထားနှင့်အလွတ်သဘောဆက်ဆံရေးလမ်းကြောင်းများဖန်တီးပါ။

နည်းလမ်းများ

- လူများ၏အိမ်များတွင်စုရုံးခြင်း
- ကွင်းဆင်းအလည်အပတ်ပြုခြင်း။ ။ သုတေသီအနေဖြင့်အဓိကသတင်းပေးသူများနှင့် အတူလေ့လာမှုပြုမည့် ဧရိယာ၌လှည့်လည်၍လမ်းအတူလျှောက်သွားခြင်းဖြင့်သုတေသနစီမံကိန်း၏ နောက်ထပ်အဆင့်များအတွက် အသုံးဝင်သော ရှေ့ပြေးလေ့လာမှုမျိုးအကျိုးဖြစ်ထွန်းစေပါသည်။ ထိုသို့လမ်းလျှောက်ခြင်း အားဖြင့်ရပ်ရွာ လူထုအကြောင်းပို၍ လေ့လာမှုပြုရန်အခွင့်အလမ်းပါသည်။
- အလွတ်သဘောတွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများနှင့်အုပ်စုဝင်များအလိုက်ဆွေးနွေးပွဲများ
- လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးမှုများ

အဆင့်(၄) အများလက်ခံသောနားလည်မှုတည်ဆောက်မှုခြင်း

သုတေသနမိတ်ဖက်လုပ်ဆောင်မည့်သူများပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများအားဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ပြီး၎င်းတို့အကြားယုံကြည်မှုတစ်ရပ်ကိုအတိုင်းအတာတစ်ခုအထိတည်ဆောက်ပြီးသောအခါနောက်အဆင့်မှာ PAR နှင့်ပတ်သက်၍အများ လက်ခံသောနားလည်မှုတစ်ရပ်တည်ဆောက်ယူခြင်းဖြစ်သည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာသုတေသနရလဒ်များနှင့်ပတ်သက်၍အား လုံးသောပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများတို့အနေဖြင့်သဘောတူကြောင်းသေချာစေရန်နှင့်ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများတို့သည် သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်တစ်လျှောက်နှင့်အဆုံးထိတိုင်အောင်ပါဝင်ပတ်သက်မှုရှိကြောင်းခံစားရစေရန်ဖြစ်သည်။ ပတ်သက် ဆက်နွယ်သူအားလုံးတို့အားအပြည့်အဝပါဝင်ခွင့်ရရန်အခွင့်အရေးပေးပြီးသတင်းအချက်အလက်များရရှိစေရန်လည်းခွင့်ပြု ထားပေးရမည်။ ထိုသို့မဟုတ်ပါကအချို့သောပတ်သက်ဆက်နွယ်မှုများကသာသုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်ကိုလွှမ်းမိုးအုပ်စိုးထား နိုင်သည့်အန္တရာယ်မျိုးရှိပါသည်။ ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူအသီးသီးနှင့်ဆက်ဆံပြောဆိုသည့်အခါပတ်သက်ဆက်နွယ်သူ အနေဖြင့်သက်တောင့်သက်သာရှိစေရန်အထူးဂရုပြု၍ဆက်ဆံရမည်။ စီးပွားရေးတောင့်တင်း၍နိုင်ငံရေးအနေအထားမြင့်မား သည့်ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူအုပ်စုအနေဖြင့်၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်ဘာသာစကားနှင့်ဆက်သွယ်ရေးနည်းလမ်းများအသုံးပြု၍ လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုလုံးအားထိန်းချုပ်သွားနိုင်သည့်အန္တရာယ်မှာအမှန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ သို့အတွက်သုတေသီများအနေဖြင့် သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်အတောအတွင်းအသုံးပြုသောဘာသာစကားနှင့်ဖြန့်ချိလိုက်သည့်သတင်းအချက်အလက်များသည် စီးပွားရေးနှင့်နိုင်ငံရေးအနေအထားအရမည်သို့ပင်ရှိသည့်သူဖြစ်စေပတ်သက်ဆက်နွယ်သူမှန်သမျှနားလည်လက်ခံနိုင် အောင်ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်သည်။

Questions to be answered when researchers seek to build common understanding:

- ✓ Is the language (scientific, cultural terms, Myanmar language or other language) being used understandable to all?
- ✓ Are all stakeholders aware of the participation of all other stakeholders?
- ✓ Does everyone agree on the participation of all these parties?
- ✓ Do some stakeholders require technical or financial support to participate more fully in the research process? How can this support be provided?

The groups participating in the research are unlikely to share the same expectations and feature the same skills, intellectual capacity, and level of engagement. These differences need to be identified by the researchers in order to build a common understanding.

Approach:

The stakeholders should be encouraged to explicitly spell out their goals so that researchers see where these goals overlap and where they differ. The usual strategy is to organize a meeting of stakeholders.

Once a common understanding has been reached among all stakeholders, a document summarizing the PAR main objectives and goals as well as the degree of participation of each stakeholder should be shared and distributed among them.

Tools:

There are several ways meetings can be organized for building a common understanding. For example, people with expertise in relevant issues may be invited to speak briefly at these introduction meetings. This may hopefully stimulate discussion among the participants.

Some of the tools that can be used for a meeting are:

- Brainstorming sessions: This is usually a starting point to bring all issues and expectations to the table. The key principles to follow are:
 - ✓ Every idea is worthwhile;
 - ✓ No judgment (no critiques, evaluation, censorship) should be made on someone else's views;
 - ✓ Capture all ideas for later discussion.
- Venn Diagrams: The Venn Diagram consists of two or more overlapping circles, each identified by a main issue. They are used to describe and compare elements and characteristics of a situation.

သုတေသီများအနေဖြင့်အများလက်ခံသောနားလည်မှုတစ်ဆောက်ရန်ကြိုးပမ်းရာ၌ဖြေကြားရမည့်မေးခွန်းများ

- ✓ အသုံးပြုသောဘာသာစကား (သိပ္ပံပညာရပ်ဆိုင်ရာ၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အသုံးအနှုန်းများ၊ မြန်မာဘာသာစကား (သို့) အခြားသောဘာသာစကား) သည်အားလုံးနားလည်နိုင်ပါသလား?
- ✓ ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူအားလုံးတို့အနေဖြင့်အခြားသောပါဝင်ပတ်သက်သူအားလုံးတို့၏ပါဝင်မှုအား သတိပြုမိပါရဲ့လား။
- ✓ ဤအဖွဲ့အားလုံး၏ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကိုလူတိုင်းသဘောတူပါရဲ့လား။
- ✓ သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်တွင်ပို၍ပြည့်ပြည့်ဝဝပါဝင်နိုင်ရန်အချို့သောပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများကိုနည်းပညာ (သို့) ဘဏ္ဍာရေးအရပံ့ပိုးရန်လိုအပ်ပါသလား။မည်ကဲ့သို့ပံ့ပိုးမည်နည်း။

သုတေသနတွင်ပါဝင်သောအုပ်စုများသည် မျှော်လင့်ထားသည်များမတူညီနိုင်သလိုအရည်အချင်း၊ ဉာဏ်စွမ်းရည်နှင့် သုတေသနတွင်ပါဝင်မှုတို့၌လည်းကွာခြားနိုင်သည်။ သုတေသီများအနေဖြင့်အများလက်ခံသောနားလည်မှုတစ်ဆောက်ရန်လိုအပ်ပါက ဤကွဲပြားမှုများကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရမည်။

ချဉ်းကပ်ပုံ

ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများအားလုံးတို့၏ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များကိုပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ဖော်ထုတ်ပြောဆိုရန် တွန်းအားပေးသင့်သည်။ သို့မှသာအဆိုပါပန်းတိုင်များသည်တစ်ခုနှင့်တစ်ခုအချင်းချင်းထပ်သည့်အပိုင်းများရှိသလား၊ ကွဲပြားမှုရှိသလားဆိုသည်ကိုသုတေသနအနေဖြင့်သိနိုင်ပေမည်။ ပုံမှန်သုံးသောဗျူဟာတစ်ခုမှာပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများ၏ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲတစ်ရပ်ကိုစုစည်းကျင်းပခြင်းဖြစ်သည်။

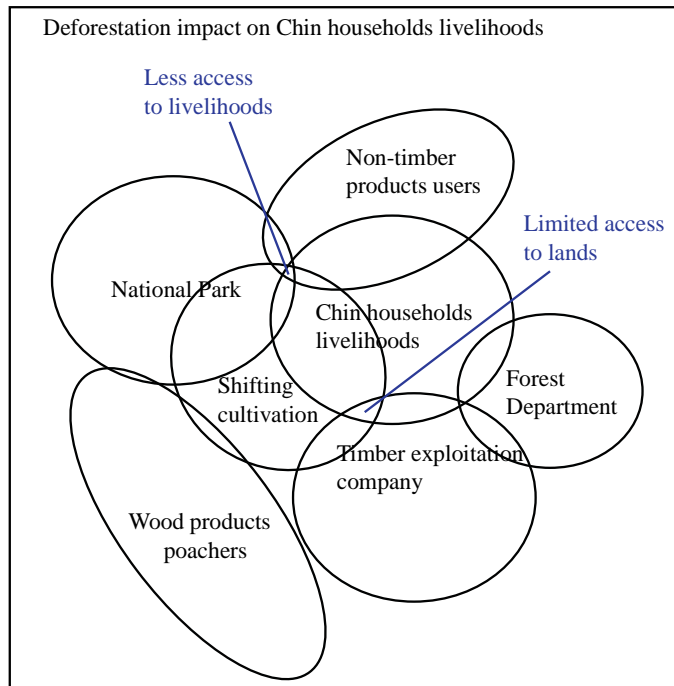
ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူအားလုံးအကြား၌အများလက်ခံနိုင်သောနားလည်မှုတစ်ရပ်ရရှိပြီဆိုပါကပတ်သက်ဆက်နွယ်သူအသီးသီး၏ပါဝင်မှုအတိုင်းအတာနှင့် PAR ၏အဓိကရည်မှန်းချက်များ၊ ပန်းတိုင်များကိုအနှစ်ချုပ်ထားသော စာရွက်စာတမ်းကို ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူအားလုံးတို့အကြား ဝေမျှ၍ ဖြန့်ချိပေးထားသင့်သည်။

နည်းလမ်းများ

အများလက်ခံသောနားလည်မှုတစ်ရပ်တည်ဆောက်ရန်အတွက်အစည်းအဝေးကျင်းပပုံအမျိုးမျိုးရှိပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် သက်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်သည့်ကျွမ်းကျင်သူများအားဖိတ်ကြား၍အဆိုပါမိတ်ဆက်တွေ့ဆုံမှုများ၌စကားအနည်းငယ် ပြောခိုင်းစေခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့အားဖြင့်ပါဝင်ပတ်သက်သူများအကြားအချင်းချင်းဆွေးနွေးပြောဆိုရန် လုံ့ဆော်ပေးနိုင်မည်ဟု မျှော်လင့်ရသည်။

ဆွေးနွေးပွဲတစ်ရပ်အတွက်အသုံးပြုနိုင်သောအချို့သောနည်းလမ်းများမှာ -

- ဦးနှောက်မှန်တိုင်းဆင်မှုပြုလုပ်ခြင်း။ ။ ဤနည်းလမ်းသည် မျှော်လင့်ထားသည်များနှင့်ကိစ္စရပ်များအားလုံးကိုစားပွဲပိုင်းဆီသို့ယူလာစေရန်အစပြုသည့်နည်းလမ်းတစ်ရပ် ဖြစ်လေ့ရှိသည်။ လိုင်နာရမည့် အဓိက ဥပဒေများမှာ -
 - ✓ အိုင်ဒီယာတိုင်းသည်အသုံးဝင်သည်။
 - ✓ တစ်စုံတစ်ဦး၏အမြင်ရှုထောင့်နှင့်ပတ်သက်၍ (ဝေဖန်ခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်း၊ တည်းဖြတ်ခြင်း) စသည့် အဆုံးအဖြတ်ပေးခြင်းမပြုလုပ်သင့်။
 - ✓ နောင်တွင်ဆွေးနွေးရန်အတွက်အိုင်ဒီယာအားလုံးစုစည်းထားပါ။
- ဗန်းသရုပ်ပြရုပ်ပုံများ။ ။ ဤနည်းလမ်းသည်ရုပ်ပုံများကိုအသုံးပြု၍ကိစ္စရပ်များ၊ အမြင်များ၊ အိုင်ဒီယာများ၏ ချိတ်ဆက်မှု၊ ဆက်နွယ်မှုတို့ကို ဖော်ထုတ်သည်။ ဤဗန်းသရုပ်ပြရုပ်ပုံများတွင်အဓိကကိစ္စရပ်တစ်ခုချင်းစီကို ဖော်ပြသည့်အချင်းချင်းချိတ်ဆက်လျက်ရှိသောစက်ဝိုင်းများနှစ်ခု (သို့) နှစ်ခုထက်ပို၍ပါဝင်သည်။ အခြေအနေတစ်ရပ်၏ဝိသေသလက္ခဏာများနှင့်အစိတ်အပိုင်းများကိုနှိုင်းယှဉ် ဖော်ပြရာ၌အသုံးပြုသည်။

The overlapping areas document the links between different groups related to the issue and can form the basis of a shared understanding.

- Field-based mapping exercises: Examples include:
 - ✓ Land use and resources maps, with details about the physical environment of the site under study (national park, timber logging sites, areas used for shifting cultivation, etc.);
 - ✓ Social maps, with details on the type of users, families, villages, wealth status, etc.

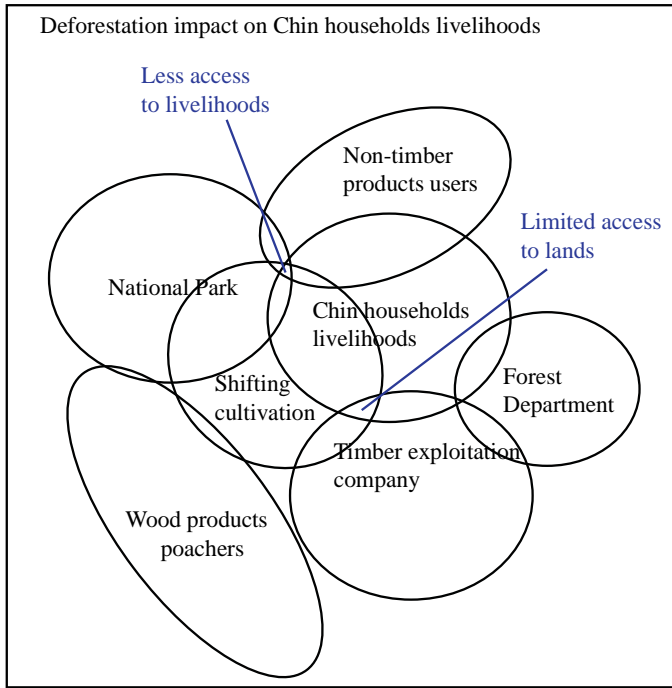
Participants in the research project draw themselves the map while discussing the issue under study. The resulting map should ideally reflect the consensus of all participants.

Step4: Identify the Research Question(s)

After a common understanding of the research objectives has been reached, the next stage is to specifically identify a research question or questions. The list of issues or concerns developed during the previous step (“Building a common understanding”) could be used at this stage. It is from that list that the research question may be chosen.

Approach:

Selection criteria help rank research questions. They also help to select which research question that is ultimately chosen.

တစ်ခုနှင့်တစ်ခုထပ်လျက်ချိတ်ဆက်လျက်ရှိသောဧရိယာများသည်ကွဲပြားသောအုပ်စုများအကြားကိစ္စရပ်နှင့်ဆက်သွယ်လျက်ရှိသည့်အချိတ်အဆက်ကိုညွှန်းဆိုဖော်ပြပြီးအများနားလည်လက်ခံနိုင်သောအခြေခံအဖြစ်အသုံးပြုနိုင်သည်။

- ကွင်းဆင်းအခြေပြုမြေပုံထုတ်လေ့ကျင့်ခန်းများ - ဥပမာများအနေဖြင့်
 - ✓ (အမျိုးသားသစ်တောကြီးပိုင်း၊ကျွန်းသစ်ထုတ်လုပ်ရေးနေရာများနှင့် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာအတွက် အသုံးပြုသောဧရိယာများစသည့်) လေ့လာမည့်နေရာ၏ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအသေးစိတ်ပါဝင်သော မြေယာအသုံးပြုပုံနှင့်အရင်းအမြစ်များမြေပုံ
 - ✓ အသုံးပြုသူများအမျိုးအစား၊မိသားစုများ၊ကျေးရွာများ၊ကြွယ်ဝချမ်းသာမှုအခြေအနေစသည့်အသေးစိတ်ပါဝင်သောလူမှုရေးအခြေပြုမြေပုံများ

သုတေသနစီမံကိန်းတွင်ပါဝင်သောသူများသည်လေ့လာမည့်အကြောင်းအရာအကြောင်းဆွေးနွေးကြွေးငှားတို့ကိုယ်တိုင်မြေပုံဆွဲရန်ဖြစ်သည်။ရရှိလာသောမြေပုံသည်ပါဝင်သူအားလုံး၏သဘောတူညီချက်ကိုထင်ဟပ်ရမည်။

အဆင့်(၄) သုတေသနမေးခွန်းများဖော်ထုတ်ခြင်း

သုတေသနရည်ရွယ်ချက်များနှင့်ပတ်သက်၍အများလက်ခံနိုင်သောနားလည်မှုတစ်ရပ်ရရှိပါကနောက်အဆင့်အနေဖြင့် သုတေသနမေးခွန်းတစ်ရပ် (သို့) မေးခွန်းများကိုအတိအကျဖော်ထုတ်ရန်ဖြစ်သည်။ ယခင်(အများလက်ခံသောနားလည်မှုတစ်ရပ်တည်ဆောက်ယူသည့်) အဆင့်၌ဖော်ထုတ်ခဲ့သောကိစ္စရပ်များစာရင်းကို၍ အဆင့်တွင် အသုံးပြုရန်ဖြစ်သည်။ ထိုစာရင်းမှထုတ်နှုတ်၍သုတေသနမေးခွန်းကိုရွေးချယ်ရန်ဖြစ်သည်။

ချဉ်းကပ်ပုံ

ရွေးချယ်မှုဆိုင်ရာစံနှုန်းများသည်သုတေသနမေးခွန်း၏အရေးပါမှုအစဉ်ကိုကူညီစဉ်ပေးသည်။မည်သည့်သုတေသနမေးခွန်းအားအဆုံးသတ်ရွေးချယ်ရမည်ကိုလည်းကူညီပေးသည်။

Tool:

Selection criteria may include feasibility, time-consumption, cost-effectiveness, and ecological, social and economic impacts. They may be entered in a matrix designed to evaluate each issue. The group then rates each issue relative to each criterion (for example, 1, 2, 3 for high, medium, low). The sum of the ratings gives each issue a “priority value”. It can also help the group decide which research questions to choose. The result could be one or a couple of research questions.

Questions raised during the session	Common interest in the questions			Total
	Group 1	Group 2	Group 3	
What are the main causes of deforestation?	3	3	3	9
What are the impacts of deforestation on livelihood among Chin villagers?	3	3	1	7
How can the Forest Dept. control deforestation?	2	1	2	5
How can poaching be prevented?	1	1	1	3
Is the natural park efficiently managed?	2	1	2	5
Etc.				

TO SUM UP, THE MAIN POINTS TO REMEMBER ABOUT THIS CHAPTER ARE:

- PAR projects are usually led by groups or communities directly affected by a problem or an issue;
- Actual participation of a wide range of stakeholders is crucial in PAR projects;
- PAR produces answers about this problem or issue which in turn help stakeholders decide which action to take. Ultimately, this decision-making must result in improvements for those affected by the problem or issue;
- PAR researchers act as facilitators;
- PAR projects can use a wide range of research methodologies.

Exercise 1. What is lacking in each of the following steps of the PAR?

- The research organization contacted by a group of Chin elders agreed to undertake a study of deforestation and shifting cultivation practices.
- During the PAR, researchers interviewed non-wood products poachers.
- Elders then decided to disclose poaching practices in their area by giving the names of poachers.
- Just after finding out that land plots included in the national park were confiscated from Chin farmers, the research organization decided to raise the issue with the Ministry of Environment, with the hope that the plots could be given back.
- Involvement as defined by the research team was limited to Chin farmers, national park authorities, and logging companies.

နည်းလမ်း

ရွေးချယ်မှုဆိုင်ရာစံနှုန်းများတွင်ဖြစ်နိုင်ချေရှိမှု၊ အချိန်၊ စရိတ်စကအကျိုးသက်ရောက်မှု၊ ဂေဟစနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာ၊ စီးပွားရေးအကျိုးသက်ရောက်မှုဆိုင်ရာတို့ပါဝင်ပါသည်။ ၎င်းတို့ကိုကိစ္စရပ်တစ်ခုချင်းစီကိုအကဲဖြတ်ရန်စီစဉ်ဒီဇိုင်းပြုလုပ်ထားသောဇယားအတွင်းသို့ထည့်သွင်းနိုင်ပါသည်။ ထို့နောက်ကိစ္စရပ်တစ်ခုချင်းစီနှင့်ပတ်သက်သောရွေးချယ်မှုစံနှုန်းတစ်ခုချင်းစီနှင့်အကဲဖြတ်အဆင့်ပေးနိုင်ပါသည်။ (ဥပမာ ၁၊ ၂၊ ၃ ဟူ၍ အမြင့်ဆုံး၊ အလယ်အလတ်၊ အနိမ့်ဆုံးဟူ၍ အမှတ်ပေးနိုင်ပါသည်။) အမှတ်ပေးမှုများကိုပေါင်း၍ စုစုပေါင်းရမှတ်များဖြင့် ကိစ္စရပ်တစ်ခုချင်းစီကို "ဦးစားပေးတန်ဖိုး" သတ်မှတ်ပေးနိုင်ပါသည်။ ဤနည်းဖြင့် ရှည်လျားသောကိစ္စရပ်များစာရင်းမှမည်သည့်သုတေသနမေးခွန်းကိုရွေးချယ်မည်ဆိုသည်ကိုဆုံးဖြတ်နိုင်ပါသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် တစ်ခု (သို့) တစ်ခုထက်ပိုသောသုတေသနမေးခွန်းများဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ဆွေးနွေး၍ပေါ်ထွက်လာသောမေးခွန်းများ	မေးခွန်းများအားအများစိတ်ဝင်စားမှု			စုစုပေါင်း
	အုပ်စု ၁	အုပ်စု ၂	အုပ်စု ၃	
သစ်တောပြုန်းတီးမှု၏အဓိကအကြောင်းရင်းများမှာအဘယ်နည်း?	၃	၃	၃	၉
ချင်းရွာသားများ၏အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှုအပေါ် သက်ရောက်သောသစ်တောပြုန်းတီးမှု၏အကျိုးသက်ရောက်မှုများမှာအဘယ်နည်း ?	၃	၃	၁	၇
သစ်တောဦးစီးဌာနအနေဖြင့် သစ်တောပြုန်းတီးမှုကိုအဘယ်သို့ ထိန်းချုပ်နိုင်သနည်း။	၂	၁	၂	၅
တရားမဝင်ကျူးကျော်သစ်ခုတ်မှုများကိုမည်ကဲ့သို့ တားဆီးမည်နည်း။	၁	၁	၁	၃
သဘာဝကြီးပိုင်းအားထိရောက်စွာစီမံခန့်ခွဲပါရဲ့လား။	၂	၁	၂	၅
အစရှိသဖြင့်				

အနှစ်ချုပ်ရလျှင် ဤအခန်းတွင်ပါဝင်သောမှတ်သားရန်အဓိကအချက်များမှာ

- PAR စီမံကိန်းများကိုပြဿနာ(သို့) ကိစ္စရပ်မှတိုက်ရိုက်သက်ရောက်မှုရှိသောအုပ်စုများ(သို့) ရပ်ရွာလူထုမှ အများအားဖြင့်ဦးဆောင်လေ့ရှိသည်။
- ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများများနိုင်သမျှများများလက်တွေ့ပူးပေါင်းပါဝင်မှုသည် PAR စီမံကိန်းများအတွက် အရေးကြီးသည်။
- PAR သည်ပြဿနာရပ်သို့ကိစ္စရပ်အတွက်အဖြေထုတ်ပေးပြီး၎င်းအဖြေမှတစ်ဆင့်ပါဝင်ပတ်သက်သူများ အနေဖြင့်မည်သည့်လုပ်ဆောင်မှုမျိုးပြုလုပ်ရမည်ကိုဆုံးဖြတ်သည်။ အဆုံးစွန်ဆုံးအနေဖြင့်ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းသည်ပြဿနာရပ်သို့ကိစ္စရပ်မှသက်ရောက်မှုရှိသူများအပါအဝင် အကျိုးသက်ရောက်တိုးတက်မှုများဖြစ်ပေါ်ရမည်။
- PAR သုတေသီများသည်ကူညီပံ့ပိုးသူများအဖြစ်ဆောင်ရွက်သည်။
- PAR စီမံကိန်းများသည်များပြားလှစွာသောသုတေသနနည်းလမ်းများကိုအသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

လေ့ကျင့်ခန်း (၁) အောက်ပါဖော်ပြပါ PAR အဆင့်အသီးသီးတွင်မည်သည့်တို့လိုအပ်နေသနည်း။

(၅) ချင်းလူကြီးသူမအုပ်စုမှဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခိုင်းသောသုတေသနအဖွဲ့အစည်းသည်သစ်တောပြုန်းတီးမှုနှင့် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစိုက်ပျိုးသည့်အလေ့အထများကို လေ့လာမှုပြုရန်သဘောတူသည်။

(၆) PAR ပြုလုပ်စဉ်အတောအတွင်း သုတေသီများသည်သစ်မဟုတ်သည့်ထုတ်ကုန်များကို ခိုးယူထုတ်လုပ်သူများကိုအင်တာဗျူးသည်။ ထိုအခါလူကြီးများမှ၎င်းတို့ဒေသအတွင်းရှိခိုးယူကျူးကျော်သူများ၏ အလေ့အထကိုထုတ်ဖော်ရန်ဆုံးဖြတ်ကြပြီးခိုးယူကျူးကျော်သူများ၏အမည်များကို ဖော်ထုတ်လိုက်ကြသည်။

(၇) အမျိုးသားသစ်တောကြီးပိုင်းတွင်ပါဝင်သော မြေကွက်များသည်ချင်းတောင်သူများထံမှနိုင်ငံတော်ပိုင်အဖြစ် သိမ်းယူထားသောမြေကွက်များပါဝင်သည်ကိုသိရှိပြီးသောအခါသုတေသနအဖွဲ့အစည်းသည် မြေကွက်များ ပြန်ပေးစေလိုသည့် မျှော်လင့်ချက်ဖြင့်ထိုကိစ္စကိုသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ တင်ပြရန်ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။

(၈) သုတေသနအဖွဲ့မှ ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်သောပါဝင်သည့်အဖွဲ့အစည်းများမှာချင်းတောင်သူများ၊ အမျိုးသားသစ်တောကြီးပိုင်းအာဏာပိုင်များနှင့်သစ်ထုတ်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီတို့သာဖြစ်သည်။

Answers:

1. *Participatory* process is lacking. From the outset, the research organization should have discussed with the elders what their concerns were about the issue. This discussion would have started the *actual* participatory process.
2. The disclosure of the names of poachers here is an ethical issue. All the stakeholders, including elders, should respect the confidentiality of informants and therefore not disclose the names of anyone even if the behaviour of this person is not appreciated.
3. Here also the process is non-participatory: the organization should have discussed with the elders the research findings and decided with the main stakeholders which findings were the most appropriate to communicate and how to communicate them. The issue may also be ethical: communicating **too** quickly on the issue of land confiscation may back-lash and eventually undermine the claims of Chin farmers.
4. Many more stakeholders should have been consulted during the research, among them: the Forest Department, local authorities, women, other user groups, etc.

အဖြေများ။

။

၁။ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုလုပ်ငန်းစဉ်မပါဝင်ပါ။ အစကတည်းကစတင်၍ သုတေသနအဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် ကိစ္စရပ်နှင့်ပတ်သက်သော လူကြီးသူမ၏ဆန္ဒကို ၎င်းတို့နှင့်အရင်ဆွေးနွေးတိုင်ပင်သင့်သည်။ ဤဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှုသည် တကယ်တမ်းပူးပေါင်းပါဝင်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်ကို အစပြုခဲ့သင့်သည်။

၂။ တရားမဝင်ခိုးယူထုတ်လုပ်သူများ၏နာမည်များအား ဖော်ထုတ်ခြင်းသည် ဤနေရာတွင် ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်ဖြစ်သည်။ လူကြီးသူမများအပါအဝင်အားလုံးသောပါဝင်ပတ်သက်သူများသည် သတင်းပေးသူများအား လှိုင့်ဝှက်ထားမှုဟူသည့်အချက်ကို လေးစားလိုက်နာသင့်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၏အပြုအမူသည် မကောင်းသည့် တိုင်အောင်အမည်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်းမပြုသင့်ပေ။

၃။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်တွင်လည်း ပူးပေါင်းပါဝင်မှုမရှိချေ။ အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် သုတေသနတွေ့ရှိချက်များကို လူကြီးသူမများနှင့် တိုင်ပင်သင့်ပြီး အဓိကပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများနှင့် အတူတကွမည်သည့်တွေ့ရှိချက်များကို တင်ပြရန်အသင့်လျော်ဆုံးဖြစ်မည်မည်ကဲ့သို့ တင်ပြမည်ကို ဆုံးဖြတ်ရမည်။ အဆိုပါကိစ္စရပ်သည် ကျင့်ဝတ်ပိုင်းနှင့်လည်း သက်ဆိုင်သည်။ နိုင်ငံတော်ပိုင်အဖြစ်သိမ်းယူသည့် မြေယာကိစ္စကို အလျင်စလိုတင်ပြပြောဆိုပါက ပြောင်းပြန်အကျိုးသက်ရောက်စေပြီး ချင်းတောင်သူများ၏ တင်ပြပြောဆိုမှုကို ပင်တဖြေးဖြေးနှင့်အင်အားယုတ်လျော့စေနိုင်သည်။

၄။ သုတေသနလုပ်စဉ်ကာလအတွင်း ပို၍များစွာသောပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများနှင့် တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းသင့်ပြီး ၎င်းတို့၌ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ ဒေသဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များ၊ အမျိုးသမီးအုပ်စုနှင့် အခြားအသုံးပြုသူများအုပ်စုစသည်ဖြင့် ပါဝင်သင့်သည်။

BASIC 12. RESEARCH AND ETHICS0

THE CHAPTER IS ABOUT:

- Understanding ethical issues of social research;
 - Learning the basic code of conduct and practice that social researchers must follow;
 - Understanding how ethics and politics may interact when conducting social research projects.
-

WHAT ARE ETHICAL AND POLITICAL ISSUES IN SOCIAL RESEARCH?

“Ethical” refers to a set of moral principles followed by a group or a profession specializing in a specific field. The well-known “Hippocratic oath” preventing members of the medical profession from disclosing any information about their patients is such a code of conduct. Ethics in social research hence designates *a code of conduct that researchers should always follow* when carrying out their research.

Example of ethical issues regarding informants:

Suppose a research is conducted on a PLHIV (People Living with HIV) community. Here follow three conducts and practices that do not follow ethical issues in social research. Any researcher should abstain to follow these types of conducts and practices.

- *A researcher pretends to be a PLHIV so as to become member of a Self-Help Group. In doing so, his/her intrusion into people’s lives under this pretense does not respect the moral conduct a researcher should observe.*
- *A researcher reports the list of interviewees to the local authorities. In doing so, people can be identified: this does not respect the right to anonymity any research on such sensitive issue has to respect.*
- *A researcher pretends to be a doctor so as to interview PLHIV more easily. In doing so, the researcher does not use any informed consent and the people interviewed are deceived.*

အခြေခံအဆင့် ၁၂. သုတေသနနှင့်ကျင့်ဝတ်

ဤအခန်းတွင်

- လူမှုသုတေသနနှင့်ပတ်သက်သောကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များအကြောင်းနားလည်စေရန်
- လူမှုသုတေသီများလိုက်နာရမည့်အလေ့အကျင့်များနှင့်အခြေခံကျင့်ထုံးများအကြောင်းသင်ယူလေ့လာနိုင်စေရန်
- လူမှုရေးသုတေသနစီမံကိန်းများလုပ်ဆောင်ရာတွင်ကျင့်ဝတ်နှင့်မူတိုင်းအပြန်အလှန်ပတ်သက်ဆက်စပ်ပုံအကြောင်းနားလည်နိုင်စေရန်တို့ပါဝင်ပါသည်။

လူမှုသုတေသနရှိကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့်မူပိုင်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်တို့မှာအဘယ်နည်း။

" ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ " ဟုဆိုရာ၌လုပ်ငန်းနယ်ပယ်တစ်ခုတွင်အထူးပြုသောကျွမ်းကျင်သူလူတစ်စု (သို့) ကျွမ်းကျင်သူတို့မှလိုက်နာကျင့်သုံးသောစာရိတ္တပိုင်းဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းဥပဒေသအစုဝေးတစ်ခုကိုဆိုလိုပါသည်။ အများသိသော Hippocratic oath " ဟစ်ပိုကရေတစ်ကျမ်းသစ္စာ " ဆေးလောကသားများအနေဖြင့်၎င်းတို့၏ လူနာများ ပတ်သက်သောသတင်းအချက်အလက်များကိုဖွင့်ချခြင်းမရှောင်ကြဉ်ရသည့်ကျင့်ထုံးတစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ သို့အတွက်လူမှုသုတေသန၏ကျင့်ဝတ်ဟုဆိုရာ၌သုတေသီများအနေဖြင့်သုတေသနလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်သည့်အခါ၌အမြဲလိုက်နာရမည့်ကျင့်ထုံးတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်သည်။

သတင်းပေးသူများနှင့်ပတ်သက်သောကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်ဥပမာ - HIV ပိုးကူးစက်ခံထားရသူများ PLHIV လူစုနှင့်ပတ်သက်သောသုတေသနတစ်ရပ်လုပ်ဆောင်သည်ဆိုပါစို့။ အောက်ဖော်ပြပါအပြုအမူနှင့် လုပ်ဆောင်ပုံသုံးရပ်မှာလူမှုသုတေသန၏ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကို စောင့်ထိန်းလိုက်နာခြင်းမရှိချေ။ မည်သည့်သုတေသီမဆိုအဆိုပါအပြုအမူနှင့်အကျင့်များမှ ရှောင်ရှားသင့်ပါသည်။

- သုတေသီတစ်ဦးသည်ကိုယ်ထူကိုယ်ထ ပြန်လည်ရောက်ရှိရန်အတွက် PLHIV တစ်ဦးဖြစ်ဟန်ဆောင်သည်။ ဤသို့ပြုလုပ်ခြင်းကဲ့သို့သောအယောင်ဆောင်၍လူများ၏ဘဝများကြားသို့ထိုးဖောက်ရန်အားထုတ်မှုသည်သုတေသီတစ်ဦးအနေဖြင့်လိုက်နာရမည့်ကျင့်ဝတ်များကို စောင့်ထိန်းခြင်းမရှိချေ။
- သုတေသီတစ်ဦးသည်ဒေသဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များထံအင်တာဗျူးလုပ်ငန်းသည်လူစာရင်းကိုတင်ပြလိုက်သည်။ ဤသို့လုပ်ဆောင်လိုက်ခြင်းဖြင့်အင်တာဗျူးတွင်ပါဝင်သူသည်လူစာရင်းကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်နိုင်သည်။ ယင်းသည် အကဲဆတ်၍ထိရလွယ်သောကိစ္စရပ်များတွင်သုတေသနကလေးငယ်အရမည်အမည်လျှို့ဝှက်မှုဆိုသည့်အခွင့်အရေးကို ချိုးဖောက်ရာရောက်သည်။
- PLHIV များကိုမိမိလူစာရင်းအင်တာဗျူးနှင့်ရန်သုတေသီတစ်ဦးသည်ဆရာဝန်တစ်ဦးအဖြစ်ဟန် ဆောင်သည်။ ဤသို့ပြုလုပ်ခြင်းသည်ပါဝင်သူများအားအသိပေး၍သဘောတူချက် တောင်းခံမှုမရှိခြင်း နှင့်အင်တာဗျူးအမေးအဖြေများအားလှည့်စားခြင်းဖြစ်သည်။

Besides the 'ethics' issue, the researcher's *objectivity* in conveying research findings and interpreting them is crucial. Social research should be devoid from opinionated comments made by the researcher.

Examples of ethical and political issues in social research:

- 1. The issues of the historical presence of Buddhist and Muslim communities in Rakhine State and their respective claims to historical legitimacy offer a good example of how individuals may conduct "research" through the lens of their own cultural values. As Buddhist researchers may see the conflict through the lens of Buddhism and Muslim researchers through the lens of Islam, many so-called "scientific publications" often take a one-sided approach. This one-sided approach seeks to justify the anteriority of settlement of one population before the other. In fact, what would be more constructive would be to offer a comprehensive historical approach based on sound evidence and giving space and voice to both communities. Personal views undermine scientific objectivity and as such constitute an important ethical problem in social research.*
- 2. A research project studying the impact of a development project concludes that the project will undermine the livelihood of the population located in the area under consideration. The researcher feels uncomfortable since the study is directly funded by the organization implementing the development project. He/she thinks it might be more appropriate to conceal some of the findings. This way, the organization in charge of the project will go ahead as expected. Hiding some of the findings in order to "please" the funder, however, is a serious ethical problem. No findings should be concealed. A good research should be able to remain independent and keep away from politics.*

ETHICAL CODE OF CONDUCT IN SOCIAL RESEARCH

Below are basic principles that researchers conducting social research should observe:

1. Voluntary Participation

Observing the rule of 'Voluntary Participation' entails the following:

- Informants must agree to disclose information about themselves;
- Informants must be able to provide informed consent (if requested);
- Researchers can assume that individual or group behaviour the researchers have observed in public settings may be freely reported as part of their findings without prior agreement from those concerned;
- Individuals contacted for research purposes after researchers have observed them in public settings must be informed they were observed in these settings.

ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်အပြင်သုတေသနတွေ့ရှိချက်များအားအနက်ဖွင့်ဆိုခြင်းနှင့် ပြန်လည်ဖောက်သည်ချခြင်းတို့၌ သုတေသီ၏ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျမှုမှာလည်းအလွန်အရေးကြီးပါသည်။လူမှုသုတေသနအနေဖြင့်သုတေသီ၏ကိုယ်ပိုင်ယူဆချက်များထင်မြင်ချက်ပေးခြင်းမှရှောင်ကြဉ်သင့်ပါသည်။

လူမှုသုတေသနရှိကျင့်ဝတ်နှင့်ပိုင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ၏ဥပမာများ
၁။
ရခိုင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိမွတ်စလင်လူထုနှင့်ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်လူထုတို့၏သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာတည်ရှိမှုကိစ္စရပ်များနှင့်၎င်းအုပ်စုများမှသမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာအထောက်အထားခိုင်လုံမှုနှင့်ပတ်သက်၍အသီးသီးတင်ပြတောင်းဆိုမှုများပြုလုပ်နေခြင်းသည်လူပုဂ္ဂိုလ်အသီးသီးသည်၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်ယဉ်ကျေးမှုတန်ဖိုးများ၏ရှုထောင့်များမှသုတေသနပြုလုပ်နိုင်ပုံကိုထင်ဟပ်စေသောဥပမာကောင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်သုတေသီများအနေဖြင့်အဆိုပါပဋိပက္ခအားဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အမြင်ရှုထောင့်မှသုံးသပ်ပြီးမွတ်စလင်သုတေသီများသည်အစွလာမိရှုထောင့်မှချဉ်းကပ်သောကြောင့် " သိပ္ပံနည်းကျပြုစုထုတ်ဝေမှုများ " ဟုခေါ်ဆိုနေကြသည့်ထုတ်ဝေမှုအများစုမှာဘက်တစ်ဘက်ကိုသာသုံးသပ်ချဉ်းကပ်နေကြခြင်းဖြစ်သည်။ဤသို့ဘက်တစ်ဘက်ကိုသာကြည့်၍လူအုပ်စုတစ်စုသည်အခြားလူအုပ်စုထက်အခြေချနေထိုင်မှုပိုမိုရေးကကျသည်ဟုပြဆိုနိုင်ရန်ကြိုးစားနေကြသည်။တကယ်တမ်းတွင်မူပိုမို၍အပြုသဘောဆောင်သည့်အနေအထားတစ်ရပ်မှာခိုင်လုံသည့်အထောက်အထားအပေါ်အခြေပြုသောအမျိုးမျိုးခြုံငုံပါဝင်သောသမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာချဉ်းကပ်မှုအားဖြင့်သော်လည်းကောင်းလူထုနှစ်ရပ်စလုံးအားပြောဆိုခွင့်ပြုကာနေရာပေးခြင်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်းပြုလုပ်သင့်သည်။ပုဂ္ဂလအမြင်များသည်သိပ္ပံနည်းကျဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျမှုကိုပျက်ယွင်းစေပီးဤသို့ဖြစ်ခြင်းသည်လူမှုသုတေသန၏ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။
၂။ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းတစ်ရပ်၏သက်ရောက်မှုအား လေ့လာမှု ပြုနေသောသုတေသနတစ်ရပ်သည်အဆိုပါစီမံကိန်းဧရိယာအတွင်းနေထိုင်ကြသည့်လူထု၏အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဘဝများအားစီမံကိန်းမည်သို့ထိခိုက်စေသည်ကိုလေ့လာသည်။ဤလေ့လာမှုသည်အဆိုပါဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းကိုအကောင်အထည် ဖော်လျက်ရှိသောအဖွဲ့အစည်းမှတိုက်ရိုက်ထောက်ပံ့ထားခြင်း ဖြစ်သောကြောင့်သုတေသီအနေဖြင့်စိတ်မသက်မသာဖြစ်ရသည်။
ယင်းသုတေသီအနေဖြင့်အချို့သောရာဇဝေတွေ့ရှိချက်များအားထိန်းချန်ထားလျှင်ပိုမိုသင့်တော်မည်ဟုထင်မြင်သည်။ဤနည်းဖြင့်စီမံကိန်းတာဝန်ရှိသောအဖွဲ့အစည်းသည်ယခင်မျှော်လင့်ထားသည့်အတိုင်းဆက်လက်လုပ်ကိုင်သွားမည်ဖြစ်သည်။သို့သော်ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့သူကျေနပ်စေရန်အတွက်အချို့သောတွေ့ရှိချက်များအားဖုံးကွယ်ထားခြင်းအလွန်ဆိုးရွားသောကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာပြဿနာရပ်ဖြစ်သည်။မည်သည့်တွေ့ရှိချက်ကိုမဆိုထိန်းချန်ထားခြင်းမပြုသင့်ပေ။သုတေသီကောင်းတစ်ယောက်အနေဖြင့်လွတ်လပ်စွာရပ်တည်နေသင့်ပီးနိုင်ငံရေးနှင့်ပိုင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များနှင့် ဝေးဝေးနေသင့်သည်။

လူမှုသုတေသနရှိကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကျင့်ထုံး

အာက်ဖော်ပြပါတို့မှာလူမှုသုတေသနလုပ်ဆောင်ကြသောသုတေသီများအနေဖြင့်စောင့်ထိန်းသင့်သည့်အခြေခံစည်းမျဉ်းများဖြစ်သည်။

၁။မိမိဆန္ဒအလျောက်ပါဝင်မှု

" မိမိဆန္ဒအလျောက်ပါဝင်မှု " ဆိုသည့်စည်းမျဉ်းကိုစောင့်ထိန်းလိုက်နာခြင်းဆိုသည်မှာအောက်ပါ အချက်များကိုအကျိုးဆက်သက်ရောက်စေပါသည်။

- သတင်းပေးသူများသည်၎င်းတို့နှင့်ပတ်သက်သောသတင်းအချက်အလက်များကိုထုတ်ဖော်ခွင့်ပြုရန်သဘောတူရမည်။
- သတင်းပေးသူများအနေဖြင့်သိရှိကြောင်းသဘောတူချက် (informed consent) ကိုတောင်းခံသည့်အခါပေးနိုင်ရမည်။
- လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး (သို့) လူတစ်စု၏လူများအကြား ပြုမူနေထိုင်ပြောဆိုပုံများနှင့်ပတ်သက်၍သုတေသီများ၏စောင့်ကြည့်လေ့လာထားမှုအားအဆိုပါသက်ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်မားထံမှတင်ကြိုခွင့်ပြုချက်တောင်းခံရန်မလိုဘဲသုတေသီများ၏ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များအဖြစ်လွတ်လပ်စွာအစီရင်ခံတင်ပြနိုင်ကြောင်းယူဆထားနိုင်ပါသည်။
- သုတေသနရည်ရွယ်ချက်အတွက်ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်သည့်လူပုဂ္ဂိုလ်များအားသုတေသီများအနေဖြင့်လူထုအကြားစောင့်ကြည့်လေ့လာမှုပြုခြင်းပြီးသည့်အခါ၎င်းတို့သည်ထိုသို့စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းခံရကြောင်းကိုအသိပေးရမည်။

In Western countries the notion of ‘informed consent’ often consists in a consent form signed by the informant. In Myanmar, however, signing a piece of paper may frighten informants. Whatever the researcher decides about using a consent form, the ethical principle for the researcher here is to: (1) openly state why the informant is being interviewed; and (2) obtain **verbally** or **in writing** the informant’s consent that will allow the researcher to collect personal information about the informant. Informed consent should at least contain:

- The purpose of study;
- The possibility of the informant to refusing to answer some questions or to stop the interview at any moment;
- That findings will be used for research purposes;
- The informant’s identity will not be disclosed (see below);
- The contact details of the researcher.

အနောက်နိုင်ငံများ၌ " သဘောတူစာချုပ် " ဟုဆိုသည့်အခါစာဖြင့်ချရေး၍သတင်းပေးသူမှလက်မှတ်ထိုးထားသော စာရွက်စာတမ်းဖြစ်လေ့ရှိသည်။ သို့သော်မြန်မာနိုင်ငံတွင်မူစာရွက်စာတမ်းတွင်လက်မှတ်ထိုးစေခြင်းသည်သတင်းပေးသူအား ခြောက်လှန့်စေနိုင်ပါသည်။ သဘောတူစာချုပ်သုံးမည်မသုံးမည်ကိုအဆုံးသတ်တွင်မည်သို့ပင်ဆုံးဖြတ်စေကာမူဤနေရာတွင် သုတေသီအနေဖြင့်လိုက်နာရမည့်ကျင့်ဝတ်စည်းမျဉ်းမှာ (၁) သတင်းပေးသူအားအဘယ်ကြောင့်အင်တာဗျူးလုပ်သည်ကို ပွင့်လင်းစွာပြောပြရန် (၂) သတင်းပေးသူ၏ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအချက်အလက်များကိုသုတေသီအနေဖြင့်စုဆောင်းကောက်ယူနိုင်ရန် အတွက်သတင်းပေးသူ၏သဘောတူညီချက်ကို နှုတ်အားဖြင့်လည်းကောင်း (သို့) စာအားဖြင့်လည်းကောင်း ရယူထားရန် လိုပါသည်။ သိရှိကြောင်းသဘောတူညီချက်တစ်ရပ်တွင်အနည်းဆုံးပါဝင်သင့်သည်များမှာ

- လေ့လာမှု၏ရည်ရွယ်ချက်
- သတင်းပေးသူအနေဖြင့်အချို့သောမေးခွန်းများကိုဖြေဆိုရန်ငြင်းပယ်နိုင်မှုနှင့်အချိန်မရွေးအင်တာဗျူးကိုအဆုံး သတ်လိုကအဆုံးသတ်နိုင်သည်ဆိုသည့်ဖြစ်ပေါ်နိုင်သောအခြေအနေအားအသိပေးခြင်း
- လေ့လာတွေ့ရှိချက်များအားသုတေသနရည်ရွယ်ချက်များအတွက်အသုံးပြုမည်ဟုဆိုခြင်း
- သတင်းပေးသူအကြောင်းကိုဖော်ထုတ်မည်မဟုတ်ဟုဆိုခြင်း (အောက်တွင်ကြည့်ပါ)
- သုတေသီနှင့်ပတ်သက်သောဆက်သွယ်ရန်လိပ်စာအတိအကျတို့ဖြစ်ပါသည်။

Example of a letter of consent:

Research Title: Nutrition for Urban Children under 5

Principal Investigator and Contact Information: [Here you write down the name of your supervisor or organization and contact information].

Researcher's Name: [Here you write down your name, organization/institution, and position/class year here].

Purpose of Your Study:

Example: I am a researcher belonging to _____ organization. In the context of this project, I am conducting a research project on nutrition, pregnancy, and breast-feeding practices and beliefs among urban communities in Myanmar. The purpose of the study is to improve nutrition and child-care practices for children under 5.

Procedures:

You will be asked to answer an interview about the above subject for an approximately 1 hour-long interview.

Confidentiality:

All the information you provide will be strictly confidential, and your name will not appear on the questionnaire. Instead, your questionnaire will contain an identification number that is known only by the principal investigator of this study. This identification number is used to locate the interview in time and space so we can come back to you if any additional information is needed.

Note About Voluntary Nature of Participation and Statement About Compensation:

Your participation is voluntary. You may refuse to participate or may end your participation at any time during the interview. While we cannot compensate you for your time, your participation will be invaluable to our project as we seek an understanding of nutrition, pregnancy, and breast-feeding practices and beliefs among urban communities in Myanmar.

Information About This Study:

You will have the opportunity to raise questions about this research by asking the interviewer or by contacting the organization. All inquiries are confidential.

Participant's Agreement Statement:

If you agree to participate in our study, we would appreciate that you sign your name and indicate the date at which this form was signed. Please kindly give this form back to us at the time of the interview.

I have read the information provided above. I voluntarily agree to participate in this study. After it is signed, I understand I will participate to an interview for the project on "Nutrition for Urban Children under 5".

Name

Date

Thank you,
Sincerely, _____

Your name goes here with your affiliation.

Your organization's name goes here with contact details.

သဘောတူညီချက်စာစောင်ဥပမာ

သုတေသနခေါင်းစဉ်။ အသက်ငါးနှစ်အောက် မြို့နေကလေးများ၏အာဟာရအခြေအနေ

အဓိကစုံစမ်းမေးမြန်းသူနှင့်ဆက်သွယ်ရန်သတင်းအချက်အလက်။ [ဤနေရာတွင်သင်၏အထက်လူကြီး(သို့)

အဖွဲ့အစည်းနှင့်ဆက်သွယ်ရန်သတင်းအချက်အလက်ကိုရေးပါ။]

သုတေသီ၏အမည်။ [ဤနေရာတွင်သင်၏အမည်၊အဖွဲ့အစည်းအသင်းအဖွဲ့ရာထူး (သို့) တက်ရောက်နေသည့်အတန်းတို့ကိုရေးပါ။]

သင့်လေ့လာမှု၏ရည်ရွယ်ချက်။ ဥပမာ - ကျွန်တော်/ ကျွန်မသည် _____ အဖွဲ့အစည်းမှသုတေသီတစ်ယောက်

ဖြစ်ပါသည်။ ယခုစီမံကိန်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြို့နေလူ့အဖွဲ့အစည်းအကြားအာဟာရပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မှုဆိုင်ရာ၊ နို့ချိုတိုက်ကျွေးမှုအမှုအကျင့်များနှင့်ယုံကြည်ထားမှုများအကြောင်းသုတေသန ပြုလုပ်နေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဤလေ့လာမှု၏ရည်ရွယ်ချက်မှာငါးနှစ်အောက်ကလေးပြုစုစောင့်ရှောက်မှုအလေ့အထနှင့်အာဟာရပိုင်းဆိုင်ရာတိုးတက်လာစေရန်ဖြစ်ပါသည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ။ ။ အထက်ဖော်ပြပါအကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်၍အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့်တစ်နာရီခန့်ကြာမြင့်မည့် အင်တာဗျူးအတွက် မေးခွန်းများဖြေဆိုရန်အမေးခံရမည်ဖြစ်ပါသည်။

လျှို့ဝှက်ထားမှု။ ။ သင်ထံမှရရှိသောသတင်းအချက်အလုံးအားတင်းကြပ်စွာလျှို့ဝှက်ထားရှိမည်ဖြစ်ပြီး မေးခွန်းလွှာပေါ်တွင်လည်းသင်၏အမည်ရှိမည်မဟုတ်ချေ။ ၎င်းအစားသင်၏မေးခွန်းလွှာပေါ်တွင်ဤလေ့လာမှု၏အဓိက စုံစမ်းမေးမြန်းသူသာလျှင်သိနိုင်သည့်အမှတ်အသားနံပါတ်သာလျှင်ပါရှိမည်ဖြစ်သည်။ ၎င်းအမှတ်အသားနံပါတ်သည် အင်တာဗျူးမေးမြန်းသည့်အချိန်နှင့် နေရာကိုအမှတ်အသား ပြုရန်အတွက်သာဖြစ်ပြီးအကယ်၍ထပ်ဆောင်း သတင်း အချက်အလက်များလိုအပ်ခဲ့ပါကသင့်ထံသို့ ပြန်လည်ရန်အတွက်သာဖြစ်သည်။

မိမိဆန္ဒအလျောက်ပါဝင်သည့်သဘောသဘာဝမှတ်ချက်နှင့်အခကြေးငွေပေးချေခြင်းဆိုင်ရာဖော်ပြချက်

သင်၏ပါဝင်မှုမှာသင်၏ဆန္ဒအလျောက်သာဖြစ်ပါသည်။ သင့်အနေဖြင့်ပူးပေါင်းပါဝင်ရန် ငြင်းဆိုနိုင်ပြီး အင်တာဗျူးလုပ်နေစဉ်အတောအတွင်းမည်သည့်အချိန်မဆိုသင်၏ပူးပေါင်းပါဝင်မှုအားရပ်စဲနိုင်ခွင့်ရှိပါသည်။ သင်၏အချိန် ပေးပါဝင်မှုအတွက်ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့်တစ်စုံတစ်ရာသောအခကြေးငွေပေးချေနိုင်သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြို့နေ လူတန်းစားများအကြားအာဟာရပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မှုဆိုင်ရာ၊ နို့ချိုတိုက်ကျွေးမှုအမှုအကျင့်များနှင့်ယုံကြည်ထားမှု တို့အကြောင်းနားလည်နိုင်ရန်ကြိုးစားသည့်ကျွန်ုပ်တို့၏စီမံကိန်းအတွက်သင်၏ပူးပေါင်းပါဝင်မှုသည်တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်ပါ။

ဤလေ့လာမှုနှင့်ပတ်သက်သောသတင်းအချက်အလက်။

ဤသုတေသနနှင့်ပတ်သက်၍သိလိုသည်များကိုမေးခွန်းထုတ်နိုင်သောအခွင့်အရေးရှိမည်ဖြစ်ပြီးတွေ့ဆုံမေးမြန်းသူအားပြန် လည်မေးမြန်းခြင်း(သို့) ကျွန်ုပ်တို့၏အဖွဲ့အစည်းအားဆက်သွယ်ခြင်းတို့ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ ဤသို့စုံစမ်းမေးမြန်းမှုများအား လုံးအားလျှို့ဝှက်ထားရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။

ပါဝင်ဖြေဆိုသူ၏သဘောတူညီမှုဆိုင်ရာဖော်ပြချက်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ လေ့လာမှုတွင်ပါဝင်၍သဘောတူပါကသင်၏အမည်အားလက်မှတ်ရေးထိုးရန် ဖောင်ပုံစံတွင် လက်မှတ်ထိုးသည့်ရက်စွဲကိုထည့်သွင်းဖော်ပြပါကကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့်များစွာ ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ ကျေးဇူးပြု၍အင်တာဗျူးမေးသည့်အချိန်၌ဖောင်ပုံစံစာရွက်အား ပြန်လည်ပေးစေလိုပါသည်။

ကျွန်ုပ်သည်အထက်တွင်ဖော်ပြပါရှိသောသတင်းအချက်အလက်များအားဖတ်ရှုပြီးဖြစ်ပါသည်။ ဤလေ့လာမှုတွင်ကျွန်ုပ် အနေဖြင့်လွတ်လပ်သည့်ဆန္ဒအလျောက်ပါဝင်ရန်သဘောတူပါသည်။ လက်မှတ်ရေးထိုးပေးပါက " အသက်ငါး နှစ် အောက်မြို့နေကလေးများ၏အာဟာရအခြေအနေ " စီမံကိန်းတွင်အင်တာဗျူးဖြေဆိုရန် ပူးပေါင်း ပါဝင် ရလိမ့် မည်ဖြစ် ကြောင်းသိရှိနားလည်ပါသည်။

_____	_____
အမည်	ရက်စွဲ
_____	_____
ကျေးဇူးတင်စွာဖြင့်	
_____	_____
သင်၏အမည်နှင့်သင်ပါဝင်သောအဖွဲ့အစည်း	သင့်အဖွဲ့အစည်းအမည်နှင့်ဆက်သွယ်ရန်လိပ်စာအသေးစိတ်

2. No Harm to Subjects

Observing the rule of ‘No Harm to Subjects’ entails the following:

- Subjects must be free from serious physical or emotional harm and any harm that the researcher thinks might impede the good conduct of the interview;
- Subjects must be informed of the manifest content of the information they will be asked to reveal about themselves;
- It is permissible to deceive subjects, as long as the deception *cannot be* anticipated to create physical or emotional harm.

3. Anonymity

Observing the rule of ‘Anonymity’ entails the following:

- Both the researcher and the public cannot identify the subject;
- Anonymity often is not required during data collection, but sometimes is preferred;
- Typically, personal details that might help identify a person must be removed from the data after collection is complete;
- The exception would be for studies collecting data over long periods, such as the UNDP household survey conducted each year for an update on household livelihood.

4. Confidentiality

Observing the rule of ‘Confidentiality’ entails the following:

- The public cannot identify the subject.
- Confidentiality is nearly always required.

Notice the difference between ‘Anonymity’ and ‘Confidentiality’:
Anonymity means that *the informant cannot be identified*, while confidentiality means that *only the researcher(s) can identify the informant*.

5. No Deception

Observing the rule of ‘No Deception’ means that the researcher has to let the research participants know the true purpose of the research at one point before the research is finalized.

- In most cases, the rule of ‘No Deception’ will be observed before collecting data: before interviewing, before conducting a survey, a case study, a PAR, the researcher will inform the participants of the true purpose of the research.
- In very rare cases, the rule of ‘No Deception’ will be observed after collecting data and before doing the reporting: at this stage only, the researcher will inform the participants of the full research purpose.

၂။ ပါဝင်သူများအား အန္တရာယ်မရှိစေမှ။

" ပါဝင်သူများအား အန္တရာယ်မရှိစေရ " ဟူသောစည်းမျဉ်းကို လိုက်နာခြင်းဆိုသည်မှာ အောက်ပါအချက်များကို အကျိုးဆက်သက်ရောက်စေပါသည်။

- ပါဝင်သူများအနေဖြင့် ဆိုးရွားပြင်းထန် သောရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဘေးအန္တရာယ်၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဘေးအန္တရာယ်တို့နှင့် တကွအင်တာဗျူးကို ကောင်းမွန်စွာလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အဟန့်အတား ဖြစ်စေမည်ဟု သုတေသီမှထင် သည့်မည်သည့်ဘေးအန္တရာယ်မှမဆိုကင်းလွတ်ရမည်။
- ပါဝင်သူများထံမှ ၎င်းတို့နှင့်ပတ်သတ်သောသတင်းအချက်အလက်များတောင်းခံယူသည့်အခါထိုအချက်အလက်တို့၏ရှင်းလင်းသောအဓိပ္ပါယ်ရင်ကိုအသိပေးသိရှိစေရမည်။
- ပါဝင်သူများအား ပရိယာယ်သုံးလိုပါက ၎င်းပရိယာယ်သည် ပါဝင်သူများအား ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ (သို့) စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အန္တရာယ်မရှိစေပါက သုံးနိုင်ပါသည်။

၃။ အမည်မဖော်မှု

"အမည်မဖော်မှု" ဆိုသည်မှာ စည်းမျဉ်းကို လိုက်နာခြင်းဆိုသည်မှာ အောက်ပါအချက်များအကျိုးဆက်သက်ရောက်စေပါသည်။

- ပါဝင်ပတ်သက်သူအား သုတေသီရေး၊ အများပြည်သူပီပီထုတ်နိုင်ခြင်းမရှိစေရ။
- ဒေတာကောက်ယူသည့်အဆင့်တွင် "အမည်မဖော်မှု" ဆိုသည်မှာ လိုအပ်လေ့မရှိ သော်လည်း တစ်ခါတစ်ရံမူလိုအပ်နိုင်ပါသည်။
- အများအားဖြင့် ဒေတာကောက်ယူခြင်းအဆင့်ပြီးသည့်အခါမည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်းဖော်ထုတ်သိရှိစေနိုင်သည်ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအချက်အလက်များကို ဖယ်ရှားပစ်ရမည်။
- အိမ်ထောင်စုများအသက်မွေးဝမ်းကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ နောက်ဆုံးသတင်းအချက်အလက်များရရှိ၍ နှစ်စဉ်ကောက်ယူသည့် UNDP ၏ အိမ်ထောင်စုစစ်တမ်းကဲ့သို့ သောကာလကြာမြင့်စွာကောက်ယူသည့်လေ့လာမှုမျိုးများကို မူချွင်းချက်အဖြစ်မှတ်ယူရပါမည်။

၄။ လျှို့ဝှက်ထားမှု

"လျှို့ဝှက်ထားမှု" စည်းမျဉ်းတို့ လိုက်နာခြင်းဆိုသည်မှာ အောက်ပါအချက်များအကျိုးဆက်သက်ရောက်စေပါသည်။

- အများ ပြည်သူအနေဖြင့် ပါဝင်ပတ်သက်သူအား သိနိုင်စွမ်းမရှိ
- "လျှို့ဝှက်ထားမှုမှာ အခြေတမ်းလိုလိုအပ်ပါသည်။"

"အမည်မဖော်မှု" နှင့် "လျှို့ဝှက်ထားမှု" တို့ အကြားကွဲပြားမှုကို သတိပြုမှတ်သားရန်မှာ "အမည်မဖော်မှု" ဆိုသည်မှာ "သတင်းပေးသူကိုမည်သူမှ သိရှိဖော်ထုတ်နိုင်ခြင်းမရှိမှု" ဖြစ်ပြီး လျှို့ဝှက်ထားမှုသည် "သတင်းပေးသူများ သုတေသီ (များ) သာလျှင် သိရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။"

၅။ လှည့်ဖြားမှုမရှိခြင်း

လှည့်ဖြားမှုမရှိခြင်းဆိုသည်မှာ စည်းမျဉ်းကို စောင့်ထိန်းလိုက်နာခြင်းဆိုသည်မှာ သုတေသနအဆုံးမသတ်မှီအချိန်အတွင်း သုတေသန၏ရည်ရွယ်ချက်အမှန်ကို သုတေသီမှ သုတေသနတွင် ပါဝင်သူများအား ပေးသိခြင်းဖြစ်သည်။

- ကိစ္စရပ်တော်တော်များများ၌ "လှည့်ဖြားမှုမရှိခြင်း" ဆိုသည်မှာ စည်းမျဉ်းကို စောင့်ထိန်းသည် ဆိုသည်မှာ ဒေတာအချက်အလက်များမကောက်မီ (အင်တာဗျူးမတိုင်မီ၊ ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှု၊ PAR ၊ စစ်တမ်းမကောက်ယူမီတို့၌) သုတေသီသည် သုတေသနတွင် ပါဝင်သူများအား သုတေသန၏ရည်ရွယ်ချက်အမှန်ကို အသိပေးလေ့ရှိသည်။
- ရှားပါး ဖြစ်ရပ်များတွင် "လှည့်ဖြားမှုမရှိခြင်း" ဆိုသည်မှာ စည်းမျဉ်းကို စောင့်ထိန်းရာ၌ ဒေတာ ကောက်ယူအပြီး အစီရင်ခံစာရေးသားမီ အချိန်၌ သာလျှင် သုတေသီသည် သုတေသနတွင် ပါဝင်သူများအား သုတေသန၏ ရည်ရွယ်ချက်အပြည့်အစုံကို အသိပေးခြင်း ဖြစ်သည်။

CAN A 100% ETHICAL RESEARCH EXIST?

In very rare cases, applying the five rules previously mentioned cannot be fully done. For certain research topics, it can be important for researchers to conceal their identity to subjects.

Example:

A research project addresses the question of 'Human Trafficking'. The strict observance of the 'No Deception' rule means that the researcher must at all times identify himself/herself as a researcher. However, because of the sensitivity of the research topic, the researcher will probably have benefit in concealing his/her real identity while collecting information.

Conducting this research under one's real identity might be risky for the researcher and the persons who participate in the research.

As a matter of fact, a research project that is 100% ethical may be hard to implement. Nevertheless, it is the researcher's responsibility to ensure that his/her research follows research ethics *as much as possible*. The following are questions that may help the researcher evaluate ethical issues linked to his/her research:

- How will you explain the purpose of the inquiry and methods to be used in ways that are accurate and understandable to those whose research is concerned with?
- Why should informants participate in your project?
- In what ways, if any, will conducting this research put people at risk? (psychological, legal, political, becoming ostracized by others?)
- Can you make sure that promises of confidentiality will be fully honored?
- What kind of informed consent, if any, is necessary for mutual protection?
- Who will have access to the data? For what purposes?
- How will you and your respondent(s) likely be affected by conducting this research?
- Who will be the researcher's counselor on matters of ethics during the study?
- What ethical framework and philosophy informs your work and ensures respect and sensitivity for those you study, beyond whatever may be required by law?

POLITICAL ISSUES IN SOCIAL RESEARCH

While ethics refer to formal codes of conduct for social research, *there are no formal codes of acceptable political conduct*. Indeed, there is no notion of political conduct that is agreed by the majority of researchers.

For example, doing research on Buddhism in Myanmar may have a political dimension, especially because of the conflicts that have arisen since 2012 between Muslim and Buddhist communities. Whether it is appropriate to study religion in such a context remains a personal choice made by the researcher.

ရာနှုန်းပြည့်ကျင့်ဝတ်လိုက်နာသည့်သူတေသနမှူးရှိနိုင်ပါသလား ?

အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သောစည်းမျဉ်းငါးရပ်ကဲ့သို့ % လိုက်နာနိုင်သည်မှာရှားပါသည်။အချို့သောသူတေသန အကြောင်းအရာများတွင်သူတေသီများသည်၎င်းတို့ မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်းပါဝင်သူများအားအသိမပေးဘဲထိန်းချုပ်ရန် အရေးကြီးပါသည်။

*ဥပမာ။ လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သက်၍သူတေသနပရောဂျက်တစ်ခုဆိုပါစို့။
"လူညှို့ဖြားမှုမရှိခြင်း"ဆိုသည့်စည်းမျဉ်းအားတင်းတင်းကြပ်ကြပ်လိုက်နာရန်မှာသူတေသီအနေဖြင့်၎င်းသည်သူတေသနသ မားတစ်ဦး ဖြစ် ကြောင်းအချိန်တိုင်း၌ ဖော်ပြနိုင်ရမည်။သို့ ရာတွင်ယခုသူတေသနအကြောင်းအရာသည်အထိအရှုမခံသော ကြောင့်သတင်းအချက်အလက်များစုဆောင်းသည့်အခါတွင်သူ၏ဇာတိရုပ်အမှန်ကိုထိန်းချုပ်ထား ခြင်းသည်သူတေသနသမားအတွက်အကျိုးများ စေပါသည်။
ဤကဲ့သို့သောသူတေသနမှူးကိုမိမိ၏ဇာတိရုပ်အမှန်ဖြင့်ဆောင်ရွက်ပါကသူတေသီနှင့်တစ်ကွသူတေသနတွင်ပါဝင်သူများ အတွက်ပါအန္တရာယ်များနိုင်ပါသည်။*

လက်တွေ့တွင်မူရာနှုန်းပြည့်ကျင့်ဝတ်လိုက်နာသည့်သူတေသနမှူးကိုအကောင်အထည်ဖော်ရန်အတော်ခဲယဉ်းပါသည်။သို့ သော်ငြားလည်းသူတေသနတစ်ရပ်သည်သူတေသနဆိုင်ရာကျင့်ဝတ်များအားတတ်နိုင်သမျှလိုက်နာရန်မှာသူတေသီ၏ တာဝန်ပင်ဖြစ်သည်။ဤ နေရာမှစ၍ အောက်တွင်ဖော်ပြထား သော မေးခွန်းအချို့မှာသူတေသီအား၎င်း၏သူတေသနနှင့် ပတ်သတ်သောကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကိုအကဲဖြတ်နိုင်စေရန်အထောက်အကူ ပြုပါသည်။

- သူတေသနတွင်ပါဝင်ပတ်သက်သူများအားစုံစမ်းမေးမြန်းရခြင်းရည်ရွယ်ချက်နှင့်အသုံးပြုမည်နည်းလမ်းများ အကြောင်းတိတိကျကျနှင့်နားလည်လွယ်စေရန်သင်မည်သို့ ရှင်းပြမည်နည်း။
- သတင်းပေးသူများကသင်၏စီမံကိန်းတွင်အဘယ်ကြောင့်ပါဝင်သင့်သနည်း။
- အကယ်၍ရှိခဲ့ပါကမည်ကဲ့သို့သောနည်းလမ်းများကသူတေသနလုပ်ခြင်း ကြောင့်လူအများကို အန္တရာယ်ရှိ စေသနည်း။ (စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ဥပဒေရေးရာ၊နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာနှင့်လူအခြားလူများမှပိုင်းပယ်ထားမှုစသည့် အန္တရာယ်များ)
- လျှို့ဝှက်ထားမှုနှင့်ပတ်သက်သောကတိကဝတ်များအားအပြည့်အဝလေးစားလိုက်နာမှုရှိနိုင်ပါသလား။
- အကယ်၍လိုအပ်ပါကအပြန်အလှန်ကာကွယ်မှုပေးနိုင်ရန်အတွက်မည်ကဲ့သို့ သော "သိရှိကြောင်း သဘောတူချက်"မျိုးလိုအပ်လိမ့်မည်နည်း။
- ဒေတာအချက်အလက်များကိုမည်သူတို့ ရယူပိုင်ခွင့်ရှိသနည်း။မည်သည့်ရည်ရွယ်ချက်များအတွက်နည်း။
- ဤသူတေသနကိုလုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့်သင်နှင့်သင်၏ ဖြေဆိုသူ (များ) အားမည်ကဲ့သို့ သောအကျိုး သက်ရောက်မှုများရှိနိုင်သနည်း။
- လေ့လာမှုပြုစဉ်အတောအတွင်းကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်၍သူတေသီ၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်မှာ မည်သူဖြစ်လိမ့်မည်နည်း။
- ဥပဒေကြောင်းအရလိုအပ်ချက်အပြင်မည်သည့်ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာမူဘောင်နှင့်ဒဿနပိုင်းဆိုင်ရာတို့ သည်သင် ၏အလုပ်အားလုံး ဆော်မှု ပေး၍သင်လေ့လာမှုပြုနေသောသူတို့ အားသိမြင်ပိုင်းခြားနားလည်မှု လေးစားသမှု ရှိစေရန်မည်သို့ သေချာမှုရှိစေသနည်း။

လူမှုသူတေသန၏ပိုင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ

လူမှုသူတေသနကျင့်ဝတ်ဆိုသည်မှာသမရိုးကျလိုက်နာရမည့်ကျင့်ထုံးကိုဆိုလိုခြင်းဖြစ်သော်လည်းပိုင်းဆိုင်ရာဆောင်ရွက်မှု၌သမရိုးကျလိုက်နာကျင့်ထုံးဟူ၍မရှိချေ။လက်တွေ့တွင်သူတေသီအများစုကြီးမှသဘောတူညီစွာလက်ခံထားသောမူပိုင်းဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဟူ၍မရှိချေ။

ဥပမာအား ဖြင့် - မြန်မာနိုင်ငံတွင်ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့်ပတ်သက်၍ ပြုလုပ်သောသူတေသန၌နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာရှုထောင့် တစ်ရပ်ပါဝင်ပေသည်။အထူးသဖြင့်၂၀၁၂ကတည်းက ဖြစ်ပွားခဲ့သောမွတ်စလင်အချို့နှင့်ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အချို့အကြား ဖြစ်ပွားခဲ့သောပဋိပက္ခ ကြောင့် ဖြစ်သည်။ဤကဲ့သို့ သောအခြေအနေမျိုး၌ဘာသာရေးနှင့်ပတ်သက်၍ လေ့လာမှုပြုရန် သင့်လျော်မှုရှိမရှိမှာသူတေသီ၏ကိုယ်ပိုင်ပုဂ္ဂလ ရွေးချယ်မှုတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်သည်။

The second difference between ethics and politics in social research is that *ethics of social research deal mostly with the methods employed while political issues tend to center on the substance and use of research.*

For example, conducting a research project on slums and squatters in urban Yangon may raise ethical and political issues:

- From an ethical perspective, a study on illegal squatters in Yangon area might be instrumental in bringing local political leaders to think that squatters have to be evicted from these areas if the slums are clearly described and located in the research report. The researchers in charge might go around this ethical issue by reporting about these squatters without precisely designating their location or by reporting about them at the township level, an administrative level large enough that squatters will unlikely feel the threat of eviction.
- A research project investigates life in squatters' settlements. Researchers conducting the investigation have to think about the risks their research might pose for the squatters. It might be possible that their research be misused by local authorities to justify the squatters' eviction, which was not the intended effect of the research.

Social research in relation to contested social issues cannot remain strictly neutral and objective. Taking again the example of Buddhist and Muslim relations in Myanmar, one could say that International scholars animated by politically-correct views are likely to undertake research supporting the idea that both communities ought to live together for their own well-being (social, economical, etc.). However, *if* a research with *solid methodological standing* were to support the idea that segregation of communities would eventually be more beneficial for everyone, it would raise political concerns about the existing conflict in Rakhine State. The study could be used by outside parties for fueling further antagonism between these communities.

Therefore, it is useful to remember that:

1. Science is not untouched by politics;
2. Science does proceed in the midst of political controversy and hostility;
3. An awareness of ideological considerations enriches the study and practice of social research methods.

Whereas researchers should not let their own values interfere with the quality and honesty of the research, this does not mean that researchers cannot or should not participate in public debates.

လူမှုသုတေသနကျင့်ဝတ်နှင့်မူတို အကြားဒုတိယကျားခြားချက်တစ်ရပ်မှာ လူမှုသုတေသန၏ကျင့်ဝတ်သည် အသုံးပြုသော နည်းလမ်းများနှင့်အဓိကပတ်သက်ပြီးမူပိုင်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များမှာ သုတေသနတွင်ပါဝင်သည့်အကြောင်းအရာနှင့် သုတေသနအားအသုံးပြုပုံတို့ နှင့်ပို၍သက်ဆိုင်ပါသည်။

ဥပမာအားဖြင့် - ရန်ကုန်မြို့၊ ပြင်ပကျေးကျေးနေထိုင်သူများနှင့်မြို့နေဆင်းရဲသားများနှင့်ပတ်သက်သော သုတေသနတစ်ရပ် လုပ်ဆောင်ရာ၌ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့်မူပိုင်ဆိုင်ရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်တို့ ပေါ်ပေါက်နိုင်ပါသည်။

- ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာရှုထောင့်တစ်ရပ်အရ ရန်ကုန်ဧရိယာအတွင်းရှိတရားမဝင်ကျူးကျော်နေထိုင်သူများနှင့် ပတ်သက်သော လေ့လာမှုတစ်ရပ်သည် သုတေသနအစီရင်ခံစာ၌ ဖြန့်ဖြူး နေဆင်းရဲသားများ အကြောင်း ရှင်းလင်းစွာနေရာနှင့်တကွဖော်ပြပါရှိကအဆိုပါလေ့လာမှုသည်လည်းဒေသဆိုင်ရာနိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ အနေဖြင့်ကျူးကျော်သူများအား၎င်းတို့ နေထိုင်ရာဧရိယာများမှနှင့်ထုတ်နိုင်စေရန်ထောက်အကူဖြစ်သွားစေ နိုင်သည်။ တာဝန်ခံသုတေသီများအနေဖြင့်ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်အားရှောင်ရှားနိုင်ရန်ကျူးကျော်နေ ထိုင်သူများ၏နေရာများအားအစီရင်ခံစာ၌အသေးစိတ်ဖော်ပြခြင်းမပြုခြင်းသို့မဟုတ်မြို့နယ်အဆင့်အလိုက်သာ ဖော်ပြခြင်းကျူးကျော်သူများသည်ဖယ်ရှားခံရခြင်းဆိုသည်ခြိမ်းခြောက်မှုကိုမစိုးရိမ်ရသည့်ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်မှု အဆင့်၌ဖော်ပြခြင်းတို့ဖြင့်ရှောင်လွှဲနိုင်ပါသည်။
- သုတေသနတစ်ရပ်သည်တရားမဝင်ကျူးကျော်အခြေချနေထိုင်သူများ၏ဘဝကိုစုံစမ်းလေ့လာသည်။ ဤစူးစမ်းလေ့ လာမှုအားပြုလုပ်သောသုတေသီများအနေဖြင့်၎င်းတို့၏သုတေသနသည်ကျူးကျော်နေထိုင်သူများအတွက် အန္တရာယ်ကျရောက်စေနိုင်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ကြိုတင်စဉ်းစားထားသင့်သည်။ သုတေသနမှရရှိသည့်ရလဒ်များသည် အချက်မဟုတ်သောဤသုတေသနအားဒေသဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များမှကျူးကျော်သူများကိုဖယ်ရှားပစ်ရန် အတွက်အလွဲအသုံးပြုနိုင်သည့်အချက်မျိုးလည်းဖြစ်နိုင်သည်။

လူမှုရေးကိစ္စရပ်များအားဖက်ပြိုင်၍ဆက်စပ်ပြုလုပ်ရသောလူမှုသုတေသနအနေဖြင့်ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျမှုနှင့်ဘက်လိုက်မှုမရှိခြင်းတို့ ကိုတင်းတင်းကြပ်ကြပ်မပြုလုပ်နိုင်ပေ။ မြန်မာနိုင်ငံရှိမြို့တစ်လင်နှင့်ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ၏ဆက်ဆံရေးဥပမာကိုဖန်ပြန်လည် ကြည့်ရှုပါကနိုင်ငံရေးအရမှန်ကန်သောအမြင်များလှုံ့ဆော်မှုရှိသောနိုင်ငံတကာပညာရှင်များသည်အုပ်စုနှစ်ဘက်စလုံး အနေ ဖြင့်၎င်းတို့၏ (လူမှုရေးစီးပွားရေးစသည်) ကိုယ်ပိုင်အကျိုးစီးပွားတို့အတွက်အတူယှဉ်တွဲ နေထိုင်သင့်သည်ဟူ သော အိုင်ဒီယာအချက်အလက်ကိုအထောက်အပံ့ပြုသည့်သုတေသနတို့ပြုလုပ်နိုင်သည်ဟုဆိုကောင်းဆိုနိုင်ပါသည်။ သို့သော်အကယ်၍ခိုင်လုံသောသုတေသနနည်းလမ်းအပေါ် အခြေပြုသည့်သုတေသနတစ်ရပ်ကအဆိုပါအုပ်စုများအနေ ဖြင့်သီးသန့်စီခြားနေထိုင်ခြင်းဖြင့်လူတိုင်းအတွက်အကျိုးရှိစေနိုင်သည်ဟူသောအိုင်ဒီယာအချက်ကိုအထောက်အပံ့ဖြစ်စေပါ ကရခိုင်ပြည်နယ်အတွင်းလက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသောပဋိပက္ခနှင့်နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာပတ်သက်ဆက်နွယ်မှုကိုဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။ ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများသည်အုပ်စုနှစ်ရကြားရန်ဘက်ဖြစ်ခြင်းကိုမီးထိုးလှုံ့ဆော်မှုပြုရန်အတွက်ဤလေ့လာမှုကိုအသုံးပြုနိုင်ပါ သည်။

ထို့ကြောင့်သတိပြုမှတ်သားသင့်သည်မှာ -

- ၁။ သိပ္ပံပညာသည်နိုင်ငံရေးနှင့်ပတ်သက်မှုမရှိသည်မဟုတ်ပါ။
- ၂။ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာအငြင်းပွားမှုနှင့်ရန်လိုမှန်းတီးမှုများအကြား၌လည်းသိပ္ပံပညာကိုဆောက်ရွက်ရလေ့ရှိပါသည်။
- ၃။ အယူဝါဒဆိုင်ရာစဉ်းစားစရာအချက်များကိုသတိမူခြင်းဖြင့်လူမှုသုတေသနနည်းလမ်းများကျင့်သုံးမှုနှင့် လေ့လာမှုတို့အားပိုမို ကောင်းမွန်ကြွယ်ဝစေပါသည်။

သုတေသီများအနေဖြင့်၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်တန်ဖိုးအမြင်များကို၎င်းတို့လုပ်ဆောင်သည့်သုတေသနအရည်အသွေးနှင့်ရိုး သားမှုများနှင့်မရောယှက်သင့်ဟုဆိုသော်လည်းသုတေသီများသည်အများ ပြည်သူဆိုင်ရာအတွေးအမြင်အား ပြိုင်မှုများ ဆွေးနွေးငြင်းခုံမှုများ၌ပါဝင်မလာသင့် (သို့) မပါဝင်နိုင်ပါဟုဆိုလိုသည်မဟုတ်ပါ။

RESPONSIBILITIES AND ETHICS OF THE SOCIAL SCIENTIST

Once collected, the data must be interpreted. At this stage, researchers have responsibilities that could be summarized as: *researchers must be honest about their findings and their research.*

The following are five important rules that researchers, beginners as well as confirmed ones, should follow:

- Reporting of all the findings: the researcher will refrain from concealing findings;
- Credit for findings: when findings are not the researcher's own, the credit should be given to the person to whom the findings are attributed;
- No plagiarism: a researcher cannot use someone else's words or thoughts as though they were his/her own. This constitutes intellectual theft. When a researcher uses the words or thoughts that are not his/her own, he has to be clear about who expressed these words or thoughts;
- Scientific adequacy: researcher must be able to explain how the research can potentially contribute to a field of knowledge.
- Research design must account for or avoid biases in:
 - Participant selection
 - Data collection
 - Data analysis
 - Data interpretation

Other ethical considerations for researchers concern the notion of integrity. Any researcher should commit to:

- ✓ The advancement of knowledge
- ✓ The pursuit and protection of truth
- ✓ The promotion of rigorous scientific methods
- ✓ The defense of honesty

WHO TAKES CARE OF ETHICS IN RESEARCH?

In foreign countries, most institutions as well as international agencies have an Ethical Review Committee (ERC), principally those working on health-related issues: WHO, PSI,...

Two websites useful for ethical and independent review services:

www.eandireview.com; <http://www2.asanet.org/taskforce/Ethics/>

လူမှုရေးသိပ္ပံပညာရှင်များ၏ကျင့်ဝတ်များနှင့်တာဝန်ယူမှုများ

ဒေတာအချက်အလက်များကောက်ယူပြီးစီးသည်နှင့်တပြိုင်နက်အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူဖွင့်ဆိုမှုပြုလုပ်ရမည်။ ဤအဆင့်တွင် သုတေသီ၏ဝတ္တရားများအားကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြရပါက " သုတေသီများသည်၎င်းတို့၏သုတေသနနှင့်လေ့လာ တွေ့ရှိချက်များနှင့်ပတ်သတ်၍ ရိုးသားမှုရှိရမည်။ " ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ဤတွင်အငယ်တန်းသုတေသီလက်သစ်များ ဖြစ်စေပါရင့်အတွေ့အကြုံရှိသူများ ဖြစ်စေလိုက်နာသင့်သည့်အရေးကြီးသော စည်းမျဉ်းဥပဒေသဝါးချက်မှာ -

- တွေ့ရှိသမျှအရာအားလုံးအားအစီရင်ခံခြင်း။ ။တွေ့ရှိမှုတစ်ချို့တစ်လေအားထိန်းချုပ်ထားခြင်းမှ ရှောင်ကြည်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။
- တွေ့ရှိချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ သက်ဆိုင်ရာမူပိုင်ရှင်ကိုအသိပေးဖော်ပြခြင်း။ ။ လေ့လာတွေ့ရှိမှုများသည် သုတေသီ၏ကိုယ်ပိုင်မဟုတ်ပါက ထိုလေ့လာတွေ့ရှိမှုများနှင့်သက်ဆိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်ကိုအမှတ်အသား ပြုဖော်ပြရန်။
- မူပိုင်ခွင့်ဖော်ပြချက်ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်လေဟန်မလုပ်ခြင်း။ ။ သုတေသီတစ်ဦးအနေဖြင့်အခြားတစ်ယောက်၏ စကားလုံးများ (သို့မဟုတ်) အတွေးအခေါ်များကိုသူ၏ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်လေဟန်မလုပ်ရ။ ဤသို့ကိုယ်ပိုင်ဖြစ် လေဟန်လုပ်ခြင်းသည်ဉာဏ်ပိုင်းဆိုင်ရာခိုးယူ (ချိုးဖောက်) မှုဖြစ်သည်။ တပါးသူ၏ စာလုံးများ၊ အတွေးများကိုအသုံးပြုသည့်အခါမည်သူမည်ဝါ၏ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်ကြောင်းရှင်းလင်းစွာဖော်ပြရမည်။
- သိပ္ပံနည်းကျအရည်အချင်းရှိမှု။ ။ သုတေသီအနေဖြင့်၎င်း၏သုတေသနသည်သက်ဆိုင်ရာ နယ်ပယ်နှင့် ပတ်သက်၍အသိပညာတိုးပွားစေရန်အကျိုးပြုနိုင်သည့်အခြေအနေရှိကြောင်းကိုရှင်းပြနိုင်ရမည်။
- သုတေသနဒီဇိုင်းသည်အောက်ပါတို့နှင့်ပတ်သက်၍တာဝန်ယူခြင်း (သို့မဟုတ်) ဘက်လိုက်မှုများအား ရှောင်ကြည်ခြင်း
 - ပါဝင်သူများအား ရွေးချယ်ခြင်း
 - ဒေတာအချက်အလက်ကောက်ယူခြင်း
 - ဒေတာအချက်အလက်များစိစစ်မှုပြုခြင်း
 - ဒေတာအချက်အလက်များအားအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုခြင်း

သုတေသီများအတွက်ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအခြားသောစဉ်းစားသင့်သည့်အချက်မှာ၎င်းတို့၏ရိုးသားဖြောင့်မတ်ခြင်းပင်ဖြစ် သည်။ မည်သည့်သုတေသီမဆိုအောက်ပါတို့အားတာဝန်ခံသင့်ပါသည်။

- ✓ အသိပညာတိုးတက်ပြန့်ပွားရေး
- ✓ အမှန်တရားအားလိုက်နာခြင်းနှင့်ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းခြင်း
- ✓ သိပ္ပံနည်းကျနည်းလမ်းများတစ်သဖွယ်မတိမ်းမလိက်နာရေးအတွက်ဆောင်ရွက်မြှင့်တင်ခြင်း
- ✓ ရိုးသားမှုအားကာကွယ်မှုပြုခြင်း

သုတေသနပိုင်းဆိုင်ရာကျင့်ဝတ်များကိုမည်သို့ကြီးကြပ်သနည်း။

နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များ၌နိုင်ငံတကာအေဂျင်စီများနှင့်အဖွဲ့အစည်းအတော်များများတွင်ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လေ့လာ သုံးသပ်ရေးကော်မတီ Ethical Review Committee (ERC) တရပ်ရှိကြသည်။ အထူးသဖြင့်ကျန်းမာရေး ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာများတွင်လုပ်ကိုင်နေသူများ- WHO, PSI အစရှိသဖြင့်။

အချို့ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာများသည်ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာသီးခြားလွတ်လပ် သောသုံးသပ်ရေးဝန်ဆောင်မှုများနှင့်ပတ်သက်၍ အသုံးဝင်သည် - www.eardireview.com; <http://www2.asanet.org/taskforce/Ethics>

TO SUM UP, THE MAIN POINTS TO REMEMBER ABOUT THIS CHAPTER ARE:

- Social research always raises ethical and political concerns;
- Ethics in social research designates *a code of conduct that researchers should always follow* when conducting their research;
- Researchers must be honest about their research;
- Ethics of social research deal mostly with methods used for conducting research while political issues tend to center on the substance and use of research;
- No social research is untouched by politics.

Exercise 1: Each of the following practices refers to a specific ethical rule. Please associate each of these practices to one of these ethical rules.

1. Recording a person without telling him/her that the interview is being recorded.
2. Copy/paste part of a document in a report without quoting the original.
3. Giving to official authorities a list of interviewees.
4. State something even if the research findings show the opposite.
5. Gaining access to disabled people by pretending you can cure them.
6. Hitting children to study the impact of violence on their behaviour.

Answers:

1. Informed consent
2. Plagiarism
3. Confidentiality
4. Honesty in findings
5. Deception
6. Harm to subjects

Exercise 2: Answer the questions

1. Can a research project be fully ethical?
2. Can researchers be fully objective in their research?
3. Are researchers affected by political and social issues?
4. Can researchers participate in debates on social and political issues?

Answers:

1. Yes but with great difficulty
2. No as researchers are also human beings
3. Yes, necessarily
4. Yes if they think that their research has something to tell about these issues

အနှစ်ချုပ်ရလျှင်အခန်းတွင်ပါဝင်သောမှတ်သားရန်အဓိကအချက်များမှာ

- လူမှုသုတေသနသည်အမြဲလိုလိုပင်ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့်မူပိုင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကို ပေါ်ပေါက်စေပါသည်။
- လူမှုသုတေသနရှိကျင့်ဝတ်ဆိုသည်မှာ သုတေသီများအနေဖြင့်၎င်းတို့၏သုတေသနများဆောင်ရွက်ရာတွင်အမြဲတမ်းလိုက်နာသင့်သောကျင့်ဝတ်တစ်ရပ်ကိုညွှန်းဆိုခြင်းဖြစ်သည်။\
- သုတေသီများအနေဖြင့်၎င်းတို့၏သုတေသနနှင့်ပတ်သတ်၍ရိုးသားမှုရှိရမည်
- လူမှုသုတေသန၏ကျင့်ဝတ်သည်သုတေသနဆောင်ရွက်ရာတွင်အသုံးပြုသောနည်းလမ်းများနှင့်အဓိကပတ်သက်ပြီးမူပိုင်းဆိုင်ရာ (သို့) နိုင်ငံရေးပိုင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များသည်သုတေသနတွင်ပါဝင်သော အကြောင်းအရာနှင့် သုတေသနအားအသုံးပြုပုံတို့ အပေါ် ပို၍အဓိကထားပါသည်။
- နိုင်ငံရေးနှင့်မပတ်သတ်သည့်လူမှုသုတေသနဟူ၍မရှိပါ။

လေ့ကျင့်ခန်း (၁) အောက်ဖော်ပြပါအပြုအမူတစ်ခုစီတို့သည်ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းတစ်ခုခုနှင့်သက်ဆိုင်ပါသည်။ ကျေးဇူး ပြု၍၎င်းအပြုအမူတစ်ခုစီအားသက်ဆိုင်ရာကျင့်ဝတ်စည်းမျဉ်းတို့နှင့်တွဲဖက် ပေးပါ။

၁။ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအားအင်တာဗျူးသည့်အခါ၌အသံဖမ်းထားသည်ကိုအသိမပေးဘဲအသံဖမ်းယူမှုပြုခြင်း။

၂။ မူရင်းဇစ်မြစ်ကိုမဖော်ပြဘဲစာရွက်စာတမ်းတစ်စောင်၏တစ်စိတ်တစ်ဒေသကိုအစီရင်ခံစာ၌တိုက်ရိုက်ကူးယူဖော်ပြအသုံးပြုခြင်း။

၃။ အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူများစာရင်းအားဌာနဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များအားပေးခြင်း။

၄။ သုတေသနတွေ့ရှိချက်များကဆန့်ကျင်ဘက်ကိုဖော်ပြနေသော်လည်းအခြားအကြောင်းအရာတစ်ခုအားလွဲ၍ဖော်ပြခြင်း

၅။ မသန်စွမ်းသူများနှင့်ပတ်သက်ရင်းနှီးမှုရရှိနိုင်စေရန်အတွက်၎င်းတို့အားကုသပေးနိုင်သည်ဟုဟန်ဆောင်ခြင်း

၆။ အကြမ်းဖက်မှုသည်ကလေးများ၏အပြုအမူအပေါ် သက်ရောက်မှုအားလေ့လာနိုင်ရန်အတွက်ကလေးငယ်များရိုက်ခြင်း

အဖြေများ။

- ၁။ အသိပေးသဘောတူညီချက်
- ၂။ စာပေမူပိုင်ခွင့်ချိုးဖောက်ခြင်း
- ၃။ လျှို့ဝှက်ထားမှု
- ၄။ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များနှင့်ပတ်သတ်၍ရိုးသားမှု
- ၅။ လှည့်ဖြားမှု
- ၆။ ပါဝင်သူများအားထိခိုက်နာကျင်စေမှု (အန္တရာယ်ဖြစ်စေမှု)

လေ့ကျင့်ခန်း (၂) မေးခွန်းများအားဖြေဆိုပါ။

- ၁။ သုတေသနတစ်ရပ်သည်အပြည့်အဝကျင့်ဝတ်လိုက်နာမှုရှိနိုင်ပါသလား ?
- ၂။ သုတေသီများသည်၎င်းတို့၏သုတေသန၌မေ့မိဌာန်ကျမှုအပြည့်အဝရှိနိုင်ပါသလား။
- ၃။ သုတေသီများအားနိုင်ငံရေးပိုင်းဆိုင်ရာနှင့်လူမှုရေးပိုင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကသက်ရောက်ရှိပါသလား?
- ၄။ သုတေသီများသည်အများ ပြည်သူဆိုင်ရာအတွေးအမြင်အားပြိုင်မှုများ (ဆွေးနွေး ငြင်းခုံမှုများ) ၌ပါဝင်နိုင်သလား?

အဖြေများ။

- ၁။ ရှိနိုင်ပါသည်သို့သော်အတော်ပင်ခက်ခဲပါသည်။
- ၂။ မရှိနိုင်ပါ။ သုတေသီများသည်လည်းလူသားများပင်ဖြစ်သောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။
- ၃။ မလွဲမရှောင်သာပါပင်ဖြစ်ပါသည်။
- ၄။ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ အကယ်၍၎င်းတို့၏သုတေသနသည်အဆိုပါကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်၍တစ်စုံတစ်ရာပြောဆိုစရာရှိသည်ဟုထင်ပါက

INTERMEDIATE 13. RESEARCH AND PROJECT DESIGN

THE CHAPTER IS ABOUT:

- The steps followed for designing a research project, especially in relation to time and various types of restrictions;
- The design of a Logical Framework used for implementing, monitoring, and evaluating a project.

Chapter 1 started with an introduction of how to define a research problem. It drew attention to two preliminary steps: (1) drawing a ‘problem tree’ about the problem investigated; and (2) answering the ‘What, Who, Why, Where, and How?’ questions. For implementing projects addressing social problems, more steps are needed. This means that the researchers have to design the research project. For researchers that already have research experience, the phase of research design means to select the most appropriate research methods relative to the research topic and to plan the research project according to: (1) time constraints; (2) the human and financial resources available; and (3) the physical and administrative limitations of the context.

The first part of the Chapter expands on what was explained in Chapter 1. It gives further guidance on how to design research projects which address social problems. The resulting design represents a reference tool which the research team consults throughout the research process and includes in the final project report.

The second part of the Chapter is focused on the design of project management with explanations given about a Logical Framework. A Logical Framework is an important reference tool used for project design and its different steps: research design, implementation and monitoring of the project, and evaluation of the project. It is used mostly for livelihood and public health projects. It is important to note that projects focusing on social research only do not have to produce Logical Frameworks.

RESEARCH DESIGN IN RELATION TO TIME

Three types of research design can be distinguished in relation to time:

- A ***longitudinal study*** is about data collected at different points in time. The longitudinal study allows the research team to assess how changes occur through time.

Example

*The Manpower Statistics Division at the Ministry of Labour, Employment, and Social Security has been collecting data about the unemployment and employment rates in Myanmar since 1997. The data compiled throughout the years since 1997 constitute an example of a ***longitudinal study***.*

အလယ်အလတ်အဆင့် ၁၃ - သုတေသနနှင့်စီမံကိန်းပုံစံ

ဤအခန်းတွင်

- သုတေသနစီမံကိန်းပုံစံချမှတ်ရာတွင်လိုက်နာရမည့်အဆင့်များ၊အထူးသဖြင့်အချိန်အကန့်အသတ်နှင့်အခြားခြားသောကန့်သတ်ချက်များနှင့်သက်ဆိုင်သောအဆင့်များ၊
- စီမံကိန်းတစ်ခုအားအကောင်အထည်ဖော်ရန်၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာရန်နှင့်အကဲဖြတ်ရန်အသုံးပြုသော ယုတ္တိဗေဒမူဘောင်တစ်ခု၏ပုံစံတို့ကိုတင်ပြထားပါသည်။

အခန်း (၁) တွင်သုတေသနပြုသောနာရီအားဖွင့်ဆိုပုံနှင့်စတင်ထားသည်။ဤတွင်ပဏာမခြေလှမ်းနှစ်ရပ်ကိုအသားပေးဖော်ပြရန်လိုအပ်လာသည်။၎င်းတို့မှာ (၁) လေ့လာဆဲ ပြဿနာရပ်နှင့်ပတ်သက်ပြီး 'ပြဿနာဖော်ပြခြင်း' ဆွဲသားရန် (၂) 'ဘယ်အရာ၊ဘယ်သူ့အဘယ်ကြောင့်၊ဘယ်နေရာ၊နှင့်ဘယ်လို' မေးခွန်းများကို ဖြေဆိုခြင်းတို့ ဖြစ်ကြသည်။လူမှုပြဿနာများကိုဖြေရှင်းရန်စီမံကိန်းများချမှတ်အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက်မူ၎င်းထက်ပိုမိုသောအဆင့်များလိုအပ်သည်။ဆိုလိုသည်မှာသုတေသီများအနေဖြင့်သုတေသနပုံစံချမှတ်ရန်လိုအပ်သည်။သုတေသနလုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံရှိနှင့်ပြီးသားသုတေသီများအတွက်မူသုတေသနပုံစံအဆင့်ဟူသည်သုတေသနအကြောင်းအရာနှင့်ချိန်ထိုးပြီးအသင့်တော်ဆုံးသုတေသနနည်းလမ်း ရွေးချယ်ခြင်းဖြစ်သည်။(၁) အချိန်ကာလချိန်ဆချက် (၂) ရရှိနိုင်မည့်လူအင်အား ငွေအင်အား (၃) လုပ်ငန်းဆိုင်ရာရုပ်ဝတ္ထုပိုင်းနှင့်စံမီခန့်ခွဲမှုပိုင်းကန့်သတ်ချက်များနှင့်စပ်လျဉ်းပြီးစီစဉ်ရေးဆွဲခြင်းဖြစ်သည်။

ဤအခန်း၏ ပထမပိုင်းသည်အခန်း (၁) တွင်ရှင်းလင်းထားပြီးသားကိုချဲ့ထွင်တင်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ လူမှုပြဿနာများအားဖြေရှင်းမည့် သုတေသနစီမံကိန်းများကိုမည်သို့ပုံစံချမှတ်ရမည်ကိုကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လမ်းကြောင်းပေးထားသည်။ရလဒ်အနေနှင့်ထွက်ပေါ်လာသောပုံစံသည်သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်တလျှောက်လုံးအဆုံးသတ်အစီရင်ခံစာထွက်ပေါ်လာသည်အထိသုတေသနအဖွဲ့မှချိန်ကိုက်လုပ်ဆောင်ရမည့်လမ်းညွှန်ချက်ဖြစ်သည်။

ဒုတိယပိုင်းတွင်စီမံကိန်းပုံစံအားယုတ္တိဗေဒမူဘောင်နှင့်ပတ်သက်သောရှင်းလင်းဖွင့်ဆိုချက်နှင့်အတူအသားပေး ဖော်ပြထားပါသည်။ယုတ္တိဗေဒမူဘောင်သည်စီမံကိန်းပုံစံနှင့်၎င်းစီမံကိန်းပုံစံ၏အဆင့်များဖြစ်ကြသည့်သုတေသနပုံစံ၊စီမံကိန်းအကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရေးနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာရေး၊စီမံကိန်းအကဲဖြတ်ရေးအဆင့်တို့တွင်အသုံးပြုမည့်အရေးကြီးသောလက်နက်ကိရိယာတစ်ခုဖြစ်သည်။၎င်းအားအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုစီမံကိန်းများတွင်အများအားဖြင့်အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။လူမှုသုတေသနအသားပေးစီမံကိန်းများသာယုတ္တိဗေဒမူဘောင်တစ်ရပ်ဆွဲသားရန်မလိုအပ်သည်ကိုသတိပြုရန်အရေးကြီးသည်။

သုတေသနပုံစံနှင့်အချိန်ဆက်နွယ်ချက်

အချိန်နှင့်စပ်လျဉ်း၍သုတေသနသုံးမျိုးသုံးစားကို အောက်တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

- ရှေ့ညီလေ့လာချက်ဟူသည်ကာလအပိုင်းအခြားအလိုက်ကောက်ယူထားသောအချက်အလက်များဖြစ်သည်။ရှေ့ညီလေ့လာချက်ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့်အချိန်ကာလအလိုက် ပြောင်းလဲမှုများမည်သို့မည်ပုံဖြစ်ပွားခဲ့သည်ကို သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့် လေ့လာဆန်းစစ်၍ရနိုင်သည်။

Example

အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာန၊လူမှုဖူလုံရေးနှင့်အလုပ်အကိုင်ရရှိရေးရှိလူစွမ်းအားအရင်းမြစ်စာရင်းအင်းဌာနခွဲသည်မြန်မာနိုင်ငံရှိအလုပ်အကိုင်ရရှိမှုနှင့် အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းအား ၁၉၉၇ ခုနှစ်ကတည်းက စတင်၍ စာရင်းကောက်ယူခဲ့သည်။အဆိုပါ ၁၉၉၇ ခုနှစ်ကတည်းက စတင်၍ စာရင်းပြုစုမှုသည် ရှေ့ညီလေ့လာချက်ပုံစံတစ်ခုဖြစ်သည်။

- A **cross-sectional study** collects data over a short period of time and often has large samples.

Example

*The 2014 Census implemented by the Myanmar Government is a type of cross-sectional study because it surveys all the population of the country at one point in time and asks this population information about their family and profession. This is a case of a **cross-sectional study**.*

- A **case study** is about studying one case (an individual, a group, an organisation) within its social context at one period of time, even if that one time spans months or years (see Chapter on ‘Case Study’ for further details).

Example

*Mon State experiences specific types of labour migrations: many Mon people leave for Thailand in search of a job there. While Mon people leave Myanmar, many migrants from Upper Myanmar make their way down to Lower Myanmar and Mon State. This situation seems quite specific and merits the development of a **case study** on labour migration in Mon State. Whatever the time spent on this study (it could range from few months to more than one year), this may be called a case study.*

Depending on the nature of the project, the availability of data, and the human and financial capacity, the research team may choose to follow one or the other type of research designs.

Option A:

If the research team can obtain government statistics produced in the past for the research topic under study, it can be relevant for the research team to update the government data. At the beginning of research, the research team undertakes a first survey that will expand the knowledge about the topic of research and therefore updates the data. The research team can also undertake a second survey one or two years after the beginning of the project. In this case, the research team has chosen a **longitudinal study**.

Option B:

For this option, the questions of the location of the project and the range of issues addressed by the research project are more important matters. If the authorities or the human resources and financial capacity allow the research team to conduct the project in various towns, townships, states, and divisions of Myanmar, but only once, and the research topic can be addressed in its various aspects and root causes, the research team can conduct a **cross-sectional study**.

- ရှောင်တခင်လေ့လာချက်သည်ကာလတိုအတွင်းအချက်အလက်ကောက်ယူမှုပြုလုပ်ပြီးများသောအားဖြင့်နမူနာ မြောက်မြားစွာကောက်ယူလေ့ရှိသည်။

Example

မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရမှ ကောက်ခံသော ၂၀၁၄ သန်းခေါင်စာရင်းကောက်ခံမှုသည် ရှောင်တခင်လေ့လာမှု အမျိုးအစားတစ်ခုဖြစ်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းစစ်တမ်းကောက်ယူမှုသည် နိုင်ငံ့လူဦးရေတစ်ရပ်လုံး၏ မိသားစုနှင့် အသက်မွေးမှု အချက်အလက်များအား တစ်ပြိုင်နက်တည်း မေးမြန်းရယူခဲ့သည့်အတွက်ပင်ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ ရှောင်တခင်စစ်တမ်းကောက်ယူမှု အမျိုးအစားတစ်ခုဖြစ်သည်။

- ဖြစ်စဉ်လေ့လာချက်သည်ဖြစ်စဉ်တစ်ခု (လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်အုပ်စုတစ်စုအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်) အား၎င်း၏လူမှုရေးအနေအထားတစ်ရပ်အတွင်းတစ်ကြိမ်တစ်ခါတည်းလေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။ (ဖြစ်စဉ်လေ့လာချက်နှင့် ပတ်သက်ပြီးအသေးစိတ်ကိုအခန်း၄တွင်ကြည့်ပါ။)

Example

မွန်ပြည်နယ်တွင် ထူးခြားသော ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်မှု အမျိုးအစားများကို လေ့လာနိုင်သည်။ မွန်လူမျိုးမြောက်မြားစွာသည် အလုပ်အကိုင်ရာဇဝင်ရန် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ သွားရောက်လေ့ရှိကြသည်။ မွန်လူမျိုးများ မြန်မာနိုင်ငံမှ ထွက်ခွာကြသည့်နည်းတူ အထက်မြန်မာနိုင်ငံမှ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများသည် အောက်မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မွန်ပြည်နယ်တို့သို့ ရောက်ရှိလာကြသည်။ ၎င်းအနေအထားသည် အလွန်တရာထူးခြားလှပြီး မွန်ပြည်နယ်တွင်း ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်မှု ဖြစ်စဉ်လေ့လာချက် တိုးတက်ရေးအတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေသည်။ သို့သော်လည်း အဆိုပါ လေ့လာချက်အတွက် ရင်းနှီးရမည့် အချိန်ကာလသည် (လအနည်းငယ်မှ တစ်နှစ်ကျော်အထိ ကြာနိုင်ပြီး) ၎င်းအား ဖြစ်စဉ်လေ့လာချက်ဟု ခေါ်သည်။

စီမံကိန်းသဘောသဘာဝ၊အချက်အလက်ရရှိနိုင်မှုနှင့်လူအင်အားငွေအင်အားတို့အပေါ် မူတည်၍သုတေသနအဖွဲ့သည်တစ် စုံတစ်ရပ်သောသုတေသနပုံစံကို ရွေးချယ်နိုင်သည်။

ရွေးချယ်မှု (က)

အကယ်၍ လေ့လာမည့်သုတေသနခေါင်းစဉ်အတွက်ယခင်ကအစိုးရထုတ်ပြန်ခဲ့ဖူးသောစာရင်းအင်းအချက်အလက်များကို သုတေသနအဖွဲ့အနေနှင့်ရယူနိုင်ပါက၎င်းအဖွဲ့အနေဖြင့်အဆိုပါအစိုးရအချက်အလက်များကိုအသစ်ဖြည့်စွက်ပေးရန်နှင့် လျော်ပါးလိမ့်မည်။သုတေသနစတင်ခါစတွင် ကောက်ယူသောပထမဆုံးစစ်တမ်းသည်သုတေသနခေါင်းစဉ်နှင့်စပ်ဆက် သောအသိပညာကိုချဲ့ထွင်ပေးမည် ဖြစ်သောကြောင့်အချက်အလက်များကိုပါသစ်လွင်စေသည်။ဤ တွင်သုတေသနအဖွဲ့ သည်ရေရှည်လေ့လာနည်းအား ရွေးချယ်သင့်သည်။

ရွေးချယ်မှု (ခ)

ဤတွင်သုတေသနစီမံကိန်းကိုမည်သည့်နေရာတွင်လုပ်ဆောင်မည်၊မည်သည့်ပြဿနာမျိုးကိုကိုင်တွယ်မည့်စသည့်မေးခွန်း များကသာပိုမိုအရေးကြီးတော့သည်။အာဏာပိုင်များ၏ခွင့်ပြုချက်နှင့်လူအင်အားငွေအင်အားသတ်မှတ်ချက်တို့ကြောင့် သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့် မြို့ရွာဒေသများစွာတို့တွင်တစ်ကြိမ်တစ်ခါတည်းသာအလုပ်လုပ်နိုင်လျှင် သော်လည်းကောင်း၊ သုတေသနခေါင်းစဉ်အနေနှင့်လည်း ပြဿနာရှုထောင့်ပေါင်းစုံနှင့်အကြောင်းရင်းခံမြောက်မြားစွာအား ဖော်ထုတ် နိုင်လျှင်သော်လည်းကောင်းအဖွဲ့အနေနှင့်ရှောင်တခင်လေ့လာနည်းအားအသုံးပြုသင့်သည်။

Option C:

Whether existing data for the topic of research selected are available or not does not matter for this option. For this option, the questions of the location of the project's implementation and the range of issues addressed are more important matters. If the research team can conduct the research in only one place, one township, or one state/division but only over successive periods of time, then it might be appropriate for the research team to conduct a **case study**.

RESEARCH PROCESS

Once a problem tree is drawn and the type of research (longitudinal, cross-sectional, or case study) decided, the research team needs to address further issues.

At this stage, it is important to give an overview of these different issues and how they are addressed before research is conducted.

- **Clarification:** while drawing the problem tree, the research team has to be clear about the meaning of the problem or issue addressed by the project.

Example

If a research team investigates 'land security' in Myanmar, all team members may not know what 'land security' is or members may have different views of what it means. The research team should discuss and agree on a definition of 'land security' by using a dictionary and/or the internet. The final definition of the term should be included in all reports produced by the research team. This definition serves as a reference throughout the project.

- **Implementation:** after drawing the problem tree, the research team discusses which research methods are the most appropriate for the problem addressed and which approach (qualitative and quantitative) is most appropriate to choose relative to the time and other general constraints. The team may decide to use both. Whatever the decision, the research team discusses how the problem or issue can be reduced to one or two variables. This means that the team identifies the aspects of the problem which are the most relevant to measure in order to have a better understanding of the problem under study. These aspects are the variables of the research: measuring them and identifying the nature of the link between the variables will be the main task of the project.

ရွေးချယ်မှု (၈)

ဤနေရာတွင် ရွေးချယ်ထားသောသုတေသနခေါင်းစဉ်အတွက်ရှိရင်းစွဲအချက်အလက်များရနိုင်ခြင်းမရနိုင်ခြင်းသည် အရေးကြီးပါ။မည် သည့်နေရာတွင်စီမံကိန်းကိုအကောင်အထည်ဖော်မည်၊မည်သည့်ကိစ္စရပ်များကိုကိုင်တွယ်မည်စသော မေးခွန်းများကသာ ပိုအရေးကြီးတော့သည်။အကယ်၍သာသုတေသနအဖွဲ့သည် နေရာတစ်နေရာတည်း၊ မြို့နယ်တစ်ခုတည်း၊ သို့မဟုတ် ပြည်နယ်/တိုင်းတစ်ခုတည်းတွင်စဉ်ဆက်မပြတ်သုတေသနပြုလုပ်နိုင်သည်ဆိုပါက၎င်းအနေဖြင့် **ဖြစ်စဉ်လေ့လာနည်း**ကို အသုံးပြုသင့်ပါသည်။

သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်

ပြဿနာဖော်ပြရေးသားဆွဲသားပြီးစီးပြီးသုတေသနအမျိုးအစားလည်း (ရေရှည်၊ ရှောင်တခင်း၊သို့မဟုတ် ဖြစ်စဉ်) သတ်မှတ် ပြီးပြီဆိုပါကသုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့်အခြားသောကိစ္စရပ်များကိုဆက်လက်ကိုင်တွယ်ရမည်။ ဤအဆင့်တွင်မူအဆိုပါကိစ္စရပ်များအား ယေဘုယျကျကျဖော်ပြရန်နှင့်သုတေသနမပြုမီ၎င်းတို့အားမည်သို့မည် ပုံကိုင်တွယ်ရန်ကိုသာအရေးတကြီး ဖော်ပြထားပါသည်။

• **ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းခြင်း -**

ပြဿနာဖော်ပြရေးသားရာတွင်သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့်စီမံကိန်းကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းမည့် ပြဿနာ (သို့) ကိစ္စရပ်များကိုရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိမြင်နေရန်လိုအပ်သည်။

Example

သုတေသနအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ 'မြေယာလုံခြုံရေး' အကြောင်းကို စူးစမ်းလေ့လာသည်ဆိုပါစို့။ အဖွဲ့ဝင်များအားလုံးအနေဖြင့် 'မြေယာလုံခြုံရေး' ကို နားမလည်နိုင်သလို တစ်ဦးချင်းစီအနေဖြင့်လည်း ၎င်းတို့လိုရင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး သဘောပေါက်ပုံနားလည်ပုံ ကွဲခြားနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် သုတေသနအဖွဲ့ဝင်များသည် အဘိဓါန် နှင့်/သို့မဟုတ် အင်တာနက်ကို အသုံးပြုပြီး 'မြေယာလုံခြုံရေး' ဟူသော ဝေါဟာရ အနက်ကို ဆွေးနွေးပြီး ဘုံသဘောတူညီချက် ရယူသင့်သည်။ နောက်ဆုံးရရှိလာသော အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်ကို သုတေသနအဖွဲ့မှ ထုတ်ဝေသမျှ အစီရင်ခံစာအားလုံးတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြသင့်သည်။ အဆိုပါ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်သည် စီမံကိန်းတစ်ခုလုံးတွင် မှီငြမ်းကိုးကားစရာ ဖြစ်စေရမည်။

• **လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း -**

ပြဿနာဖော်ပြရေးသားပြီးသည်နှင့်သုတေသနအဖွဲ့သည်ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းမည့် ပြဿနာအတွက် မည်သည့်နည်းလမ်းသည်အသင့်တော်ဆုံး ဖြစ်သနည်းဆိုသောအချက်ကို ဆွေးနွေးရမည်။အချိန်နှင့် အခြား သောကန့်သတ်ချက်ဘောင်များကိုလိုက်၍အရည်အသွေးနှင့်အရေအတွက်နည်းများအနက်မည်သည့်နည်းလမ်း အကောင်းဆုံးဖြစ်မည်ကိုလည်း ဆွေးနွေးရမည်။အဖွဲ့အနေဖြင့်နစ်နည်းစလုံးအသုံးပြုလိုကလည်း အသုံး ပြုနိုင်သည်။နည်းနာနိဿယနှင့်ပတ်သက်ပြီးမည်သို့ပင်ဆုံးဖြတ်ရွေးချယ်စေကာမူ ပြဿနာ (သို့) ကိစ္စရပ်အား ကိန်းရှင်တစ်ခု (သို့) နှစ်ခု ဖြစ်အောင်မည်သို့ပြုလုပ်မည်ကိုအဖွဲ့တွင်းဆွေးနွေးတိုင်ပင်ရမည်။ လေ့လာဆဲ ပြဿနာကိုပိုမိုနားလည်နိုင်စေရန် ပြဿနာ၏မည်သည့်မျက်နှာစာကို လေ့လာမည်နည်းဟူသောအချက်ကို အဖွဲ့အနေနှင့် ဖော်ထုတ်ရမည်။အဆိုပါမျက်နှာစာများမှာသုတေသန၏ကိန်းရှင်များပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းကိန်းရှင်များအားတိုင်းတာခြင်းနှင့်၎င်းတို့အကြားဆက်နွယ်မှုကိုရှာဖွေခြင်းမှာစီမံကိန်း၏အဓိကလုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်သည်။

Example

If a research team investigates the 'discriminations against people living with HIV' (PLHIV), the team discusses the different ways discrimination can be assessed: there are the discriminations that PLHIV think they face ('perceived discrimination') and there are also real discriminations that PLHIV face. Discriminations can also be psychological, physical, sexual, etc. These different types of discrimination are considered by the research team for designing the research. Then the team has to choose which research methods will be the most appropriate, relative to the topic, time and general constraints. In-depth interviews (qualitative research) may be appropriate to understand PLHIV's perceptions of discriminations. Meanwhile, survey questionnaire (quantitative research) may be appropriate to understand the general population's views on discriminations.

- **Population and Sampling:** the research team discusses the types of population targeted by the project and a sampling method. One important question here is the selection of the 'unit of measurement': which unit of measurement is the most appropriate for measuring the variable under study? Is it an individual, household, or a group of people? Whatever the answer, the following question may be: what profile of individual/household/group of persons is selected by the research team select that makes it relevant to collect data about? Relatedly to the question is how many of these 'units' are going to be measured to ensure that the research is valid. Answering this question about the number of units is concerned with the sample and the sampling method used for this research.
- **Choice of Research Methods:** a combination of qualitative and quantitative research methods is usually recommended. But depending on the research topic, the scale of the project, the human and financial capacity, and other criteria, one or the other type of research methods may have to be emphasized.

Example

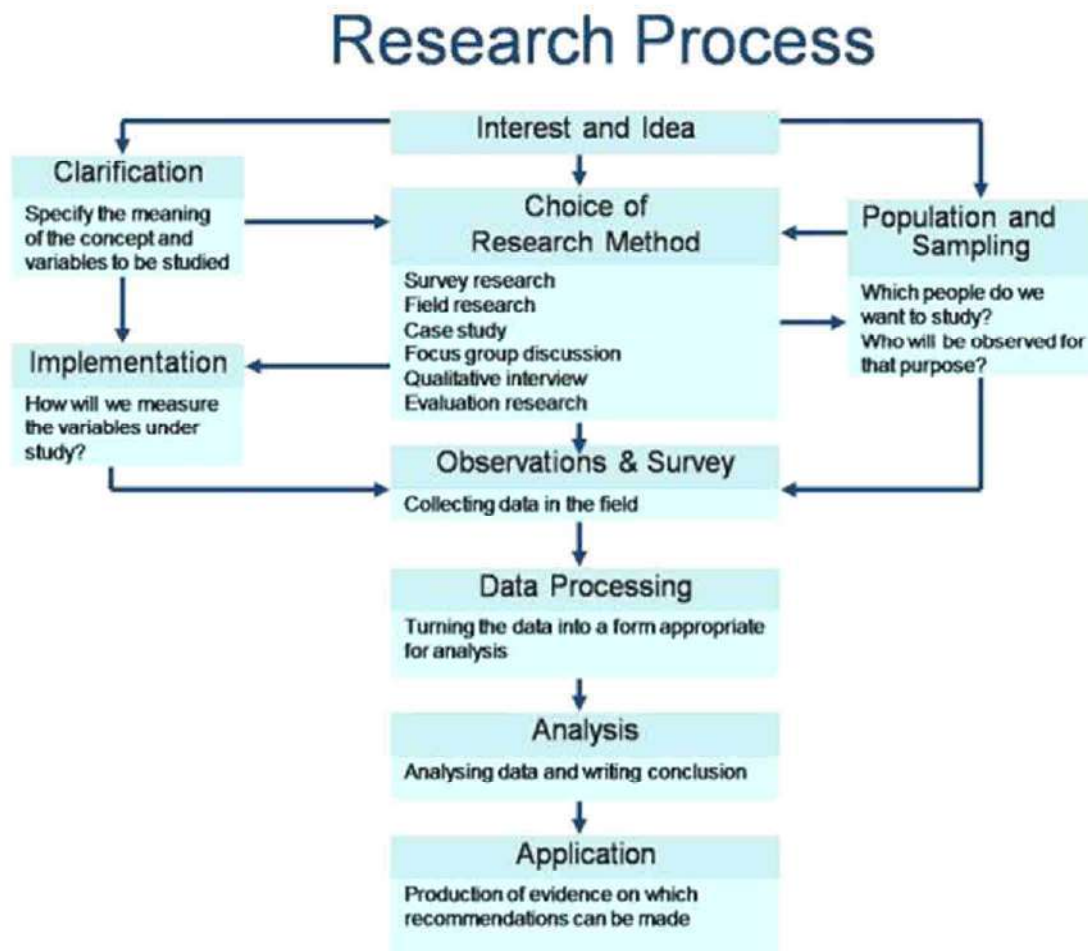
အကယ်၍ သုတေသနအဖွဲ့သည် HIV ရောဂါသည်များ ခွဲခြားဆက်ဆံခံရခြင်း အကြောင်းကို စူးစမ်းလေ့လာသည်ဆိုပါစို့။ အဖွဲ့အနေဖြင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို ဆန်းစစ်လေ့လာနိုင်မည့် နည်းလမ်းပေါင်းစုံအား ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ရမည်။ ဤတွင် ကူးစက်ရောဂါသည်များအနေဖြင့် ၎င်းတို့ရင်ဆိုင်တွေ့ကြုံနေရသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆထားသည်များ ('စိတ်အထင်တွင် ခွဲခြားခံရမှု') ရှိနိုင်သလို အမှန်တကယ် ခွဲခြားဆက်ဆံခံနေရသည်များ လည်း ရှိနိုင်သည်။ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုသည် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အစရှိသဖြင့် အမျိုးမျိုး ဖြစ်နိုင်သည်။ သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့် အဆိုပါ ခွဲခြားဆက်ဆံပုံ ပေါင်းစုံကို သုတေသန ပုံစံချရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ ယင်းနောက်တွင် သုတေသန အကြောင်းအရာ၊ အချိန်နှင့် အခြားသော ကန့်သတ်ချက် ဘောင်များအတွင်းမှနေ၍ အသင့်တော်ဆုံး သုတေသန နည်းလမ်းကို စဉ်းစားရမည်။ အသေးစိတ် လူတွေ့ မေးမြန်းနည်း (အရည်အသွေး သုတေသန) သည် ရောဂါသည်များ၏ ခွဲခြားဆက်ဆံခံရမှုအပေါ် ၎င်းတို့၏ ထင်မြင်ယူဆချက်ကို နားလည်ရန် အသင့်တော်ဆုံး နည်းလမ်းဖြစ်သည်။ တချိန်တည်းမှာပင် စစ်တမ်းမေးခွန်းများ ကောက်ယူနည်းမှာလည်း ယေဘုယျ လူဦးရေတစ်ရပ်လုံး၏ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုအပေါ် ထင်မြင်ယူဆချက်ကို နားလည်စေနိုင်သည်။

• လူဦးရေနှင့်နမူနာကောက်ယူခြင်း -

သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့်ရည်ရွယ်သတ်မှတ်သောလူဦးရေအမျိုးအစားနှင့်နမူနာကောက်ယူနည်းကိုပါ ဆွေးနွေး ညှိနှိုင်းရမည်။ အရေးကြီးသည့်ကိစ္စရပ်တစ်ခုမှာ လေ့လာမည့်ကိန်းရှင်အားအသင့်တော်ဆုံးတိုင်းတာနိုင်မည့် 'အတိုင်းအတာယူနစ်' ရွေးချယ်ခြင်းဖြစ်သည်။ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအိမ်ထောင်စုတစ်ခု၊ လူအုပ်စုတစ်ခု မည်သည့်အရာကိုပင် ရွေးချယ်စေကာမူ နောက်ဆက်တွဲ ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်သည်မှာ မည်သို့သော လူပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦး/ အိမ်ထောင်စုတစ်ခု/ လူအုပ်စုတစ်ခုအမျိုးအစားကိုသုတေသနအတွက် ဒေတာအချက်အလက် ကောက်ယူရမည်ကိုအဖွဲ့အနေနှင့် ရွေးချယ်သတ်မှတ်ရန် ဖြစ်သည်။ ၎င်းနှင့်ဆက်စပ်၍သုတေသန၏ အကျိုးဝင်ဆီလျော်မှုခိုင်မာစေရန်ယင်းကဲ့သို့သော "ယူနစ်"အရေအတွက်မည်မျှလောက်ကိုတိုင်းတာရ မည်ကိုလည်း မေးခွန်းထုတ်ရန်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ မေးခွန်းကို ဖြေဆိုရန်မှာနမူနာနှင့်နမူနာကောက်ယူနည်းအပေါ် များစွာသက်ဆိုင်မှုရှိသည်။

• သုတေသနနည်းလမ်းရွေးချယ်ခြင်း - အရည်အချင်းနှင့်အရေအတွက်သုတေသနနည်းလမ်းနှစ်ခုပေါင်းစပ် အသုံးပြုခြင်းမှာပုံမှန်အားဖြင့်သင့်လျော်ကောင်းမွန်သည်။ စီမံကိန်းအတိုင်းအတွာ၊ လူနှင့်ငွေအင်အားအပါအဝင် အခြားသောသတ်မှတ်ချက်များပေါ်မူတည်၍ အဆိုပါနည်းလမ်းနှစ်သွယ်အနက်မှတစ်ခုခုအားအသားပေးကောင်း ပေးရမည်။

All these different issues (clarification, implementation, population and sampling, choice of research methods) are addressed by the research team at the beginning of the research project. The chart below gives an overview of how these different issues are linked to each other. It sums up the process that a research team has to follow in order to conduct a research project.

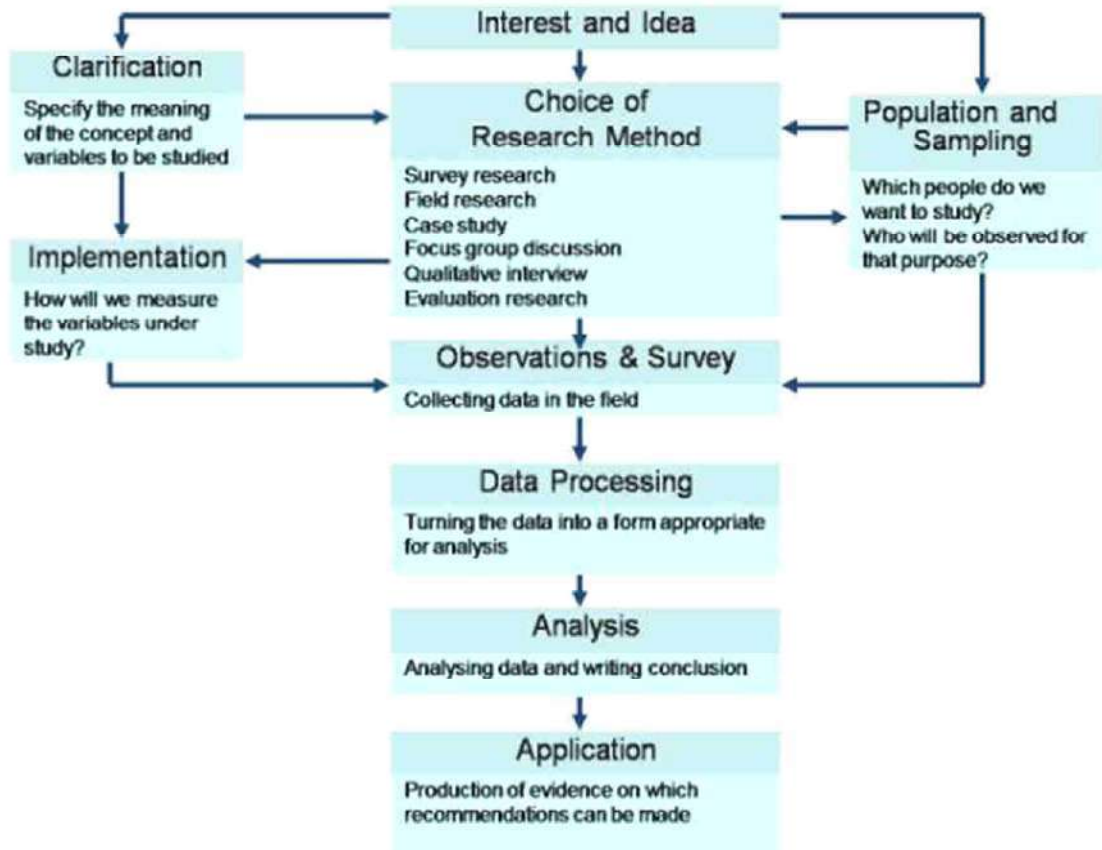
LIMITS TO RESEARCH

Besides the issues discussed at the beginning of the project, the research team identifies and writes down the different limits that the project is expected to face.

- **Time limit:** for how long the research project is conducted;
- **Geographical limit:** if the selection of study areas was made on the basis of specific constraints, the research team has to explain these constraints;
- **Limited availability of data:** if the research team needed but had only limited or no access to existing data for conducting the project, this constraint should be clearly expressed.
- **Limits in human resources:** the research team mentions the number of persons involved in the research project and details for each task performed the number of persons involved.

အဆိုပါကိစ္စရပ်များအားလုံး (ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းခြင်း၊ လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊ လူဦးရေနှင့်နမူနာကောက်ယူခြင်း၊ သုတေသနနည်းလမ်းရွေးချယ်ခြင်း) ကိုသုတေသနစီမံကိန်းအစကတည်းကကြိုတင်စဉ်းစားထားသင့်သည်။ အောက်ပါ ဇယားတွင်အဆိုပါကိစ္စရပ်များတစ်ခုနှင့်တစ်ခုမည်သို့မည်ပုံဆက်နွှယ်ပုံကိုအကြမ်းဖျင်း ဖော်ပြထားသည်။ သုတေသန စီမံကိန်းတစ်ခုလုပ်ဆောင်ရန်သုတေသနအဖွဲ့အနေနှင့်လိုက်နာရန်လိုအပ်သောလုပ်ငန်းစဉ်ကိုလည်းအကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြထားသည်။

Research Process

သုတေသနကန့်သတ်ချက်များ

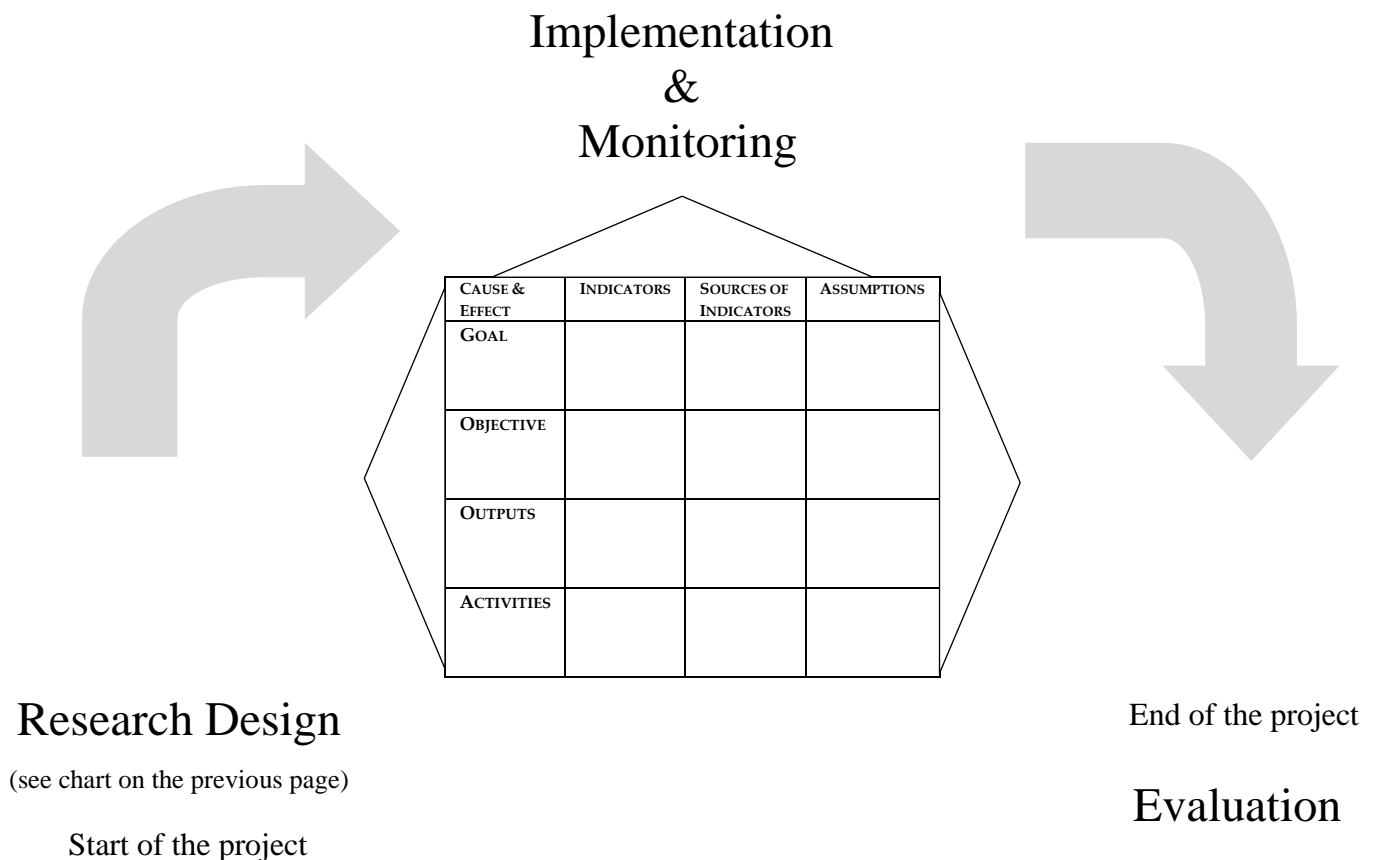
စီမံကိန်းအစတွင် ဆွေးနွေးခဲ့သောကိစ္စရပ်များအပြင်သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့်စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်စဉ်ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရနိုင်သည့်အတားအဆီးကန့်သတ်ချက်များကိုစဉ်းစားဖော်ထုတ်ပြီးစာနှင့်ချရေးထားရန်လိုအပ်သည်။

- **အချိန်ကန့်သတ်ချက်**- သုတေသနပြုလုပ်ရန်အချိန်မည်မျှကြာမည်နည်း။
- **နေရာဒေသကန့်သတ်ချက်** - လေ့လာမည့် နေရာဒေသကို ရွေးချယ်ရာတွင်တစ်စုံတစ်ရာသောကန့်သတ်ချက်ပေါ်အခြေခံလိုက်ပါကသုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့်အဆိုပါကန့်သတ်ချက်များကိုရှင်းလင်းတင်ပြရန်လိုအပ်သည်။
- **အချက်အလက်လက်လှမ်းမှီနိုင်ရန်ကန့်သတ်ချက်** - အကယ်၍သာသုတေသနအဖွဲ့သည်လုပ်ဆောင်မည့်စီမံကိန်းအတွက်ယခင်လေ့လာ ရင်းစွဲ အချက်အလက်များမရှိလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ရရှိရန်ခက်ခဲလျှင်သော်လည်းကောင်းအဆိုပါကန့်သတ်ချက်ကိုရှင်းရှင်းလင်းလင်းတင်ပြရန်လိုအပ်သည်။
- **လူအင်အားကန့်သတ်ချက်များ**- သုတေသနအဖွဲ့သည်သုတေသနစီမံကိန်းတွင်ပါဝင်မည့်လူအရေအတွက်ကိုဖော်ပြရမည်ဖြစ်ပြီးလုပ်ငန်းတာဝန်တစ်ခုချင်းစီတွင်မည်ရွှေ့မည်မျှပါဝင်လုပ်ဆောင်ကြသည်ကိုပါအသေးစိတ်ဖော်ပြရမည်။

- **Other limitations:** it is possible that the research team may face difficulties when conducting the research. Some interviewees may not be willing to speak freely. Other problems may arise. In all cases, these problems should be clearly mentioned when the final report is written up.

LOGICAL FRAMEWORK

The Logical Framework is a document produced at the beginning of a project. It is central to the project cycle, i.e. from the beginning of the project, mid-term of the project, to the end of the project. The Logical Framework serves as a reference for successive steps of a project: design, implementation & monitoring, and evaluation.

The Logical Framework gives a summary of

- What the project is about;
- How the projects attempts to achieve its objectives;
- What impact is expected from the project.

Goal: The Goal Statement means that the project implemented by the organization is part of an overall strategy of the government, international institutions, and CSOs to address a broad issue or problem. Any reference should link the Goal Statement to overall development goals promoted nationally or, even possibly, internationally.

- အခြားသောကန့်သတ်ချက်များ - သုတေသနတစ်ခုပြုလုပ်သောအခါတွင်သုတေသနအဖွဲ့သည်အခက်အခဲများ ရင်ဆိုင်ရနိုင်ဖွယ်ရှိပါသည်။လူတွေ့မေး မြန်းခံရသူအချို့မှာလွတ်လပ်စွာပြောဆိုရန်မဝံ့မရဲဖြစ်နေနိုင်သလိုအခြားအခြား သော ပြဿနာများလည်း ပေါ်ပေါက်လာနိုင်ပါသည်။မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ နောက်ဆုံးပိတ်အစီရင်ခံစာကို ရေးသားသည့် အခါတွင်အဆိုပါ ပြဿနာများအားရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖော်ပြရန်လိုအပ်ပါသည်။

ယုတ္တိဗေဒမူဘောင်

ယုတ္တိဗေဒမူဘောင်ဆိုသည်မှာစီမံကိန်းကနဦးပိုင်းကတည်းက ရေးသားပြီးစီးရမည့်မှတ်တမ်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ စီမံကိန်းစာ၊ လယ်ဆုံးရှုံးကိုသာပတ်ပတ်လျှင်ဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။စီမံကိန်းတွင်အစဉ်လိုက်ဖြစ်သောပုံစံ၊အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအကဲဖြတ်ခြင်းအဆင့်များတွင်ယုတ္တိဗေဒမူဘောင်အားမှီငြမ်းကိုးကား ပြုသွားမည်ဖြစ်သည်။

ယုတ္တိဗေဒမူဘောင်သည် အောက်ပါတို့အားအနှစ်ချုပ်ပေးသည်။၎င်းတို့မှာ -

- စီမံကိန်းသည်မည်သို့သောစီမံကိန်းဖြစ်သနည်း
- စီမံကိန်း၏လိုရင်းပန်းတိုင်ကိုဆိုက်ရောက်ပြည့်မီစေရန်မည်သို့မည်ပုံ ပြုလုပ်သနည်း
- စီမံကိန်းမှမည်သို့သောအကျိုးရလဒ်ကို မျှော်မှန်းသနည်းတို့ဖြစ်ကြသည်။

ပန်းတိုင်။ ။ပန်းတိုင်ကြေညာချက်ဆိုသည်မှာအဖွဲ့အစည်းမှအကောင်အထည်ဖော်လိုက်သောစီမံကိန်းသည်အစိုးရ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအသင်းအဖွဲ့များနှင့်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ (CSOs) များမှကြီးမားကျယ်ပြန့်သောကိစ္စရပ် (သို့) ပြဿနာတစ်ခုခုကိုကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်ရည်သန်သောဗျူဟာမြောက်လုပ်ဆောင် ချက်ကြီးတစ်ခုလုံး၏အစိတ်အပိုင်းသာဖြစ်ကြောင်းဆိုလိုသည်။မည်သည့်ကိုးကားချက်မဆိုပန်းတိုင်ကြေညာချက်မှသည် နိုင်ငံတော်အဆင့်အထိ (သို့မဟုတ်ပို၍ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်စွာ) နိုင်ငံတကာအဆင့်အထိ မြှင့်တင်ထားသည့်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပန်းတိုင်များနှင့်ဆက်စပ်မှုရှိသင့်သည်။

Example

Increase of food availability and improved livelihood of smallholders and landless farmers in rural Myanmar.

This is a goal that the Myanmar government, international institutions, and NGOs generally wish to promote. It is part of an overall strategy toward the development of the country and it is also included in the Millennium Development Goals (MDG) promoted by the United Nations.

Objective: The Objective Statement explains how the project can help change the behaviour and/or performance of the project beneficiaries, or help facilitate institutional change. It is advisable to have only one objective stated in the Logical Framework.

Example

Effective use by the rural poor of the resources on which they depend for livelihood

The project helps small holders gain a better understanding of their rights and landless farmers organize themselves so as to secure more diversified job opportunities (not necessarily directly related to farming). The project also helps to raise land and labour productivity by diversifying employment and food production.

Output: The Outputs are the concrete results that the project will achieve when it is completed. They also describe the value added by the project.

The Outputs are **not** the activities developed by the project

Example

Output 1: Groups of local organizations created.

Output 2: Knowledge and skills of farming techniques by rural poor expanded.

Output 3: Management of harvested products improved.

Output 4: Rural infrastructure repaired and expanded.

Output 5: Micro-credit schemes established and operational.

Example

မြန်မာနိုင်ငံ ကျေးလက်ဒေသများတွင် စားနပ်ရိက္ခာရရှိမှု အခြေအနေမြင့်မားစေရေး၊ မြေပိုင်ရှင်အသေးစားများ နှင့် မြေယာမဲ့ လယ်သမားများတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်း အခြေအနေတိုးတက်မြှင့်မားစေရေး

ဤသည်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အန်ဂိုအိုများ များသောအားဖြင့် မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်လိုသော ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် တိုင်းပြည် အလုံးစုံ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဗျူဟာတစ်ခု၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်ပြီး ကုလသမဂ္ဂ၏ ထောင်စုနှစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ပန်းတိုင်များတွင်လည်း ထည့်သွင်းထားသည်။

ရည်မှန်းချက်များ။

။ရည်မှန်းချက်တွင်စီမံကိန်းသည်၎င်းကျေးဇူးပြုမည့်သူများ၏အပြုအမူနှင့်သို့မဟုတ်လုပ် ကိုင်ဆောင် ရွက်ပုံကိုမည်သို့မည်ပုံ ပြောင်းလဲစေရန်အကူအညီပေးနိုင်သည်ကိုရှင်းလင်းတင်ပြသည်။ ဤတွင်အကြံပြုလိုသည်မှာယုတ္တိဗေဒမူဘောင်တွင်ရည်မှန်းချက်တစ်ခုတည်းသာထည့်သွင်းထားရန် ဖြစ်သည်။

Example

တောနေဆင်းရဲသားများ၏ အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းများ မှီတည်ရာဖြစ်သော သယံဇာတများအား ၎င်းတို့အနေဖြင့် အကျိုးရှိရှိ အသုံးချခြင်း

စီမံကိန်းသည် မြေပိုင်ရှင်အငယ်စားများအား ၎င်းတို့၏ ရပိုင်ခွင့်များအကြောင်း ပိုမိုနားလည် သဘောပေါက်စေမည်။ မြေယာမဲ့ လယ်သမားများကိုလည်း စည်းလုံးညီညွတ်စေပြီး ၎င်းတို့အတွက် (မြေယာထွန်ယက် စိုက်ပျိုးမှုနှင့် တိုက်ရိုက်ပတ်သက်ချက်မှ ပတ်သက်မည့်) အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများ ကို ပေါ့ပေါများများ ရရှိစေမည်။ အလုပ်အကိုင်နှင့် စားနပ်ရိက္ခာထုတ်လုပ်မှု အမျိုးအစား မြောက်မြားစွာ ဖန်တီးပေးခြင်းဖြင့် စီမံကိန်းသည် မြေယာနှင့် လုပ်အား ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်သည်။

ရလဒ်။

။ရလဒ်ဆိုသည်မှာစီမံကိန်း ပြီးဆုံးသည့်အခါတွင်ရရှိလာမည့်လက်ဆုပ်လက်ကိုင်ပြန်င် သည့် အဖြေများပင် ဖြစ်သည်။၎င်းတို့သည်စီမံကိန်းမှ နောက်တိုးဖြည့်သွင်းလိုက်သည့်တန်ဖိုးကိုလည်း ဖော်ပြပေးသည်။

ရလဒ်များမှာစီမံကိန်းမှ ဖော်ဆောင်လိုက်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်များ မဟုတ် ပေ။

Example

- ရလဒ် ၁။ ။ ဒေသခံအဖွဲ့အစည်းများ ထူထောင်ပေးခြင်း။
- ရလဒ် ၂။ ။ ကျေးလက်နေ ဆင်းရဲသားများ၏ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ အသိပညာနှင့် စွမ်းရည်ပိုင်း ချဲ့ထွင်ခြင်း
- ရလဒ် ၃။ ။ သီးနှံရိတ်သိမ်းချိန် ထွက်ကုန်များ စီမံခန့်ခွဲရာတွင် တိုးတက်လာခြင်း
- ရလဒ် ၄။ ။ ကျေးလက်ဒေသ အခြေခံအဆောက်အအုံပိုင်း ပြင်ဆင်ပြီး ကျယ်ပြန့်လာစေခြင်း
- ရလဒ် ၅။ ။ အသေးစား ချေးငွေလုပ်ငန်းများ ထူထောင်ပေးခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းလည်ပတ်စေခြင်း

Activities: Activities are the main steps implemented during the project. Activities are not usually **detailed** in the Logical Framework. Details about these activities are given in the Work Plan.

Indicators: Indicators listed in the second column of the Logical Framework give explanations on how the goal, objective, and the outputs are measured or assessed.

Example

Goal	→	<i>% (Percentage) increase in the average income of rural poor household targeted by the project.</i>
Objective	→	<i>Increase in the number of land certificates obtained by small holders; Increase in the number of crops produced.</i>
Output 1 (Groups of local organizations created)	→	<i># (Number) of groups of poor farmers created; # (number) of women's organizations.</i>
Output 2 (Adequate knowledge and skills)	→	<i># (Number) of training and participatory training held during the project; % (Percentage) of small holders who understand better their rights (a survey is conducted to know the percentage).</i>
Output 3 (Management of harvested products)	→	<i># (Number) of storage facilities for harvested products; % (Percentage) of harvested products safely stored in these facilities.</i>
Output 4 (Rural infrastructure)	→	<i>% (Percentage) of road and irrigation works repaired, maintained. # (Number) of road and irrigation works built during the project.</i>
Output 5 (Micro-credit)	→	<i># (Number) of Community micro-credit groups operating effectively. # (Number) of facilitators trained for micro-credit. %(Percentage) of rural poor beneficiaries reached by the program.</i>

Source of Indicators: Indicators for each output is measured or assessed based on field research or survey conducted by the project team.

Assumptions: Assumptions are all types of conditions that enable a project to be completed as expected. They are listed in the Logical Framework in the right column and may include weather, stability of market prices, institutional stability, etc.

လုပ်ငန်းစဉ်များ။ ။လုပ်ငန်းစဉ်များဟူသည်စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်နေစဉ်အတွင်းချမှတ်အကောင် အထည်ဖော်သည့် အဓိကအဆင့်များဖြစ်ကြသည်။များသောအားဖြင့်လုပ်ငန်းစဉ်များအားယုတ္တိဗေဒမူဘောင်တွင်အသေးစိတ် ဖော်ပြလေ့မရှိပဲအလုပ်လုပ်မည့်အစီအစဉ်တွင်သာအသေးစိတ်ဖော်ပြလေ့ရှိသည်။

အညွှန်းကိန်းများ။ ။ယုတ္တိဗေဒမူဘောင်ဒုတိယကော်လံစာရင်းပါအညွှန်းကိန်းများသည်ပန်းတိုင်၊ ရည်မှန်းချက်နှင့်ရလဒ်များတိုင်းတာပုံနှင့် လေ့လာဆန်းစစ်ပုံကိုရှင်းပြထားသည်။

	Example
ပန်းတိုင်	စီမံကိန်း ရည်ရွယ်ပစ်မှတ်ထားသည့် ကျေးလက်နေ ဆင်းရဲသား အိမ်ထောင်စု၏ တိုးတက်လာသော ပျမ်းမျှဝင်ငွေ (ရာခိုင်နှုန်း) %
ရည်မှန်းချက်	မြေရှင်အငယ်စားများ လက်ဝယ်တွင် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု အထောက်အထား စာရွက်စာတမ်းများ တိုး၍ ပိုင်ဆိုင်လာစေရန်၊ သီးနှံအထွက်တိုးလာစေရန်။
ရလဒ် ၁ (ဖွဲ့စည်းပြီး ဒေသတွင်း အဖွဲ့အစည်းများ)	ဆင်းရဲသားလယ်သမားများ ဖွဲ့စည်းထူထောင်သော အဖွဲ့အစည်းများ (အရေအတွက်) # အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်းများ (အရေအတွက်) #
ရလဒ် ၂ (လုံလောက်သော ဗဟုသုတနှင့် ကျွမ်းကျင်မှု စွမ်းရည်)	စီမံကိန်းကာလအတွင်း ပြုလုပ်သော သင်တန်းနှင့် လူအများ ပါဝင်ဆွေးနွေးမှု ပြုနိုင်သော သင်တန်း (အရေအတွက်) # အဆိုပါ အဆောက်အအုံများတွင် လုံခြုံစိတ်ချစွာ သိုလှောင်နိုင်မည့် ရိတ်သိမ်းပြီး သီးနှံများ (ရာခိုင်နှုန်း) %
ရလဒ် ၃ (ရိတ်သိမ်းပြီး သီးနှံများအား စီမံခန့်ခွဲခြင်း)	ရိတ်သိမ်းပြီး သီးနှံများ သိုလှောင်သိမ်းဆည်းမည့် အဆောက်အအုံ (အရေအတွက်) # အဆိုပါ အဆောက်အအုံများတွင် လုံခြုံစိတ်ချစွာ သိုလှောင်နိုင်မည့် ရိတ်သိမ်းပြီး သီးနှံများ (ရာခိုင်နှုန်း) %
ရလဒ် ၄ (ကျေးလက်အခြေခံ အဆောက်အအုံ)	ထိန်းသိမ်းပြင်ဆင်ပြီး လမ်းနှင့်ရေထောက်ပံ့မှု (ရာခိုင်နှုန်း) % စီမံကိန်းကာလအတွင်း ဆောက်လုပ်ပြီးစီးခဲ့သော လမ်းနှင့် ရေထောက်ပံ့မှု (အရေအတွက်) #
ရလဒ် ၅ (အသေးစားဈေးငွေ)	ထိထိရောက်ရောက် အလုပ်လုပ်သော လူ့အဖွဲ့အစည်း မိုက်ခရိုဂရက်ဒ် အဖွဲ့များ (အရေအတွက်) # အသေးစားဈေးငွေလုပ်ငန်းအတွက် အတွက် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးထားသော လုပ်ငန်းပိုင်းကျွမ်းကျင်သူ (အရေအတွက်) # စီမံချက် လက်လှမ်းမီသမျှ အကျိုးကျေးဇူးဖြစ်ထွန်းသော ကျေးလက်နေ ဆင်းရဲသား (ရာခိုင်နှုန်း) %

အညွှန်းကိန်းမူလ။ ။ရလဒ်တစ်ခုချင်းစီ၏အညွှန်းကိန်းများအားတိုင်းတာရာတွင် (သို့) လေ့လာဆန်းစစ်ရန် အတွက်စီမံကိန်းအဖွဲ့မှစစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း (သို့) ကွင်းဆင်းသုတေသနပြုခြင်းတို့ ပြုလုပ်ရမည်။

ကြိုတင်ခန့်မှန်းချက်။ ။စီမံကိန်းတစ်ခု မျှော်လင့်ထားသလို ပြီးမြောက်အောင်မြင်စေနိုင်သည့် အခြေအနေ အရပ်ရပ်ကိုကြိုတင်ခန့်မှန်းချက်များဟုခေါ်သည်။၎င်းတို့အားယုတ္တိဗေဒမူဘောင်ညာဘက် ကော်လံတွင်စာရင်းပြထားပြီး (ရာသီဥတု၊ ဈေးကွက်ရှိဈေးနှုန်းများတည်ငြိမ်မှု၊ အဖွဲ့အစည်းပိုင်းတည်ငြိမ်မှုစသည်ဖြင့်) ပါဝင်နိုင်သည်။

Below is a blank Logical Framework

LOGICAL FRAMEWORK	INDICATORS	SOURCE OF INDICATORS	BASELINE	END OF PROJECT	ASSUMPTIONS
GOAL					
OBJECTIVE					
OUTPUT 1					
OUTPUT 2					
ACTIVITIES					

TO SUM UP, THE MAIN POINTS TO REMEMBER ABOUT THE CHAPTER ARE:

- Design of a research project involves discussion between research team members to clarify the research topic, define how the topics and its variables will be measured and assessed, and select which research methods are used. It also involves discussion of possible limits to the research;
- Design of a project management (which is larger than a research project) is summed up in a Logical Framework, which indicates what a social project is about, how it will reach its objectives, and what impact it expects to have. It also discusses the challenges that the project may face during its implementation.
- Both the research design and the logical framework are documents that serve as reference tools for the team of people who are responsible for the implementation of projects (whether it is a research project or a more largely community-oriented, health-related, or livelihood-related project).

အောက်တွင်ယုတ္တိဗေဒမူဘောင်တစ်ခုအားကွက်လပ်ချန်၍ ဖော်ပြထားသည်။

ယုတ္တိဗေဒ မူဘောင်	အညွှန်းကိန်းများ	အညွှန်းကိန်းမူလ	အောက်ထပ်	စီမံကိန်းနိဂုံး	ကြိုတင်ခန့်မှန်းချက်
ပန်းတိုင်					
ရည်မှန်းချက်					
ရလဒ်ဝ					
ရလဒ်၂					
လုပ်ငန်းစဉ်များ					

အနှစ်ချုပ်အနေနှင့်ကြိုအခန်းတွင်မှတ်သားစရာအဓိကအချက်များမှာ

- သုတေသနပုံစံချမှတ်ရာတွင်သုတေသန ခေါင်းစဉ်နှင့်စပ်လျဉ်းပြီးသုတေသနအဖွဲ့ဝင်များကြားရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိမြင်ထားရန် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ရမည်။ ခေါင်းစဉ်နှင့်ကိန်းရှင်များအားမည်သို့မည်ပုံတိုင်းတာမည်၊ လေ့လာ ဆန်းစစ်မည်၊မည်သည်သုတေသနနည်းလမ်းကိုအသုံးပြုမည်ဆိုသောအချက်ကိုတိတိကျကျသတ်မှတ်ပြီး ဖြစ်ရမည်။သုတေသန၏တိုင်းတာ၍ရနိုင်သည့်နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ချက်ကိုလည်းထည့်သွင်းဆွေးနွေးရမည်။
- သုတေသနစီမံညွှန်ကြားရေးပုံစံ (၎င်းမှာသုတေသနစီမံကိန်းထက်ကြီးလေးသည်) သည်ယုတ္တိဗေဒမူ ဘောင်ထဲ ထည့်သွင်းထားရမည်။၎င်းမူဘောင်သည်လူမှုသုတေသနဆိုသည်မှာအဘယ်အရာဖြစ်သည်၊ရည်မှန်းချက်များ မည်သို့မည်ပုံ အောင်မြင်နိုင်မည်၊မည်သို့သောအကျိုးသက်ရောက်မှုများရှိမည်ကိုညွှန်ပြသည်။ စီမံကိန်း အကောင် အထည်ဖော်ရာတွင်ကြိုတွေ့ ရမည့်အတားအဆီးအဟန့်အတားများကိုလည်းကြိုတင်ခန့်မှန်း ထားရမည်ဖြစ်သည်။
- (သုတေသနစီမံကိန်းဖြစ်စေ၊ပိုမိုကြီးကျယ်သောအစုအဖွဲ့အခြေပြုကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု/ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာစီမံကိန်းပင်ဖြစ်စေ) စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင်တာဝန်ရှိသူများ အတွက်သုတေသနပုံစံနှင့်ယုတ္တိဗေဒမူဘောင်သည်အကိုးအကားပြုရမည့်စာရွက်စာတမ်းများ ဖြစ်ကြသည်။

INTERMEDIATE 14. CASE STUDY

THE CHAPTER IS ABOUT:

- What defines a case study;
- How a case study is structured;
- How to prepare and conduct a case study.

WHAT IS A CASE STUDY?

The case study is a research approach aiming at understanding a case in the most comprehensive way possible. For this reason, case study research often involves the use of multiple methods for collecting data, although its approach is primarily qualitative. By using multiple sources of data (both qualitative and quantitative) researchers may attain the richest possible understanding of a case.

Case studies focus on one single instance, phenomenon or social unit (one individual, one political event, one group, one organization, etc.) *within its social context over a limited time span*. The formulation of the research topic defines in great part the case study. Researchers define the boundaries of the topic, that is “what is and what is not” the case. These boundaries have to be continually kept in focus. Case studies are therefore oriented toward specific issues rather than generalities. One common mistake done by researchers is to attempt to answer a question that is too broad.

Example

Studying the creation of one political party within the context of Myanmar's 2015 election may be done through a case study. However, studying the democratization process in Myanmar is not appropriate for a case study because of the wide scope of factors that have to be taken into account: colonial and post-colonial history, the relation between Myanmar and other countries, Myanmar culture and power relationships, relationships between the central government and ethnic groups, etc.

Case studies can be of three types:

- **Intrinsic (self-explaining)**: The case study is used to understand a single case as this case is in itself very interesting (e.g. how one organization succeeded in implementing a particular program, or how a singer became a politician). A case may be interesting either because of its uniqueness, or because its commonality which make it possible to understand a wider phenomenon (for example, studying how a farmer applies for a land use certificate helps one understand the registration process as a whole).

အလယ်အလတ်အဆင့် ၁၄- နမူနာဖြစ်ရပ်

ဤအခန်းတွင်

- နမူနာဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်းကိုအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခြင်း
- နမူနာဖြစ်ရပ်လေ့လာချက်တစ်ရပ်အားမည်သို့မည်ပုံတည်ဆောက်ခြင်း
- နမူနာဖြစ်ရပ်လေ့လာချက်တစ်ရပ်ကိုမည်သို့မည်ပုံပြင်ဆင်တည်ဆောက်ခြင်း

နမူနာဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုဆိုသည်မှာအဘယ်နည်း

နမူနာဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုဆိုသည်မှာ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကိုအတတ်နိုင်ဆုံးခြုံငုံ၍နားလည်နိုင်စေရန်ရည်ရွယ်သောသုတေသနနည်းစနစ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ဤအကြောင်းရင်းကြောင့်ပင် ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုသည်အခြေခံအားဖြင့်အရည်အချင်းနည်းလမ်းဆန်သော်လည်းနည်းစနစ် (Method) ပေါင်းများစွာကိုအသုံးပြု၍အချက်အလက်ရယူသောနည်းများပါဝင် နေရခြင်းဖြစ်သည်။ အချက်အလက်အရင်းအမြစ်မျိုးစုံအရည်အသွေး၊ အရေအတွက်နှစ်ခုစလုံးကိုအသုံးပြုခြင်းအားဖြင့်သုတေသီပုဂ္ဂိုလ်များအနေဖြင့်ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကိုအပြည့်စုံဆုံးနားလည်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုများမှာတစ်ခုတည်းသောဖြစ်ရပ်ခြင်းရာသို့မဟုတ်လူမှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်(လူတစ်ဦးတစ်ယောက်၊ နိုင်ငံရေးဖြစ်ရပ်တစ်ခု၊ အုပ်စုတစ်ခုအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုစသည်) ပေါ်တွင်သာအချိန်ကာလသတ်မှတ်ချက်တစ်ခုအတွင်း၎င်း၏လူမှုပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုအတွင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်၏။ လူတေသီများက လေ့လာမည့်အကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်၍ဖြစ်ရပ်ဟုတ်ခြင်းမဟုတ်ခြင်းအပေါ်တွင်ခွဲခြားနိုင်မည့်နယ်နိမိတ်များကိုသတ်မှတ်ကြသည်။ ဤနယ်နိမိတ်များကိုအဓိကအာရုံစိုက်ထားရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင်ဤဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုများကိုယေဘုယျသဘောတရားများထက်သီးခြားဖြစ်သောကိစ္စရပ်များအပေါ်တွင်ဦးတည်ဆောင်ရွက်ကြသည်။ သုတေသီများပြုလေ့ပြုထရှိသည့်အမှားတစ်ရပ်မှာကျယ်ပြန့်လွန်းသောပြဿနာတစ်ရပ်ကိုအဖြေရှာရန်ကြိုးပမ်းခြင်းနှင့်လေ့လာမှုတစ်ခု၏ရည်ရွယ်ချက်များမှာအဆမတန်များပြားနေခြင်းတို့ပင်ဖြစ်သည်။

Example

မြန်မာနိုင်ငံ၏ 2015 ရွေးကောက်ပွဲတည်းဟူသော အခြေအနေတစ်ရပ်တွင် နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခု ဖန်တီးတည်ထောင်ခြင်းကို ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုတစ်ခုဖြင့် လေ့လာစူးစမ်းရန်ဖြစ်နိုင်သော်ငြား မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီပြုပြင်ပြောင်းလဲ မှုဖြစ်စဉ် တစ်ရပ်လုံးကိုလေ့လာရန်အတွက်မူ ဖြစ်ရပ်လေ့လာချက်တစ်ရပ် လေ့လာလေ့လာမည်ဆိုပါက သင့်လျော်မှု ရှိမည်မဟုတ်ပေ။ အကြောင်းမှာထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အချက်အလက်များဖြစ်သော ကိုလိုနီခေတ်နှင့် ကိုလိုနီခေတ်လွန်သမိုင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အခြားနိုင်ငံများ၏ ဆက်ဆံရေး၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အာဏာလုပ်ပိုင်ခွင့် ရှိသူများ ဆက်ဆံရေး၊ ဗဟိုအစိုးရနှင့် လူမျိုးစုများအကြား ဆက်ဆံရေးစသည်တို့မှာ ကျယ်ပြန့်လှခြင်းကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။

ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုကိုသုံးမျိုးသုံးစားခွဲခြားနိုင်သည်။

- **Intrinsic (self-explaining)** – ဖြစ်ရပ်ကိုယ်၌ကပင်အလွန်တရားစိတ်ဝင်စားစရာကောင်းသောကြောင့်အဆိုပါဖြစ်ရပ် တစ်ခု တည်းအားလေ့လာခြင်းကိုဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုဟုခေါ်သည်။ (ဥပမာအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်က အစီအစဉ်တစ်ရပ်ကိုအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရာတွင်မည်ကဲ့သို့အောင်မြင်မှုရရှိခဲ့သည်။ သို့တည်းမဟုတ် အဆိုတော်တစ်ယောက်ကမည်ကဲ့သို့နိုင်ငံရေးသမားဖြစ်သွားခဲ့သည်အစရှိသောဖြစ်ရပ်များ)။ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုသည် တမူထူးခြားခြင်းကြောင့်လည်းစိတ်ဝင်စားစရာကောင်းသလို၊ ပိုမိုကျယ်ဝန်းသောဖြစ်စဉ်ကြီးတစ်ခုလုံးကိုသဘောပေါက်နားလည်စေမည့်ဘုံသဘောသဘာဝပါရှိခြင်းကြောင့်လည်းစိတ်ဝင်စားစရာကောင်းနိုင်သည်။ (ဥပမာ - လယ်သမားတစ်ယောက်မြေယာအသုံးချခွင့်လက်မှတ်အားမည်ကဲ့သို့အသုံးချသည်ကိုလေ့လာခြင်းအားဖြင့် စာရင်းသွင်းသည့်လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်လုံးကိုပါနားလည်သွားနိုင်သည်။)

- **Instrumental:** The case study may help identify some underlying structural problems that reflect a larger issue. For example, the case study of 'Daw Tin Tin', a patient living with HIV/AIDS, provides insights into Myanmar's healthcare problems. In this instance, the problems which affect Daw Tin Tin may help identify structural problems in Myanmar's healthcare system and produce data that reflect these structural problems.
- **Collective (multiple):** Several cases sharing similarities are compared in order to understand one particular problem or issue.

Advantages of Case Studies:

- The case study is one of the most suitable research approaches to highlight the complexity of one issue.
- Case studies are particularly relevant for studying the relationship between one issue and a wide-range of factors influencing it.
- Case studies allow a deep understanding of social life.
- Case studies' findings are generally considered reliable as they rely on different research methods (even quantitative data).
- Case studies make it possible to crosscheck the findings of one research method (for example, observation) with the findings of another research method (for example, household survey).

Limitations of Case Studies:

- Case studies are considered too small and specific to be generalizable.
- Intensive exposure to the case may lead to biased findings. For example, if developing a close relationship with the subject under study, the researcher may adopt the subject's point of views rather than keeping an objective eye on the issue.

WHEN TO USE CASE STUDIES?

A case study should be used when:

- The research focuses on answering "how" and "why" questions.
- The research aims at investigating the context in which the problem under study has happened.
- The boundaries are not clear between the problem or issue and its context.

Example

A study on how migrants from a particular community proceeds with decision-making cannot be done without understanding the socio-economic conditions at the place of origin, and the socio-economic conditions expected at the place of destination, etc.

- **ပုံစံယူဖြစ်ရပ်** - ဤဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုကိုပိုမို၍ကြီးမားသောကိစ္စအကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကိုထင်ဟပ်စေ၊ ပြဿနာတည်ဆောက်ပုံကျောရိုးကိုရှာဖွေတွေ့ရှိစေရန်အထောက်အကူပြုပေးသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဒေါ်တင်တင်ဆိုသူအိပ်ချ်အိုင်စွဲအခွင့်လူနာတစ်ဦးသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ ပြဿနာများကိုနားလည်သိမြင်လာစေရန်အထောက်အကူဖြစ်သည်။ ဤဥပမာတွင် ဒေါ်တင်တင် တွေ့ကြုံလျက်ရှိရသော ပြဿနာများက မြန်မာနိုင်ငံကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု စနစ်အတွင်းကြုံတွေ့ရသော ပြဿနာများ၏အနေအထားပုံစံအချို့ကမည်သို့မည်ပုံရှိနိုင်သည်ကိုသိရှိစေပြီး ဤပြဿနာအနေအထားများကိုထင်ဟပ်စေသောအချက်အလက်များကိုရရှိနိုင်စေသည်။
- **Collection စုပေါင်းဖြစ်ရပ်လေ့လာမှု** - အလားသဏ္ဍာန်တူခြင်းရာများကိုကိုယ်စီရှိကြသော ဖြစ်ရပ်များကို နှိုင်းယှဉ်ပြီး ပြဿနာသို့မဟုတ်အကြောင်းခြင်းရာတစ်ရပ်ကိုနားလည်စေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှု၏ကောင်းကျိုးများ

- အခြင်းအရာတစ်ခု၏ရှုပ်ထွေးမှုကိုအလေးပေးဖော်ပြရန်အတွက်သင့်လျော်မှုအရှိဆုံးသုတေသနနည်းလမ်း ဖြစ်ခြင်း။
- အကြောင်းကိစ္စတစ်ရပ်နှင့်၎င်းအားလွှမ်းမိုးမှုရှိသောအကြောင်းရင်းအတော်များများအကြားဆက်စပ်မှုကိုလေ့လာရာတွင်အထူးသဖြင့်ဆက်နွယ်လျက်ရှိခြင်း။
- လူမှုဘဝနှင့်လူမှုဘဝ၏အချို့သောသွင်ပြင်လက္ခဏာများကိုနီးကပ်စွာသိရှိ၍နက်ရှိုင်းစွာနားလည်နိုင်စေခြင်း။
- သုတေသနပြုလုပ်လျက်ရှိသောအကြောင်းအရာတစ်ခုတွင် ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုမှထွက်ပေါ်လာသော တွေ့ရှိချက်များမှာ (အရေအတွက်အခြေပြုအချက်အလက်များပင်ပါဝင်နိုင်သည့်) သုတေသနနည်းစနစ် (Method) အမျိုးမျိုးပေါ်တွင်မှီခိုနေရသည့်အားလျော်စွာ၎င်းတွေ့ရှိချက်များကိုကိုးစားယုံကြည်နိုင်မှုရှိသည်ဟုသတ်မှတ်ကြခြင်း။
- သုတေသနနည်းစနစ်တစ်ခုဖြင့်အဖြေရှာရာမှထွက်ပေါ်လာသောတွေ့ရှိချက်များ (ဥပမာ-စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ observation) ကိုအခြားသုတေသနနည်းတစ်ခု (ဥပမာ-အိမ်ထောင်စု များအတွင်း စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း) မှထွက်ပေါ်လာသောတွေ့ရှိချက်များနှင့်ပြန် လှန်တိုက်ဆိုင် စစ်ဆေးရန်ဖြစ်နိုင်ခြင်း။

ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုများ၏အကန့်အသတ်များ

- ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုများမှာ သေးငယ်လွန်းပြီး ယေဘုယျခြုံငုံသုံးသပ်မှုများ ပြုလုပ်ရန်မှာသီးခြားအထူးပြုဆန်းလွန်သည်ဟုသုံးသပ်ကြခြင်း၊ အမှန်အားဖြင့်လူဦးရေအားလုံးအတွက်ကိုယ်စားပြုနိုင်မှုမရှိခြင်း။
- ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကိုလေ့လာရာတွင်အလွန်အမင်းထိတွေ့မှုကြောင့်ဘက်လိုက်မှုရှိသောတွေ့ရှိချက်များထွက်ပေါ်လာနိုင်ခြင်း (ဥပမာ-ဆိုရသော်သုတေသနပြုလုပ်ရာတွင်ပါဝင်လျက်ရှိသောအမေးမြန်းခံပုဂ္ဂိုလ်နှင့် နီးကပ်စွာရင်းနှီးကျွမ်းဝင်လာခြင်းကယင်းအမေးမြန်းခံပုဂ္ဂိုလ်၏ပုဂ္ဂလိကအယူအဆများကိုလက်ခံပြီး သုတေသနကိစ္စရပ်ပေါ်တွင်ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျသောအမြင်ထားရှိရန်အလားအလာများနည်းပါးလာနိုင်ခြင်း။

ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုကိုအသုံးပြုရမည့်အချိန်

ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုကိုအသုံးပြုရမည့်အချိန်မှာ -

- 'အဘယ်သို့' နှင့် 'အဘယ်ကြောင့်' ဆိုသောမေးခွန်းများကိုအထူးအာရုံစိုက်ရန်
- သုတေသနလုပ်ငန်း၏ရည်ရွယ်ချက်မှာလေ့လာချက်ရှိသောပြဿနာရပ်ရှိနေသည့်အခြေအနေစူးစမ်းလေ့လာရန်ဖြစ်ခြင်း
- သုတေသနလုပ်ရမည့်ကိစ္စရပ်သို့မဟုတ်ပြဿနာနှင့်၎င်းတို့၏ဆက်စပ်အနေအကြားနယ်နိမိတ်မှာပြတ်သားမှုမရှိခြင်း။

Example

လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်မှ ပြောင်းရွှေ့အခြေချနေထိုင်သူများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုကို မည်ကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ကြသည်ဆိုသည့် ကိစ္စရပ်ကိုလေ့လာရာတွင် ၎င်းတို့မှလနေထိုင်ခဲ့ကြသော ဒေသ၏ လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေများနှင့် ၎င်းတို့ရောက်ရှိလျက်နေကြသော ဒေသတွင်မျှော်လင့်ထားကြသော လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေများကို သိရှိနားလည်မှုမရှိပဲ သုတေသနပြုအခြေရာနိုင်မည် မဟုတ်ချေ။

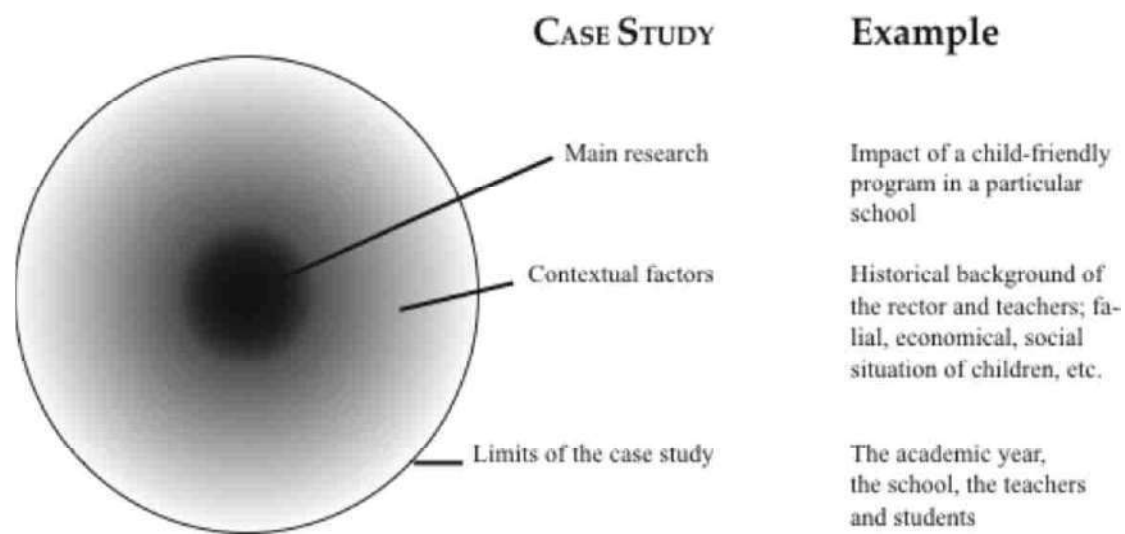
A good method to see whether a case study is appropriate for a research topic is to think of the “natural” boundaries of the topic by asking oneself: “Where does the subject end in time and in space relative to the number of stakeholders?”

PREPARING A CASE STUDY

As noted above, good case studies depend primarily on the definition of “the case”. The definition of the case under study can be done primarily in two steps:

- Defining the boundaries of the subject.
- Define the key questions of the research.

A case study is often represented as a circle. The center is the core of the research interest and the edge delineates what is and what is not the case.

1. Determining the case: unit of analysis

Asking the following questions may help to determine what the case is:

- Do I want to “analyze” an individual?
- Do I want to “analyze” a group?
- Do I want to “analyze” a program?
- Do I want to “analyze” a process?
- Do I want to “analyze” a difference between organizations?

Answering these questions along with talking to a colleague can be effective strategies for further delineating a case.

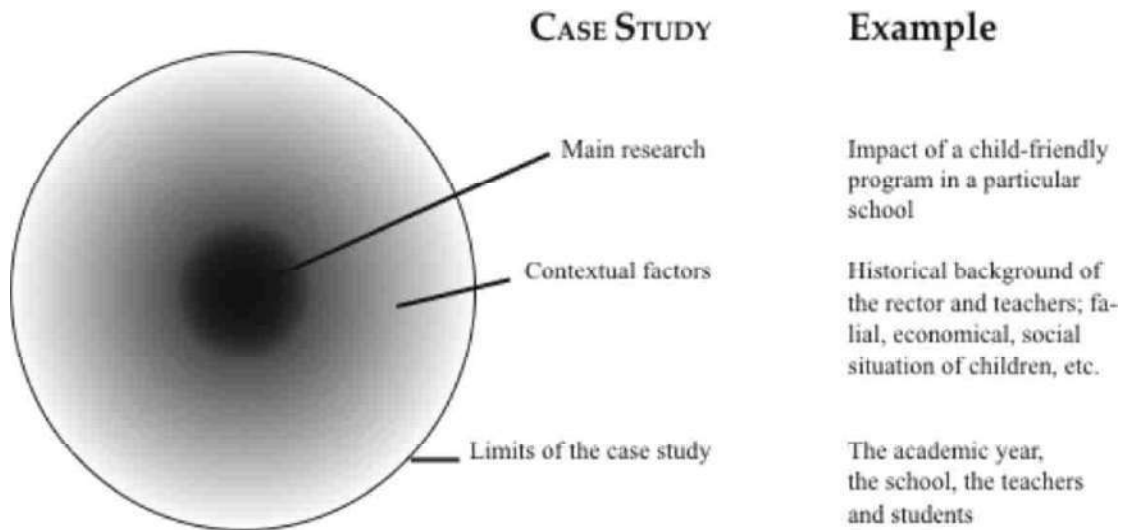
ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုတစ်ခုမှာ သုတေသနပြုလုပ်မည့်အကြောင်းအရာအတွက် သင့်လျော်မှုရှိမရှိသုံးသပ်ကြည့်ရှုနိုင်စေမည့်နည်းလမ်းကောင်းတစ်ခုမှာ မိမိကိုယ်ကိုယ်မိမိ “အချိန်ကာလ၊ နေရာဒေသနှင့် ပါဝင်ပတ်သက်သူများ၏ အရေအတွက်နှင့် ပတ်သက်၍ မည်သည့်အပိုင်းတွင် လေ့လာသည့်ဘာသာရပ်အကြောင်းအရာအဆုံးသတ်မည်နည်း” ဟူသော မေးခွန်းများကို မေးမြန်းလျက် သုတေသနပြုမည့်အကြောင်းအရာ၏ သဘာဝနယ်နိမိတ်များကို စဉ်းစားထားရန်ဖြစ်သည်။

ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုတစ်ခုကို ပြင်ဆင်ခြင်း

အထက်ကပြဆိုခဲ့ပြီးသကဲ့သို့ ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုကောင်းဖြစ်လာစေရန်မှာ “၎င်းဖြစ်ရပ်” ကို မည်ကဲ့သို့ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုသည်ဆိုသည့်အပေါ်တွင် အခြေခံအားဖြင့် မူတည်သည်။ လေ့လာမှုပြုလုပ်ရုံသာ ဖြစ်ရပ်၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်မှာ အခြေခံအားဖြင့် အဆင့်နှစ်ဆင့်ပေါ်တွင် တည်ရှိလျက်ရှိ၏။

- အကြောင်းအရာ (Subject) ၏ နယ်နိမိတ်ကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုသတ်မှတ်ခြင်း။
- သုတေသနတွင် အဖြေရာမည့် အဓိကမေးခွန်းများကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုသတ်မှတ်ခြင်း။

ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုအား စက်ဝိုင်းဖြင့် ကိုယ်စားပြု ဖော်ပြလေ့ရှိသည်။ ဗဟိုချက်မှာ သုတေသနအဓိကစိတ်ဝင်စားသည့် အကြောင်းအရာ ဖြစ်ပြီး အနားသားများမှာ အဘယ်အရာမှာ ဖြစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး အဘယ်အရာမှာ ဖြစ်ရပ်မဟုတ်သည်ကို ဝိုင်းခြားပြထားသည်။

၁။ ဖြစ်ရပ်ကို သတ်မှတ်ခြင်း - ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ ရန်ယူနစ်များ

ဖြစ်ရပ်ကို သတ်မှတ်ရာတွင် အောက်ပါ မေးခွန်းများ မေးခြင်းဖြင့် အထောက်အကူဖြစ်စေပါသည်။

- လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်အား ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာမည်
- အုပ်စုတစ်ခု
- အစီအစဉ်တစ်ရပ်
- ဖြစ်စဉ်
- အဖွဲ့အစည်းများအကြား ကွဲပြားခြားနားမှု

ဤမေးခွန်းများကို လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တစ်ဦးနှင့် အတူပြောဆို၍ ဖြေကြားခြင်းက ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကို ဆက်လက်ထပ်မံပိုင်းခြားသတ်မှတ်နိုင်ရေးအတွက် နည်းလမ်းကောင်းများ ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။

Example

A research project investigates the following question: "What make Karen migrants settled in IDP camps in the past 10 years decide whether to return or not to return to their village of origin?" This question can be investigated in two ways:

(1) A case study investigating the decision making process of Karen migrants settling in a particular IDP camp during the last 10 years;

(2) A case study investigating the experiences of Karen migrants settled during the last 10 years in an IDP camp and/or in the village for returnees.

In case study (1), the focus would be on the decision making of this group of migrants analyzed as process.

In case study (2), the focus would be on individuals and the experiences of recently arrived Karen migrants.

2. Framing the research questions – literature review

Case study research generally answers questions beginning with "how" or "why". The questions are targeted to a limited number of events or conditions and their inter-relationships.

In formulating the research questions, researchers have usually much benefit in conducting a literature review. The literature review will help identify what research is available on the topic. Based on the findings of an existing research, the researcher may be able to formulate insightful questions that have not been yet addressed.

Careful definition of questions at the beginning of the research determines where to look for evidence and also the most appropriate method of analysis.

3. Types of case study

Besides the three sorts of possible case studies (intrinsic, instrumental and collective), the purpose of the case study may differ depending on whether it is about:

Example

သုတေသနစီမံကိန်းတစ်ခုတွင် အောက်ပါပြဿနာကို အဖြေရှာ၏ "IDP စခန်းများတွင် လွန်ခဲ့သော ၁၀ နှစ်တာကာလမျှ အခြေချနေထိုင်ခဲ့ကြသော ကရင်လူမျိုး ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်သူများအဖို့ ၎င်းတို့နေထိုင်ရာမူလဒေသများသို့ ပြန်လည်နေထိုင်ကြခြင်း၊ ပြုပြင်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ရာတွင် မည်ကဲ့သို့သော အကြောင်းရပ်များ အပေါ်မူတည်၍ဆုံးဖြတ်ကြသနည်း။" ဤမေးခွန်းကို နည်းလမ်းနှစ်မျိုးဖြင့် အဖြေရှာနိုင်ပါသည်။

(၁) IDP စခန်းတစ်ခုအတွင်း ပြီးဆဲသည့် ၁၀နှစ်တာကာလအတွင်း နေထိုင်ခဲ့ကြသော ကရင်လူမျိုးများပါ ရွှေ့ပြောင်းအခြေချနေထိုင်ခြင်းအပေါ် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည့်ဖြစ်စဉ်ကို စူးစမ်းအဖြေရှာသည့်ဖြစ်ရပ် လေ့လာချက်တစ်ရပ် အားဖြင့်လည်းကောင်း

(၂) ကရင်လူမျိုးရွှေ့ပြောင်းအခြေချနေထိုင်သူများ၏ ပြီးခဲ့သည့် ၁၀နှစ်တာကာလအတွင်း IDP စခန်းများအတွင်း အတွေ့အကြုံများ သို့မဟုတ် မိမိနေရပ်ဒေသသို့ ပြန်လည်နေထိုင်သူများ၏ အတွေ့အကြုံများကို ဆန်းစစ်လေ့လာ အဖြေရှာသောဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုတစ်ခုအားဖြင့် လည်းကောင်းဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။

ပထမဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုတွင် ဤရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများ အုပ်စု၏ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုကို ဖြစ်စဉ်တစ်ရပ် အနေဖြင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။

ဒုတိယဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုတွင်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းစီကို သို့မဟုတ် မကြာသေးမီကမှ ရောက်ရှိလာ သည့် ကရင်လူမျိုးရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများ၏ အတွေ့အကြုံကို ဦးစားပေးလေ့လာသည်။

၂။ သုတေသနမေးခွန်းကိုတည်ဆောက်ခြင်း - စာအုပ်စာတမ်းလေ့လာချက်

ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုဖြင့်ပြုလုပ်သောသုတေသနလုပ်ငန်းများတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် "မည်သို့မည်ပုံ" နှင့် "မည်သည့်အတွက်ကြောင့်" ဟူသော မေးခွန်းများကို ဖြေကြားကြသည်။ မေးခွန်းများကိုလည်းအနည်းကျဦးစားမှုလောက်သော အဖြစ်အပျက်များသို့မဟုတ်အခြေအနေများနှင့်၎င်းတို့အကြားအပြန်အလှန်ဆက်နွယ်မှုများကိုဦးတည်မေးမြန်းထားသည်။

သုတေသနမေးခွန်းများကိုပုံဖော်တည်ဆောက်ရာတွင်သုတေသီများအနေဖြင့်စာအုပ်စာတမ်းလေ့လာချက် (Literature Review) ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့်အကျိုးကျေးဇူးများရရှိနိုင်သည်။ စာအုပ်စာတမ်းလေ့လာချက် ကြောင့်သုတေသန အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်ပြီးမည်သည့်သုတေသနပြုချက်အားရရှိနိုင်မည်ကိုသိစေသည်။ ရှိပြီးသားသုတေသနမှတွေ့ရှိချက်များကိုအခြေခံပြီး သုတေသီသည်ယခင်ကရာဇဝေဆန်းစစ်မှုပြုရသေးသောပညာသားပါသည့်မေးခွန်းများကိုပြုလုပ်လာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ သုတေသနစတင်ခါစကပင် မေးခွန်းအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမှုကျနသောချာစွာ ပြုလုပ်ထားခဲ့မှသာအထောက်အထားများမည်သည့်နေရာတွင်ရှာဖွေမည်၊မည်သည့်နည်းလမ်းကိုအသုံးပြုပါကအသင့်တော်ဆုံးဖြစ်မည်ကိုဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်နိုင်မည်။

၃။ ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုအမျိုးအစားများ

သုံးမျိုးသောဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုများ (မူလ၊ပုံစံယူ၊စုပေါင်း) အပြင်အောက်ပါအကြောင်းရပ်များအပေါ် မူတည်၍ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှု၏ရည်ရွယ်ချက်သည်လည်းပြောင်းလဲနိုင်ပါသည်။

- **Exploring a case:** the case study will be *exploratory*. This type of case study is particularly useful for assessing the impact of a program or event which has no clear and distinguishable outcomes;
- **Describing a case:** the case study will be *descriptive*, with the aim of describing a particular event in real life context. For example, this could be the description of a livelihood program in a particular location, explaining the obstacles encountered, the good and bad practices, etc.;
- **Investigating a particular research topic:** the case study will be *explanatory*. It seeks explanations for an issue or outcomes for which causes are not easily identified using only one single research method.

4. Conceptual Framework

After defining the scope of the case study (identifying the boundaries of the case, formulating research questions, and choosing the appropriate type of case study), the researcher needs a conceptual framework. The conceptual framework is meant to improve as research is conducted based on the findings. It helps:

- Identify the type of respondents who should be included in the study;
- Identify the types of links between the topic's various aspects: the core of the research topic, contextual elements, limits of the case study, constraints of the research, etc. This is done at first based on the literature review and the researcher's experience. These links are then further detailed and refined all along the research process;
- Distinguish between causes and consequences;
- Decide which data sources and research methods should be used.

A conceptual framework is shown below for a case study on the “impacts of the implementation of a child-friendly education curriculum”.

- **ဖြစ်ရပ်ကိုစူးစမ်းလေ့လာခြင်း** - ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုသည် ပဏာမစူးစမ်းလေ့လာမှုဖြစ်လိမ့်မည်။ ဤအမျိုးအစားသည် သိသာထင်ရှားမှုမရှိသည့်ရလဒ်များ ဖြစ်ပေါ်စေသည့်အစီအစဉ်တစ်ရပ် (သို့) ဖြစ်စဉ်တစ်ခု၏သက်ရောက်မှုကို ဆန်းစစ်ရာတွင်အထူးအသုံးဝင်သည်။
- **ဖြစ်ရပ်ကိုပုံဖော်ခြင်း** - ပြင်ပလောကအခြေအနေတွင် ဖြစ်ပျက်နေသည့်အဖြစ်အပျက်တစ်ခုကို ဖော်ပြရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဖြစ်ရပ် လေ့လာမှုသည် ဖော်ပြချက်များ ဖြစ်လာလိမ့်မည်။ ဥပမာအားဖြင့်အရပ် ဒေသတစ်ခုခုမှ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းဆိုင်ရာအစီအစဉ်တစ်ရပ်ကို ဖော်ပြထားပြီး၎င်းတွင်ကြုံတွေ့နေရသည့် အခက်အခဲအတားအဆီးများ၊ အလေ့အကျင့်ကောင်းနှင့်အလေ့အကျင့်ဆိုးများစသည်ဖြင့် . . . ။
- **သုတေသနအကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကိုစူးစမ်းခြင်း** - ဤဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုမျိုးသည်ရှင်းလင်းဖွင့်ဆိုသည့် အမျိုးအစားဖြစ်သည်။ ဤတွင်သုတေသနနည်းစနစ်တစ်မျိုးတည်းကိုအသုံးပြုပြီးအကြောင်းရင်းများ ဖော်ထုတ်လေ့လာရန်မလွယ်ကူသည့်ကိစ္စရပ်တစ်ခု (သို့) ရလဒ်များအတွက် ဖြေရှင်းချက်များရှာဖွေသည်။

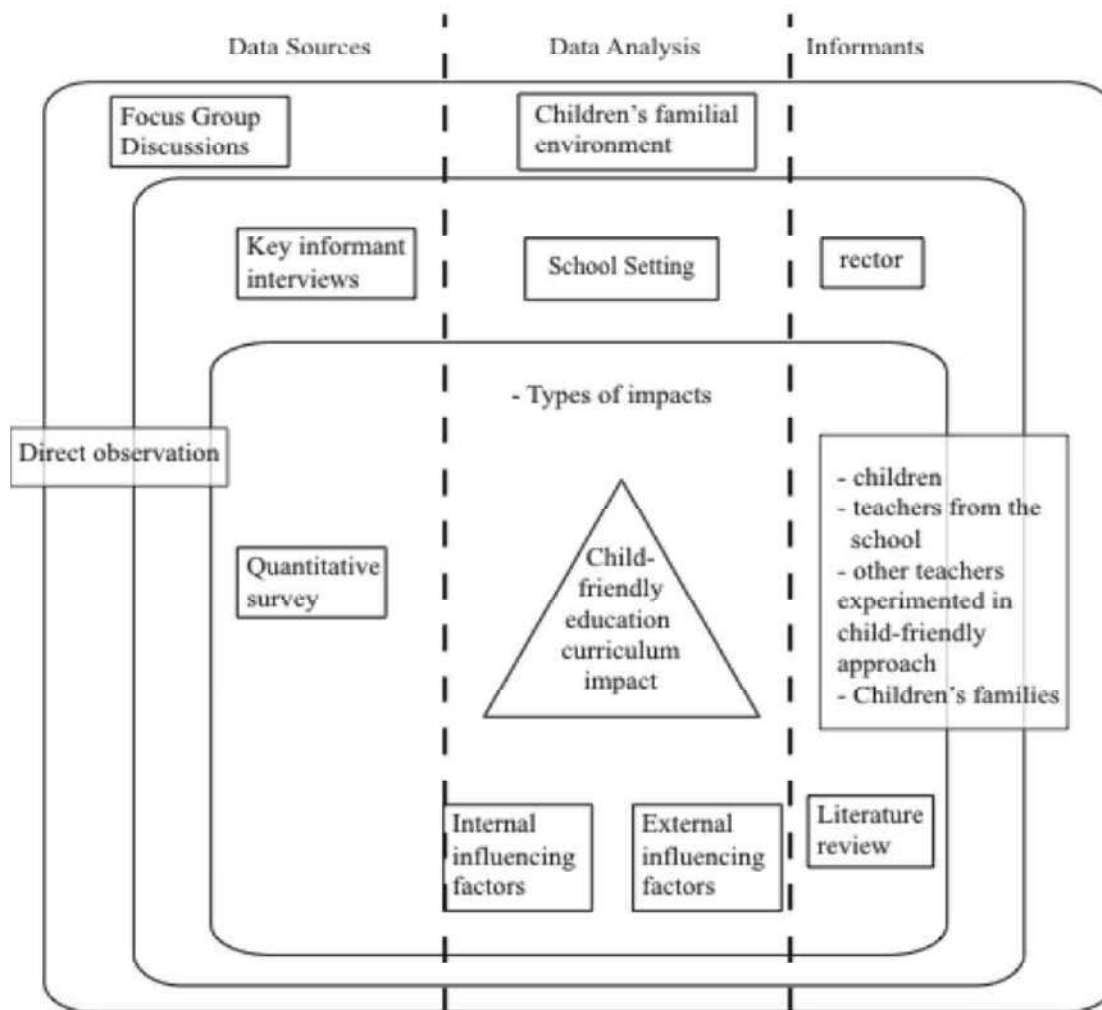
၄။ သဘောတရားရေးရာစည်းဘောင် (Conceptual Framework)

ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှု၏မြင်ကွင်း (ဖြစ်ရပ်၏နယ်နိမိတ်များကိုခွဲခြားသတ်မှတ်ခြင်း၊ သုတေသနမေးခွန်းများ ဖန်တီးတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် သင့်မြတ်လျော့ကန့်မည့်ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုကိုရွေးချယ်ခြင်း) ကိုသတ်မှတ်ပြီးသောအခါ သုတေသီအနေဖြင့် သဘောတရားရေးရာစည်းဘောင် (Conceptual Framework) တစ်ခုလိုအပ်လာသည်။ ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များအပေါ် အခြေခံ၍ သုတေသနလုပ်ငန်းကို လုပ်ဆောင်ရသည့်ဖြစ်ရပ်သဘောတရားရေးရာစည်းဘောင်ကိုပိုမိုကောင်းမွန်အောင်ပြုလုပ်ရမည်သာဖြစ်သည်။ ဤသဘောတရားစည်းဘောင်သည်-

- လေ့လာမှုတွင်ပါဝင်သည့်သောမေးခွန်းဖြေဆိုမည့်သူများကိုသတ်မှတ်ရာတွင်အထောက်အကူဖြစ်စေသည်။
- သုတေသနအကြောင်းအရာများ (Topics) ၏အမျိုးမျိုးသောသွင်ပြင်လက္ခဏာများဖြစ်ကြသည့်အတွင်းပိုင်း၊ ဆက်စပ်မှုရှိသောအစိတ်အပိုင်းအင်္ဂါရပ်များ၊ ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုဆောင်ရွက်ရာတွင်ရွေ့ရသောကန့်သတ်ချက်များ၊ သုတေသနလုပ်ရာတွင်ရှိနေသောအကန့်အသတ်များ၊ ၎င်းတို့အားလုံးအကြားမှဆက်စပ်မှုများကိုခွဲခြားသတ်မှတ်ရာတွင်အထောက်အကူဖြစ်စေသည်။ ဤကဲ့သို့ခွဲခြားသတ်မှတ်ရာတွင်ပထမဆုံးအနေဖြင့်ဘာသာရပ်နယ်ပယ်လေ့လာဆန်းစစ်ချက်နှင့်သုတေသီ၏အတွေ့အကြုံများပေါ်အခြေခံရမည်။ ဤဆက်စပ်မှုများကိုသုတေသနဖြစ်စဉ်တလျှောက်ဆက်လက်အသေးစိတ်၍အချောကိုင်သွားရမည်ဖြစ်သည်။
- အကြောင်းရင်းများနှင့်အကျိုးဆက်များကိုခွဲခြားရာတွင်အထောက်အကူဖြစ်စေသည်။
- မည်သည့်အချက်အလက်အရင်းအမြစ်များနှင့်မည်သည့်သုတေသနနည်းစနစ် (Method) ကိုအသုံးပြုမည်ကိုဆုံးဖြတ်ရာတွင်အထောက်အကူဖြစ်စေသည်။

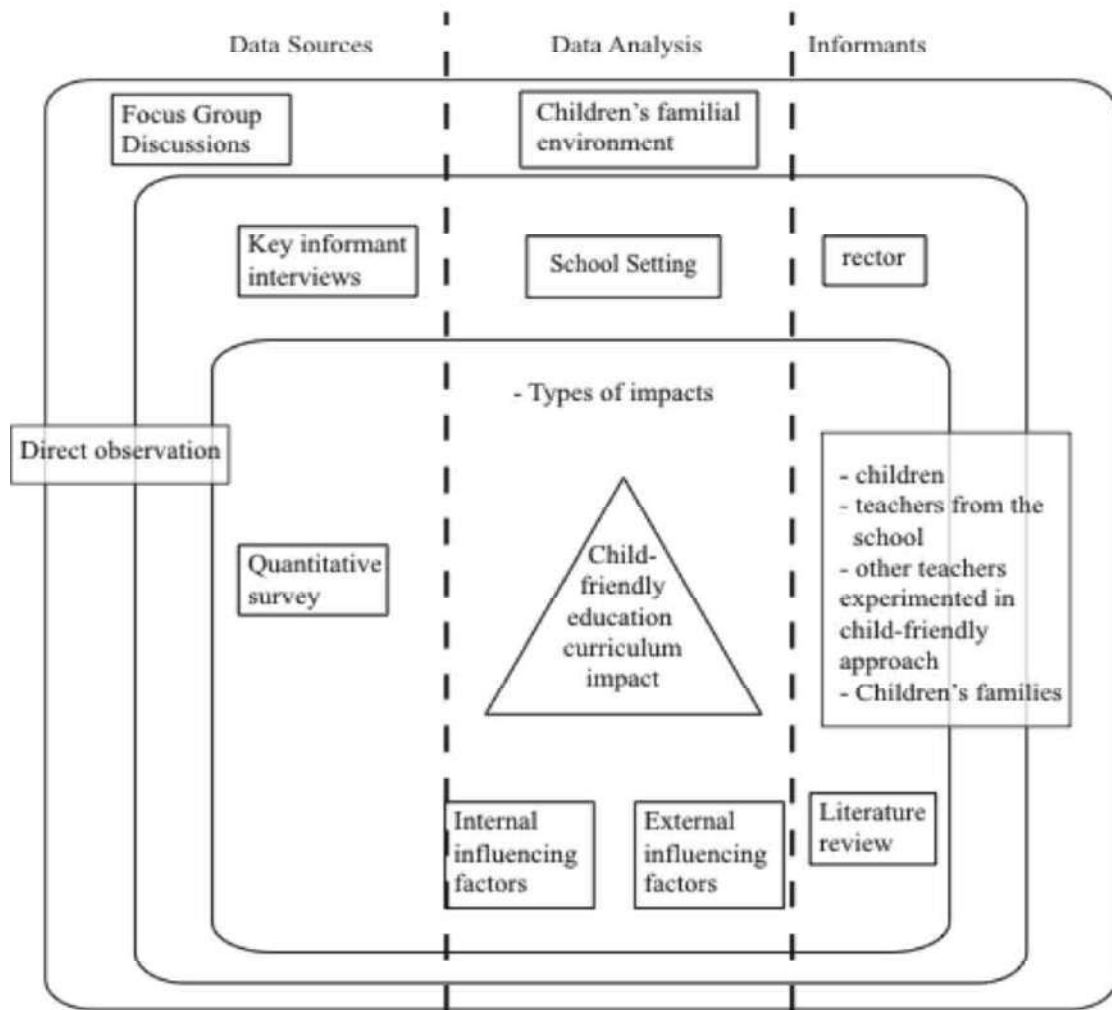
သဘောတရားရေးရာစည်းဘောင်ဥပမာတစ်ရပ်ကို “ကလေးသူငယ်များအတွက်အဆင်ပြေစေမည့်ပညာရေး သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတစ်ရပ်ကိုဖော်ဆောင်ရာတွင်ဖြစ်ပေါ်လာသောအကျိုးသက်ရောက်မှုများ” နှင့်ပတ်သက်၍ဆောင်ရွက်နိုင်ဖွယ်ရှိမည့်ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုတစ်ရပ်ကိုအောက်တွင်အဆိုပြုထားပါသည်။

Case study - Conceptual Framework

When the research begins, the conceptual framework here does not show the links between the various elements. When the research is in progress, the researchers can refine the framework and determine how the different elements are linked among one another. The final conceptual framework includes all the themes that were addressed during data collection and data analysis.

Case study - Conceptual Framework

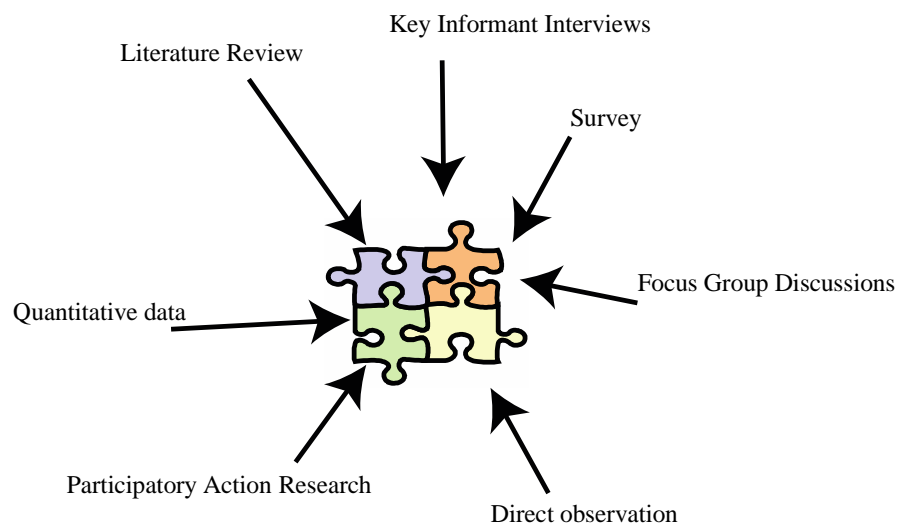

သုတေသနလုပ်ငန်းစတင်သောအခါအထက်တွင်ဖော်ပြထားသောသဘောတရားစဉ်းဘောင်တွင်အစိတ်အပိုင်းအမျိုးမျိုး၏ အကြားဆက်စပ်မှုများကို ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ။ သုတေသနလုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်နေစဉ်အခါတွင်သုတေသီများသည် ၎င်းစဉ်းဘောင်ကိုပြန်လည်အချောကိုင်ပြီးယင်းအစိတ်အပိုင်းများကိုမည်သို့ဆက်စပ်နေပုံကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ပေးရမည်။ နောက်ဆုံးထွက်ပေါ်လာသောသဘောတရားစဉ်းဘောင်တွင်အချက်အလက်စုဆောင်းခြင်းနှင့်၎င်းအချက်အလက်များကိုခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာလေ့လာခြင်းအဆင့်တို့တွင်ထွက်ပေါ်လာသောအကြောင်းအရာမှန်သမျှကိုထည့်သွင်းသွားမည်ဖြစ်သည်။

CONDUCTING A CASE STUDY

1. Data Sources

The diversity of data sources and research methods that can be integrated into a case study increases the potential for reliable and credible results: this is called triangulation of data. Potential data sources may include, but are not limited to: documentation, archival records, interviews, physical artifacts, direct observations, and participant-observation. In comparison to other qualitative approaches, case study can integrate quantitative survey data. This combination of qualitative and quantitative data helps reach a comprehensive understanding of the problem under study. Each data source is one piece of the “puzzle”; each piece contributes to the researcher’s understanding of the whole problem.

2. Data Analysis

Just like any other qualitative approach the data collection and analysis occur concurrently. The type of analysis needed depends on the type of case study. Generally-speaking, it is important during the analysis phase to reconsider the hypothesis made at the beginning of the research. This helps focus the analysis on the data which are directly relevant to the case study. At the same time, this helps discard data which may not be directly related to the research question.

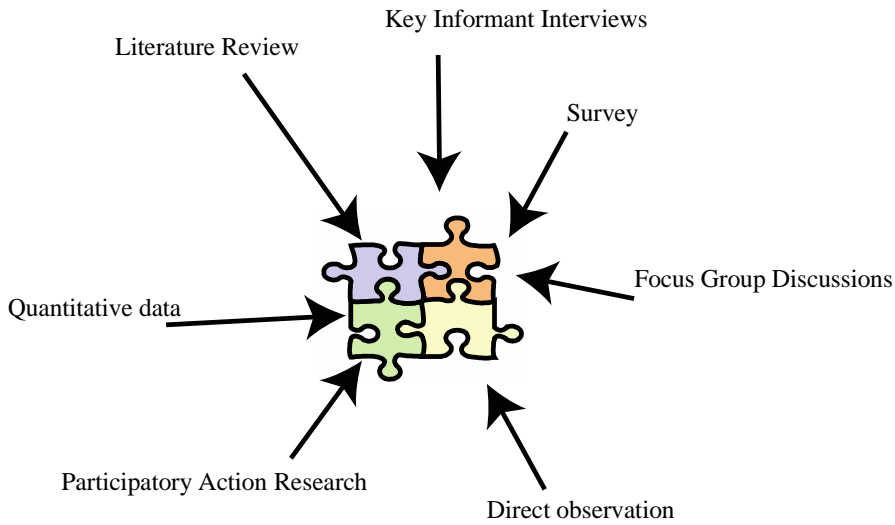
Data sources should **not** be treated independently and findings reported separately.

This is not the purpose of a case study. On the contrary, the researcher must ensure that the data and findings are combined. By doing this, the overall case is better understood. The relationships between external and internal factors and the research questions, and the causes and consequences are also better identified.

ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုတစ်ရပ်ပြုလုပ်ခြင်း

၁။ အချက်အလက်ရင်းမြစ်များ

အချက်အလက်ရင်းမြစ်အမျိုးအစားစုံလင်မှုနှင့် သုတေသနနည်းစနစ်များကို စုစည်း၍ ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုအပေါ် တွင်ပေါင်းစည်းနိုင်မှုက ယုံကြည်ကိုးစားနိုင်ဖွယ်ရှိသည်။ သုတေသနရလဒ်များထွက်ပေါ်လာနိုင်မည့်အလားအလာကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေသည်။ အချက်အလက်ရင်းမြစ်များတွင် မှတ်တမ်းတင်ခြင်းများ၊ စုစည်းထားသော မှတ်တမ်း၊ အင်တာဗျူးများ၊ ပစ္စည်းပစ္စယများ၊ တိုက်ရိုက်စုစမ်းလေ့လာမှုများ၊ လေ့လာမှုတွင်ပါဝင်သော အစမ်းသပ်ပုံရိပ်များကို လေ့လာမှုများပါဝင်သည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့သာလျှင် မဟုတ်အခြားသော နည်းလမ်းများလည်း ရှိနိုင်ပါသည်။ အခြားသော အရည်အသွေးအခြေပြုနည်းလမ်းများ (Qualitative approaches) များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုသည် အရည်အတွက် အခြေပြုအချက်အလက်များကို စုဆောင်း၍ ပေါင်းစပ်နိုင်မည့် အခွင့်အရေးကို ဖန်တီးပေးပါသည်။ ဤအရည်အသွေးအခြေပြုအချက်အလက်များနှင့် အရေအတွက်အခြေပြုအချက်အလက်များကို ပေါင်းစည်းခြင်းဖြင့် လေ့လာနေသော ပြဿနာတစ်ရပ်ကို ခြုံငုံမိနားလည်နိုင်စေပါသည်။ အချက်အလက်ရင်းမြစ်တစ်ခုစီသည် “ပြဿနာ” ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ် ၎င်းအစိတ်အပိုင်းတစ်ခုစီက သုတေသီ၏ ပြဿနာတစ်ရပ်လုံးအပေါ် နားလည်နိုင်စွမ်းကို ဖြည့်ဆည်းပေးပါသည်။

၂။ အချက်အလက်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း

အခြားသော အရည်အသွေးအခြေပြုအချက်အလက်စုဆောင်းမှုနှင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုများမှာ တပြိုင်နက်ဖြစ်ပေါ်ကြသည်။ လိုအပ်သော ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုများမှာ ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုပုံစံပေါ်တွင် တည်မှီနေပါသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် သုတေသနလုပ်ငန်း၏ အစဦးပိုင်းတွင် စဉ်းစားခဲ့သော အနုမာနယူဆချက် (Hypothesis) ကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဆန်းစစ်လေ့လာသည့် အဆင့် (Analysis Phase) တွင် ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုနှင့် တိုက်ရိုက် ဆက်နွယ် နေသော အချက်အလက်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းကို အာရုံစိုက်လုပ်ဆောင်နိုင်စေရန် အထောက်အကူပြုပါသည်။ တချိန်တည်းမှာပင် သုတေသနမေးခွန်းနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်ပတ်သက်မှုမရှိသော အချက်အလက်များကို ပယ်ရှားနိုင်စေရန်လည်း အထောက်အကူပြုပါသည်။

အချက်အလက်ရင်းမြစ်များကို ခွဲထုတ်၍ သုတေသနတွေ့ရှိချက်များကို သီးခြားအစီရင်ခံတင်ပြခြင်းမျိုးကို ဆောင်ရွက်မှုမပြုသင့်ပါ။

ဤကိစ္စရပ်မှာ ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုတစ်ရပ်၏ ရည်မှန်းချက်မဟုတ်ပါ။ သုတေသီအနေဖြင့် အချက်အလက်များနှင့် ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များကို သေချာကျနစွာ ပေါင်းစည်းပေးရပါမည်။ ဤကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်ရပ်တစ်ခုလုံးကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ခြုံငုံသဘောပေါက်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ပြင်ပနှင့်အတွင်းပိုင်းအကြောင်းရင်းများ (external and internal factors) နှင့် သုတေသနမေးခွန်းများအကြား၊ အကြောင်းရင်းများနှင့် အကျိုးဆက်များအကြား ဆက်နွယ်မှုကို လည်းပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

3. Reporting

Reporting about a case study can be a difficult task due to the complex nature of this approach. It is usually difficult to report about the findings in a concise manner, and yet it is the researcher's responsibility to explain a complex problem in a way that is readily understood by the reader. The goal of the report is to let the reader feel as if the he/she had been an active participant in the research and let him/her consider whether the study findings could apply to another situation.

A case study report typically contains at least:

- A description of the case: the main research questions, what is and what is not included in the case (the limits);
- The different data sources and research methodology used;
- An analysis of the case emphasizing the following questions: What was involved in the situation or problem? What are the direct and indirect causes of this situation or problem? What are the short-term and long-term impacts of the situation or problem?

The researchers must emphasize the links among the different factors influencing the situation under study;

- If possible, the results from the case study should be compared with other existing research findings. The comparison can help draw a contrast between the findings, help support both findings, or help bring new insights into these findings.

Tip 1: Reconsidering the original hypothesis will ensure that: a) research questions are addressed by the report, b) the research remains focused and avoids pointless data analysis.

Tip 2: In order to help the readers understand and to raise their interest in the case study, the reporting can follow either one or both of the approaches: a) tell a story; AND/OR b) use a chronological approach.

TO SUM UP, THE MAIN POINTS TO REMEMBER ABOUT THIS CHAPTER ARE:

- A case study is a qualitative research approach that may use both qualitative and quantitative research methods;
- A case study is particularly suitable for exploring a complex problem;
- A case study is about answering “how” and “why” questions when the causes of a problem are difficult to distinguish from its consequences;
- Case studies can be used to study individuals or processes.

၃။အစီရင်ခံတင်ပြခြင်း (Reporting)

ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုတစ်ရပ်အကြောင်းကိုအစီရင်ခံတင်ပြရန်မှာ၎င်းဆောင်ရွက်ပုံဆောင်ရွက်နည်း၏ရှုပ်ထွေးလှသောသဘော သဘာဝကြောင့်ပင်လျှင်ခက်ခဲလှသောကိစ္စတစ်ရပ်ဖြစ်နေပါသည်။များသောအားဖြင့်ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များကိုကျစ်လျစ်စွာတင် ပြရန်ခက်ခဲသည်။သို့သော်ငြားရှုပ်ထွေးသောကိစ္စတစ်ရပ်ကိုစာဖတ်သူအဆင်သင့်နားလည်သဘောပေါက်အောင်တင်ပြပေး ရန်မှာသုတေသီ၏တာဝန်ဖြစ်ပါသည်။အစီရင်ခံတင်ပြချက် (report) ၏ရည်ရွယ်ချက်မှာစာဖတ်သူ အဖို့ မိမိကိုယ်ကိုယ် ယင်းသုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်တွင်ပါဝင်သူတစ်ယောက်အလားခံစားမှုကိုပေးစွမ်းနိုင်ပြီး၎င်းသုတေသနမှရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များကို အခြားသောအခြေအနေတစ်ရပ်တွင်အသုံးဝင်နိုင်မှုရှိမရှိစဉ်းစားသုံးသပ်ခွင့်ပေးရန်ဖြစ်သည်။

ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုတွင်သာမန်အားဖြင့်အနည်းဆုံးပါဝင်ရမည့်မှာ

- ဖြစ်ရပ်ကိုသရုပ်ဖော်တင်ပြပေးချက်၊အဓိကသုတေသနမေးခွန်းများ၊ဖြစ်ရပ်တွင်ပါဝင်သည့်အရာ၊မပါဝင်သည့်အရာ (ကန့်သတ်ချက်များ)
- မတူကွဲပြားသောအချက်အလက်ရင်းမြစ်များနှင့်အသုံးပြုသောသုတေသနစနစ် (Research Method)
- အောက်ပါမေးခွန်းများကိုအလေးပေးလျက်ဖြစ်ရပ်ကိုခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလေ့လာချက်ဖြစ်ရပ် - ဤအခြေအနေသို့ မဟုတ်ပြဿနာရပ်တွင်မည်သည့်အကြောင်းအရာပါဝင်သနည်း။ဤအခြေအနေသို့မဟုတ်ပြဿနာရပ်တွင်မည် သည့်အရာများကတိုက်ရိုက်သို့မဟုတ်သွယ်ဝိုက်အကြောင်းရင်းခံများဖြစ်သနည်း။ဤအခြေအနေသို့မဟုတ်ပြ ဿနာပါရေတို-ရေရှည်အကျိုးသက်ရောက်နိုင်မှုများသည်အဘယ်နည်း။
သုတေသီအနေဖြင့်လေ့လာလျက်ရှိသောအကြောင်းအရာအပေါ်လွှမ်းမိုးမှုရှိသောကွဲပြားခြားနားသည့်အကြောင်း ရင်းများအကြားဆက်စပ်မှုကိုအလေးပေးရမည်။
- ဖြစ်နိုင်ပါကဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုမှရလဒ်များကိုအခြားတည်ရှိနေသေးသောသုတေသနရလဒ်များနှင့်နှိုင်းယှဉ်လေ့လာ သင်ပါသည်။ဤကဲ့သို့နှိုင်းယှဉ်လေ့လာခြင်းဖြင့်ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များအကြား ခြားနားချက်ကို ဖော်ပြနိုင်မည်။သို့တည်းမဟုတ်၎င်းရလဒ်နှစ်ခုလုံးကို ထောက်ခံပေးနိုင်မည်။သို့တည်းမဟုတ်၎င်း ရှာဖွေတွေ့ရှိမှုများအပေါ်အမြင်သစ်များ ဆောင်ကြဉ်းပေးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

အကြံပြုချက်။ သုတေသနဆိုင်ရာမူလအနုမာနယူဆချက်(hypothesis) ကိုပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းအားဖြင့် (က) သုတေသနမေးခွန်းကိုအစီရင်ခံစာတွင်ဦးတည်ဖြေကြားနိုင်ခြင်း၊ (ခ) သုတေသနလမ်းကြောင်း ဦးတည်ရာကို မယိမ်းယိုင်စေပဲမလိုအပ်သောအချက်အလက်များကိုခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသုံးသပ်ခြင်းများမှရှောင်လွှဲနိုင်စေခြင်းဟူသော အကျိုးကျေးဇူးများကိုရရှိစေမည်ဖြစ်ပါသည်။

အကြံပြုချက်။ စာဖတ်သူအားဖြစ်ရပ်တွင်စိတ်ဝင်စားလာစေရန်နှင့်နားလည်လာစေရန် အလိုငှာ အစီရင်ခံစာတွင်အောက်ပါနည်းလမ်းများကိုတစ်ခုမဟုတ်တစ်ခုသို့မဟုတ်နှစ်ခုလုံးဖြစ်စေလိုက်နာနိုင်ပါသည်။(က) အဖြစ်အပျက်ကိုတင်ပြပေးရန် (နှင့်/သို့မဟုတ်) (ခ) ရက်စွဲအလိုက်ဖော်ပြသောနည်းကိုအသုံးပြုနိုင်သည်။

အနှစ်ချုပ်တင်ပြရန်၊ဤအခန်းမှမှတ်မိစေရန်အဓိကအချက်များမှာ

- ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုဆိုသည်မှာအရည်အသွေးသုတေသနချဉ်းကပ်လေ့လာနည်းဖြစ်ပြီးအရည်အချင်းနည်းရေး၊ အရည်အတွက်နည်းပါအသုံးပြုကောင်းပြုနိုင်သည်။
- ရှုပ်ထွေးသောပြဿနာတစ်ရပ်ကိုစူးစမ်းရာတွင်ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုသည်အထူးသင့်လျော်သောနည်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။
- ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုဆိုသည်မှာပြဿနာတစ်ရပ်၏အကြောင်းရင်းများနှင့်အကျိုးဆက်များကိုကွဲပြားအောင်လုပ်ဆောင်ရာ တွင်ခက်ခဲသည့်အခါ “မည်ကဲ့သို့ဖြစ်သည်” နှင့် “မည်သည့်အတွက်ကြောင့်ဖြစ်သည်” ဟူသော မေးခွန်းများကို ဖြေဆိုခြင်းဖြစ်သည်။
- ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုကိုလူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်ဖြစ်စဉ်များကိုလေ့လာရန်အတွက်အသုံးပြုနိုင်သည်။

INTERMEDIATE 15. QUANTITATIVE DATA ANALYSIS

THE CHAPTER IS ABOUT:

- The different tools used for analysing quantitative data;
- The graphic way of illustrating quantitative data analysis;
- The advantages and disadvantages of using these tools for quantitative data analysis.

QUANTITATIVE DATA ANALYSIS AND ITS TOOLS

Quantitative research uses quantitative data analysis. Quantitative data analysis involves the use of statistical analyses to produce evidence. It is therefore focused on measurement. It usually tries to answer questions about “why” and looks for a comparison of groups. It intends to establish an association, a relationship, or a cause and effect between these groups.

Commonly used quantitative data analyses are univariate analyses. This means analyses that tell researchers something about one variable only. Univariate analyses are descriptive in nature.

Several measurements can be used for univariate analyses:

1. **Frequency Distribution:** frequency or number of cases in each category of a variable.
2. **Measures of Central Tendency/average/location:** the most common measurements of central tendency are the mode (designed for nominal level variables), median (designed for ordinal level variables), and mean (designed for interval level variables).
3. **Measurements of Dispersion/spread/variability:** the most common measurements of dispersion are range, variance, and standard deviation.

Bivariate and Multivariate Analyses also exist and are used by professional statisticians. They are beyond the scope of this manual and will not be explained detailed here.

1. Frequency Distribution

Frequency distribution is a list of all the scores for a sample or population indicating the number of times that each score occurs. The data are grouped into mutually exclusive categories showing the number of observations in each category.

In a **frequency distribution**, each variable is considered one at a time. A frequency distribution for a variable produces a table of frequency counts, percentages, and cumulative percentages for all the values associated with that variable.

အလယ်အလတ်အဆင့် ၁၅ - အရေအတွက်ဆိုင်ရာဒေတာအချက်အလက်စိစစ်လေ့လာမှု

ဤအခန်းတွင် -

- အရေအတွက်ဆိုင်ရာဒေတာအချက်အလက်များအား လေ့လာစိစစ်မှုပြုရာတွင်အသုံးပြုသည့်အမျိုးမျိုးသောနည်းလမ်းများ
- အရေအတွက်ဆိုင်ရာဒေတာစိစစ်မှုအားသရုပ်ပြဖော်ပြရာတွင်သုံးသောဂရပ်ပုံနည်းလမ်းများ
- အရေအတွက်ဆိုင်ရာ ဒေတာစိစစ်မှုနည်းလမ်းများအသုံးပြုခြင်း၏အားသာချက်များနှင့်အားနည်းချက်များ တို့ပါဝင်သည်။

အရေအတွက်ဆိုင်ရာစိစစ်မှုနှင့်၎င်း၏နည်းလမ်းများ

အရေအတွက်စံထားသုတေသနနည်းလမ်းသည်အရေအတွက်ဆိုင်ရာဒေတာစိစစ်မှုကိုအသုံးပြုပါသည်။အရေအတွက်ဆိုင်ရာ ဒေတာစိစစ်မှုတွင်အထောက်အထားများ ပြုစုရရှိရန်အတွက်စာရင်းအင်းဆိုင်ရာ လေ့လာစိစစ်မှုများအသုံးပြုခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။သို့အတွက်တိုင်းတာလေ့လာမှုများအပေါ်တွင်အထူးပြုအာရုံထားပါသည်။ဤသို့ ပြုလုပ်ရာတွင် "အဘယ်ကြောင့်နည်း" ဆိုသည့် မေးခွန်းအား ဖြေဆိုရန်ကြိုးစားပြီးအုပ်စုများအကြားနှိုင်းယှဉ် လေ့လာမှုကိုရှာဖွေသုံးသပ်ပါသည်။ အဆိုပါအုပ်စုများအကြောင်းတရားနှင့်အကျိုးတရားများပတ်သက်ဆက်နွယ်မှု၊ချိတ်ဆက်မှုတို့ကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်ကြိုးစားပါသည်။ အသုံးများသည့်အရေအတွက်ဆိုင်ရာ ဒေတာစိစစ်လေ့လာမှုများမှာ - ဧကတန်ဖိုးပြောင်းလဲမှုစိစစ်ခြင်း(Univariate analyses) တို့ ဖြစ်ပါသည်။ဆိုလိုသည်မှာဤ လေ့လာစိစစ်မှုနည်းလမ်းများသည်သုတေသီများအားကိန်းရှင်တစ်လုံး အကြောင်းသာ ပြောပြနိုင်သည်။ဧကတန်ဖိုး ပြောင်းလဲမှုစိစစ်ခြင်းတို့သည်သဘောသဘာဝအားဖြင့်သရုပ်ဖော် ပြသသည့်ပုံစံ မျိုးဖြစ်ပါသည်။

ဧကတန်ဖိုး ပြောင်းလဲမှုစိစစ်ခြင်းအတွက်အသုံးပြုသောတိုင်းတာလေ့လာမှုများမှာ -

၁။ထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက် (Frequency Distribution)

အရေအတွက်သို့မဟုတ်ကြိမ်နှုန်း

၂။ဗဟိုညွှတ်ချက်၊ပျမ်းမျှတည်နေရာတို့အားတိုင်းတာခြင်း။ ဗဟိုညွှတ်ချက်တိုင်းတာမှုအတွက်အသုံးအများ (Measures of Central Tendency /Average/Location) ဆုံးသောတိုင်းတာမှုပုံစံများမှာ -ကြိမ်များကိန်း (Mode(နာမကိန်းရှင်များအတွက် nominal level variables)အလယ်ကိန်း (ဝါ)တစ်ဝက်ကိန်း (Median (စဉ်ပြကိန်းရှင်များအတွက် Ordinal level variables)ပျမ်းမျှကိန်း (ဝါ) သမတ်ကိန်း (Mean (ကွာခြားချက်ကိန်းရှင်များအတွက် Interval level variables) တို့ဖြစ်ကြသည်။

၃။ကြိမ်ပြန့်မှု / ပြန့်နှံ့မှု / ပြောင်းလဲမှုတို့အားတိုင်းတာခြင်း Measurements of Dispersion / Spread / Variability

။ကြိမ်ပြန့်မှုအားတိုင်းတာမှုအတွက်အသုံးအများ ဆုံးသောတိုင်းတာမှုပုံစံများမှာ -ကိန်းစဉ်တန်း range၊ ပြောင်းလဲမှု variance၊ စံသွေဖည်မှု standard deviation တို့ဖြစ်ကြသည်။

ခွဲတန်ဖိုးပြောင်းလဲမှု Bivariate နှင့်ဗဟိုတန်ဖိုးများပြောင်းလဲမှုစိစစ်လေ့လာမှု Multivariate Analyses ရှိကြသော်လည်း ကျွမ်းကျင်သူစာရင်းအင်းပညာရှင်များသာအသုံးပြုကြပါသည်။သို့အတွက်ဤလက်စွဲစာမူတွင်အသေးစိတ်ရှင်းပြမည်မဟုတ်ပါ။

၁။ထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက် (Frequency Distribution)

ထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက်ဆိုသည်မှာနမူနာအုပ်စုသို့မဟုတ်လူဦးရေအုပ်စုကြီး၏အမှတ်ကြိမ်နှုန်းများ ဖြစ်ပေါ်မှုကို ဖော်ပြသည့်အမှတ်များအားလုံး၏စာရင်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ဒေတာအချက်အလက်များအားအုပ်စုတစ်ခုချင်းစီ၌ လေ့လာမှုအကြိမ်အရေအတွက်များကို ဖော်ပြသည့်သီးခြားစီတည်ရှိသောအုပ်စုခွဲများအတွင်းသို့အုပ်စုဖွဲ့သွင်းပါသည်။

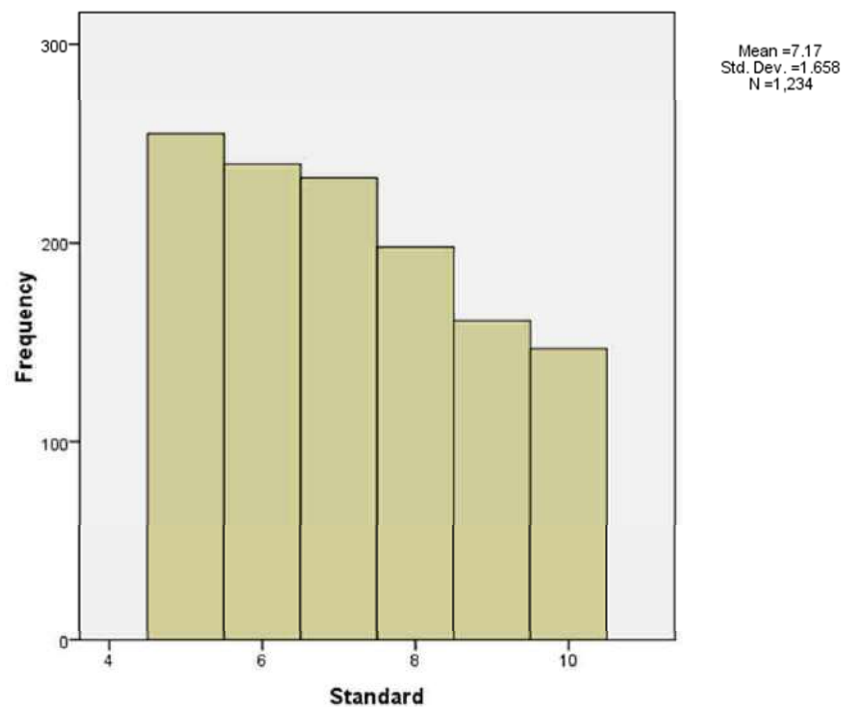
ထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက်တစ်ခုတွင်ကိန်းရှင်တစ်လုံးအားတစ်ကြိမ်သာစဉ်စားပါသည်။ကိန်းရှင်တစ်လုံးအတွက်ထပ်ကြိမ် ပြန့်ချက်တစ်ခုအနေဖြင့်အဆိုပါကိန်းရှင်နှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသောတန်ဖိုးများအားလုံးဖြစ်သည့်ကြိမ်နှုန်းအရေအတွက်၊ရာခိုင်နှုန်းများနှင့်စုပေါင်းရာခိုင်နှုန်းများဆိုင်ရာဇယားတစ်ခု ပြုစုရရှိပါသည်။

For example: Frequency distribution table of students' enrollment in classes in a high school is shown in the following table:

Standard	Male	Female	Total	Percent	Cumulative percentage
X standard	79	68	147	11.9%	11.9%
IX standard	86	75	161	13.0%	25.0%
VIII standard	95	103	198	16.0%	41.0%
VII standard	111	122	233	18.9%	59.9%
VI standard	115	125	240	19.4%	79.3%
V standard	120	135	255	20.7%	100.0%
Total	606	628	1,234	100.0%	

Frequency distribution can be shown in graphic forms. The three commonly used graphic forms of frequency distribution are: histograms, bar charts, and frequency polygons. Other graphic forms are stem and leaf diagram and scatter plots diagram.

A **Histogram** is a graph in which the classes are marked on the horizontal axis and the class frequencies on the vertical axis. The class frequencies are represented by the heights of the bars and the bars are drawn adjacent to each other. Variable must be continuous variable (interval or ratio).

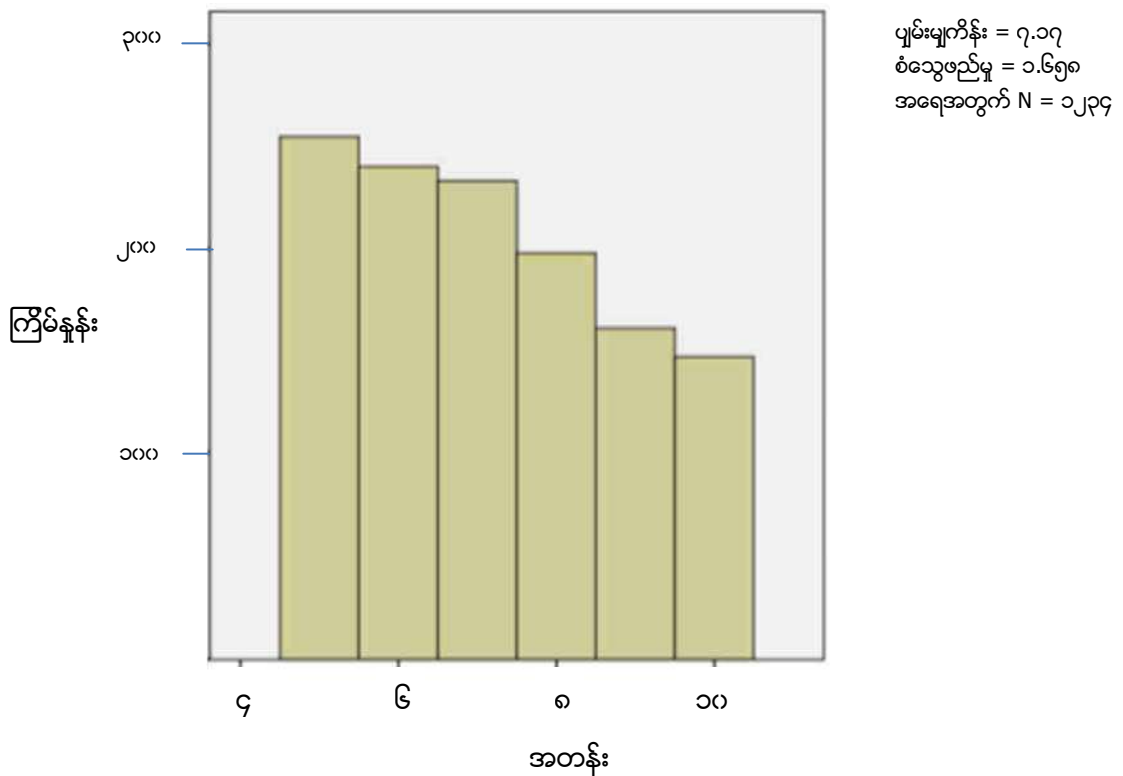

ဥပမာ - အောက်ဖော်ပြပါဇယားမှာအထက်တန်းကျောင်းတစ်ကျောင်းရှိအတန်းအသီးသီးသို့ကျောင်းအပ်နှံသော ကျောင်းသားများ၏ထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက်ဇယားတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

အတန်း	ကျား	မ	စုစုပေါင်း	ရာခိုင်နှုန်း	စုပေါင်းရာခိုင်နှုန်း
၁၀တန်း	၇၉	၆၈	၁၄၇	၁၁.၉%	၁၁.၉%
၉တန်း	၈၆	၇၅	၁၆၁	၁၃.၀%	၂၅.၀%
၈တန်း	၉၅	၁၀၃	၁၉၈	၁၆.၀%	၄၁.၀%
၇တန်း	၁၁၁	၁၂၂	၂၃၃	၁၈.၉%	၅၉.၉%
၆တန်း	၁၁၅	၁၂၅	၂၄၀	၁၉.၄%	၇၉.၃%
၅တန်း	၁၂၀	၁၃၅	၂၅၅	၂၀.၇%	၁၀၀.၀%
စုစုပေါင်း	၆၀၆	၆၂၈	၁၂၃၄	၁၀၀.၀%	

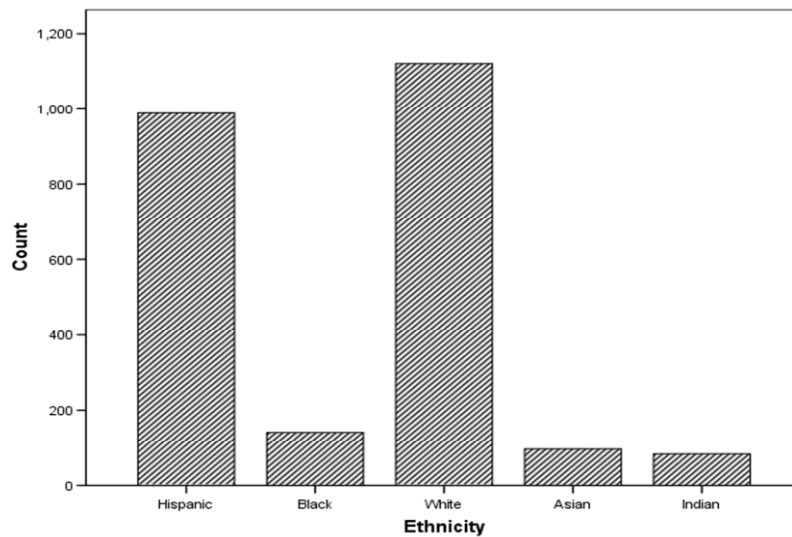
ထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက်အားဂရပ်ပုံစံများဖြင့်လည်း ဖော်ပြနိုင်ပါသည်။ထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက်ကိုဂရပ်ပုံစံဖြင့်ဖော်ပြရာတွင်အသုံးအများဆုံး သောဂရပ်ပုံစံသုံးမျိုးမှာ - ဟစ္စတိုဂရမ်များ (Histograms) ၊ဘားချပ်များ (Bar charts) ၊နှင့်ဖရီကွင်စီပိုလီဂွန်များ (Frequency polygon) တို့ဖြစ်ပါသည်။အခြားသောဂရပ်ပုံစံနှစ်မျိုးအနေဖြင့်ပင်စည်အရွက်ပုံ (Stem and leaf diagram) နှင့်အပြန့်ပြပုံ (Scatter plots diagram) တို့လည်းပါရှိပါသည်။

ဟစ္စတိုဂရမ် (Histogram) တစ်ခုသည်အုပ်စုအတန်းအစားများ classes ကို ရေပြင်ညီဝင်ရိုးတွင် ဖော်ပြပြီးထိုအုပ်စုအတန်းအစားများ၏ကြိမ်နှုန်းများ class frequencies ကို ဒေါင်လိုက်ဝင်ရိုးပေါ်တွင် ပြဆိုသည့်ဂရပ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ အုပ်စုအတန်းအစားများ၏ကြိမ်နှုန်းများကိုဘားချောင်းများ၏အမြင့် ဖြင့် ဖော်ပြပြီးထိုဘားချောင်းများကို တစ်ခုနှင့်တစ်ခုကပ်လျက်ဆွဲလေ့ရှိပါသည်။ကိန်းရှင်အနေဖြင့်စဉ်ဆက်ကိန်းရှင် Continuous variable (ကွာခြားချက် (သို့) အချိုး interval or ratio) ဆိုင်ရာကိန်းရှင်ဖြစ်ရပါမည်။

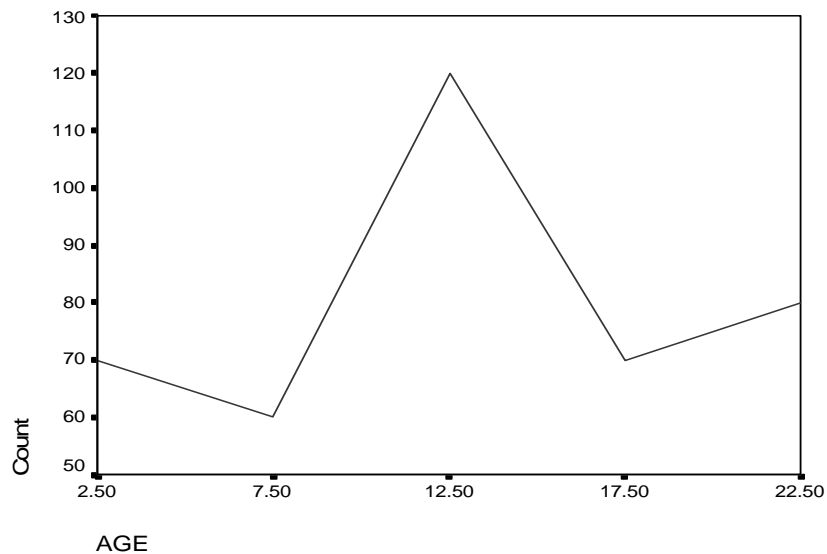
In this example, a histogram of the students studying at different grades (see data in the table above) was created. The mean has a value of 7.17 and the SD of 1.658.

A **Bar graph** is a graph that illustrates nominal data with the scores/categories along the *x*-axis and the frequencies on the *y*-axis. The *scores are not ordered* and, unlike a histogram, the *bars do not touch each other*. The heights correspond to the number of times the score occurs, similar to histogram. The variable can be categorical (nominal or ordinal).

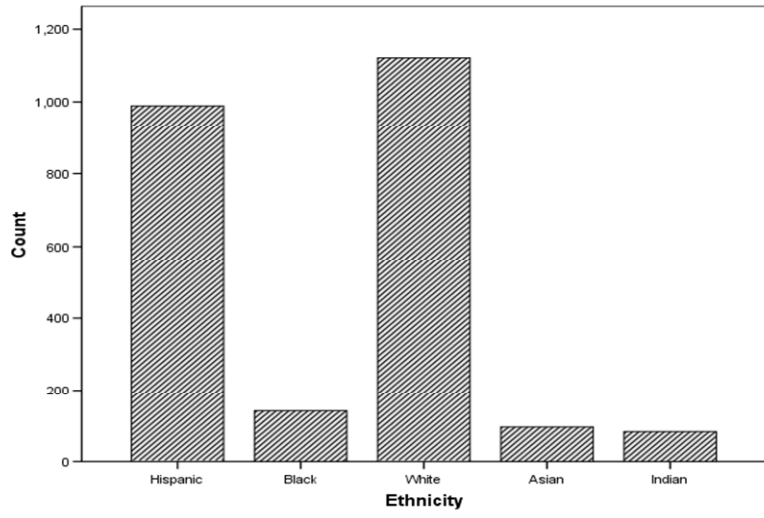
In this example, the majority of students in the sample were White. The next largest group was Hispanic. The smallest representative groups were Black, Asian, and Indian.

A **Frequency polygon** consists of line segments connecting the points formed by the class midpoint and the class frequency.

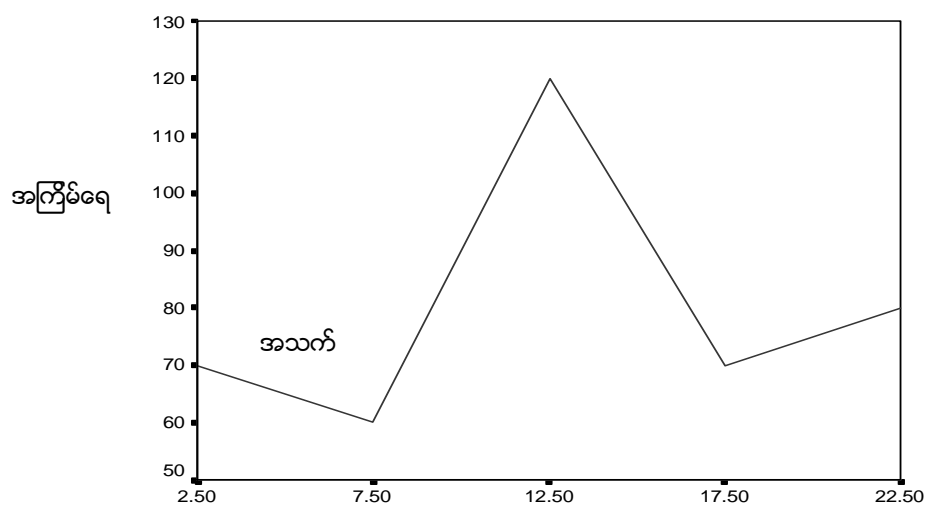
ဤဥပမာတွင်အတန်းအသီးသီး၌ပညာသင်ကြားနေကြသောကျောင်းသားများ၏ဟစ္စတိုဂရမ်အားဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (အထက်ဖော်ပြပါဇယားမှဒေတာအချက်အလက်များအားကြည့်ပါ) ။အတန်းများ၏ပျမ်းမျှတန်ဖိုးမှာ ၇.၁၇တန်းဖြစ်ပြီး စံသွေဖည်မှု SD မှာ ၆.၅၅ဖြစ်ပါသည်။

ဘားဂရပ် (Bar Graph) တစ်ခုသည်နာမ ဒေတာအချက်အလက်များ nominal data များကိုသရုပ်ဖော်ရာ၌ X ဝင်ရိုးပေါ်တွင်ရမှတ်များ / အုပ်စုခွဲများအား ဖော်ပြပြီးကြိမ်နှုန်းများကို Y ဝင်ရိုး ပေါ်တွင် ဖော်ပြပါသည်။ ဟစ္စတိုဂရမ်တစ်ခုကဲ့သို့မဟုတ်ပဲရမှတ်များသည်အစဉ်အတိုင်းမဟုတ်ပါ။ဘာချောင်းများသည်လည်းတစ်ခုနှင့်တစ်ခုမထိချေ ။သို့သော်ဟစ္စတိုဂရမ်ကဲ့သို့ပင်ဘားချောင်းများ၏အမြင့်သည်ရမှတ်အကြိမ်အရေအတွက် ဖြစ်ပေါ်မှုများအားကိုယ်စား ပြုသည်။ကိန်းရှင်အနေဖြင့်အုပ်စုကိန်းရှင် Categorical (နာမသို့မဟုတ်စဉ်ပြ nominal or ordinal) ဆိုင်ရာကိန်းရှင်ဖြစ်ပါသည်။

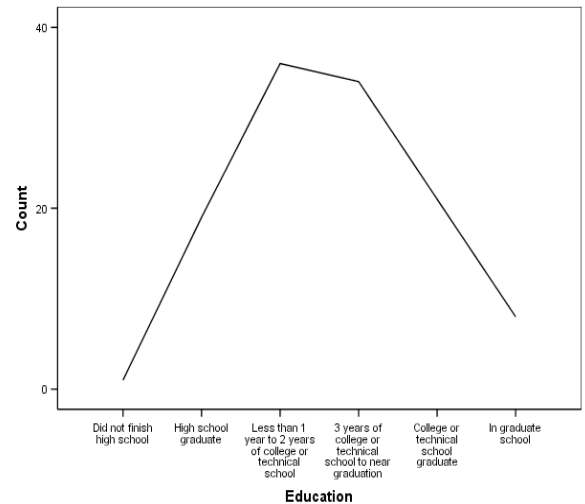
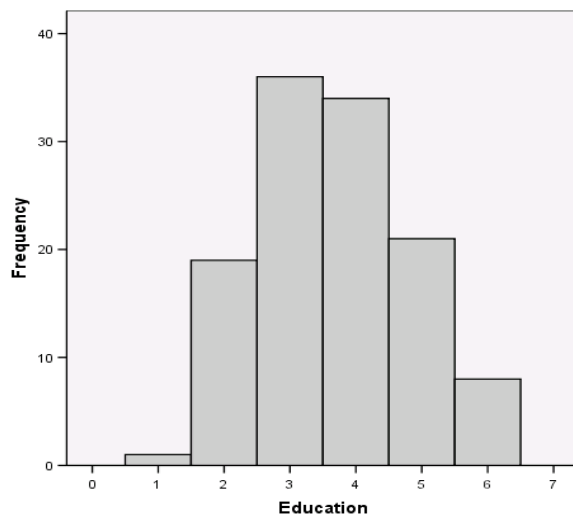

ဤဥပမာတွင်နမူနာအုပ်စု၏အများစုသောကျောင်းသားများမှာ လူဖြူများဖြစ်ပါသည်။ဒုတိယအကြီးဆုံးအုပ်စုမှာ စပိန်စကားပြောဟစ္စပန်းနစ်အုပ်စုဖြစ်ပါသည်။အနည်းဆုံးအုပ်စုများမှာလူမည်းများ၊အာရှသားများနှင့်အိန္ဒိယနွယ်ဖွားများဖြစ်ပါသည်။

ဖရီကွင်ပီပိုလီဂွန် (ကြိမ်နှုန်းပိုလီဂွန်) Frequency Polygon တွင်အုပ်စုအတန်းအစားများ၏အလယ်မှတ် (Class Midpoint) နှင့်အတန်းအစားကြိမ်နှုန်း (Class Frequency) တို့ကိုဆက်စပ်ပေး သောမျဉ်းအစိတ်အပိုင်းများပါဝင်သည်။

Comparing a histogram to a frequency polygon

The two graphs shown above have the same information about education but present different shapes.

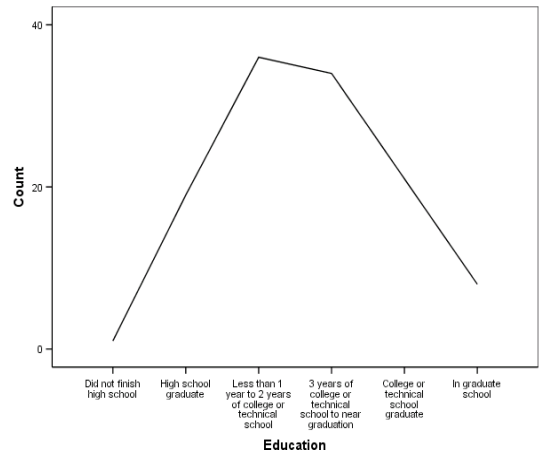
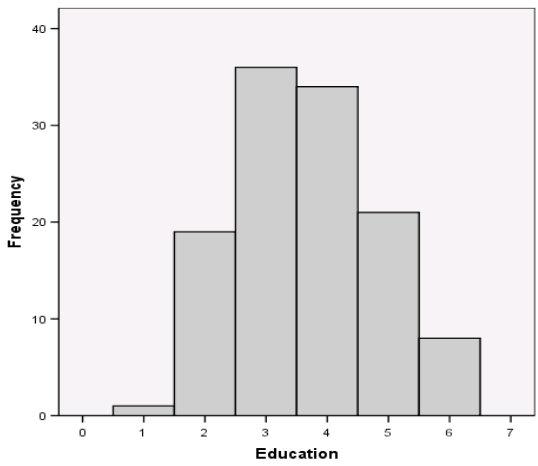
A **Stem and Leaf diagram** is a frequency distribution table which provides a visual picture of the distribution. The Stem and Leaf diagram contains two columns, the left column contains the stems, consisting of all but the last digit, and the right column contains the leaves, the last digit in the number.

To construct a stem-and-leaf display, the observations must first be sorted in ascending order. Here is a set of current annual salaries in USD for a Stem and Leaf diagram.

Salaries: 40,000 41,000 15,000 30,000 15,000 34,000 24,000 31,000 32,000 81,000
33,000 46,000 50,000 85,000 27,000 and 30,000

Current Salary Stem-and-Leaf Plot	
Frequency	Stem & Leaf
2.00	1 .55
2.00	2 .47
6.00	3 .001234
3.00	4 .016
1.00	5 .0
2.00	Extremes (>=81250)
Stem width:	10000
Each leaf:	1 case(s)

ဟစ္စတိုဂရမ်တစ်ခုနှင့်ကြိမ်နှုန်းပိုလီဂွန်တစ်ခုတို့အားနှိုင်းယှဉ်ခြင်း

အထက်ပါဂရပ်ပုံနှစ်ခုမှာပညာရေးနှင့်ပတ်သက်သောတူညီသောသတင်းအချက်အလက်များအားဖော်ပြပြီးကွဲပြားခြားနားသောပုံဖော်မှုမျိုးရှိပါသည်။

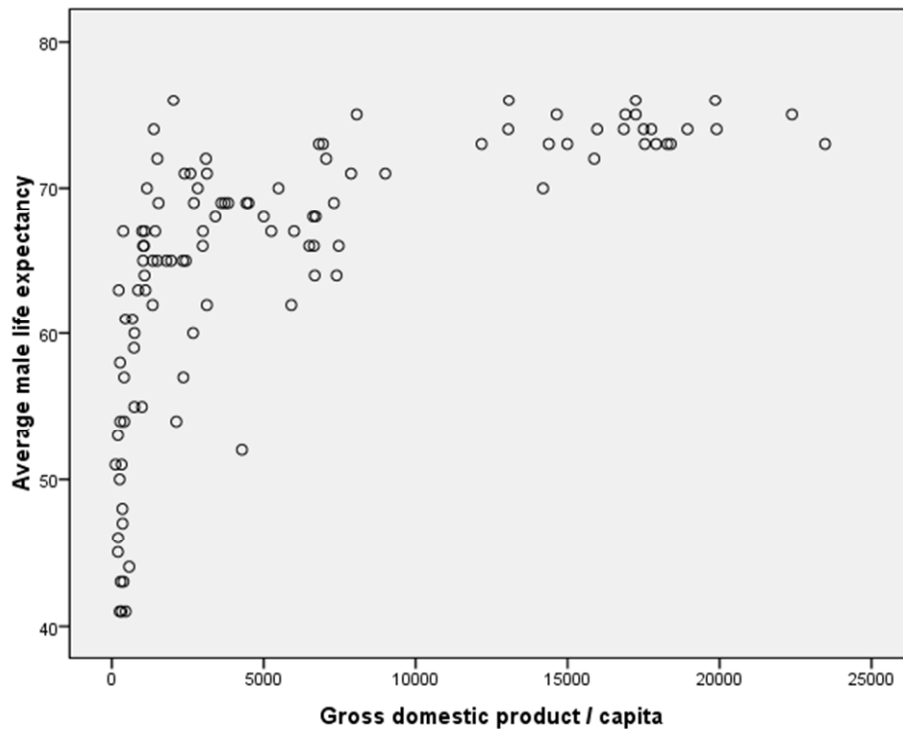
ပင်စည်နှင့်အရွက်ပြပုံ (Stem and Leaf diagram)ဆိုသည်မှာ ပြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်တန်း (distribution) ကိုသရုပ်ပြကားချပ်ဖြင့်ဖော်ပြသောထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက် (Frequency Distribution) ဇယားတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ပင်စည်နှင့်အရွက်ပြပုံတွင် ကော်လံနှစ်ခုပါဝင်ပြီးလက်ဝဲဘက်ကော်လံတွင် နောက်ဆုံးဂဏန်းမှလွဲ၍အကုန်လုံးကို ဖော်ပြသောပင်စည်များပါဝင်ပြီးလက်ယာဘက်ကော်လံတွင်နံပါတ်တစ်ခု၏ နောက်ဆုံးဂဏန်းကို ဖော်ပြသောအရွက်များပါဝင်ပါသည်။

ပင်စည်နှင့်အရွက်ပြပုံတစ်ခုကိုရေးဆွဲပြရန်အတွက်လေ့လာတွေ့ရှိချက်များကိုဦးစွာငယ်စဉ်ကြီးလိုက်စီရပါသည်။ပုံတွင်ပါရှိသည်မှာလက်ရှိနှစ်အလိုက်လစာအမေရိကန်ဒေါ်လာများအားပင်စည်နှင့်အရွက်ပြပုံဖြင့်ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

လစာများ၄၀၀၀၊၄၁၀၀၊၄၅၀၀၊၂၀၀၀၊၁၅၀၀၊၂၄၀၀၊၂၄၀၀၊၂၁၀၀၊၂၁၀၀၊၂၁၀၀၊၁၀၀၀၊၂၃၀၀၊၁၄၀၀၊၅၀၀၀၊၅၀၀၀၊၅၀၀၀၊၂၇၀၀၊၂၇၀၀နှင့်၃၀၀၀

ပင်စည်- နှင့်- အရွက်ပြပုံ လက်ရှိလစာ		
ကြိမ်နှုန်း		ပင်စည် နှင့် အရွက်
၂ . ၀၀		၁.၅၅
၂.၀၀		၂.၄၇
၆.၀၀		၃.၀၀၁၂၃၄
၃.၀၀		၄.၀၁၆
၁.၀၀		၅.၀
၂.၀၀		အစွန်းများ (>=၈၁၂၅၀)
ပင်စည်အကျယ်		၁၀၀၀၀
အရွက်တစ်ရွက်စီ		ဖြစ်ရပ်တစ်ခုစီ

A **Scatter plot** illustrates the relationship between two continuous variables.

In this example, the relationship between Gross Domestic Product per capita (X axis) and average male life expectancy (Y axis) of countries in 1995 is shown. They are positively correlated.

Exercise

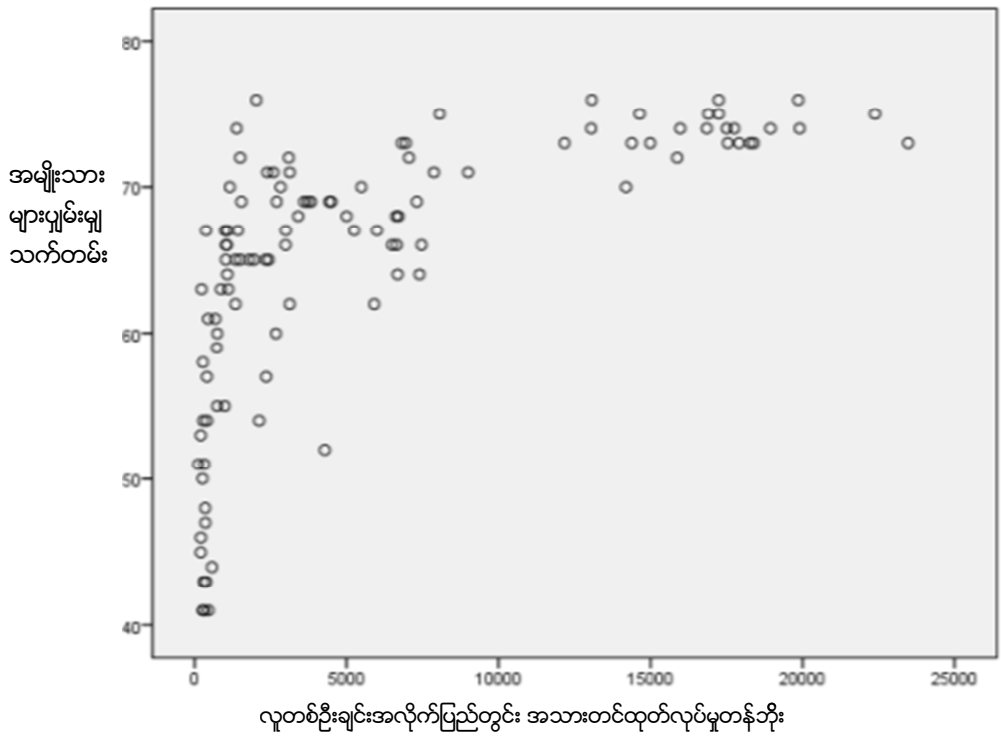
Which measure of frequency distribution will a researcher use for the age distribution of a survey? Why?

Answer: Frequency tables and histograms are the best frequency distribution as age is a continuous variable.

Summary Statistics

Summary statistics is a single value that summarizes the observed value of a variable. It is part of the data reduction process and it has two types: (1) measures of central tendency/average and (2) measures of dispersion/variability/spread. Summary statistics describes the shape of the distribution of a set of observations. It is necessary for precise and efficient comparisons of different sets of data because the location (average) and shape (variability) of different distributions may be different.

အပြန့်ပြဲ Scatter plotတစ်ခုသည်တစ်ဆက်တည်း ဖြစ်သောကိန်းရှင်နှစ်လုံး၏ဆက်နွယ်မှုကို ဖော်ပြသည်။

ဤဥပမာတွင်၁၉၉၅ခုနှစ်တွင်တိုင်းပြည်များရှိတစ်ဦးချင်းအလိုက်ပြည်တွင်းအသားတင်ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုး (X(င်ရိုး)) နှင့်အမျိုးသားများ၏ပျမ်းမျှသက်တမ်း (Y (င်ရိုး)) တို့၏ဆက်သွယ်ချက်ကို ဖော်ပြထားသည်။၎င်းတို့သည် အပေါင်းလက္ခဏာသဘောဆောင်ချိတ်ဆက်လျက်ရှိသည်။

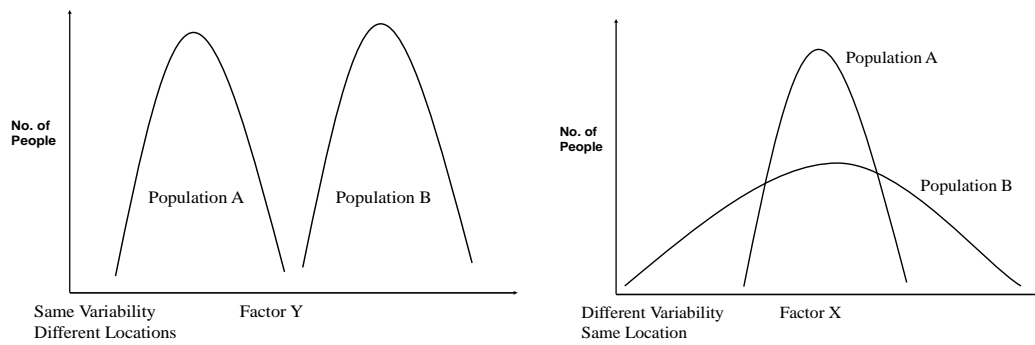
လေ့ကျင့်ခန်း

သုတေသီတစ်ယောက်အနေဖြင့်စစ်တမ်းတစ်ရပ်အတွက်အသက်ဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်တန်းအားဖော်ပြရန်မည်သည့်ထပ်ကြိမ်ပြု ဖန်ချက်တိုင်းတာမှုကိုသုံးလိမ့်မည်နည်း။အဘယ်ကြောင့်နည်း။

အဖြေ။။ကြိမ်နှုန်းပြဇယားနှင့်ဟစ္စတိုဂရမ်တို့သည်အကောင်းဆုံးထပ်ကြိမ်ပြုနံ့ချက် ပြပုံများ ဖြစ်ကြပြီးအသက်အရွယ် သည်စဉ်ဆက်ကိန်းရှင် Continuous variable ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

အနှစ်ချုပ်စာရင်းအင်း (Summary Statistics)

အနှစ်ချုပ်စာရင်းအင်းသည်ကိန်းရှင်တစ်လုံးအား လေ့လာထားသည့်တန်ဖိုးကိုအနှစ်ချုပ် ဖော်ပြသည့်တန် ဘိုးတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။၎င်းသည် ဒေတာအချက်အလက်လျော့ချ ခြင်းဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်၏တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖြစ်ပြီးအမျိုးအစားအား ဖြင့်နှစ်မျိုးရှိပါသည်။ (၁) ဗဟိုညွှတ်ချက် / ပျမ်းမျှတို့အားတိုင်းတာမှုများနှင့် (၂) ကြိုပြန့်မှု၊ ပြောင်းလဲမှု၊ ပြန့်နှံ့မှုတို့အားတိုင်းတာမှုဟူ၍ ဖြစ်သည်။အနှစ်ချုပ်စာရင်းအင်း လေ့လာမှုအစုတစ်ရပ်၏ ဖြန့်ကျက် ကိန်းစဉ်တန်း၏ပုံသဏ္ဍာန်ကို ဖော်ပြပေးပါသည်။အမျိုးမျိုး သော ဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်တန်းများ၏ပုံသဏ္ဍာန် (ပြောင်းလဲမှု) နှင့်တည်နေရာ (ပျမ်းမျှ) တို့သည်မတူညီကြသောကြောင့်ကွဲပြားသောဒေတာအစုများအားထိထိရောက်ရောက်နှင့်တိကျ သော နှိုင်းယှဉ်လေ့လာမှုများ ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

Measures of central tendency alone are not sufficient to describe the distribution of populations. The factor X in the first graph shows the distribution of populations A and B. Both have the same mean but different variability. The factor Y in the second graph shows the distribution of populations A and B. Both have the same variability but a different mean.

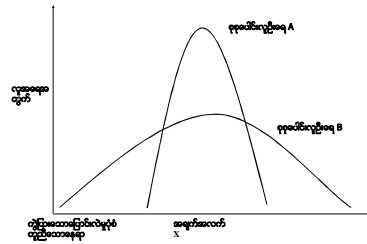
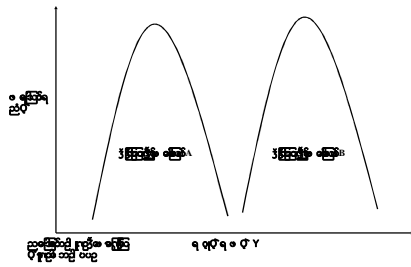
2. Measure of Central Tendency

Commonly used measures of central tendency are means, median, and mode. Mean, median, and mode are different kinds of 'averages' and can produce very different answers for the same set of data. This variation depends on the shape of distribution.

An (arithmetic) **mean** is the product of the division of the arithmetic sum of observations by the number of observations.

Median is the mid-point of a set of ordered observations.

And **mode** is the most frequently occurring observation in the dataset.

ဗဟိုညွှတ်ချက်တိုင်းတာမှုဖြင့်သာဆိုလျှင်လူဦးရေအုပ်စုများ၏ဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်တန်းကိုဖော်ပြ၍မလုံလောက်ပေ။ အချက်အလက် X ကိုဖော်ပြသည့်ဂရပ်ပုံတွင်လူဦးရေစုစုပေါင်း A နှင့် B တို့၏ဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်တန်းဖော်ပြရာ၌ နှစ်ခုစလုံးသည်ပျမ်းမျှကိန်းတူသော်လည်းကွဲပြားသောပြောင်းလဲမှုပုံသဏ္ဍာန်ရှိကြသည်။ အချက်အလက် Y ကိုဖော်ပြသည့်ဂရပ်ပုံတွင်လူဦးရေစုစုပေါင်း A နှင့် B တို့၏ဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်တန်းဖော်ပြရာ၌ တူညီသောပြောင်းလဲမှုပုံသဏ္ဍာန်ရှိကြသော်လည်းပျမ်းမျှကိန်းမှာမတူချေ။

၂။ ဗဟိုညွှတ်ချက်တိုင်းတာမှု

အသုံးများသောဗဟိုညွှတ်ချက်တိုင်းတာမှုများမှာ - ပျမ်းမျှကိန်း (သမတ်ကိန်း) Mean၊ အလယ်ကိန်း (တစ်ဝက်ကိန်း) Median နှင့်ကြိမ်များကိန်း Mode တို့ ဖြစ်သည်။ ဤပျမ်းမျှကိန်း၊ အလယ်ကိန်း၊ နှင့်ကြိမ်များကိန်းတို့သည် “ပျမ်းမျှတန်ဖိုးအမျိုးကွဲ” အမျိုးမျိုးတို့ ဖြစ်ကြပြီးတူညီသောအချက်အလက် ဒေတာအစုတစ်ခုတည်းမှပင်အဖြေအမျိုးမျိုးရရှိနိုင်ပါသည်။ ဤသို့အဖြေများ၏ ပြောင်းလဲမှုမှာ ဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်တန်း၏ပုံသဏ္ဍာန် ပေါ်တွင်မူတည်ပါသည်။

(ဂဏန်းသင်္ချာ) ပျမ်းမျှကိန်း (arithmetic) mean သည် လေ့လာမှုကိန်းများ၏ ပေါင်းလဒ်အား လေ့လာမှုကိန်းအရေအတွက် ဖြင့်စား၍ရသောရလဒ်ဖြစ်ပါသည်။

အလယ်ကိန်း Median သည်စီစဉ်နေရာချထားသောကိန်းများအစုရှိအလယ်မှတ်ကိန်းဖြစ်ပါသည်။

ကြိမ်များကိန်း Mode သည် ဒေတာအစုရှိအကြိမ်အရေအတွက်အများဆုံးဖြစ်ပေါ်သည့်ကိန်းဖြစ်သည်။

2.a. Mean

The mean is the most commonly used measure of location. It is calculated by adding all observed values and dividing by the total number of observations.

Notations

- Each observation is denoted as x_1, x_2, \dots, x_n
- The total number of observations: n and summation process = Sigma : Σ
- The mean: $\bar{X} = \Sigma x_i / n$

Example 1: The duration of stay (in days) in a hospital for nine patients observed were: 8, 25, 7, 5, 8, 3, 10, 12, and 9.

There were 9 observations ($n=9$); the sum of all observations was 87; and the mean duration of stay was $87 / 9 = 9.67$.

Example 2: The incubation periods (in days) of a disease for nine patients observed were 8, 45, 7, 5, 8, 3, 10, 12, and 9.

There were 9 observations ($n=9$); the sum of all observations = 107; and the mean incubation period = $107 / 9 = 11.89$.

Advantages of using mean

- The mean is used as the basis of many statistical tests;
- It is a good statistical summary for a symmetrical distribution.

Disadvantages of using mean

- The mean is less useful for an asymmetric distribution;
- It can be distorted by outliers (the extremes values of the observations), therefore giving a less “typical” value.

2.b. Median

- The median describes literally the middle value of the data set;
- It is defined as the value above or below which half (50%) the observations fall.

Computation of the median

- Arrange the observations in order from smallest to largest (e.g. ascending order) or the other way round;
- Count the number of observations “ n ”.

If “ n ” is an odd number, the median equals the value of $(n+1)/2^{\text{th}}$ observations.

If “ n ” is an even number, the median equals the average of the $n/2^{\text{th}}$ and $(n/2)+1^{\text{th}}$ observations.

၂။ က။ ပျမ်းမျှကိန်း

ပျမ်းမျှကိန်းသည် တည်နေရာကို တိုင်းတာသည့် နေရာပြတိုင်းတာမှု (Measure of Location) အသုံးအများဆုံးကိန်းဖြစ်ပါသည်။ ကိန်းဂဏန်းတန်ဖိုးများအားလုံးကို ပေါင်းရန်ကိန်းအရေအတွက်စုစုပေါင်း ဖြင့်စားခြင်း ဖြင့် 'ပျမ်းမျှကိန်း (ဝါ) သမတ်ကိန်း ' ကိုရရှိသည်။

သင်္ကေတများအား ဖြင့်

- ကိန်းအသီးသီးကို x_1, x_2, \dots, x_n ဟုသတ်မှတ်ပါက
- ကိန်းအရေအတွက်စုစုပေါင်း n ပေါင်းခြင်း = Σ
- ပျမ်းမျှကိန်း $X = \Sigma xi / n$

ဥပမာ (၁) ။ လူနာဥဦး ဆေးရုံတက်ရသည့်ရက်များမှာ - ၈၊ ၂၅၊ ၇၊ ၅၊ ၈၊ ၃၊ ၁၀၊ ၁၂၊ ၉ (ရက်) တို့ဖြစ်သည်။

ကိန်း(လူနာ) အရေအတွက် $(n = ၉)$ ၊ ကိန်းများအားလုံးပေါင်းလဒ် ၈၇
ဆေးရုံတက်သည့်ပျမ်းမျှကြာချိန် $၈၇ / ၉ = ၉.၆၇$

ဥပမာ (၂) ။ လူနာဥဦးတွင်ရောဂါတစ်စုံရောဂါပျိုးကြွချိန်ရက်များမှာ ၈၊ ၄၅၊ ၇၊ ၅၊ ၈၊ ၃၊ ၁၀၊ ၁၂၊ ၉။

ကိန်း(လူနာ) အရေအတွက် $(n = ၉)$ ၊ ကိန်းများအားလုံးပေါင်းလဒ် = ၁၀၇
ရောဂါပျိုးချိန်သမတ်ကိန်း = $၁၀၇ / ၉ = ၁၁.၈၉$

ပျမ်းမျှကိန်းအသုံးပြုခြင်း၏အားသာချက်များ

- များစွာသောစာရင်းအင်းဆိုင်ရာစမ်းသပ်မှုများ၏အခြေခံအဖြစ်အသုံးပြုပါသည်။
- ခေါက်ရိုးညီဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်တန်း (Symmetrical distribution) တစ်ခုအတွက်စာရင်းအင်းဆိုင်ရာအနှစ်ချုပ်ကောင်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။

ပျမ်းမျှကိန်းအသုံးပြု ခြင်းအားနည်းချက်များ

- ခေါက်ရိုးမညီသောဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်တန်း (Asymmetrical distribution) တစ်ခုအတွက်အသုံးဝင်မှုနည်းပါသည်။
- ပုံမှန်မဟုတ်သောအစွန်းရောက်တန်ဖိုးများ (Outliers) များကြောင့်ပုံပျက်ယွင်းနိုင်ခြင်း (ဝါ) သမတ်ကိန်းတန်ဖိုးပြောင်းနိုင်သဖြင့် "စံနမူနာ" တန်ဖိုးအဖြစ်သုံးနိုင်ခြင်းမရှိခြေ

၂။ ခ။ အလယ်ကိန်း (ဝါ) တစ်ဝက်ကိန်း (Median)

- အလယ်ကိန်း (ဝါ) တစ်ဝက်ကိန်းဆိုသည်အတိုင်းဒေတာများ၏အလယ်ခေါင်ကျသောတန်ဖိုးကိုယူသည်။
- ၎င်း၏တစ်ဖက်တစ်ချက်စီတွင်ကျန်ဒေတာများ (၅၀ % စီ) ရှိကြသည်။

အလယ်ကိန်းအားတွက်ချက်ခြင်း

- ကောက်ယူရရှိသော ဒေတာများ (သို့) ကိန်းများကိုအငယ်ဆုံးမှအကြီးဆုံး (ငယ်စဉ်ကြီး) စီလိုက်ပါ။ သို့မဟုတ်ကြီးစဉ်ငယ်လိုက်လည်းစီနိုင်ပါသည်။
- စုစုပေါင်းကိန်းအရေအတွက် "n" ကိုရေတွက်ပါ။

အကယ်၍ n သည် မကုန်ကိန်းဖြစ်ပါက အလယ်ကိန်းသည် $(n+1) / 2$ အကြိမ် မြောက်ကိန်း၏တန်ဖိုးဖြစ်သည်။

အကယ်၍ 'n' သည် စုံကိန်းဖြစ်ပါက အလယ်ကိန်းသည် $(n/2)$ အကြိမ်မြောက်နှင့် $(n/2) + 1$ အကြိမ်မြောက်ကိန်းတို့၏ပျမ်းမျှတန်ဖိုးဖြစ်သည်။

Example 1: To find the median of the following values: 10, 20, 12, 3, 18, 16, 14, 25, 2, arrange the numbers in increasing order as 2, 3, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 25; the median is 14.

Example 2: Suppose there is one more observation (8): 2, 3, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 25, median = mean of 12 & 14 = 13.

Advantages of using median

- The median is unaffected by extreme values.

Disadvantages of using median

- The median does not contain information on the other values of the distribution. It is selected only for its rank and its value can vary within 50% without seriously affecting the data analysis.
- The median is less amenable to statistical tests.

2.c. Mode

The mode of a distribution is the value that is observed most frequently in a given set of data. It is obtained by:

- Arranging the data in sequence from low to high;
- Counting the number of times each value occurs;
- Selecting the most frequently occurring value is the mode.

Example 1: Annual salaries (in 100,000 Kyats) for ten respondents are 4, 3, 3, 2, 3, 8, 4, 3, 7, 2. To calculate the mode, the researcher has to arrange the values in order as follows: 2, 2, 3, 3, 3, 3, 4, 4, 7, 8. The mode is four times “3”.

Example 2: The incubation periods for the hepatitis (in days) were 29, 31, 24, 29, 30, 25. To calculate the mode, arrange the values in order: 24, 25, 29, 29, 30, 31. The mode is 29.

Specific measure of the mode

- There may be no mode when each value is unique;
- There may be more than one mode when more than one peak occurs;
- The mode can be misinterpreted when a distribution is skewed;
- The mode is not of great use for statistical tests;
- The mode is not based upon all observations.

Which measure of central tendency to use?

If a researcher considers the duration (days) of absence from work of 21 labourers because of sickness, the data collected are: 1, 1, 2, 2, 3, 3, 4, 4, 4, 4, 5, 6, 6, 6, 7, 8, 9, 10, 10, 59, and 80 days. Therefore the **mean** is 11 days. However, as 19 out of the 21 labourers were absent for less than 11 days, the data was distorted by extreme values. In contrast to the mean, the **median** is 5 days. Therefore the median is a better measurement for this particular dataset.

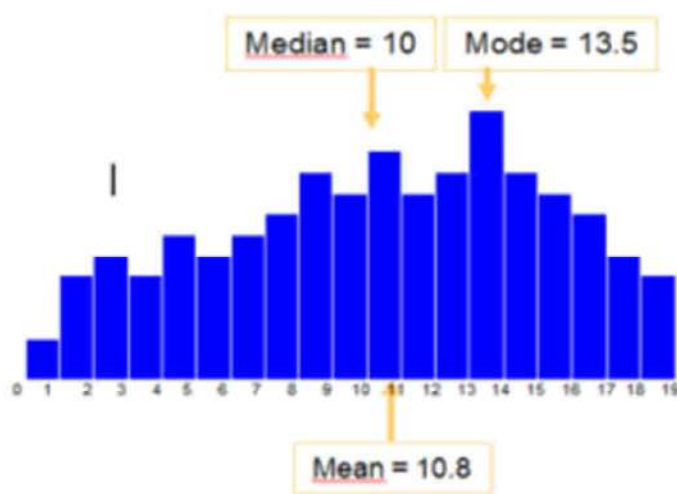
The type of the distribution determines the measure of central tendency to use.

Choice of measure of central tendency for symmetric distributions

- Any of the central/location measures can be used;
- The mean has definite advantages if subsequent computations are needed.

Choice of measure of central tendency for asymmetric or skewed distributions

- For skewed distributions, the mean is not suitable;
- If some observations deviate too much from others in the same series, then the median is the appropriate measure. The median is adapted when there are extreme values;
- The mode is the most common value.

In the example above, the distribution is not symmetric. The mean is 10.8, the median is 10.0 and the mode is 13.5.

3. Measure of Dispersion (Measures of Dispersion/spread/variability)

The measure of central tendency provides important information about the distribution. However, it does not provide information concerning the relative position of other data points in the sample. Therefore, measures of dispersion are needed. Common measures of dispersion are range, percentiles and quartiles, variance, and standard deviation.

3.a. Range

The range is a simple measure of dispersion. *Computing the range* is taking the difference between the lowest value and the highest value.

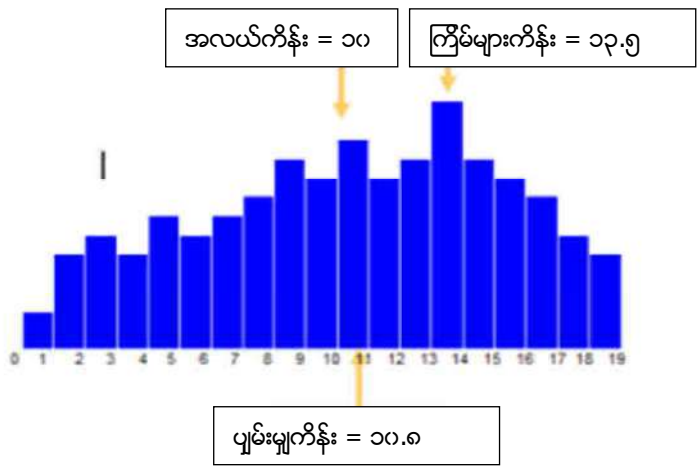
ဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်တန်း (distribution) အမျိုးအစားသည်မည်သည့်ဗဟိုညွှတ်ချက်တိုင်းတာမှုကိုအသုံးပြုရမည်ကို အဆုံးအဖြတ်ပေးပါသည်။

ခေါက်ရိုးညီဖြန့် ကျက်ကိန်းစဉ်တန်း (Symmetric distribution) များအတွက်ဗဟိုညွှတ်ချက်တိုင်းတာမှုရွေးချယ်အသုံးပြုပုံ

- မည်သည့်ဗဟိုညွှတ်ချက် (သို့) နေရာပြတိုင်းတာမှုကိုမဆိုသုံးနိုင်ပါသည်။
- ဆက်လက်တွက်ချက်မှုများ ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်ပါကပျမ်းမျှကိန်း (ပါ) သမတ်ကိန်းအားအသုံးပြုခြင်း သည်အား သာချက် ကောင်းစွာရှိပါသည်။

ခေါက်ရိုးမညီသော (သို့) တစ်ဘက်ဘက်သို့စောင်းယွင်းသောဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်တန်း asymmetric or skewed distributions များအတွက်ဗဟိုညွှတ်ချက်တိုင်းတာမှုရွေးချယ်အသုံးပြုပုံ

- တစ်ဘက်ဘက်သို့စောင်းယွင်းသောဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်တန်းများအတွက်ပျမ်းမျှကိန်းသည်မသင့်တော်ပါ။
- စီးရီးတူတစ်ခုထဲ၌အချို့သောကိန်းများသည်အခြားသောကိန်းများထက်များစွာသွေဖည်မှုရှိပါက "အလယ်ကိန်း" သည်ပိုမိုသင့်လျော်သောတိုင်းတာမှုဖြစ်ပါသည်။အစွန်းရောက်တန်ဖိုးများပါဝင်ပါက"အလယ်ကိန်း"ကိုသုံးသင့်ပါသည်။
- ကြိမ်များကိန်းသည်အတွေ့ရအများဆုံးသောတန်ဖိုးဖြစ်ပါသည်။

အထက်ပါဥပမာတွင် ဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်တန်းသည် ခေါက်ရိုးညီမဟုတ်ပါ။ပျမ်းမျှကိန်းသည်၁၀.၈၊အလယ်ကိန်း ၁၀နှင့်ကြိမ်များကိန်း၁၃.၅ ဖြစ်ပါသည်။

၃။ ကြံ့ပြန့်မှုအားတိုင်းတာခြင်း Measure of Dispersion (ကြံ့ပြန့်မှု / ပြန့်နှံ့မှု / ပြောင်းလဲမှုတို့အားတိုင်းတာမှုများ Measure of Dispersion / Spread / Variability)

ဗဟိုညွှတ်ချက်တိုင်းတာမှုသည် ဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်တန်းနှင့်ပတ်သက် သောအရေးကြီးသတင်းအချက်အလက်များ ထောက်ပံ့ပေးပါသည်။သို့သော်နမူနာအစုရှိအခြားသော ဒေတာအမှတ်များနှင့်ပတ်သတ်မှုအနေအထားနှင့်သက်ဆိုင် သောသတင်းအချက်အလက်များမရနိုင်ပါ။သို့အတွက်ကြံ့ပြန့်မှုအားတိုင်းတာမှု Measure of dispersion လိုအပ်ပါသည်။အသုံးများသောကြံ့ပြန့်မှုတိုင်းတာသည့်ပုံစံများမှာကိန်းစဉ်တန်း range ပါစင်တိုင်းလ်နှင့်ကွာလ်တိုင်း percentiles and quartiles ပြောင်းလွှဲမှု variance နှင့်စံသွေဖည်မှု standard deviation တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

၃။က။ကိန်းစဉ်တန်း (Range)

ကိန်းစဉ်တန်းသည်ရိုးရှင်း သောကြံ့ပြန့်မှုအားတိုင်းတာမှုပုံစံ ဖြစ်ပါသည်။ကိန်းစဉ်တန်းကိုတွက်ချက်ရရှိရန်အတွက်အမြင့်ဆုံးတန်ဖိုးနှင့်အနိမ့်ဆုံးတန်ဖိုးနှစ်ခုကြားကွာခြားချက်ကိုယူရ ပါသည်။

Limitation of the range

- The range says nothing about the values between extremes;
- The range is not stable: As the sample size increases, the range can change dramatically;
- Statistics cannot be used to look at the range.

Example: A researcher takes a sample of 10 heights measured in cm. Here are the results: 70, 95, 100, 103, 105, 107, 110, 112, 115, and 140 cm. The lowest (Minimum) value is 70cm and the highest (Maximum) value is 140cm; therefore, the range is $140 - 70 = 70$ cm.

Percentiles and quartiles

Percentiles are those values in a series of observations which are arranged in ascending order of magnitude. When the distribution is divided into two equal parts, the median is the 50th percentile.

Quartiles are the values which divide a series of observations, arranged in ascending order, into 4 equal parts. The median is the 2nd quartile.

The median is the measure of the “centre” of the data, the middle value (if n is odd) or average of the two middle values (if n is even). Quartiles divide the set of ordered values into 4 equal parts.

The inter-quartile range

Inter-quartile range is the central portion of the distribution. It is calculated as the difference between the third quartile and the first quartile. It includes about one half of the observations but leaves out one quarter of the observations from both ends.

Limitations of the inter-quartile range

- Only takes into account two values;
- Not a mathematical concept upon which theories can be developed.

Example: Values are 29, 31, 24, 29, 30, and 25. Arrange them as 24, 25, 29, 29, 30, and 31. First quartile (Q1) is the value of $(n+1)/4=1.75$ and Q1 is $24+0.75 = 24.75$
Third quartile (Q3) is the value of $(n+1)*3/4=5.25$ and Q3 is $30+0.25 = 30.25$
Inter-quartile range = $Q3 - Q1 = 30.25 - 24.75 = 5.5$

3.b. Variance

The variance measures how far a set of numbers is spread out. A small variance indicates that the data points tend to be very close to the mean and hence to each other, while a high variance indicates that the data points are very spread out from the mean and from each other.

3.c. Standard Deviation

The standard deviation takes the square root of the variance. The limitation of the standard deviation is that it is sensitive to outliers.

ကိန်းစဉ်တန်း၏အကန့်အသတ်များ

- ကိန်းစဉ်တန်းတွင်အစွန်းရောက်တန်းဖျားနှင့်ပတ်သက်၍ပြောဆိုနိုင်ခြင်းမရှိပါ။
- ကိန်းစဉ်တန်းသည်တည်ငြိမ်မရှိဘဲနမူနာအစု၏အရွယ်အစားကြီးလာသည်နှင့်အမျှကိန်းစဉ်တန်းသည်လည်းများစွာ ပြောင်းလဲနိုင်ပါသည်။
- ကိန်းစဉ်တန်းကိုကြည့်ကာမျှနှင့်စာရင်းအင်းကိုအသုံးမပြုနိုင်ပါ။

ဥပမာ - သုတေသီတစ်ဦးသည်စင်တီမီတာ ဖြင့်တိုင်းတာထားသည့်အရပ်အမြင့်၁၀ခုကို နမူနာရယူပါသည်။ ရလာဒ်များအနေဖြင့် ၇၀၊ ၉၅၊ ၁၀၀၊ ၁၀၂၊ ၁၀၅၊ ၁၀၇၊ ၁၀၉၊ ၁၁၀၊ ၁၁၂၊ ၁၁၅၊ ၁၁၇၊ ၁၁၉၊ ၁၂၀၊ ၁၂၅၊ ၁၂၇၊ ၁၃၀၊ ၁၃၅၊ ၁၃၇၊ ၁၄၀ စင်တီမီတာတို့ဖြစ်ကြပါသည်။ အနိမ့်ဆုံး (အနည်းဆုံး) တန်းဖျားမှာ ၇၀ စင်တီမီတာ ဖြစ်ပြီးအမြင့်ဆုံး (အများဆုံး) တန်းဖျားမှာ ၁၄၀ စင်တီမီတာ ဖြစ်သဖြင့် ကိန်းစဉ်တန်းပမာဏမှာ ၁၄၀-၇၀ = ၇၀ စင်တီ ဖြစ်ပါသည်။

ပါစင်တိုင်းလ်နှင့်ကွာတိုင်းလ် Percentiles နှင့် Quartiles

ပါစင်တိုင်းလ် (ရာနှုန်းအခြေပြုတန်းဖျား) ဆိုသည်မှာပမာဏအလိုက်ငယ်စဉ်ကြီးလျက်စီစဉ်ထားသောကိန်းများ စီးရီးတွင်တန်းဖျားများ ဖြစ်ပါသည်။ ဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်တန်းအားညီတူညီမျှနှစ်ပိုင်းပိုင်းလိုက်ပါကအလယ်ကိန်းသည် ၅၀ကြိမ်မြောက်ပါစင်တိုင်းလ် ဖြစ်ပါသည်။

ကွာလတိုင်းလ်များဆိုသည်မှာကိန်းများစီးရီးတွင်ငယ်စဉ်ကြီးစီစဉ်ထား ပြီးလေးပိုင်းအညီအမျှပိုင်းထားသည့်တန်းဖျားများ ဖြစ်ပါသည်။အလယ်ကိန်းသည်ဒုတိယမြောက်ကွာတိုင်းလ် ဖြစ်ပါသည်။အလယ်ကိန်းသည် ဒေတာများ၏ “ဗဟို” ချက်ကိုတိုင်းတာမှုဖြစ်ပြီး (ကိန်းလုံးအရေအတွက် n သည်မဂဏန်းတန်ဖိုးဖြစ်ပါက) အလယ်ခေါင်တန်းဖျားဖြစ်ပြီး (ကိန်းလုံးအရေအတွက် n သည်စုံဂဏန်း ဖြစ်ပါက) အလယ်ခေါင်ရှိတန်းဖျားနှစ်ခု၏ပျမ်းမျှတန်းဖျား ဖြစ်ပါသည်။ ကွာတိုင်းလ်များသည်အစဉ်လိုက်စီစဉ်ထားသောတန်းဖျားအစုကို လေးပိုင်းအညီအမျှပိုင်းထား ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အင်တာကွာတိုင်းလ်ကိန်းစဉ် (Inter-quartile range)

အင်တာကွာတိုင်းလ်ကိန်းစဉ် The inter-quartile range မှာဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်တန်း၏ပါစင်အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည်။ တတိယမြောက်ကွာတိုင်းလ်နှင့်ပထမကွာတိုင်းလ်တို့အားခြားနားခြင်းအားဖြင့်တွက်ချက်ရယူနိုင်ပါသည်။လေ့လာသောကိန်းများ၏တဝက်ခန့်မှာအင်တာကွာတိုင်းလ်ကိန်းစဉ်အတွင်းကျရောက်ပြီးကျန်လေးပုံတစ်ပုံစီမှာအစွန်းနှစ်ဖက်ကျရောက်ပါသည်။

အင်တာကွာတိုင်းလ်ကိန်းစဉ်၏အကန့်အသတ်များ

- တန်းဖျားနှစ်ခုကိုသာထည့်သွင်းစဉ်းစားပါသည်။
- သီပရီများဆက်လက်တည်ဆောက်ယူနိုင်သောသချာဆိုင်ရာအယူအဆတစ်ရပ်မဟုတ်ချေ။

ဥပမာ - တန်းဖျားများအနေဖြင့် ၂၉၊ ၃၁၊ ၂၄၊ ၂၉၊ ၃၀၊ ၂၅ ဟူ၍ရှိကြသည်။ ပြန်လည်စိစစ်လိုက်သော အခါ ၂၄၊ ၂၅၊ ၂၉၊ ၂၉၊ ၃၀၊ ၃၀၊ ၃၁ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ပထမကွာတိုင်းလ်(Q_1) သည် $(n+၁) / ၄ = ၁.၇၅$ ၏တန်ဖိုးနှင့် Q_1 သည် ၂၄ + $၀.၇၅ = ၂၄.၇၅$
 တတိယကွာတိုင်းလ်သည် $(n+၁) * ၃ / ၄ = ၅.၂၅$ ၏တန်ဖိုးနှင့် Q_3 သည် ၃၀ + ၀.၂၅
 အင်တာကွာတိုင်းလ်ကိန်းစဉ် = $Q_3 - Q_1 = ၃၀.၂၅ - ၂၄.၇၅ = ၅.၅$

၃။၀။ပြောင်းလဲမှု (Variance)

ပြောင်းလဲမှုသည်ကိန်းဂဏန်းနံပါတ်အစုတစ်ခုအနေဖြင့်မည်မျှအထိပြန့်နှံ့မှုရှိသည်ကိုတိုင်းတာသည်။အနည်းငယ်သော ပြောင်းလဲမှုဆိုသည်မှာ ဒေတာအမှတ်များသည်ပျမ်းမျှကိန်းနှင့် ဘော်လည်း ကောင်းအချင်းချင်း ဘော်လည်း ကောင်းအလွန်နီးကပ်စွာတည်ရှိနေခြင်းကိုဆိုလိုပြီးကြီးမားသော ပြောင်းလဲမှုဆိုသည်မှာ ဒေတာအမှတ်များသည်ပျမ်းမျှကိန်းမှ ဘော်လည်းကောင်းအချင်းချင်းဘော်လည်း ကောင်းအလွန်ကြီးပြန့် ဝေးကွာစွာရှိကြခြင်းကိုဆိုလိုပါသည်။

၃။၀။စံသွေဖည်မှု (Standard Deviation)

စံသွေဖည်မှု Standard Deviation သည်ပြောင်းလဲမှု Variance နှစ်ထပ်ကိန်းရင်း ဖြစ်သည်။၎င်းသည်ပုံမှန် မဟုတ်သော တန်းဖျား Outliers များနှင့်ပတ်သက်လာလျှင်အကန့်အသတ်ရှိပါသည်။

Summary of measures of dispersion

Measure	Advantages	Disadvantages
Range	<ul style="list-style-type: none"> • Obvious • Easy to calculate 	<ul style="list-style-type: none"> • Uses only 2 observations • Increases with the sample size • Can be distorted by outliers
Inter-quartile range	<ul style="list-style-type: none"> • Not affected by extreme values 	<ul style="list-style-type: none"> • Uses only 2 observations • Not amenable to further statistical treatment
Standard deviation	<ul style="list-style-type: none"> • Uses every value • Suitable for further analysis 	<ul style="list-style-type: none"> • Highly influenced by extreme values

Choosing a measure of central tendency and a measure of dispersion

Type of distribution	Measure of central tendency	Measure of dispersion
Normal	<ul style="list-style-type: none"> • Mean 	<ul style="list-style-type: none"> • Standard deviation
Skewed	<ul style="list-style-type: none"> • Median 	<ul style="list-style-type: none"> • Inter-quartile range
Exponential or logarithmic	<ul style="list-style-type: none"> • Geometric mean 	<ul style="list-style-type: none"> • Consult with a statistician

TO SUM UP, THE MAIN POINTS TO REMEMBER ABOUT THIS CHAPTER ARE:

- The choice of a tool for quantitative data analysis depends on the data collected. Depending on the value of data and how these values are distributed within the sample studied, the researchers have to consider which tool is most relevant for analytical purposes;
- A frequency distribution for a variable can be presented as a frequency table or in graphic forms. The three most commonly-used graphic forms are: histograms, bar charts, and frequency polygons;
- Commonly-used measures of central tendency are means, median, and mode. Mean is the product of the division of the arithmetic sum of observations by the number of observations. Median is the mid-point of a set of ordered observations. Mode is the most frequently occurring observation in the dataset;
- Measures of dispersion provide information concerning the variability of the sample. Common measures of dispersion are range, percentiles and quartiles, variance and standard deviation.

ကြိပြန့်မှုအားတိုင်းတာခြင်းအနှစ်ချုပ်

တိုင်းတာမှု	အားသာချက်များ	အားနည်းချက်များ
ကိန်းစဉ်တန်း Range	<ul style="list-style-type: none"> သိသာထင်ရှား တွက်ချက်ရန်လွယ်ကူ 	<ul style="list-style-type: none"> လေ့လာမှုကိန်း ၂ခုသာအသုံးပြု နမူနာအစုအရွယ်အစားနှင့်အတူတကွကြီးလာနိုင် ပုံမှန်မဟုတ်သောတန်ဖိုးများကြောင့်ပုံပျက်ယွင်းနိုင်
အင်တာကွာတိုင်းကိန်းစဉ် Interquartile range	<ul style="list-style-type: none"> အစွန်းရောက်တန်ဖိုးများ၏သက်ရောက်မှုမရှိ 	<ul style="list-style-type: none"> လေ့လာမှုကိန်း ၂ခုသာအသုံးပြု စာရင်းအင်းဆိုင်ရာဆက်လက်လေ့လာမှုများအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်းမပြုနိုင်
စံသွေဖည်မှု Standard deviation	<ul style="list-style-type: none"> တန်ဖိုးအားလုံးကိုအသုံးပြု ဆက်လက်စိစစ်လေ့လာမှုများအတွက် သင့်လျော် 	<ul style="list-style-type: none"> အစွန်းရောက်တန်ဖိုးများ၏လွှမ်းမိုးမှုဒဏ်ကိုမြင့်မားစွာခံရ

ဗဟိုညွှတ်ချက်တိုင်းတာမှုနှင့်ကြိပြန့်မှုအားတိုင်းတာမှုတို့ အကြားရွေးချယ်ခြင်း

ဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်တန်းအမျိုးအစား Type of distribution	ဗဟိုညွှတ်ချက်တိုင်းတာမှု Measure of central tendency	ကြိပြန့်မှုအားတိုင်းတာခြင်း Measure of dispersion
ပုံမှန်	<ul style="list-style-type: none"> ပျမ်းမျှကိန်း 	<ul style="list-style-type: none"> စံသွေဖည်မှု
တစ်ဘက်သို့ယွင်းစောင်း	<ul style="list-style-type: none"> အလယ်ကိန်း 	<ul style="list-style-type: none"> အင်တာကွာတိုင်းလ်ကိန်းစဉ်
ထပ်ညွှန်းဆိုင်ရာသို့မဟုတ် လော့ဂရမ်သမ်မစ်ဆိုင်ရာ	<ul style="list-style-type: none"> ရှိသြမေတြီပျမ်းမျှကိန်း 	<ul style="list-style-type: none"> စာရင်းအင်းပညာရှင်များနှင့်တိုင်ပင်ပါ

အနှစ်ချုပ်ရလျှင်ကြိုအခန်းတွင်ပါဝင်သောမှတ်သားရန်အဓိကအချက်များမှာ

- အရေအတွက်ဆိုင်ရာ ဒေတာ လေ့လာစိစစ်မှုများတွင်နည်းလမ်းတစ်ရပ်ရပ်ကို ရွေးချယ်အသုံးပြုခြင်းမှာ ကောက်ယူစုဆောင်းသည့် ဒေတာများအပေါ်မူတည်ပါသည်။ ဒေတာများ၏တန်ဖိုးပေါ်မူတည်၍လည်းကောင်း၊ လေ့လာသည့်နမူနာအစုအတွင်း၌အဆိုပါတန်ဖိုးမှာတည်ရှိနေပုံပေါ်မူတည်၍လည်းကောင်းသုတေသီများအနေဖြင့် လေ့လာစိစစ်ရန်အတွက်မည်သည့်နည်းလမ်းသည်အသင့်လျော်ဆုံးဖြစ်မည်ကိုစဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရပါသည်။
- ကိန်းရှင်တစ်လုံး၏ထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက်အားကြိမ်နှုန်းဇယားတစ်ခုသို့မဟုတ်ဂရပ်ပုံများ ဖြင့်သရုပ်ဖော်တင်ပြနိုင်ပါသည်။ သုံးအများဆုံးသောဂရပ်ပုံသုံးမျိုးမှာ - ဟစ္စတိုဂရမ်၊ဘားချပ်နှင့်ကြိမ်နှုန်းပိုလီဂွန်တို့ ဖြစ်ပါသည်။
- အသုံးများသောဗဟိုညွှတ်ချက်တိုင်းတာမှုတို့မှာ- ပျမ်းမျှကိန်း၊အလယ်ကိန်းနှင့်ကြိမ်များကိန်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ ပျမ်းမျှကိန်းသည် လေ့လာသည့်ကိန်းဂဏန်းများ၏စုစုပေါင်းကိုကိန်းအရေအတွက် ဖြင့်စား၍ရသောရလဒ်ဖြစ်ပါသည်။အလယ်ကိန်းသည်ငယ်စဉ်ကြီးစီစဉ်ထား သောကိန်းဂဏန်းအစု၏အလယ်မှတ်တန်ဖိုးဖြစ်ပါသည်။ ကြိမ်များကိန်းမှာ ဒေတာအစုအတွင်းအကြိမ်အများဆုံးဖြစ်ပေါ်သောကိန်းဖြစ်ပါသည်။
- ကြိပြန့်မှုအားတိုင်းတာခြင်းဆိုသည်မှာနမူနာအစုတစ်ရပ်၏ပြောင်းလဲသည့်ပုံနှင့်ပတ်သက်သောသတင်းအချက်အလက်များ ဖြစ်ပါသည်။အသုံးများ သောကြိပြန့်မှုအားတိုင်းတာနည်းများမှာကိန်းစဉ်တန်း Range ၊ပစ်တိုင်း Percentile နှင့်ကွာတိုင်းလ် Quartile ၊ ပြောင်းလွဲမှု Variance နှင့်စံသွေဖည်မှု Standard Deviationတို့ဖြစ်ကြပါသည်။

INTERMEDIATE 16. QUALITATIVE DATA ANALYSIS

THE CHAPTER IS ABOUT:

- The different steps analyzing qualitative data;
 - The importance of linking different sets of data and connecting them to broader topics as part of the analysis;
 - The transformation of qualitative data connected to a larger context into findings.
-

WHAT IS QUALITATIVE DATA ANALYSIS?

Qualitative data is all sort of information gathered by the researcher through qualitative research methods. These methods include focus group discussions, in-depth interviews, case studies, participative learning appraisals, participative action research, etc.

Once information is collected, the data has to be processed by the researcher in order to produce findings that can be analyzed.

For quantitative research, quantitative data produces answers that can be expressed numerically.

For qualitative research, qualitative data is more concerned with *views and feelings expressed by informants*. Qualitative data analysis also results in the interpretation by the researchers of the meaning of these views and feelings.

Analysing the data consists in putting the informants' views and feelings *into the larger context of the issue* under study.

The analysis is mainly about searching for patterns of development, patterns of crisis, or patterns of behaviour, etc. that explain a particular issue, situation and context.

The data produced through qualitative research can come from different sources: observation, notes, interview tapes and transcripts, newspapers, surveys and questionnaires, etc. Such materials are called 'data'. The 'data' contain the information that the researcher is seeking. The 'data' may also provide partial or full answers to questions and hypothesis defining the research.

However, these 'data' are not usable as such. Qualitative data analysis hence consists in applying analytical methods to data so that they may be used to inform research questions and hypothesis.

The main steps in the analysis of qualitative data are:

- Organizing data
- Coding and categorizing data
- Ensuring reliability and validity of data
- Interpreting data

အလယ်အလတ်အဆင့် ၁၆ - အရည်အသွေးစံထား ဒေတာစစ်စစ်လေ့လာမှု

ဤအခန်းတွင်

- အရည်အသွေးစံထား ဒေတာများစစ်စစ်လေ့လာမှု ပြုလုပ်ရာတွင်လိုက်နာရန်ရမည့်မတူညီသည့်အဆင့်များ -
- စစ်စစ်လေ့လာမှုလုပ်ငန်းစဉ်၏အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သောမတူကွဲပြားသောဒေတာအစုအသီးသီးအားပိုမိုကျယ်ပြန့်သော ခေါင်းစဉ်များနှင့်ချိတ်ဆက်ရန်အရေးကြီးပုံ
- အရည်အသွေးစံထားဒေတာများအားပိုမိုကျယ်ပြန့်သောအနေအထားအရလေ့လာတွေ့ရှိချက်များအဖြစ်သို့ ချိတ်ဆက်အသွင်ပြောင်းခြင်း

အရည်အသွေးစံထားဒေတာစစ်စစ်လေ့လာမှုဆိုသည်မှာအဘယ်နည်း

အရည်အသွေးစံထားဒေတာဆိုသည်မှာသုတေသီမှအရည်အသွေးစံထားသုတေသနနည်းလမ်းများအားဖြင့်စုံဆောင်းရရှိသော သတင်းအချက်အလက်များအားလုံးကိုဆိုလိုသည်။ အဆိုပါသုတေသနနည်းလမ်းများတွင်ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးပွဲများ၊ အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ၊ ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုများ၊ ကိုယ်တိုင်ပါဝင်သင်ယူသုံးသပ်မှုဖြိုခြင်း၊ အလုပ်ဖြင့်ပေါင်းပါဝင်သုတေသနပြုခြင်းစသည်ဖြင့်ပါဝင်နိုင်သည်။

သတင်းအချက်အလက်များစုဆောင်းရရှိသည့်အခါစစ်စစ်လေ့လာမှုပြုနိုင်သောတွေ့ရှိချက်များအဖြစ်ထုတ်လုပ်နိုင်ရန်သုတေသီအနေဖြင့်ဒေတာများကိုကိုင်တွယ်သုံးသပ်သည်။

အရေအတွက်စံထားသုတေသနတွင်ကိန်းဂဏန်းများအဖြစ် ဖော်ပြနိုင်သောအဖြေများအားအရေအတွက်စံထား ဒေတာများမှထုတ်နှုတ်ယူရသည်။ အရည်အသွေးစံထားသုတေသနတွင်မူအရည်အသွေးစံထား ဒေတာများသည်သတင်းပေးသူများမှဖော်ပြသောအမြင်များနှင့်ခံစားမှုများမှပါဝင်သောအဓိပ္ပါယ်များနှင့်ပိုမိုသက်ဆိုင်သည်။

အရည်အသွေးစံထား ဒေတာစစ်စစ်မှုသည်သုတေသီများမှအဆိုပါအမြင်များနှင့်ခံစားမှုများ၏ အဓိပ္ပါယ်ကိုအနက်ဖွင့်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ဒေတာစစ်စစ်လေ့လာမှုတွင်သတင်းပေးသူများ၏ အမြင်များနှင့်ခံစားချက်များကို လေ့လာမှုပြုမည်ကိုစွဲရပ်၏ကျယ်ပြန့်သောအခြေအနေအနေအထားသို့ ထည့်သွင်းလေ့လာမှုပြုခြင်းဖြစ်သည်။

စစ်စစ် လေ့လာမှုသည်များသောအားဖြင့်ဖွံ့ဖြိုးမှုအနေအထား၊ ပဋိပက္ခအနေအထား၊ (သို့) အပြုအမူပိုင်းဆိုင်ရာ ဖြစ်ပေါ်မှု စသည်ဖြင့်ကိစ္စရပ်တစ်ခု၊ အခြေအနေတစ်ရပ်၊ အနေအထားတစ်ခုအားဖွင့်ဆိုရင်းပြနိုင်ရန်ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အရည်အသွေးစံထားသုတေသနအား ဖြင့်ရရှိလာသော ဒေတာများသည်မတူကွဲပြား သောရင်းမြစ်အမျိုးမျိုးမှရရှိနိုင်သည်။

လေ့လာမှုများမှတ်စုများ၊ အင်တာဗျူးတိတ်ခွေနှင့်မှတ်တမ်းများ၊ သတင်းစာများ၊ စစ်တမ်းကောက်ယူမှုများနှင့် မေးခွန်းလွှာများစသည်တို့ ဖြစ်သည်။ ၎င်းအထောက်အထားများကို "အချက်အလက်အကြမ်းများ"ဟုခေါ်သည်။ ထို "အချက်အလက်အကြမ်း"များတွင်သုတေသီမှရှာဖွေလျက်ရှိသောသတင်းအချက်တို့ ပါဝင်သည်။ ထို "အချက်အလက် အကြမ်း"များအနေဖြင့်သုတေသန ပြုလုပ်ရာဖွေလျက်ရှိသောအဆိုကြမ်းနှင့် မေးခွန်းများအတွက်အဖြေများတစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသို့ မဟုတ် အပြည့်အစုံပါဝင်နိုင်သည်။

သို့သော်ဤ "အချက်အလက်အကြမ်းများကို"သည်အတိုင်းအသုံးပြု၍မရချေ။ ထို့ကြောင့်အရည်အသွေးဆိုင်ရာ ဒေတာစစ်စစ်လေ့လာမှုတွင်သုတေသန မေးခွန်းများနှင့်အဆိုကြမ်းတို့ အတွက်အထောက်အကူ ပြုအသုံးပြုနိုင် သော ဒေတာများကိုစစ်စစ်လေ့လာသည်နည်းလမ်းများအသုံးပြုခြင်းတို့ပါဝင်သည်။

အရည်အသွေးဆိုင်ရာဒေတာများကိုစစ်စစ်လေ့လာမှုပြုရန်အဓိကအဆင့်များမှာ -

- ဒေတာများအားစုစည်းခြင်း
- ဒေတာများအားအုပ်စုဖွဲ့ခြင်းနှင့်အမှတ်အသားပြုခြင်း
- ဒေတာများအထောက်အထားခိုင်လုံမှုနှင့်ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုတို့အား သေချာစေခြင်း
- ဒေတာများအားအနက်ဖွင့်ဆိုခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

ORGANIZING DATA

1. *Getting familiar with the data*

Before starting to organize the data obtained from interviews and other sources, it is necessary to get familiar with these data. In other words, the first work the researcher should perform is to re-read/re-listen the data.

If tape-recorded interviews have not yet been transcribed on paper this must be done first before analysis. It is important to remember here that tape-recorded interviews should nevertheless be transcribed as soon as possible after the interview itself. This is for back-up purpose (i.e. in case the tape gets lost). It is also for research purpose: the researcher will have better knowledge of what the interview missed in terms of data and can therefore look for these missing data when conducting additional interviews.

The researcher has to read the content of interviews and other data collected. By going through the content of all the data collected, the researcher will have an early idea of the kind of information it contains.

2. *Organizing the data*

After collecting data, the best way to organize it is to consider again the key questions that the research project seeks to answer and to determine how well the data could provide some clues about these key questions. This means assessing whether the data is: (1) extremely relevant to the research question; (2) very relevant; (3) relevant; or (4) partly relevant.

Research example:

Research subject: The socio-economic impact of out-migration from Eastern Myanmar.

Key questions:

- How remittances are used in the households
- How out-migration changed livelihood patterns of villagers
- Social benefits and costs of migration

Main research topics:

- Livelihoods:
 - o Remittances
 - o Land ownership/Land use
- Social issues:
 - o Social cohesiveness
 - o Child care
 - o Protection issues (drug use)

ဒေတာများအားစုစည်းခြင်း

၁။ ဒေတာများနှင့်ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်အောင်ပြုခြင်း

တွဲဆုံးမေးမြန်းမှုနှင့်အခြားသောရင်းမြစ်များမှရရှိလာသောဒေတာများကိုစုစည်းခြင်းမပြုမီအဆိုပါဒေတာများနှင့်ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်အောင်လုပ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ဆိုလိုသည်မှာသုတေသီအနေဖြင့်ပထမဆုံးပြုလုပ်ရမည့်အလုပ်မှာဒေတာများကိုပြန်လည်ဖတ်ရှုခြင်း၊ပြန်လည်နားဆင်ခြင်းပြုလုပ်ရန်ဖြစ်သည်။

အကယ်၍တိတိဖြင့်အသံသွင်းဖမ်းယူထားသောအင်တာဗျူးအားစာရွက်ပေါ်သို့ ချရွှံ့မှတ်တမ်းသွင်းခြင်းမပြုရသေးပါကပါဝင်သည့်အကြောင်းအရာများကိုစိစစ်လေ့လာမှုမပြုမီနောက်ထပ်တစ်ကြိမ်ပြန်လည်နားဆင်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ဤနေရာတွင်မှတ်သားရန်အရေးကြီးသောအချက်မှာတိတိဖြင့်အသံသွင်းထားသောအင်တာဗျူးများအားအင်တာဗျူးပြီးလျှင်ပြီးချင်းစောနိုင်သမျှစောလျှင်စာမှတ်တမ်းသွင်းရန်ဖြစ်ပါသည်။ဤသို့ပြုလုပ်ခြင်းမှာအကယ်၍များတိတိခွေပျက်စီဆုံးရှုံးသွားပါကအရန်ထားရှိရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။၎င်းသည်သုတေသနရည်ရွယ်ချက်အတွက်လည်းအသုံးဝင်ပါသည်။သုတေသီအနေဖြင့်ပြုလုပ်ခဲ့သည့်အင်တာဗျူးများတွင်မည်သည့်ဒေတာများလိုအပ်နေသေးကြောင်းသိရှိနိုင်ပြီးထိုလိုအပ်သောဒေတာများကိုနောက်ထပ်အင်တာဗျူးများထပ်လုပ်သည့်အခါရာဖွေနိုင်သည်။

သုတေသီအနေဖြင့်အင်တာဗျူးတွင်ပါဝင်သည့်အကြောင်းအရာများနှင့်အခြားစုဆောင်းရရှိသောဒေတာများကိုဖတ်ထားသင့်သည်။စုဆောင်းရရှိသောဒေတာအားလုံးတွင်ပါဝင်သည့်အရာများကိုဖတ်ရှုစစ်ဆေးပြီးပြီဆိုပါကသုတေသီအနေဖြင့်မည်သည့်သတင်းအချက်အလက်အမျိုးအစားများပါဝင်သည်ကိုပထမဆုံးအနေဖြင့်သိရှိနိုင်သည်။

၂။ ဒေတာများအားစုစည်းခြင်း

ဒေတာများ ကောက်ယူပြီး သောအခါစုစည်းရန်အကောင်းဆုံးနည်းလမ်းမှာသုတေသနစီမံကိန်းမှ ဖြေဆိုရန်ကြိုးစားသည့်အဓိက မေးခွန်းကြီးများကိုထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် ဖြစ် ဒေတာများအနေဖြင့်ဤ မေးခွန်းကြီးများအားမည်သည့်သံလွန်စမျိုးပေးနိုင်သည်ကိုတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးကြည့်ရန် ဖြစ်သည်။ဆိုလိုသည်မှာ ဒေတာများအနေဖြင့် (၁) သုတေသနမေးခွန်းနှင့်အလွန်အမင်းဆီလျော်တိုက်ဆိုင်သည် (၂) အတော်ပင်ဆီလျော်တိုက်ဆိုင်သည် (၃) ဆီလျော်တိုက်ဆိုင်သည်။ (၄) တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဆီလျော်တိုက်ဆိုင်သည်။ - ဆိုသည်ကိုသုံးသပ်စစ်ဆေးရန် ဖြစ်သည်။

သုတေသနဥပမာ

သုတေသနအကြောင်းအရာ။ ။ မြန်မာပြည်အရှေ့ဖျားမှပြည်ပသို့ ထွက်ခွာအခြေချနေထိုင်မှု၏လူမှု-စီးပွားအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှု

အဓိကမေးခွန်းများ -

- ငွေလွှဲပေးပို့ သည့်ငွေကိုအိမ်ထောင်စုများတွင်အသုံးပြုပုံ
- ပြည်ပသို့ ထွက်ခွာပြောင်းရွှေ့မှုသည်ကျေးရွာသားများ၏အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှုပုံသဏ္ဍာန်ကိုပြောင်းလဲစေပုံ
- ရွှေ့ပြောင်းအခြေချမှုလူမှုရေးဆိုင်ရာအကျိုးကျေးဇူးများနှင့်စရိတ်စကများ

အဓိကသုတေသန ခေါင်းစဉ်များ

- အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှုများ
 - ငွေလွှဲပေးပို့မှု
 - မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု / မြေယာအသုံးပြုမှု
- လူမှုရေးကိစ္စရပ်များ
 - ရပ်ရွာစည်းလုံးညီညွတ်မှု
 - ကလေးသူငယ်ပြုစောင့်ရှောက်မှု
 - ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးကိစ္စရပ်များ (မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှု)

Data should be organized according to these topics in a way that is easy to look at. One easy way to do so is to make annotations next to the text in a column (as shown below). It is usually helpful to write these annotations in a different color.

Example of annotating interviews and notes:

ANNUAL INCOME, THAI PHONE, MYANMAR PHONE, WELL CONDITION WOODEN HOUSE, MOTOR BIKE,
The remittances from Thailand give benefit to the villagers who left behind. Housing, motor bike, Thai phone, Myanmar phone, well condition wooden house and half-brick houses are found. They have monestry with monk who lead the religious ceremony in the village. Most of the children are going to school, but they are going to Late Poke village which is about 1 mile away from the village. Village has mid-wife to take care of the pregnant women in the village. There are about 4 household of Kayin and the rest are Mon national. Most of them are working at plantation, rubber, betel palm tree and paddy. A few people are working in paddy, and the rest are trying to extend their rubber plantation annually. But it depends on the income from previous year. Villagers has

A few years ago, the village was controlled by both Government army and KNU Army. Thus, land use and land registration were not very important. It seems that most of the villagers who left the village for work can send money to buy land and plot to work when they return home. In the village, people speak Mon, Burmese and Karen Language

present day, a lot of young people move to Thailand to work. Some young people threaten their parents with the words "I will go to Thailand if you treat me like that", when they got angry with them.

Remittances

Livelihoods

Land Use

Social impact

ဒေတာများကိုကြည့်ရှုရန်လွယ်ကူသည်နည်းလမ်း ဖြစ်သောကြောင့် ခေါင်းစဉ်များအတိုင်းစုစည်းဖော်ပြသင့်သည်။ထိုသို့ ပြုလုပ်ရန်လွယ်ကူသောနည်းလမ်းတစ်ရပ်မှာ (အောက်တွင် ဖော်ပြပါရှိသည့်အတိုင်း) စာသားများ၏ ဘေးကော်လံတွင်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်မှတ်စုရေးခြင်း ဖြစ်သည်။အဆိုပါမှတ်စုများကိုကွဲပြားခြားနားသော အရောင်များအသုံးပြုပါကပိုမိုအသုံးဝင်အထောက်အကူပြုပါသည်။

အင်တာဗျူးနှင့်မှတ်စုများအားအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်မှတ်ချက်ချခြင်းဥပမာ။

ထိုင်းနိုင်ငံမှ ငွေလွှဲပေးပို့ခြင်းများ သည် ကျန်ရစ်ခဲ့သည် ရွာသား များ အား အကျိုးရှိစေပါသည်။ အိမ်ယာများ၊ မော်တော်ဆိုင်ကယ် ထိုင်းတယ်လီဖုန်း၊ မြန်မာတယ် လီဖုန်း၊ ခိုင်ခိုင်ခံ့ခံ့ ဆောက်ထားသော သစ်သားအိမ်များ၊ အုတ်ဖြင့်တစ်ပိုင်းဆောက်ထားသော အိမ်များ ကို တွေ့ ရပါသည်။ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းရှိပြီး ဘုန်းကြီးများ သည် ရွာရှိဘာသာရေးအခမ်းအနား များ ကို ဦးဆောင်ကြ ပါသည်။ကလေး တော် တော် များ များ ကျောင်းနေကြပြီး ရွာမှ တစ်မိုင် ခန့်ဝေးသည့် လိပ် ပုပ်ကျေးရွာ တွင် ကျောင်း သွား တက်ကြရပါသည်။ ကျေးရွာရှိကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုးသမီးများ ကို ပြုစုစောင့်ရှောက် ၍ သားဖွား ဆရာမလည်း ရှိပါသည်။ ကရင် အိမ်ထောင်စု လေးစုရှိပြီး ကျန်အိမ်ထောင်စု များ မှာ မွန်လူမျိုးများ ဖြစ်ကြပါသည်။ အများစု မှာ စိုက်ခင်း များ တွင် အလုပ်လုပ် ကြပြီး ရာဘာ ၊ ကွမ်းသီး နှင့် စပါးခင်း တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ လယ်ကွင်း စပါးခင်းများ တွင် လူအနည်းငယ် သာ လုပ်ကြပြီး ကျန်သူများ မှာ ၎င်းတို့၏ ရာ စိုက်ခင်း ကို နှစ်စဉ် တိုးချဲ့ ရန် သာ ကြိုးစားကြပါသည်။

ငွေလွှဲပေးပို့ မှုများ

အသက်မွေးဝမ်း ကြောင်း နေထိုင်မှု

သို့..သော် ဤ သည် မှာ လည်း ယခင်နှစ် ဝင်ငွေအပေါ် မူတည်ပါသည်။ ရွာသား များ အနေဖြင့်

လွန်ခဲ့သော နှစ် အနည်းငယ် ခန့် က ဆိုလျှင် ကျေးရွာ သည် အစိုးရ စစ်တပ်နှင့် ကေအန်ယူ စစ်တပ် နှစ်ဘက်စလုံး ၏ ထိန်းချုပ်မှု အောက်တွင် ရှိခဲ့ပါသည်။ သို့ အတွက် မြေယာ အသုံးပြုနှင့် မြေယာ မှတ်ပုံတင် ခြင်း ကိစ္စမှာ သိပ်ပြီး အရေးမပါပါ။ ကြည့်ရသည်မှာ အလုပ်လုပ်ရန် ရွာမှထွက်ခွာသွားသေး ကျေးရွာ သားအများ စု အနေဖြင့် ပိုက်ဆံပြန်ပြီး မြေဝယ်ထား ကာ ၎င်း တို့ အိမ်ပြန် လာ သည့် အခါ တွင် ထိုမြေကွက် များ ၌ အလုပ်လုပ်ရန် ဖြစ်ပုံရပါသည်။ ကျေးရွာတွင် မွန် ၊ ဗမာ ၊ နှင့် ကရင် စကားများ ပြောဆိုသုံးစွဲ ကြပါသည်။

မြေယာအသုံးပြုမှု

ယနေ့ခေတ် လူငယ်အများစု ကြီးမှာ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ အလုပ်လုပ် ရန် ထွက်ခွာ သွားကြပါသည်။ အချို့သော လူငယ်များ သည် ၎င်းတို့ ၏ မိဘများ အား "ခင်ဗျား တို့ ကျုပ်ကို ဒီလို ဆက်ဆံနေရင် ထိုင်းကို ထွက်သွားလိုက်မယ် " ဟူ၍ စိတ်ဆိုးသည့်အခါ တိုင်း ခြိမ်းခြောက် အကြပ်ကိုင်တတ်ကြပါသည်။

လူမှုရေး အကျိုး သက်ရောက်မှု

Once annotated, data can be organized in a chart according to the different research questions and topics.

Topics	Interviews		Notes
Livelihood	Interview 1	Interview 2	
Remittances	My son who is working in Bangkok sends us around 100,000 kyats per month.		<i>Make a list of recurring words, ideas, concepts, themes</i>
Land ownership / Land use	Thanks to this money we bought a 2-acre plot of land where we grow rubber trees.		
Social issues			
Social cohesiveness	Some young people threaten their parents to go to Thailand. (...) The problem is that grandparents don't have the same authority over their grandchildren as their own parents do. Some young people do what they want to do. They value center on getting money more than learning their own language and traditions		<i>Make a list of recurring words, ideas, concepts, themes</i>
Child care	Many infants and young people here are left without parents. Their parents migrate to Thailand for work. Some		
Protection issues	young people feel left aside and consume drugs.		

This method of organizing and displaying data allows the researcher to look at answers and views given by respondents about each topic. In the right column, the researcher notes recurring ideas and themes that are organized into different categories. For example: amounts of remittances, different types of use of remittances, positive and negative impacts of out-migration, etc.

Tip: It is useful to identify and differentiate between (1) the questions and topics that are central to the research; and (2) those that are simply included in the interview guide as important, but not essential. Once the key questions are answered, other questions may be considered to further enhance the findings or to identify additional research questions.

ဒေတာများကိုအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်မှတ်စုများချရေးပြီးပါက၎င်းတို့ကိုသုတေသနမေးခွန်းများနှင့်ခေါင်းစဉ်များအတိုင်းလေးချုပ်တွင် စုစည်းဖော်ပြနိုင်ပါသည်။

ခေါင်းစဉ်များ	အင်တာဗျူးများ		မှတ်စုများ
အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှု	အင်တာဗျူး (၁)	အင်တာဗျူး ၂	
ငွေလွှဲပေးပို့မှု မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု / မြေယာအသုံးချမှု	ဗန်ကောက်မှာအလုပ်လုပ်နေတဲ့ကျွန်မတို့ရဲ့သားကလစဉ်တစ်လတစ်သိန်းကျပ်လောက်ကျွန်မတို့ဆီပြန်ပို့ပေးပါတယ်။ ဒီလိုပို့ပေးတဲ့ငွေကြေးကြောင့်ကျွန်မတို့မြေနစ်ဇကလောက်ဝယ်ပြီးရာဘာစိုက်ပျိုးပါတယ်။		ထပ်တလဲလဲပါရှိသည့်စကားလုံးများအိုင်ဒီယာများအတွေးအမြင်များအကြောင်းအရာများကိုစာရင်းတစ်ရပ်ပြုစုပါ
လူမှုရေးကိစ္စများ			
လူမှုရေးစည်းလုံးညီညွတ်မှု ကလေးသူငယ်ပြုစောင့်ရှောက်မှု ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးကိစ္စများ	အချို့သောလူငယ်များသည်တိုင်းနိုင်ငံသို့သွားမည်ဟု၎င်းတို့၏မိဘများအား ခြိမ်းခြောက်ကြသည်။ (-----) ပြဿနာရပ်မှာဘိုးဘွားများအနေဖြင့်၎င်းတို့၏မြေးမြစ်များအပေါ်သူတို့၏မိဘများလောက်ကြာမညောင်းချေ။အချို့သောလူငယ်များသည်သူတို့လုပ်ချင်သည်ကိုလုပ်ကြသည်။ပိုက်ဆံပိုရရေးကိုသာတန်ဖိုးထားပြီး၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်ဘာသာစကားနှင့်အစဉ်အလာများသင်ယူစောင့်ထိန်းရန်အလေးမထားကြချေ။ မွေးကင်းစကလေးများစွာနှင့်လူငယ်ကလေးများမှာမိဘများမရှိဘဲစွန့်ခွာထားခံရသည်။၎င်းတို့၏မိဘများသည်လုပ်လုပ်ရန်တိုင်းနိုင်ငံသို့ပြောင်းရွှေ့အခြေချနေထိုင်ကြသည်။အချို့သောလူငယ်လေးများသည်စွန့်ပစ်မှုဒဏ်ခံစားရပြီးမှူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲကြသည်။		ထပ်တလဲလဲပါရှိသည့်စကားလုံးများအိုင်ဒီယာများအတွေးအမြင်များအကြောင်းအရာများကိုစာရင်းတစ်ရပ်ပြုစုပါ

ဤကဲ့သို့ ဒေတာများကိုစုစည်းဖော်ပြသည့်နည်းလမ်းသည်သုတေသီအား ဖြေဆိုသူများမှသက်ဆိုင်ရာခေါင်းစဉ်များအကြောင်းဖော်ပြသည့်အဖြေများနှင့်အမြင်များကိုကြည့်ရှုခွင့် ပြုပေးသည်။လက်ယာဘက်ကော်လံတွင်သုတေသီအနေဖြင့်ထပ်တလဲလဲပါရှိသည် အိုင်ဒီယာများနှင့်အကြောင်းအရာများကိုမှတ်ချက်ချမှတ်စု ရေးသားနိုင်ပြီးမတူကွဲပြားသည့်အုပ်စုအသီးသီးသို့ စုစည်းဖော်ပြနိုင်သည်။ဥပမာအား ဖြင့် ငွေလွှဲသည့်ပမာဏများ၊ ငွေလွှဲသည့်ပုံစံအမျိုးအစားများ၊ ပြည်ပသို့ထွက်ခွာအခြေချမှုကောင်းကျိုးနှင့်ဆိုးကျိုးများစသည်ဖြင့်

စကားမြွက်။ ။ အောက်ဖော်ပြပါအကြောင်းအရာနှစ်ခုအကြားခွဲခြား၍ ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ (၁) သုတေသနအတွက်အဓိကကျသော ခေါင်းစဉ်များနှင့် မေးခွန်းများ (၂) အင်တာဗျူး လမ်းညွှန်တွင်ပါဝင်ရုံမျှသာအရေးကြီး ပြီးအဓိကမရှိမဟုတ်သောအကြောင်းအရာများတို့ ဖြစ်သည်။အဓိကကျသော မေးခွန်းများကို ဖြေဆို ပြီးသောအခါအခြား မေးခွန်းများအနေဖြင့် တွေ့ရှိချက်များကိုပို၍ အထောက်အကူ ပြု စေရန်သို့မဟုတ် နောက်ထပ်သုတေသန မေးခွန်းများ ဖော်ထုတ်ရန်အတွက်သာဖြစ်သည်။

CODING AND CATEGORIZING THE DATA

Once frequently expressed words or views have been identified and received annotations, it is then useful to organize them into codes and categories. This is called coding and categorizing the data.

Topic: Migration and drug use		
Questions	Answers	Categories
Who organize drug production and organization?	Drugs are made and produced in some rubber plantations in the area. There is one man who distributes drugs in the village. In the past, he was very poor and recently he built a wonderful house after selling drugs. Small sellers take the drugs from him and sell to the village users. They are not only selling but also use the drug.	Link between drugs and livelihood
Who are the drug users?	<i>Young people use drugs on some occasions, when they meet with their friends or at pagoda festivals or seasonal festivals in the village</i> Among the <u>addicted persons, most have worked before in Thailand</u> . When they are back to the village, they still continue to use the drugs. And these persons can afford the price of the drugs if they managed to save money.	<p>Social cohesiveness</p> <p>Link between migration and drug use</p> <p>Link between drugs and livelihood</p>
What is the impact of drugs on the village?	In another village of the township, five people were arrested during the last three months for selling drugs. But there are still many sellers in the village. <u>Drug use has been increasing for some years. Many people from this township have been sent to the Drug Hospital because of overdoses.</u> <i>Although village elders and headman know who the drug sellers are, they can't take any action against those persons.</i>	<p>Link between migration and drug use</p> <p>Health impact</p> <p>Social cohesiveness</p>

Each of the categories (on the right) has one or more associated themes that give a deeper and comprehensive meaning to the data. Different categories can be gathered under one main over-arching theme.

ဒေတာများအားအုပ်စုခွဲခြားခြင်းနှင့်အမှတ်အသား ပြုခြင်း

ဖြေဆိုသူများမှမကြာခင် ဖော်ပြသည့်စကားလုံးများနှင့်အမြင်များကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်၍အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်မှတ်စု ထုတ်ပြီး သောအခါ၎င်းတို့ကိုအုပ်စုခွဲခြားခြင်းနှင့်အမှတ်အသားများအဖြစ်သို့ စုစည်းဖော်ပြသင့်သည်။ ဤသည်ကို ဒေတာများ အုပ်စု ခွဲခြားခြင်းနှင့်အမှတ်အသားပြုခြင်းဟုခေါ်သည်။

ခေါင်းစဉ်။ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်မှုနှင့်မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲမှု		
မေးခွန်းများ	အဖြေများ	အုပ်စုခွဲများ
မူးယစ်ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့်ဖြန့်ဖြူးရောင်းချခြင်းကိုမည်သို့ ဦးစီးလုပ်ဆောင်သနည်း။	မူးယစ်ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ခြင်းကို ဒေသတွင်းရှိအချို့သော ရာဘာစိုက်ခင်းများ၌ ပြုလုပ်ကြသည်။ ရွာထဲတွင်မူးယစ်ဆေးဝါးဖြန့်ချိသူတစ်ဦးရှိသည်။ ယခင်ဆိုလျှင်၎င်းသည်မကြာသေးမီကပင်မူးယစ်ဆေးဝါးရောင်းချပြီးအလွန်ဆင်းရဲပြီးအိမ်ကြီးအိမ်ကောင်းတစ်လုံးကိုဆောက်လုပ်နိုင်ခဲ့သည်။ လက်ခွဲအရောင်းသမားများအနေဖြင့်ထိုသူထံမှာမူးယစ်ဆေးဝါးများယူကာရွာထဲရှိသုံးစွဲသူများထံရောင်းချကြသည်။ ထိုသူတို့သည်လည်းရောင်းချရုံမျှမဟုတ်ဘဲ လူကိုယ်တိုင်လည်းသုံးစွဲကြသည်။	မူးယစ်ဆေးနှင့်အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှုအချိတ်အဆက်
မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲသူများမှာအဘယ်သူများနည်း။	လူငယ်များအနေဖြင့်၎င်းတို့ အပေါင်းအဖော်အချင်းအချင်းဆုံမိကြသည့်အခါလည်းကောင်း၊ ရွာတွင်ဘုရားပွဲသို့ မဟုတ်အခြားရာသီအလိုက်ပွဲတော်များရှိသည့်အခါတွင်လည်းကောင်း ထိုအချိန်အခါများတွင်မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲလေ့ရှိသည်။ ဆေးစွဲသူများအကြား၌အများစုမှာယခင်ကထိုင်းနိုင်ငံတွင်အလုပ်လုပ်ဖူးကြသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့ ရွာသို့ ပြန်လာကြသောအခါ၌လည်းမူးယစ်ဆေးကိုဆက်လက်သုံးစွဲကြသည်။ ၎င်းအပြင်ဤသူများအနေဖြင့်ပိုက်ဆံစုဆောင်းမိလျှင်မူးယစ်ဆေးဖိုးတတ်နိုင်ကြသည်။	လူမှုရေးစည်းလုံးညီညွတ်မှု ရွှေ့ပြောင်းအခြေချနေထိုင်မှုနှင့်မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲမှုအကြားအချိတ်အဆက် မူးယစ်ဆေးနှင့်အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှုအချိတ်အဆက်
ရပ်ရွာအတွင်းမူးယစ်ဆေးကြောင့်မည်သည့်အကျိုးဆက်များဖြစ်ပွားရသနည်း။	မြို့နယ်အတွင်းရှိအခြားသော ကျေးရွာတစ်ရွာ၌မူးယစ်ဆေး ရောင်းချမှုဖြင့်လွန်ခဲ့သည့်သုံးလအတွင်း၌လူငါးဦးအဖမ်းခံခဲ့ရသည်။ သို့သော် ကျေးရွာတွင်း၌အခြား သော ရောင်းချသူအများအပြားရှိသေးသည်။ လွန်ခဲ့သောနှစ်များအတွင်းမူးယစ်ဆေးသုံးစွဲမှုမှာတိုးတက်များ ပြားလာသည်။ ဤမြို့နယ်အတွင်းရှိလူအများအပြားသည်မူးယစ်ဆေးအလွန်အကျွံသုံးစွဲမှုကြောင့်မူးယစ်ဆေးဖြတ်ဆေးရုံသို့ ပို့ဆောင်ခံခဲ့ရသည်။ ကျေးရွာခေါင်းဆောင်များနှင့်ကျေးရွာလူကြီးများအနေဖြင့်မူးယစ်ဆေးရောင်းချသူများမည်သူတို့ဖြစ်ကြောင်းသိသော်လည်း၎င်းတို့နှင့်ပတ်သတ်၍တစ်စုံတစ်ရာအရေးယူဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းမရှိချေ။	ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်မှုနှင့်မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲမှုအကြားအချိတ် ကျန်းမာရေးအကျိုးသက်ရောက်မှု လူမှုရေးအရာစည်းလုံးညီညွတ်မှု

(လက်ယာဘက်တွင်ဖော်ပြထားသော) အုပ်စုခွဲအသီးသီးအနေဖြင့်ဒေတာများ၏အဓိပ္ပါယ်ကိုပို၍နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်းနှင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်နားလည်စေရန်အတွက်တစ်ခုသို့ မဟုတ်တစ်ခုထက်ပို၍ဆက်စပ်လျက်ရှိသောအကြောင်းအရာများရှိသည်။ မတူညီသောအုပ်စုခွဲအသီးသီးကိုခြုံငုံမိသောပင်မအကြောင်းအရာကြီးတစ်ရပ်၏အောက်တွင်ထည့်သွင်းထားနိုင်သည်။

Example:

One of the themes that emerge from the previous interview on drug use is the link between migration and socio-economic opportunities:

- *Drugs is a means to improve livelihood*: “In the past, he was very poor and recently he built a wonderful house after selling drugs”; “Drug dealers take the drug from him and sell to the village users”.
- *Drug use also refers to social status and activities*: “Among the addicted persons, most have worked before in Thailand”; “Young people use drugs [...] at pagoda festivals or seasonal festivals in the village”.

The same theme, i.e. ‘link between migration and socio-economic opportunities’, may be found in other issues, such as the link between remittances and how people use these remittances when, for example, they build larger houses and buy expensive items and therefore display their wealth.

FOSTERING RELIABILITY AND VALIDITY OF DATA

Reliability is concerned with the consistency of findings. Reliability requires researchers to be consistent in the way in which research is conducted and data analyzed. Consistency throughout the research consists in implementing research methodology and conducting interviews with informants (FGDs, interviews, etc.) in the same manner throughout time. Consistency in data analysis requires the researcher(s) to systematically use the same method throughout data analysis.

Validity concerns the adequacy between what is being investigated or measured and the methodology used to investigate or measure the issue. As underscored in other chapters, each research method is designed to investigate specific situations. The use of an inappropriate method to investigate a situation may lead to invalid findings.

If the project involves only one lead researcher, it is important that he/she develops a systematic and consistent way of carrying out the research and analyzing its findings. If the project involves an entire team, developing a systematic approach and maintaining consistency throughout the process is critical to produce “good data.”

ဥပမာ

မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ပြီးခဲ့သောအင်တာဗျူးမှပေါ်ထွက်လာသောအကြောင်းအရာတစ်ရပ်မှာ - ရွှေ့ပြောင်းအခြေချနေထိုင်မှုနှင့်လူမှု - စီးပွားအခွင့်အလမ်းများအကြားချိတ်ဆက် ဖြစ်သည်။

- မူးယစ်ဆေးသည်အတက်မွှေးဝမ်းကြောင်းဘဝတိုးတက်ရေးလမ်းကြောင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ "အရင်တုန်းကဆိုရင်သူကအလွန်ဆင်းရဲပြီးမူးယစ်ဆေးများရောင်းချပြီးနောက်မကြာသေးမှီကပင်အိမ်ကြီးအိမ်ကောင်းတစ်လုံးဆောက်နိုင်ခဲ့ပါတယ်" . "မူးယစ်ဆေးရောင်းချတဲ့သူတွေကသူ့ဆီကဆေးတွေ ယူပြီးအသုံးပြုတဲ့ရွာသား တွေဆီရောင်းချပါတယ်"
- မူးယစ်ဆေးအသုံးပြုမှုသည်လူမှုရေးအဆင့်အတန်းနှင့်လုပ်ရပ်များကိုလည်းညွှန်းဆိုပါသည်။ "ဆေးသုံးစွဲသူတွေကြားမှာအများစုဟာထိုင်းနိုင်ငံမှာအရင်ကအလုပ်လုပ်ခဲ့ကြသူတွေဖြစ်ပါတယ် "လူငယ်များအနေနဲ့[-----] ရွာဘုရားပွဲတော်တွေနဲ့အခြားရာသီအလိုက်ပွဲတော်တွေမှာမူးယစ်ဆေးဝါးအသုံးပြုကြပါတယ်။ "

တူညီသောအကြောင်းအရာဖြစ်သော (ဆိုလိုသည်မှာ - ရွှေ့ပြောင်းအခြေချနေထိုင်မှုနှင့်လူမှု - စီးပွားအခွင့်အလမ်းများအကြားအချိတ်အဆက်) ကိုအခြားသောကိစ္စရပ်များတွင်လည်းတွေ့နိုင်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့်ငွေ လွှဲပေးပို့မှုနှင့် အဆိုပါငွေလွှဲမှုများအားလူအများအသုံးပြုပုံအချိတ်အဆက်ဥပမာအားဖြင့်၎င်းတို့အနေဖြင့်အိမ်ကြီးကြီးများဆောက်လုပ်ခြင်းနှင့်ဈေးကြီးသောအရာများဝယ်ယူသုံးစွဲခြင်းအားဖြင့်၎င်းတို့၏ကြွယ်ဝမှုကိုဖော်ပြသည့်အခါများ။

ဒေတာများအထောက်အထားခိုင်လုံမှုနှင့်ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုတို့အားအားကောင်းစေခြင်း

အထောက်အထားခိုင်လုံမှု Reliability သည် တွေ့ရှိချက်များ၏ ရှေ့နောက်ညီညွတ်မှုနှင့်သက်ဆိုင်သည်။ အထောက်အထားခိုင်လုံမှုရှိရန်အထောက်အထားအနေဖြင့်သုတေသနလုပ်ဆောင်သည့်အခါတွင်လည်း ကောင်း ဒေတာများအား စိစစ်သုံးသပ်ရာတွင်လည်း ကောင်း ရှေ့နောက်ညီညွတ်မှုရှိစေရန်လိုအပ်သည်။ သုတေသနတစ်ရပ်လုံးရှေ့နောက်ညီညွတ်မှုရှိစေရန်မှာအချိန်တိုင်းတွင်သုတေသနနည်းလမ်းများအားတူညီသောပုံစံဖြင့်အကောင်အထည်ဖော်၍ တူညီသောပုံစံဖြင့် ဖြေဆိုသူများနှင့်အင်တာဗျူးများ (ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း၊ တွေ့ဆုံ မေးမြန်း ခြင်းစသည်) တို့ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်သည်။ ဒေတာစိစစ် လေ့လာမှု၌ ရှေ့နောက်ညီညွတ်မှုဆိုသည်မှာသုတေသီ (များ) အနေဖြင့် ဒေတာစိစစ်မှုကာလာတစ်လျှောက်လုံးတူညီသောနည်းလမ်း ဖြင့်စနစ်တကျ ပြုလုပ်ခြင်းကိုဆိုလိုသည်။

ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု Validity ဆိုသည်မှာစူးစမ်းလေ့လာတိုင်းတာသည့်အကြောင်းအရာနှင့်ကိစ္စရပ်အားစူးစမ်းလေ့လာတိုင်းတာရာတွင်အသုံးပြုသည့်နည်းလမ်းတို့ကိုကိစ္စကိုဆိုလိုသည်။ အခြား သောအခန်းများတွင် ဖော်ပြခဲ့သလိုပင်သုတေသနနည်းလမ်းတစ်ရပ်သည်သက်ဆိုင်ရာအခြေအနေတစ်ရပ်ရပ်အားစူးစမ်းလေ့လာမှု ပြုနိုင်ရန်ဒီဇိုင်းပြုလုပ်ထား ခြင်း ဖြစ်သည်။ အခြေအနေတစ်ရပ်အားစူးစမ်းလေ့လာမှု ပြုရန်မသက်ဆိုင်သောနည်းလမ်းဖြင့်အသုံးပြုလေ့လာမိပါကဆီလျော်မှုမရှိသော လေ့လာ တွေ့ရှိချက်များသာ ပေါ်ထွက်လာမည် ဖြစ်သည်။

စီမံကိန်းတစ်ရပ်အနေဖြင့်ဦးဆောင်သူသုတေသီတစ်ဦးသာပါဝင်ပါကထိုသူအနေဖြင့်စနစ်ကျ၍ရှေ့နောက်ညီညွတ်မှုရှိသောနည်းလမ်းတစ်ရပ်အားသုတေသနလုပ်ခြင်းနှင့်တွေ့ရှိချက်များအားစိစစ်သုံးသပ်ခြားတွင်အသုံးပြုရန်အကောင်အထည်ဖော်ရန်အရေးကြီးပါသည်။ စီမံကိန်းအနေဖြင့်အစုအဖွဲ့အလိုက် ဖြစ်ပါကစနစ်တကျချဉ်းကပ်ပုံနည်းလမ်းနှင့်လုပ်ငန်းစဉ်တစ်လျှောက် ရှေ့နောက်ညီညွတ်မှုရှိစေရန်ထိန်းညှိ ဆောင်ရွက်ထား ခြင်း ဖြင့် "ကောင်းမွန် သော ဒေတာအကြမ်းများ" ရရှိ စေရာတွင်အရေးကြီးပါသည်။

Hereafter are different steps to test the validity and reliability of data:

- a. **Testing findings and hypotheses:** as general themes and patterns emerge from the data, it is important to go through the data, carefully searching for instances that may go against these general patterns. Instances that may go against the general patterns are too often discarded since they don't fit into the patterns and themes of the data. However it is just as important that these are carefully examined and reported. Possible explanations should be thought out as well.
- b. **Assessing the researcher's effect:** the interaction between the interviewer and the interviewee may be influenced by the characteristics and features of both parties. Differences in age, gender, education, background, and language all have an impact on the outcome of the interview. In some cases, this impact may be only small; in others, it may be significant. Acknowledging this impact in the research methodology may reduce the risk of potential bias generated by the interaction between the interviewer and interviewee.
- c. **Validating and confirming findings:** "triangulation" is probably the best method to ensure the validity of qualitative findings. Triangulation is about testing the findings by using different research sources, different methods or different researchers. Triangulating sources means interviewing different members of the community and different stakeholders and assessing whether what they say about one topic lead to similar findings. Triangulating research methods means addressing the same research question through different methods. Finally, triangulating researchers means comparing the findings produced by different researchers using the same research method.
- d. **Obtaining feedback from informants:** a good way to validate findings and, most of all, validate *the researcher's interpretation of these findings* is to seek the advice and points of view of informants formerly involved in the research. Organizing a focus group discussion with these informants and presenting them the research findings and the interpretation of these findings helps test the researcher's findings.
- e. **Comparing codes and categories:** it is useful to compare the different ways data is organized into themes and categories. This comparison is an occasion for colleagues to discuss how these themes and categories are defined.

ဤနေရာတွင် ဒေတာများ၏အထောက်အထားခိုင်လုံမှုနှင့်ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုအားစစ်ဆေးရန်အဆင့်အသီးသီးမှာ -

(က) တွေ့ရှိချက်များနှင့်အဆိုကြမ်းများအားစစ်ဆေးခြင်း။ ။ ဒေတာများမှ နေ၍အထွေထွေအကြောင်းအရာများနှင့် ပုံစံရပ်များ ပေါ်ထွက်လာရာထိုအထွေ ထွေပုံစံရပ်နှင့်ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောအကြောင်းအရာ လေးများက ဒေတာများ အကြားဂရုတစိုက်နဲ့နဲ့ စစ်စစ်ရှာဖွေဖို့ ရန်လိုအပ်သည်။ထိုအထွေထွေပုံစံရပ်နှင့်မတိုက်ဆိုင်သောအကြောင်းအရာ လေးများသည် ဒေတာများ၏ပုံစံရပ်နှင့်မတိုက်ဆိုင်သောအကြောင်းအရာလေးများသည် ဒေတာများ၏ ပုံစံရပ်နှင့် အကြောင်းအရာများတွင်အံဝင်ခွင့်ကျမဖြစ်မှုကြောင့်မကြခဏဆိုသလိုဖယ်ရှားပစ်လေ့ရှိသည်။သို့သော် သော်ငှားတို့ ကိုဂရု တစိုက်စမ်းသပ်စစ်ဆေးပြီးအစီရင်ခံတင်ပြကာ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော ရှင်းလင်း ဖွင့်ဆို ချက်များအားထည့်စဉ်းစားပြီး ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရန်လည်အရေးကြီးပါသည်။

(ခ) သုတေသီ၏သက်ရောက်မှုအားသုံးသပ်ခြင်း။ ။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းသူနှင့်တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း ခံရသူကြား ဆက်ဆံရေး ဆက်နွယ်မှုသည်နှစ်ဘက်စလုံးသွင်ပြင်လက္ခဏာများနှင့်ပိုသောသလက္ခဏာများ၏လွှမ်းမိုးမှုကိုခံရပါသည်။အသက်အရွယ်၊ ကျားမ၊ ပညာရေး၊ အခြားနောက်ခံအကြောင်းတရားများအသုံးပြုသည်သာသာစကား စသည်တို့ အားလုံးသည် အင်တာဗျူးရလဒ်ပေါ် သက်ရောက်မှုရှိပါသည်။ပေါ် သက်ရောက်မှုရှိပါသည်။တစ်ချို့ ကိစ္စများတွင်ဤသက်ရောက်မှုအတိုင်းအတာသည်သေးငယ်ပြီးအချို့ ကိစ္စများတွင်မူသိသာပါသည်။သုတေသနနည်းလမ်းရှိသည့်သက်ရောက်မှုအားထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းဖြင့်တွေ့ဆုံမေးမြန်းသူနှင့်တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်းခံရသူအကြားဆက်နွယ်မှုပေါ် ထွက်လာသည်ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော ဘက်လိုက်မှုအန္တရာယ်ကိုလျော့ချနိုင်ပါသည်။

(ဂ) တွေ့ရှိချက်များအားခိုင်လုံ စေခြင်းနှင့်ကျိုး ကြောင်းဆီလျော်မှုရှိစေခြင်း။ ။ "သုံးထောင်စုံစစ်ဆေးနည်း"သည် အရည်အသွေးစံထား တွေ့ရှိချက်များ၏ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုအား သေချာမှုရှိစေရန်အကောင်းဆုံးသော နည်းလမ်း တစ်ခု ဖြစ် ကောင်း ဖြစ်နိုင်သည်။သုံးထောင်စုံစစ်ဆေးနည်းသည်မတူညီသောသုတေသနရပ် မြစ်များ၊ မတူညီသော သုတေသနနည်းလမ်းများနှင့်မတူညီသောသုတေသီများအားအသုံးပြု၍ တွေ့ရှိချက်များကို စမ်းသပ်စစ်ဆေးခြင်း ဖြစ်သည်။သုံးထောင်စုံစစ်ဆေးခြင်းဖြစ်ပြီးအသုံးပြုခြင်းဆိုသည်မှာရပ်ရွာလူထု အတွင်းရှိမတူညီ သောသူများနှင့် မတူညီသော ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများအား တွေ့ဆုံမေးမြန်း ခြင်း ပြု၍ငှားတို့ ပြောကြား သောတစ်ခုတည်း သော ခေါင်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ ဆင်တူသောအဖြေများ တွေ့ရှိချက်များ ပေါ် ထွက်လာမှု ရှိမရှိကိုသုံးသပ်စစ်ဆေးခြင်းဖြစ်သည်။သုံးထောင်စုံ သုတေသန နည်းလမ်းအသုံးပြုခြင်းဆိုသည်မှာတူညီသောသုတေသန မေးခွန်းတစ်ခုအားမတူညီသောသုတေသန နည်းလမ်းများ အသုံးပြု၍အဖြေရှာခြင်းကို ခေါ် သည်။ နောက်ဆုံးအဖြေသုံးထောင်စုံသုတေသီများအသုံးပြုခြင်းဆိုသည်မှာတူညီသော သုတေသနနည်းလမ်းကိုအသုံး ပြု၍မတူညီသောသုတေသီအသီးသီးမှသုတေသနလုပ် ဆောင်၍ထွက်ပေါ် လာသော ရလဒ်များကိုနှိုင်းယှဉ် စစ်ဆေးခြင်းကို ခေါ် ပါသည်။တို့ ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်သည်။ ဒေတာစစ်စစ်လေ့လာမှု၌ ရှေ့ နောက်ညီညွတ်မှု ဆိုသည်မှာသုတေသီ (များ) အနေဖြင့် ဒေတာစစ်စစ်မှုကာလာတစ်လျှောက်လုံးတူညီ သောနည်းလမ်း ဖြင့်စနစ်တကျ ပြုလုပ် ခြင်းကိုဆိုလိုသည်။

(ဃ) သတင်းပေးသူများထံမှတုံ့ပြန်မှုကိုရယူခြင်း။ ။ သုတေသန တွေ့ရှိချက်များ၏ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုနှင့် အထူးသဖြင့် အဆိုပါတွေ့ရှိချက်များအားသုတေသီ၏အနက်ဖွင့်ဆိုချက်များ၏ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုကိုအားစစ်ဆေးရန်နည်းလမ်း ကောင်းတစ်ရပ်မှာသုတေသနတွင်ပါဝင်ခဲ့သည့်သတင်းပေးသူများ၏အကြံဉာဏ်နှင့်ရှုထောင့်အမြင်များသုံးသပ်ရယူခြင်း ဖြစ်သည်။အဆိုပါသတင်းပေးသူများနှင့်ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးပွဲတစ်ရပ်ပြုလုပ်ကာသုတေသနတွေ့ရှိချက်များအား၎င်း တို့ထံတင်ပြကာထိုတွေ့ရှိချက်များ၏အနက်ဖွင့်စေခြင်းဖြင့်သုတေသီ၏ တွေ့ရှိ ချက်များအားစမ်းသပ်စစ်ဆေးနိုင်သည်။

(င) အုပ်စုခွဲများနှင့်အမှတ်အသား 'ကုဒ်' များအားနှိုင်းယှဉ်ခြင်း။ ။ ဒေတာများအားအုပ်စုခွဲများနှင့်အကြောင်းအရာ ရပ်များ အသီးသီးသို့စုစည်း ဖော်ပြထားသည့်မတူညီသောနည်းလမ်းအသီးသီးနှိုင်းယှဉ် လေ့လာခြင်းသည်လည်း အသုံးဝင်ပါသည်။ ဤနှိုင်းယှဉ်လေ့လာမှုသည်လုပ်ဖော်ဆောင်ဖက်များအကြားဤအကြောင်းအရာရပ်များနှင့်အုပ်စုခွဲများသတ်မှတ်ပုံကို ဆွေးနွေးရန်ဖြစ်သည်။

- f. Acknowledging the influence of external factors:** besides the researcher's own character and its possible impact on the research, there may be many other factors to consider. Among them is the time (during the day, month, and year) at which interviews were conducted. It is also important to remember if persons other than the interviewees were present during the interview. These persons may have influenced the interviewee and his/her answers to the questions. Other factors that may influence the research include: power relationships, inter-cultural relationships, etc.

EXPLAINING, LINKING, AND INTERPRETING DATA

An efficient way to explain, link, and interpret data is to organize them into a problem tree. As recommended in Chapter on "Defining a Research Problem", it is strongly recommended to draw a problem tree *at the first stage of the research project*. This problem tree reflects the researcher(s) understanding of the issue under study. It presents various issues and their possible links that are related to the overall problem under study. The researcher's understanding of the overall problem is usually not comprehensive; it may also be biased.

After data is collected, it is recommended to draw, *at the analysis stage*, a new problem tree. At this stage, the problem tree is expected to be more precise, have more information, and reflect a more comprehensive understanding of the problem (see again Chapter on 'Defining a Research Problem').

When attempting to explain findings and their possible links, it is useful to consider the following questions:

- Are these findings expected findings based on the literature?
- Are there any major unexpected findings?
- How are these findings different/similar to what the literature on the same topic states?

To answer these questions, researchers may refer to different references:

- Existing literature
- Personal notes and observations: side notes taken and observations made by the researcher during the research as well as during the data review process help put the data into a larger context. Any thoughts which come to the researcher's mind when reading the data may help determine which interpretation can be made of the views expressed by the informants.
- Key informants and collaborators: as already explained before, some trusted key informants as well as collaborators may help find explanations for specific 'data'. Key informants are more likely to bring in an "insider's view" that can help explain 'data'.

(၈) ပြင်ပအကြောင်းတရားများ၏လွှမ်းမိုးမှုကိုအသိအမှတ်ပြုခြင်း။ ။ သုတေသီ၏ကိုယ်ပိုင်စရိုက် လက္ခဏာနှင့် ၎င်းပိသေသ လက္ခဏာများ၏သုတေသနအပေါ် လွှမ်းမိုးမှုအပြင်အခြားသောအကြောင်းအရာများစွာကိုလည်းထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့အနက်အင်တာဗျူးပြုလုပ်သည့်အချိန် (တစ်နေ့တာအတောအတွင်း၊ လ၊ နှစ်စသည့်ဖြင့်) ကိုလည်းထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါမည်။ အင်တာဗျူးပြုလုပ်စဉ်အတောအတွင်းအင်တာဗျူးဖြေဆိုသူများအပြင်အခြားသူများလည်းရှိမရှိဆိုသည့်အချက်မှာလည်းအရေးကြီးပါသည်။ အဆိုပါဘေးလူများအနေဖြင့်အင်တာဗျူးဖြေဆိုသူနှင့်၎င်း၏အဖြေများအပေါ် လွှမ်းမိုးသက်ရောက်မှုရှိနိုင်ပါသည်။ သုတေသနအပေါ် လွှမ်းမိုးမှုရရှိနိုင်သောအခြားသောအချက်များမှာ - အာဏာပတ်သက် ဆက်ဆံရေးနှင့်မတူညီသောယဉ်ကျေးမှုများအကြားဆက်ဆံရေးစသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

ဒေတာများအားရှင်းလင်းဖွင့်ဆိုခြင်း၊ ချိတ်ဆက်ခြင်းနှင့်အနက်ဖွင့်ခြင်း

ဒေတာများအားရှင်းလင်းဖွင့်ဆိုချိတ်ဆက်အနက်ဖွင့်ရန်ထိရောက်သောနည်းလမ်းတစ်ခုမှာ၎င်းတို့အား ပြဿနာအခြေပြပုံ Problem tree တစ်ခုအဖြစ်စုစည်းဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ "သုတေသန ပြဿနာအားဖွင့်ဆိုခြင်း" အခန်းတွင် အကြံပြုထားသည့်အတိုင်း သုတေသနစီမံကိန်း၏ပထမအဆင့်၌ပြဿနာအခြေပြဇယား Problem tree တစ်ခုရေးဆွဲရန်အထူးအကြံပြုလိုပါသည်။ ဤပြဿနာအခြေပြဇယားသည်သုတေသီ၏ လေ့လာမည့်ကိစ္စရပ်အားနားလည်မှုကို ထင်ဟပ်ပါသည်။ ၎င်းသည်များပြားလှစွာသောကိစ္စရပ်များနှင့်၎င်းကိစ္စရပ်များမှ လေ့လာမည့် ပြဿနာရပ်ကြီးတစ်ခုလုံးနှင့် ဖြစ်နိုင်ချေရှိသည့်ပတ်သက်ဆက်နွယ်မှုအချိတ်ဆက်များကိုတင်ပြနိုင်ပါသည်။ ပြဿနာရပ်ကြီးတစ်ခုလုံးအားသုတေသီ၏နားလည်နိုင်မှုမှာအမြဲလိုလို ပြီးပြည့်စုံခြင်းမရှိနိုင်ပါ။ ဘက်လိုက်သေဖွယ်မှုများရှိနိုင်ပါသည်။

ဒေတာများကောက်ယူစုဆောင်းပြီးနောက်ဒေတာစီစစ်လေ့လာမှုအဆင့်၌ပြဿနာအခြေပြဇယား နောက်ထပ်အသစ်တစ်ခုဆွဲရန်အကြံပြုလိုပါသည်။ ဤအဆင့်တွင်ပြဿနာအခြေပြပုံသည်ပိုမိုတိကျလာရန်ရှိပြီးသတင်းအချက်အလက်ပိုမိုစုံလင်စွာဖြင့် ပြဿနာအကြောင်းပိုမိုခြုံငုံနားလည်မှုကိုထင်ဟပ်ပါသည်။ ["သုတေသန ပြဿနာအားဖွင့်ဆိုခြင်း" ကိုတစ်ခါ ပြန်ကြည့်ပါရန်]

တွဲ ရှိချက်များနှင့်၎င်းတို့ ၏ဖြစ်နိုင်ချေရှိသောအချိတ်ဆက်များကိုဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းရန်ကြိုးစားရာ၌အောက်ပါမေးခွန်းများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပါသည်။

- ဤလေ့လာတွေ့ရှိချက်များသည်စာပေများအပေါ် အခြေပြသောမျှော်လင့်ထားသည့်လေ့လာတွေ့ရှိချက်များဖြစ်ပါသလား။
- မျှော်လင့်မထားသည့်အဓိက လေ့လာတွေ့ရှိချက်များတစ်စုံတစ်ရာရှိပါသလား။
- အကြောင်းအရာတူခေါင်းစဉ်ဖြင့်စာပေများ၌ဖော်ပြပါရှိမှုများနှင့်ယခုလေ့လာတွေ့ရှိချက်များသည်မည်သို့ ကွဲပြား (သို့) တူညီနည်း။

ဤမေးခွန်းများကိုဖြေဆိုရန်မှာသုတေသီများအနေဖြင့်မတူကွဲပြားသောအကိုးအကားများကိုကိုးကားရမည်ဖြစ်သည်။

- လက်ရှိရှိပြီးသားစာပေများ
- ပုဂ္ဂလိကမှတ်စုများနှင့်ရှာဖွေလေ့လာမှုများ။ ။ သုတေသနပြုလုပ်စဉ်အတွင်းဘေးမှတ်စု မှတ်သား ထားမှုနှင့် သုတေသီမှတ်သားစောင့်ကြည့်လေ့လာမှုများအပါအဝင်ဒေတာများပြန်လည်သုံးသပ်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်များအနေဖြင့်ဒေတာများကိုပိုမိုကျယ်ပြန့်သောနောက်ခံပုံကျင့်အနေအထားနှင့်ချိတ်ဆက်ရာတွင်အထောက်အကူပြုပါသည်။ ဒေတာများအားဖတ်ရှုစဉ်အတွင်သုတေသီ၏စိတ်အတွင်းပေါ်လာသည့် အတွေးများသည်လည်းသတင်းပေးဖြေကြားသူများဖော်ပြသည့်အမြင်များကိုမည်သို့ အနက်ဖွင့်ရမည်ဟုဆုံးဖြတ်ရာတွင်အကူအညီပေးပါသည်။
- အဓိကသတင်းပေးဖြေကြားသူများနှင့်လက်တွဲလုပ်ဆောင်သူများ။ ။ ရှေ့တွင်ရှင်းလင်းဖော်ပြခဲ့သလိုပင် အချို့သော ယုံကြည်စိတ်ချရသည့်သတင်းပေးသူများနှင့်အတူလက်တွဲလုပ်ဆောင်သူများသည် "ဒေတာအကြမ်း" များအားဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းရာတွင်အကူအညီရပါသည်။ (ချို့သော) အဓိကသတင်းပေးသူများအနေဖြင့် "ဒေတာအကြမ်းများ" ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းရာ၌ "အတွင်းလူအမြင်" အဖြစ်အသုံးဝင်ပါသည်။

TO SUM UP, THE MAIN POINTS TO REMEMBER ABOUT THIS CHAPTER ARE:

- Collecting information, which researchers call *data*, is only the beginning of the research process;
- Qualitative data analysis consists in organizing, coding, validating and explaining the different data;
- Qualitative data analysis is concerned with meaning, views and representations from the informants;
- Qualitative data analysis results from the researcher's interpretation of the findings.

အနှစ်ချုပ်ရလျှင် ဤအခန်းတွင်ပါဝင်သောမှတ်သားရန်အဓိကအချက်များမှာ

- သုတေသီများမှ “ဒေတာ” ဟုခေါ်ဆိုသောသတင်းအချက်အလက်များစုဆောင်းခြင်းမှာ သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်၏ ကနဦးအဆင့်သာဖြစ်သည်။
- အရည်အသွေးစံထားဒေတာစိစစ်လေ့လာမှုတွင် အမျိုးမျိုးသော ဒေတာများအား စုစည်းခြင်း၊ အမှတ်အသားပြုခြင်း၊ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုအားစိစစ်ခြင်း၊ နှင့် ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။
- အရည်အသွေးစံထားသော ဒေတာစိစစ်လေ့လာမှုသည် သတင်းပေးဖြေကြားသူများထံမှ ကိုယ်စားပြုဖော်ပြချက်များ၊ အမြင်များ၊ အဓိပ္ပာယ်များနှင့် သက်ဆိုင်ပါသည်။
- အရည်အသွေးစံထား ဒေတာစိစစ်လေ့လာမှုသည် လေ့လာ တွေ့ရှိချက်များအား သုတေသီ၏ အနက်ဖွင့်ဆိုခြင်းမှပေါ်ထွက်လာသော ရလဒ်လည်းဖြစ်ပါသည်။

INTERMEDIATE 17. USING SECONDARY SOURCES OR EXISTING DATA

THE CHAPTER IS ABOUT:

- The difference between primary data and secondary data;
- The benefits of using secondary or existing data;
- The problems related to the use of secondary or existing data.

Using secondary sources as a research method is recommended to researchers who have some preliminary research experience. This said, existing sources that are related to the topic investigated should be read by anyone regardless of his/her acquaintance with social research and its methods.

Primary data are those that researchers have collected themselves. **Secondary** data originate elsewhere.

Secondary data is the gathering and/or use of existing data for purposes other than those for which they were originally collected. In social research, it is often the case that researchers have to use official or quasi-official statistics. In this case, these statistics are secondary data. These secondary data may be obtained from many sources, including articles, database, surveys, compilations, reports, and many other types of data.

For example, researchers can collect enrollment rates at one school throughout several years to examine education trends: this will be the primary data for the researchers.

This data can then be compared with school enrollment rates for a particular State/Region or yearly national data compiled by the Central Statistical Organization (CSO). In this case, and in the context of the research, the data provided by the CSO will be used as secondary data for the research.

Secondary data are used during the exploratory phase for expressing the general ideas. Then they are used at the design phase for defining sampling frames and drafting the questionnaire. Lastly, when writing the report they can be used as reference points for comparative purposes. Secondary data is also used when direct data collection is impossible, costly and/or time consuming.

For example, when mapping agricultural land use for a report, researchers might use existing ground-referenced data or satellite sensory imagery from the Food and Agriculture Organization (FAO). Another example: in developing the situation and rationale for insecticide poisoning prevention program, researchers might collect information from the Public Health Department about the number of people in a community who have reported insecticide poisoning as part of their job.

အလယ်အလတ်အဆင့် ၁၇ တဆင့်ခံအရင်းမြစ်များသို့မဟုတ်ရှိပြီးသားအချက်အလက်များ ဤအခန်းသည်

- မူရင်းအချက်အလက်နှင့်တဆင့်ခံအချက်အလက်များအကြား ခြားနားချက်
- တဆင့်ခံ (သို့) ရှိပြီးသားအချက်အလက်များအသုံးပြုခြင်း၏အကျိုးရလဒ်
- တဆင့်ခံ (သို့) ရှိပြီးသားအချက်အလက်များကိုအသုံးပြုခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသောပြဿနာများ

ကနဦးအတွေ့အကြုံရှိပြီးသားသုတေသီများအနေဖြင့်တဆင့်ခံအချက်အလက်များကိုသုံးရန်သင့်တော်ပါသည်။လူမှုသုတေသနနှင့်၎င်းလုပ်ထုံးလုပ်နည်းကိုသိနားလည်စေကာမူ လေ့လာသည့်အကြောင်းအရာနှင့်သက်ဆိုင်သည့်ရှိပြီးသား သတင်းအချက်အလက်များအားဖတ်ရှုသင့်ပါသည်။

တဆင့်ခံအချက်အလက်ဟူသည်ရှိရင်းစွဲအချက်အလက်များအား၎င်းတို့မူလစုဆောင်းစဉ်ကရည်ရွယ်ရင်းမဟုတ်သောအခြား တပါးသောရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်အသုံးပြုရန်အလို့ငှာစုဆောင်းခြင်းနှင့်/သို့မဟုတ်အသုံးပြုခြင်းကိုဆိုလိုပါသည်။များသောအားဖြင့် လူမှုသုတေသနတွင်တရားဝင် (သို့) အတော်အတန်တရားဝင်သောစာရင်းအင်းအချက်အလက်များကို အသုံးပြုပါသည်။

ဤတွင်အဆိုပါ**စာရင်းအင်းအချက်အလက်များကိုတဆင့်ခံအချက်အလက်**ဟု ခေါ်သည်။၎င်းတဆင့်ခံ အချက်အလက်များ အား ဆောင်းပါး၊ ဒေတာဘေ့စ်၊စစ်တမ်း၊စုဆောင်းသိမ်းဆည်းချက်၊အစီရင်ခံစာနှင့်အခြားအချက်အလက်အမျိုးအစား မြောက်မြားစွာပါဝင်သောအရင်းမြစ်များစွာမှရရှိနိုင်ပါသည်။

ဥပမာပညာရေးလားရာလမ်းကြောင်းကိုဆန်းစစ်ရန်အတွက်သုတေသီများသည် ကျောင်းတစ်ကျောင်းတည်းမှ ကျောင်းသားများ ကျောင်းဝင်ခွင့်ရသည့်နှုန်းထားကိုနှစ်ပေါင်းအတန်ကြာအောင်စုဆောင်းရယူနိုင်ပါသည်။ ၎င်းသည်သုတေသီများအတွက်မူရင်းအချက်အလက်များ ဖြစ်လာပါလိမ့်မည်။

အဆိုပါအချက်အလက်များအား ပြည်နယ်/တိုင်းတစ်ခုခု၏ ကျောင်းဝင်ခွင့်နှုန်းနှင့်နှိုင်းယှဉ်နိုင်ပါသည်။သို့တည်းမဟုတ် ဗဟိုစာရင်းရုံးမှစုဆောင်းထားသောနှစ်စဉ်နိုင်ငံလုံးကျွတ်အချက်အလက်များနှင့်နှိုင်းယှဉ်နိုင်ပါသည်။ဤကိစ္စနှင့်သုတေသန ဘောင်အတွင်းတွင်ဗဟိုစာရင်းရုံးမှရရှိသောအချက်အလက်များအားတဆင့်ခံအချက်အလက်များအဖြစ်အသုံးပြုပါသည်။

တဆင့်ခံအချက်အလက်များသည် ယေဘုယျသဘောတရားများကို ဖော်ပြရန်ပဏာမအဆင့်တွင်အသုံးပြုပါသည်။ ၎င်းနောက်နမူနာကောက်ယူမည့် ဘောင်ကန့်သတ်ရန်အတွက်ပုံစံချသည့်အဆင့်နှင့် မေးခွန်းလွှာပြုလုပ်သည့်အပိုင်းတွင် လည်းအသုံးပြုပါသည်။ နောက်ဆုံးအစီရင်ခံစာရေးသားသည့်အချိန်တွင်တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးရန်အကိုးအကား အနေဖြင့် အသုံးပြုနိုင်သေးပါသည်။တဆင့်ခံအချက်အလက်များအားအချက်အလက်တိုက်ရိုက် ကောက်ယူရန်မဖြစ်နိုင်သည့် အခါမျိုး၊အချိန်နှင့် ငွေကြေးအကုန်ကျများသည့်အခါမျိုးတွင်အသုံးပြုပါသည်။

ဥပမာအစီရင်ခံစာအတွက်လယ်ယာမြေအသုံးပြုမှုကို မြေပုံပြုလုပ်သောအခါသုတေသီများသည်စားနပ်ရိက္ခာနှင့် လယ်ယာမြေအဖွဲ့အစည်း (Food and Agriculture Organization - FAO) မှရှိရင်းစွဲ မြေမျက်နှာပြင် အချက်အလက်များနှင့် ပြိုဟ်တုမှရိုက်ကူးထားသောပုံရိပ်များကိုအသုံးပြုပေမည်။အခြားဥပမာ။ ။လုပ်ငန်းခွင်အနေအထား ကောင်းမွန်စေရေးနှင့်ပိုးသတ်ဆေးအသုံးပြုမှုတားမြစ်ရေးအစီအစဉ်တွင်သုတေသီများသည် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဌာနသို့ သွားရောက်ပြီးရပ်ရွာအစုအဖွဲ့တစ်ခုအတွင်းလုပ်ငန်းခွင်ပိုးသတ်ဆေးအသုံးပြုသည်ဟုသတင်းပေးပို့အစီရင်ခံထားသူများအ ရေအတွက်ကိုသတင်းစုဆောင်းရယူရမည်။

SOURCES OF SECONDARY DATA

Secondary data can be from **quantitative** sources. These could be published statistics from national government sources such as demographic data (census, vital statistics, cancer registrations, etc.); administrative; government surveys; local government sources; or other sources such as political parties, academic and research institutes, international sources (the European Union, the Organization for Economic Cooperation and Development, the World Bank, the International Monetary Fund). It could also be unpublished or electronic source from data archives, on-line access to national computing centers, and international sources on the internet.

Secondary data can also be from **qualitative** sources. Sources for qualitative research can be biographies, diaries, memoirs, letters, newspapers, novels & literature, handbooks, policy statements, planning documents, reports, and historical & official documents.

In Myanmar, most of these statistics are provided by the government. Using statistics from the government will raise various issues especially about data accuracy. It is crucial that the researcher using secondary data addresses the issue reliably. The researcher has to explain why he/she thinks that these secondary data are accurate and why he/she can therefore use them for his/her research. In examining the issue of accuracy, the researcher will address the issue of validity and the issue of reliability of these statistics.

ACCURACY OF SECONDARY DATA

Reliability (precision, reproducibility) is the degree of stability exhibited when a measurement is repeated under similar condition. Do the data provided by the government accurately report what they say they report? For example, are the data of the Central Statistical Organization reliable and reproducible for comparative purposes? This problem is not specific to Myanmar and applies also to a certain degree in other countries such as US, UK, Europe, and Japan.

Validity is the degree to which a measurement or study reaches a correct conclusion based on a fair understanding of the situation under study. Validity can be divided into two categories: internal and external validity.

Internal validity is the extent to which the results of an investigation accurately reflect the true situation of the population under study. External validity, also being called generalizability, is the extent to which the results of a study are applicable to other population. If the findings of a survey reflect the true situation of water and sanitation in the study sites in rural areas of Myanmar, the survey has internal validity. If the findings also reflect the situation in other rural areas of Myanmar, the survey has external validity.

တဆင့်ခံအချက်အလက်များ၏အရင်းအမြစ်

တဆင့်ခံအချက်အလက်များသည်အရေအတွက်ဆိုင်ရာရင်းမြစ်များမှ ဖြစ်နိုင်သည်။ ၎င်းတို့မှာနိုင်ငံတော် အစိုးရမှ ထုတ်ဝေသော (သန်းခေါင်စာရင်း၊ အရေးကြီးသောစာရင်းအင်းအချက်အလက်များ၊ ကင်ဆာရောဂါသည် စာရင်း စသည်တို့ကဲ့သို့) လူဦးရေဆိုင်ရာအချက်အလက်များ၊ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ၊ အစိုးရစစ်တမ်းများ၊ ပြည်နယ်အစိုးရ အရင်းမြစ်များကဲ့သို့စာရင်းအင်းအချက်အလက်များ ဖြစ်နိုင်သလိုနိုင်ငံရေးပါတီများ၊ ပညာရပ်ဆိုင်ရာနှင့် သုတေသန အဖွဲ့အစည်းများ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအသင်းအဖွဲ့များ (ဥပမာပညာရေးအဖွဲ့အစည်း၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်း၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငွေကြေးရုံးပုံငွေ) မှအရင်းအမြစ်များလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ အချက် အလက်များ စုဆောင်း သိမ်းဆည်းရာ မော်ကွန်းတိုက်များမှပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းမပြုသော (သို့) အီလက်ထရောနစ်ရင်းမြစ်၊ အမျိုးသားကွန်ပျူတာ ဌာနများသို့အွန်လိုင်းမှတဆင့်အသုံးပြုခွင့်နှင့်အင်တာနက်ပေါ်ရှိနိုင်ငံတကာမှသတင်းရင်းမြစ်များတို့မှလည်းရရှိနိုင်သည်။

တဆင့်ခံအချက်အလက်များသည်အရည်အချင်းဆိုင်ရာရင်းမြစ်များမှလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ အရည်အချင်း သုတေသန အတွက်အရင်းမြစ်များမှာအတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ ဒိုင်ယာရီ၊ မှတ်တမ်း၊ ပေးစာ၊ သတင်းစာ၊ ဝတ္ထုနှင့်ရသစာပေလက်စွဲစာအုပ်များ၊ မူဝါဒကြေညာချက်စီမံချက်မှတ်တမ်း၊ အစီရင်ခံစာ၊ သမိုင်းဆိုင်ရာနှင့်တရားဝင်ရုံးသုံးမှတ်တမ်းတို့ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်အဆိုပါစာရင်းအင်းအချက်အလက်အများစုကိုအစိုးရကသာ ပေးစွမ်းနိုင်သည်။ အစိုးရထုတ်ပြန်သော အချက်အလက်များကိုအသုံးပြုရာတွင်တိကျမှန်ကန်မှုနှင့်စပ်လျဉ်းပြီးအဘက်ဘက်မှ ပြဿနာရှိနိုင်သည်။ တဆင့်ခံ အချက်အလက်များကိုအသုံးပြုသောသုတေသီအနေဖြင့်တိကျမှန်ကန်မှုနှင့်ပတ်သက်ပြီးတင်ပြရန်မှာအလွန်အရေးကြီးသ ည်။ သုတေသီအနေဖြင့်အဆိုပါတစ်ဆင့်ခံအချက်အလက်များကိုမည်သည့်အကြောင်းကြောင့်မှန်ကန်သည်ဟုထင်မြင်ယူဆ ပါသည်၊ ထို့ကြောင့်၎င်း၏သုတေသနတွင်ထည့်သွင်းအသုံးပြုပါသည်ကိုရှင်းလင်းတင်ပြရန်လိုအပ်သည်။ တိကျမှန်ကန်ရေးပြ သာနာကို ဝေဖန်ဆန်းစစ်ရာတွင်သုတေသီအနေဖြင့်အဆိုပါအချက်အလက်များ၏သက်ဆိုင်အကျိုးဝင်မှုနှင့် အထောက်အထားပြုနိုင်မှုတို့ကိုတင်ပြရမည်။

တဆင့်ခံအချက်အလက်များ၏တိကျမှန်ကန်မှု

အထောက်အထားပြုနိုင်မှု (တိကျမှု၊ တသမတ်တည်းဖြစ်မှု) ဟူသည်တိုင်းတာမှုတစ်ခုအားအခြားအလားတူအနေအထား တစ်ခုတွင်ထပ်မံပြုလုပ်လိုက်သောအခါထင်ပေါ်လာသည့်တည်ငြိမ်မှုအဆင့်အတန်းကိုဆိုလိုသည်။ အစိုးရထုတ်ပြန်သော အချက်အလက်များသည်၎င်းတို့ညွှန်းသလောက်တိကျစွာအစီရင်ခံပါ၏လော။ ဥပမာဗဟိုစာရင်းအင်းအဖွဲ့မှအချက်အလက်များ သည်အလားတူရည်ရွယ်ရင်းကိစ္စရပ်များတွင်အထောက်အထားပြုနိုင်ပါသလော။ တသမတ်တည်း ဖြစ်နိုင်ပါသလော။ ၎င်းပြဿနာသည် မြန်မာနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတည်းနှင့်သာသက်ဆိုင်သည်မဟုတ်ပဲအမေရိကန် ပြည်ထောင်စု၊ အင်္ဂလန်၊ ဥရောပနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံများတွင်ပါအတိုင်းအတာတစ်ခုအထိအကျိုးဝင်နေသည်။

သက်ဆိုင်အကျိုးဝင်မှုဟူသည် လေ့လာဆဲအခြေအနေတစ်ရပ်ကို ကောင်းစွာနားလည်သဘောပေါက်ပြီးတိုင်းတာချက် တစ်ခု (သို့) လေ့လာမှုတစ်ခုသည်မှန်ကန်သော ကောက်ချက်ချနိုင်သည့်အနေအထားကိုဆိုလိုပါသည်။ သက်ဆိုင်အကျိုးဝင်မှုအားကန့်သတ်အကျိုးဝင်မှုနှင့်ထပ်ဆင့်အကျိုးဝင်မှုဟူ၍အပိုင်းနှစ်ပိုင်းခွဲနိုင်ပါသည်။

ကန့်သတ်အကျိုးဝင်မှုဟူသည် ထောက်လှမ်းရရှိလာသောရလဒ်များသည် လေ့လာဆဲလူဦးရေတစ်ရပ်၏အခြေအနေမှန်ကို မည်ရွှေ့မည်မျှအထိတိကျသေချာစွာထင်ဟပ်နိုင်သည်ဟူသောအရည်အသွေးမျိုးကိုဆိုလိုသည်။ ထပ်ဆင့်အကျိုးဝင်မှု၊ တနည်းအားဖြင့် ယေဘုယျပြုနိုင်စွမ်းသည် လေ့လာမှုတစ်ရပ်မှရရှိလာသောရလဒ်များသည်အခြားတစ်ပိုင်းသော လူဦးရေအတွက် မည်ရွှေ့မည်မျှ ပြန်လည်အသုံးပြုရနိုင်သည်ဟူသောအရည်အသွေးကိုဆိုလိုသည်။ စစ်တမ်း၏ တွေ့ရှိချက်များသည် လေ့လာမှုပြုခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံကျေးလက်ဒေသပိုင်းမှ ရေနံမိလ္လာစနစ်ကို ကောင်းစွာထင်ဟပ်ဖော်ပြနိုင်ပါကအဆိုပါ စစ်တမ်းသည်ကန့်သတ်အကျိုးဝင်မှုရှိသည်။ အကယ်၍ တွေ့ရှိချက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိအခြားသော ကျေးလက် ဒေသပိုင်းများ၏အနေအထားကိုပါထင်ဟပ်ဖော်ပြနိုင်ပါက၎င်းစစ်တမ်းသည်ထပ်ဆင့်အကျိုးဝင်မှုရှိသည်။

All available data on Myanmar can then be compared with the official data provided by the government. What is important to remember is the need to compare the corresponding data between different providers of data, and to not just rely on one provider.

WHEN ACCURACY OF DATA IS LACKING

When comparison is not possible and when accuracy of data is lacking, the researcher has to start the report by writing: “*The following data available from __ (name of the organization which provided the data) have to be examined with great caution. The validity of this data is subject to debate because ...*”. The researcher then has to explain why the data is subject for debate. The problem of accuracy may be a problem of (1) a biased research hypothesis, (2) research method, (3) sampling, (4) data collection, etc... The researcher then explains the most likely possibility.

ADVANTAGES OF USING EXISTING DATA SOURCES

1. **Development of a research plan:** Secondary information is essential to most research project at the design stage.
2. **Cost and time:** Secondary data potentially offer good quality at a fraction of the cost of primary research.
3. **Quality of data:** Many data sources such as official UK surveys offer excellent quality data.
4. **Longitudinal Data Analysis:** Secondary data such as data by the Central Statistical Organization offers great potential for analysing a situation or a problem throughout time.
5. **Detailed analysis:** Large national sample surveys such as Census 2014 make it possible the analysis of small or very distinct groups of people.
6. **New analysis:** Re-analysing existing data can result in new interpretations of this data.

LIMITATIONS OF USING EXISTING DATA SOURCES

1. **No control:** Using secondary data offers the researcher no control over the quality of data or the variables included. These secondary data may have been produced for a different purpose. There will be problems with definitions and comparability over time as well as problems of validity and representativeness. Researchers may not be aware the sources of error and bias when using secondary data.
2. **Complexity of data:** Large-scale national statistics are usually complex in their structure. The researcher has to spend time to become acquainted with the data and how they were initially produced.

ဤသို့ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံနှင့်ပတ်သက်ပြီးရရှိနိုင်သမျှအချက်အလက်များသည်အစိုးရထုတ်ပြန်သောတရားဝင် အချက်အလက်များဖြင့်နှိုင်းယှဉ်နိုင်သည်။အရေးကြီးသည်မှာအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတည်းမှထုတ်ပြန်သောအချက်အလက်များကိုသာ အားမကိုးပဲအဖွဲ့အစည်းအသီးသီးမှထုတ်ပြန်လိုက်သည့်သံတူကြောင်းကွဲသတင်းအချက်အလက်များကိုနှိုင်းယှဉ်လေ့လာရန်ဖြစ်သည်။

အချက်အလက်များတိကျမှုမရှိသောအခါဝယ်

နှိုင်းယှဉ်လေ့လာမှုမပြုနိုင်သောအခါနှင့်အချက်အလက်များတိကျမှုမရှိသောအခါတွင်သုတေသီသည် "အောက်ဖော်ပြပါ အချက်အလက်များအား (အချက်အလက်ထုတ်ပြန်သောအဖွဲ့အစည်းအမည်) မှရရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီးသတိကြီးစွာထား၍ လေ့လာဆန်းစစ်ရမည်။အဆိုပါအချက်အလက်များမှထွက်ပေါ်လာသောရလဒ်သည်အငြင်းပွားစရာရှိပါသည်အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် . . . "ဟူ၍အစီရင်ခံစာကိုစတင်ရေးသားရမည်။ယင်းနောက်တွင်သုတေသီအနေနှင့် သတင်းရလဒ်များသည် အဘယ့်ကြောင့်အငြင်းပွားဖွယ်ဖြစ်ပုံကိုဆက်လက်ရှင်းလင်းရမည်။တိကျမှုနှင့်စပ်လျဉ်းသော ပြဿနာသည် (၁) ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်မကျသောသုတေသနယူဆချက် (၂) သုတေသနထုံး/နည်းလမ်း (၃) နမူနာကောက်ယူမှု (၄) အချက်အလက် စုဆောင်းမှုမသည့် ပြဿနာများကြောင့် ဖြစ်နိုင်သည်။သုတေသီအနေဖြင့်၎င်းတို့အနက်မှမည်သည့် ပြဿနာက ဖြစ်နိုင် ချေပိုများသည်ကိုရှင်းပြပေးရမည်။

ရှိရင်းစွဲအချက်အလက်ရင်းမြစ်များအသုံးပြုခြင်း၏အကျိုးကျေးဇူးများ

- ၁။ သုတေသနအစီအမံတစ်ခုအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း - တဆင့်ခံသတင်းအချက်အလက်များသည်သုတေသန စီမံကိန်းအများစုပုံစံချသည့်အဆင့်တွင်မဖြစ်မနေလိုအပ်သည်။
- ၂။ အချိန်နှင့်ကုန်ကျမှုစရိတ် - တဆင့်ခံအချက်အလက်များမှအခြေခံသုတေသနအတွက် ကုန်ကျစရိတ် နည်းနည်းနှင့်ရလဒ်အရည်အသွေးကောင်းကောင်းထွက်ပေါ်လာနိုင်စရာရှိသည်။
- ၃။ အချက်အလက်အရည်အသွေး - အင်္ဂလန်မှတရားဝင်ထုတ်ပြန်သောစစ်တမ်းများကဲ့သို့သော အချက်အလက်ရင်း မြစ်အမြောက်အမြားမှအချက်အလက်များမှာအရည်အသွေးအထူးကောင်းမွန်သည်။
- ၄။ အချက်အလက်များရေရှည်စိစစ်လေ့လာချက် - ဗဟိုစာရင်းအင်းအဖွဲ့အစည်း (Central Statistical Organization) မှထုတ်ပြန်သောအချက်အလက်များကဲ့သို့သောတဆင့်ခံအချက်အလက်များသည် ပြဿနာရပ်တစ်ရပ် (သို့) အခြေအနေတစ်ရပ်ကိုအချိန်နှင့်အမျှစိစစ်လေ့လာနိုင်မည့်အနေအထားမျိုး ပေးစွမ်းနိုင်လေသည်။
- ၅။ အသေးစိတ်စိစစ်လေ့လာခြင်း - ၂၀၁၄သန်းခေါင်စာရင်း ကောက်ယူမှုကဲ့သို့သောနိုင်ငံနှင့်အဝေးကျယ်ပြန့်စွာ နမူနာကောက်ယူသည့်စစ်တမ်းများကြောင့်နည်းပါးသော (သို့) အလွန်တရာသီးသန့်ဆန်သော လူအုပ်စုများကို စိစစ်လေ့လာနိုင်လာသည်။
- ၆။ စိစစ်လေ့လာမှုအသစ် - ရှိရင်းစွဲအချက်အလက်များအား ပြန်လည်စိစစ်လေ့လာခြင်းဖြင့်၎င်းအချက် အလက်များနှင့်ပတ်သက်ပြီးအဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူမှုအသစ်များ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည်။

ရှိရင်းစွဲအချက်အလက်ရင်းမြစ်များအသုံးပြုခြင်း၏အကန့်အသတ်များ

- ၁။ ထိန်းချုပ်မှုမရှိခြင်း - တဆင့်ခံအချက်အလက်များအသုံးပြုရာတွင်သုတေသီအနေဖြင့် အချက်အလက် ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့်ပါဝင်သောကိန်းရှင်များ၏အရည်အသွေးကိုထိန်းချုပ်ရန်မစွမ်းသာချေ။အဆိုပါတဆင့်ခံအချက်အ လက်များသည်အခြားတစ်ပိုင်းသောရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်စုဆောင်းထုတ်လုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည့်အလျောက်အချိန်ကြာလာ သည်နှင့်အမျှအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ၊နည်းယှဉ်နိုင်စွမ်း၊အကျိုးဝင်နိုင်စွမ်းနှင့်ကိုယ်စားပြုမှုပိုင်းတို့တွင် ပြဿနာ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည်။တဆင့်ခံအချက်အလက်များအသုံးပြုရာတွင်သုတေသီအနေဖြင့်အမှားအယွင်း ဖြစ်သွားနိုင်စရာအဂတိမကင်းလွတ်နိုင်စရာမျိုးလည်း ဖြစ်သွားနိုင်သည်။
- ၂။ အချက်အလက်များရှုပ်ထွေးမှု - နိုင်ငံနှင့်အဝေးကျယ်ပြန့်စွာကောက်ယူသောစာရင်းအင်းများမှာ များသောအားဖြင့်ဖွဲ့တည်မှုပိုင်းလွန်စွာရှုပ်ထွေးသည်။သုတေသီအနေဖြင့်၎င်းအချက်အလက်များနှင့်ကျွမ်းဝင်စေ ရန်၎င်းအချက်အလက်များအားကနဦးပိုင်းတွင်မည်သို့မည်ပုံစုဆောင်းရရှိခဲ့ပုံကိုသိရှိနားလည်စေရန်အချိန်ယူရမ ည့်ဖြစ်သည်။

3. **Confidentiality:** All data collected by national statistical offices must protect the privacy of individual respondents, whether persons or businesses.
4. **Regulation:** Research practices related to existing statistics are also regulated in some countries. It is also likely this will be the case in Myanmar in the near future.

SOURCES OF SECONDARY DATA

Sources of secondary research data can come from many sources.

Official International data or statistics come from:

- Government (U.K., France, U.S.A., South Africa etc.);
- International bodies, especially the EU (Eurostat) and the United Nations;
- Bodies set up by governments: e.g. Health Authorities, the Police, Development Agencies;
- Local Authorities.

Here are some websites that could be of relevance and use to future research:

- *Central Statistical Organization (CSO):* www.csostat.gov.mm
- *Ministries in Myanmar:* www.myanmar.cm/myanmar-government-info/ministries-in-myanmar.html
- *United Nations:* <http://unstats.un.org/unsd/demographic/ww2000/>
- *CIA World Factbook:* www.cia.gov/cia/publications/factbook/
- *World Bank:* www.worldbank.org

TO SUM UP, THE MAIN POINTS TO REMEMBER ABOUT THIS CHAPTER ARE:

- Secondary data is the gathering and/or use of existing data for purposes other than those for which they were originally collected;
- When using secondary data, the researcher has to assess their validity and reliability;
- After assessing their validity and reliability, the researcher has to precisely give all the references related to the data (year produced, publisher, page, etc.);
- There are many sources of secondary research data. It is recommended to compare the same data between different providers of data, and to not just rely on one provider.

- ၃။ လျှို့ဝှက်သိမ်းဆည်းထားမှု - အမျိုးသားစာရင်းအင်းရုံးများမှ ကောက်ယူထားသော အချက်အလက်အားလုံးသည် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများဖြစ်စေ၊ ဖြေဆိုထားသူမှန်သမျှ၏ကိုယ်ရေး အချက်အလက်များကို ကျိန်းသေပေါက်လျှို့ဝှက်ထားပေလိမ့်မည်။
- ၄။ လုပ်ငန်းပိုင်း - ရှိရင်းစွဲစာရင်းအင်းများနှင့်စပ်လျဉ်းပြီးသုတေသီတို့၏လုပ်ကိုင်ပုံကိုအချို့နိုင်ငံများတွင် စည်းမျဉ်း ဥပဒေများဖြင့်သတ်မှတ်ပြဌာန်းထားသည်။မကြာမြင့်သော နောင်အနာဂတ် မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်းထိုနည်းတူ ဖြစ်လာနိုင်သည်။

တဆင့်ခံအချက်အလက်ရင်းမြစ်များ

တဆင့်ခံအချက်အလက်များကိုအရင်းမြစ်မြောက်မြားစွာမှရရှိနိုင်သည်။

နိုင်ငံတကာမှတရားဝင်အချက်အလက်များနှင့်စာရင်းအင်းများကို

- အစိုးရ (အင်္ဂလန်၊ ပြင်သစ်၊အမေရိကန်၊ တောင်အာဖရိကစသည်ဖြင့်)၊
- အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၊အထူးသဖြင့်ဥရောပသမဂ္ဂ (Eurostat) နှင့်ကုလသမဂ္ဂ၊
- အစိုးရမှဖွဲ့စည်းထူထောင်ပေးသောအဖွဲ့အစည်းများ၊ဥပမာ - ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များ၊ရေတပ်ဖွဲ့၊ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကိုယ်စားလှယ်များ၊
- ဌာနအာဏာပိုင်များ

အောက်ပါတို့မှာ နောက်တွင်သုတေသနပြုသည့်အခါသက်ဆိုင်အသုံးဝင်နိုင်သည့်အင်တာနက်ဝဘ်ဆိုဒ်များဖြစ်ကြပါသည်။

- *Central Statistical Organization (CSO):* www.csostat.gov.mm
- *Ministries in Myanmar:* www.myanmar.cm/myanmar-government-info/ministries-in-myanmar.html
- *United Nations:* <http://unstats.un.org/unsd/demographic/ww2000/>
- *CIA World Factbook:* www.cia.gov/cia/publications/factbook/
- *World Bank:* www.worldbank.org

အနှစ်ချုပ်သော်၍အခန်းတွင်မှတ်သားရန်အရေးကြီးသောအချက်များမှာ

- တဆင့်ခံအချက်အလက်ဟူသည်ရှိရင်းစွဲအချက်အလက်များအား၎င်းတို့မူလစုဆောင်းစဉ်ကနှင့်မတူခြားနားသော ရည်ရွယ်ချက်အတွက်အသုံးပြုခြင်းနှင့်/သို့မဟုတ်စုစည်းခြင်းဖြစ်သည်။
- တဆင့်ခံအချက်အလက်များအသုံးပြုသောအခါသုတေသီအနေနှင့်၎င်းတို့၏အကျိုးဝင်နိုင်စွမ်း၊အကိုးအကား ပြုနိုင်စွမ်းကိုဆန်းစစ်လေ့လာရမည်။
- အဆိုပါအချက်အလက်များ၏အကျိုးဝင်နိုင်စွမ်းနှင့်အကိုးအကား ပြုနိုင်စွမ်းကိုဆန်းစစ်လေ့လာပြီးသော အခါ သုတေသီသည်အချက်အလက်များနှင့်စပ်ဆိုင်သောအကိုးအကားအားလုံးကို စေ့စပ်တိကျစွာ ဖော်ပြပေးရမည်။ (ထုတ်ပြန်သောနစ်၊ထုတ်ဝေသူ၊စာမျက်နှာအစရှိသဖြင့် . . .)
- တဆင့်ခံသုတေသနအချက်အလက်များအတွက်အရင်းမြစ်များစွာရှိသည်။တစ်စုံတစ်ယောက်တည်းထုတ်ဝေလို က်သောအချက်အလက်များကိုအားမကိုးပဲမတူညီသောထုတ်ဝေသူအသီးသီး၏သံတူကြောင်းကွဲအချက်အလက် များကိုနှိုင်းယှဉ်လေ့လာကြည့်ရန်လည်းအားပေးတိုက်တွန်းလိုသည်။

INTERMEDIATE 18. EVALUATION RESEARCH

THE CHAPTER IS ABOUT:

- The various tools available for conducting evaluation research;
 - The use of SWOT Analysis and Stakeholder Analysis;
 - The specific quantitative techniques for measuring changes.
-

WHAT IS EVALUATION RESEARCH?

Evaluation research is concerned with assessing whether social programs have succeeded or failed. It is not a research method, but it uses research procedures to investigate how effective the social programs under examination have been. In this specific case, research methods are used for assessing social programs. In other words, the objective of evaluation research is to assess whether social programs have reached their intended results.

There are three main reasons for conducting evaluation research. The first reason is to assess the needs. This is an analysis of the existence and severity of a problem and an assessment of the number of affected people. It is also called needs assessment. The second reason is to conduct a cost-benefit analysis. This is a research that compares all expenses of the program (its costs) to its benefits (estimates of the program's benefits). The costs and benefits are analysed in comparison with alternative options. The third reason to conduct evaluation research is to assess the outcomes. It is a research that 'sums up' the effects of a program, policy, or law in accomplishing the goal or intent of the program, policy, or law in question. It is also called program evaluation or outcome assessment. The purpose is to evaluate the impact of social projects, health projects, or environmental projects, etc.

Many methods, like the survey, focus group discussion, or qualitative interview can be used when the researcher conducts evaluation research. Use of both qualitative and quantitative research methods is encouraged for evaluation research.

As opposed to baseline study, evaluation research is conducted after a program is finished. As opposed to case study which is conducted independently of any project, evaluation research is linked to a specific project.

OBJECTIVES OF EVALUATION RESEARCH

The objectives of evaluation research are:

- To make a judgment about the worth or merit of a program or activity;
- To improve a program;
- To help support the design and development of a program or organization;
- To create new knowledge.

Before conducting an evaluation research, the researcher should be ready to answer the following questions.

အလယ်အလတ်အဆင့် ၁၈ - အကဲဖြတ်သုတေသန

ဤအခန်းတွင်

- အကဲဖြတ်သုတေသနလုပ်ဆောင်ရန်အတွက်အသုံးပြုနိုင်သောနည်းလမ်းအမျိုးမျိုးအကြောင်း
- SWOT စိစစ်လေ့လာခြင်း (SWOT Analysis) နှင့်ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများအားလေ့လာစိစစ်ခြင်း (Stakeholder Analysis) တို့အကြောင်းဆွေးနွေးတင်ပြခြင်း
- ပြောင်းလဲမှုများအားတိုင်းတာရာတွင်အသုံးပြုသောအရေအတွက်ဆိုင်ရာအချို့သောနည်းလမ်းများအကြောင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။

အကဲဖြတ်သုတေသန

အကဲဖြတ်သုတေသနသည်လူမှုရေးအစီအစဉ်များအောင်မြင်သလား၊ကျရှုံးသလားဆိုသည်ကိုသုံးသပ်ခြင်းနှင့်သက်ဆိုင်သည်။ ၎င်းသည်သုတေသနနည်းလမ်းတစ်ရပ်မဟုတ်သော်လည်းသုတေသနလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုသုံး၍လေ့လာလျက်ရှိသော လူမှုရေးအစီအစဉ်များ၏ထိရောက်မှုအတိုင်းအတာကိုစူးစမ်းလေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။ဤသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင်သုတေသနနည်းလမ်းများကိုသုံး၍လူမှုရေးအစီအစဉ်များကိုသုံးသပ်လေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။တနည်းအားဖြင့်မူအကဲဖြတ်သုတေသန၏ရည်ရွယ်ချက်မှာလူမှုရေးအစီအစဉ်များအနေဖြင့်၎င်းတို့မျှော်မှန်းထားသောရလဒ်များပြည့်မီခြင်းရှိမရှိကိုသုံးသပ်လေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။ အကဲဖြတ်သုတေသနလုပ်ဆောင်ခြင်းအကြောင်းရင်း "သုံး"ရပ်ရှိပါသည်။ပထမအကြောင်းအရာမှာလိုအပ်မှုများကို သုံးသပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ဤသည်မှာပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ်တည်မှုအတိမ်အနက်နှင့်၎င်း၏ရိုက်ခတ်မှုဒဏ်ခံရသောလူဦးရေပမာဏတို့ကိုသုံးသပ်လေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။၎င်းကိုလိုအပ်ချက်လေ့လာမှု (Needs Assessment) ဟုလည်းခေါ်ဆိုသည်။ ဒုတိယအကြောင်းအရာမှာ-စရိတ်-အကျိုးစိစစ်လေ့လာမှု (Cost-benefit analysis) လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်သည်။ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ရပ်၏ကျန်းကျန်းအားလုံး (၎င်း၏စရိတ်များ)ကို၎င်း၏အကျိုးကျေးဇူးများ (လုပ်ငန်းအစီအစဉ် အကျိုးကျေးဇူး၏ခန့်မှန်းပမာဏ)တို့နှင့်နှိုင်းယှဉ်လေ့လာသည့်သုတေသနတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ဤကဲ့သို့စရိတ်-အကျိုးစိစစ်လေ့လာမှုမျိုးပြုလုပ်၍ရွေးချယ်စရာနည်းလမ်းများအားနှိုင်းယှဉ်ကြည့်ခြင်းဖြစ်သည်။အကဲဖြတ်သုတေသနလုပ်ခြင်း၏တတိယအကြောင်းအရင်းမှာရလဒ်များကိုအကဲဖြတ်ရန်ဖြစ်သည်။၎င်းသည်လုပ်ငန်းအစီအစဉ်မူဝါဒပဒေသတစ်ရပ်၏ပန်းတိုင်(သို့)ရည်ရွယ်ချက်သို့ရောက်ရှိပြည့်မီခြင်းဆိုင်ရာထိရောက်မှုအတိုင်းအတာများကို"စုပေါင်း"ကြည့်ခြင်းနှင့်ဆိုင်သည့် သုတေသနတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ရည်ရွယ်ချက်မှာလူမှုရေးစီမံကိန်းများ၊ကျန်းမာရေးစီမံကိန်းများ၊သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာစီမံကိန်းများစသည်တို့၏အကျိုးသက်ရောက်မှုကိုအကဲဖြတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

သုတေသီအနေဖြင့်အကဲဖြတ်သုတေသနကိုလုပ်ဆောင်သည့်အခါစစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း၊ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးခြင်း၊အရည်အသွေးဆိုင်ရာတွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုပြုလုပ်ခြင်းတို့ကဲ့သို့သောနည်းလမ်းများစွာကိုအသုံးပြုနိုင်သည်။အကဲဖြတ်သုတေသနအားလုပ်ဆောင်သည့်အခါအရေအတွက်စံထားသုတေသနနည်းလမ်းများရောအရည်အသွေးစံထားသုတေသနနည်းလမ်းမျှားပါနစ်မျိုးစလုံးကိုအသုံးပြုရန်တိုက်တွန်းလိုပါသည်။

အခြေပြုစံထားတိုင်းတာလေ့လာမှု (Base Line Study) နှင့်ဆန့်ကျင်ဘက်အနေဖြင့်အကဲဖြတ်သုတေသနအားလုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ခုပြီးဆုံးမှသာလုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်သည်။မည်သည့်စီမံကိန်းနှင့်မျှဆက်စပ်မှုမရှိသီးသန့်လုပ်ဆောင်သောဖြစ်ရပ်လေ့လာမှု (Case Study) နှင့်ဆန့်ကျင်ဘက်အနေဖြင့်အကဲဖြတ်သုတေသနသည်စီမံကိန်းတစ်ရပ်ရပ်နှင့် ပတ်သက်၍လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်သည်။

အကဲဖြတ်သုတေသန၏ဦးတည်ချက်များ

အကဲဖြတ်သုတေသန၏ဦးတည်ချက်များမှာ -

- လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ရပ် (သို့) လုပ်ငန်းဆောင်တာတစ်ရပ်၏တန်ဖိုး (သို့) အကျိုးကျေးဇူးအားနှိုင်းချိန်ဆုံးဖြတ်ရန်
- လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ရပ်အားတိုးတက်စေရန်
- လုပ်ငန်းအစီအစဉ် (သို့) အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်၏ဒီဇိုင်းနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးအားအထောက်အကူပြုအကူအညီပေးရန်
- အသိပညာအသစ်များပြုစုရန်

အကဲဖြတ်သုတေသနတစ်ရပ်မလုပ်ဆောင်မှီသုတေသီအနေဖြင့်အောက်ပါမေးခွန်းများအားဖြေဆိုနိုင်ရန်အဆင်သင့်ဖြစ်နေသင့်သည်။

What evaluation questions need to be answered?

Questions may be related to program implementation and/or program impact. Also questions may be related to the project logical framework (for details on logical framework, see Chapter on ‘Research Design’, Intermediate Level).

What research methods should be used?

- Direct Observation
- Records and Documentation
- Information from relevant stakeholders

METHODS OF EVALUATION RESEARCH

Both qualitative and quantitative research methods are used for conducting evaluation research.

QUALITATIVE TOOLS FOR EVALUATION RESEARCH

Besides interviews, the other qualitative tools typically used by researchers for evaluation research are Stakeholders Analysis and SWOT Analysis.

Stakeholder Analysis is a process of identifying the individuals or groups that are likely to affect or be affected by a proposed project, and sorting them according to their impact on the project and the impact that the project will have on them. It is conducted before starting the project.

SWOT Analysis is a structured planning method used to evaluate the **S**trengths, **W**eaknesses, **O**pportunities, and **T**hreats (SWOT) of the organization involved in a project/program.

Stakeholders Analysis

The institution that operates in the community may influence outcomes. It is important to take the various stakeholders into account before carrying out the project. The organization needs to identify all entities—local and national government, CBOs, international and national NGOs, research institutions, private sector, donors, and the beneficiaries – which may have something to gain or lose from the outcomes of the project. These entities are defined as stakeholders, individuals or institutions with interests in the process and outcomes of intended activities.

It is important to identify and understand the relationship between stakeholders and the proposed project. Key individuals may have personal interests in the project or some stakeholders may benefit more than others.

မည်သည့်အကဲဖြတ်မေးခွန်းများဖြေဆိုရန်လိုအပ်သနည်း။

မေးခွန်းများအနေဖြင့်လုပ်ငန်းအစီအစဉ်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်၏သက်ရောက်မှုတို့နှင့်ပတ်သက်နိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင်မေးခွန်းအနေဖြင့်စီမံကိန်းဆိုင်ရာစဉ်းစားမှုယုတ္တိဘောင် (သို့) စီမံကိန်းအခြေပြုဇယား (Project Logical Frame Work) နှင့်လည်းဆက်ဆိုင်နိုင်ပါသည်။ (Logical Frame Work) နှင့်ပတ်သက်၍အသေးစိတ်ကိုအခန်း "သုတေသနဒီဇိုင်း" Intermediate Level တွင်ကြည့်ရှုပါ။

မည်သည့်သုတေသနနည်းလမ်းများအသုံးပြုမည်နည်း။

- တိုက်ရိုက်လေ့လာစောင့်ကြည့်ခြင်း
- မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့်စာရွက်စာတမ်းအထောက်အထားများ
- သင့်လျော်သောပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများထံမှသတင်းအချက်အလက်များ

အကဲဖြတ်သုတေသနနည်းလမ်းများ

အကဲဖြတ်သုတေသနတစ်ရပ်လုပ်ဆောင်ရာတွင်အရေအတွက်စံထားသုတေသနနည်းလမ်းရော၊ အရည်အသွေးစံထားသုတေသနနည်းလမ်းပါနှစ်မျိုးစလုံးအသုံးပြုပါသည်။

အကဲဖြတ်သုတေသနအတွက်အရည်အသွေးစံထားသုတေသနနည်းလမ်းများ

သုတေသီများအနေဖြင့်အကဲဖြတ်သုတေသနတစ်ရပ်လုပ်ဆောင်ရာ၌တွေ့ဆုံမေးမြန်းသည့်နည်းအပြင်အသုံးများသောအခြားသောအရည်အသွေးစံထားသုတေသနဆိုင်ရာနည်းလမ်းနှစ်ရပ်မှာ - ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများအားစိစစ်လေ့လာခြင်း (Stakeholder Analysis) နှင့် SWOT စိစစ်လေ့လာခြင်း (SWOT Analysis) တို့ဖြစ်သည်။

ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများအားလေ့လာစိစစ်ခြင်းဆိုသည်မှာအဆိုပြုစီမံကိန်းတစ်ရပ်မှသက်ရောက်မှုရှိသောလူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ လူအုပ်စုများ (သို့) စီမံကိန်းအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိမည့်လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ လူအုပ်စုများအားဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ပြီး ၎င်းတို့ကစီမံကိန်းအပေါ် သက်ရောက်မှုအတိုင်းအတာသို့မဟုတ်စီမံကိန်းမှ၎င်းတို့အပေါ် သက်ရောက်မှုအတိုင်းအတာအလိုက်စိစစ်သတ်မှတ်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ပြုလုပ်ခြင်းကိုစီမံကိန်းမစတင်မီပြုလုပ်လေ့ရှိသည်။

SWOT စိစစ်လေ့လာမှုဆိုသည်မှာစီမံကိန်းတစ်ရပ် (သို့) လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ရပ်နှင့်ပတ်သက်မှုရှိ သောအဖွဲ့အစည်း၏ အားသာချက်များ (Strengths) အားနည်းချက်များ (Weaknesses)၊ အခွင့်အလမ်းများ (Opportunities) နှင့်ခြိမ်းခြောက်မှုများ (Threats) တို့ကိုလေ့လာအကဲဖြတ်ရန်သုံးသောစနစ်တကျအစီအမံရေးဆွဲရေးနည်းလမ်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများအားစိစစ်လေ့လာခြင်း (Stakeholder Analysis)

ရပ်ရွာလူထုအကြားတွင်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သောအဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့်ရလဒ်များအပေါ် လွှမ်းမိုးမှုရှိနိုင်ပါသည်။ သို့အတွက်စီမံကိန်းတစ်ရပ်မစတင်မီအမျိုးမျိုးသောပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများအားထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်အရေးကြီးပါသည်။ စီမံကိန်း၏ရလဒ်များမှနေ၍တစ်စုံတစ်ရာအကျိုးအမြတ်ရရှိသောသို့မဟုတ်တစ်စုံတစ်ရာဆုံးရှုံးနစ်နာနိုင်သည့် - ဒေသန္တရနှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့်အစိုးရများ၊ စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ ပြည်တွင်းနှင့်နိုင်ငံတကာအင်အားစုအဖွဲ့အစည်းများ၊ သုတေသနအဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍအလှူရှင်များနှင့်အကျိုးကျေးဇူးခံစားသူများ - စသည့်လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်အဖွဲ့အစည်းများအားဖော်ထုတ်သတ်မှတ်နိုင်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ ဤသူများသည်လုပ်ငန်းဆောင်တာများ၏ရလဒ်များနှင့်လုပ်ငန်းစဉ်များတွင်အကျိုးစီးပွားတစ်စုံတစ်ရာပတ်သက်မှုရှိသောလူပုဂ္ဂိုလ်များအဖွဲ့အစည်းများပါဝင်ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများဖြစ်ကြပါသည်။ ဆောင်ရွက်မည့်စီမံကိန်းနှင့်၎င်းစီမံကိန်းနှင့်ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများအကြားဆက်နွယ်မှုအားလည်းနားလည်ထားရန်အရေးကြီးပါသည်။ အခရာကျသောလူပုဂ္ဂိုလ်အချို့အနေဖြင့်စီမံကိန်းနှင့်ပတ်သက်၍ပုဂ္ဂလိတ်ဝင်စားမှုသို့မဟုတ်ပုဂ္ဂလိကအကျိုးစီးပွားတစ်စုံတစ်ရာရှိကောင်းရှိနိုင်ပါသည်။ အချို့သောပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများသည်အခြားသူများထက်စီမံကိန်းထံမှအကျိုးကျေးဇူးပိုမိုခံစားရနိုင်ပါသည်။

There are four main steps in conducting a Stakeholder Analysis:

1. Organize a brainstorming session. Identify all the peoples, groups, and organizations that will affect or be affected by the project and list them in the column under stakeholder.
2. Identify the specific interests these stakeholders have in the project. Record these under the column stakeholder's interest in the project
3. Evaluate the importance of stakeholder's interests in the success or failure of the proposed project? Assign A for very important, B for fairly important and C for not very important. Record these letters in the column entitled "Assessment of the Impact".
4. Consider how you could do to get stakeholder support and reduce opposition. What kind of information will they need? Record your strategies of obtaining their support or reducing their obstacles to the project in the last column in the matrix.

Example:

Topic of the Stakeholders Analysis: Sanctioning the construction of a primary school in a remote village of the Delta. A school governance committee is formed and a Stakeholder Analysis conducted.

Stakeholder	Stakeholder's interest in the project	Assessment of the impact (if the construction of the school is sanctioned)	Potential strategies to obtaining support or reducing obstacles
1. Ministry of Education (MOE)	High, establishing	A	advocate for the need of school in the village
2. Village Development Committee (VDC)	High, establishing and maintaining	A	participate in the process of application
3. Parent Teacher Association (PTA)	High, establishing and maintaining	B	collaborate with MOE and VDC to get a school sanction
4. Teachers	Moderate, teaching	B	seek commitment to teach at the village
5. Potential students	High, learning	C	encourage enrollment in the classes
6. Villagers/parents	High, educating their children	C	Urge to send their children to school request to contribute to partial costs of buildings
7. Businessmen in the villages	Low, not very much interested	C	persuade to contribute as main donors of the school buildings
8. Bookstore owner	High, expecting to increase book sales	C	negotiate to sell books at a fair prices
9. Boat owners	Low, anticipated to be requested for transportation	C	persuade them to support the transportation of students to/from school

ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများစိစစ်လေ့လာမှုပြုလုပ်ရာတွင်အဓိကအဆင့်ကြီးလေးဆင့်ရှိပါသည်။

- ၁။ စုပေါင်းဆွေးနွေးသည့်ဦးနှောက်မှန်တိုင်းဆင်မှုတစ်ရပ်ပြုလုပ်ပါ။စီမံကိန်းအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိမည့် (သို့) စီမံကိန်းအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိမည့်လူများအုပ်စုများအဖွဲ့အစည်းများအားလုံးကိုဖော်ထုတ်သတ်မှတ်၍ "ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများ" ကော်လံဇယားတွင်စာရင်းသွင်းပါ။
- ၂။ အဆိုပါပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများ၏စီမံကိန်းနှင့်ပတ်သက်သော၎င်းတို့၏ အထူးသဖြင့်စိတ်ဝင်စားမှုများကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ပါ။၎င်းကို "စီမံကိန်းနှင့်ပတ်သက်၍ပါဝင်ဆက်နွယ်သူများ၏စိတ်ဝင်စားမှု" ဟူသော ကော်လံဇယားတွင်မှတ်တမ်းသွင်းပါ။
- ၃။ အဆိုပြုစီမံကိန်းအောင်မြင်မှုသို့ကျရောက်မှုအပေါ်ပါဝင်ဆက်နွယ်သူများ၏စိတ်ဝင်စားမှုများ သည်မည်မျှအရေးပါသည်ကိုအကဲဖြတ်ပါ။"က" အလွန်အရေးပါသည်။ "ခ" အတော်အသင့်အရေးပါသည်။ "ဂ" သိပ်အရေးမပါဟူ၍ သတ်မှတ်ပေးပါ။ဤအကွာများကို "သက်ရောက်မှုအားသုံးသပ်မှု" ဟူသည့်ကော်လံတွင်မှတ်သားပါ။
- ၄။ ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများ၏ထောက်ခံမှုရရှိရန်နှင့်ဆန့်ကျင်မှုများလျော့ချနိုင်ရန်မည်ကဲ့သို့ လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ကိုစဉ်းစားပါ။ထို့အတွက်၎င်းတို့အနေဖြင့်မည်ကဲ့သို့သောသတင်းအချက်အလက်များလိုအပ်မည်နည်း။ဇယားကွက်၏နောက်ဆုံးကော်လံတွင်စီမံကိန်းနှင့်ပတ်သက်သော၎င်းတို့၏အတားအဆီးများကိုလျော့ချခြင်းသို့မဟုတ် ထောက်ပံ့မှုကိုရရှိစေခြင်းဆိုင်ရာသင်၏ဗျူဟာများကိုမှတ်တမ်းသွင်းပါ။

ဥပမာ - ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများစိစစ်လေ့လာမှုပြုလုပ်ခြင်းဆိုင်ရာအကြောင်းအရာ။ ။မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိဝေးလံခေါင်ဖျားကျေးရွာတစ်ရွာ၌မူလတန်းကျောင်းဆောက်လုပ်ခြင်းဆိုင်ရာခွင့်ပြုချက်။ကျောင်းကြီးကြပ်ရေးကော်မတီတစ်ရပ်ဖွဲ့စည်း၍ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများလေ့လာစိစစ်မှုတစ်ရပ်ပြုလုပ်ပါသည်။

စဉ်	ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများ	စီမံကိန်းနှင့်ပတ်သက်၍ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများ၏စိတ်ဝင်စားမှု	သက်ရောက်မှုအားသုံးသပ်မှု (အကယ်၍ကျောင်းဆောက်လုပ်မှုအားခွင့်ပြုချက်ရပါက)	အတားအဆီးများလျော့ချရန် (သို့)ထောက်ခံမှုအားရရှိရန်အသုံးပြုနိုင်သောဗျူဟာများ
၁။	ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန(MOE)	မြင့်မား။ယုံမှားဖွယ်မရှိ။	က	ကျေးရွာတွင်စာသင်ကျောင်းရှိရန်လိုအပ်မှုအားတိုက်တွန်းပြောဆို
၂။	ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ (VDC)	မြင့်မား။ယုံမှားဖွယ်မရှိ။ဆက်လက်တည်တံ့။	က	ကျောင်းဆောက်လုပ်ရန်လျှောက်ထားမှုလုပ်ငန်း
၃။	မိဘဆရာအသင်း	မြင့်မား။ယုံမှားဖွယ်မရှိ။ဆက်လက်တည်တံ့။	ခ	ကျောင်းဆောက်ခွင့်ခွင့်ပြုမိန့်ရရှိရန်အတွက် MOE, VDC တို့နှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်
၄။	ဆရာများ	အသင့်အတင့်။သင်ကြားရေး	ခ	ကျေးရွာတွင်စာသင်ကြားပေးလိုစိတ်ကိုဖော်ထုတ်ရန်
၅။	အလားအလာရှိသောကျောင်းသားများ	မြင့်မား။သင်ယူရေး	ဂ	ကျောင်းအပ်နှံရေးတိုက်တွန်းရန်
၆။	ရွာသားများ/မိဘများ	မြင့်မား။၎င်းတို့၏ကလေးများအားပညာပေးလိုခြင်း။	ဂ	၎င်းတို့၏ကလေးများအားကျောင်းသို့စေလွှတ်ရန်တိုက်တွန်း။အဆောက်အဦဆောက်လုပ်ရေးကုန်ကျမှုတစ်စိတ်တစ်ဒေသအားကျခံကြရန်မေတ္တာရပ်ခံ
၇။	ကျေးရွာရှိစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ	နိမ့်ပါး။သိပ်စိတ်ပါဝင်စားခြင်းမရှိ	ဂ	ကျောင်းအဆောက်အဦများအတွက်အဓိကအလှူရှင်များအဖြစ်ထည့်ဝင်ရန်ဆွဲဆောင်ရန်
၈။	စာအုပ်ဆိုင်ပိုင်ရှင်	မြင့်မား။စာအုပ်ရောင်းအားတက်ရန်မျှော်လင့်	ဂ	စာအုပ်များအားသင့်တင့်သောဈေးနှုန်းများဖြင့်ရောင်းချရန်ညှိနှိုင်း
၉။	လေ့ပိုင်ရှင်များ	နိမ့်ပါး။သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအတွက်မေတ္တာရပ်ခံရန်မျှော်လင့်။	ဂ	ကျောင်းသားများကျောင်းသို့အသွားအပြန်သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအတွက်အကူအညီပေးရေးဆွဲဆောင်ရန်

SWOT Analysis

A SWOT Analysis is a tool used in institutional assessment to capture and identify an organization's geographic and programmatic scope of action, perceived effectiveness and level of acceptance and support by community members and local institutions.

Strengths: Internal attributes that are helpful to the organization to achieving its objective

Weaknesses: Internal attributes that are harmful to the organization to achieving its objective

Opportunities: External factors that help the organization achieve its objective

Threats: External factors that are harmful to the organization's achievement of its objective

After identifying the SWOT's, identification of the factors and their interdependence helps to clarify the steps needed to achieve the organization's objectives. A SWOT Analysis helps to focus on strengths, minimize threats, and take the greatest possible advantage of opportunities available to the organization. When carrying out SWOT analysis, it should be realistic and rigorous.

SWOT Analysis Template

<p>Strengths What do you do well? What unique resources can you draw on? What do others see as your strengths?</p>	<p>Weaknesses What could you improve? Where do you have more limited resources than others? What are others likely to see as your weaknesses?</p>
<p>1. 2. 3.</p>	<p>1. 2. 3.</p>
<p>Opportunities What opportunities are open to you? What trends could you take advantage of? How can you turn your strengths into opportunities?</p>	<p>Threats What threats could harm you? What is your competition doing? To which threats do your weaknesses expose you?</p>
<p>1. 2. 3.</p>	<p>1. 2. 3.</p>

SWOT စိစစ်လေ့လာခြင်း

Swot စိစစ်လေ့လာခြင်းဆိုသည်မှာအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်၏ပထဝီဝင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့်အစီအစဉ်ပိုင်းဆိုင်ရာလုပ်ငန်းအတိုင်းအတာ၊ ခြုံငုံနားလည်သောထိရောက်မှုပမာဏ၊ ရပ်ရွာလူထုနှင့်ဒေသခံအဖွဲ့အစည်းများ၏ပံ့ပိုးကူညီမှုနှင့်လက်ခံနိုင်မှုပမာဏတို့ကိုစုစည်းဖော်ထုတ်သောအဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာသုံးသပ်လေ့လာမှုနည်းလမ်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

အားသာချက်များ။ ။အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့်၎င်း၏ဦးတည်ချက်ကိုပြည့်မီရောက်ရှိစေရန်အထောက်အကူဖြစ်စေသောအဖွဲ့အစည်းအတွင်းပိုင်းဆိုင်ရာဂုဏ်သတ္တိများ။

အားနည်းချက်များ ။ ။အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့်၎င်း၏ဦးတည်ချက်ကိုပြည့်မီရောက်ရှိစေရန်အဟန့်အတားဖြစ်စေသောအဖွဲ့အစည်းအတွင်းပိုင်းဆိုင်ရာဂုဏ်သတ္တိများ

အခွင့်အလမ်းများ ။ ။အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့်၎င်း၏ဦးတည်ချက်ကိုပြည့်မီရောက်ရှိစေရန်အထောက်အကူဖြစ်စေသောအဖွဲ့အစည်းပြင်ပအကြောင်းတရားများ။

ခြိမ်းခြောက်မှုများ ။ ။အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့်၎င်း၏ဦးတည်ချက်ကိုပြည့်မီရောက်ရှိစေရန်အဟန့်အတားဖြစ်စေသောအဖွဲ့အစည်းပြင်ပအကြောင်းတရားများ။

ဤသို့ SWOT ကိုဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ပြီးသကာလအကြောင်းတရားများနှင့်၎င်းတို့၏အပြန်အလှန်တည်မှုကို သိရှိထားခြင်းဖြင့်အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့်၎င်း၏ရည်မှန်းချက်များကိုပြည့်မီစေရန်လိုအပ်သောလုပ်ငန်းအဆင့်များကိုရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိစေရန်အထောက်အကူဖြစ်စေသည်။ SWOT စိစစ်လေ့လာမှုအနေဖြင့်အားသာချက်များအပေါ်အခြေပြုကာအားနည်းချက်များကိုရှောင်ရှားပြီး၊ အဖွဲ့အစည်းအတွက်အခြေအနေပေးသောအခွင့်အလမ်းများထံမှအကောင်အထူးဆောင်ရွက်မှုအထူးကိုဖမ်းယူဆုပ်ကိုင်နိုင်စေရန်အကူအညီပေးပါသည်။ SWOT စိစစ်လေ့လာမှုကိုလုပ်ဆောင်ရာတွင်လက်တွေ့ကျပြီးတိကျသေချာမှုရှိသင့်ပါသည်။

SWOT စိစစ်လေ့လာမှုနမူနာပုံစံ

<p>အားသာချက်များ (Strengths)</p> <ul style="list-style-type: none"> -မည်သည့်အရာကိုကောင်းစွာလုပ်ဆောင်နိုင်သနည်း။ -မည်သို့သောထူးခြားသည့်အရင်းအမြစ်များအပေါ် အခြေပြုနိုင်သနည်း။ -အခြားသူများမှမည်သည့်အရာများကိုသင်၏အားသာချက်များအဖြစ်ရရှိနိုင်သနည်း။ 	<p>အားနည်းချက်များ (Weaknesses)</p> <ul style="list-style-type: none"> -မည်သည့်အရာကိုပိုမိုတိုးတက်အောင်လုပ်ဆောင်နိုင်သနည်း။ -အခြားသူများထက်စာလျှင်သင့်တွင်ချို့တဲ့နေသောအရာများမှာအဘယ်နည်း။ -အခြားသူများမှမည်သည့်အရာများကိုသင်၏အားနည်းချက်များအဖြစ်ရရှိနိုင်သနည်း။
<p>၁။ ၂။ ၃။</p>	<p>၁။ ၂။ ၃။</p>
<p>အခွင့်အလမ်းများ (Opportunities)</p> <ul style="list-style-type: none"> -မည်သည့်အခွင့်အလမ်းများသင့်အတွက်အသင့်ရှိနေသနည်း။ -မည်သည့်လမ်းကြောင်းများကိုအခွင့်အရေးယူအသုံးပြုနိုင်သနည်း။ - သင်၏အားသာချက်များကိုအခွင့်အလမ်းများဖြစ်အောင်မည်သို့လုပ်ဆောင်နိုင်သနည်း။ 	<p>ခြိမ်းခြောက်မှုများ (Threats)</p> <ul style="list-style-type: none"> -မည်သည့်ခြိမ်းခြောက်မှုများကသင့်ကိုအဟန့်အတားဖြစ်စေသနည်း။ -သင်၏မြိုင်ဆိုင်မှုအနေအထားမည်ကဲ့သို့ရှိသနည်း။ - မည်သို့သောခြိမ်းခြောက်မှုများသည်သင့်အားနည်းချက်များအားပို၍ဆိုးရွားစေသနည်း။
<p>၁။ ၂။ ၃။</p>	<p>၁။ ၂။ ၃။</p>

Example

Situation: Farmers in Shan State do not make profit despite the high market demand for crops and the crops' potential added value. The example shows a SWOT analysis when farmers face acute problems.

Strengths	Weaknesses
<ul style="list-style-type: none">• Natural topography is ideal for horticulture• Good knowledge and skills on horticulture growing• Easy access to local market• Helpful government and NGOs	<ul style="list-style-type: none">• Easily perishable in nature• Limited storage and infrastructure• Lack of skills in value addition• Slow adoption of technological changes
Opportunities	Threats
<ul style="list-style-type: none">• Government support for trainings and infrastructure development	<ul style="list-style-type: none">• Monopoly by brokers• Environmental degradation• Higher land prices• Increasing prices of inputs such as fertilizers

QUANTITATIVE TOOLS FOR EVALUATION RESEARCH

Program evaluation primarily focuses attention on the outcomes of a program. The focus of any program evaluation is answering the basic question: *Were the objectives of the program met?* That is, was there a positive change in the measures the program was designed to improve?

There are three general ways of measuring change.

1. Before and after design;
2. Comparative design;
3. Double difference method.

1. Before-and-after design: In a before and after design, the researcher gathers information about key outcome items both before the program and after the program to determine whether the change that was anticipated has actually occurred (TA-TB from the graph below).

The 'before-and-after' design is the preferred method to measure change. It requires advanced planning. The measurements made "before" need to be taken before the start of the program.

This method, however, measures only the impact of an individual program. Without similar measures taken for other programs or no program at all, there is no way to assess the comparative value of a program.

ဥပမာ။ ။ရှမ်းပြည်နယ်ရှိတောင်ယာသမားများအနေဖြင့်ကော်ပီသီးနှံများနှင့်တန်ဖိုးမြှင့်ထုတ်ကုန် အဖြစ်ပြု လုပ်နိုင်သောကော်ပီသီးနှံသုများ၏ဈေးကွက်ဝယ်လိုအားမြှင့်တင်ပေးလျက်ရှိသော်လည်းအကျိုးအမြတ်ရှိအောင်မလုပ်နိုင်ကြဘဲဖြစ်နေကြသည်။ဤဥပမာတွင်ဆိုးရွားသောပြဿနာများနှင့်ရင်ဆိုင်နေကြရသောတောင်ယာသမားများ၏အခြေအနေအား SWOT စိစစ်လေ့လာမှုပြုလုပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

<p>အားသာချက်များ (Strengths)</p> <ul style="list-style-type: none"> -သဘာဝမြေမျက်နှာသွင်ပြင်သည်ဥယျာဉ်ခြံမြေစိုက်ပျိုးရန်အကောင်းဆုံးအနေအထားတွင်ရှိသည်။ -ဥယျာဉ်ခြံစိုက်ပျိုးခြင်းနှင့်ပတ်သက်သောအသိပညာနှင့်အရည်အချင်းတို့ကောင်းစွာရှိကြသည်။ -ဒေသခံဈေးကွက်နှင့်လွယ်လင့်တကူချိတ်ဆက်နိုင်သည်။ -အကူညီရနိုင်သောအင်ဂျင်နီယာများနှင့်အစိုးရတို့ရှိကြသည်။ 	<p>အားနည်းချက်များ (Weaknesses)</p> <ul style="list-style-type: none"> -လွယ်လင့်တကူပျက်စီးဆုံးရှုံးနိုင်သည့်သဘာဝရှိသည်။ -သိုလှောင်ထားသိုနိုင်မှုနှင့်အခြေခံအဆောက်အအုံတို့မှာအကန့်အသတ်ဖြင့်ရှိသည်။ -တန်ဖိုးမြှင့်ထုတ်ကုန်အဖြစ်သို့ပြောင်းလဲနိုင်ရန်အရည်အချင်းမရှိကြပါ။ -နည်းပညာဆိုင်ရာပြောင်းလဲမှုများကိုလက်လှမ်းမီနိုင်ရန်နေးကွေးသည်။
<p>အခွင့်အလမ်းများ (Opportunities)</p> <ul style="list-style-type: none"> -အစိုးရမှအခြေခံအဆောက်အအုံများဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့်သင်တန်းများပို့ချပေးခြင်းတို့အကူအညီရသည်။ 	<p>ခြိမ်းခြောက်မှုများ (Threats)</p> <ul style="list-style-type: none"> -ပွဲစားများ၏လက်ဝါးကြီးအုပ်မှု -သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ယိုယွင်းပျက်စီးမှု -မြေယာဈေးမြင့်တက်မှု -မိတ်မြေဩဇာကဲ့သို့သောသွင်းအားစုများ၏ဈေးနှုန်းမြင့်တက်လာမှု

အကဲဖြတ်သုတေသနအတွက်အရေးအတွက်ခံထားသုတေသနနည်းလမ်းများ

လုပ်ငန်းအစီအစဉ်အားအကဲဖြတ်သုံးသပ်ရာ၌လုပ်ငန်းအစီအစဉ်၏ရလဒ်များအပေါ် အထူးသဖြင့်အာရုံထားလုပ်ဆောင်ရသည်။မည်သည့်လုပ်ငန်းအစီအစဉ်အားအကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်းမဆို-
 "လုပ်ငန်းအစီအစဉ်၏ရည်မှန်းချက်များပြည့်မီပါသလား"
 ဆိုသည့်မေးခွန်းအားဖြေဆိုရလေ့ရှိသည်။ဆိုလိုသည်မှာတိုးတက်မှုရှိရန်ဒီဇိုင်းရေးဆွဲထားသောလုပ်ငန်းအစီအစဉ်အားလေ့လာတိုင်းတာမှုပြုရာ၌အပြုသဘောဆောင်သည့်ပြောင်းလဲမှုတစ်စုံတစ်ရာရှိခဲ့သလားဆိုသည့်အချက်ပင်ဖြစ်သည်။

- ပြောင်းလဲမှုအားတိုင်းတာရာ၌ယေဘုယျနည်းလမ်း 'သုံး' ရပ်ရှိပါသည်။
- ၁။ မစတင်မီနှင့်အပြီးသတ်ကာလဒီဇိုင်း (Before and after design)
 - ၂။ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာမှုဒီဇိုင်း (Comparative design)
 - ၃။ နှစ်ကြိမ်ခြားနားခြင်းနည်းလမ်း (Double Difference method)

၁။မစတင်မီနှင့်အပြီးသတ်ကာလဒီဇိုင်း သုတေသီအနေဖြင့်မျှော်လင့်ထားသည့် ပြောင်းလဲမှုတစ်စုံတစ်ရာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သလား (အောက်ဖော်ပြပါဂရပ်ရှိ TA- TB) ဆိုသည်ကိုဆုံးဖြတ်နိုင်ရန်အတွက်လုပ်ငန်းအစီအစဉ်မစတင်မီနှင့် ပြီးဆုံးသည့်ကာလနှစ်ရပ်စလုံးရှိအဓိကရလဒ်များနှင့်ဆိုင်သောသတင်းအချက်အလက်များကို ကောက်ယူစုဆောင်းသုံးသပ်သည်။

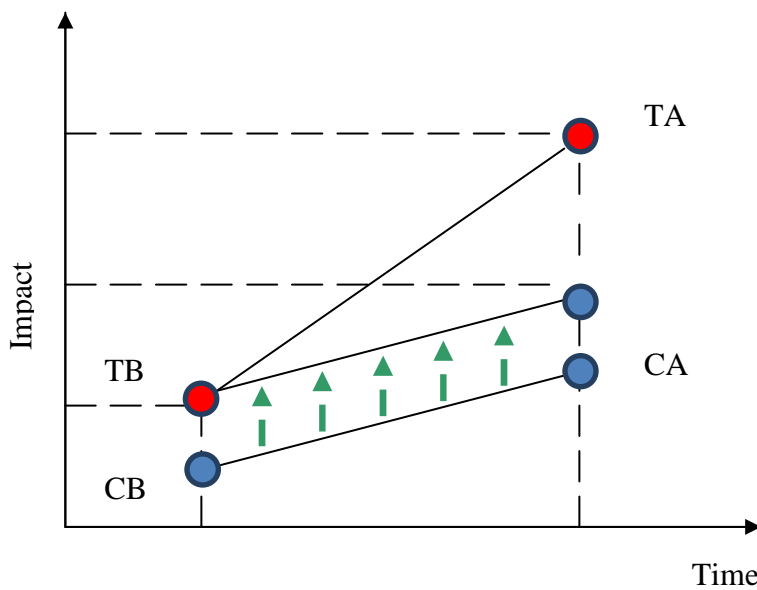
ဤ "မစတင်မီနှင့်အပြီးသတ်ကာလဒီဇိုင်း" အားအပြောင်းအလဲအားတိုင်းတာရန်အတွက်ပိုမိုသုံးစွဲ လေ့ရှိသည်။ အဆင့်မြင့်စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုလိုအပ်ပါသည်။မစတင်မီလိုအပ်သောတိုင်းတာမှုများသည်လုပ်ငန်းအစီအစဉ်မစတင်မီပြုလုပ်ထားရန်လိုအပ်ပါသည်။

သို့သော်ဤနည်းလမ်းသည်လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ရပ်၏သက်ရောက်မှုများကိုသာတိုင်းတာနိုင်ပါသည်။အခြားသောလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့်အလားတူလေ့လာတိုင်းတာမှုမရှိသဖြင့်အဆိုပါလုပ်ငန်းအစီအစဉ်၏နှိုင်းရတန်ဖိုးအားသုံးသပ်နိုင်ခြင်းမရှိပါ။

2. Comparative design: In a comparative design, the researchers identify or create two or more groups that are similar to each other prior to the start of the program and that are expected to continue to exhibit similarities. The difference, however, is in the implementation of the program. In the experiment, some groups receive the experimental treatment (the program). Others may experience other programs, variations of the program, or no program at all (the control groups). The researchers evaluate the effectiveness of the program by comparing each group on the outcome measures. (TA-CA from the graph below)

A comparative design is used when comparison of the program with other programs or several variations of the program is important, or when no “before” measure is possible, such as when the evaluation was decided upon after the program was started.

3. Double difference method: The World Bank introduced the double difference method. The method compares outcomes (over time), before and after a policy change, of a group affected by the change (the treatment group) to a group not affected by the change (the control group).

Take mean value of each group’s outcome before and after treatment and calculate the “difference-in-differences” (DD) of the means. Treatment effect = (TA-TB) – (CA-CB)

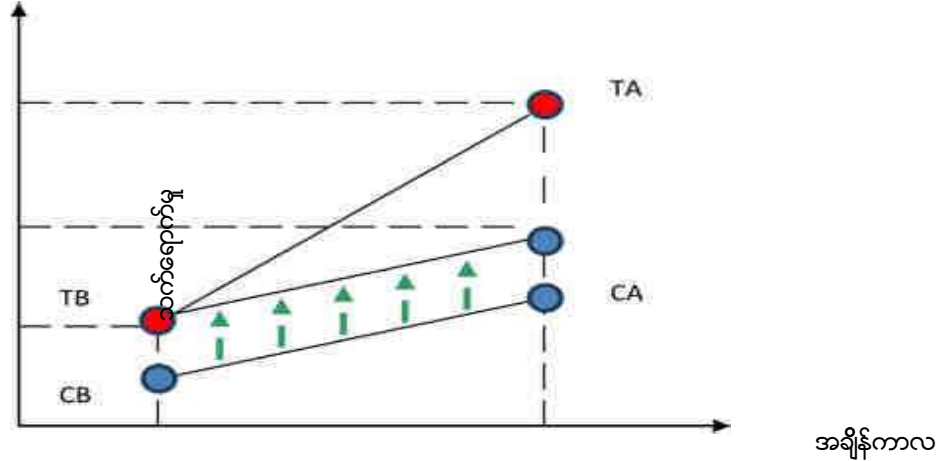
	Treatment group	Control group
Before	TB	CB
After	TA	CA

၂။ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာမှုဒီဇိုင်း (Comparative design) နှိုင်းယှဉ်လေ့လာမှုဒီဇိုင်းတွင် သုတေသီများ အနေဖြင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်အား အကဲဖြတ်သုံးသပ်မည့်အစား လုပ်ငန်းအစီအစဉ်မစတင်မီပုံစံတူဆင်တူသော အုပ်စုနှစ်စုသို့ မဟုတ် နှစ်စုထက် ပိုသော အုပ်စုများ (အဆိုပါ အုပ်စုများသည် အလားတူအတွေ့အကြုံများ ဆက်လက်တွေ့ကြုံမည့် အုပ်စုများ) ကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ပါသည်။ စမ်းသပ်မှုပြုလုပ်ရာ၌ အချို့အုပ်စုများသည် (လုပ်ငန်းအစီအစဉ်အတိုင်း) လက်တွေ့ စမ်းသပ်မှုအပြုခံရပါသည်။ အခြားသော အုပ်စုများအနေဖြင့် အခြားသော လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များအတိုင်း သို့မဟုတ် လေ့လာမည့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်၏ မူကွဲများအတိုင်း သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်လုံးဝမရှိခြင်းတို့ကို ကြုံတွေ့ စေပါသည်။ (ထိန်းချုပ်အုပ်စုများဟု ခေါ်ပါသည်။) သုတေသီများအနေဖြင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်၏ ထိရောက်မှုအတိုင်း အတာကို အုပ်စုအသီးသီး၏ ရလဒ်များအား တိုင်းတာမှုပြု၍ နှိုင်းယှဉ်ခြင်းအားဖြင့် အကဲဖြတ်ပါသည်။ (အောက်ပါ ဂရပ်ပုံ၌ TA-CA အတိုင်း)

နှိုင်းယှဉ်လေ့လာမှုဒီဇိုင်းကို လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ရပ်အား အခြားသော လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်လေ့လာမှုပြုလို၍ လည်းကောင်း၊ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ရပ်၏ မူကွဲများအား နှိုင်းယှဉ်လေ့လာရန် အရေးကြီး၍ လည်းကောင်း အသုံးပြုလေ့ရှိပါသည်။ သို့မဟုတ် ပါကလည်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်စတင်ပြီးမှ အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်းပြုမည်ဟု ဆုံးဖြတ်သဖြင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်စတင်ပြီးမှ အကဲဖြတ်အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်းပြုမည်ဟု ဆုံးဖြတ်သဖြင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်မစတင်မီကာလမှတိုင်း တာလေ့လာမှုများ မပြုလုပ်နိုင်တော့သည့် အချိန်၌ လည်း သုံးလေ့ရှိပါသည်။

၃။ နှစ်ကြိမ်ခြားနားခြင်းနည်းလမ်း (Double Difference method)

နှစ်ကြိမ်ခြားနားခြင်းနည်းလမ်းကို ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှ စတင်မိတ်ဆက်အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ ဤနည်းလမ်းတွင် အပြောင်းအလဲဆိုင်ရာ မူဝါဒတစ်ရပ်မဖော်ဆောင်မီနှင့် ဖော်ဆောင်ပြီးကာလ၌ အပြောင်းအလဲ၏ သက်ရောက်မှုရှိ သော အုပ်စု (စမ်းသပ်အုပ်စု) နှင့် အပြောင်းအလဲမှ သက်ရောက်မှုမရှိသော အုပ်စု (ထိန်းချုပ်အုပ်စု) တို့၏ ရလဒ်များ (အချိန်ကာလအလိုက် ပြောင်းလဲမှုအပေါ်) နှိုင်းယှဉ်တိုင်းတာပါသည်။

အုပ်စုအသီးသီး၏ မစတင်မီနှင့် အပြီးသတ်ကာလ စမ်းသပ်မှုရလဒ်များ၏ ပျမ်းမျှကိန်းတန်တို့ကို ယူပါ။ ပျမ်းမျှကိန်းများ၏ "ခြားနားခြင်း၏ ခြားနားမှုများ" difference-in-differences (DD) ကို တွက်ချက်ပါ။ စမ်းသပ်မှု၏ ထိရောက်မှု = (TA-TB) - (CA-CB)

	စမ်းသပ်အုပ်စု (Treatment group)	ထိန်းချုပ်အုပ်စု (Control group)
မစတင်မီ (Before)	TB	CB
အပြီးသတ်ကာလ (After)	TA	CA

For example, the researcher would like to evaluate the impact of evening classes for tenth standard students. Evening classes are offered to those who would like to take extra-classes in the evening to better understand the lessons. The researcher compares the average difference between the second term test scores and first term test scores among students who took evening classes (treatment group). However, to be able to control for other confounding factors, the researcher also compares the average difference between the second term test scores and first term test scores among students who did not take night classes (control group). Then the researcher compares the difference between the average differences of treatment and control groups by using Double Difference methods to obtain a valid estimate of the impact of evening classes.

TO SUM UP, THE MAIN POINTS TO REMEMBER ABOUT THIS CHAPTER ARE:

- The evaluation research assesses whether social programs have reached their intended results;
- Use of both qualitative and quantitative research methods is encouraged for evaluation research;
- Common qualitative tools for evaluation research are Stakeholder Analysis and SWOT Analysis;
- Quantitative tools for evaluation research are before and after design, comparative design, and double difference method. It is important to choose the appropriate evaluation methods to achieve the purposes of the evaluation.

ဥပမာအားဖြင့်။ ။ သုတေသီအနေဖြင့် ဘဝတန်းကျောင်းသားများ၏ ညနေပိုင်းအချိန်ပိုသင်တန်းများ၏ သက်ရောက်မှုကို အကဲဖြတ်တိုင်းတာလိုသည်။ သင်ခန်းစာများအား ပိုမိုနားလည်သဘောပေါက်လိုသူများအတွက် အတန်းချိန်ပြင်ပညနေပိုင်း အချိန်ပိုသင်တန်းများ ပိုချပေးပါသည်။ သုတေသီအနေဖြင့် ညနေပိုင်းအချိန်ပိုယူသောကျောင်းသားများ (စမ်းသပ်အုပ်စု) ၏ ဒုတိယအစမ်းအမှတ်များနှင့် ပထမအစမ်းအမှတ်များ၏ ပျမ်းမျှခြားနားချက်ကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်သည်။ သို့သော် အခြားသော ရောထွေးစေနိုင်သည့် အချက်များအား ထိန်းချုပ်နိုင်ရန် အလို့ငှာ သုတေသီအနေဖြင့် ညနေပိုင်းအချိန်ပိုမယူသောကျောင်းသားများ (ထိန်းချုပ်အုပ်စု) ၏ ဒုတိယအစမ်းအမှတ်များနှင့် ပထမအစမ်းအမှတ်များ၏ ပျမ်းမျှခြားနားချက်ကိုလည်း နှိုင်းယှဉ်ကြည့်သည်။ ထိုနောက် ညနေပိုင်းအချိန်ပိုသင်တန်းများ၏ သက်ရောက်မှုကို ခြေခြေမြစ်မြစ်ခန့်မှန်းနိုင်ရန် အတွက် နှစ်ကြိမ်ခြားနားခြင်းနည်းလမ်းကို အသုံးပြု၍ စမ်းသပ်အုပ်စုနှင့် ထိန်းချုပ်အုပ်စုတို့၏ ပျမ်းမျှခြားနားချက်များ၏ ခြားနားချက် (ကွားခြားမှု) တို့ကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါသည်။

အနှစ်ချုပ်ရလျှင် ဤအခန်းတွင်ပါဝင်သော မှတ်သားရန်အဓိကအချက်များမှာ

- အကဲဖြတ်သုတေသနသည် လူမှုရေးလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ရည်မှန်းရလဒ်များအား ပြည့်မှီခြင်းရှိမရှိကို သုံးသပ်ပါသည်။
- အကဲဖြတ်သုတေသနလုပ်ဆောင်ရာတွင် အရေအတွက်စံထားသုတေသနနည်းလမ်းများ ရောအရည်အသွေးစံထားသုတေသနနည်းလမ်းပါနှစ်မျိုးစလုံးအသုံးပြုရန် တိုက်တွန်းလိုပါသည်။
- အကဲဖြတ်သုတေသနအတွက် အသုံးပြုသော အရည်အသွေးစံထားသုတေသနနည်းလမ်းမှာ ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများအား စိစစ်လေ့လာခြင်းနှင့် SWOT စိစစ်လေ့လာခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။
- အကဲဖြတ်သုတေသနအတွက် အသုံးပြုသော အရေအတွက်စံထားသုတေသနနည်းလမ်းများမှာ မစတင်မှီနှင့် အပြီးသတ်ကာလဒီဇိုင်း (Before and After design)၊ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာမှုဒီဇိုင်း (Comparative design) နှင့် နှစ်ကြိမ်ခြားနားခြင်းနည်းလမ်း (Double difference method) တို့ဖြစ်ပါသည်။ အကဲဖြတ်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို ပြည့်မှီစေရန် သင့်လျော်သော အကဲဖြတ်သုတေသနနည်းလမ်းများအား ရွေးချယ်အသုံးပြုရန် အရေးကြီးပါသည်။

INTERMEDIATE 19. SUPPORTING DETAILS

THE CHAPTER IS ABOUT:

- The importance of distinguishing between facts and opinions when a researcher writes a report;
 - The need to support findings with evidence, whatever this evidence is qualitative or quantitative.
-

As already mentioned, research is about expanding knowledge about a topic or a problem. It is about using supporting details collected during the research process. These supporting details represent evidence that was not known before. It supports the general observations made about the topic which is investigated. There are three types of supporting evidence:

- Examples
- Quotes
- Statistics

Before explaining each type of supporting evidence, a crucial point must be clarified: research relies on facts, not on opinions. More precisely, what researchers collect from the research process is evidence that will support facts. What researchers do not do is to give their opinion on these facts (see Chapter on ‘Research and Ethics’).

DIFFERENCE BETWEEN FACTS AND OPINIONS

Opinions are personal observations based on someone’s beliefs or attitudes. Researchers conducting research have to refrain from asserting their own personal opinion at any time. Chapter 1 of the manual emphasized that researchers have to start the research process in an open-minded way. Then chapters detailing interviewing methods emphasized the neutral role of the interviewer who let the respondent express his opinions.

The main point to remember here is that: while the interviewer/researcher may report about the respondent’s personal opinion, the interviewer/researcher himself/herself never expresses his/her **own** opinion.

Here are some examples of opinions:

- Men are better drivers than women;
- Smoking is a bad habit;
- English is an easy language to learn.

အလယ်အလတ်အဆင့် ၁၉ - ထောက် ကူပြုအသေးစိတ်အချက်အလက်များ ဤအခန်းသည်

- သုတေသီတစ်ယောက်အနေနှင့်အစီရင်ခံစာ ရေးသားသောအခါအကြောင်းအရာအချက်အလက်နှင့်ထင်မြင်ချက်အကြား ခြားနားစေရန်မှာအရေးကြီးကြောင်း
- အကြောင်းအရာအချက်အလက်များအားအရည်အချင်းဆိုင်ရာအထောက်အထားများဖြင့်ဖြစ်စေ၊အရေအတွက်ဆိုင်ရာအထောက်အထားများဖြင့်ဖြစ်စေ ထောက်ပံ့အားပြည့်ပေးရန်လိုအပ်ကြောင်းတင်ပြထားပါသည်။

ဖော်ပြခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်းပင်သုတေသနဟူသည်တစ်စုံတစ်ခုသောအကြောင်းအရာ (သို့) ပြဿနာတစ်ခုနှင့်စပ်လျဉ်းသောအသိပညာကိုချဲ့ထွင်ခြင်းဖြစ်သည်။ သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်းစုဆောင်းရရှိသော ထောက်ပံ့အားဖြည့်ပေးမည့်အသေးစိတ်အချက်အလက်များကိုအသုံးပြုခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ ထောက်ပံ့အားဖြည့်ရေး အသေးစိတ်အချက်အလက်များသည်ယခင်ထင်သာ မြင်သာမရှိသောသက်သေသာကေများအားကိုယ်စားပြုနိုင်သည်။ လေ့လာ ထောက်လှမ်းဆဲအကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်သော ယေဘုယျစွမ်းရည်များကိုလည်းအားဖြည့်ပေးနိုင်သည်။ ထောက်ကူသက်သေအမျိုးအားသုံးမျိုးရှိသည်။

- ဥပမာ
- ကောက်နုတ်ချက်
- စာရင်းအင်း

ထောက်ကူပြုသက်သေတစ်ခုချင်းစီကိုရှင်းလင်းတင်ပြခြင်းမပြုမီအလွန်တရာအရေးကြီးသောအချက်တစ်ချက်ကိုရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိစေလိုသည်။ သုတေသနဟူသည်အကြောင်းအရာအချက်အလက်များ ပေါ်တွင်အခြေခံသည်။ ထင်မြင်ယူဆချက်ပေါ်တွင်အခြေခံသည်မဟုတ်။ ထို့ထက်ပို၍တိကျစွာဆီလီယံမူသုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်မှသုတေသီများရယူစုဆောင်းသည်မှာအချက်အလက်ကိုခိုင်မာအောင် ပြုလုပ်ပေးမည့်သက်သေသက္ကာယများ ဖြစ်ကြသည်။ အချက်အလက်များနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး၎င်းတို့၏ထင်မြင်ယူဆချက်ပေးခြင်းကိုမူ ပြုလုပ်လေ့မရှိကြချေ။ ('သုတေသနနှင့်ကျင့်ဝတ်' အခန်းတွင်ကြည့်ပါ)

အချက်အလက်နှင့်ထင်မြင်ယူဆချက်ကြားခြားနားချက်

ထင်မြင်ယူဆချက်ဟူသည်လူတစ်ဦးတစ်ယောက်မှ၎င်း၏ယုံကြည်ချက် (သို့) စိတ်နေစိတ်ထားပေါ်တွင်အခြေခံသော ပုဂ္ဂလဓိဋ္ဌာန်စူးစမ်းချက်ဖြစ်သည်။ သုတေသနလုပ်ငန်းတစ်ခုကိုလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေသောသုတေသီများသည်၎င်းတို့၏ ပုဂ္ဂလဓိဋ္ဌာန်ထင်မြင်ယူဆချက်အားအလွန်တရာအသားပေးခြင်းမျိုးအားမည်သည့်အချိန်အခါမျိုး၌မဆို ရှောင်ရှားရမည်။ လမ်းညွှန်စာအုပ်ပါအခန်း (၁) တွင်သုတေသီများသည်လွတ်လပ်ပွင့်လင်းသောစိတ်ထားဖြင့်သုတေသန လုပ်ငန်းစဉ်အား စတင်ရမည်ဟုအသေအချာညွှန်ကြားထားသည်။ လူတွေ့ မေးမြန်းပုံနည်းလမ်းများအားအသေးစိတ်ရှင်းလင်းဖွင့်ဆိုသောအခန်းများတွင်လည်း မေးခွန်းမေးသူသည် ဖြေဆိုသူ၏ထင်မြင်ယူဆချက်ကိုစိတ်တိုင်းကျလွတ်လပ်စွာ ဖော်ပြပေးခွင့်ပေးရမည်ဟူ၍ မေးခွန်းမေးသူ၏အကတိကင်းသောအခန်းကဏ္ဍကိုအထူးတလည်တင်ပြထားသည်။ အဓိကမှတ်သားထားရန်မှာလူတွေ့ မေးမြန်းသူ/သုတေသီသည် ဖြေဆိုသူ၏တကိုယ်ရေထင်မြင်ချက်ကိုအစီရင်ခံနိုင်သော်လည်း၎င်း၏ထင်မြင်ယူဆချက်ကို မူဘယ်သော အခါမှထည့်သွင်းဖော်ပြခြင်းမပြုရ။

ဤသည်မှာထင်မြင်ယူဆချက်ဥပမာအချို့ဖြစ်ကြသည်

- အမျိုးသားယာဉ်မောင်းများသည်အမျိုးသမီးယာဉ်မောင်းများထက်ပိုတော်ကြသည်။
- ဆေးလိပ်သောက်ခြင်းသည်ဆိုးဝါးသောအကျင့်စရိုက်ဖြစ်သည်။
- အင်္ဂလိပ်စာသည်တတ်လွယ်သောဘာသာစကားဖြစ်သည်။

If a respondent expresses any of these opinions, the researcher has to report it and turn the respondent's opinion into a quote (see the 'Quote' section below on how to turn someone's statement into a quote). In no way, however, should the interviewer/researcher directly express his/her own personal opinion even if he/she agrees with the respondent's opinion.

By contrast, the following sentences are facts because they are based on research:

- Driving while making a phone call or sending a text message increases the risk of traffic accident;
- Smoking causes cancer;
- Younger people have less difficulty in learning foreign languages.

Please note the causal link between the two events/situations/problems and the probabilistic nature of this link. These facts, however, remain very general. The researcher needs to produce facts supported by evidence.

FACT NOT SUPPORTED BY EVIDENCE VS. FACTS SUPPORTED BY EVIDENCE

A researcher is expected to give evidence that is supported by facts. People who are not convinced by the facts stated above about driving, smoking, and language learning, can always contradict them. If the researcher offers facts supported by evidence, it will be far more difficult to contradict the facts.

Opinion	Many people believe that imported food in Myanmar may carry risk for consumers' health.
Fact which needs proof	Milk powder imported from abroad has been cited by many consumers as potentially harmful.
Fact supported by evidence	Melamine contained in imported milk powder is banned in many countries because of its harmful effects on babies' health.

မေးခွန်းဖြေကြားသူသည်အထက်ပါအကြောင်းအရာတစ်ခုခုကိုထင်မြင်ချက်အဖြစ်ပေးလာပါကသုတေသီသည်၎င်းကိုအစီရင်ခံရမည်ဖြစ်ပြီး ကောက်နုတ်ချက် ပြုလုပ်တင်ပြရမည်ဖြစ်သည်။ (အောက်တွင် ဖော်ပြမည့် 'ကောက်နုတ်ချက်' အပိုင်းတွင်တစ်စုံတစ်ယောက်၏အဆိုပြုချက်ကိုမည်သို့မည်ပုံ ကောက်နုတ်ချက်ပြုလုပ်တင်ပြရမည်ကို လေ့လာပါ။) လူတွေ့ မေးမြန်းသူ/သုတေသီသည် ဖြေကြားသူ၏ထင်မြင်ချက်ကိုသဘောတူလက်ခံနေသည့်တိုင်မည်သို့ သော အကြောင်းတစ်ခုခုနှင့်မူ၎င်း၏တကိုယ်ရေထင်မြင်ချက်ကိုတိုက်ရိုက်ဖော်ပြခြင်းမျိုးမပြုရ။

အထက်ဥပမာနှင့်ဆန့်ကျင်စွာ အောက်ပါဝါကျတို့မှာသုတေသနအပေါ် အခြေခံသောအချက်အလက်များ ဖြစ်ကြသည်။

- ကားမောင်းစဉ်ဖုန်းပြောခြင်း (သို့) ဖုန်းမက်ဆွေချိတ်ခြင်းတို့ကြောင့်ယာဉ်မတော်တဆမှု ဖြစ်ပွားနိုင်ချေများသည်။
- ဆေးလိပ်သောက်ခြင်းကြောင့်ကင်ဆာရောဂါဖြစ်စေနိုင်သည်။
- အသက်ငယ်ရွယ်သူများမှာနိုင်ငံခြားဘာသာစကားသင်ယူရန်တွင်များစွာခဲယဉ်းမှုမရှိချေ။

ဖြစ်ရပ်နှစ်ခု/အခြေအနေနှစ်ခု/ပြဿနာရပ်နှစ်ခုအကြားအကြောင်းတရားဆက်နွယ်မှုနှင့်၎င်းဆက်နွယ်မှု၏ ဖြစ်တန်ရာ သဘောသဘာဝကိုသတိပြုပါ။ သို့တိုင်အောင်အဆိုပါအချက်အလက်များသည်လွန်စွာ ယေဘုယျ ဆန့်နေသေးသည်။ သုတေသနလုပ်ငန်း၏တာဝန်မှာသက်သေခိုင်လုံသောအချက်အလက်များ ဖော်ထုတ်ပေးရန်ဖြစ်သည်။

သက်သေမပြုနိုင်သောအချက်နှင့်သက်သေပြုနိုင်သောအချက်

အများမျှော်လင့်သည်မှာသုတေသီသည်အချက်အလက်များကိုခိုင်မာစေမည့်သက်သေပြချက်ကို ပေးစွမ်းနိုင်ရပေမည်။အထက်တွင် ဖော်ပြထားသောကားမောင်းခြင်း၊ ဆေးလိပ်သောက်ခြင်း၊ဘာသာစကားလေ့လာခြင်းဆိုင်ရာအကြောင်းအချက်များအားသဘောမတူသူတို့အဖို့အမြဲတစေဆန့်ကျင်နိုင်သည်။အကယ်၍သာသုတေသီသည်သက်သေပြုနိုင်သောအချက်အလက်များကိုသာ ပေးစွမ်းနိုင်ပါကအဆိုပါအချက်အလက်များကိုဆန့်ကျင်ငြင်းဆိုရန်လွန်စွာခဲယဉ်းပေလိမ့်မည်။

ထင်မြင်ချက်	နိုင်ငံခြားမှတင်သွင်းသောစားသောက်ကုန်များသည် စားသုံးသူများ၏ကျန်းမာရေးကို ဘေးဖြစ်စေသည်ဟု ပြည်သူအများစုကယုံကြည်ယူဆကြသည်။
သက်သေလိုအပ်သောအချက်	စားသုံးသူများ၏အဆိုအရနိုင်ငံရပ်ခြားမှတင်သွင်းသော နို့မှုန့်များသည်ဥပါဒ်ဖြစ်စေနိုင်သည်။
သက်သေရှိသောအချက်	မယ်လမင်းပါဝင်သောနိုင်ငံခြားမှတင်သွင်းသည့်နို့မှုန့်များသည် ကလေးငယ်များ၏ကျန်းမာရေးကိုထိခိုက်စေသည့်အတွက်နိုင်ငံ တော်တော်များများတွင်တားမြစ်ထားသည်။

EXAMPLES AS SUPPORTING DETAILS

Examples used as supporting details are usually taken directly from the data collected by the researcher during the field research, survey, or interviews.

Example

A research project investigates the discriminations that People Living with HIV (PLHIV) face in their daily lives.

Interviews with PLHIV persons show that all interviewees complain about the difficulties they encounter in accessing health services.

However, simply mentioning the difficult access to health services is not enough. The researcher must understand what makes this access to health services difficult.

The researcher will ask the PLHIV interviewees to mention examples about this difficult access to health services.

One example could be about the financial difficulties a PLHIV faces in paying for the medical treatment. The researcher is encouraged to ask further details: how much is a treatment? How much can the person afford for the treatment? Is there any possibility of financial support?

Another example could be about how the PLHIV avoids visiting the clinic because he/she feels the people will discriminate him/her. The researcher is encouraged to ask further details: does the PLHIV person feel that he/she will be treated by the nurses or doctors differently at the clinic? What specific experience did the PLHIV go through when he/she visited the clinic for the treatment?

Answers to these questions could be evidence for the researcher and help support the analysis.

When examples are not directly related to the research and are used by the researcher in the report, these examples should be cited with references.

Examples taken from other studies are especially useful for comparative purposes. But when using them for comparative purposes, the researcher must ensure that the comparison makes sense. The comparison can show two opposing or similar examples.

ဥပမာများအားထောက်ကျပြုအသေးစိတ်အချက်အလက်အနေဖြင့်အသုံးပြုခြင်း

ထောက်ကျပြုအသေးစိတ်အချက်အလက်များအနေဖြင့်အသုံးပြုသောဥပမာများအားပုံမှန်အားဖြင့်သုတေသီကွင်းဆင်းသုတေသနပြုလုပ်စဉ်တွင်လည်းကောင်း၊စစ်တမ်းကောက်ယူစဉ်တွင်လည်းကောင်း၊လူတွေ့ မေးမြန်းမှုပြုလုပ်စဉ်တွင်လည်းကောင်းစုဆောင်းရရှိခဲ့သောအချက်အလက်များမှတိုက်ရိုက်ယူငင်သုံးစွဲသည်။

Example

သုတေသနစီမံကိန်းတစ်ခုသည် အတိချီအိုင်ဗီရောဂါသည်များ ၎င်းတို့နေစဉ်ဘဝတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံနေမှု အကြောင်းကို ထောက်လှမ်းလေ့လာသည်ဆိုပါစို့။

ရောဂါသည်များအား လူတွေ့ မေးမြန်းကြည့်သောအခါ ၎င်းတို့ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ရရှိနိုင်ရန် အခက်အခဲများ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ နေကြောင်းကို ညည်းညူပြောဆိုကြသည်။

သို့စေကာမူ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု မရရှိသည့် အခက်အခဲများ ဖော်ပြနေရုံဖြင့် မလုံလောက်ပေ။ သုတေသီအနေဖြင့် မည်သည့်အတွက်ကြောင့် ဤသို့ကျန်းမာရေးအစောင့်အရှောက်ခံရန် ခက်ခဲနေရသနည်းဆိုသောအချက်ကို နားလည်အောင် ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်သည်။

ထို့ကြောင့် ၎င်းကူးစက်ရောဂါသည်များအား လူတွေ့ မေးမြန်းရာတွင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုခံယူရန် ခက်ခဲပုံကို ဥပမာကိစ္စရပ်များဖြင့် ဖော်ပြပေးရန် တောင်းဆိုရမည်။

ကူးစက်ရောဂါသည် ဝေဒနာရှင်များ ရင်ဆိုင်နေရသော အခက်အခဲများစွာထဲမှ ဖြစ်တန်ရာသော ဥပမာတစ်ခုမှာ ဆေးကုသမှု စရိတ်ပေးရန် ငွေကြေးအကြပ်အတည်း ကြုံနေရခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။ ဤတွင် သုတေသီအနေဖြင့် အသေးစိတ်ထပ်မံ မေးမြန်းရန်လိုအပ်သည်မှာ - ဆေးကုသမှုစရိတ် မည်မျှရှိသနည်း။ ဝေဒနာရှင်တစ်ဦးလျှင် ဆေးကုသမှုအတွက် မည်မျှ တတ်စွမ်းနိုင်သနည်း။ ငွေကြေးထောက်ပံ့မှု ရရှိရန် အလားအလာရှိပါသလား။

နောက်ထပ်ဖြစ်နိုင်စရာ ဥပမာတစ်ခုမှာ ကူးစက်ရောဂါသည်အနေဖြင့် လူအများ၏ ခွဲခြားဆက်ဆံခံရမည်ကို စိုးရွံ့ သည့်စိတ်ဖြင့် ဆေးရုံဆေးခန်းများကို ရှောင်ရှားနေခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။ သုတေသီအနေဖြင့် အသေးစိတ်ထပ်မံမေးမြန်းရန်လိုအပ်သည်မှာ - ကူးစက်ရောဂါသည်အနေဖြင့် ဆေးခန်းရှိဆရာဝန်နှင့် သူနာပြုများမှ ၎င်းအား တမျိုးတဖုံဆက်ဆံသည်ဟု ခံစားရပါသလား။ ဆေးကုသမှုခံယူရန် ဆေးခန်းသွားသောအခါတွင် မည်သို့သောအတွေ့အကြုံမျိုး ခံစားရပါသနည်း။

အဆိုပါ မေးခွန်းများအတွက် အဖြေများသည် သုတေသီအတွက် သက်သေသာဓကများဖြစ်နိုင်ပြီး စိစစ်လေ့လာမှုပြုရန်လည်း အထောက်အပံ့ဖြစ်စေနိုင်သည်။

ဥပမာများသည်သုတေသနနှင့်တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်မှုမရှိပဲအစီရင်ခံစာတွင်ထည့်သွင်းအသုံးပြုထားပါကအဆိုပါဥပမာများအား အကိုးအကားနှင့်တကွ ဖော်ပြပေးရမည်။

အခြားသော

လေ့လာချက်များမှထုတ်နုတ်ယူထားသောဥပမာများသည်နှိုင်းယှဉ်လေ့လာမှုပြုရန်အလွန်တရာအသုံးဝင်သည်။သို့သော်လည်း၎င်းတို့အားဤကဲ့သို့နှိုင်းယှဉ်လေ့လာရန်အသုံးပြုသောအခါအဆိုပါနှိုင်းယှဉ်မှုသည်ယုတ္တိတန်စေရမည်။နှိုင်းယှဉ်မှုတွင် ဆန့်ကျင်ဘက်ဥပမာနှစ်ခုကို ပြသနိုင်သလိုဆင်တူဥပမာနှစ်ခုလည်း ပြသနိုင်သည်။

QUOTES AS SUPPORTING DETAILS

Quotes are the words and statements expressed by a person who is considered knowledgeable about the topic under investigation. A quote refers to what a person said orally or in writing. It can be an indirect quote or a direct quote.

Whatever the case, the quote has to be transcribed **exactly** as it was expressed by the author.

For a written statement made by an author, besides re-typing the quote just exactly as it was expressed, the researcher mentions very precisely the source of the quote.

Example

A research project investigates the environmental awareness of young adults in Myanmar. In the introduction of the report, it may be useful to quote an expert who has done previous studies about environmental awareness in another country. The quote will give some background about the notion ("environmental awareness") that is being studied.

The quote may appear as shown below:

As P. Harju-Autti mentions, "Environmental awareness is a very abstract concept and measuring it in an absolute manner is not feasible".

In addition to the quote itself, the researcher cites the source where the quote was taken from. The reference includes the title of the article or book, the publisher's name, the year of publication, the issue number, and page number. As opposed to the quote which is made in the body of the report, the reference is often placed at the bottom of the page, as a footnote. This is shown below:

*P. Harju-Autti, "Measuring Environmental Awareness in nineteen States in India", *University Journal of Environmental Research and Technology*, 2013, Vol. 3, Issue 5, 544.*

It is often the case that quotations will be made from words expressed by key informants when interviewed during the data collection phase of the research project. Depending on whether the research team is allowed by the respondent to refer to his/her real name, the researcher may or not use the real name of the interviewee in the final research report. If not allowed, the researcher may use a different name and mentions that the name is changed because of the sensitivity of the topic. One important point to remember about quotes is that anyone can be quoted by a researcher as long as the person who is quoted is knowledgeable about the topic which is under investigation. It is often believed that quotes only report the words of famous persons. But quotes can also report the words of anyone whose experience, life, or knowledge about the topic under investigation reflects well the problems addressed.

ကောက်နုတ်ချက်များအား ထောက်ကျပြုအသေးစိတ်အချက်အလက်အနေဖြင့်အသုံးပြုခြင်း

ကောက်နုတ်ချက်များဟူသည်စူးစမ်းလေ့လာနေသည့်အကြောင်းအရာနှင့်စပ်လျဉ်းပြီးနားလည်ကျွမ်းကျင်သူဟုယူဆခံထားရသူတစ်ဦး၏အဆိုအမိန့်နှင့်အဆိုပြုချက်များတို့ဖြစ်ကြသည်။ တစ်စုံတစ်ယောက်စကားအနေဖြင့် ပြောကြားလိုက်သော (သို့) ရေးသားလိုက်သောအရာကို ကောက်နုတ်ချက်ပြုလုပ်၍ရနိုင်သည်။
ကောက်နုတ်ချက်သည်တိုက်ရိုက်သို့မဟုတ်တဆင့်ခံ ဖြစ်နိုင်သည်။
မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ကောက်နုတ်ချက်အားမူလ ရေးသားသူ/ပြောကြားသူဆိုခဲ့သည့်အတိုင်းအတိအကျကူးယူဖော်ပြရမည်။
စာရေးဆရာတစ်ယောက်ယောက်၏
ရေးသားချက်အတွက်မူလဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း၏သည်မလွဲပြန်လည်ကူးယူရိုက်နှိပ်ဖော်ပြရမည့်အပြင်မည်သည့်နေရာမှ
ကောက်နုတ်ယူသည်ဆိုသည်ကိုပါတပါတည်း ဖော်ပြရမည်။

Example

သုတေသနစီမံကိန်းတစ်ခုသည် မြန်မာပြည်ရှိ အရွယ်ရောက်ပြီး လူငယ်များ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အသိအမြင် နှီးကြားမှု အကြောင်း စူးစမ်းလေ့လာသည်ဆိုပါစို့။ အစီရင်ခံစာ မိတ်ဆက်ပိုင်းတွင် တခြားတနိုင်ငံ၌ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အသိအမြင် နှီးကြားမှု အကြောင်း လေ့လာခဲ့ဖူးသူ ပညာရှင်တစ်ဦးဦး၏ အဆိုအမိန့်အား ကောက်နုတ်ဖော်ပြနိုင်လျှင် အသုံးတည့်ပေလိမ့်မည်။ အဆိုပါ ကောက်နုတ်ချက်သည် လေ့လာနေသည့် အကြောင်းအရာ ("သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အသိအမြင် နှီးကြားမှု") ၏ နောက်ကြောင်းရာဇဝင် အချို့ကို ဖော်ပြနိုင်ပါလိမ့်မည်။

ကောက်နုတ်ချက်သည် အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း ဖြစ်နိုင်သည်။

ပီ ဟာဂျူ အက်တီ ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း "သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အသိအမြင် နှီးကြားမှုမှာ လက်ဆုပ်လက်ကိုင်ပြုရန် ခက်ခဲသော သဘောတရားတစ်ခုဖြစ်ပြီး ၎င်းအား တိတိကျကျတိုင်းတာရန်မှာ လက်တွေ့ကျသော ကိစ္စမဟုတ်ချေ။"^၁

၎င်းကောက်နုတ်ချက်၏ နောက်ဆက်တွဲအနေဖြင့် သုတေသီသည် အဆိုပါ ကောက်နုတ်ချက်အား မည်သည့်နေရာမှ ရယူကြောင်းကို အကိုးအကားပြဆိုရသည်။ အကိုးအကားဖော်ပြရာတွင် ဆောင်းပါး (သို့) စာအုပ်၏ ခေါင်းစဉ်၊ ထုတ်ဝေသူအမည်၊ ထုတ်ဝေသည့်နှစ်၊ အတွဲအမှတ်နှင့် စာမျက်နှာတို့ပါဝင်ရမည်။ အစီရင်ခံစာ၏ စာကိုယ်ပိုင်းတွင် ဖော်ပြသည့် ကောက်နုတ်ချက်များ နှင့်မတူပဲ အကိုးအကားကို စာမျက်နှာအောက်ခြေတွင် အောက်ခြေမှတ်စုအဖြစ်ဖော်ပြပေးရမည်။ အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည်ကို ကြည့်ပါ။

^၁ ပီ ဟာဂျူ အက်တီ "အိန္ဒိယရှိပြည်နယ်တစ်ဆယ့်ကိုးခုတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ကျွမ်းဝင်မှုအကြောင်းတိုင်းတာခြင်း" ၊ ပတ်ဝန်းကျင် သုတေသနနှင့် နည်းပညာ တက္ကသိုလ်ဂျာနယ်၊ ၂၀၁၃၊ အတွဲ ၃၊ အမှတ် ၅၊ ၅၄၄

များသောအားဖြင့်အချက်အလက်စုဆောင်းသည့်အဆင့်အတွင်းတွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့်အဓိကအချက်အလက်ပေးသူများ (Key informants) ၏ ပြောစကားများအား ကောက်နုတ်ချက် ပြုလုပ်လေ့ရှိသည်။ သတင်းပေး ဖြေကြားသူ၏အမည်နာမအားအဆုံးသတ်အစီရင်ခံစာတွင်ထည့်သွင်းအသုံးပြုခြင်းမပြုခြင်းမှာ၎င်း ဖြေကြားသူ၏ခွင့်ပြုခြင်းမပြုခြင်းပေါ် တွင်မူတည်သည်။ အကယ်၍ခွင့်ပြုချက်မရပါကသုတေသီသည်အခြားအမည်နာမတစ်ခုခုကိုအသုံးပြုပြီးအကြောင်းအရာ၏အကဲဆတ်မှုကြောင့်အမည်လွှဲပြောင်းဖော်ပြထားကြောင်းကို ဖော်ပြပေးရမည်။
ကောက်နုတ်ချက်နှင့်ပတ်သက်ပြီးသတိပြုရန်မှာစူးစမ်းလေ့လာနေသည့်အကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်ပြီးနှစ်ကျွမ်းကျင်သူ မည်သူ့ကိုမဆို ကောက်နုတ်ကိုးကားနိုင်သည်။
ကောက်နုတ်ကိုးကားချက်သည်ထင်ရှားကျော်ကြားသူတို့၏အဆိုအမိန့်များသာ ဖြစ်ကြသည်ဟုများသောအားဖြင့်ယုံကြည်ယူဆလေ့ရှိသည်။ အမှန်စင်စစ်မည်သူမဆို၎င်း၏ဘဝအတွေ့အကြုံအသိပညာ

သည် လေ့လာဆဲအကြောင်းအရာနှင့်စပ်ဆက်နေပြီးကိုင်တွယ်နေသည့် ပြဿနာရပ်များအား ကောင်းစွာထင်ဟပ်နိုင်ခြင်းရှိပါက ကောက်နုတ်ကိုးကား၍ရသည်။

A research project about livelihood in rural communities can quote words of a farmer because his statement is *well-informed* and clearly expresses details about the difficult situation that farmers face in their daily life.

Direct Quotes

Direct quote is made as follows:

- The president said, “the situation will improve”.

Note that the words of the person quoted have to be exactly the same as what he/she said and be enclosed with quotation marks “.....”.

Indirect Quotes

- **Indirect** quote is made as follows:

- The president **said that** the situation will improve.
- **According to** the president, everyone has to agree for the situation to improve.

Note here that there are no quotation marks. Only the term ‘that’ is added as a link between the two clauses.

For indirect quotations the following verbs are often needed:

assert	indicate	suggest
insist	agree	claim
report	state	write
declare	mention	say

STATISTICS AS SUPPORTING INFORMATION

Data collected from a survey conducted during the research project can be turned into statistics by the researcher as it was explained in the ‘Analysis of Quantitative Data’ Chapter. Data collected will be turned into various types of graphs or charts as shown below. Besides the graphic representation, all data are given explanations by the researcher.

ကျေးလက်အစုအဖွဲ့ များ၏အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းအကြောင်းသုတေသနပြုရာတွင်လယ်သမားတစ်ဦး၏ ပြောစကားများကို ကိုးကားနိုင်သည်။အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော်၎င်း၏ ပြောကြားချက်သည်လယ်သမားများ နေ့စဉ်ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ နေရသော အသေးစိတ်အခက်အခဲများကိုရှင်းရှင်းလင်းလင်းနှင့် ကောင်းစွာ ဖော်ပြနိုင်စွမ်းရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

တိုက်ရိုက်ကောက်နုတ်ကိုးကားချက်

တိုက်ရိုက်ကောက်နုတ်ကိုးကားချက်ဟူသည် အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

- "အခြေအနေကောင်းမွန်လာလိမ့်မယ်"ဟုသမ္မတက ပြောကြားခဲ့သည်။

ပြောကြားသူ၏စကားရပ်အား၎င်းပြောကြားခဲ့သည့်အတိုင်း၏သည်မလွဲ ကောက်နုတ်ကိုးကားရမည်ဖြစ်ပြီးမျက်တောင်အဖွင့်အပိတ်"....."ထဲထည့်သွင်းထားရမည်။

တဆင့်ခံကောက်နုတ်ကိုးကားချက်များ

- **တဆင့်ခံ** ကောက်နုတ်ကိုးကားချက်ဟူသည် အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။
 - အခြေအနေကောင်းမွန်လာလိမ့်မည်ဟုသမ္မတမှ ပြောကြားခဲ့သည်။
 - သမ္မတ၏ပြောကြားချက်အတိုင်းလူတိုင်းကလည်းအခြေအနေကောင်းမွန်လာလိမ့်မည်ဟုသဘောတူ ယူဆလိုက်ကြလေသည်။

ဤတွင်မျက်တောင်အဖွင့်အပိတ်မပါသည်ကိုသတိပြုရမည်။

'မည်ဟု'ဟူသောစကားလုံးဖြင့်သာစကားရပ်နှစ်ခုအားဆက်စပ်ပေးထားသည်။တဆင့်ခံကောက်နုတ်ကိုးကားချက်များအတွက်ပုံမှန်အားဖြင့်အောက်ပါကြိုယာများအသုံးပြုပါသည်။

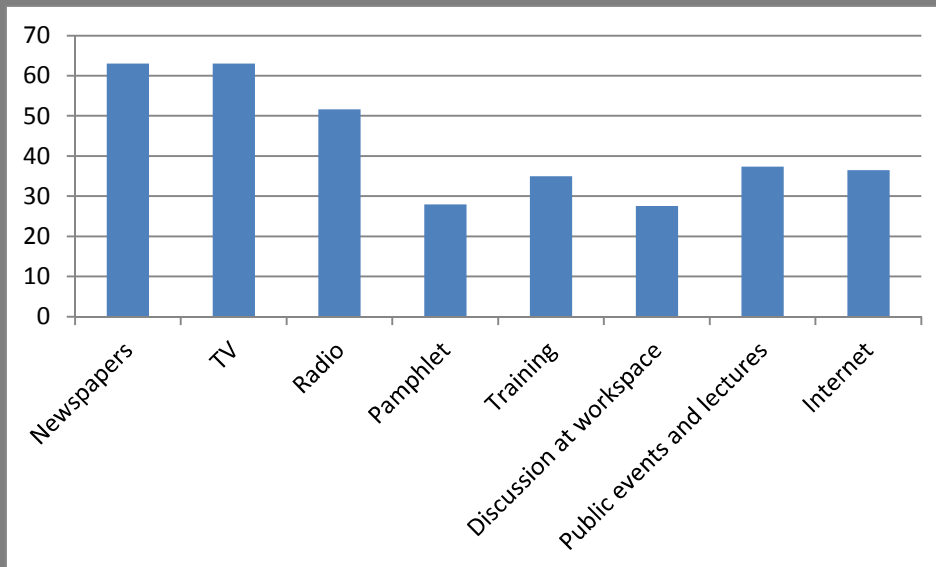
assert	indicate	suggest
insist	agree	claim
report	state	write
declare	mention	say

စာရင်းအင်းများအား ထောက်ကူပြုအသေးစိတ်အချက်အလက်အနေဖြင့်အသုံးပြုခြင်း

သုတေသနစီမံကိန်းအတွင်း ပြုလုပ်သောစစ်တမ်းများမှာစုဆောင်းရရှိသောအချက်အလက်များအား 'အရေအတွက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များအားစိစစ်ကြည့်ခြင်း'အခန်းတွင်ရှင်းလင်းပြဆိုထားသည့်အတိုင်းစာရင်းအင်းကိန်းဂဏန်းများအဖြစ် ပြောင်းလဲ ဖြည့်သွင်းနိုင်သည်။စုဆောင်းပြီးအချက်အလက်များအား အောက်တွင် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ဇယားကွက်၊ စက်ဝိုင်းစိတ်စသည့်ပုံသဏ္ဍာန်အမျိုးအစား မြောက်မြားစွာဖြင့် ဖော်ပြနိုင်သည်။ဇယားကွက်ကိန်းဂဏန်းပြုမှုများအပြင် အဆိုပါအချက်အလက်များနှင့်ပတ်သက်ပြီးသုတေသီမှရှင်းလင်းချက် ပေးရမည်။

Example

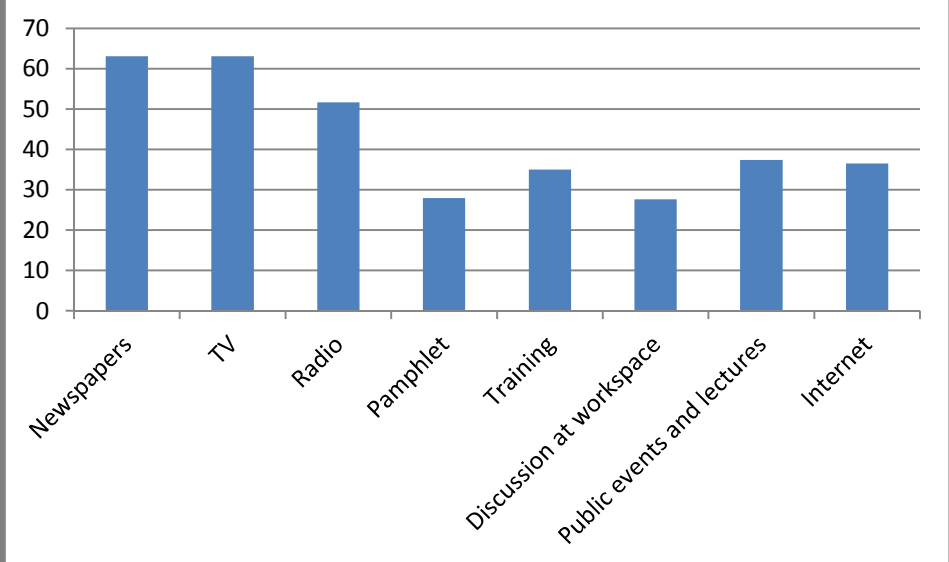
A research project investigates environmental of young adults in Myanmar. A survey was conducted in various parts of the country. The graph shown below is about respondents living in the Mon State. Besides the graph, it is important to give explanations.

Knowledge about environmental protection, as the graph above shows, is clearly gained through the media. More than 60% of the respondents mention that they know about the issue by reading newspapers or watching TV and a little more than 50% by listening to radio. The combined part of media (internet included) is therefore predominant. By contrast, less than 30% of the respondents have gained knowledge about the issue through discussion with colleagues at work. When environmental protection campaigns are initiated by various stakeholders (be they governmental or from the civil society), the media will have to be considered as the main avenue for disseminating messages about environmental protection.

Example

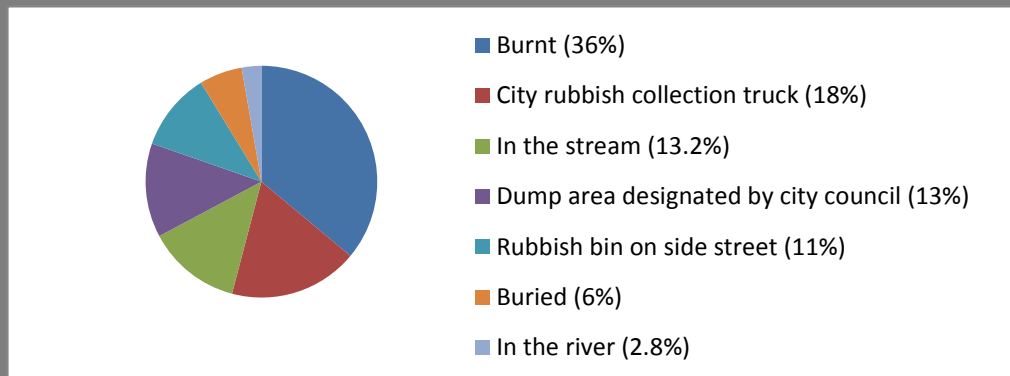
သုတေသနစီမံကိန်းတစ်ခုသည် အရွယ်ရောက်ပြီး လူငယ်များ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အသိပညာ ဗဟုသုတအကြောင်း စူးစမ်းလေ့လာထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံနေရာအနှံ့အပြားတွင် စစ်တမ်းကောက်ယူမှုတစ်ခုလည်း ပြုလုပ်ထားသည်။ အောက်ပါ ဇယားကွက်တွင် မွန်ပြည်နယ်မှ စစ်တမ်းဖြေဆိုပေးသူများအား ဖော်ပြထားပေးသည်။ ဇယားကွက်ဖော်ပြပေးရမည့်အပြင် ရှင်းလင်းချက်ပေးရန်မှာလည်း အရေးကြီးသည်။

အထက်ပါ ဇယားအရ ရှင်းလင်းသေချာစွာ သိရသည်မှာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတသည် မီဒီယာမှ တဆင့်ရရှိကြောင်းပင်ဖြစ်သည်။ ၆၀% မကသော ဖြေကြားသူများက ၎င်းတို့သည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အကြောင်းကို သတင်းစာဖတ်ခြင်း သို့မဟုတ်က တီဗီကြည့်ခြင်းဖြင့် သိရှိရကြောင်း ဖြေဆိုပြီး ၅၀% သာသာမျှလောက်က ရေဒီယို နားထောင်ခြင်းဖြင့် သိရှိကြောင်း ဖော်ပြကြသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ (အင်တာနက် အပါအဝင်) မီဒီယာအမျိုးအစားပေါင်းစုံမှ အဓိက ကျလွန်းလှသည်။ ၎င်းနှင့် ဆန့်ကျင်စွာ ၃၀% ပင်မပြည့်သော ဖြေဆိုသူများက အလုပ်တွင် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များနှင့် ဆွေးနွေးရင်း အဆိုပါ ဗဟုသုတကို ရရှိကြသည်ဟု ဆိုသည်။ (အစိုးရဖြစ်စေ၊ အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများမှ ဖြစ်စေ) အဖွဲ့အစည်းပေါင်းစုံမှ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအတွက် အင်တိုက်အားတိုက် လှုပ်ရှားကြသောအခါ မီဒီယာအား အရေးပါသော သတင်းဖြန့်ဖြူးရေး ကြားခံလက်နက်အဖြစ် အသုံးပြုရန် စဉ်းစားသင့်သည်။

Another example is shown below with explanations given by the researcher in addition to the graphic representation.

Answers to the question about the practice of disposing rubbish show that more than one third of the respondents choose to burn home rubbish. Few respondents declare throwing rubbish in the river but many report throwing them in streams with the result that they probably end up in the river or contribute to clog the streams themselves. Only 18% of the respondents declare disposing rubbish by using the city rubbish collection truck. This rather small number would warrant further research: why do so few people use the city rubbish collecting truck? Is the service not reliable enough for people to use it? Is there mistrust from the people towards the service provided by the city council?

The chapter about ‘Using Existing Data’ detailed how existing data outside of the research project may be used. When using existing data, the research explains the relevance of this data for the research and why the data is reliable.

Just like for quotations, the researcher will cite the source where the statistics are taken from.

For instance, if the statistics are based on data collected from a specific survey, the researcher will start the sentence with the following:

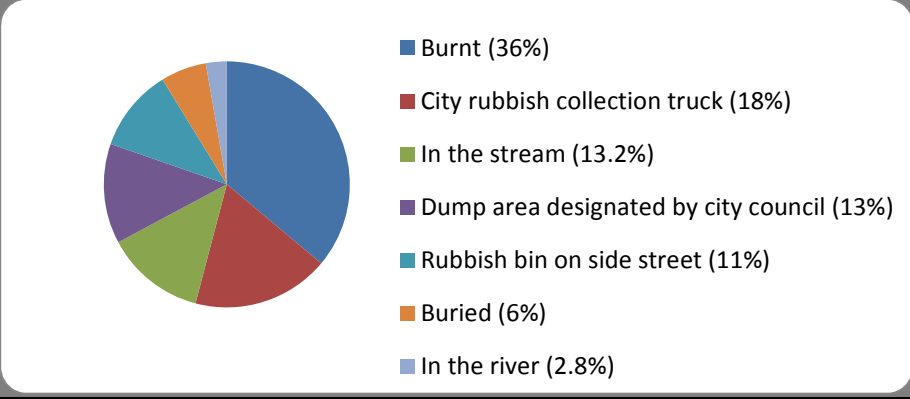
- According to the data collected from the survey conducted by _____ (name of the organization), XX% of persons who

If statistics are taken from official reports, the researcher will start the sentence with the following:

- According to the report produced by _____ (name of the organization/institution), XX% of persons who

အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည့်အခြားတစ်သောဥပမာတစ်ခုတွင်ဇယားကွက်နှင့်တကွသုတေသီ၏ ဖြည့်စွက်ရှင်းလင်းချက်ကိုပါ ဖော်ပြထားသည်။

အမှိုက်မည်သို့စွန့်ပစ်သနည်းဆိုသော မေးခွန်းကို ဖြေဆိုသော အဖြေများအရ သုံးပုံတစ်ပုံထက်မကသော ဖြေကြားသူတို့သည် အိမ်တွင်းအမှိုက်ကို မီးရှို့ပစ်ကြသည်။ အနည်းစုမှာ မြစ်ထဲသို့ စွန့်ပစ်သည်ဟု ဖြေကြားထားသည်။ အများစုမှာမူ ချောင်းထဲသို့ စွန့်ပစ်ကြရာ ၎င်းမှတစ်ဆင့် မြစ်ထဲသို့ စီးဆင်းသွားသည်။ သို့မဟုတ်ကလည်း မြောင်းဝတွင် ပိတ်ဆို့သွားတတ်သည်။ ၁၈% မျှသာ အမှိုက်စွန့်ပစ်ရန် စည်ပင်အမှိုက်ကားကို အသုံးပြုကြသည်။ အဆိုပါ လူနည်းစုကြောင့် သုတေသန ထပ်မံပြုလုပ်ရန် လိုအပ်လာသည်မှာ - အဘယ်ကြောင့် လူနည်းစုသာ စည်ပင်အမှိုက်ကားကို အသုံးပြုသနည်း။ အဆိုပါ ဝန်ဆောင်မှုသည် လူများအတွက် စိတ်ကျေနပ်အားကိုးလောက်စရာ မရှိကြောင်း၊ မြို့တော်စည်ပင်မှ ဆောင်ရွက်ပေးသော အဆိုပါ ဝန်ဆောင်မှုအား ပြည်သူ့ဘက်မှ မယုံကြည်မှု တစ်ခုတရား ရှိနေပါသလော။

ရှိရင်းစွဲအချက်အလက်များကိုအသုံးပြုခြင်း 'အခန်းတွင်လက်ရှိသုတေသနပြင်ပမှလာသောရှိရင်းစွဲအချက်အလက်များကိုမည်သို့မည်ပုံအသုံးပြုရသည်ကိုအသေးစိတ် ဖော်ပြထားသည်။ ၎င်းရှိရင်းစွဲအချက်အလက်များကိုအသုံးပြုသည့်အခါ အဆိုပါ အချက်အလက်များသည်လက်ရှိသုတေသနတွင်အကျိုးဝင်သက်ဆိုင်ကြောင်းနှင့်မည်သည့်အတွက်ကြောင့်ကိုးကားလောက်စရာဖြစ်ကြောင်းကိုရှင်းပြပေးရန်လိုသည်။

ကောက်နုတ်ချက်များတွင်သက္ကတသို့ပင်သုတေသီသည်အဆိုပါအချက်အလက်များအားမည်သည့်နေရာမှယူငင်အသုံးပြုသည်ကိုအကိုးအကားပြရမည်။

ဥပမာအကယ်၍စာရင်းဇယားများအားစစ်တမ်းတစ်ခုမှစုဆောင်းရရှိသောအချက်အလက်များပေါ်တွင်မူတည်ပြီး ပြုလုပ်ထားသည်ဆိုပါကသုတေသီသည် အောက်ပါဝါကျဖြင့်စတင်ရမည်။

- _____ (အဖွဲ့အစည်းအမည်) မှ ပြုလုပ်သောစစ်တမ်းမှစုဆောင်းရရှိသည့်အချက်အလက်များအရXX% မျှသောလူဦးရေသည် . . .

အကယ်၍စာရင်းဇယားများအားတရားဝင်အစီရင်ခံစာများမှရရှိသည်ဆိုပါကသုတေသီအနေဖြင့် အောက်ပါဝါကျဖြင့်စတင်ရမည်။

- _____ (အဖွဲ့အစည်းအမည်) မှ ပြုလုပ်သောစစ်တမ်းအရXX% မျှသောလူဦးရေသည် . . .

Statistical data taken from other studies are especially useful for comparative purposes. But when using them for comparative purposes, the researcher must ensure that the comparison makes sense. The comparison can show two opposing sets of data. It can also show similar problems in different contexts or times.

TO SUM UP, THE MAIN POINTS TO REMEMBER ABOUT THE CHAPTER ARE:

- Supporting details can be examples, quotes, or statistical data;
- Quotes reports the words of a person knowledgeable about the problem addressed and who gives an informative perspective about this problem;
- Both examples and statistical data taken from existing studies can be used for comparative purposes.

အခြား လေ့လာချက်များမှလာသောစာရင်းအင်းဆိုင်ရာအချက်အလက်များသည်နှိုင်းယှဉ်လေ့လာမှုပြုရန်အလွန်တရား အသုံးဝင်သည်။သို့သော်လည်း၎င်းတို့အားနှိုင်းယှဉ်လေ့လာရန်အသုံးပြုသည့်အခါတွင်နှိုင်းယှဉ်ချက်သည်ယုတ္တိရှိရန်လိုအပ် သည်။နှိုင်းယှဉ်လေ့လာချက်တွင်ဆန့်ကျင်ဘက်အချက်အလက်နှစ်စုံကို ပြနိုင်သည်။မတူညီသောအခြေအနေအချိန်အခါ များအတွင်းမှဆင်တူရိုးမှား ပြဿနာရပ်များကိုလည်း ပြသနိုင်သည်။

အချုပ်အားဖြင့်ဤအခန်းတွင်မှတ်သားရန်လိုအပ်သောအဓိကအချက်များမှာ -

- ထောက်ကူပြုအသေးစိတ်အချက်အလက်များမှာဥပမာများ (သို့) ကောက်နုတ်ကိုးကားချက်များ (သို့) စာရင်းအင်းအချက်အလက်များဖြစ်နိုင်သည်။
- ကောက်နုတ်ကိုးကားရာတွင်သက်ဆိုင်ရာ ပြဿနာရပ်နှင့်ပတ်သက်ပြီးကျွမ်းကျင်သူ၊ ပြဿနာရပ်ကိုချက်ကျလက်ကျ မြင်အောင်ပြုလုပ်ပြောဆိုနိုင်သူအားကိုးကားလေ့ရှိသည်။
- ရှိရင်းစွဲ လေ့လာချက်များမှရရှိသောဥပမာဖြစ်စေ၊စာရင်းအင်းအချက်အလက်များဖြစ်စေနှိုင်းယှဉ်လေ့လာရန်အသုံးပြုနိုင် သည်။

INTERMEDIATE 20. WRITING A REPORT

THE CHAPTER IS ABOUT:

- The importance of writing a report in clear way for readers that may or may not be familiar with the problem addressed;
 - The need to follow a typical outline for report-writing;
 - The use of supporting details when writing the analysis.
-

A report is a document written by the researcher(s) involved in the research process. The report disseminates the findings of the research. The report has therefore to be clear in its contents and wording. Readers who may not have knowledge about the problem addressed by the report should be able to gain knowledge about it, its causes, and its consequences in a very informative and clear way.

Researchers do not write a report for themselves but for future readers. These future readers may be experts in the field, donors, politicians, or people who implement future projects based on the findings of the report...Because of this diversity of future readers, the emphasis must be on the clarity of the report.

A report is the final phase of the research project, and also one of the most important elements in the entire research project. A report conveys the general purpose of the research project, explains the different steps followed to achieve these purposes, discusses the data, and formulates conclusions (including sometimes recommendations) based on the discussion of the data.

FIRST TWO PAGES OF THE REPORT

The research report starts with the research title and the executive summary.

1. Research title: the title has to give a concise idea of what will be discussed in the report.

This usually means the three following information: (a) the problem or issue addressed by the research project, (b) the types of populations targeted by the research project; and (c) the area in which the research project was conducted.

2. Executive Summary (recommended): the executive summary is written for future readers who most likely **do not have time to read** the entire report. **It is NOT intended to explain how the researchers conducted the research.**

Therefore, the executive summary usually has the following sections: (a) purpose of the research; (b) main findings; (3) and (possibly) recommendations, if the research project is intended to support advocacy activities about the problem addressed by the project.

အလယ်အလတ်အဆင့် ၂၀ - အစီရင်ခံစာရေးသားခြင်း

ဤအခန်းတွင်

- အစီရင်ခံစာရေးသားရာတွင် ဖော်ပြပါ ပြဿနာရပ်နှင့်အစိမ်းသက်သက်ဖြစ်နေသောစာဖတ်သူများ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိမြင်အောင် ရေးသားရန်
- အစီရင်ခံစာရေးသားခြင်းဆိုင်ရာမူကိုလိုက်နာရန်လိုအပ်ပုံ
- စိစစ်လေ့လာချက်ရေးသားသောအခါထောက်ကူပြုအသေးစိတ်အချက်အလက်များအားအသုံးပြုခြင်းအကြောင်း တို့ကိုဖော်ပြထားပါသည်။

အစီရင်ခံစာဟူသည် သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်တွင်ပါဝင်သော သုတေသီမှ ပြုစုရေးသားလိုက်သည့် စာတမ်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။ အစီရင်ခံစာသည် သုတေသနတွေ့ရှိချက်များကို ပြန်လည်ဖြန့်ဝေပေးသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ အစီရင်ခံစာပါ အကြောင်းအရာပိုင်းနှင့် စကားလုံးအသုံးအနှုန်းတို့သည် ရှင်းလင်းမှုရှိရမည်။ အစီရင်ခံစာတွင် ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားသည့် ပြဿနာနှင့် ကျွမ်းဝင်မှု မရှိသောစာဖတ်သူပင်လျှင်မည်သည့်နည်းနှင့်မဆို၎င်း ပြဿနာရပ်အကြောင်း၊ ပြဿနာ၏အကြောင်းတရားများ၊ ဆင့်ကဲအကျိုးသက်ရောက်မှုများအကြောင်းကိုချက်ကျလက်ကျနှင့်ရှင်းလင်းစွာသိမြင်စေရမည်။

သုတေသီများသည် အစီရင်ခံစာကို၎င်းတို့ဘာသာဖတ်ရန်ရေးသားသည်မဟုတ်။ နောက်ပိုင်းတွင်ဖတ်ရှုမည့် စာဖတ်သူများအတွက် ရေးသားခြင်းဖြစ်သည်။ စာဖတ်သူများမှာ အဆိုပါနယ်ပယ်တွင်ကျွမ်းကျင်သူများ (သို့) အလှူရှင်များ (သို့) နိုင်ငံရေးသမားများ (သို့) အစီရင်ခံစာပါ တွေ့ရှိချက်များကိုအခြေပြုပြီးနောက်တွင်စီမံကိန်းများ အကောင်အထည် ဖော်မည့်လူများစသည်စသည်ဖြင့် . . . စာဖတ်သူအမျိုးအစားများပြားလွန်းလှသည်ဖြစ်၍ အစီရင်ခံစာကိုရှင်းရှင်းလင်းလင်း ရှိစေရန်အထူးအလေးပေးရမည်။

အစီရင်ခံစာသည် သုတေသနစီမံကိန်း၏ နောက်ဆုံးအဆင့်ဖြစ်ပြီး၎င်းစီမံကိန်း၏အရေးအကြီးဆုံးအစိတ်အပိုင်းတစ်ခုလည်း ဖြစ်သည်။ အစီရင်ခံစာသည် သုတေသနစီမံကိန်း၏ ယေဘုယျရည်ရွယ်ချက်များကိုဖော်ပြပေးနိုင်သည်။ အဆိုပါ ရည်ရွယ်ချက်များကိုဆိုက်ရောက် ပြည့်မီအောင်အဆင့်ဆင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရပုံကိုရှင်းပြပေးနိုင်သည်။ အချက်အလက်များကို ဆွေးနွေးတင်ပြနိုင်သည်။ အဆိုပါ ဆွေးနွေးချက်ပေါ်မူတည်ပြီးကောက်ချက်ဆွဲသားချက်များ (အပါအဝင်တစ်ခုတည်း အကြံပေးချက်များ) ပြုလုပ်ပေးနိုင်သည်။

အစီရင်ခံစာ၏ပထမစာနှစ်မျက်နှာ

သုတေသနအစီရင်ခံစာကို သုတေသနခေါင်းစဉ်၊ မှတ်တမ်းအကျဉ်းချုပ်တို့ဖြင့်စတင်ရမည်။

၁။ သုတေသနခေါင်းစဉ် - ခေါင်းစဉ်ကို မြင်ရုံမျှဖြင့်အစီရင်ခံစာတွင်မည်သည့်ကိစ္စရပ်အားဆွေးနွေးတင်ပြလိမ့်မည်ကို တိတိပပသိစေရမည်။ ခေါင်းစဉ်သည် ဖော်ပြပါအချက်သုံးချက်ကိုဖော်ပြပေးနိုင်ရမည်။ ၎င်းတို့မှာ (က) သုတေသနစီမံကိန်း တင်ပြဖြေရှင်းရန်ကြိုးစားသည့် ပြဿနာ (သို့) ကိစ္စရပ် (ခ) သုတေသနစီမံကိန်းရည်စူးသည့်လူဦးရေအမျိုးအစား (ဂ) သုတေသနစီမံကိန်း ပြုလုပ်ရာအရပ်ဒေသတို့ ဖြစ်ကြသည်။

၂။ မှတ်တမ်းအကျဉ်းချုပ် (ထောက်ခံအကြံပြုချက်) - မှတ်တမ်းအကျဉ်းချုပ်သည် နောက်ပိုင်းတွင်ဖတ်ရှုမည့်စာဖတ် သူများအထူးသဖြင့်အစီရင်ခံစာအစအဆုံးဖတ်ရှုရန်အချိန်မပေးနိုင်သူများအတွက် ရေးသားခြင်း ဖြစ်သည်။ မှတ်တမ်းအကျဉ်းချုပ်တွင် သုတေသနကိုမည်ကဲ့သို့ဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံကိုတင်ပြရန်ရည်ရွယ်ရင်းမရှိပေ။

မှတ်တမ်းအကျဉ်းချုပ်တွင် ဖော်ပြပါအပိုင်းများပါဝင်သည်။ ၎င်းတို့မှာ (က) သုတေသန၏ရည်ရွယ်ချက် (ခ) အဓိက တွေ့ရှိချက်များ (ဂ) အကယ်၍ သုတေသနစီမံကိန်းသည် ဖြေရှင်းရန်ကြိုးစားနေသော ပြဿနာရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်းပြီးလုပ်ဆောင်သင့်သည်များကိုထောက်ခံတင်ပြလိုပါကထောက်ခံအကြံပြုချက်များကို (ထည့်သွင်းကောင်း) ထည့်သွင်းနိုင်သည်။

CONTEXT OF THE RESEARCH

After the research title and the executive summary, the report gives descriptions about the context of the research.

3. Introduction: Why the research project was developed, with what objectives, and (possibly) what hypothesis is behind the project are questions to be addressed in this section.

4. Background of the research or Overview of the Problem: A brief description of the general context in which the issue under study developed.

5. Literature review: A discussion of the sources available and the state of the knowledge of the issue under study.

Example

Introduction

The main objective of this research is to identify how the CCA trained teachers see CCA integration in the curriculum of monastic schools. A secondary objective is an attempt to assess the positive and negative effects of CCA integration in the monastic schools.

Background

The Child Centered Approach (CCA) was introduced in Myanmar in the late 1990s as way to promote children's creativity, analytical skills, critical thinking, and problem solving skills. With the help of UNICEF and JICA, the Ministry of Education started to train primary school teachers. Today CCA has also been adopted in monastic schools. According to Westwood, "CCA methods are considered as the best practice for children [...] Moreover, most CCA methods are concerned not only with knowledge construction but also with the development of effective learning strategies. That is why in CCA the process of learning is often considered more important than the acquisition of actual knowledge". (What teachers need to know, Peter Westwood, 2008, Page-26&27)

Literature Review

When preparing and conducting the research, the following secondary sources were reviewed:

- A research paper published by Marie Lall. It is about CCA in monastic schools in Myanmar.*
- P. Westwood's book "What teachers need to know". The author discusses about direct teaching methods, student-centred methods and what are the effective teaching methods. Moreover, the book also assesses the various ways of students' learning assessment as well as why so many teachers and some education authorities seem reluctant to adopt the effective teaching methods came out of researches.*
- Etc.*

Note: This example is a much shortened version of a report produced as an exercise developed during a training on social research methods; it is given here for clarification purposes only.

သုတေသနမူဘောင်

သုတေသနခေါင်းစဉ်နှင့်မှတ်တမ်းအကျဉ်းချုပ်နောက်တွင်သုတေသနမူဘောင်အားအစီရင်ခံစာတွင်ရှင်းလင်းတင်ပြရမည်။

ဥပမာအားဖြင့် - သုတေသနစီမံကိန်းအားအဘယ့်ကြောင့် ဖော်ဆောင်ခဲ့ရသနည်းမည်သည့်ရည်ရွယ်ချက်များဖြင့် ဖော်ဆောင်ခဲ့ရသနည်း (ဖြစ်နိုင်လျှင်) မည်သည့်ထင်မြင်ယူဆချက်သည်စီမံကိန်းနောက်ကွယ်တွင်ရှိကြောင်းစသောမေးခွန်းများ အားယင်းအပိုင်း တွင်တင်ပြရမည်။

၄။ သုတေသနနောက်ခံရာဇဝင်နှင့်ပြဿနာရပ်၏ယေဘုယျအမြင် - လေ့လာသည့်ပြဿနာရပ် ပေါ်ပေါက်လာပုံ၏ ယေဘုယျအနေအထားကိုအကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပေးပါ။

၅။ သက်ဆိုင်ရာစာအုပ်စာတမ်းလေ့လာချက် - အချက်အလက်အရင်းမြစ်များအကြောင်းဆွေးနွေးတင်ပြချက်နှင့် လေ့လာဆဲ ပြဿနာရပ်နှင့်စပ်လျဉ်းပြီးသိရှိနားလည်ထားသည့်အဆင့်ကိုတင်ပြပါ။

Example

နိဒါန်း

သုတေသန၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာစီမံအသင်တန်းဆင်းဆရာများအနေဖြင့် ဘုန်းကြီးကျောင်းများတွင် စီမံအေထွေသွင်းအသုံးပြုသည့် ကိစ္စကိုမည်သို့မည်ပုံ ရှုမြင်ကြပုံကိုထောက်လှမ်းရန် ဖြစ်သည်။ ဒုတိယရည်ရွယ်ချက်မှာဘုန်းကြီးကျောင်းများတွင် စီမံအေထွေသွင်းအသုံးပြုခြင်း၏ အကျိုးအပြစ်ကိုလေ့လာဆန်းစစ်ရန် ဖြစ်သည်။

နောက်ခံရာဇဝင်

ကလေးများ၏ တီထွင်ဖန်တီးမှုစွမ်းရည်၊ စိတ်စိတ်လေ့လာနိုင်စွမ်း၊ ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်စေဖန် သုံးသပ်နိုင်စွမ်း နှင့် ပြဿနာဖြေရှင်းနိုင်စွမ်းတို့ မြှင့်တင်ပေးနိုင်ရန်အလို့ငှာကလေးဗဟိုပြုသင်ကြားနည်း (Child Centre Approach-CCA) ကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၁၉၉၀ ခုနှစ်များ နှောင်းပိုင်းတွင် မိတ်ဆက်အသုံးပြုလာသည်။ UNICEF နှင့် JICA တို့၏ ကူညီမှုဖြင့် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် မူလတန်းဆရာများအားစတင် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခဲ့သည်။ လက်ရှိတွင် စီမံအေထွေသွင်းအသုံးပြုဘုန်းကြီးကျောင်းများတွင်ပါ အသုံးပြုလာပြီဖြစ်သည်။ ဝက်စ်ဝက်စ်၏ အဆိုအရ "စီမံအေထွေသွင်း ကလေးများအတွက် အကောင်းဆုံးသောသင်ကြားနည်းအဖြစ် ယူဆထားသည်။ [. . .] သည့်အပြင် စီမံအေထွေသွင်းအသုံးပြုမှုသည် အသိပညာဖြည့်တင်းတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် သာမကထိထိမိမိလေ့လာဆည်းပူးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့်ပါ သက်ဆိုင်သည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ စီမံအေထွေသွင်း လေ့လာသင်ယူသည့် ဖြစ်စဉ်သည် အသိပညာရရှိရေးထက်ပင် ပိုမိုအရေးပါသည်ဟုယူဆသည်။" (What teachers need to know / ပီတာဝက်စ်ဝက်စ်၊ ၂၀၀၈၊ စာ - ၂၆၊ ၂၇)

သက်ဆိုင်ရာစာအုပ်စာတမ်းလေ့လာချက်

သုတေသနအား ပြင်ဆင်ရာတွင်နှင့် ပြုလုပ်နေစဉ်တွင် အောက်ပါ တဆင့်ခံအရင်းမြစ်များအားလေ့လာရမည်။

- မေရီလောရေးသားထုတ်ဝေသောသုတေသနစာတမ်းတစ်စောင်။ မြန်မာပြည်ရှိ ဘုန်းကြီးကျောင်းများမှ စီမံအေထွေသွင်းတင်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။
- ပီ၊ ဝက်စ်ဝက်စ်၏ စာအုပ် "What teachers need to know"။ စာရေးသူသည် တိုက်ရိုက်သင်ကြားနည်းများ၊ ကျောင်းသားဗဟိုပြု သင်ကြားနည်းများ၊ မည်သို့သောနည်းလမ်းများသည် ထိရောက်သောသင်ကြားနည်းများ ဖြစ်ကြောင်းကိုဆွေးနွေးတင်ပြထားသည်။ ထို့အပြင် စာအုပ်တွင် ကျောင်းသားများ၏ သင်ယူမှုပိုင်းဆိုင်ရာကိုလေ့လာဆန်းစစ်နိုင်သည့် နည်းလမ်းများကိုလည်းလေ့လာတင်ပြထားသည်။ ၎င်းနည်းတူ အဘယ်ကြောင့် ဆရာများနှင့် ပညာရေးဆိုင်ရာအာဏာပိုင် များအနေဖြင့် သုတေသနမှ ထွက်ပေါ်လာသောရလဒ်များကိုအသုံးပြုရန် တွန့်ဆုတ်နေရသနည်းဆိုသောအချက်ကိုပါ တင်ပြထားသည်။
- စသည် စသည်ဖြင့် . . .

သတိပြုရန် - ဤဥပမာသည် လူမှုသုတေသနနည်းနိညာဉ်ဆိုင်ရာသင်ခန်းစာအတွက် ထုတ်နှုတ်ထားသောအစီရင်ခံစာပုံစံငယ်မျှသာဖြစ်ပြီး ရှင်းလင်းမြင်သာစေရေးအတွက်သာရည်ရွယ်ရင်းဖြစ်သည်။

In the example given above about perceptions of CCA teaching methods (“Background” section), it is important to note that Westwood’s quotation was cited in full. The researcher makes it clear about who said what. The researcher does **NOT** copy the words of an author as if these words were the researcher’s own words.

Following international practices of report-writing, any quotation reporting the words of an author should be re-transcribed just as they appear in the source cited by the author (whether it is taken from a report, an article, a book, etc.).

CONDUCT OF THE RESEARCH

After describing the general context of the project, the report explains how it was conducted.

5. Research methods used: The researchers mention whether they chose quantitative research methods, qualitative research methods, or both.

If it is relevant, the researchers may also try to:

- Explain the relevance of the research methods used in relation to its purpose (why they choose some research methods and not others);
- Identify the variable under study (with detail about the independent/dependent variables);
- Provide details about the categories created for studying the variable(s) (if relevant);
- Provide details about the sample, sampling techniques, number of persons involved, age group, gender balance, and social status.

Once explanations of the selected research methods are given, the researchers clarify the limitations and obstacles to the research.

6. Limitations to the research: Some limits are known by researchers right at the beginning of the project, some are known in the course of the research process;

- Time constraints (how much time was allocated to researcher to conduct research);
- Budget constraints;
- Explanations as to whether these constraints forced researchers to select specific research methods);
- Obstacles encountered when conducting research (if relevant) like: reluctance of respondents to speak or lack of cooperation from any authorities involved in the research process.

အထက်ဖော်ပြပါဥပဒေသည်စီမံအသင်ကြားနည်းအပေါ် ထင်မြင်ယူဆချက်အကြောင်း (“နောက်ခံရာဇဝင်”အပိုင်း) ဖြစ်သည်။ဝက်စ်ဝတ်ဒီဇိုက်ကားကိုကောက်နှုတ်ကိုးကားရာတွင်အပြည့်အဝဖော်ပြထားခြင်းကိုအရေးတကြီးသတိပြုရန်လိုအပ်သည်။သုတေသီအနေနှင့်မည်သူမည်ဝါပြောဆိုကြောင်းကိုရှင်းလင်းမြင်သာအောင်တင်ပြပေးရမည်။သုတေသီသည်စာရေးသူပြောစကားကိုကူးယူပြီးမိမိစကားပြုလုပ်ခြင်းမျိုးလုံးဝမရှိစေရ။

နိုင်ငံတကာစံနှုန်းနှင့်ညီသောအစီရင်ခံစာရေးထုံးကိုလိုက်နာသည့်အနေဖြင့်စာရေးသူတစ်ဦး၏ ကောက်နှုတ်ကိုးကားချက်ကို မူလရင်းမြစ်တွင်စာရေးသူဖော်ပြထားသည့်အတိုင်းတသွေမတိမ်း ပြန်လည်ပုံနှိပ်ဖော်ပြရမည်။

သုတေသနလုပ်ဆောင်ခြင်း

သုတေသနစီမံကိန်း၏ ယေဘုယျအကြောင်းအရာပိုင်းကိုဖော်ပြပြီးသည့်နောက်တွင်၎င်းသုတေသနကို မည်သို့မည်ပုံဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံကိုအစီရင်ခံစာတွင်ဆက်လက်ဖော်ပြရမည်။

၅။အသုံးပြုခဲ့သောသုတေသနနည်းလမ်း - သုတေသီများအနေဖြင့်အရေအတွက်သုတေသနနည်း (သို့) အရည်အချင်းသုတေသနနည်း (သို့) နှစ်နည်းစလုံးအသုံးပြုခဲ့ကြောင်းကိုဖော်ပြရမည်။

အကယ်၍သက်ဆိုင်အကျိုးဝင်ပါကသုတေသီများအနေဖြင့်ဆက်လက်ပြီး -

- သုတေသနရည်ရွယ်ချက်နှင့်စပ်လျဉ်းပြီးအသုံးပြုခဲ့သောသုတေသနနည်းလမ်းများ၏အကျိုးဝင်သက်ဆိုင်ပုံကိုရှင်းပြပေးပါ။
(သုတေသီများအနေဖြင့်အဘယ့်ကြောင့်ဤနည်းကိုသုံးပြီးအဘယ့်ကြောင့်ထိုနည်းကိုအသုံးမပြုခဲ့ကြောင်း)
- (လွတ်လပ်ကိန်းရှင်/ မှီခိုကိန်းရှင်အသေးစိတ်နှင့်တကွ) လေ့လာသည့်ကိန်းရှင်များအကြောင်းကိုဖော်ပြပါ။
- (အကယ်၍သက်ဆိုင်ပါက) ကိန်းရှင်(များ)အားလေ့လာရန်အတွက်ဖန်တီးလိုက်သောအုပ်စုကွဲများအကြောင်းကိုအသေးစိတ်တင်ပြပေးပါ။
- နမူနာ၊နမူနာကောက်ယူနည်းများ၊ပါဝင်သောလူအရေအတွက်၊အသက်အရွယ်အုပ်စု၊ကျားမအရေအတွက်မျှချေမှု၊ လူမှုရေးအဆင့်အတန်းတို့ကိုအသေးစိတ်ဖော်ပြပေးပါ။

ရွေးချယ်အသုံးပြုခဲ့သောသုတေသနနည်းလမ်းများအကြောင်းကိုရှင်းလင်းတင်ပြပြီးသည်နှင့်တပြိုင်နက်သုတေသနအတွက် အတားအဆီးအခက်အခဲများအကြောင်းကိုရှင်းပြပေးရမည်။

၆။သုတေသနအတွက်အခက်အခဲများ -

အချို့အခက်အခဲများသည်သုတေသနစီမံကိန်းအစကတည်းကသိရှိရပြီးအချို့မှာမူစီမံကိန်းကာလအတောအတွင်းမှသာသိရှိရသည်။

- အချိန်အကန့်အသတ် (သုတေသနပြုလုပ်ရန်သုတေသီအားအချိန်မည်မျှ ပေးထားသနည်း)။
- ဘဏ္ဍာရေးကန့်သတ်ချက်။
- အဆိုပါကန့်သတ်ချက်များကြောင့်သုတေသနနည်းလမ်းတစ်ခုခုကိုမဖြစ်မနေ ရွေးချယ်ခဲ့ရပါကရှင်းလင်းချက်ပေးရန်။
- (သက်ဆိုင်မှုရှိပါက) သုတေသနပြုလုပ်နေစဉ်ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ခဲ့ရသောအတားအဆီးများ။ဥပမာ - မေးခွန်းဖြေကြားသည့်သူများဖြေကြားပေးရန်တုံ့ဆိုင်းနေခြင်း၊သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်တွင်ပါဝင်သည့်အာဏာပိုင်များမှပူးပေါင်းပါဝင်မှုခြင်းအစရှိသောကိစ္စရပ်များ။

Example

Methodology or Research Methods used

This research was conducted in a nunnery education school from Mingalardon Township, Yangon Division. The research used both qualitative and quantitative measurements. The latter, in the form of a survey questionnaire, was based on a convenience sampling method. As for the qualitative research, four semi-structured interviews with teachers were separately conducted. Each interview lasted around about one hour. The findings are based on the analysis of the information given by these teachers alone.

Limitations to the research

The quantitative research based on a survey questionnaire used convenience sampling and for the qualitative research 4 teachers from one nunnery education school were interviewed. Therefore, though the research sampling site may not represent the rest of teachers working in monastic/nunnery education schools, the findings will certainly be reliable and useful mainly for the nunnery education sector and for further research as well.

Note: This example is a much shortened version of a report produced as an exercise developed during a training on social research methods; it is given here for clarification purposes only.

RESULTS OF THE RESEARCH

It is important to spend time on the analysis. A research project is not simply about collecting data, it is also about putting this data into perspective, that is, what can be learned from this data.

The researcher should not think that the figures or the data “speak for themselves”!

8. Presentation of the findings and Analysis: There are various structures that researchers can follow in order to present the research findings and analyze them. Depending on the research topic, the researcher may choose one of the three structures (a) or (b) or (c):

(a) Structure divided into information about **Attitude, Knowledge, and Practices** that break from what was initially thought about the issue under study: how does the data collected during the research differ from what was known about the topic before conducting the research; how does it confirm it?

OR

(b) Statements with supporting evidence **arranged in order of importance** as defined by informants involved in the research;

OR

Example

နည်းနိဿယ သို့မဟုတ် သုတေသနနည်းလမ်းများ

ဤသုတေသနအားရန်ကုန်တိုင်း၊ မင်္ဂလာဒုံမြို့နယ်ရှိ သီလရှင် စာသင်ကျောင်းတစ်ခုတွင် ပြုလုပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ သုတေသနတွင် အရည်အချင်းနှင့် အရေအတွက် တိုင်းတာချက်များထည့်သွင်းထားသည်။ အရေအတွက် တိုင်းတာချက်များအားစစ်တမ်းမေးခွန်းလွှာပုံစံဖြင့်ဖြေကြားရာနီးစပ် နမူနာကောက်ယူနည်းကိုအသုံးပြုပြီးကောက်ယူထားသည်။ အရည်အချင်းသုတေသနအတွက်မူဆရာများအားလူခွဲပြီးအတိုက်အလျောက် ပုံစံချထားသောလူတွေ့ မေးမြန်းမှုများပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ လူတွေ့ မေးမြန်းမှု တစ်ခုချင်းစီသည် တစ်နာရီခန့်ကြာပါသည်။ တွေ့ရှိချက်များသည် ဆရာများထံမှသာ ရရှိခဲ့သောသတင်းအချက်အလက်များကိုစိစစ်လေ့လာခြင်းပေါ်၌ တည်ဆောက်ထားပါသည်။

သုတေသနအတွက် အခက်အခဲများ

စစ်တမ်းမေးခွန်းလွှာကိုအခြေပြုသောအရေအတွက် သုတေသနအတွက် ကြိုရာနီးစပ် နမူနာကောက်ယူနည်းကိုအသုံးပြုပြီးအရည်အချင်းသုတေသနအတွက်မူသီလရှင်စာသင်ကျောင်းမှ ဆရာ (၄) ယောက်တည်းကိုသာလူတွေ့ မေးမြန်းခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ သုတေသနမူနာစုဆောင်းရာနေရာသည် အခြားသောဘုန်းကြီး/သီလရှင် စာသင်ကျောင်းများတွင် အလုပ်လုပ်လျက်ရှိသောဆရာများကိုကိတ်စားပြုလိမ့်မည်မဟုတ်သော်လည်းတွေ့ ရှိချက်များကမူသီလရှင် စာသင်ကျောင်းပညာရေးအခန်းကဏ္ဍအတွက် ကျိန်းသေကိုးကားလောက်ပြီးအသုံးတည့်ပါလိမ့်မည်။

သတိပြုရန် - ဤဥပမာသည် လူမှုသုတေသနနည်းနိဿယပိုင်းဆိုင်ရာသင်ခန်းစာအတွက် ထုတ်နှုတ်ထားသောအစီရင်ခံစာပုံစံငယ်မျှသာဖြစ်ပြီး ရှင်းလင်းမြင်သာစေရေးအတွက်သာရည်ရွယ်ရင်းဖြစ်သည်။

သုတေသနရလဒ်များ

စိစစ်လေ့လာမှုအပိုင်းတွင်အချိန်သေချာပေးရန်အလွန်အရေးကြီးသည်။ သုတေသနစီမံကိန်းဟူသည်အချက်အလက်စုဆောင်း ရုံမျှသာမဟုတ်ပေ။ အချက်အလက်များကိုအမြင်ရှုထောင့်တစ်ခုအဖြစ်ပြောင်းလဲပေးရမည်ဖြစ်ပြီး၎င်းမှဘာကိုလေ့လာနိုင်မည် နည်းဟူ၍ပင်ဖြစ်သည်။

သုတေသီအနေဖြင့်ကိန်းဂဏန်းဖွဲ့စည်းကွက်များက "သူဘာသာပြောလိမ့်မည်"ဟုမယူဆသင့်ပေ။

၈။ တွေ့ရှိချက်များနှင့်စိစစ်လေ့လာချက်အားတင်ပြခြင်း -

သုတေသနတွေ့ရှိချက်များအားတင်ပြရန်နှင့်စိစစ်လေ့လာရန်သုတေသီများလိုက်နာဆောင်ရွက်နိုင်သည့်ပုံစံမျိုးစုံရှိသည်။ သုတေသနအကြောင်းအရာပေါ် မူတည်ပြီးသုတေသီသည်ပုံစံသုံးခုအနက်မှတစ်ခု ရွေးချယ်နိုင်သည်။

(က) သဘောထား၊ အသိပညာနှင့်လက်တွေ့ ဟူ၍သတင်းအချက်အလက်များအားခွဲခြားထားသောပုံစံသည် လေ့လာသည့်ကိစ္စရပ်နှင့်ပတ်သက်ပြီးနဂိုမူလထင်မြင်ယူဆထားသည်မှကွဲထွက်နေသည်။ သုတေသနလုပ်ဆောင်နေစဉ်အတွင်းစုဆောင်းရရှိသောအချက်အလက်များသည်သုတေသနမပြုလုပ်မီကြိုတင်သိရှိထားသောအကြောင်းအရာနှင့်မညီညွတ်ပုံကွဲပြားနေသနည်း။ ၎င်းအချက်အားမည်ကဲ့သို့အတည်ပြုသနည်း။

(သို့)

(ခ) သုတေသနတွင်ပါဝင်သောအချက်အလက်ပေးသူများ၏အဆိုအတိုင်း အရေးကြီးသည့်အလိုက်စီစဉ်ထားသည့် ထောက်ကူသက်သေနှင့်တကွအဆိုပြုချက်များ

(သို့)

(c) Interpretations of data and evidence arranged in **thematic** order.

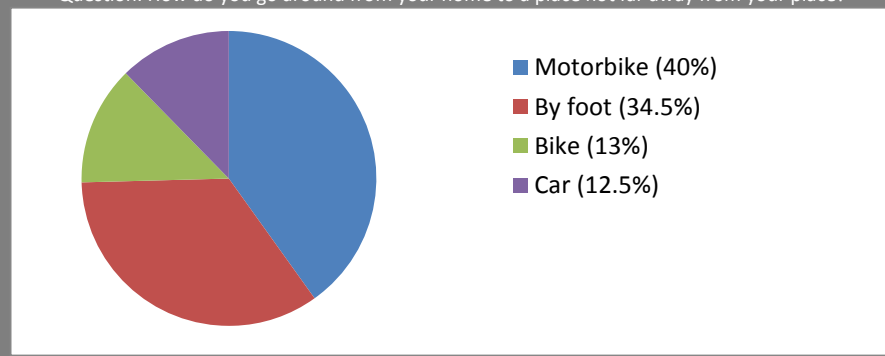
These three types of structures for organizing the presentation of findings are recommendations ONLY. Other types of structures may also be valid. Whatever structure is eventually chosen, the researchers are recommended to stick to one and only one structure. They should not mix various structures together. If they do, it may be very confusing for future readers.

When presenting their findings, the researchers have to use as much supporting evidence as possible. Chapter on 'Supporting Details' gives explanations as to the three types of supporting details: examples, quotes, and statistical data. Depending on whether the research uses more quantitative or qualitative research, the report includes more of one of these types of supporting details. This means that if the research used quantitative methods, statistical data are more numerous in the report; if the research used qualitative methods, quotes and examples are more numerous in the report.

Example

A research project is conducted about youth environmental awareness in different regions of Myanmar. In the 'Practice' section of the report presenting the findings, one question assesses the preferred mode of transportation for covering short distance. This question is believed to provide information about the level of awareness towards environmental protection: if someone walks, the person does not contribute to pollution, if someone uses a car or a motorbike even for short distance, the person contributes to environmental pollution. Overall, 40% of the respondents mentioned that even for short distances, they went around by motorbike, followed by nearly 35% mentioning that they walk.

Question: How do you go around from your home to a place not far away from your place?

9. Conclusion: Summary of major findings.

For example, if the analysis follows the (a) structure about Knowledge, Attitude, and Practice for a specific issue, the conclusion emphasizes whether the knowledge people have a certain issue is consistent with or opposed to their practice. In other words, the conclusion has to mention the difference or similarity between what people say of the issue under investigation and what they actually do.

(ဂ) အကြောင်းချင်းရာအလိုက်စီစဉ်ထားသောအချက်အလက်နှင့်သက်သေအကြောင်းရှင်းလင်းချက်များ

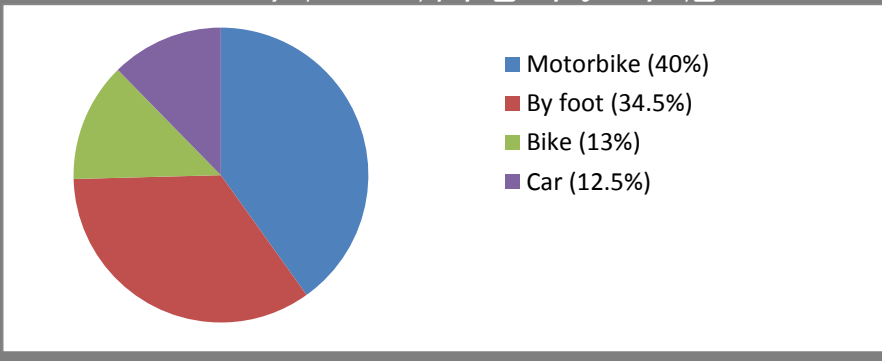
အဆိုပါ တွေ့ရှိချက်များအားစုစည်းတင်ပြပုံသုံးမျိုးသုံးစားမှာအကြံပေးချက်သက်သက်မျှသာ ဖြစ်သည်။အခြားပုံစံ အမျိုးအစားများကိုလည်းအသုံးပြုရန်ရှိသည်။မည်သည့်ပုံစံကိုရွေးချယ်စေကာမူသုတေသီတို့သည်၎င်းတစ်မျိုးတည်းကိုသာ တာဝန်ပေးတောင်းအသုံးပြုရမည်။ပုံစံပေါင်းစုံကိုရောထွေးအသုံးမပြုရ။အကယ်၍ ရောထွေးအသုံးပြုလိုက်ပါက နောက်တွင် စာဖတ်သူအတွက်ရှုပ်ထွေးစေလိမ့်မည်။

သုတေသီတို့သည်၎င်းတို့၏ တွေ့ရှိချက်များကိုတင်ပြရာတွင် ထောက်ကူသက်သေများနှင့်သမ္မတများအသုံးပြုပေးရမည်။ 'ထောက်ကူပြုအသေးစိတ်အချက်အလက်များ'အကြောင်းအခန်းတွင်ဥပမာများ၊ ကောက်နုတ်ချက်များနှင့်စာရင်းအင်းဟူ၍ ထောက်ကူပြုအသေးစိတ်အချက်အလက်အမျိုးအစားသုံးမျိုးအကြောင်းကို ရှင်းလင်းတင်ပြထားသည်။ အရည်အချင်းနှင့် အရေအတွက်သုတေသနတို့အနက်မည်သည့်ကိုပိုမိုအသုံးပြုသနည်းဆိုသောအချက်ပေါ် မူတည်၍အစီရင်ခံစာတွင် ထောက်ကူပြုအသေးစိတ်အချက်အလက်အမျိုးအစားတစ်ခုခုသည်လည်း ပိုမိုပါဝင်လာလိမ့်မည်။ဆိုလိုသည်မှာအကယ်၍ သုတေသနတွင်အရေအတွက်သုတေသနနည်းလမ်းများကိုအသုံးပြုသည်ဆိုပါကစာရင်းအင်းအချက်အလက်အမြောက် အမြားအစီရင်ခံစာတွင်ပါဝင်လိမ့်မည်။အကယ်၍အရည်အချင်းသုတေသနနည်းလမ်းများအားပိုမိုအသုံးပြုပါကအစီရင်ခံစာတွင် ကောက်နုတ်ကိုးကားချက်များနှင့်ဥပမာများအားပိုမိုတွေ့ ရလိမ့်မည်။

Example

လူငယ်များ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအသိအမြင် နိုးကြားမှု စပ်လျဉ်းပြီး မြန်မာပြည်အနှံ့အပြားတွင် သုတေသနပြုလုပ်သည် ဆိုပါစို့။ တွေ့ရှိချက်များကိုတင်ပြသည့် အစီရင်ခံစာ 'လက်တွေ့' ပိုင်းတွင် မေးခွန်းတစ်ခုသည် ခရီးတိုတစ်ခုအတွက် မည်သို့ ကူးသန်းသွားလာသနည်းဟုမေးမြန်းထားသည်။ မေးခွန်းသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးသိမြင်နိုးကြားမှုဆိုင်ရာအဆင့် သတ်မှတ်ချက်အတွက် သတင်းအချက်အလက်ပေးနိုင်မည်ဟုယုံကြည်ယူဆထားသည်။ အကယ်၍ လမ်းလျှောက်ပါကထိုသူသည် ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှု မဖြစ်စေပေ။ အကယ်၍ ခရီးတိုသွားရန်အတွက်ပင် ကား (သို့) ဆိုင်ကယ်ကိုအသုံးပြုပါကထိုသူသည် ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှု ဖြစ်စေသည်။ ခြုံငုံကြည့်လိုက်ပါက ၄၀% သောဖြေဆိုသူတို့သည် ခရီးတိုသွားရန် အတွက်ပင် ဆိုင်ကယ်အသုံးပြုကြသည်။ ၎င်းနောက်တွင်မှ ၃၀% သောသူတို့ကလမ်းလျှောက်သည်ဟုဖြေဆိုကြသည်။

အမေး။ ။ အိမ်မှ မနီးမဝေးတစ်နေရာသို့ မည်ကဲ့သို့ သွားလေ့ရှိသနည်း။

၉။ကောက်ချက် - အဓိကတွေ့ရှိချက်များအကျဉ်းချုပ် ဥပမာစီစစ်လေ့လာမှုသည်တစ်စုံတစ်ခုသောကိစ္စရပ်အတွက်ပုံစံ (က) အသိပညာ၊သဘောထားနှင့်လက်တွေ့အတိုင်းပြု လုပ်သည်ဆိုပါကကောက်ချက်ချသည့်အပိုင်းတွင်လူအများစုသည်ကိစ္စရပ်တစ်ခုခုနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး၎င်းတို့သိရှိထားသည့်အ တိုင်းလက်တွေ့လုပ်ဆောင်ခြင်းမလုပ်ဆောင်ခြင်းကိုအသာပေးဖော်ပြရမည်။တနည်းဆိုသော်ကောက်ချက်သည်စူးစမ်းလေ့ လာသည်ကိစ္စရပ်တွင်လူတို့၏အပြောနှင့်အလုပ်အကြားကွာဟချက် (သို့) တူညီချက်ကိုဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။

If the analysis follows the (c) structure (Thematic order), the conclusion has to reflect this thematic order and come up with general statements for each of the themes.

It is also important to acknowledge the possible shortcomings of the research, that is, possible aspects of the issue or problem that could not be studied due to various limitations. The researcher acknowledges that, if he/she had been able to address all aspects of the issue, the findings might be slightly different.

10. Recommendations: Recommendations are formulated based on the research findings, especially if the research is conducted with the position of supporting the advocacy activities of an organization (see Chapter 21 for further details on this).

11. References: Any articles, surveys, reports, and books that is used in the analysis by the researcher is given full references in this section. Full referencing includes the following: author's name, title of the source, publisher or printing press, year of publishing, and page number.

12. Appendices: Any significant item that researchers used for the research (questionnaire sample, interview discussion guide, etc.) and interview schedules. Only sample documents alone may be included in the appendices. The appendices do not have documents reporting any of the respondent's answers (these documents have to remain strictly confidential).

To recap all elements that a report typically includes, here is the outline of a report

1. *Research title*
2. *Executive Summary*
3. *Introduction*
4. *Background of the research or Overview of the Problem*
5. *Literature review*
6. *Research methods used*
7. *Limitations to the research*
8. *Presentation of the findings and Analysis*
9. *Conclusion*
10. *Recommendations*
11. *References*
12. *Appendices*

အကယ်၍စိစစ်လေ့လာမှုသည်ပုံစံ (ဂ) (အကြောင်းချင်းရာအလိုက်စီစဉ်မှု) အတိုင်း ပြုလုပ်သည်ဆိုပါက ကောက်ချက်သည်အကြောင်းချင်းရာအစီစဉ်ကိုထပ်ဟပ်ဖော်ပြပေးရမည်ဖြစ်ပြီးအကြောင်းအရာတစ်ခုချင်းစီ၏ ယေဘုယျအဆိုပြုချက်ကိုတင်ပြရမည်။

သုတေသန၏အကျအပေါက်များကိုသိမြင်ရန်လည်းအရေးကြီးသည်။ ၎င်းမှာ မြောက်မြားစွာသောအကန့်အသတ်များ ကြောင့် လေ့လာရန်မဖြစ်နိုင်သောကိစ္စရပ် (သို့) ပြဿနာရပ်၏ရှုထောင့်ဖြစ်နိုင်သည်။ ကိစ္စရပ်၏ရှုထောင့်ပေါင်းစုံကို မြင်နိုင်စွမ်းမရှိပါကတွေ့ရှိချက်များသည်စဉ်းငယ်မှုကွဲပြားမှုဖြစ်နိုင်သည်ဆိုသောအချက်ကိုသုတေသီများအနေဖြင့်သဘော ပေါက်လက်ခံထားသည်။

၁၀။ ထောက်ခံအကြံပြုချက်များ - ထောက်ခံအကြံပြုချက်များသည်သုတေသနတွေ့ရှိချက်များပေါ်တွင်အခြေခံ ပြုလုပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့်အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အတွင်းလူသိများကျယ်ပြန့်အောင်လုပ်ဆောင်သည့်လုပ်ငန်းဆောင်တာများကိုအထောက်အကူဖြစ်စေရန်ရည်ရွယ်ပြုလုပ်သည့်သုတေသနများတွင်ထိုနည်းအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။

၁၁။ ကျမ်းကိုး - စိစစ်လေ့လာရေးအတွက်သုတေသီအသုံးပြုသည့် ဆောင်းပါး၊ စစ်တမ်း၊ အစီရင်ခံစာ၊ စာအုပ်မည်သည်ကို မဆိုအကုန်လုံးကျုံ့နေရာတွင်ကိုးကားစာရင်းအပြည့်အစုံဖော်ပြပေးရမည်။ ပြည့်စုံသောကိုးကားချက်ဟူသည် စာရေးဆရာအမည်၊ စာအုပ်စာတမ်းအမည်၊ ထုတ်ဝေသူ (သို့) ပုံနှိပ်တိုက်၊ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည့်နှစ်၊ စာမျက်နှာ။

၁၂။ နောက်ဆက်တွဲဖော်ပြချက် - သုတေသန ပြုလုပ်ရန်အသုံးပြုခဲ့သောအရေးပါသည့်မည်သည့်အရာမဆို (မေးခွန်းလွှာ၊ နမူနာ၊ လူတွေ့ မေးမြန်းဆွေးနွေးမှုလမ်းညွှန်စသည်တို့) နှင့်လူတွေ့ မေးမြန်းသည့်အချိန်ဇယားများ။ နမူနာစာရွက်စာတမ်းများသာနောက်ဆက်တွဲအနေနှင့်ထည့်သွင်းရန်လိုသည်။ နောက်ဆက်တွဲဖော်ပြချက်များတွင် မေးခွန်းဖြေဆိုသူတို့၏အဖြေတစ်စုံတရာမှ ဖော်ပြခြင်းမပြုရ (အဆိုပါစာရွက်စာတမ်းများ အားသိပ်သည်းစွာ လျှို့ဝှက်သိမ်းဆည်းထားရမည်)။

အစီရင်ခံစာတွင်ပုံမှန်ပါဝင်လေ့ရှိသောအစိတ်အပိုင်းများအား ပြန်ချုပ်လိုက်ပါကအစီရင်ခံစာတစ်စောင်၏အစဉ်ကိုအောက်ပါအတိုင်း မြင်တွေ့နိုင်သည်။

- ၁။ သုတေသနခေါင်းစဉ်
- ၂။ မှတ်တမ်းအကျဉ်းချုပ်
- ၃။ နိဒါန်း
- ၄။ သုတေသနနောက်ခံရာဇဝင် နှင့် ပြဿနာရပ်၏ ယေဘုယျအမြင်
- ၅။ သက်ဆိုင်ရာစာအုပ်စာတမ်းလေ့လာချက်
- ၆။ အသုံးပြုခဲ့သောသုတေသနနည်းလမ်း
- ၇။ သုတေသနအတွက် အခက်အခဲများ
- ၈။ တွေ့ရှိချက်များနှင့် စိစစ်လေ့လာချက်အားတင်ပြခြင်း
- ၉။ ကောက်ချက်
- ၁၀။ ထောက်ခံအကြံပြုချက်များ
- ၁၁။ ကျမ်းကိုး
- ၁၂။ နောက်ဆက်တွဲဖော်ပြချက်

TO SUM UP, THE MAIN POINTS TO REMEMBER ABOUT THE CHAPTER ARE:

- A good report is a report that is clear in its wording, structured in its contents, and informative in its use of supporting details;
- When writing a report, researchers are encouraged to acknowledge the possible shortcomings of the research, when certain aspects of the problem could not be fully addressed due to limitations and constraints.

အချုပ်အားဖြင့်ဆိုသော် ဤအခန်းတွင် မှတ်သားရမည့် အဓိကအချက်များမှာ

- အစီရင်ခံစာကောင်းတစ်စောင်ဟူသည် စကားအသုံးအနှုန်းရှင်းလင်းရမည်။ အကြောင်းအရာပိုင်းတွင် စနစ်တကျ စုစည်းစည်းရိုရမည်။ ထောက်ကူအသေးစိတ်အချက်အလက်များအသုံးပြုရာတွင် ချက်ကျလက်ကျ ရှိရမည်။
- အစီရင်ခံစာတစ်စောင်ရေးသားရာတွင် သုတေသီအနေဖြင့် အတားအဆီးအကန့်အသတ်များကြောင့် ပြဿနာ၏ ရှုထောင့်တချို့ လစ်ဟာသွားနိုင်ကြောင်းကို လက်ခံသဘောပေါက်ရမည်။

INTERMEDIATE 21. POLICY AND ADVOCACY BRIEF WRITING

THE CHAPTER IS ABOUT:

- The use of a brief based on research findings for future action;
- The difference between a Policy Brief and Advocacy Brief;
- The typical structure followed for writing Policy and Advocacy Briefs;

A Policy or Advocacy brief is, as the term ‘brief’ suggests, a very short document. It sums up the recommendations formulated by experts or activists that have a deep knowledge of a specific issue or have conducted research on this issue. The formulation of these recommendations is usually based on research findings.

When a policy or advocacy brief is written, the research findings can form the basis upon which action can be taken. Actions taken on the basis of these research findings can be political, legal, or social. This depends on who takes the action and through which channels the action is taken.

A **Policy Brief** is aimed at government policy-makers and other persons who are interested in formulating or influencing policy matters based on the recommendations made in the Policy Brief.

An **Advocacy Brief** is aimed at civil society actors and/or politicians who can mobilize efforts in order to solve a problem based on the recommendations made in the Advocacy Brief.

A typical format is a single A4 sheet (210 x 297 mm), containing perhaps 700 words.

OBJECTIVES OF THE POLICY OR ADVOCACY BRIEF

The objectives of the brief should be expressed in a very simple and clear manner. The simplicity and clarity of the brief makes it even more compelling for those who read it and are meant to take action based on their reading of the brief.

What should a policy or advocacy brief do?

A policy or advocacy brief should:

- Give enough **background** for the reader to understand the problem;
- Convince the reader that the problem must be addressed **urgently**;
- Give **evidence** to support a plan designed to solve the problem;
- Stimulate the reader to make a **decision**.

အလယ်အလတ်အဆင့် ၂၁ - မူဝါဒနှင့်လူထုအကျိုးတိုက်တွန်းပြောဆိုမှုဆိုင်ရာ အနှစ်ချုပ်တစ်ရပ်ရေးသားခြင်း

ဤအခန်းတွင်

- သုတေသနတွေ့ရှိချက်များအပေါ် အခြေပြုသည့်အနှစ်ချုပ်တစ်ရပ်အားအနာဂတ်လုပ်ငန်းများအတွက်အသုံးပြုခြင်း
- မူဝါဒဆိုင်ရာအနှစ်ချုပ်တစ်ရပ်နှင့်လူထုအကျိုးတိုက်တွန်းပြောဆိုမှုဆိုင်ရာအနှစ်ချုပ်တစ်ရပ်တို့အကြားကွာခြားချက်
- မူဝါဒနှင့်လူထုအကျိုးတိုက်တွန်းပြောဆိုမှုဆိုင်ရာအနှစ်ချုပ်များရေးသားရန်အတွက်လေ့လာစရာနမူနာပုံစံ

“အနှစ်ချုပ်”ဆိုသည်အသုံးအနှုန်းတိုင်းပင်မူဝါဒဆိုင်ရာအနှစ်ချုပ်တစ်ရပ်သို့ မဟုတ်လူထုအကျိုးတိုက်တွန်းပြောဆိုမှုဆိုင်ရာ အနှစ်ချုပ်ဆိုသည်မှာအလွန်တိုတောင်းသောစာတမ်းတစ်စောင်ဖြစ်ပါသည်။ ကိစ္စရပ်တစ်ခုနှင့်ပတ်သက်၍သုတေသနပြုလုပ် ထားသောသို့ မဟုတ်အဆိုပါကိစ္စရပ်နှင့်ပတ်သက်၍နက်နဲနဲနားလည်သောကျွမ်းကျင်သူများ၊ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၏ အကြံပေးတင်ပြမှုများကိုအနှစ်ချုပ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါအကြံပေးတင်ပြမှုများထုတ်နုတ်တင်ပြခြင်းမှာလည်းများမ သာအားဖြင့်သုတေသနလေ့လာတွေ့ရှိမှုများအပေါ် အခြေပြုပါသည်။

မူဝါဒ (သို့) လူထုအကျိုးတိုက်တွန်းပြောဆိုမှုအနှစ်ချုပ်တစ်ရပ်ရေးသားခြင်းအားဖြင့်သုတေသနလေ့လာ တွေ့ရှိ ချက်များအားဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရမည့်လုပ်ငန်းများ၏အခြေအုတ်မြစ်အဖြစ်အသုံးပြုပါသည်။ အဆိုပါသုတေသန တွေ့ရှိချက်များအပေါ် အခြေခံသည့်လုပ်ငန်းအနေ ဖြင့်နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ၊ ဥပဒေဆိုင်ရာ၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာတို့ဖြစ် နိုင်ပါသည်။ ဤသည်တို့မှာမည်သူကလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်သည်မည်သည့်နည်းလမ်းအားဖြင့်လုပ်ဆောင်သည်ဆိုသည့်အချ က်များအပေါ် မူတည်ပါသည်။

မူဝါဒဆိုင်ရာအနှစ်ချုပ်တစ်ရပ်သည်အစိုးရပိုင်းဆိုင်ရာမူဝါဒချမှတ်သူများနှင့်အနှစ်ချုပ်တွင်ပါဝင်သည့်အကြံပေးတင်ပြမှုများ အပေါ် အခြေခံ၍မူဝါဒချမှတ်ဖော်ဆောင်ရန်စိတ်ဝင်စားသော (သို့) မူဝါဒအပေါ် ဩဇာသက်လွှမ်းမိုးနိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်များအတွက်ရည်ရွယ်ပါသည်။

လူထုအဆိုပြုထောက်ခံခြင်းအနှစ်ချုပ်တစ်ရပ်သည်အနှစ်ချုပ်တွင်ပါဝင်သည့်အကြံပေးတင်ပြမှုများအပေါ် အခြေခံ၍ ပြဿနာတစ်ရပ်အား ဖြေရှင်းရန်အားထုတ်မှုများစုစည်းဆောင်ရွက်နိုင်သည့်နိုင်ငံရေးသမားများ၊ လူမှုအဖွဲ့အစည်းအကျိုး ဆောင်ရွက်သူများအတွက်ရည်ရွယ်ပါသည်။

နမူနာပုံစံမှာခန့်မှန်းစာလုံးရေ “၇၀၀”ခန့်ပါဝင်သော (၂၁၀x၂၉၇မီလီမီတာ) ရှိသည့် A4 စာရွက်တစ်ရွက်ခန့်ဖြစ်ပါသည်။

မူဝါဒဆိုင်ရာ (သို့) လူထုအကျိုးပြုအဆိုပြုထောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာအနှစ်ချုပ်၏ဦးတည်ချက်များ
အနှစ်ချုပ်တစ်ရပ်၏ဦးတည်ချက်များကိုအလွန်ပင်ရှိုးရှင်းသောပုံစံဖြင့်တင်ပြသင့်ပါသည်။ အနှစ်ချုပ်၏ဤရှိုးရှင်းမှုသည်ပင်အ နှစ်ချုပ်အားဖတ်ပြီးအရေးတယူဆောင်ရွက်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်များအားဆွဲဆောင်မှုရှိခြင်းဖြစ်သည်။

မူဝါဒဆိုင်ရာအနှစ်ချုပ် (သို့)

လူထုအကျိုးတိုက်တွန်းပြောဆိုခြင်းဆိုင်ရာအနှစ်ချုပ်တစ်ရပ်သည်မည်သည့်အရာများလုပ်သင့်သနည်း။

မူဝါဒဆိုင်ရာ (သို့) လူထုအကျိုးပြုအဆိုပြုထောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာအနှစ်ချုပ်တစ်ရပ်အနေဖြင့်-

- စာဖတ်သူအား ပြဿနာရပ်နှင့်ပတ်သက်၍နားလည်စေရန်လုံလောက်သောနောက်ခံအခင်းအကျင်းအခြေအနေကိုတင်ပြရမည်။
- ပြဿနာရပ်သည်အစောတလျှင်ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်လိုအပ်ကြောင်းစာဖတ်သူကယုံကြည်လာစေရန်လုပ်ဆောင် ရမည်။
- ပြဿနာရပ်ဖြေရှင်းရေးအစီအမံတစ်ရပ်ရေးဆွဲနိုင်ရန်သက်သေအထောက်အထားများပံ့ပိုးပေးရမည်။
- စာဖတ်သူကဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ရပ်ချမှတ်လာစေရန်လှုံ့ဆော်နိုင်ရမည်။

STRUCTURE OF A BRIEF

Because readers of brief (politicians, policy-makers, civil society actors, etc.) do not have much time for this, the structure of the brief usually follows an outline than can be easily and quickly understood.

A policy brief / advocacy brief is typically structured in the following way:

- **1. Title**
- **2. Introduction**
- **3. Body of the Brief**
- **4. Recommendations or Policy Implications**

This outline gives the general picture of a brief. Each of these four parts, however, has its own features that are detailed below.

- **1. Title**

The title of the brief should be:

- **Short:** less than 12 words;
- **Catchy:** a title formulated as a question can be a good option;
- **To the point:** title relevant to the topic.

- **2. Introduction**

The introduction is the statement of the issue under consideration:

The introduction does three things:

- It **develops the issue** mentioned in the title;
- It says **why the issue is important to consider**;
- It explains **why something should be done** about the issue.

Below is an example of an advocacy brief based on a survey conducted on youth environmental awareness. The advocacy brief was produced as part of an exercise building the research and advocacy skills of Myanmar NGO-CSOs. The content of the brief is therefore re-transcribed here for clarification purposes only.

အနှစ်ချုပ်အကျဉ်း၏ဖွဲ့စည်းပုံ

အနှစ်ချုပ်တစ်ရပ်ကိုဖတ်သူများ (နိုင်ငံရေးသမားများ၊မူဝါဒချမှတ်သူများ၊လူမှုအဖွဲ့အစည်းအကျိုးဆောင်ရွက်သူများ) အနေဖြင့်အနှစ်ချုပ်အားဖတ်ရန်အချိန်သိပ်မပေးနိုင်ကြသဖြင့်အနှစ်ချုပ်၏ဖွဲ့စည်းပုံသည်အလွယ်တကူနှင့်လျင်မြန်စွာနားလည်နိုင်မည့်အစီအစဉ်ပုံစံဖြစ်သင့်ပါသည်။

မူဝါဒဆိုင်ရာအနှစ်ချုပ်(သို့) လူထုအကျိုးထောက်ခံပြောဆိုခြင်းဆိုင်ရာအနှစ်ချုပ်တစ်ရပ်အားအောက်ပါအတိုင်းဖွဲ့စည်းသင့်ပါသည်။

- ၁။ခေါင်းစဉ်
- ၂။မိတ်ဆက်
- ၃။အနှစ်ချုပ်စာကိုယ်
- ၄။အကြံပေးတင်ပြမှု (သို့) မူဝါဒဆိုင်ရာအဆိုများ

ဤအစီအစဉ်ပုံစံ ဖြင့်ဆိုလျှင်အနှစ်ချုပ်တစ်ရပ်၏အထွေထွေပုံရိပ်ကို ပေါ်လွင်စေသည်။ဤအစိတ်အပိုင်းလေးခုတွင်တစ်ပိုင်းချင်းစီသည်ကိုယ်ပိုင်ဟန်များရှိပြီးအောက်တွင်အသေးစိတ်ဖော်ပြထားပါသည်။

- ၁။ခေါင်းစဉ်

အနှစ်ချုပ်၏ခေါင်းစဉ်သည်

- တိုတို------(အင်္ဂလိပ်စာဖြင့်) စာလုံးရေ ၁၂ လုံးထက်မကျော်သင့်ပါ။
- ထိမိ-----မေးခွန်းမေးသည့်ပုံစံခေါင်းစဉ်သည်ဆွဲဆောင်မှုရှိပါသည်။
- လိုရင်းရောက်-----ခေါင်းစဉ်သည်တင်ပြမည့်အကြောင်းအရာကိုထင်ဟပ်ရပါမည်။

- ၂။မိတ်ဆက်ခြင်း

မိတ်ဆက်ခြင်းသည်တင်ပြမည့်အကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်သောအဆိုပြုဖော်ပြချက်ဖြစ်သည်။

မိတ်ဆက်ခြင်းအနေဖြင့်လုပ်ဆောင်စရာ "သုံး"ရပ်ရှိပါသည်။

- ခေါင်းစဉ်တွင်ဖော်ပြသည့်အကြောင်းအရာကိုပုံစံပေးရပါမည်။
- ကိစ္စရပ်ကိုအဘယ်ကြောင့်အရေးတကြီးစဉ်းစားသင့်ကြောင်းကိုပြောရပါမည်။
- အဆိုပါကိစ္စရပ်နှင့်ပတ်သက်၍အဘယ်ကြောင့်တစ်စုံတစ်ရာဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်ကြောင်းကိုရှင်းပြရပါမည်။

အောက်တွင်ဖော်ပြထားသည်မှာလူငယ်များပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာသိရှိနားလည်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ကောက်ယူထားသောစစ်တမ်းအပေါ်အခြေပြု၍ရေးသားထားသောလူထုအကျိုးအဆိုပြုပြောဆိုခြင်းဆိုင်ရာအနှစ်ချုပ်နမူနာတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ဤလူထုအကျိုးတိုက်တွန်းပြောဆိုခြင်းအနှစ်ချုပ်သည်မြန်မာအင်္ဂါအို-စီအက်စ်အိုများ၏သုတေသနနှင့်လူထုအကျိုးတိုက်တွန်းပြောဆိုခြင်းဆိုင်ရာစွမ်းရည်များတည်ဆောက်လေ့ကျင့်ခန်း၏တစ်စိတ်တစ်ဒေသအဖြစ်ထုတ်နုတ်ရေးသားထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။သို့အတွက်ဤအနှစ်ချုပ်တွင်ပါဝင်သောအကြောင်းအရာမှာရှင်းလင်းတင်ပြရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်သာပြန်လည်ရေးသားထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

Example

Advocacy Brief Title

Is it Urgent to Raise Youth Awareness on Environmental Protection in Myanmar?

Advocacy Brief Introduction

Environmental awareness consists in awareness about the following themes: air pollution and climate change mitigation; biological diversity (fauna and flora); climate change impacts, vulnerability to climate change, and adaptation to climate change; inland, coastal, and marine waters; sustainable consumption and production.

As Myanmar is a resource-rich country and its opening up generates an unprecedented wave of national and international investments and the rise of a strong civil society, the following years will be crucial for the country's path towards achieving (or not) a balance between economic development and environmental protection. In short, the challenge is to promote sustainable development, of which promoting environmental awareness is a foundation.

Note: This example is a much shortened version of a report produced as an exercise developed during a training on social research methods; it is given here for clarification purposes only.

• **3. Body of the Brief**

The body of the brief can have different formats depending on the issue addressed, the research findings, and the urgency of the problem.

Below are four possible options for the body of the Policy or Advocacy Brief.

Option 1	Option 2	Option 3	Option 4
• Issue	• Problem	• Theme 1	• Problem
• Background	• Effects	• Theme 2	• Intervention
• Rationale	• Causes	• Theme 3	• Result

The example shown below is again about youth environment awareness. In this example, it is the Option 1 (Issue, Background, and Rationale) that is chosen by the researchers.

နမူနာ

လူထုအကျိုးအဆိုးပြုပြောဆိုခြင်းအနှစ်ချုပ်ခေါင်းစဉ်

မြန်မာပြည်တွင်ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာလူငယ်များ၏အသိပညာအားမြှင့်တင်ရန်အရေးတကြီးလိုအပ် ပြီလား?။

လူထုအကျိုးအဆိုးပြုပြောဆိုခြင်းအနှစ်ချုပ်မိတ်ဆက်

ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဗဟုသုတတွင်အောက်ပါအကြောင်းအရာများနှင့်သက်ဆိုင်သောဗဟုသုတတို့ပါဝင်ပါသည်။လေထုညစ်ညမ်းမှုနှင့်ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုအားသက်သာလျော့ပါးစေခြင်း။ဇီဝမျိုးကွဲစုံလင်မှု (ပန်းမန်နှင့်သားရိုင်း)။ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၏သက်ရောက်မှုများ။ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုမှထိခိုက်နှစ်နာနိုင်ချေများ။ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုအားအလိုက်သင့်ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း။ကုန်းတွင်းကမ်းရိုးတန်းနှင့်ရေပြင်များ။ရေရှည်တည်တံ့စေမည့်ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့်သုံးစွဲခြင်း။

မြန်မာပြည်သည်သဘာဝသယံဇာတအရင်းအမြစ်ကြွယ်ဝသည့်တိုင်းပြည်ဖြစ်သည့်အလျောက်တံခါးဖွင့်ဝါဒကျင့်သုံးသည့်အချိန်မှစ၍ရှေ့ကမရိုဘူးသည့်ပြည်တွင်းနှင့်နိုင်ငံတကာရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလှိုင်းများအားကောင်းသည့်အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများစသည့်တို့ဖြစ်ပေါ်လာပြီး နောက်ဆက်တွဲနှစ်များအနေဖြင့်တိုင်းပြည်အတွက်စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းမှုတို့အားဟန်ချက်ညီအောင်ထိန်းသိမ်းနိုင်ခြင်းရှိမရှိဆိုသည့်အချက်အားအဆုံးအဖြတ်ပေးမည့်အရေးပါသောနှစ်များဖြစ်ပါသည်။အတိုချုပ်ဆိုရလျှင်ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအသိပညာအားမြှင့်တင်ခြင်းဆိုသည့်အခြေခံအုပ်မြစ်ပေါ်အခြေခံ၍ ရေရှည်တည်တံ့သောဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအားဖော်ဆောင်ခြင်းဆိုသည်မှာစိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

မှတ်ချက်။။ဤဥပမာသည်လူမှုသုတေသနနည်းလမ်းများနှင့်ပတ်သက်၍ပြုလုပ်သောသင်တန်းတစ်ရပ်တွင်ပြုစုထားသောလေ့ကျင့်ခန်းအဖြစ်အသုံးပြုသည့်အစီရင်ခံစာတစ်စောင်အားအတော်အတန်ချုပ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ဤနေရာတွင်ရှင်းလင်းတင်ပြရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်သောအသုံးပြုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

• ၃။အနှစ်ချုပ်စာကိုယ်

တင်ပြမည့်ကိစ္စရပ်၊သုတေသနတွေ့ရှိချက်များ၊ပြဿနာရပ်အားအရေးကြီးကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်လိုအပ်မှုတို့အပေါ် မူတည်၍ အနှစ်ချုပ်စာကိုယ်၌ (format) ပုံစံအမျိုးမျိုးအသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

အောက်ပါတို့မှာမူဝါဒဆိုင်ရာ (သို့)

လူထုအကျိုးတိုက်တွန်းပြောဆိုခြင်းဆိုင်ရာအနှစ်ချုပ်စာကိုယ်အတွက်အသုံးပြုနိုင်သောပုံစံလေးမျိုးဖြစ်ပါသည်။

ရွေးချယ်စရာ၁	ရွေးချယ်စရာ၂	ရွေးချယ်စရာ၃	ရွေးချယ်စရာ၄
• ကိစ္စရပ်	• ပြဿနာရပ်	• အကြောင်းအရာ၁	• ပြဿရပ်
• နောက်ခံအခင်းအကျင်း	• သက်ရောက်မှုများ	• အကြောင်းအရာ၂	• အပြောင်းအလဲဖော်ဆောင်မှု
• ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်မှု	• အကြောင်းအရင်းများ	• အကြောင်းအရာ၃	• အကျိုးရလဒ်

အောက်ဖော်ပြပါဥပမာသည်လူငယ်များ၏ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအသိပညာအကြောင်းပင်ဖြစ်သည်။ဤဥပမာတွင်သုတေသီများအနေဖြင့်ရွေးချယ်စရာပုံစံ(၁) [ကိစ္စရပ်၊နောက်ခံအခင်းအကျင်း၊ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်မှု] အားအသုံးပြုထားပါသည်။

Issue

Young Myanmar adults aged 18-35 are key actors in the transition period the country is currently experiencing. They are founding families and transmitting their values and ideas to their offspring. In a transitional period which offers greater opportunities to achieve economic prosperity, what values and ideas will young Myanmar adults promote? Can Myanmar's civil society and Myanmar media contribute to the raising of awareness regarding the need to balance economic development and protection of the natural environment? The general lack of awareness about environment protection is a challenging issue that needs to be urgently addressed.

Background

Major infrastructure projects planned in Myanmar such as the dams along the Ayeyawaddi and Thanlwin rivers or the Dawei deep-sea port have received extensive media coverage over the past two years, notably for their potentially negative environmental impact. Yet, surveys conducted on this topic showed that most respondents could not cite any of these infrastructure projects in provincial towns. Moreover, the answers given by the survey respondents show a gap between their concerns for environmental protection and their daily and occasional practices, some of these practices being clearly harmful for environmental protection. There is therefore among the survey respondents little holistic view of how environment and human development are intertwined.

Rationale

Protection of the natural environment is a relatively new issue within Myanmar's public sphere. Projects dealing with the protection of the natural environment clearly existed before the introduction of the political and economic reforms in 2011. They generally entailed small- and medium-scale projects of tree planting in areas previously deforested. The surge of local and international investments seeking to secure land and property in all parts of the country, however, demands the scaling up of projects aimed at protecting the natural environment. Alongside this scaling up, new ways of reaching out more communities, policy-makers, and the civil

ဥပမာ

ကိစ္စရပ်

အသက် ၁၈ နှစ်မှ ၂၅ နှစ်ကြား အရွယ်ရောက်ပြီး မြန်မာလူငယ်များသည် လောလောဆယ်တိုင်း ပြည်မှထွေကြိုနေရသည့် အပြောင်းအလဲကာလတွင် အဓိကစွမ်းဆောင်သူများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ၎င်းတို့သည် အိမ်ယာထူထောင်မှု ပြုပြီး ၎င်းတို့၏ တန်ဖိုးထားမှုများ အတွေးအခေါ်များကို သားသမီးများအား လက်ဆင့်ကမ်းပေးလျက်ရှိပါသည်။ စီးပွားရေးတိုးတက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်ရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ စွာဖြစ်ထွန်းလျက်ရှိသော ယခုကဲ့သို့သော အပြောင်းအလဲကာလတွင် အရွယ်ရောက်ပြီး မြန်မာလူငယ်လူရွယ်များ အနေဖြင့် မည်သည့်တန်းတိုးများ အတွေးအခေါ်များ အားအလေးပေးမြှင့်တင်မည်နည်း။ မြန်မာအရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် မြန်မာမီဒီယာများ အနေဖြင့်လည်း စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးတို့ အကြား ဟန်ချက်ညီစေရန် ထိန်းသိမ်းဖို့လိုအပ်ချက်အား လူထုအကြား စိတ်ဝင်စားမှုမြှင့်တင်ရန် စွမ်းဆောင်နိုင်မည်လား။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး အသိပညာနှင့် စိတ်ဝင်စားမှုကင်းမဲ့လျက်ရှိသော အခြေအနေသည် အစောတလျင်ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရမည့် စိန်ခေါ်နေသော ကိစ္စရပ်တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။

နောက်ခံအခင်းအကျင်း

ဧရာဝတီနှင့် သံလွင်မြစ်ကြောင်းတစ်လျှောက်ရှိ ဆည်များ (သို့) ထားဝယ်ရေနက်ဆိပ်ကမ်းကဲ့သို့သော မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း စီမံကိန်းချုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရန်ရှိသော အဓိကအခြေခံအဆောက်အအုံဆိုင်ရာ စီမံကိန်းများ အနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်နိုင်ချေနှင့် ပတ်သက်ပြီး လွန်ခဲ့သော ၂ နှစ်အတွင်း မီဒီယာများ၏ အာရုံစိုက်မှုကို ခံခဲ့ရပါသည်။ သို့သော် ဤအကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်၍ စစ်တမ်းများကောက်ယူချက်အရ ဖြေဆိုသူများ စုအနေဖြင့် ဒေသန္တရမြို့ရွာများရှိ အဆိုပါအခြေခံအဆောက်အအုံဆိုင်ရာ စီမံကိန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ကောင်းစွာသဘောပေါက်ပြီး အကိုးအကားပြုဆိုနိုင်ခြင်းမရှိပါ။ ထို့ပြင် စစ်တမ်းဖြေဆိုသူများ၏ အခြေအရပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ပတ်သက်သော ၎င်းတို့၏ အခြေအနေနှင့် ၎င်းတို့၏ နေ့စဉ်ကျင့်ကြံနေမှုများ အကြား ကွာဟမှုရှိနေပြီး အချို့သော အမှုအကျင့်များ ဆိုလျှင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် ပင်အန္တရာယ်ရှိသော အလေ့အထများ ဖြစ်နေကြပါသည်။ သို့အတွက် ကြောင့် စစ်တမ်းဖြေဆိုသူများ အကြားတွင် လူသားများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်အကြား ပတ်သက်ဆက်နွယ်မှုနှင့် ဆိုင်သော အမြင်မှာ ကျဉ်းမြောင်းနေသေးသည်။

ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်မှု

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရမည့် ဟူသော အသိမှာ မြန်မာလူထုအကြားတွင် စိမ်းနေသေးသည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်မီကပင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဆိုင်ရာ စီမံကိန်းများ ရှိခဲ့ပါသည်။ ယခင်က သစ်တောပြုန်းတီးခဲ့သော နေရာများတွင် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးသည့် အသေးစားနှင့် အလတ်စား စီမံကိန်းများ ဖြစ်ကြပါသည်။ သို့သော် တိုင်းပြည်အနှံ့အလုံးအရင်းနှင့် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုများ ရရှိရန် ကြိုးပမ်းလာကြသည့် ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးစီမံကိန်းများ၏ ပမာဏကို မြှင့်တင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ စီမံကိန်းများ ပမာဏမြှင့်တင်လုပ်ကိုင်ခြင်းနှင့် တကွ ရပ်ရွာလူထု မူဝါဒချမှတ်သူများနှင့် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ အကြား ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအသိတရားများ ပိုမိုပျံ့နှံ့စေရန်လည်း ကြံဆလုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

မှတ်ချက်။ ဤဥပမာသည် လူမှုထုဝေသနနည်းလမ်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ပြုလုပ်သော သင်တန်းတစ်ရပ်အတွက် ပြုစုထားသော လေ့ကျင့်ခန်းအဖြစ် အသုံးပြုသည့် အစီရင်ခံစာတစ်စောင်အား အတိုချုံးထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤနေရာတွင် ၎င်းလင်းတင်ပြရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်သာ အသုံးပြုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

- **4. Recommendations or Policy Implications**

Just like the body of the brief (see previous section, **3. Body of the Brief**), the section of the brief which details recommendations or policy implications can follow different formats. Below are three options that the format can follow for writing these recommendations.

The selection of one option over the two other possible depends on how urgent the problem is, how big the scale of the problem is, and what obstacles can be anticipated in the implementation of these recommendations.

Option 1	Option 2	Option 3
<ul style="list-style-type: none"> • Suggest revisions to the existing policy; 	<ul style="list-style-type: none"> • Recommendations at micro-level; 	<ul style="list-style-type: none"> • List several interventions than can contribute to resolve the problem under consideration;
<ul style="list-style-type: none"> • List the changes/effects expected from these revisions; 	<ul style="list-style-type: none"> • Recommendations at macro-level; 	<ul style="list-style-type: none"> • Assess the benefits and disadvantages of each intervention.
<ul style="list-style-type: none"> • Explain the costs implications and the possible side-effects of the suggested revisions. 	<ul style="list-style-type: none"> • Recommendations at institutional level. 	

The example shown below is again about youth environmental awareness, but this time in the context of the Mon State. The selection of Option 2 for the recommendations is based on the scale of recommendations that can be applied at different levels.

Example

Recommendations
Micro-level recommendations

- *Mawlamyaing University and its Marine Sciences Department (the only one in Myanmar) are well-positioned to develop materials for raising awareness about the protection of coastal and marine waters, especially in the context of the development of the Dawei deep-sea port.*
- *These materials aimed at raising awareness about the protection of coastal and marine waters could possibly be included within the curricula of basic and middle government schools. This recommendation is made upon the assumption that the newly-decentralized states of the Union of Myanmar are actually able to develop their own textbooks as part of their school curricula.*

• **၄။ အကြံပေးတင်ပြမှု (သို့) မူဝါဒဆိုင်ရာအဆိုပြုမှုများ**

အနှစ်ချုပ်၏စာကိုယ်ကဲ့သို့ပင် (ယခင်အပိုင်း "၃" အနှစ်ချုပ်၏စာကိုယ်ကိုကြည့်ပါ။) အနှစ်ချုပ်၏အပိုင်းဖြစ်သည့် အကြံပေးတင်ပြမှုများ (သို့) မူဝါဒဆိုင်ရာအဆိုပြုမှုများအပိုင်းသည်လည်းအမျိုးမျိုးသောပုံစံ (format) များကိုရွေးချယ် နိုင်ပါသည်။ အောက်တွင်ဖော်ပြထားသည်မှာအဆိုပါအကြံပေးတင်ပြမှုများအားရေးသားရာတွင်လိုက်နာနိုင်သောရွေးချယ်စ ရာပုံစံ "၃" မျိုးဖြစ်ပါသည်။

အခြား ၂ခုအစားနှစ်သက်ရာတစ်ခုကိုရွေးချယ်ခြင်းမှာ - ပြဿနာရပ်အားအစောတလျင်ဖြေရှင်းရန်လိုအပ်မှုပြဿနာ၏ အတိမ်အနက်အရွယ်အစားပမာဏနှင့်အကြံပေးမှုများအားအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင်ကြုံတွေ့နိုင်သောအတားအဆီးများ တို့အပေါ်မူတည်၍ရွေးချယ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ရွေးချယ်စရာ၁	ရွေးချယ်စရာ ၂	ရွေးချယ်စရာ၃
<ul style="list-style-type: none"> လက်ရှိပေါ်လစီအတွက်ပြန်လည်သုံး သပ်ရန်များကိုအကြံပြုတင်ပြပါ။ 	<ul style="list-style-type: none"> အောက်ခြေအဆင့် (မိုက်ခရို အဆင့်) အကြံပေးတင်ပြမှုများ 	<ul style="list-style-type: none"> ပြဿနာရပ်ကိုဖြေရှင်းနိုင်မည့်အပြေ ဘင်းအလဲဖော်ဆောင်မှုများကိုစာရင်း တင်ပြပါ။
<ul style="list-style-type: none"> ဤပြန်လည်သုံးသပ်မှုများမှပေါ်ထွက်လာ မည့်ပြောင်းအလဲများအကျိုးသက်ရောက်မှု များကိုစာရင်းဖြင့်ပြပါ။ 	<ul style="list-style-type: none"> လွှမ်းခြုံသုံးသပ်သည့်အပေါ်အဆင့် (မိုက်ခရိုအဆင့်) အကြံပေးတင်ပြမှုများ 	<ul style="list-style-type: none"> အပြောင်းအလဲဖော်ဆောင်မှုတစ်ခုချင်းစီအလိုက်အကျိုးကျေးဇူးများနှင့်အ ဘေးနည်းချက်ဆိုးကျိုးများကိုသုံးသပ်ပါ ။
<ul style="list-style-type: none"> အကြံပေးတင်ပြလိုက်သည့်ပြန်လည်သုံး သပ်မှုများ၏ဖြစ်နိုင်ချေရှိသောဘေးထွက်ဆိုး ကျိုးများနှင့်ပင်တင်ပြလိုက်သည့်အဆိုပြု မှုများနှင့်စရိတ်စကားများကိုရှင်းလင်းတင်ပြပါ ။ 	<ul style="list-style-type: none"> အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာအဆင့်အကြံပေး တင်ပြမှုများ 	

အောက်တွင်ဖော်ပြထားသည့်ဥပမာသည်လည်းလူငယ်များ၏ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအသိပညာအကြောင်းပင်ဖြစ်ပြီးဤတစ် ကြိမ်တွင်မွန်ပြည်နယ်တွင်နောက်ခံအခြေအနေဖြစ်ပါသည်။ အဖွဲ့အစည်းနှင့်ကဏ္ဍအဆင့်အမျိုးမျိုးအပေါ် အကြံပြုတင်ပြသ သ့်အကြံပြုတင်ပြမှုပုံစံရွေးချယ်စရာ ၂ ကိုရွေးချယ်အသုံးပြုထားပါသည်။

ဥပမာ
အောက်ခြေအဆင့် (မိုက်ခရိုအဆင့်) အကြံပေးတင်ပြမှု

- ဖော်လမြိုင်တက္ကသိုလ်နှင့်၎င်း၏အကူပါသိပ္ပံဌာန (မြန်မာတစ်ပြည်လုံးရှိတစ်ခုတည်းသောဌာန) သည်ကမ်းရိုးတန်းနှင့် ပင်လယ်ရေပြင်ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးအထူးသဖြင့်ထားပယ်ရေနက်ဆိပ်ကမ်းတည်ဆောက်နေသည့်အခြေအနေမျိုး၌အ သိပညာ မြှင့်တင်ရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီးသင်ရိုးညွှန်းတမ်းအထောက်အကူများ ကောင်းစွာရေးဆွဲနိုင်သည့် အနေအထားတွင် ရှိပါသည်။

- ကမ်းရိုးတန်းနှင့်ပင်လယ်ရေပြင်ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးအသိပညာ မြှင့်တင်ရေးဆိုင်ရာအဆိုပါသင်ရိုးညွှန်းတမ်းများ အပေါ်အခြေပြု၍အစိုးရအလယ်တန်းနှင့်မူလတန်းပညာရေးအထိပင် ပြုပြင်ချမှတ်ထည့်သွင်းပြဌာန်းနိုင်ပါသည်။ ဤသို့အကြံပြုခြင်းသည် လောလောလတ်လတ်ပင်ပင်ပိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချထားသော ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများအနေဖြင့်၎င်းတို့၏ ကျောင်းသင်ရိုးညွှန်းတမ်းပါ ပြဌာန်းစာအုပ်များကိုကိုယ်ပိုင်ရေးဆွဲနိုင် သည့်ဟူသောယူဆချက်ကိုအခြေပြု၍ ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

Sectoral recommendations

- **Media sector (1):** Training of local journalists specializing in environmental issues should be encouraged, so that coverage of these issues be more accurate and reliable.
- **Media sector (2):** Popular Myanmar singers/actors should be approached by networks of local CSOs and CBOs specializing in environmental protection and be asked to promote the cause of environmental protection.
- **Building and Industry sector:** Networks of NGOs specializing in environmental protection should be encouraged to deliver an annual ranking of economic projects developed in Myanmar. This ranking would include the most beneficial projects for environment protection and the most harmful ones. Awards could also be given to the most beneficial projects.
- **Empowering and Capacity Building to individual environmental activists and environmental CSOs.** This should take the form technical training. With this training, persons and organizations could become the 'watchdogs' monitoring initiatives that are seen as causing environmental degradation.
- **Collection of information and evidence linked to projects deemed harmful to the environment.** This collection of information could be undertaken by NGOs-CSOs specializing in environmental protection. Testimonies, statistics, and research could be compiled and represent a baseline survey. The final document could be submitted to all stakeholders for information-sharing purposes.

Institutional recommendations

- **Ministry of Environmental Conservation and Forestry and newly-established Environmental Conservation Department responsible for improving the legal framework concerned with environmental protection.** The validity and relevance of the current Forest Law enacted in 1992 should be assessed in light of the political and economic reforms implemented since 2011 and the surge of national and international investments and the law possibly amended.
- **Strategy of 'Public Awareness' to be properly and effectively developed by the Ministry.** The Ministry lists 6 imperatives for its overall policy, i.e. protection of soil, sustainability of forest resources, meeting people's basic needs, efficiency in the exploitation of forest, people participation, and public awareness. This last imperative is the only one which does not show any development on the ministry's website.

Note: This example is a shortened version of a policy brief produced as an exercise developed during a training on social research methods; it is given here for clarification purposes only.

ကဏ္ဍအလိုက်အကြံပေးတင်ပြမှုများ

- မီဒီယာကဏ္ဍ(၁)။ပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာကိစ္စရပ်များအားအလေးပေးအာရုံစိုက်သည့် ပြည်တွင်းဂျာနယ်လစ်များအား သင်တန်းများပို့ချပေးခြင်းကိုအားပေးခြင်းအားဖြင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်သောရေးသားဖော်ပြပျက်များမှာပို၍တိကျကာခိုင်မာလာမည်ဖြစ်သည်။

- မီဒီယာကဏ္ဍ (၂) ။ ။သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအားအထူးပြုလုပ်ဆောင်သော ပြည်တွင်းစီအက်စ်အိုနှင့် စီဘီအိုများ၏ကွန်ယက်များအနေဖြင့် မြန်မာနာမည်ကြီးအဆိုတော်များ၊သရုပ်ဆောင်များအား ချဉ်းကပ်၍ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအကြောင်း မြှင့်တင်ရန်အကူအညီ တောင်းခံသင့်သည်။

-လုပ်ငန်းနယ်ပယ်များအားတည်ဆောက်မြှင့်တင်ခြင်း။ ။ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအားအထူးပြုလုပ်ဆောင်သောအင်န်ဂျီအိုများ၏ကွန်ယက်များအနေဖြင့် မြန်မာ ပြည်အတွင်းအကောင်အထည် ဖော်ဆောင်လျက်ရှိသောစီးပွားရေးစီမံကိန်းများ၏အလိုအဆင့်အတန်းကိုထုတ်ပြန်နိုင်ဖို့ရန်အားပေးသင့်သည်။ဤနှစ်အလိုအဆင့်အတန်းမှာပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအတွက်အကျိုးကျေးဇူးအပြုဆုံး သောစီမံကိန်းများမှသည်ပတ်ဝန်းကျင်အားအန္တရာယ်အဖြစ်ဆုံးသောစီမံကိန်းများအထိအဆင့်များစီပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် အကျိုးပြုဆုံးသောစီမံကိန်းများအားအသိအမှတ်ပြုဆုများချီးမြှင့်နိုင်သည်။

-သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ရေးရာစီအက်စ်အိုများနှင့်တစ်ဦးချင်းတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများအားစွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ပေးခြင်းနှင့်အားပေးအား ခြောက် ပြု ခြင်း။ ။ဤနေရာ၌နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာသင်တန်းများ ပေးရန်ဖြစ်သည်။ဤကဲ့သို့ သင်တန်းများအားဖြင့်အဆိုပါလူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်အဖွဲ့ အစည်းများသည်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်လျော့ပါးပျက်စီးလာမှုနှင့်ဆိုင်သောကိစ္စရပ်များကို "သတိထား"စောင့်ကြည့် လေ့လာသူများဖြစ်လာပေမည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အားအန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်သည့်ဟုယူဆရသောစီမံကိန်းများနှင့်ပတ်သက်သောအထောက်အထားများ၊ သတင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူစုဆောင်းခြင်း။ ။ဤကဲ့သို့သတင်းအချက်အလက်ကောက်ယူခြင်းအား သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးအလေးပေးလုပ်ဆောင်နေကြသောအင်န်ဂျီအို၊စီအက်စ်အိုများကလုပ်ဆောင်နိုင်သည်။သက်သေခံချက်များ၊စာရင်းအင်းများနှင့်သုတေသနပြုမှုတို့ စုစည်းတည်းဖြတ်၍အခြေပြုစံထားတိုင်းတာလေ့လာမှုစစ်တမ်း (Baseline Survey) တစ်ရပ်ပြုစုနိုင်သည်။ရရှိလာသောနောက်ဆုံးအဆင့်စာရွက် စာတမ်းများအားသတင်းအချက်အလက်ဖလှယ်ရေးရည်ရွယ်ချက်အားဖြင့်ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူအားလုံးတို့ အကြားဖြန့်ဝေနိုင်သည်။

အဖွဲ့အစည်းပိုင်ဆိုင်ရာအကြံပေးတင်ပြမှုများ

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တောဝန်ကြီးဌာနနှင့်၊သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သက်ဆိုင်သော ဥပဒေရေးရာတို့အားတိုးတက်မြှင့်တင်ရေးတာဝန်ရှိသည့်အသစ်ဖွဲ့ စည်းလိုက်သောပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန။ ။၂၀၂၂တွင်ပြဌာန်းခဲ့သောလက်ရှိသစ်တောဥပဒေ၏အကျိုးကြောင်းညီညွတ်ဆီလျော်အသုံးတို့မှအား ၂၀၁၁ခုမှစတင် အကောင်အထည် ဖော်ခဲ့သောနိုင်ငံရေးနှင့်စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ (ပြည်တွင်းနှင့်နိုင်ငံတကာမှအလုံးအရင်းဖြင့်ပင်ရောက်လာသောရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများစသည်) ရှုထောင့်တို့ မှပြန်လည်သုံးသပ်ပြီးလိုအပ်လျှင်ဥပဒေအား ပြင်ဆင်သင့်ပါသည်။"လူထုအသိပညာပေးရေး"မဟာဗျူဟာအားဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့်ကောင်းမွန်ထိရောက်စွာအကောင်အထည်ဖော်သင့်

-ဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် -
မြေဆီဖြာထိန်းသိမ်းရေး၊သစ်တောသယံဇာတရေရှည်တည်တံ့ရေး၊ပြည်သူများ၏အခြေခံလိုအပ်ချက်များပြည့်မီရေး၊သစ်တောများထုတ်ယူသုံးစွဲမှု၌အကျိုးရှိစေရေး၊ပြည်သူများပိုင်းဝန်းပါဝင်ရေးနှင့်လူထုအသိပညာပေးရေးဟူသောပြဌာန်းချက်၆ရပ်ဖြင့်၎င်း၏အထွေထွေမူဝါဒရေးရာနှင့်ပတ်သက်၍ပြဌာန်းထားပါသည်။ဤနောက်ဆုံးခြောက်ခုမြောက်ပြဌာန်းချက်မှာဝန်ကြီးဌာန၏ပတ်သက်ဆိုင်အင်တာနက်စာမျက်နှာတွင်တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုတစ်စုံတစ်ရာမတွေ့ရသောတစ်ခုတည်းသောအချက်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤဥပဒေသည်လူမှုသုတေသနနည်းလမ်းများနှင့်ပတ်သက်၍ပြုလုပ်သောသင်တန်းတစ်ရပ်အတွက် ပြုစုထား သော လေ့ကျင့်ခန်းအဖြစ်အသုံးပြုသည့်မူဝါဒဆိုင်ရာအနစ်ချပ်တစ်ရပ်အားအတိုးတိုးထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ဤ နေရာတွင်ရှင်းလင်းတင်ပြရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်သာအသုံးပြုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

TO SUM UP, THE MAIN POINTS TO REMEMBER ABOUT THIS CHAPTER ARE:

- Research findings not only expand knowledge about a particular issue; they also form the basis upon which political, legal, or social action can be taken. Research therefore has also a very practical and effective purpose;
- Policy and advocacy briefs help people in different positions of responsibilities and duties decide about the problems addressed in these briefs. Based on these decisions, action can be taken;
- Policy and advocacy briefs have to be clear and directly to the point, helping those who read them make informed decisions.

အနှစ်ချုပ်ရလျှင်ဤအခန်းတွင်ပါဝင်သောမှတ်သားရန်အဓိကအချက်များမှာ

- သုတေသန လေ့လာ တွေ့ရှိချက်များသည်ကိစ္စရပ်တစ်ခုနှင့်ပတ်သက်၍အသိပညာတိုးပွားရုံမျှသာ မဟုတ်ပဲ နိုင်ငံရေး၊ဥပဒေရေး၊လူမှုရေးဆိုင်ရာများအရေးယူ ဆောင်ရွက်ရန်အခြေခံအနေအထားကိုလည်းဖန်တီးပေးပါသည်။ဤသို့ဆိုလျှင်သုတေသန ဆောင်ရွက်ခြင်းမှာအလွန်လက်တွေ့ကျ၍ထိရောက် သော ရည်ရွယ်ချက်တစ်ရပ်လည်းရှိပါသည်။
- မူဝါဒဆိုင်ရာနှင့်လူထုအကျိုးတိုက်တွန်းပြောဆိုခြင်းဆိုင်ရာအနှစ်ချုပ်တို့သည်တာဝန်ဝတ္တရားအမျိုးမျိုးရှိကြသော လူအများအားထိုအနှစ်ချုပ်တို့မှညွှန်းဆိုလျက်ရှိသောပြဿနာရပ်များနှင့်ပတ်သက်၍ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်နိုင်ရန်အကူအညီပေးပါသည်။ထိုဆုံးဖြတ်ချက်များအပေါ် အခြေခံ၍လုပ်ဆောင်စရာရှိသည်များကိုဆက်လက်လုပ်ဆောင်သွားနိုင်ပါသည်။
- မူဝါဒဆိုင်ရာနှင့်လူထုအကျိုးတိုက်တွန်းပြောဆိုခြင်းဆိုင်ရာအနှစ်ချုပ်တို့အနေဖြင့်ရှင်းရှင်းလင်းလင်းနှင့်လိုရင်းကို ဖော်ပြ ခြင်းအား ဖြင့်ရှင်းတို့ကိုဖတ်သောသူများအနေဖြင့်ထဲထဲဝင်ဝင်နားလည်မှုဖြင့်ဆုံးဖြတ် ချက်များ ချမှတ်နိုင်ပါသည်။